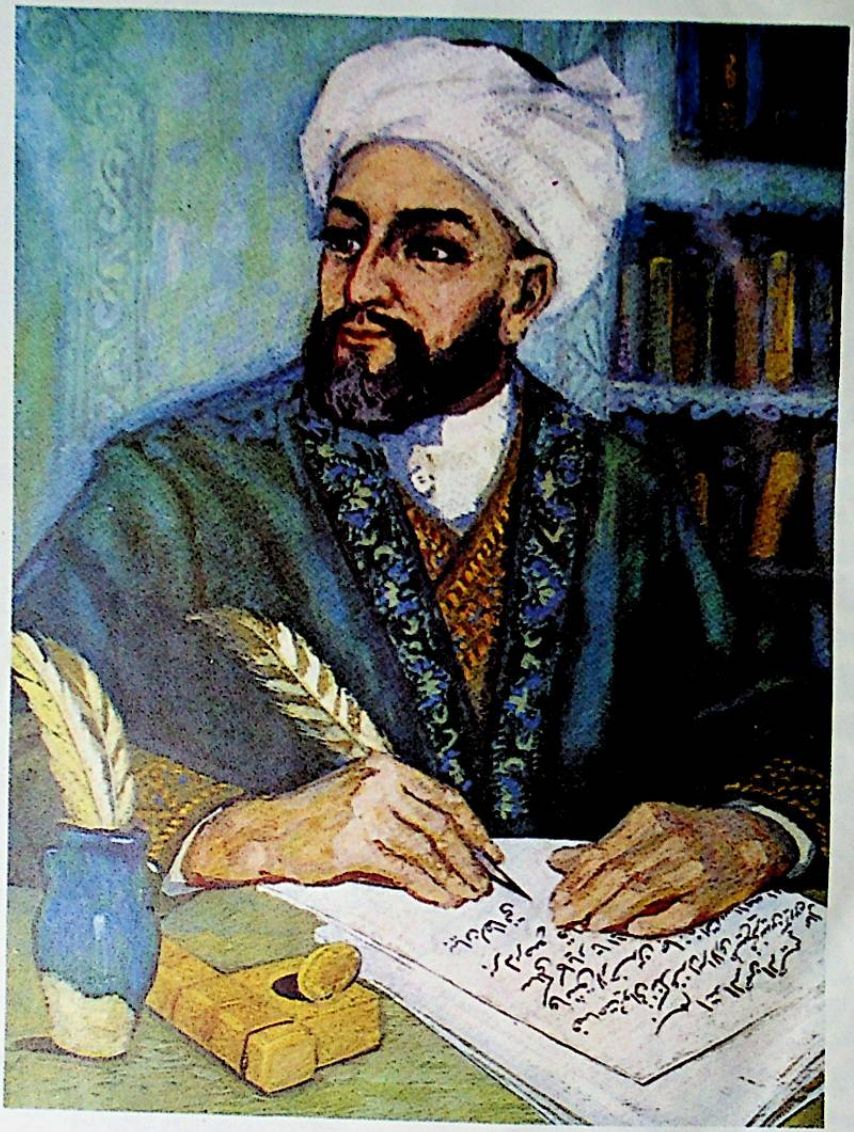
فدا نصر فارسی

غزنه لله

ئەلىشىر ناۋائى

غەزەللەر

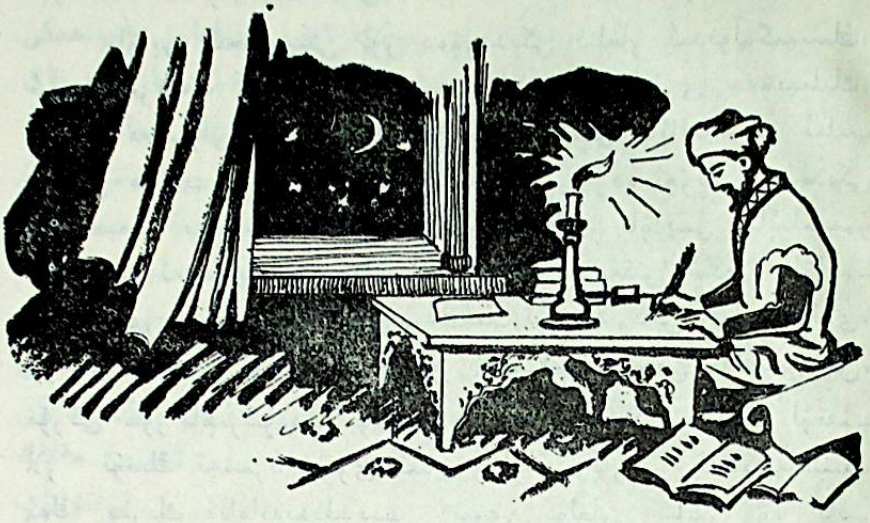
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

نەشرگە تەييارلىغۇچى: تىمىچان ئۇلىيوپ
مەسئۇل مۇھەررىرى: رەھمىتۇللا جارى

طوطی شکرین کلامی جناب مخدومی مولانا عبد الرحمن جامی قدس الله تعالی
خلال ارشاده علی مفارق الطالبین دیوان لاری اراده بولغای
واویغور جهته نیک نصیحتلار سیدین و نازک الفاظ نیک یاغلیق سیدین
مولانا سکاکی و مولانا لطفی رحمهما الله تعالی کیم بری نیک شیرین
اشتهادین نمک سنداب غایت و بری نیک غزلیاتی انشاری
عراق و خراسانده غایت دور هم دیوانلاری موجود بولغای و
راق بولکیم غریب معانی اکتسابی اوچون غرابت اقلیم لازم ایدا
غرابت نه سالکان فارسی وقار و نازکی شعار یکتلار سر خیلی یار غمر
رام نوفیقه کیم فارسی اشعار بهاریدا نفیس سحابیدین یاغقان معانی
یا مغوری نیک هر قطره سی رشته نه شوخ طبع ابکاری بارماغ لاری اوچی
سیله یوزکره بوتکار و نازکی ابیات میدانیدا غریب باد پایین یوبه
سالکه یوزیلغی اونکان دقایق پیوسن لاری سلسله زلغیدین جا
لوق سشهواری جنان نوکی سیله یوزدره کوتار دور حالیا اکی
ایکی لاسی الفاظی نظمی غه قایل بلکه دیوان تکمیلی غه مایل بولغای
دیانه دانی لطافت شعار ناظم لار ظرایفی نظرافت و نتار رانم لار
لطایفی هریان استماع نوشار کیم کوبراکی مطبوع و مقبول دور سعدا
موجبه خواص ارا سیدا هر بیانه خوی قیلغان دیوانه کیم آشنا فی این دانی بیکا

كىرىش سوز

ئۇلۇغ شائىر ۋە مۇتەپەككۇر ئەلىشىر ناۋايى ئۇيغۇر خەلقىنىڭ مەدەنىيەت تارىخىدا، جۈملىدىن ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ تەرەققىيات تارىخىدا ئىنتايىن يۇكسەك ۋە پەخىرلىك ئورۇن تۇتقان شانلىق نامايەندە، ناۋايىدىن كېيىن ئوتكەن ئۇيغۇر شائىرلىرىنىڭ ھەممىسى دېگىدەك بۇ ئۇلۇغ سەنئەتكارنى ئۆزلىرىنىڭ پىر-ئۇستازى دەپ بىلىپ، ئۆز ئىجادىي ئەمىلىيىتىدە ئۇنىڭدىن ئۇلگە ئالدى؛ نەچچە يۈز يىلدىن بېرى ئۇنىڭ ئەسەرلىرى ئۇيغۇر مەدرىسە - مەكتەپلىرىنىڭ مۇھىم بىر دەرسلىگى بولۇپ ئوقۇلدى؛ ئۇيغۇر خەلقىنىڭ كىلاسسىك مۇزىكا - نەغمە قامۇسى بولغان ئون ئىككى مۇقام ناخشىلىرىنىڭ تولىسى ناۋايى تېكىستلىرى (غەزەللىرى) بىلەن ياڭرايدۇ. ناۋايى ئەسەرلىرىنىڭ نۇرغۇنلىغان ئىسىل قوليازمىلىرى ئۇيغۇر جامائەتچىلىگى ئىچىدە بارلىققا كەلگەن ۋە كەڭ تارقالغان. شۇڭا كېيىنكى بەش يۈز يىللىق ئۇيغۇر ئەدەبىياتى ھەققىدە سوز

ئېچىلغاندا، ناۋايىنىڭ نامى ئالاھىدە تىلغا ئېلىنمىدۇ.

ناۋايى ئىجادىيىتى ئوز دەۋرىدىكى ئىلغار ئىدىئولوگىيىنىڭ، ئىلىم - مەرىپەت ۋە ئېستېتىك دىنىنىڭ ئەڭ يۇقۇرى سەۋىيىلىك، يېرىك مەھسۇلى. ناۋايى تۇغۇلغان ۋە ئاساسلىق پائالىيىتىنى ئېلىپ بارغان ھىرات شەھرى 14-، 15- ئەسىرلەردە ئورتا ئازىيىدىكى مەدەنىيەت مەركەزلىرىنىڭ بىرسى بولغان. ناۋايى ئائىلىسىمۇ مەرىپەت، ئەدەبىيات - سەنئەت ئەھلى بىلەن يېقىن ئىدى. ناۋايىنىڭ ئوزى شۇ چاغدىكى ئەڭ بىلىملىك ئولىمالاردىن بىلىم ئالدى. ناۋايىنى ئوزى ئېيتقان "ئۇيغۇر تىلىنىڭ چىچەن ناتىقلىرىدىن، تۇركى سوز ماھىرلىرىدىن بولمىش مەۋلانا سەككاكى، مەۋلانا لۇتفى" ئۇنىڭ ئەسىرداشلىرى ئىدى. ناۋايى پارىس ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ يېرىك نامايەندىلىرىدىن بىرى بولغان شائىر ۋە ئالىم ئابدۇراخمان جامى بىلەن زامانداش ۋە ئۇنىڭدىن بۇۋاستە تەلىم ئالغان ئىدى. ئۇتۇركى تىلدا يېرىك، گۇزەل ئەسەرلەرنى ياراتقان يۇسۇپ خاس ھاجىپ، ئەخمەت يۇگنەكى، لۇتفى، سەككاكى، ئاتايى قاتارلىق ئەدىپ - شائىرلارنى ئوز ئۇستازلىرى سۇپىتىدە ھورمەتلەپ، ئۇلارنىڭ ئەدەبى ئەنئەنىسىگە قىزغىن ۋارىسلىق قىلدى. شۇنىڭدەك ئەرەپ، پارىس ئەدەبىياتىنىمۇ ئىشتىياق بىلەن ئۇگەنىدى. بولۇپمۇ پارىس تىلىدا يېرىك ئەسەرلەر ياراتقان ئەزەربەيجان شائىرى نىزامى ۋە پارىس شائىرلىرىدىن فىردەۋسى، ئومەر ھەييام، سەئىدى، ھافىز شىرازى، خۇسرەۋ دەھلەۋى، جامى قاتارلىقلارنىڭ ئەسەرلىرىدىن پىششىق ئۇگىنىپ، ئۇگەنگەنلىرىنى ئوز ئەدەبى پائالىيىتىگە ئىجادى تەدبىق قىلدى ۋە پارىس تىلىدىمۇ شېئىر يازدى. شۇڭا ناۋايىنىڭ نامى يالغۇز تۇركى خەلقلەر ئارىسىدىلا ئەمەس، بەلكى ئەرەپ ۋە پارىس خەلقلىرى ئارىسىدىمۇ ھورمەت بىلەن تىلغا ئېلىنىپ كەلدى.

ناۋايىنىڭ ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ يېرىك ۋەكىلى ئىكەنلىكى

لىگى توغرىسىدا شۇنىمۇ قەيت قىلىپ ئوتۇشكە توغرا كېلىدۇكى، ئوز ۋاقتىدا چاغاتاي خاندانلىغى ھوكۈمرانلىق قىلغان رايوندىكى تۈركى خەلقلەرنىڭ "چاغاتاي تىلى" دەپمۇ ئاتىلىدىغان ئورتاق ئەدەبى تىلى شەكىللەنگەن بولۇپ، بۇ، بىر جەھەتتىن خاندانلىقنىڭ بىرلىگىنى تەمىنلەش ئېھتىياجىدىن، يەنە بىر جەھەتتىن شۇ چاغدىكى تۈركى خەلقلەرنىڭ تىلىنى پارىسچىلاشتۇرۇش شامىلىغا قارشى تۇرۇشتىن ئىبارەت مىللى روھنىڭ تەقەززاسىدىن ۋۇجۇتقا كەلگەن ئىدى. بۇ تىل ئۇچۇن قەدىمقى ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنىڭ مۇھىم ئاساس بولغانلىغى كىشىلەرنىڭ سۇبېكتىپ خاھىشىغا باغلىق بولمىغان ئوبېكتىپ پاكىت. بەزى تارىخچىلارنىڭ شۇ چاغلاردىكى تۈركى خەلقلەرنىڭ تىلىنى پارس تىلى بىسىمى ئاللىدا ھالاك بولۇش خەۋپىدىن ئۇيغۇر ئەدەبى تىلى ئەنئەنىسى قوتقۇزۇپ قالدى دەپ كورسەتكەن دەللىللىرىمۇ بۇنى ئىسپاتلايدۇ. قەدىمقى ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلى ئاساسىدا شەكىللەنگەن چاغاتاي تىلىدا شېئىرلار يازغان قوۋل خوجە ئەخمەت يەسەۋى، لوتفى، سەككاكى، ئاتايى قاتارلىق شائىرلار بۇ تىلنىڭ ئاجايىپ ئەۋزەللىكلىرىنى كورسىتىپ تۇرغۇن ئەسەرلەرنى يارىتقان ئىدى. لېكىن شۇنداق بولسىمۇ، ناۋايى دەۋرىدە ئەدەبىياتىمىز ئالدىسىدا يەنىلا پارسچە يېزىش خاھىشى كۈچلۈك ئىدى. ناۋايى بۇ خاھىشلارنى ئىسيانكارلىق بىلەن رەت قىلىپ، ئوز بەدىئى ئىجادىيىتىگە چاغاتاي ئەدەبىي تىلى بويىچە يول ئېچىپ، بۇ تىلنى تېخىمۇ تەرەققى قىلدۇرۇپ، شېئىرىيەتنىڭ يۇكسەك بىر چوققىسىنى ئىگىللىدى. دىمەك، ناۋايى ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلىنى مۇھىم ئاساس قىلىپ شەكىللەنگەن چاغاتاي ئەدەبىي تىلىدا يازغان ئىكەن، ئۇيغۇرلارنىڭ "ناۋايى بىزنىكىمۇ شائىرىمىز" دىيىشىگە ھەرگىز ھەيران قالغۇلۇق ئەمەس.

ئەلىشىر ناۋايىنىڭ ھاياتى مۇھىم ئىجتىمائى توقۇنۇشلار ئىچىدە ئوتتى. ساۋاقدىشى ۋە دوستى بولغان پادىشا ھوسەيىن بايقارا-

نىڭ ئوردا ئىشلىرىغا ئارىلىشىش، شاھزادىلارنىڭ جاڭجاللىرىنى تىنجىتىش ۋە پادىشالىقنىڭ بىرلىگىنى قوغداش ئۈچۈن تىرىشىش، مەرىپەت قۇرۇلۇشى جەھەتتە تەشەببۇسكارلىق ۋە تەشكىلاتچىلىق پائالىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىش، ئوردىدىكى ئاچكوز ھەسەتخور جاھىللار گۇرۇھى ۋە دىنى مۇتەئەسسىپلەر بىلەن، ھەتتا پادىشانىڭ ۋاپاسىز - لىغى بىلەنمۇ كۆرەش قىلىش ۋە بۇ يولدىكى ئوڭۇشلۇق - ئوڭۇش - سىز تەجرىبە - ساۋاقلار ناۋايىنى مول ئىجتىمائى بىلىمگە ئىگە قىلدى. مۇرەككەپ زىددىيەتلەر ئىچىدە ياشاش ئۇنى نۇرغۇن دىرا- ماتىك ئېپىزوتلار بىلەن تەمىنلىدى، ئۇنىڭ لىرىك ھېسسىياتىنى بېيىتتى. بۇ ئەھۋاللار ناۋايىي ئىجادىيىتىنىڭ مۇھىم تارىخى ئارقا كۆرۈنۈشى.

ئەلىشىر ناۋايى 60 يىل ئۆمۈر كوردى (1441 - يىلى تۇغۇلۇپ، 1501 - يىلى ۋاپات بولدى). ئۇ، بۇ جەريانداا ئادەم ھەيران قالغۇدەك نۇرغۇن ئەسەر يازدى. «خەزائىنولمە ئانى» (مەنىلەر غەزىنىسى) ناملىق توت چوڭ دىۋانى، «خەمسە» ناملىق بەش داستانى ناۋايى ئىجادىيىتىنىڭ ئەڭ يېرىك، ئەڭ مەشھۇر نەمۇنە- لىرىدۇر. ئۇلاردىن باشقا يەنە نۇرغۇنلىغان داستان، ئىلمى مۇ- ھاكىمە، پەندنامە ۋە ئەسلىمىلىرى بار. بۇ ئەسەرلەردە ناۋايىنىڭ دۇنياقارىشى، بىلىمى، ئىستېتىك دىتى، بەدىي ماھارىتى تەلتوكۇس ئىپادىلەنگەن بولۇپ، ئىنتايىن زور بەدىي، ئىلمى، تارىخىي ئەھمە- يەتكە ئىگە. ناۋايى ھەقمقەتەنمۇ جاھان ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ يېرىك نامايەندىلىرىدىن بىرى دەپ ئاتىلىشقا مۇناسىپ.

شۇبھىسزكى، ناۋايى ئىجادىيىتى ئۇستىدە ئەتراپلىق، چوڭ- قۇر ئىلمى تەتقىقات ئېلىپ بېرىش، ناۋايى ئەسەرلىرىنى كەڭ كولەمدە نەشر قىلىش ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىياتىنى گۈللەندۈرۈشنىڭ مۇھىم بىر ئېھتىياجى. بۇ، بولۇپمۇ كىلاسسىك ئەدەبىيات ئەنئەنىسى بىلەن بولغان ئالاقىسى خېلىلا ئۇزۇلۇپ قالغان

ياش ئەدەبى ھەۋەسكارلار ئۈچۈن تېخنىمۇ ئېھتىياجلىق، قولۇڭلار-
دىكى بۇ كىتاپ ئەنە شۇنداق ئېھتىياجنىڭ تۈرتكىسى بىلەن
تەييارلاندى.

بۇ كىتاپ ناۋايىنىڭ «خەزائىنولمەئانى» ناملىق توت
دىۋانى («چاھار دىۋان») دىكى غەزەللەرنىڭ بىر قىسمى. «خەزائى-
نولمەئانى» نىڭ تولۇق نۇسخىسى غەزەل، مۇستەزاد، مۇخەممەس،
مۇسەددەس، مۇسەممەن، تەرجىئبەند، تەركىبئبەند مەسنەۋى، قەسىدە،
ساقىنامە، قىتئە، رۇبائى، مۇئەمما، چىستان، تۈيۈق، فەرد قاتارلىق 16
خىل لىرىك ژانىردا يېزىلغان بولۇپ، 3132 شېئىردىن تەركىپ تاپقان.
گەرچە بىرىنچى دىۋانغا «غەرايىبۇسسىغەر» (بالىلىق غارايىپلىرى)،
ئىككىنچى دىۋانغا «نەۋادىرۇششە باب» (يىگىتلىك نادىرلىقلىرى)،
ئۈچىنچى دىۋانغا «بەدايىئولۇسەت» (ئوتتۇرا ياشلىق گۈزەللىك-
لىرى)، توتىنچى دىۋانغا «فەۋائىدولكىبەر» (قېرىلىق پايدىلىرى)
دەپ نام بېرىلگەن بولسىمۇ، بىراق ئۇ خرۇنولوگىك تەرتىپكە ئىگە
ئەمەس، يەنى مۇندەرىجە ھەربىر غەزەللىنىڭ يېزىلىش ۋاقتىنىڭ
ئىلگىرى-كېيىنلىگى بويىچە تۈزۈلگەن ئەمەس، بەلكى كىلاسسىك
دىۋانلار ئەنئەنىسى بويىچە، قافىيە يا كى رادىف ئاخىرىدىكى
ھەرپلەر تەرتىۋى بويىچە رەتلەنگەن.

ناۋايى غەزەللىرى جەمى 2600 پارچە بولۇپ، ھەجمى
جەھەتتىن توت دىۋاننىڭ ئاساسى قىسمىنى تەشكىل قىلىدۇ.
تېماتىك مەزمۇن جەھەتتىن ئۇنىڭ كوپ قىسمى مۇھەببەت لىرىكىسى
بولۇپ، ئۇنىڭدا شائىرنىڭ ئىچكى روھى غەزىنىسى ئۈزىنىڭ ئاجايىپ
يارقىن، جىلۋىدار ئوبرازىنى تاپقان. ئۇ مۇشۇ تېمىنى دەۋر قىلغان ھالـ
دا ئۈزىنىڭ خەلقچىل روھىنى ئەكس ئەتتۇرىدۇ. مۇھەببەت ھەققىدىكى
ئالىجاناپ ئىدىيىنى تەرغىپ قىلىدۇ. مەھرۇ-ۋاپانى باغرىغا بېسىپ
سۆيۈپ، ۋاپاسىزلىققا نەپرەت تېغىنى سانچىيدۇ. ساداقەت
مەجنۇنلىغى ئالدىدا ئېگىلىپ، رىياكارلىق سىپاگەرچىلىگى ئالدىدا

غادىيمدۇ. پەقەت، دەرتمەنلەرنىڭ مۇڭنى كۆيلەيدۇ. ئىككى يۇزلىمە، ئالدامچى شەيخ زاھىت - سوپىلارنىڭ نىقاۋنى يىرتىپ تاشلاپ سازايى قىلدۇ. مەنمەن زالىم پادىشالارنى سوكىدۇ، ئادالەت ۋە مەرىپەتكە دەۋەت قىلدۇ. سەنئەتكە بارىكاللا ئوقۇيدۇ .... ھەربىر غەزەلنىڭ ئوزى خۇددى بىر ئىسىل قوتا، ئۇ مىسرالار رىشتىسىگە تىزىلغان، گۈزەل تىل بىلەن نۇرلانغان خىلمۇ - خىل ۋەزىن ھەم باي قاپىيىلەر بىلەن تېخىمۇ رەڭدار تۇس ئېلىپ چاقناپ تۇرىدىغان نازۇك پىكىر جەۋھەرلىرى بىلەن تولغان. شۇنداقلا بۇ غەزەللەر كىشىنىڭ يۈرەك تارىنى چېكىدىغان سېھرى كۈچكە ئىگە مۇزىكىلىق خۇسۇسىيەتكە باي. شۇڭا ناۋايى غەزەللىرىنىڭ ھەممىسىنى ناخشا قىلىپ ئېيتىشقا بولىدۇ.

بىراق، "ئاينىڭ يۇزىدىمۇ داغ بار" دىگەندەك، ناۋايى ئىجادىيىتىدە پاسسىپ ئامىللارمۇ بار، بۇ ئالدى بىلەن ناۋايى ياشىغان زاماننىڭ نۇقسانى. شۇبھىسىزكى، ناۋايى ئوز دەۋرىنىڭ ئەڭ ئىلغار، ئەڭ بىلىملىك، ئەڭ پەزىلەتلىك مۇتەپەككۇرى ۋە شائىرى ئىدى. ئۇ ئومۇر بويى ئوزىنىڭ ئالىجاناپ غايىلىرىنى، تەشەببۇسلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلدى. بۇ مەقسەتكە ھەمكارلىشىدىغانلارنىمۇ كوپ ئىزلىدى. ئەڭ چوڭ ئۇمىتنى پادىشاغا باغلىدى. لېكىن "ئىشەنگەن تاغدا كىيىك ياتماپتۇ" دىگەندەك، پادىشامۇ ئۇنىڭغا ھەمدەم بولالمىدى، خېلى نۇرغۇن دوستلىرى ھەرخىل سەۋەپلەر بىلەن ئۇنىڭدىن يوز ئوردى، ھەتتا ئۇنىڭ زىتىغا ئىش قىلدى. ئۇنىڭ غايىلىرى تولۇنتاي بولسىمۇ، لېكىن جاھالەت بۇلۇتلىرى ئۇنى توساپ كەلدى. بۇ خىل ياخشىلىقتىن يامانلىق كورۇش ناۋايى روھىنى قاتتىق ئازاپلىدى. بۇ ئېچىنىشلىق، چىگىش زىددىيەتلەر ناۋايى ئىدىيىسىگە پاسسىپ تەسىرلەرنى كورسەتتى. ئوزىنىڭ ئالىجاناپ غايىلىرىنى رالليقا ئايلاندۇرۇشنىڭ يولىنى تاپالماي، رىال دۇنيادىن سوۋۇش خاھىشىنمۇ ئەكس

ئەتتۇردى. ئۇنىڭ ئىجادىيىتىدىكى «ئالەم ئىلىدە زادى ۋاپا يوق»، «يوقلىش دەشتىنى كېزىش كېرەك»، «زامان دەردىنىڭ داۋاسى مەي» دېگەنگە ئوخشاش سادالارمۇ ياڭرىدى. ئۇ بىر جەھەتتىن ئۇمۇتسىزلىك تەرغىباتىغا ئوخشىسىمۇ، لېكىن بىر جەھەتتىن زامانىنىڭ ئادالەتسىزلىگىگە، جاھالەتكە بولغان رەنجىشتىن تۇغۇلغان دوق. بۇ خىل روھ ناۋايىنىڭ مۇھەببەتكە بېغىشلانغان غەزەل-مىسرالىرىدىلا ئەمەس، داستانلىرىدىمۇ ئەكس ئېتىدۇ. بىز بۇ نەرسىلەرگە تارىخى نۇقتىدىن قارىغىنىمىزدىلا توغرا چۈشىنەلەيمىز. ئۇنىڭ ھەممىگە تېخىمۇ ئورتاق بولغان قىممەتلىك ئەھمىيىتى-ئۇ ئۇزى توغرا دەپ تاپقان ئىدىيە-پىكىرلەرنى ئاجايىپ يۇكسەك بەدىئى ماھارەت بىلەن ئىپادىلىگەنلىگى.

بۇ كىتاپقا ناۋايى غەزەللىرىنىڭ ئوندىن بىر قىسمى — 260 غەزەل كىرگۈزۈلدى). ياش ئەدىبى ھەۋەسكارلارنىڭ چۈشىنىش ئىقتىدارى ۋە ئېھتىياجى كوزدە تۇتۇلۇپ، غەزەللەردىكى ھەربىر بەيتكە ھازىرقى زامان ئۇيغۇر ئەدەبىي تىلى بىلەن ئۇنىڭ نەسرى شەرھى بېرىلدى. بۇ خىل شەرھىلەش بىلەن ناۋايى ئۇزى ئىشلەتكەن تىل ئالقىلىق ئىپادىلىگەن چوڭقۇر، نازۇك پىكىرلەرنى، بەدىئى خۇسۇسىيەت ۋە ماھارەتنى تولۇق ئىپادىلەپ بېرىش مۇمكىن ئەمەس. ئۇنىڭ ئۇستىگە، مېنىڭ ناۋايى ئەسەرلىرى ۋە ئۇنىڭ بەدىئى خۇسۇسىيىتى بىلەن تونۇشلىغىمۇ بەك ئۇزۇن. شۇنداق بولسىمۇ ئەمىلى ئېھتىياج ئالدىدا مۇشۇنچىلىك قىلىشقىلا چامام يەتتى. بۇ ئىشىمىز خېلىلا نۇقسانلىق بولسىمۇ ياش ئەدەبى ھەۋەسكارلارنىڭ ناۋايى ئەسەرلىرىنى ئۆگىنىشى ئۈچۈن بىر ئاز نەپ بېرەلسە، بۇ، مەن ئۈچۈن ناھايىتى چوڭ مۇكاپات.

تىيىپجان ئېلىيوپ

1981 - يىل، مارت.

عمر بن یوسف رحمہ اللہ
دین تا للانما

مۇندەرىجە

بەت

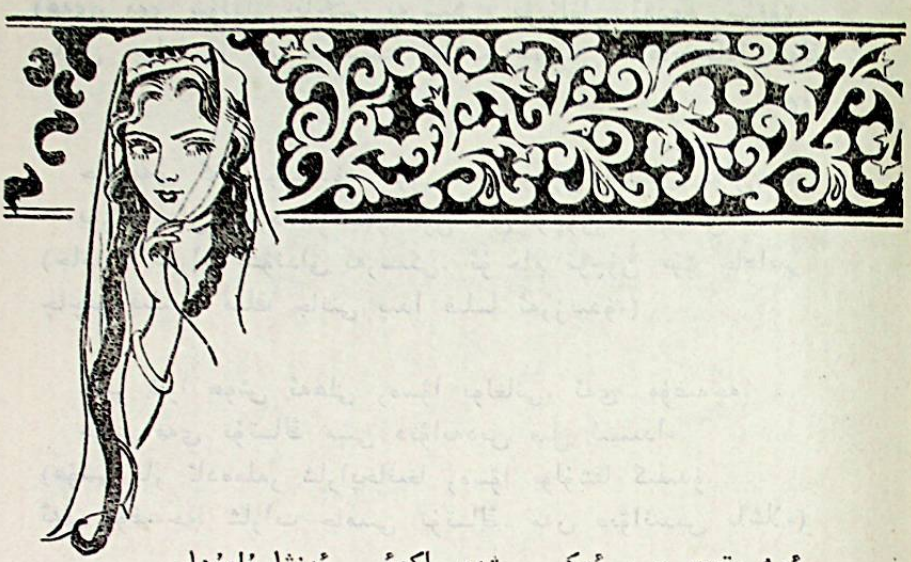
كىرىش سوز..... 1

1- دىۋان ــ «غەرايىبۇسسغەر»(باللىق غارايىپلىرى) دىن تاللانما 9

2- دىۋان ــ «نەۋادىرۇششە باب» (يىگىتلىك نادىرلىقلىرى) دىن تاللانما 181

3 - دىۋان ــ «بەدايىئولۇەسەت» (ئوتتۇرا ياشلىق گۈزەل - لىكلىرى) دىن تاللانما..... 305

4 - دىۋان ــ «فەۋائىدۇلكىبەر» (قېرىلىق پايدىلىرى) دىن تاللانما 423

ئەشرەقەت ممن ئەكسى شەمسلكەئسى ئەنۋارۇلھۇدا،
يار ئەكسىن مەيدە كور، دەب، جامدىن چىقتى سەدا.
(قۇياشتەك يورۇپ تۇرغان قەدەھنىڭ شولىسىدىن ھدايەت نۇرى چاقنىدى، جامدىن: يارنىڭ ئەكسىنى شاراپتا كورگەن، دىگەن سادا چىقتى.)

غەيرنەقشىدىن كوڭۇل جامىدا بولسا زەڭگى غەم،
يوقتۇر ئەي ساقى، مەيى ۋەھدەت مەسەللىك غەمزەدا.
(كوڭۇل جامىدا غەيرى تەسەۋۋۇردىن غەم غەشلىگى پەيدا بولسا، ئەي ساقى، بۇنى ۋەھدەت ① شارابىدەك تازىلىغۇچى يوق.)

ئەي، خۇش ئول مەيكىم، ئاڭا زەرف ئولسا بىر سىنغان سەفال،
جام ئولۇر گېيتىنەما، جەمشىد ئانى ئىچكەن گەدا.

(1) ۋەھدەت — بىرلىك، تەنھالىق.

(هەي، مەي شۇنداق ياخشى نەرسىكى، تۇيۇلغان قەدەھ سۇنۇق ساپال بولسىمۇ، ئۇ، جەمشىت تىلەپ ئىچكەن جاھانىنەماغا تەڭ جام.)

جامۇمەي گەر بۇيلەدۇر، ئول جام ئۇچۇن قىلماق بولۇر
يۇز جەھان ھەردەم نسار، ئول مەي ئۇچۇن مىڭ جان فىدا.
(جام ۋە شاراپ شۇنداق نەرسىكى، ئۇ جام ئۇچۇن يۇز جاھانىنى چاچقۇ قىلىپ، مىڭ جانىنى پىدا قىلسا ئەرزىيدۇ.)

دەير ئارا ھوش ئەھلى رەسۋا بولغانى، ئەي مۇغبەچە،
جامى مەي تۇتساڭ مېنى دىۋانەدىن قىل ئىبتىدا.
(ھوشى بار ئادەملەر شاراپخانىغا رەسۋا بولۇشقا كېلىدۇ، ئەي مۇغبەچە، شاراپ جامىنى تۇتساڭ، مەن دىۋانىدىن باشلا.)

تاكى ئول مەيدىن كوكۇل جامىدا بولغاچ جىلۋەگەر،
چىھرەئى مەقسۇد، مەھۇ ئولغاي ھەم ئولدەم مائىدا.
(ئەشۇ كوكۇل جامىدىكى مەيدىن مەخسەت چىھرىسى جىلۋىلەنگەنسىرى نازۇ - نىئمەت بىرياقتا قالدۇ.)

ۋەھدەتى بولغاي مۇيەسسەر مەي بىلە جام ئىچرە، كىم
جامۇ مەي لەفزىن دىگەن بىر ئىسىم ئىلە قىلغاي ئەدا.
(ۋەھدەتكە مەي ھەم جام بىلەن ئېرىشىش مۇمكىن، كىم مەي بىلەن جام سوزىنى تىلغا ئالسا، ئۇنى ئىپادە قىلالايدۇ.)

سەن گۇمان قىلغاندىن ئوزگە جامۇ مەي مەۋجۇد ئېرۇر،
بىلمەيىن نەفئ ئەتمە بۇ مەيخانە ئەھلىن زاھىدا.

---

(1) مۇغبەچە — مەي توشۇغۇچى يىگىت.

(سەن ئويلىغاندىن باشقا، جام ۋە شاراپ مەۋجۇت، ئەي زاھىد،
بىلمەسلىكتىن ئىچەرمەنلەرنى قوغلاپ يۈرمە.)

تەشنەلەب ئولمە نەۋائى، چۈن ئەزەل ساقىسىدىن،
«ئىشرەبۇ يا ئەييۇھەل ئەتشان» كېلۈر ھەردەم ندا.
(ئەي نەۋائى، چاققاپ يۈرمە، تەغدىر ساقىسىدىن:
"ھەي تەشنالار، ئىچىڭلار!" دىگەن ئاۋاز كېلىۋاتىدۇ.)

سىنسا كۆڭلۈمده ئوقۇڭ، سۇرتۇب ئىسسىغ قاندىن ئاڭا،
پەي مەسەللىك چىرماغايمەن ريشتەئى جاندىن ئاڭا.
(ئوقۇڭ كۆڭلۈمگە سانچىلىپ سۇنسا، ئىسسىق قان بىلەن سۇرتىمەن،
ئۇنى خۇددى پەي بىلىپ، جان ريشتىسى بىلەن باغلايمەن.)

بادەئى لەئىلىڭ مىزاجى روھپەرۋەردۇر بەسى،
گويىيا مەمزۇج ئىتبسەن ئابمھەيۋاندىن ئاڭا.
(لېۋىڭ شارابىنىڭ تەپتى تازا جان بېغىشلايدۇ، گويا
ئۇنىڭغا سەن ئابھايات سۇيىنى ئارىلاشتۇرغاندەك.)

ئوقى كۆڭلۈم شوئلەسىن گاھ ساكىن ئەتتى، گاھ تېز،
گاھ ئوتۇن بولدى، گاھى سۇ ئوردى پەيكاندىن ئاڭا.
(ئوقى كۆڭلۈم يالقۇنىنى گايى پەسلىتىپ، گايى ئۇلغايتتى، چۈنكى
كۆڭلۈم گايى ئوتۇن بولدى، گايى ئۇنىڭغا كىرپىگىدىن سۇ چاچتى.)

دەردو غەم بوستانىنىڭ تاۋۇسىدۇر كۆڭلۈم قۇشى،
گۈل بولۇب جىسمىمدا كەسكەن نەئىل ھەر ياندىن ئاڭا.
(كۆڭلۈم قۇشى دەردۇ-غەم بوستانىنىڭ تاۋۇسى، ئۇ ۋۇجۇدۇمغا
ھەر خىل رەڭدار گۈل بولۇپ بېسىلغان.)

نى كەبۇتەر يىتەتالۇر ئول قۇياشقا، يا نەسىم،
ئەي كوڭۇل ھالىڭنى ئېيلام ئەيلە ئەفغاندىن ئاڭا.
(ئۇ قۇياشقا يا كەپتەر يېتەلمەيدۇ، يا تاڭ شامىلى؛ ئەي كوڭۇل،
ئۇنىڭغا ھالىڭنى پەريات چېكىپ مەلۇم قىل.)

كۆزگە تاكىردى خەيالىڭ، ساۋۇغ ئاھىم ۋەھىمدىن
باغلامىشمەن قۇريا ھەر سارى مۇزگاندىن ئاڭا.
(تەسەۋۇرۇڭ كوزۇمگە ئورناشتى، سوغاق ئاھىمدىن ئەنسىرەپ،
بۇ ۋەيرانە ئويىنى كىرپىكلىرىم بىلەن تاقاپ قويدۇم.)

ئەي نەۋايى، يىغلىماق ئاھىمغە تەسكىن بەرمەدى،
ۋەھ، بۇنى ئۇتدۇركى، يوق تەسرى توپاندىن ئاڭا.
(ئەي نەۋائى، يىغلاش مېنىڭ ئاھ - زارىمنى باسالمىدى،
ئاھ، بۇ قانداق ئوتتۇر، توپانمۇ تەسىر قىلمايدىغان؟)

ۋەھكى ئىشقىڭ زاھىر ئەتسەم ۋەھم ئېرۇر ئولمەك ماڭا،
گەرنەۋان تۇتسام داغى جان خەۋفىدۇر بىشەك ماڭا.
(ئاھ، ئىشقىڭنى ئاشكارىلسام، ماڭا ئولۇم ۋەھمى كېلىدۇ،
پىنھان تۇتاي دىسەم، شەكسىزكى، يەنە جېنىمغا خەۋپ يېتىدۇ.)

كەلگەن ئېرمىش ئول مەسىھ ئولگەنلەرنى تىرگۈزگەلى،
مەن تىرىك، ۋاھ، ياخشىراق بۇ ئومىردىن ئولمەك ماڭا.
(ئەيسا مەسىھ ئولگەنلەرنى تىرىلدۈرگىلى كەلگەن ئىمىش، ئەپسۇسكى،
مەن تىرىك، بۇنداق ئومۇردىن ماڭا ئولۇم ياخشىراق ئىدى.)

جۇزۇ - جۇزۇئىمنى، فىغانكىم، مەنفەك ئەتتى تىغى ھەجر،
بىر - بىرىدىن لىك ئۇزىدۇر جۇزۇئى لا يەنفەك ماڭا.
(ئاھ، ھىجران تىغى ئۇگە - ئۇگىلىرىمنى ئاجرىتىۋەتتى، لېكىن
ئۇلار ماڭا بىر - بىرىدىن ئاجرالماس ئەزالار ئىدى.)

كۆڭلۈم ئوتىدىن ياغاچ كۆلدۇر، باشاق بىر قەتره سۇ،
ناگەھ ئول شوخى جەپاكىش ئاتسا بىر ناۋەك ماڭا.
(ئۇ جانغا جاپا شوخ ماڭا كىرپىك ئوقىنى بىر ئاتىدىغان بولسا،
كۆڭلۈم ئوتىدىن ياغاچ كۆلگە، ئوقنىڭ ئۇچى بىر تامچە سۇغا
ئايلىنىدۇ.)

ئالتۇن ئېزىلىپ - ئېرىپ كويغەن سايمن خالىس بولۇر،
نى ئەجەپ سارغارسا يۈز يەتكەن سايۇ ئەمگەك ماڭا.
(ئالتۇن ئېزىلىپ - ئېرىپ كويگەنسېرى ساپلىشىدۇ، دىمەك، مەن
كۆلپەت تارتقانسېرى سارغايسام نىمە بوپتۇ.)

چاك ئەيلەرمەن ياقا ئول قاشى يانى كورگەچ - ئوق
كىم، خەدەنگىن ئاتسا ھايىل بولماغاي كوكلەك ماڭا.
(ئۇ قېشى يانى كورۇش بىلەنلا، ياقامنى يىرتىمەن،
چۈنكى، يا ئوقى ئېتىلسا، كوينەك دالدا بولالمايدۇ - دە.)

بادە ھەجرىدىن ئاقارمىش كوزلەرىم، ئەي پېرى دەير،
ئەيلەگىل مەي شىشەسىدىن سىندۇرۇپ ئەينەك ماڭا.
(شاراپ خومارىدىن كوزلىرىم خىرەلەشتى، ئەي مەيخانىچى،
شاراپ شىشىسىنى سۇندۇرۇپ ماڭا ئەينەك قىلىپ بەرگىنە.)

سەر - سەرى ھىجران ۋۇجۇدۇم خىرمەنىن ئانداق ساۋۇر
كىم، فەنا يولىدا سەرسەر بولماسۇن ھەمتەك ماڭا.
(جۇدالىقىنىڭ بورىنى ۋۇجۇدۇم خامىنىنى توزۇتۇدۇ،
يوقۇلۇش يولىدا ماڭا بوران ھەمرا بولمىسۇن.)

ئەي نەۋائى، گەر ماڭا كوبرەك ئەمەس ئۇممىدى ۋەسل،
بەس، نەغۇ ئۇششاقىدىن جەۋرى ئېرۇر كوبرەك ماڭا.
(ئەي نەۋائى، نىمىشقىدۇ مەن ئۇچۇن ۋىسال ئۇممىدى كوپ ئەمەس،
بىراق ئاشىقلاردىن كېلىدىغان جەۋرى كوپ.)

كورگەلى هوسنۇڭنى زارۇ مۇبتەلا بولدۇم ساڭا،
نى بەلالىغ كۇن ئىدىكىم، ئاشنا بولدۇم ساڭا.
(هوسنۇڭنى كوروش بىلەن ساڭا باغلىنىپ قالدىم،
ئۇ نىمە بالالىق كۇن بولغىيدىكى، ساڭا ئاشنا بولىدىغان.)

هەر نېچە دىدىمكى: كۇن - كۇندىن ئۇزەي سەندىن كوڭۇل،
ۋەهكى، كۇن - كۇندىن بەتەررەك مۇبتەلا بولدۇم ساڭا.
(سەندىن بارغانسېرى كوڭۇل ئۇزەي دەپ هەر قانچە قىلساممۇ،
ۋاي دات، بارغانسېرى ساڭا چىڭ باغلىنىپ قالدىم.)

مەن قاچان دېدىم: "ۋەفا قىلغىل ماڭا"، زۇلم ئەيلەدىڭ،
سەن قاچان دېدىڭ:"فىدا بولغىل ماڭا"، بولدۇم ساڭا.
(مەن قاچانكى "ۋاپا قىل" دىسەم، زۇلۇم سالدىڭ، بىراق سەن
قاچانكى "ماڭا پىدا بول" دىسەڭ، پىدا بولدۇم.)

قاي پەرى پەيكەرغە دەرسەن تەلبە بولدۇڭ بۇ سۇفەت،
ئەي پەرى پەيكەر، نى قىلساڭ قىل، ساڭا بولدۇم ساڭا.
(قايسى پەرى پەيكەر ئۇچۇن مۇنچىۋالا تەلۇە بولۇپ كەتتىڭ
دەيسەنغۇ،
ئەي پەرى پەيكەر، نىمە قىلساڭ قىل، مەن سەن ئۇچۇنلا شۇنداق
بولدۇم.)

ئەي كۆڭۈل، تەركى نەسىھەت ئەيلەدىڭ، ئاۋارە بول،
يۈزبەلا يەتمەسكى، مەن ھەم بىر بەلا بولدۇم ساڭا.
(ئەي كۆڭۈل، نەسىھەتنى ئاڭلىماي، ئاۋارىچىلىقتا قالدىڭ،
يۈزبالا يەتمىگەندەك، مەنمۇ ساڭا بىر بالا بولدۇم.)

جامى جەم بىرلە خىزىر سۈيى نەسىبەمدۇر مۇدام،
ساقيا، تاتەركى جاھ ئەيلەپ گەدا بولدۇم ساڭا.
(جەمشىتنىڭ جامى بىلەن خىزىرنىڭ سۈيى (ئابھايات) دائىمى
نەسىبەم، ئەي ساقى، شۇڭا مەنسۇبمنى تاشلاپ، ئالدىڭغا تىلەمچىلىك قىلىپ كەلدىم.)

غۇسسە چەكمەدىن نەۋائى تاپمادىم ئوششاق ئارا،
تا نەۋائىدەك ئەسرۇ بىنەۋا بولدۇم ساڭا.
(ئاشىقلار ئارىسىدا غەم چاكىدىن (سازىدىن) پەيزى ئالالماي،
نەۋائىغا ئوخشاش ساڭا بىچارە ئەسىر بولۇپ قالدىم.)

بولسا ئىكىمىزنىڭ يۈزى ئەكسى سۇدا پەيدا،
ئول‌سۇ نى تەرەپ بارسا ئاچىلغاي گۈلى رەئنا.
(ئىككىمىزنىڭ شولىسى سۇغا چۈشىدىكەن،
ئۇ سۇ قاياقتا ئاقسا، شۇ ياقتا رەنا گۈللەر ئېچىلىدۇ.)

زۇلفۇڭ غەمى كوڭلۈمنى بېلىڭ فىكرىگە سالدى،
كوركىم، نى خەيال ئىچرە سالىبتۇر ئانى سەۋدا.
(ئورۇم چېچىڭنى ئويلاپ، خىيالىم بېلىڭ تەرەپكە كەتتى،
قارا، سەۋدالىق كىشىنى ھەرخىل ئويغا سالىدىكەن ـ ھە.)

غەۋغا قىلۇر ئەل مەھۋەشلەر كويىدا، لىكىن
مەھۋەشلەر ئىشى قىلماق ئانىڭ كويىدا غەۋغا.
(كىشىلەر ئاي جاماللارنىڭ كوچىسىدا غەۋغا قىلسا،
ئاي جاماللار ئۇنىڭ كوچىسىدا غەۋغا قىلىدۇ.)

ئەھۋالىمە فەرھاد ئىلە مەجنونغە تەئەججوب،
ئىشق ئەتتى خىرەد ئەھلى قاشىدا مېنى رەسۋا.
(مېنىڭ ئەھۋالىمغا پەرھات، مەجنۇنلارمۇ ھەيران قالىدۇ؛
مۇھەببەت مېنى ئەقلى ـ ھوشى بارلار ئالدىدا رەسۋا قىلىۋەتتى.)

ھەر ساری تاماشاغا كىم ئول شوخ قىلۇر ئەزم،
يوق ئاڭا تاماشاكى، ئېرۇر ئەلگە تاماشا.
(ئۇ گۈزەل تاماشا ئۈچۈن ھەر تەرەپكە باردى،
بىراق تاماشا ئۈنىڭغا ئەمەس، باشقىلارغا بولدى.)

دەۋران ساڭا زۇلم ئەتسە، قەدەھلەر تولا مەي ئىچ،
قان يۇتسەڭ ئاياغلار تولا دەۋرانغە نى پەرۋا.
(زامان ساڭا زۇلۇم سالسا، قەدەھ تولدۇرۇپ مەي ئىچىۋە،
سېنىڭ قانچە قاچا قان يۇتقىنىڭ بىلەن زاماننىڭ نېمە كارى؟)

ئول شوخكى مەيدان ئارا كورگەنگە سالۇر تىغ،
كورمەسكە سالۇر يەتسە نەۋائى ساری ئەمدا.
(ئۇ شوخ يار مەيداندا كورگەنلا ئادەمگە تىغ ئۇرۇدۇ،
بىراق نەۋائىغا كەلگەندە، كورمەسكە سالدى.)

نی نەۋا ساز ئەيلەگەي بۇلبۇل گۈلستاندىن جۇدا،
ئەيلەمەس تۇتى تەكەللۇم شەككەرستاندىن جۇدا،
(گۈلۈستاندىن ئايرىلغان بۇلبۇل قانداقمۇ ناۋا قىلسۇن،
تۇتىمۇ شەكىرستاندىن ئايرىلسا سوزلىمەيدىغۇ.)

ئول قۇياش ھەجرىندە قورقارمەن فەلەكنى ئورتەگەي
ھەر شەرارىكىم بولۇر ئول ئوتلۇغ ئەفغاندىن جۇدا،
(ئۇ قۇياشنىڭ پىراقىدا ئاھ - زارىمدىن
چىققان يالقۇن پەلەكنى ئورتەۋەتمىگىدى دەپ قورقىمەن.)

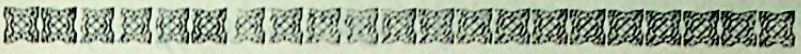
دىمە ھىجرانىمدا چەكمەيسەن فىغانو نالە كوب،
جىسم ئەيلەرمۇ فىغان بولغان نەفەس، جاندىن جۇدا.
(مېنىڭ ھىجرانىمدا كوپ نالە - پىغان چەكمەيسەنغۇ، دىمە.
نەپەس ۋە جاندىن ئايرىلغان تەن پىغان چىكەلەمدۇ؟)

ھەجر ئۇلۇمدىن تەلخ ئىمىش، مۇندىن سوڭ، ئەي
گەردۇن، مېنى
ئەيلەگىل جاندىن جۇدا، قىلغۇنچە جانانىدىن جۇدا.
(جۇدالىق ئۇلۇمدىن يامان ئىكەن، ئەي پەلەك، بۇندىن كېيىن
مېنى جانانىدىن جۇدا قىلغىچە، جانىدىن جۇدا قىل.)

بولسا يۇزمىڭ جانىم ئال، ئەي ھەجر، لېكىن قىلماغىل
يارنى مەندىن جۇدا، ياخۇد مېنى ئاندىن جۇدا.
(ئەي ھىجران، يۇزمىڭ جېنىم بولسىمۇ ئال، لېكىن يارنى
مەندىن، مېنى ئۇنىڭدىن جۇدا قىلما.)

ۋەسل ئارا پەرۋانە ئورتەندى، ھامانا بىلدىكىم،
قىلغۇدەكدۇر سۇبھ ئانى شەمئى شەبستاندىن جۇدا.
(پەرۋانە ۋىسال پەيتىدە كويۇۋالدى، چۈنكى تاڭ ئۇنى
كېچىنىڭ چىرىغىدىن ئايرىۋېتىدىغانلىغىنى بىلەتتى.)

بىر ئىيەسىز ئىت بولۇب ئېردى نەۋائى يارسىز،
بولماسۇن، يارەبكى، ھەرگىز بەندە سۇلتاندىن جۇدا.
(يارسىز نەۋائى ئىگىسىز ئىتتەك ئوخشاپ قالدى، ئەي
خۇدا، بەندەڭ ھەرگىزمۇ سۇلتاندىن جۇدا بولمىسۇن.)

يۇز سوزۇمدىن بىرىگە بەرمەس جاۋاب ئول نۇش‌لەب.
ئاغزىنى يوقتۇر دىسەم، ۋاقىتكى، ھېچ ئېرمەس ئەجەب.
(ئۇ لېۋى شېرىن يۇز سوزۇمنىڭ بىرسىگىمۇ جاۋاپ بەرمىدى،
شۇڭا ئۇنى ئاغزى يوق دىسەم، ھەيران قالغۇلۇق ئەمەس.)

نوقتەئى خالىڭ نىدىن شېرىن لەبىڭ ئۇستىدەدۇر،
نۇقتە چۈن ئاستىن بولۇر ھەر قايدا كىم يازىلسا لەب.
(چىكىت خالىڭ نىمشكە شېرىن لېۋىڭنىڭ ئۇستىدە؟ قاچان بول-
مىسۇن، "لەب" دىگەن خەت يېزىلسا چىكىت ئاستىدا بولاتتىغۇ!)

ۋەسل نى يەڭلىغ مۇيەسسەر بولغۇسدۇر، چۈن ئېرۇر
دىلبەرىم نازۇڭ مىزاجۇ مەن بەغايەت بىئەدەب.
(مەن قانداقمۇ ۋەسلىگە مۇيەسسەر بولاي، چۈنكى دىلبىرىم
نازۇڭ مىجەز، مەن بولسام ناھايىتى ئەدەپسىز.)

گەر قوياش دەرلەر يۇزۇڭنى، گەرم بولۇب چەكمە تىغ،
ئەلگە جۇرمى يوق، ئىنار ئاسماندىن ھەر لەقەب.
(يۇزۇڭنى قۇياش دىسە، ئاچچىغلىنىپ تىغ تەڭلىمە، ئادەملەردە
نىمە گۇنا، لەقەم دىگەن ئاسماندىن چۈشىدىغان
نەرسە.)

لەئلىك ئالسا چاكلىك بىمار كۆڭلۈمنى نىتاك،
ئەي، مەلاھەت نەخلى، چۈنكىم خەستە سىز بولماس رۇتەب.
(لەئلى لېۋىك چاك كەتكەن كۆڭلۈمنى ئالسا، نىمە بولىدۇ،
ئەي، گۈزەل قامەت، خورمىنىڭمۇ چاك - چېكى بارغۇ.)

زىندەدىل مەجنۇننىك ئولمىش كۆڭلى چۈن لەيلىغە ھەي،
بەس، نى ئاسىغ ئانى ھەيدىن قاۋلاماغلىق، ئەي ئەرەب.
(خۇشدىل مەجنۇننىك كۆڭلى لەيلى ئۈچۈن ھاياتلىق ئىدى،
ئەي ئەرەپ، ئۇنى ھەي قومىدىن قوغلاشنىك پايدىسى نىمە؟)

تالىب ئولكىم تاپماساك داغى بۇ بەسكىم، ئەيلەمەس
بىر نەفەس غافىل سېنى مەتلۈب يانىدىن تەلەب.
(مەخسەتكە ئېرىشەلمىسەڭمۇ تەلەپكار بولساك، غاپىل سېنى
تەلەپ قىلمىغۇچىنىك يېنىدىن ئاجرىتالمايدۇ)

قەھر بەرقى بىرلە رەھمەت يامغۇرى گەر بۇيلەدۇر،
ئىمىن ئېرمەس بۇلئەلا، نەۋمىد ئەمەستۇر بۇ لەھەب.
(غەزەپ چاقمىغى بىلەن شەپقەت يامغۇرى شۇنداق نەرسىكى،
ئۇنىك ئالدىدا ئو بۇلئەلا بارام بولسا، ئوبۇلەھەب ھەرگىز
نائومىت ئەمەس)

گەر نەۋا تاپسا نەۋائى لەبلەرىڭنىك زىكرىدىن،
تاك ئەمەستۇر، چۈن مۇدام ئەفزۇن بولۇر مەيدىن تەرەب.
(نەۋائى لېۋىڭدىن تامغان سوزدىن پەيزى تاپسا، ئەجەپلىنەرلىك
ئەمەس. چۈنكى شاراب بىلەن كىشىنىك كەيپى چاغ بولىدىغۇ.)

كوز ياشىم بولدى رەۋان بىر نەرگىسى جادۇ كورۇپ،
تېغل يەڭلىغكىم يۇگۇرگەي ھەر تەرەپ ئاھۇ كورۇپ.
(بىر جادۇ كوزلۇكنى كورۇپ، كوز يېشىم شۇنداق ئاقتىكى،
خۇددى كىچىك بالا كىيمكنى كورۇپ، ھەرياقتا يۇگرىگەندەك.)

قالدى ھەيران زاھىد ئەشكىمدە كورۇپ ھەريان ھۇباب،
رۇستايىدەككى، ھەيرەت ئەيلەگەي ئوردۇ كورۇپ.
(كوز يېشىمدا كوۋۇكلەرنى كورگەن زاھىت شۇنداق ھەيران
قالدىكى، گويا بىر سەرالىق لەشكەرلەرنى كورۇپ ھاڭ ـ تاڭ
بولغاندەك.)

جان ئارا تىغىڭ كورۇپ كوڭلۇم قۇشى تۇزدى نەۋا،
تۇتىئىدەككىم، تەكەللۇم ئەيلەگەي كوزگۇ كورۇپ.
(جېنىمغا سانچىلغان تىغنى كورۇپ، كوڭلۇم قوشى نەۋا قىلدى،
خۇددى تۇتى ئەينەكدە ئوز ئەكسىنى كورۇپ سوزلەپ
كەتكەندەك.)

ۋادەئى ئىشقىڭ ماكان قىلدى كوڭۇل كورگەچ يۇزۇڭ،
ئەل بىيابان ئىچرە مەنزىل ئەيلەگەندەك سۇ كورۇپ.
(كوڭلۇم يۇزۇڭنى كورۇش بىلەن ئىشقىڭ ۋادىسىنى ماكان تۇتتى،

خۇددى كىشىلەر باياۋاندا سۇ بار يەرنى كورۇپ، شۇ يەرگە چۈشكەندەك.)

جاندا ئوز داغىن كورۇب ئاشقىلىغىنى ئاڭلادى،
ئول كىشىدەككىم تانىغاي ئوز قۇلىن بەلگۈ كورۇب.
(ئۇ، جېنىمدا ئوزىنىڭ سالغان دېغىنى كورۇپ، ئاشقىلىغىنى بىلەدى، خۇددى بەلگىسىنى كورۇپ ئوز قۇلىنى تونۇۋالغان كىشىدەك.)

بادە تۇتقاچ دىمە بىخود بولدىكىم، ئول كوزگۈدىن،
باردى ھۇشۇم يار ھوسنى جىلۋەسىن ئوترۇ كورۇب.
(مەي سۇنغاندىن كېيىن بىخوت بولدى دىمە، بەلكى شىشىدىن يار جامالىنىڭ جىلۋىسىنى كورگەندەك بولۇپ، ھۇشۇمدىن كەتتىم.)

ئەي نەۋائى، دەفئى ئولۇر خالىن كورۇب كوھى غەمىم،
فىل يەڭلىغكىم، ھەزىمەت ئەيلەگەي ھىندۇ كورۇب.
(ئەي نەۋائى، ئۇنىڭ خالىنى كورسەم، تاغدەك غېمىم يوقۇلىدۇ، خۇددى ھىندىنى كورۇپ پىل قېچىپ كەتكەندەك.)

كېزەرمەن كويىدە يىللار، نەزەر ھالىمغا سالغاي دەپ،
ئەگەر ئولتۇرسە قانىم رەڭگى تۇغراغىدا قالغاي دەپ.
(ھالىمغا نەزەر سالار، ياكى ئولتۇرسە قېنىم رەڭگى تۇپرىغىدا
قالار دەپ، يىللار بويى ئۇنىڭ كوچىسىنى كېزىمەن.)

كوڭۇلگە يۇز تۇمەن نېش ئورسا ھىجران، ئەيلەمان ناله،
ۋىسالىڭ نۇشىدىن ئول زەخمەر بىركۇن ئوڭالغاي دەپ.
(ھىجران مېنىڭ كوڭلۇمگە يۇز تۇمەن نەشتەر ئۇرسىمۇ، بىر كۇنى
ۋىسالىڭ شەربىتى بىلەن بۇ زەخمەلەر ئوڭلىنىپ كېتىدۇ دەپ، ناله
قىلمايمەن.)

كوڭۇلگە ناۋەكىڭ تاكىردى، بەھەد ھىغزىن ئەيلەرمەن،
كى بۇ شىشە ئىچىندە ئول داغى ناگاھ ئوشالغاي دەپ.
(كوڭۇلگە ئوقلىرىڭ كىرىش بىلەن، ئۇ، بۇشىشە ئىچىدە —
تۇيۇقسىز سۇنۇپ كەتمگىدى دەپ بەكمۇ ئاسرايمەن.)

كوڭۇلنى كويىدە يۇز رەنج ئىلە مەھنەتقە تاپشۇردۇم،
كى گەر كورسە بۇ سۇرەت بىرلە شايەد كوڭلۇم ئالغاي دەپ.
(كوڭلۇمنى ئۇنىڭ كوچىسىدا يۇز دەرد بىلەن جاپاغا تاپشۇردۇم،
ئۇ بۇ ھالەتتە كورسە كوڭلۇمنى ئالارمىكىن دەپ.)

سىرىشكىم قانى قىلدى كويىنىڭ تۇفراغىن ئاغۇشتە،
ئىتىگە شايەد ئول بالچىغ بىلە بىر ئوي ياسالغاي دەپ.
(ئۇنىڭ كوچىسىنىڭ توپىسى قان ياشلىرىم بىلەن ئارىلاشتى.
بەلكى، بۇ لاي ئۇنىڭ ئىتىغا ئوي ياساشقا ياراپ قالار.)

ھەرەم ۋەسلىن تىلەرسەن، پويە ئۇر مەردانە، ئەي سالىك،
قەدەم ئاھستە چەكمە باغرىڭ ئول يەلمەكدە تالغاي دەب.
(ھەي سوپى، ھەرەم ۋەسلىنى خالىساڭ، مەردانە قەدەم تاشلا،
بۇ يولدا ھاسراپ قالمەن دەپ قەدىمىڭنى ئاستىلاتما.)

نەۋائى، بىنەۋالىغ بىرلە دائىم مەي ئىچەر، بىر كۇن
نەۋا نەقشىنى دەۋران مۇتربى بەزمىدە چالغاي دەب.
(نەۋائى بىچارىلىقتىن ھېمىشە مەي ئىچىدۇ، نەۋا كۇيىنى
بىر كۇنى زامان سازەندىسى بەزمىلەردە چالار.)

جۇنۇن تاشى ئۇرۇپ ھەريان ياڭى داغمىنى ئەفگار ئەت،
ئىچىمدىن لالەدەك ئىشق ئىچرە تاشمىنى نەمودار ئەت.
(جۇنۇن تېشى بىلەن ھەممە يېرىمگە ئۇرۇپ يېڭى داغلارنى
پەيدا قىل،
ئىشق ئوتىدا لالىدەك قىزارغان ئىچىم تېشىمغا ئورلىسۇن.)

چۇ مەجنۇن قىلدىڭ ئەمدى، ئەي مۇغەننى، گوشە تابىڭنى
كوڭۇل سەۋداسى تەسكىنى ئۇچۇن بوينۇمغا تۇمار ئەت.
(ئەي سازەندە، مېنى مەجنۇن قىلدىڭ؛ ئەمدى كوڭۇل سەۋدا-
سىنى بېسىش ئۇچۇن سازىڭنىڭ قۇلاقلىرىنى بوينۇمغا تۇمار قىلىپ
ئېسىپ قوي.)

دىسەڭ كوڭلۇم قۇشى ئەيلەپ ھەۋا، چەككەي نەۋايى ئىشق،
خەدەڭگىڭنىڭ پەرىن ئەيلەپ قانات، پەيكانىنى مىنقارئەت.
(كوڭلۇم قۇشىنى پەرۋاز قىلىپ ئىشق پەيزىنى ئالسۇن دىسەڭ،
ئوقۇڭنىڭ پەرلىرىنى قانات، ئۇچىنى تۇمشۇق قىل.)

ساچىڭ كۇفرىدە ئولسەم قەبرىم ئۇزرە قويما خىرقەمنى،

چېكىپ ھەر تارىنى بىر بەرھەمەن بېلىگە زۇننار ئەت.
(چېچىكنىڭ ئېزىتقۇلىغىدىن ئولسەم، جەندەمنى قەۋرىمگە قويماي،
ئۇنى چۈگۈپ، ھەر بىر يىپىنى ئاتەشپەرەسلەرنىڭ بېلىگە زۇننار
قىلىپ باغلاپ قوي).

كۆكۈل ئەيۋاندا ئاھىم يېلىدىن پەردەئى ئىشقىڭ
دىسەڭكىم ئۇچماسۇن، مۆرگاندىن ئەتراپىغا مىسمارئەت.
(كۆكۈل ئايۋاندا ئاھىم شامىلىدىن ئىشقىڭ پەردىسى ئۇچۇپ كەتـ
مىسۇن دىسەڭ، ئۇنىڭ ئەتراپىنى كىرپىگىڭ بىلەن مىخلاپ قوي.)

دىسەڭ ئاغزىن كورەي، ئەي ئەقل، مەركەز نوقتەسىن ئىستە،
ۋەلى شەرت ئۇشبۇكىم، ئەۋۋەل قوياش دەۋرىنى پەرگارئەت.
(ئەي ئەقىل، ئاغزىنى كورەي دىسەڭ، مەركەز نوقتىسىنى تاپ،
بىراق، شەرت شۇكى، ئالدى بىلەن قۇياش دائىرىسىنى سىركۈل
قىلغىن.)

ئىمارەت تەرھىدۇر نەئلو ئەلىغىدىن ھەر تەرەف كوكسۇم،
ۋەفا قەسرىن قوپارساڭ بۇ بىنالار ئۇزرە دىۋار ئەت.
(بىرىيقى ئەگمە، بىرىيقى تۇز كوكسۇم ئىمارەت ئەندىزىسى،
ۋاپا قەسرىنى قۇرساڭ ئۇنى بۇ بىنالارغا تام قىلغىن.)

ئېرۇر مەقسەد يىراق، ۋادى ئۇزۇن، تۇن تىرە، يول بۇرتاق،
بۇ يولدا سەلب ئېتىب ئۇزلۇڭ يۈكىن، ئۇزنى سەبۈكبار ئەت.

(مەقسەت يىراقتا، ۋادە ئۇزۇن، تۇن قاراڭغۇ، يول ئىگىز - پەس، شۇڭا بۇ يولدا شەخسىيەت يۇكىنى تاشلاپ، يەڭگىل ماڭ.)

نەۋائى ئولسە تىرگۈزگىل يۈزىگە يۈز قويۇپ، يەنى
يۈزىگە سۇ ئۇرۇپ ئول ئۇيقۇسىدىن ئانى بىدار ئەت.
(يۈزىگە سۇ سېپىپ ئادەمنى ئۇيقۇسىدىن ئويغىتىۋەتكەندەك،
ناۋايى ئولسە، يۈزىگە يۈزۈڭنى يېقىپ تىرىلدۈرگىن.)

یانا سالدی هەجر هەم تەن هەم کوڭول هەم جانغا ئوت،
سالدی ئوت همجران ماڭا، یارەبکی، سال همجرانغا ئوت.
(جۇدالىق یەنه تەن، کوڭۇل، جانغا ئوت سالدی،
همجران ماڭا ئوت سالدی، خۇدا، سەن شۇ همجرانغا ئوت قویغىنا.)

ئەیتقاي کیمىش جۇنۇن مولکی شەهی زەرکەش لىباس،
کورگەن ئىل بۇ نەۋئکم تۇشمش مەنی ئۇریانغا ئوت.
(مەن یالاڭغاچقا ئوت تۇتاشقانلىغنی کورگەنلەر
"جۇنۇن مەملکتىنىڭ شاهی ئالتۇندىن کیىم کیىپتۇ" دىیىشمدۇ.)

گویىیا بولدی قۇیۇن غەم دەشتده ئەسکەن سەمۇم،
یوقسه تۇشتی مەن کەبی مەجنۇنی سەرگەردانغا ئوت.
(غەم دەشتده چىققان ئىسسق شامال قۇیۇن بولدی.
یاق، بۇ ماڭا ئوخشاش ئایلىنىپ یۇرىدىغان مەجنۇنغا تۇتاشقان ئوت،)

مەنزىلىڭ ئىردی کوزۇ کوڭلۇم، ۋەلی سەن بارغالی
مۇنی سۇ قىلدی خارابۇ تۇشتی ئول ۋەیرانغه ئوت.
(کوزۇم هەم کوڭلۇم مەنزىلىڭ ئىدی، بىراق سەن کەتتىپ بۇنی
(کوزنی)
سو خاراپ قىلدی، ئۇ ۋەیرانلىققا (کوڭلۇمگه) ئوت تۇتاشتی.)

ۋۇجۇدۇم نۇرتەدىك ئەي، ئىشق، ئەمدى تەركىم تۆت،
خۇداي ئۇچۈنكى، مېنى قايدا كوردۈك، ئاندا ئۇنۇت.
(ئەي ئىشق، ۋۇجۇدۇمنى نۇرتىدىك، ئەمدى مەندىن كەچ،
خۇدا ھەققى، مېنى نەدە كورگەن بولساك، شۇ يەردە ئۇنۇت.)

كوڭۈلنى ۋەسل چىراغى بىلە دىدىك يارۇتاي،
تۆتاشتى چۈن بىزدىك ئوي، ئەمدى ئوزگە ئوينى يارۇت.
(كوڭولنى ۋىسال چىرىغى بىلەن يورۇتاي دىگەن ئىدىك،
بىزنىك ئوي تۆتۈشۈپ بولدى، ئەمدى باشقا ئوينى يورۇت.)

چۇ ۋەسل كويمەك ئىلە ھاسىل ئولمادى، ئەي كوز،
تەھەسسۇر ئەشكى بىلە شوئلەلىغ كوڭۈلنى ساۋۇت.
(كويمەك بىلەن ۋىسالغا يەتكىلى بولمىدى، ئەي كوز، ئەمدى
ھەسرەت يېشىنى توكۈپ ئوتلۇق كوڭۈلنى سوۋۇتقىن.)

جۇنۇن دەفتىغە كوڭلۇمنى داغ ئېتەي دەبسەن،
بۇداغ سەھلدۇرۇر، ھەجرداغىنى قورقۇت.
(ساراڭلىغمنى يېشىش ئۈچۈن كوڭلۇمنى داغلاي دەپسەن،
بۇ داغ چاغلىق نەرسە، ھىجران دېغنى قورقۇت.)

بۇخارى ئاھىم ئېرۇر لايىق، ئاڭلاغىل، ئەي ئەشك،
باھارى ھوسنىغە ناگاھ كېرەكلىك ئولسا بۇلۇت.
(ئەي، كوز يېشىم، ناۋادا ئۇنىڭ باھاردەك ھوسنىگە
بۇلۇت لازىم بولسا، ئۇنىڭغا ئاھىم تۇتۇنى لايىق.)

نى ۋاقئ ئولسە چۇ تەقدىردىن ئەمەس خارىج،
بەس ئوكتەدۇر قىلوردىن كىشىگە بەرمەك ئوگۇت.
(ھەرقانداق ئىشنىڭ سادىر بولۇشى تەقدىردىن تاشقىرى ئەمەس،
بەس، كىشىنىڭ قىلمىشلىرى توغرىلىق نەسىھەتنىڭ ھاجىتى يوق.)

نەۋائىيا، بۇ ئوتەر ئالەم ئىچرە بەش كۈن قىل
ئۇزۇڭنى مەي بىلە مەشغۇلۇ ئىشق بىرلە ئاۋۇت.
(ئەي ناۋايى، بۇ ئوتكۇنچى بەش كۈنلۈك ئالەمدە ئۇزەڭنى
مەي بىلەن مەشغۇل قىلىپ، ئىشق بىلەن ئاۋۇتقىن.)

مەن داغى كويمەي قۇتۇلماق ئەي كوڭۇل مۇمكىن ئەمەس،
بۇيلەكىم، سالدى دەممم غەم دەشتىدە ھەريانغا ئوت.
(ئەي كوڭۇل، يەنە كويۇشتىن خالى بولۇشۇم مۇمكىن ئەمەس،
چۇنكى مېنىڭ نەپسىم بۇ غەم دەشتىدە ھەممە ياقتا ئوت چاتتى.)

دۇدى ئاھىم داش دۇدىدەكمۇ رەۋزەندىن چىقار،
يا سالمېتۇر فۇرقەتىڭ بۇ كۇلبەئى ئەھزانغە ئوت.
(ئاھىم تۇتۇنى داش قازان تۇرخۇنىدىن چىققان تۇتۇنگە ئوخشاپ
تۇرامدۇ؟ ياكى بۇ، پىراقىڭدىن غېرىپ كەپەمگە ئوت كەتكەن-
لىگمۇ؟)
گەر ماڭا ئوت سالدى دەۋران ھەجرىدىن، بەس ئەيب ئەمەس،
مەن داغى سالسام دەمادەم ئاھ ئىلە دەۋرانغا ئوت.
(زامان ماڭا جۇدالىق ئوتىنى سالغان ئىكەن، مەنمۇ توختاۋسىز
ئاھىم بىلەن زامانغا ئوت قويسام ئەيىپ ئەمەس.)

نى ئۇچۇن ئەشجاردىن يىغمىش ئوتۇن، ئەي باغبان،
ئاتەشىن گۇلدىن ئەگەر ئورماس فەلەك بوستانغە ئوت.
(پەلەك ئاتەشتەك گۇللەردىن بوستانغا ئوت ياقمىغان بولسا،
ئەي باغۋەن، نىمە ئۇچۇن دەرەخلەردىن ئوتۇن يىغىشدۇ؟)

ئەي نەۋائى، تەن قالىپ، جانمىنى ئالىپ باردى يار،
سالدى ئۇ بارغانغا ئوت، ھىجران ۋەلى قالغانغە ئوت.
(ئەي نەۋائى، تېنىم قېلىپ، جېنىمنى يار ئېلىپ كەتتى،
كەتكەننى (جاننى) ئۇ كويدۇردى، قەپ قالغىننى (تەننى) ھىج-
ران كويدۇردى.

مېنىڭ جۇتۇنمە گەر ئول پەرى ئېرۇر بائىس،
ھەلاكمە قەد ئىلە پەيكەرى ئېرۇر بائىس.
(مېنىڭ مەجنۇنلىغمغا ئاشۇ پەرى سەۋەپچى.)
ھالاكتىمگە قەددى - قامتى سەۋەپچى.)

دىمە نىدىن كويەسەنكىم، ئانىڭ يۈزۇ لەبىنىڭ
بۇ ئىشكە شوئلە بىلە ئەخگەرى ئېرۇر بائىس،
(نىمىشقا كويۇسەن دەپ سورىما، بۇ ئىشقا ئۇنىڭ يۈزىنىڭ
يالقۇنى، لېۋىنىڭ چوغى سەۋەپچى.)

كوڭۈل قۇشى تۇتۇ - كۇن مۇلكى باختەر ساری
ھەۋا قىلۇرغە مەھى خاۋەرى ئېرۇر بائىس.
(كوڭلۇم قۇشىنىڭ دائىم كۇن چىقىش ئېلىگە قاراپ
ئۇچۇشىغا شەرقتىن چىققان ئاي سەۋەپچى،)

ماڭا كىم غەمزەسىدىن ئولمىشەم، ھەياتى ئەبەد
خەيالىغە لەبى جان پەرۋەرى ئېرۇر بائىس.
(ماڭا قىلغان نازىدىن ئولۇپ كېتەتتىم، ئەمما ئەبىدى ئولمەسلىك
ئۇمىدىمگە ئۇنىڭ جانبەخش لېۋى سەۋەپچى.)

چەمەنده بۇلبۇل ئېتەر شەۋق نۇكتەسىن تەكرار،
كى گۇل ۋەرەقلەرىنىڭ دەفتەرى ئېرۇر بائىس.
(بۇلبۇل چىمەنده مەنىلىك ئىشق سوزىنى تەكرارلايدۇ،
بۇنىڭغا گۇل ۋاراقلىرىدىن نۇزۇلگەن دەپتەر سەۋەبچى.)

ئول ئاي فىراقىدا ئەشكىم ئاقارغە شامۇ سەھەر
تولوئى زوھرە بىلە مۇشتەرى ئېرۇر بائىس،
(ئۇ ئاي پىراقىدا تاڭ ئاتقىچە ياش توكۇشۇمگە چولپان ۋەمۇشتىرى يۇلتۇزلىرىنىڭ چاقنىشى سەۋەبچى.)

كوكۇلنى چاكو باغرىنى شىگاف ئىستەرىمە
ئانىڭ قىلىچى بىلەن خەنجەرى ئېرۇر بائىس.
(كوكۇلۇمنى چاك، باغرىمنى پارە قىلىشىمغا ئۇنىڭ قاش قىلىچى بىلەن كىرپىك خەنجىرى سەۋەبچى.)

ھەمىشە دەير ئىچىدە بولماغىمە مۇغبەچەلەر
كەرەشمەسىيۇ فەنا ساغەرى ئېرۇر بائىس.
(ھەمىشە مەيخانىدا بولۇشۇمغا مۇغبەچىنىڭ قىزىقتۇرۇشى بىلەن يوقۇلۇش شارابى سەۋەبچى.)

نەۋائى ئولمەسغە ئازىمى ئىراقو ھىجاز،
مەگەر نەزاھەتى مۇلكى ھىيەرى ئېرۇر بائىس،
(نەۋائىنىڭ ئىراق، مەككىلەرگە بارماسلىغىغا
ھىيرات ئېلىنىڭ پاكلىغى سەۋەبچى.)

ئەي گەدايىڭنىڭ گەدايى بارچە ئەھلى تەختۇتاج،
كىم گەدايىڭدۇر ئاڭا يوق تەخت ئىلە تاج ئېھتىياج.
(ئەي! جىمى تەختۇ تاجلىقلار سېنىڭ گادىيىڭنىڭ گادىيى،
كىم گادىيىڭ بولسا، ئۇ تەخت ۋە تاجغا مۇھتاج ئەمەس.)

كوزلەرىڭ ئاز جۇرم ئۇچۇن قىلسا ئىتاب، ئېرمەس ئەجەب،
بار مۇئەييەنكىم، بولۇر بىمارلار نازۇك مىزاج.
(كوزلىرىڭ ئازراق گۇنا ئۇچۇنمۇ جازا بېرىدۇ، بۇمۇ ھەيران قالار-
لىق ئەمەس.
چۇنكى ئاغرىغان كىشىنىڭ تاۋى نازۇك بولىدىغانلىغى ھەممىگە
ئايان.)

گەر سەنۇبەر تۇزمەمىش سەرۇنىڭ خىلافىن كوڭلىدە،
يەل چىنار ئىلگى بىلە نىۋچۇن ئۇرار يۇزىگە كاج.
(سەنۇبەر دەرىخى ئۇز كوڭلىدە قەددىگىنى باشقىچە تەسەۋۋۇر
قىلسا،
شامال نىمە ئۇچۇن چىنار قولى بىلەن ئۇنىڭ كاچىتىغا ئۇرۇدۇ.)

ئەيكى، كوڭلۇمنى بۇزۇب، دەرسەن: خەيالىمنى چىقار،
ھېچكىم ۋەيرانەدىن گەنج ئىستەمەس ھەرگىز خىراج.

(ئەي، كۆڭلۈمنى بۇزۇپ، يەنە "خىيالىمنى چىقار" دەيسەنا،
ھېچكىم خارابىدىن غەزنەڭدىن سېلىق بەر دەپ تەلەپ قىلمايتىتىغۇ.)

سەن جەفا قىلغاچ، كۆڭۈل جان بىرلە تەركىم تۇتتىلەر،
بولسا شاھ زالىم، ئەل ئىچرە زۇلمىغە ئىرمىش رىۋاج.
(پادىشا زالىم بولسا يۇرت ئىچىدە زۇلۇم ئەۋج ئېلىپ كەتكەندەك،
سەن جاپا سېلىۋە گەچكە كۆڭلۈمنۇ، جېنىمنۇ مەندىن بىزار بولدى.)

ھەجرىدىن داد ئىستەدىم، دىددىك سەبۇر ئول، ۋايكىم،
تازە داغىمغە يانار ئوت بىرلە ئەيلەرسەن ئىلاج.
(پىراقىك دەستىدىن زارلىسام، سەۋرچان بول دەيسەن،
ۋاي، سەن كويۇكنى ئوت بىلەن داۋالايدىكەنسەن - ھە!)

چۇن فەنا گەردى ياپار، نى سۇد تەختۇ جاھىگە،
كوكنىك ئەنجۇمدىن مۇكەللەل ئەتلەسىن قىلساك دۇۋاج.
(تاجۇ - تەختىدىن نىمە پايدا، ئاسمانىنىك يۇلتۇز گۇللۇك
ئەتلەسلىرى
بىلەن بېزىسەڭمۇ، بەربىر ئۇنى يوقۇلۇش توزاڭى باسىدۇ.)

تا گەدايىڭدۇر نەۋائى تەخت ئىلە تاج ئىستەمەس،
ئەي گەدايىڭنىك گەدايى بارچە ئەھلى تەختۇتاج.
(ئەي، جىمى تەختۇ - تاجلىقلار سېنىك گادىيىڭنىك گادىي،
نەۋائى سېنىك گادىيىك بولغاچقا تاجۇ - تەخت ئىزلىمەيدۇ.)

كوكۇللەر ناله‌سى زۇلفۇڭ كەمەندىن ناگەهان كورگەچ،
ئېرۇر ئانداقكى، قۇشلەر قىچقىرىشقايلار يىلان كورگەچ.
(كوكۇللەر زۇلفۇڭ سىرتىمغىنى كورسە، ناله كوتىرىدۇ،
گويا قۇشلار ئىلاننى كورگەن هامان چۇقۇراشقاندەك.)

كوكۇل چاكىن كوزۇمده ئەشكى رەنگىن ئەلگە فاش ئېتتى،
بالىغ زەخمىنى فەهم ئەيلەرلەر ئەل دەريادا قان كورگەچ،
(كوكۇل ياردىمنى كەشلەر كوزۇمنىڭ قانلىق يېشىدىن سېزىۋالدى،
خۇددى دەريادا قان كورگەنلەر بىلىقىنىڭ زەخمىلەنگەنلىگىنى
پەرەز قىلغاندەك.)

كوزۇم قان ياش توكەر، نېتىپ كوكۇل زەخمىن ياشورايكىم،
تاپارلەر يەردە زەخمىن سەيد قانىدىن نىشان كورگەچ.
(كوزۇم قانلىق ياش توكۇپ تۇرسا، كوكۇل زەخمىنى قانداقمۇ
يوشۇرالايمەن،
ئۇچىلار يەردە قان ئالامىتىنى كورسىلا زەخمىلەنگەن ئۇنى
تاپىدۇغۇ.)

بويالغان قان ئارا جان پەردەسى يەتكەچ غەمى هەجرىڭ،
كوكۇل باغدا بەرگىدۇركى، ئال ئولمىش خەزان كورگەچ.
(جان پەردىسى هىجرىڭ غېمى كېلىشى بىلەن قانغا بويالدى،
ئۇ، كوكۇل بېغدىكى كۇز كېلىشى بىلەن قىزىرىپ كېتىدىغان
يوپۇرماققا ئوخشايدۇ.)

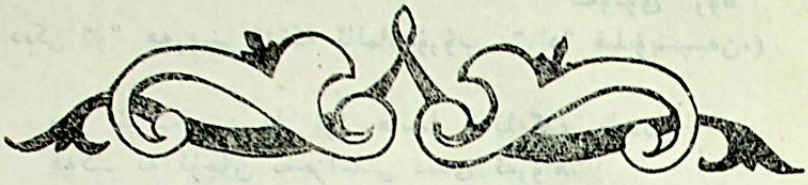
خەدەڭگەك زەخمى ئىچىندىن بەلالارنى يۇغان ياشىم،
ئېرۇر تېغلىكى، ئالغاي قۇش بالاسىن ئاشيان كورگەچ.
(كوز يېشىم ئوقۇڭنىڭ زەخمىسى ئىچىدىن بالالارنى يۇيۇدۇ،
ئۇ خۇددى ئۇڭسىلا قۇش بالىسىنى ئالىدىغان كىچىك
بالىغا ئوخشايدۇ.)

كوڭۇللەر نەقدىنى تاراج ئېتەرگە ياپماغنىڭ بۇرقەئ،
ئانىڭدەكدۇركى، يۇز باغلار قاراقچى كارۋان كورگەچ.
(چۇمبەل تارتىشنىڭ كوڭۇل بايلىغىنى بۇلاش ئۈچۈن ئەمەسمۇ،
قاراقچىمۇ كارۋاننى كورگەن هامان يۇزىگە نىقاپ تارتىدىغۇ.)

يۇزىن زۇلف ئىچرە تا كوردۇم، ئولۇپ ۋەسلىغە يەتمەسمەن،
غەلەت ئېرمىش يۇز ئۇرماق كېچە ئوتنى هەرقايان كورگەچ.
(يۇزىنى چېچىنىڭ ئارىسىدا كورۇپ قالدىم، ۋەسلىگە يېتەلمەي
ئولىدىغان ئوخشايمەن، چۈنكى كېچىدە هەر قاياقلاردىكى ئوتقا
يۇزلىنىش بولمىغۇرئىشقۇ.)

ئېرۇر چۇن ئالەم ئىچرە جاھ فانى، ياخشى ئات باقى،
بەس. ئېل كامىن رەۋا ئەيلە ئوزۇڭنى كامران كورگەچ.
(بۇ دۇنيادا مەنسەپ ۋاقىتلىق، ياخشى نام مەڭگۈلۈك، شۇڭا
هوقۇقۇڭ بار ۋاقتىدا ئەلنىڭ دەردىگە دەرمان بول.)

تەۋائى، خۇردەگى نەزمىڭنى ئانداق ئەيلەدىڭ تەھرىر،
كى ساچقاي خۇردە باشىڭ ئوزرە شاهى خۇردەدان كورگەچ،
(تەۋائى، نازۇك نەزمىلىرىڭنى شۇنداق يازدىڭكى،
ئۇنى بىلىمدانلار شاهى كورسە، بېشىڭغا ئالتۇن چاچقۇ چاچىدۇ.)

كۆڭۈلنى مۇغبەچە ئالدى، مۇغانە تۈت ئەقداھ.
كى يوق سەلاھ ئىلە بولماغلىق ئەمدى بىزگە سەلاھ.
(كۆڭۈلنى مۇغبەچە ئالدى، مەيپۇرۇشلارچە قەدەھلەر سۇنغىن،
ئەمدى بىزگە ياخشىلىق بىلەن تۇزۇك ئوتۇش يوق.)

بىر ئاي، فىراقىدا بىخۇدلۇغ ئىستەرەم، تولاتۈت،
ئەگەر قىلىب ئىسەك ئەفلاك جىرمىدىن ئەقداھ.
(بىر ئاينىك پىراقىدا ھوشسىز بولغۇم كېلىدۇ، ئاسماندەك
قەدەھلەر بولسىمۇ، تولدۇرۇپ تۈت.)

ھەلال بولدى خەرابات ئىشق ئەھلىغە، مەي
توتار بىز، ئەھلى ۋەرەئكمىكى ئانى تۈتسا مۇباھ.
(ئاشقىلارغا مەيخانە ھالال بولدى، ئەگەر سوپىلار راۋا كورسە،
ئۇلارغىمۇ تۇتۇمىز.)

ھەياتبەخش لەبىك روھ ئىمىشتوك ،ئەي ساقى،
مەگەركى ۋاۋنى ئىلال ئىتتب قىلمىسەن راھ.①

①راھ — مەي.

(ئەي ساقى، هايا تەبەخش لېۋدك ئادەمنى روهلاندۇرۇدىكەن،
سەۋەبى "روھ"
دىكى "و" ھەرپىنى "ا"گە ئالماشتۇرۇپ "راھ" قىلىۋېتىپسەن.)

يوق ئېرسە جىسمدا، ئول ھاسىل ئەيلەگەي قايدىن،
ھەكىم نە ئۇچۇن ئەجزاسىنى دىدى ئەرۋاھ.
(جىسمدا يوق نەرسە نەدىن پەيدا بولىدۇ؟ پەيلاسوپلار
نىمە ئۇچۇن تەن ئەزاسىنى روھ دەيدۇ؟)

سەباھ مەيكەدە باغلىقدۇرۇ خۇماربم تۇند،
تەئەججۇپ ئەتمەك ئەگەر زىكربم بولسا "يافەتتاھ".
(سەھەردە مەيخانە ئىشىگى تاقاقلىق بولىدۇ، بىراق خۇماربم
كۆچلۈك، شۇڭا "ياپەتتاھ"① دەۋەسەم، ئەجەپلەنمەڭلار.)

نى ئېردى مەيكەدە غەۋغاسى، رەزقىزىن گويا
بۇ شام قىلدى نەۋائىغە دەيرپىرى نىكاھ.
(مەيخانىدىكى نىمە غەۋغا بولاتتى؟ بۇ ئاخشام مەيخانىچى
تەك قىزىنى② ناۋايىغا نىكا قىلدى.)

① "ياپەتتاھ" — "ئەي ئىشىكنى ئاچقۇچى" دىگەن مەنىدە.
خودانىك بىر سۈپىتى.
② تەك قىزى ياكى رەز قىزى — ئۈزۈم شارابى مەنىسىدە.

خانەقەدە ھەلقەتی زىكر ئېچىرە غەۋغا قىلدى شەيخ،
ئەھلى دىللار نەقدى ئەۋقاتىنى يەغما قىلدى شەيخ.
(شەيخ خانىقادا زىكرى چەمبىرىگى قۇرۇپ غەۋغا كوتەردى،
سوپىلارنىڭ ۋاقىت بايلىغىنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلدى.)

ئول بىرى دام ئېردى، بۇ بىر دانە ئېل سەيدى ئۇچۇن،
ھەرقاچانكىم ئەزمى تەسبىھۇ موسەللا قىلدى شەيخ.
(شەيخ دائىم تەسۇى بىلەن جايىنامازغا يولىنىدۇ، ئۇنىڭ بىرسى
كىشىلەرنى قولغا چۈشۈرۈش ئۇچۇن دان، بىرسى قىلتاق.)

يا خەيالى بەڭ، ياخۇد خانەقەھ فىكرى ئىدى،
ھەركەراماتى مەقاماتىكى ئىغشا قىلدى شەيخ.
(ئۇ يا نەشىنىڭ كەيپىدە ياكى خانىقانىڭ غېمىدە
ئۇزىچە ئاجايىپ كارامەتلەرنى كورسىتىپ كېتىدۇ.)

كەف ساچىب، فەرياد ئېتىب، سېكرەب، پەرۋىشلەرنى سەيد
قىلغالى، دۇئانەلىغلەر ئاشكارا قىلدى شەيخ.
(ئۇ گۇزەللەرنى قىلتاقتا چۈشۈرۈش ئۇچۇن ئاغزىدىن كوپۈكلىرىنى
چاچرىتىپ، پەريات كوتىرىپ، سەكرەپ، دۇئانىلىقنى نامايىش
قىلىدۇ.)

توق چىقىب خىلۋەتتىن ئوزنى روزە دەب جۇمھالىدىن،

ئەسرو كوپ نادانىنى ئوز تەۋرىغە شەيدا قىلدى شەيخ.
(ئۇ خالى يەردە قوسىغىنى تۇيغۇزۇپ چىقىپ، مەن روزا تۇتتۇم دەپ
نادانلىق بىلەن نۇرغۇن نادانىنى ئوز ئادىتىگە شەيدا قىلمۇالىدۇ.)

باۋۇجۇدى مەسخۇ نادانلىغ مۇرىد ئەيلەر ئۇچۇن،
كوپ ئوزىددىن مەسخۇ نادانراغنى پەيدا قىلدى شەيخ.
(ئۇ، شۇنداق تۇرۇپ، ئەخمەق ۋە نادانلاردىن مۇرىت توپلاش
ئۇچۇن ئوزىدىنمۇ بەتەر ئەخمەق، نادانلارنى تاپىدۇ.)

دەيرى پىرىنىڭ موريدى مەنكى فەيزى ئام ئىرۇر
خانەقەدە فەيزى ئام ئەلدىن تەمەننا قىلدى شەيخ.
(شەيخ خانىقادا كىشلەردىن بىردەك پەيزى تاما قىلىدۇ،
مەن مەيخانىچىنىڭ مۇريدى، مېنىڭ پەيزىم ئورتاق.)

دەير ئارا تىندى قۇلاغىم، راھىبا، زىكرىڭ بەخەير،
كىم سەھەر زىكر ئېيتورىدا كوپ ئەلالا قىلدى شەيخ.
(ئەي راھىپ، بۇتخاناڭدا قۇلۇغۇم تىنجىدى، زىكرىڭ جايىدا ئىكەن،
بىراق، شەيخنىڭ سەھەر ۋاقتىدا زىكرى ئوقۇشى بىر غەۋغاغۇ.)

ئەي ناۋائى، خىرقەسىن بەردى، كەرامەت ئەيلەدى،
كىم ماڭا تەرتىبى ۋەجھى رەھنى سەھبا قىلدى شەيخ.
(ئەي ناۋايى، شەيخ شۇنداق كارامەت ئىش قىلدىكى، پىر بىجىسىنى بىرىپ،
مېنىڭ رەنگە مەي ئېلىپ ئىچىشىم ئۇچۇن يول تېپىپ بەردى.)

قاشىڭ مېھرابىنى ۋەسل ئەھلى ئەتمىش قىبلەئى مەقسۇد،
باشىم يۇز قەتلە ئۇرسام يەرگە ھەجرىگدىن ماڭا نى سۇد.
(ۋىسالىگنى تاپقانلار قېشىڭ مېھرابىنى مەقسەت قىبلىسى
قىلىدىكەن، سېنىڭ ھەجرىگدە بېشىمنى يەرگە يۇز قېتىم
ئۇرسامۇ، ماڭا نەمە پايدا.)

ئىچىمدە ئىشقىدىن يۇز بەرقۇ دەم ئۇرماققە زەھرەم يوق،
ئوي ئىچرە ئوت سالىپ، ۋاھ، مۇشكىل ئېرمىش ئاسرامانلىق دۇد.
(ئىچىمدە ئىشقىتىن يۇزلەپ چاقماق چېقىپ، "ئوھ" دىگىدەك ھالىم
يوق، ئوي ئىچىگە ئوت قالاپ ئىنى ساقلاش تەس ئىكەن.)

يادا تاشىغە قان يەتكەچ ياغىن ياققاندەك، ئەي ساقى،
ياغار يامغۇردەك ئەشكىم چۇن بولۇر لەئلىك شەراپ ئالۇد.
(ئەي ساقى، يادا تاش قان رەڭگىنى ئالسا يامغۇر ياققاندەك،
ياقۇت لېۋىك شاراپ يۇتى بولغاندا، كوزۇمدىن ياش يامغۇردەك
قۇيۇلىدۇ.)

چۇ قويدۇڭ داغ، تىندۇردۇڭ كوڭۇلنى دەردىڭ ئىستەردىن،
دىرەم بىرلە گەدانى ئويلەكىم قىلغاي كىشى خۇشنۇد.
(كىشىلەر گويا ئاقچا بېرىپ تىلەمچىنى خۇش قىلغاندەك، كويۇڭ
دىغىنى سېلىپ، كوڭۇلنى دەردىگنى تىلەشتىن توختاتتىڭ،)

جۇنۇن بۇ بواسەكىم ياغدى پەردۇەش تېغلىلەر تاشى،

مۇناسىبدۇر بۇ تاشلەر ئەقل ئىشىگىن قىلغالى مەسدۇد.
(ئەقلدىن ئازغان كىشىلەرگە پەردۇەشنىك بالىلارچە ئاتقان تەشى ياغدۇەردى، بۇ تاشلار ئەقىل ئىشىگىنى ئېچىلماس قىلدۇەتكەدەك.)

توكۇلدى گۇل، ئىغان بەس قىلدى بولبۇل، شۇكرىكىم، بارىي، سېنىك ھوسنوك مېنىك ئىشقىمدا نۇقسان بولمادى مەۋجۇد.
(گۇل توزۇغاندىن كېيىنلا بۇلبۇل پىغانىنى توختىتىدۇ، شۇنىڭغا شۇكرىكى،
سېنىك ھوسنۇك بىلەن مېنىك ئىشقىم ئوتتۇرىسىدا نۇقسان چىقمىدى.)

تۇنۇ ئەنجۇم دىمە، دەۋرانغا راھەت قىلماسۇن دەپ مەيل،
قەزا گۇل مىخلار قاقتى قىلىپ گەردونىنى قىرەندۇد.
(يۇلتۇز ۋە تۇن دېگىنىك ــ تەقدىر زامانغا راھەت نۇرى كىرد-ۋالمىسۇن دەپ،
گۇل مىخلارنى قېقىپ ئاسمانىنى قاراڭغۇ قىلىۋەتكىنى.)

خەراباتۇ مۇناجات ئەھلىنىك مەتلۇبى سەندۇرسەن،
ماڭا كورسەتمەسەك يول نەيلەيىن قايسارىدۇر بەھبود.
(ئىچەرمەن ھەم تەقۋادارلارنىك ئىستىگى سەن، ماڭا يول كورسەتمىسەك، مەن قانداق قىلمەن،؟ قايسى تەرەپكە ماڭغىنىم توزۇك؟)،

نەۋائى، كەئبە زىكرىن قويكى، بىز دەيرى فەنا ئىستەپ،
زەھەبنا ۋادىيەلمەقسەد، ۋەجەدنا ماھۇۋەلمەقسۇد.
(ناۋايى، كەبىنىك گېپىنى قوي، بىز يوقلىش مەيخانىسىنى ئىزلەپ،
مەقسەت ۋادىسىنى كېزىپ، كوزلىگەن نىشانىنى تاپتۇق.)

ئەي ئارەزى نەسرىن، ساچى سۈنبۈل، قەدى شەمشاد،
بۈلبۈل كەبى ھىجرىڭدە ئىشىم نالەئو فەريياد.
(ئەي يۈزى نەسرىن گۈل، چېچى سۈنبۈل، بويى شەمشاد.!
ھېنىڭ ئىشىم دەردىڭدە خۈددى بۈلبۈلدەك نالە قىلىش بولۇپ
قالدى.)

سەيد ئولدى كوڭۈل كوزلەرىڭە، ۋەھ قۇتۇلۇرمۇ،
بىر قۇشكى ئانىڭ قەسددە بولغاي ئىكى سەييياد.
(كوزلىرىڭ كوڭلۈمنىڭ پېيىگە چۈشتى، ئاھ، ئىككى ئوۋچى
قوغلاپ كېلىۋاتقان قۇش قانداقمۇ قۇتۇلار؟)

ئول مەكتەب ئاراكىم ئوقۇدۇڭ ناز رەموزىن،
گويياكى ۋەفا ئىلمىن ئۇنۇتمىش ئىدى ئۇستاد.
(سەن ئۇ مەكتەپتە نازۇ - كەرەشمە سىرلىرىنى ئوگىنىپسەن،
ياكى ئۇستازىڭ ۋاپا ئىلمىنى ئوگىتىشنى ئونتۇپتۇ.)

ئەشكىمنى كورۇپ تېز بولۇر كوڭلى جەفاغە،
ئارى، ئىتىماس چۈنكى سۈيى بولماسا فولاد.
(كوز يېشىمنى كورۇپ، كوڭلى زۇلۇم سېلىشقا ئالدىرايدۇ، دەر-
ۋەقە، سۇغۇرىدىغان سۈيى بولمىسا، پولات ئوتكۇر بولمايدۇ- دە.)

مىڭدىن بىر ئەمەس ئوز يۇرەگى زەخمىلەردىن،
ھەرنەچەكى تاغ باغرىنى زەخم ئەيلەدى فەرھاد.

(پەرهات تاغ باغرىنى قېزىپ قانچە زەخمىلەندۇرگەن بولسىمۇ، بۇ، ئۇز يۇرتىدىكى زەخمىلەرنىڭ مىڭدىن بىرىگە توغرى كەلمەيدۇ.)

گۈل يافراغى تىرناغلار ئىزىر بۇ چەمەن ئىچرە،
بۈلبۈل پەرو بالىنى يۇلۇپ بەرگەلى بەرباد.
(گۈل يوپۇرمىغى بۈلبۈلنىڭ پەر ـ قاناتلىرىنى يۇلۇپ توزۇتۇش ئۈچۈن بۇ چىمەندىكى تىرناق ئىكەن.)

نەئەيب نەۋائى كەبى دىۋانەلىغ ئەتسە،
ھەر ئادەمكىم بولسا ئانىڭ يارى پەرىزاد.
(كىمكى پەرىزاتنى يار تۇتقان ئىكەن، ئۇ نەۋائىغا ئوخشاش دىۋانە بولۇپ قالسا، نىمە ئەيىپ.)

جانىم ئارامى ئۈچۈن قاسىدكى جاناندىن كېلۈر،
گويىى جان پەرۋەر نەسىبى ئابىھەيۋاندىن كېلۈر.
(گويا ئابىھايات تەرەپتىن ھاياتبەخش شامال كەلگەندەك،
جېنىمنىڭ ئارامى ئۈچۈن جانان قېشىدىن خەۋەرچى كەلدى.)

نامە قاسىد ئىلكىدىن، قاسىد ھەبىبىم ئالدىدىن،
مۇژدەئى جان يەلدىنو يەل ماھى كەنئاندىن كېلۈر.
(خەت خەۋەرچىدىن، خەۋەرچى مەھبۇبۇم ئالدىدىن،
جان خۇشخەۋىرى شامالدىن، شامال كەنئان ئايىدىن كەلدى.)

ۋەئدەئى ۋەسلىكى جاناندىن كېلۈر ھىجران تۈنى،
تىندۈرۈر كۆڭلۈمنى سوز يەڭلىغكىم ئول جاندىن كېلۈر.
(ھىجران تۈنى جاناندىن ئىسال ۋەدىسى كەلدى،
گويياكى جاندىن كۆڭۈل تىندۈرىندىغان سوز كەلدى.)

گەۋھەردەكدۈركى چىقمىش خامەسنىڭ نوگىدىن
نامە ئۈزرە شادلىق ئەشكىمكى مىژگاندىن كېلۈر.
(قەلەمنىڭ ئۈچىدىن گوھەر توكۈپ يازغان نامىنىڭ ئۈستىگە
كىرپىكلىرىمدىن شاتلىق ئۈنچىلىرى تامچىلىدى.)

شادلىغدىن جان نىسار ئەتسەم، نىتاڭگىم، بۇخەبەر
ھەم كۆڭۈلدىن، قىلمەسەل، ھەم كۆڭلۈم ئالغاندىن كېلۈر.

شاتلىقتىن جان پىدا قىلسام نېمە بوپتۇ، چۈنكى بۇ خەۋەر تەمسىلدە ئېيتىلغاندەك ھەم كۆڭۈلدىن، ھەم كۆكۈل ئالغۇچىدىن كەلدى.)

ۋەھكى، مەزمۇنىدۇر ئەھلى دەرد سەرگەردانلىغى،
ھەر بەلا مەكتوبىكىم، بۇ چەرخى گەردانىدىن كېلۇر.
(ئاھ، خەتنىڭ مەزمۇنى — دەرتمەنلەرنىڭ سەرگەردانلىغى، ھەرقانداق بالا يازمىشى تەتۇر پەلەكتىن كېلىدۇ.)

دەپ ئىمىش نامەمغە قىلمايدۇر نەۋائى جان نىسار،
ئاندا جان بولسا قاچان بۇ نەۋئى ئىش ئاندىن كېلۇر.
(ناۋايى خېتىمگە جېنىنى چاچقۇ قىلماپتۇ، دەپتۇ. ئۇنىڭدا جان بولسا شۇنداق قىلمامدۇ.)

كىردى سىيمابى لىباس ئىچرە يەنە ئول گۈلئۇزار،
ئول قۇياشدەككىم ئاڭا مانئ بولۇر ئەبرى باھار.
(ئۇ گۈلجامال يەنە سماپتەك كوينىگى ئىچىگە كىردى،
خۇددى قۇياش باھار بۇلۇتى ئارىسىغا يوشۇرۇنغاندەك.)

ئول بۇلۇت يەڭلىغ لىباس ئۇزرە سىزىلغان خەتلەرى،
بار ئانىڭدەككىم، ياغىن تۇشكەي بۇلۇتتىن تار - تار.
(ئۇ بۇلۇتقا ئوخشاش كوينىگىنىڭ يول - يول سىزىقلا گۈللىرى
خۇددى يامغۇرنىڭ بۇلۇتتىن تارام - تارام بولۇپ چۈشۈشىگە
ئوخشايدۇ.)

بۇ لىباسى سىيمگۈن ئىچرە سىنىڭ نازۇك تەنىڭ،
ئول كۈمۈشدەكدۇركىم ئول سىياب ئارا تۇتقاي قەرار.
(بۇ كۈمۈشرەڭ كوينەك ئىچىدىكى نازۇك تېنىڭ خۇددى سماپ
ئىچىدە تۇرغان كۈمۈشكە ئوخشايدۇ.)

مەھرى رۇخسارىڭ لىباسى سىيمگۈندىن مۇتلەقا،
ئول قۇياشدۇركىم، قىلۇر كوزگۈدە ئەكسىن ئاشكار.
(نۇرلۇق روخسارىڭ كۈمۈشرەڭ كوينەكتىن خۇددى قۇياشنىڭ
شولىسى ئەينەكتە پالىلدىغاندەك كورۈنىدۇ.)

بولدى سىيمابي لىباسىڭ رەڭگى بەسكىم، ئەيلەدىم

كوز سەھابىدىن باشقىغە ئەشك سىيمابىن نىسار.
(كويىنىڭدىكى سىماپ رەڭگىنى ئېلىشى كوزۇم بۇلۇتلىرىدىن بېشىقىغا ياش سىماپلىرىنى چاچقانلىقىمدىن بولغان.)

تەننى چۈن سىيماب ئېتەر بۇ چەرخى ئەخزەر ئاقىبەت،
تون ئەگەر سىيمابى ئولسۇن، گەر ياشىل بىرھوكمى بار.
(بۇ يېشىل پەلەك ئاقىۋىتى تەننى سىماپقا ئايلاندۇرىدۇ، چاپان-تون مەيلى سىماپرەڭ بولسۇن، مەيلى يېشىل بولسۇن، ئۇنىڭ ھوكمى بىر.)

ئەي نەۋائى، كىشوەتنى گەر ئاپاگۈندۇر نى ئەجەب،
بۇ ياقىندۇركىم، ئېرۇر سۇ ئىچرە دۇررى شاھۋار.
(ئەي ناۋايى، كىيىم سۈزۈك سۇ رەڭگىدە بولسا ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس، چۈنكى ئىسسل گوھەر سۇ ئىچىدە بولىدىغۇ.)

يانا سەنسىزىن مۇنسىم غەم بولۇپتۇر،
كوزۇمگە يۇرەك قانى ھەمدەم بولۇپتۇر.
(سەنسىز يەنە مېنىڭ ئۇلپىتىم غەم بولدى.
كوز ياشلىرىمغا يۇرەك قېنىم ھەمدەم بولدى.)

قارارىپ كوزۇم دەم - بەدەم زار يىغلار،
ئاڭا شامى ھەجرىدە ماتەم بولۇپتۇر.
(كوزۇم قاراڭغۇلىشىپ، تىنماي زار يىغلايدۇ،
ھىجران تۈنۈڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن ماتەم بولدى.)

يارامدىن چىكەرگە ئوقىن سەئى قىلماڭ،
كى پەيكان سوڭەك ئىچرە مەھكەم بولۇپتۇر.
(ئۇنىڭ ئوقىنى يارامدىن چىقىرىۋالىمەن دەپ كۆچەنمەڭ،
چۈنكى بۇ ئوقلار سوڭەكلىرىمگە مەھكەم ئورنىشىپ كېتىپتۇ.)

ئىچىمدىن نەچۈك تارتقايلار ئوقىنكىم،
كوڭۇل قويماسۇ جان مەدەد ھەم بولۇپتۇر.
(ئىچىدىن ئوقلارنى قانداقمۇ تارتىپ چىقارغىلى بولسۇن،
ئۇنىڭغا كوڭۇل ئۇنمايدۇ، جانمۇ كوڭلۇمگە مەدەتكار.)

كوڭۇلگە ياقار كىرپىگىڭنىڭ خەيالى،
مېنىڭ زەخمىمە نېش مەرھەم بولۇپتۇر.

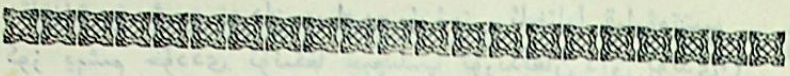
(كىرپىگىڭنىڭ خىيالى كۆڭلۈمگە ئارام، دەمەك،
مېنىڭ جاراھىتىمگە نەشتەر شىپا ئىكەن.)

غۇبارىن تىلەب يىغلاما ھەردەم، ئەي كوز،
كى ئەشكىڭدىن ئوق يەرىۋزى نەم بولۇپتۇر.
(ئەي كوزۇم، ئۇنىڭ چاڭ - توزاڭلىرىنى ئىزلەپ يىغلاپ يۇرمە،
چۈنكى توكولگەن ياشلىرىڭدىن ھەممە يەر ھولچىلىك بولۇپ كەتتى.)

بۇ گۈلشەن ئارا بەرگ توتىلارىغە
خەزان تىغلى بەس بائىسى رەم بولۇپتور.
(بۇ گۈلشەندە ياپراق توتى قۇشلىرىنىڭ ئۈچۈپ
كېتىشىگە كوز بەگۈاشلىرىنىڭ چوچۇتۇشى سەۋەپچى بولغان.)

ۋەفا شەخسىنىڭ فەرقىنى چەرخ تىغى
ئىكى بولدى، ۋەھكىم بىرى كەم بولۇپتۇر.
(ئاھ، پەلەك تىغى ۋافا ئىبارىسىنى ئىككىگە بولۇۋەتكەن ئىكەن،
شۇڭا ئۇنىڭ بىرى كام.)

ئەمەس غەم يۇكىدىنكى، قاشىڭنى كورگەچ،
نەۋائى سۇجۇد ئەتكەلى خەم بولۇپتۇر.
(ناۋايى غەم يۇكىدىن ئەمەس، بەلكى قېشىڭنى كورۇپ،
سەجدە قىلىش ئۈچۈن ئېگىلدى.)

ھەر ئوقى ئول قاشى يانىڭ جانىنكىم قۇربان قىلۇر،
راست بىر ئوقدۇركى، قۇربان كۆڭلۈم ئىچرە سانچىلۇر.
(ئۇ قېشى يانىڭ ھەر ئوقى جانى قۇربان قىلىدۇ، ئو دەل
تېگىدىغان ئوق ئىكەن، مېنىڭ قۇربان كۆڭلۈمگە سانچىلدى.)

ئىستەسە ۋەسلىن كۆڭۈل، كوز رەشكىدىن قان ياش توكەر،
كوز يۇزىن كورگەچ كۆڭۈل يۇزناله غەيرەتدىن قىلۇر.
(كۆڭۈل ۋىسال ئىزلىسە، كوز رەشكىتىن قان ياش توكىدۇ،
كوزجامالىنى كورسە، كۆڭۈل قىزغىنىشتىن يۇز ناله قىلىدۇ.)

تىغى كوكسۈم چاك ئېتىب، كۆڭلۈمنى ئاچسا نى ئەجەب،
كىم رەۋان سۇدىن ھەمىشە خەلق كۆڭلى ئاچىلۇر.
(تىغى كوكسۈمنى يېرىپ كۆڭلۈمنى ئاچسا ئەجەپلەنمىگۈلۈك،
چۈنكى ئاقار سۇدىن ھەمىشە خەلقنىڭ كۆڭلى ئېچىلىپ يايراپ كېتىدىغۇ.)

گەرم ئولۇپ ھەريان ئول ئاتەش پارەكىم ناۋەك ئاتار
راست ئوتدەكدۇركى گىردىدىن شارەرلەر ئايرىلۇر.
(ئونىڭ ئوتى قىزىپ ھەريانغا ئوق بولۇپ ئېتىلىدۇ.
ئۇشۇنداق ئوتكى، يان - يېنىدىن گويا ئۇچقۇنلار چاچرايدۇ.)

يۇزنى ئون تىرناق ئىلەكىم غۇسسەدىن قىلدىم شىيار،
دانە ئىركىن كوز ياشىمكىم، ھەردەم ئاندا ساچىلۇر.

(قايغۇدىن ئون تىرناق بىلەن يۇزۇمنى ئاختاما قىلىۋەتتىم،
كوز يېشىم خۇددى ئۇنىڭغا چېچىلىپ تۇرىدىغان دان بولدى.)

بادە ئىچكىم، چەرخ جايى سىرىنى جەم بىلمەيدى،
گەرچە ئول يۇز جەم كەبى مەيخارەنىڭ دەۋرىن بىلۇر.
(مەي ئىچ، پەلەك جامىنىڭ سىرىنى جەمشىت بىلمىدى، گەرچە ئۇ
ئۇزىدەك يۇزلىگەن مەيخورنىڭ دەۋرىنى بىلسىمۇ.)

ئاھ ئوتىدىن شىكۆە گەر ئەيلەر نەۋائى ئەيب ئەمەس،
تېلبەلەرنىڭ ھەرنىكىم ئاغزىغا كەلسە ئەيتىلۇر.
(نائوايى ئاھ ئوتىدىن شىكايەت قىلسا، ئەيىپ ئەمەس،
چۈنكى تەلۇلەر ئاغزىغا كەلگەننى دەۋرىدىغۇ.)

ۋاي، يۇزمىڭ ۋايكىم، تەركى مۇھەببەت قىلدى يار،
بىلمەيىن قالدىم مەنـۇ قىلماي خەبەر ئايرىلدى يار.
(ۋاي دات، يۇزمىڭ دات، يار مۇھەببىتىدىن ۋاز كەچتى، مەنمۇ
بىلمەي قالدىم، ئۇ خەۋەر قىلمايلا ئايرىلدى.)

باردى ئوقدەك تېزۇ يادەك قامەتىم ياد ئەتمەدى،
ئىشق ئارا گويا مېنىڭ ئېگرىلىگىمنى بىلدى يار.
(يادەك قامىتىمنى ئويلاپمۇ قويماي، ئوقتەك تېز كېتىپ قالدى،
گويا ئۇ مېنى مۇھەببەت بابىدا ئەگرى دەپ بىلسە كېرەك.)

چۈن گەدالار بىرلە شاھلار قىلماس ئەرمىش يارلىغ،
مەن گەدانى كوزگە بەس نېۋچۈن بۇرۇندىن ئىلدى يار.
(پادىشاھلار گادايلاردىن يار تـۇتماس ئىدى، بىراق، ئۇ
بۇرۇن مېنى نىمشكە كوزگە ئىلغان بولغىدى.)

پەند ئىشتىڭ، دوستلار، ھېچكىم بىلە يار ئولماڭىز،
كىم مېنىڭ باغرىمنى تىغى ھەجر بىرلە تىلدى يار.
(ئەي دوستلار، نەسىھەت ئاڭلاپ، ھېچكىم بىلەن دوست- يار بولماڭلار،
مېنىڭ باغرىمنى ھىجران تىغى بىلەن قىلغان ئەشۇ يار ئىدى.)

مەندىن ئايرىلغان بەلائۇ دەرد ئۇچۇنمۇ يىغلايمن،
يا ئاڭاكىم باربان ئەغيار ئىلە قاتىلدى يار.

(مەندىن ئايرىلىپ كەتكەنلىگىنىڭ دەردۇ - بالاسى ئۇچۇن
يىغلايمۇ، ياكى ئۇنىڭ ياتلارغا قېتىلىپ كەتكەنلىگى ئۇچۇنمۇ؟)

يىغلاشىپ غەم شامى زاھىر ئەيلەسۇنلەر دەرد ئوتىن،
كىمگە كىم بەيتۇلھەزەندە شەمئىدەك تاپىلدى يار.
(كىمگە غەم كېچىسى غەم ئويمدە چىراق كەبى يار تېپىلسا،
يىغا بىلەن دەرت ئوتىنى ياقسۇن.)

ئەي نەۋايى، يار ئۇچۇن تارتار ئىدىك غۇربەتدە رەنج،
يۇلغا تۇش، ئەمدى رەۋانراق بول، ئەزىمەت قىلدى يار،
(ئەي ناۋايى، غېرىپچىلىقتا يار ئۇچۇن كېسەل بولغان ئىدىك،
ئەمدى يولغا چۇشۇپ تېز ئاتلان، چۇنكى يارسەپەرگە چىقىپتۇ.)

ھەرقايان باقسام كوزۇمگە ئول قۇياشتىن نۇر ئېرۇر،
ھەرسارى قىلسام نەزەر ئول ئاي ماڭا مەنزۇر ئېرۇر.
(قاياقتىلا قارىسام كوزۇمگە شۇ قۇياشنىڭ نۇرى كورۇنۇدۇ،
نەگىلا نەزەر سالسام، ماڭا يەنە شۇ ئاي ئايان بولدۇ.)

چۇن مەسەل بولدى ساچىڭ زۇلم ئىچرە ياشۇرماق نى سود،
مۇشك ئىسىن ياشۇرسە بولماس، بۇ مەسەل مەشھۇر ئېرۇر.
("چېچىڭنى قاراڭغۇ ئىچىگە يوشۇرغان بىلەن ،بىراق ئىپار پۇرىغىنى
يوشۇرغىلى بولمايدۇ" دىگەن گەپ بار. بۇ مەشھۇر تەمسىلغۇ.)

تىلبەرەب مەن تا ئانى كورمان ئەجايىبدۇر بۇكىم
ئول پەرى دېۋانە كوزىدىن داغى مەستۇر ئېرۇر.
(شۇسى ئاجايىپكى، گاڭگىرىغانسېرى مەن ئۇنى كورەلمىدىم، دىمەك
ئۇپەرى ئۇزىنى دېۋانە كوزىدىن پىنھان تۇتىدىكەن.)

چۇن مۇدام ئېرنىڭ مەيى قاشىنىدادۇر كافىر كوزۇڭ،
نىدىن ئېردىكىم، دەمى ئۇسرۇڭ، دەمى مەخمۇر ئېرۇر.
(ئىمانسىز كوزۇڭ دائىم لېۋىڭ شارابى يېنىدا
تۇرىدىكەن، شۇڭا ھەمىشە كەيىپ، ھەمىشە مەس.)

دىلرەبالار داغى جانىم سەفھەسىدە گويىيا
دەرد ئېلى ئىشقىم ئۇچۇن موھر ئەيلەگەن مەنشۇر ئېرۇر.

(دىلرەبالار جېنىم سەھرىسىرگە سالغان داغ گويا دەرتىمەنلەر
ئىشقىم ئۇچۇن تامغا بېسىپ بەرگەن مۇبارەكنامە.)

پەر ئۇرۇپ باشىڭغە تۇتىما ئەۋجىكسم، ھەرنېچە مۇر،
كىم قاناتلانغاي قاچان ئۇچماق ئاڭا مەقدۇر ئېرۇر.
(بېشىڭغا پەي قاداپلا يۇقۇرى ئورلەيمەن دېمە، چۇمۇلە
ھەر قانچە قاناتلانسىمۇ ئۇچالمىشى مۇمكىن ئەمەس.)

گەرنەۋائى سىمبەرلەر ۋەسفىن ئەيلەب كورسە رەنج،
يوق ئەجەب، نېچونكى خام ئەتكەن تەمەڭ رەنجۇر ئېرۇر.
(ناۋايى كۇمۇش تەنسەرنى مەدھىلەپ، كېسەل بولسا، ئەجەپ-
لەنمىگۇلۇك. چۇنكى خام تاما ئادەمنى كېسەل قىلىپ قويىدىكەن.)

ئارەزىڭ كوزگوسىمۇ تەر كسىرەتىدىن سۇدەدۇر؟
ياخۇد ئول ئارەز سۇيىنىڭ ئەكسىمۇ كوزگودەدۇر؟
(جامالىڭ ئەينىگى تەردىن سۇ بولغانمۇ؟ ياكى ئۇ جامالىڭدىكى
قەترىلەرنىڭ ئەينەكتىكى شولىسىمۇ؟)

دىمە ئەينى نازدىن ئول كوز ئاچىلمايدۇركى، بار
كافىرىكىم مەستلىغ ئىفراتىدىن ئۇيقۇدەدۇر.
(ئۇنى نازدىن كوزىنى ئاچمايۇاتىدۇ دىمە، بەلكى ئۇ كاپىر كوز
قاتتىق مەسلىكتىن ئۇيقۇغا كەتكەن.)

تاپماغىم ئۇزنى مەھال ئولمىش فىراقىڭ شامكىم
تەب ئارادۇر خەستە جىسمۇ تاب ئول گىسۇدەدۇر.
(پىراقىڭ كېچىسى ئۇزەمنى تاپمىغىمدۇ مۇشكۇل، چۇنكى ئاغىرىق
جىسمىم تىترەش ئىچىدە زۇلپۇڭغا يوگىلىپ قاپتۇ.)

سەن ئاتارسەن ناۋەكو كوكسۇم شىگافمدىن كوڭۇل
كورگەلى كەلمىش، خاتاقىلماكى، خۇش قاپوەدۇر.
(سەن ئوق ئاتقاندا خاتا ئېتىپ قويما، كوكسۇم چاكلىرىدىن
سېنى كورگىلى چىققان كوڭلۇم خۇددى ئىشىك ئالدىدا.)

سەجدە قىلماقنى تافاۋۇت كەئبە ياخۇد بۇتقەكىم،
قاشى مېھرابى قايان، قىلسام سۇجۇد ئوترۇدەدۇر.
(كەبىگە ياكى بۇتقا سەجدە قىلىشنىڭ پەرقى نېمە؟ ئۇنىڭ
قېشىنڭ مېھرابى قاياقتا بولسا، مەن سەجدىنى شۇنىڭغا
توغرىلايمەن.)

ئولمەگىمدىن زۇلفىڭە گويا پەرىشانلىق يېتىپ،
ماتەم ئەھلدەك قويى سالىپ باشىن قايغۇدەدۇر.
(زۇلپۇڭ گويا ماتەمداردەك قايغۇدىن بېشىنى توۋەن سېلىپ تۇرۇپتۇ،
ئۇنىڭغا بۇ پەرىشانلىق مېنىڭ ئولۇممدىن كەلگەن ئوخشايدۇ.)

نوھ ئومرىيو سۇلايمان مۇلكىگە يوقتۇر بەقا.
ئەي نەۋائى، بادە ئىچ، ئالەم غەمى بىھۇدەدۇر.
(نوھ ئومرىمۇ، سۇلايمان پادىشالىغمۇ مەڭگۇلۇك ئەمەس،
ئەي ناۋايى، مەي ئىچ، ئالەم غېمى بىھۇدە.)

جەمائەتىكى، جۇتۇن مەنئىنى ماڭا قىلاسىز،
تاش ئاتىبان نى ئۇچۇن تەلىبەلەرگە قاتىلاسىز؟
(ئەي جامائەت، مېنى ساراڭلىقتىن كەچ دەيسىلەر،
نىمىشكە تاش ئېتىپ، تەلۇبلەرگە ئازىلىشىسىلەر؟)

كېتىك كوڭۇل بىلەجانكەم، ۋىدائىڭىز قىلدىم،
فىراق ئەگەر بۇدۇرۇر، ئەرتە كۇننى كەچ قىلاسىز.
(ئەي كوڭلۇم بىلەن جېنىم، كېتىڭلار، بولدى، ئەلۋىدا،
پىراق شۇنداق بولىدىكەن، ئەتىگە قالساڭلار كېچىكىسىلەر.)

فىراق ۋەقتىدۇر، ئەي كوزلەر، ئەمدى قان يىغلاڭ،
بىلۇرمۇ سىزكى، بۇكۇن نى كىشىدىن ئايرىلاسىز؟
(جۇدالىق ۋاقتى كەلدى، ئەي كوزلىرىم، ئەمدى قان يىغلاڭلار،
بىلەمسىلە، بۇگۇن كىمدىن ئايرىلۋاتىسىلەر؟)

كوزۇم ھەققىنى بېھىل قىلدىم، ئەي جەۋاھىرى ئەشك،
كى‌بارى ھەم ئانىڭ ئوق مەقدەمىغە ساچىلاسىز.
(كوزۇمنىڭ ھەققىنى (گەۋھىرىنى) ئاتىدىم، ئەي ياش ئۇنچىلىرى
ئەمدى ئۇنىڭ ئايىاق ئاستىغا چېچىلىسىلەر.)

فىراق نېشلەرى، ۋەھكى، يانا رەھم ئېتمەي،
نەفەس ـ نەفەس نىگە مەھزۇن كوڭۇلگە قاتىلاسىز.

(ئاھ، ئەي پىراق تىكەنلىرى، نىمە ئۈچۈن رەھىمى قىلماي يەنە
ھەدىسە غەمكىن كۆڭۈلگە قادىلىسىلەر؟)

كۆڭۈل فەسانىلىرى، سىزنى، ۋەھ، نېتىب ياشۇراي،
بۇنەۋئىكىم يۇز ئۇزە قان ياش ئىلە يازىلاسىز.
(ئەي كۆڭۈل چوچەكلىرى مەن قانداقمۇ يوشۇرالايمەن،
چۈنكى سىلەر يۈزۈمگە قان ياش بىلەن يېزىلغان - دە.)

نەۋائىنى ھەجرغە قالدى، قىلىڭ ۋىسالدا شوكر،
جەمائەتىكى، سۆھبەر يارىگىز بىلە بىلەسىز.
ناۋايى جۇدالىقتا قالدى، ئەي جامائەت، ۋىسالغا
شوكرى قىلىڭلار، چۈنكى سىلەر سويەريارىگلار بىلەن بىللە.

نەۋ باھار ئەييامى بولمىش، مەن دىيارۇ يارسىز،
بۇلبۇل ئولغاندەك خەزان فەسلى گۈلۈ گۈلزارسىز.
(باھار كۈنلىرىمۇ كەلدى، مەن ماكانسىز ھەم يارسىز،
خۇددى غازاك پەسلىدىكى بۇلبۇل گۈلسىز ھەم گۈلزارسىز
قالغاندەك.)

گاھ سەرۇ ئوزرە گەھى گۈل ئوزرە بۇلبۇل نەغمە ساز،
ۋەھكى، مەن مەن گوڭگو لال، ئول سەرۇگۈل رۇخسارسىز.
(بۇلبۇل گاھ سەرۇى، ئاھ گۈل شېخىدا غەزەلخانلىق قىلىدۇ.
بىراق مەن سەرۇى بوي، گۈل يۈزلۈك ياردىن ئايرىلىپ،
ئاغزىم گەپكە كەلمەي ھاڭقېتىپ قالدىم.)

تاك ئەمەستۇر گەر دىيارۇ يارسىز ئازۇردەمەن،
كىم ئەمەس بۇلبۇل گۈلۈ گۈلزارسىز ئازارسىز.
(ماكانسىز ھەم يارسىز ئازار تارتىشىم تۇرغان گەپ،
چۇنكى، گۈل ۋە گۈلزارسىز بۇلبۇل ئازارسىز ئەمەس.)

رەۋزە ئەشجارى ئوتۇندۇر، گۈللەرى جانىمغە ئوت،
مۇمكىن ئولسە ئاندا بولماغلىغ دەمى دىلدارسىز.
(جەننەتتە دىلدارسىز بىردەم تۇرۇشقا توغرا كەلسە
مەن ئۇچۇن ئۇنىك دەرەخلىرى ئوتۇن، گۈللىرى چېنىمغا ئوت.)

مەي چۇ بەردىك زۇلۇق ئىلە بەند ئېت مېنى، ئەي مۇغبەچە،
كىم خوش ئېرمەس مۇغ بىلە ئىچمەك قەدەھ زوننارسىز.
(ھەي مۇغبەچە، مەينىمۇ بەردىك، ئەمدى زۇلپۇك بىلەن باغلا،
چۇنكى ئاتاشپەرەس بىلەن زۇننار باغلىماي بىللە ئىچمىشىمىك
نىمە پەيزى بار.)

تاپمادۇق گۇلرەڭ جامى بىخومار، ئەي باغبان،
ۋەھكى، بۇگۇلشەن ئارا گۇل پۇتمەس ئېرمىش خارسىز.
(ئەي باغۋەن، باش ئاغرىتمايدىغان گۇل شارابىنى تاپقىلى بولمىدى،
ئاھ، بۇ گۇلشەن ئىچىدە تىكەنسىز گۇل بولمايدىكەن - دە.)

ئەھلى زۇھد ئىچرە نەۋائى تاپمادى مەقسەدقە يول،
ۋەقتىگىزنى خۇش تۇتۇڭ، ئەي جەمئىكىم خۇممارسىز.
(ناۋايى زاھىت - سوپىلار ئىچىدە مەقسەت يولىنى تاپالمىدى،
ئەي خالايىق، ئىچىۋېلىپ كۆڭلىگلارنى خۇش تۇتۇڭلار.)

زەمانى گەرچە يادىم قىلماس ئول نامەربان ھەرگىز،
فىغانكىم، يادى چىقماس خاتىرىمدىن بىر زەمان ھەرگىز.
(ئۇمىھىرسىز مېنى بىردەممۇ ياد ئېتمەپ قويمايدۇ، بىراق، ئۇنىڭ
يادى مېنىڭ خاتىرەمدىن بىردەممۇ چىقمايدۇ.)

ئاتى ئاغزىم ئارامەزكۇر، ئولەرمەن، ئاھكىم، بولماي
ئاتىم ئاغزىمغا بىرمەزكۇر ئولۇرغە كامران ھەرگىز.
(ئۇنىڭ نامى مېنىڭ ئاغزىمدىن چۈشمەيدۇ، بىراق مېنىڭ ئاسىم
ئۇنىڭ ئاغزىغا بىر قېتىممۇ ئېلىنىش بەختىگە ئېرىشەلمەي
ئولىدىغان ئوخشايمەن.)

كوڭۇل تا ۋادىئى ئىشقىغا تۇشتى، قىلمادى بىر ھەم
ۋەتەننى ياد ئول ئاۋارەئى بىخانومان ھەرگىز.
(كوڭۇل ئۇنىڭ ئىشقى دەشتىگە چۈشتى-دە، بۇ ماكانسىز
سەرگەردان بىرقېتىممۇ يۇرتىنى ئويلاپ قويمىدى.)

لەبىگدىنكىم كوزۇم ياشى جەھاننى لەئلىگون قىلدى،
باغىر جۇزۇئىدىن ئايرۇ تاپمادى بىر قەترە قان ھەرگىز.
(لېۋىڭنىڭ ئىشقىدا كوز-يېشىم جاھاننى قىپ-قىزىل قىلۋەتتى،
ئەمدى جىگەر پارچىسىدىن باشقا بىر تامچىمۇ قان تاپقىلى بولمايدۇ.)

.....

يارىب كوكسۇم جۇنۇن تەڭرىزدەك جان پەردەسىن ئاچما،
كى فاش ئولمايدۇر ئول قانلىغ نېچە دائىم نىهان ھەرگىز.
(كوكسۇمنى يېرىپ، مەجنۇنلۇق تۇمارىدەك جان پەردىسىنى ئاچما،
ئۇ قات-قات قان داغلىرى بىلەن ئورالغان، ھەرگىزمۇ ئېچىلمايدۇ.)

غەمۇ ئەندۇھى يەئجۇجغە ھەردىۋار سەددىدۇر،
فەنا مەيخانەسىدەك تاپمادۇق دارولئەمان ھەرگىز.
(زادى يوقلىش مەيخانىسىدەك خاتىرجەم جايىنى تاپالمىدۇق،
ئۇنىڭ ھەربىر تېمى غەم-قايغۇ يەجۇجىسى ئالدىدا خۇددى سېپىلدۇر.)

بۇ دەمنى تۇت غەنىمەتكىم، كېلوردەمدىن ئەسەر يوقتۇر،
نى دەمكىم ئوتتى خۇدئاندىن كىشى تاپماس نىشان ھەرگىز.
(ھازىرقى ۋاقتىڭنى غەنىمەت بىل، كەلگۈسى ۋاقتىڭدىن ئەسەر يوق،
ئوتۇپ كەتكەن ھەرقانداق ۋاقىتتىن ھېچكىم نىشان تاپالمايدۇ.)

قىران قىلدىڭ نەۋائى، نەزم ئاراكىم ئىلتىفات ئەتمەس،
سوزۇڭدىن ئوزگە سوزگە خىسرەۋى ساھىبقىران ھەرگىز.
(ناۋايى، يېقىنلاشتىڭ شاھى ساھىپقىران (ھوسەين بايقارا) نەزمە
ساھەسىدە سېنىڭ سوزۇڭدىن باشقا سوزگە ھەرگىز ئىلتىپات كور-
سەتمەيدىكەن.)

ئول پەری کویىدا مەن دىۋانەنی بەند ئەيلەڭىز،
بەند - بەنديم زۇلفی زەنجىرىغە پەيۋەند ئەيلەڭىز.
(مەن دىۋانىنى ئۇ پەرىنىڭ كوچىسىدا باغلاپ، ئوگە - ئوگىلىرىمنى
ئۇنىڭ زەنجىرسىمان چېچى بىلەن چىرمىۋېتىڭلار.)

خەلق تەركى ئىشق ئەيلەرگە مېنى دىلخەستەنى
ئولتۇرۇپ ئالەم ئېلىغە مۇجىبى پەند ئەيلەڭىز.
(كەشمەلەرنى ئىشقۇ - مۇھەببەتتىن بەزدۇرۇش ئۈچۈن،
مەن زىدە كوڭۇلنى ئولتۇرۇپ، خەلقى ئالەمگە ئىبرەت كورسىتىڭلار.)

تەلبە كوڭلۇم تاپساڭىز، ئەي يار كوي ئىتلارى،
تۇش - تۇشىدىن تىشلەبان پەركەند - پەركەند ئەيلەڭىز.
(ئەي يار كوچىسىنىڭ ئىتلىرى، مېنىڭ تەلۇە كوڭلۇمنى
ئۇچراتساڭلار تۇشمۇ - تۇشتىن چىشلەپ، پارە - پارە قىلىۋېتىڭلار.)

بادەئى ئىشق ئەسرۇ مەست ئەتمىش مېنى، ئەي دوستلار،
جامىمە ئەفيون ئېزىب بىردەم خىرەد مەند ئەيلەڭىز.
(ئىشق شارابى مېنى بەكمۇ مەس قىلىۋەتتى، ئەي دوستلار،
جامىمغا ئەپيۇن ئېرىتمىسى قۇيۇپ، ھوشيارقىلىپ قويۇڭلار.)

يىغلاسام ئاچچىغ، مەلۇل ئولماق نىدۇر، ئەي خۇبلار،
ھەزل ئۇچۇن گاھى باقمپ، سىز ھەم شەكەر خەند ئەيلەڭىز.

غەنىيو كۆڭلىدە پىنھان دەرەم فىكرىيو ئىشق ئوتى
مېنىڭ كۆڭلۈمدە كويدۇرگەن نەچە داغى نىھانى بەس.
(بايلارنىڭ كۆڭلىدە ئاقچا غېمى يوشۇرۇنغان بولسا، مېنىڭ كۆڭلۈمدە ئىشقى ئوتىنىڭ كويۈك دېغى ساقلانسا شۇ يېتەرلىك.)

ساڭا كەۋسەر سۇيىيو لەھنى داۋۇدىكى، دەير ئىچرە
مۇغەننى نەغمەسى بىرلە ماڭا جامى مۇغانى بەس.
(ساڭا كەۋسەرسۇيى، داۋۇت سازى كېرەك بولسا، ماڭا مەيخانىدىكى سازەندە نەغمىسى بىلەن مەيپۇرۇشنىڭ شارابى بولسا بەس.)

ھەۋادىس دەفئىغە شەھ كوك ھسارى ئۇزرە گەر چىقسۇن،
كى فەقر ئەھلى ئۇچۇن دەيرى فەنادا دارۇلئەمانى بەس.
(پادىشا ھادىسلەردىن خالى بولۇش ئۇچۇن ئاسمان قەلئەسىگە چىقسا چىقسۇن، پېقىرلەر ئۇچۇن ئارام بەخش جاي بولغان يوقۇلۇش مەيخانىسى يېتەرلىك.)

فىغانكىم، لۇتفۇ قەھرىغە تەفاۋۇت يوقنى ھەم ئاڭلاب،
فەنا ئەھلىغە جەۋرىن قىلمادى بۇ دەيرى فانى بەس.
(پانىلار ئۇچۇن شەپقەت ۋە غەزەپنىڭ پەرقى يوقلىغىنى بىلىپ، بۇ ئوتكۇنچى مەيخانە پانا ئەھلىگە جەۋرە سالمىدى.)

تەۋائىدەك ئولەر ھالىمدە دىمەك ھورۇ جەننەتتىن،
سىزنىڭدۇر بارچە ئەي زاھىد، ماڭا بىر كورمەك ئانى بەس.
(ئەي زاھىد، ناۋايىدەك ئولەر ھالەتتە تۇرغىنىمدا ھورۇ-جەننەتتىن سوز ئاچماڭ، ئۇلار سىزنىڭ، ياركىنى بىر كورسەم ماڭا شۇ كۇپايە.)

سۇنبۇلنى لەيلى ئاچمىتۇر، يەل ئەبىر ئاسا ئەمەس،
داغىنى مەجنۇن قاناتمىش، لالەئى ھەمرا ئەمەس.
(بۇشامال ئىپار تارقاتتى دەپ يۇرمەكلار، لەيلى چېچىنى تاراۋېتىپتۇ،
لالىنى قىزىل دىمەكلار، مەجنۇن ئۇندا ياردىنى قانىتىۋېتىپتۇ.)

نەستەرەن كوزگۇسىدە بىرسارى مەن، بىر سارى يار،
چېھرە ئەكسىن كورگۇزۇپتۇر بىز، گۇلى رەئنا ئەمەس.
(بۇگۇل رەنا ئەمەس، بەلكى ئاق گۇلئەينىگىنىڭ بىر تەرىپىدە مەن،
بىر تەرىپىدە يارىم تۇرۇپ، چىرايىمىزنى ئەكس ئەتتۇرۇۋاتىمىز.)

گۇلنى ئوخشاتقان ئۇچۇن يادىمغا گويا باغ ئارا،
مۇزتەرىب كوكلۇم قوشىدۇر، بۇلبۇلى شەيدا ئەمەس.
(گۇلنى يارىمغا ئوخشاتقان ئىكەنمەن، بۇ باغدىكى قوش شەيدا
بۇلبۇل ئەمەس، بەلكى مېنىڭ بىئارام كوكلۇم.)

سۇنبۇل ئۇستىدىن نەسىم ئەسكەچ، نىگارىم تۇررەسىن
ياد قىلدىمكىم، دىماغ ئاشوفتەدۇر، سەۋدا ئەمەس.
(يۇمشاق شامال سۇنبۇل ئۇستىدىن ئوتكەندە، يارىمنىڭ سىكلەك
چاچلىرىنى ئەسلىدىمدە، كەيپىم پەرىشان بولدى. بۇسەۋدادىن ئەمەس)

نەرگىس ئالتۇن جامىنىڭ ئاللىدا كافۇرى ھەربىر،
پەردەئى جانىمدۇدۇر، مەرھۇن قەدەھ پالا ئەمەس.

(ئالتۇن جامنىڭ ئالدىدىكى ئاق شايى رەڭ ئۇچۇن ئالغان مەي سۇزگۈچ ئەمەس، بەلكى جېنىمنىڭ پەردىسى.)

دىمە، ئەفغانىمدا بۇلبۇل نالەسىدەك يوق نىشات،
بۇھەم ئەندۇھزا ئەمەس، گەر ئۇل نىشات ئەفزا ئەمەس.
(مېنىڭ پىغانىمدا بۇلبۇلنىڭ نالىسىدەك خۇشلۇق يوق دىمە،
مېنىڭ پىغانىم ساپلا قايغۇ ئەمەس، ئۇنىڭ نالىسىمۇ ساپلا خۇشلۇق ئەمەس.)

گۈلنى سەرۇ ئۇزرە خەيال ئەتتىم كوڭۇل بوستانىدا،
راست ئەيتاي، سەرۇى گۈلرويۇم كەبى زىبا ئەمەس.
(گۈلنى سەرۇى دەرىخى ئۇستىدە تەسەۋۋۇر قىلىپ باقتىم، ئەمما راستىنى ئېيتايكى، ئۇ، كوڭۇل بوستانىدا مېنىڭ سۆيمىتلىق گۈل يۈزلۈگۈمدەك گۈزەل ئەمەس ئىكەن.)

بولماڭىز مەغرۇرى هوسن، ئەي شوخلاركىم، باغ ئارا
سىزكەبى بىلتۇرغى گۈللەردىن بىرى پەيدا ئەمەس.
(ئەي گۈزەللەر، چىرايىڭلارغا مەغرۇرلانماڭلار، بۇ باغدا بۇلتۇرقى سىزگە ئوخشايدىغان گۈللەرنىڭ بىرسىمۇ يوق.)

ماڭا گۈلرۇخ ساقىيو بۇلبۇلغا گۈل تۇتتى قەدەھ،
مەست ئېرۇر ئۇل هەم نەۋائىدەك ۋەلى رەسۋا ئەمەس.
(ماڭا گۈل يۈزلۈك ساقى، بۇلبۇلغا گۈل قەدەھ تۇتتى، بۇلبۇلمۇ مەس بولدى، بىراق ناۋايىدەك رەسۋا بولغىنى يوق.)

چاك ئېتىب كۆڭلۈمنى ئاچسىزلىق دېمەك ئىمكان ئەمەس،
غۇنچەنى ئەمدەن ئاچىب گۈل ئەيلەمەك ئاسان ئەمەس.
(كۆڭلۈمنى يېرىپ ئاچماق مۇمكىن ئەمەس، غۇنچىنى
قەستەن ئېچىپ گۈل قىلماق ئاسان ئەمەس.)

دېمە زاھىدكىم، نەدىن ھەيرانسەن ئول رۇخسارغە،
ئالەم ئىچرە بىر كىشى تاپكىم ئاڭا ھەيران ئەمەس.
(ئەي زاھىت، نەمىشكە ئۇنىڭ جامالىغا ھەيران قالسەن دېمە،
قېنى دۇنيادا ئۇنىڭغا ھەيران قالمايدىغان بىر كىشىنى تاپقىنا.)

قەترە سۇلاردۇر كۆڭۈل ئوتىغە تەسكىن بەرگىلى،
كىم ئول ئاي ياغدۇردى قاشى قەۋسىدىن پەيكان ئەمەس.
(كۆڭۈل ئوتىنى باسىدىغان سۇلارنى پەيكان ئەمەس، بەلكى
ئاشۇ ئاي يادەك قېشىدىن ياغدۇردى.)

ھەجرەشتىدە قۇيۇندەكمەن، ۋەلى ئول مەن كەبى،
خاكسارۇ باد پەيما داغى سەرگەردان ئەمەس.
(مەن ھىجران دەشتىنىڭ قۇيۇنىغا ئوخشايمەن، بىراق قۇيۇن
مەندەك خار-زار، مەندەك سەرگەردان ئەمەس.)

گەرچە ھوسنۇڭ كوزگۈدىن كىردى تېمور قورغان ئارا،
مېھرىدەك ئايىنەگۈن، ئەفلاكدىن پىنھان ئەمەس.

(ھۆسنۈك ئەينەك ئارقىلىق تومۇر قورغانغا كىرىۋالسىمۇ، يەنىلا قۇياشتەك پارلاقكى، ئاسمان ئۇنى يوشۇرالمايدۇ.)

گۈل ۋەفاسىزلىغلارنى شەرھ ئېتەر مىڭ داستان،
ئەل گۈمان قىلغان كەبى بۇلبۇلدا مىڭ داستان ئەمەس.
(گۈلنىڭ ۋاپاسىزلىغى مىڭلىغان داستاندا بايان قىلىنىدۇ، ئەمما بۇلبۇلنىڭ مىڭلىغان داستانى كىشىلەرنىڭ ئويلىغىنىدەك ئەمەس.)

ئەي نەۋائى، ئول پەردىن ئادەمىلىغ كورمەسەڭ،
ئەيب ئەمەس، ئول ھوردۇر، ياخۇد مەلەك، ئىنسان ئەمەس.
(ئەي ناۋايى، ئول پەردىن ئادەمىلىك كورمىگەن بولساڭ، ئۇنداقتا ئۇ ئادەم ئەمەس، بەلكى ھور - پەرى ياكى پەرىشتە.)

چىقتى ياڕىم كىچە يول ئەزمىن قىلىپ ئول باغرى تاش،
بەس، ئەجايىبدۇر قاراڭغۇ كىچە چىقماغلىق قۇياش.
(ئۇ باغرى تاش يېرىم كېچىدە يولغا چىقتى، بۇ،
خۇددى قاراڭغۇ كېچىدە قۇياش چىققاندەك ئاجايىپ ھال.)

گەر قۇياشقە ئەل نەزەر قىلسا كوزىگە ياش تولار،
ئول قۇياش بارغاچ نەزەردىن، كوزلەرىمگە تولدى ياش.
(كىشىلەر قۇياشقا قارىسا كوزىگە ياش كېلىدۇ، مېنىڭكوزلىرىمگە
ئۇ قۇياش كەتكەندىن كېيىن ياش تولدى.)

زەخمىدىن كوپ قان بارۇردىن قالدى چاك ئولغان كوڭۇل،
زەڭگىدەك ئەفغان چېكىپ خەيلىدە بولغاي ئېردى كاش.
(چاك بولغان كوڭۇل ئەمدى يارىسىدىن قان ئاققۇزۇشتىن قالدى.
كاشكى خالايىق ئىچىدە ھوڭرەپ ئاھ ـ زار چىكەلىسىچۇ.)

فۇرقەتىڭدىن يىغلابان ھەقدىن ۋىسالىڭ ئىستەرەم،
گاھ ساچارمەن باشقە تۇفراغ، گاھ قويارمەن يەرگە باش.
(جۇدالىق دەردىدە يىغلاپ، خۇدادىن ۋىسالىڭنى تىلەيمەن،
گايى بېشىمغا توپا چاچىمەن، گايى بېشىمنى يەرگە ئۇرۇمەن.)

قەترە قانلار كىم تامار كوكسۇمگە ئۇرغان تاشىدىن،
زەخمىدىندۇر دىمەكىم، قان يىغلار ئەھۋالىمغا تاش.

(كوكسۇمگە ئۇرۇلغان تېشىدىن تامچە - تامچە قانلار تامدى، بۇ جا-
راھەتسىدىن ئاققان قان ئەمەس، بەلكى تاشنىڭ مېنىڭ ھالىمغا قان
يىغلىغانلىغى.)

چۈن تۇشەرلەر ئاقىبەت ئۇستۇڭگە خارا بىرلە فەرش،
نى ئاسىغ ئاستىڭدا گەر چەرخ ئەتلەسدىندۇر فىراش.
(ئاقىۋەت ئۇستۇڭگە تاش ۋە توپا چۈشىدۇ، گەرچە ئاستىڭدا —
فەلەك ئەتلەسدىن توشەك بولسىمۇ، نىمە پايدىسى؟)

فاش ئېتەر مېھرىن نەۋائىنىڭ سارىغ رۇخسارەسى،
سۇبھەدەككىم سارغارىب رۇخسارى ئەيلەر مېھر فاش.
(ناۋايىنىڭ سېرىق چىرايى ئۇنىڭ ئىشقىنى ئاشكارىلىدى،
خۇددى سۇبھى سارغىيىپ قۇياشنى ئاشكارىلىغاندەك.)

ئارەزىن ياپقاچ، كوزۇمدىن ساچىلۇر ھەرلەھزە ياش،
ئويلەكىم پەيدا بولۇر يۈلتۇز نىھان بولغاچ قۇياش.
(يۇزىنى ياپسىلا، كوزۇمدىن ياشلار چاچرايدۇر، خۇددى قۇياش پېتىشى بىلەن يۇلتۇزلار چاقنىغاندەك.)

قۇت بىربادامۇ دەيرىم گوشەئى مىھراب ئىدى،
غارەتى دىن ئەتتى ناگاھ بىربەلالىغ كوزۇ - قاش.
(بىربالاخور كوز بىلەن قاش ئىمانىمنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلغاچقا، بىردانە بادام ئوزۇغۇم، مەيخانىنىڭ بۇلۇڭى خىلۋەتگاھ مىھرابىم بولدى.)

بۇ دەمادەم ئاھىم ئىقشا ئەيلەر ئول ئاي ئىشقىنى،
سۇبھىنىڭ بات - بات دەمى ئانداقكى ئەيلەر مىھرقاش.
(ئاھىم بارغانچە ئۇ ئاينىڭ ئىشقىنى ئاشكارىلىدى، خۇددى تاڭ سەھەرنىڭ غۇر - غۇرشاملى قۇياش يۇزىنى ئاچقاندەك.)

بۇسەئى قىلماس مۇروۋەت ئەسرو قاتتىقدۇر لەبىڭ،
دىسەم، ئاغزى ئىچرە ئەيتۇرلەئل ھەم بارنەۋئ تاش.
(بەرەر سۇيۇش ئىنئام قىلمىدى، بۇلبۇلنىڭ بەك قاتتىق ئىكەن دىسەم، ئاغزى ئىچىدە ياقوت بار، ئۇ مۇتاشتەك قاتتىق نەرسە ئەمەسمۇ. دەيدۇ)

ناۋەكىڭ كوڭلۇمگە كىرگەچ جان تالاشماق بۇ ئىكەن

كىم، قىلۇر پەيكانىنى كۆكلۈم ئىلە جانىم تالاش.
(ئوقۇڭ كۆكلۈمگە كىرگەندىن كېيىن جان تالىشىشقا چۈشتى بۇ، ئوقنىڭ ئۇچىنى كۆكلۈم بىلەن جېنىم ئىككىسى بىر - بىرىدىن تالاشقانلىغى.)

ئومرى جاۋىد ئىستەسەڭ فەرد ئولكى، بوستان خىزىردۇر
سەرۇكسم دەئىب ئەيلەدى ئازادەلىغ بىرلە مەئاش.
(ئولمەس هايات ئىزلىسەڭ يەككە - يىگانە بول، چۈنكى سەۋرى دەرىخى غول چىقارماي تۇزلا ئوسۇشكە ئادەتلەنگەچكە، هېچىشەم ياشىرىپ تۇرىدۇ.)

قاشى ئاللىندا نەۋايى بەرسە جان، ئەيب ئەتمەكىز،
گەر بۇدۇر مەھراب، بىر - بىر قويغوسىدۇر بارچە باش.
(ناۋايى ئۇنىڭ قېشى ئالدىدا جان بەرسە ئەيىپكە بۇيرۇماڭ، چۈنكى مەرەپكە هەممە ئادەم باش قويۇدىغۇ.)

ساربغ گۈل دىمەكسم، چۈن سەرۇ نازىم باغ ئارابارمىش،
يۈزىن كورگەچ قىزىل گۈل زەئى ئېتىپ ئول نەۋئى سارغارمىش.

(بۇنى سېرىق گۈل دەپ قالما، ئەسلىدە مېنىڭ گۈزىلىم باققا كىرگەندىن كېيىن ئۇنىڭ يۈزىنى كورگەن قىزىل گۈلنىڭ ھۇشىدىن كېتىپ سارغايغانلىغى.)

كوكۈل ئەترافىدا ئاچقان ئۇچۈن ھىجران ئوقى يوللار،
بەلا خەيلىنى ئىشقىڭ شەھنەسى ئول ساری باشقارمىش.
(ھىجران ئوقى ھەرتەپتىن كوكۈلگە يول ئاچقاچقا، ئىشقىڭ پاسىۋانى بالا لەشكەرلىرىنى شۇ ياققا باشلاپ كەلدى.)

غەمىڭ مىننەت قويۇپ جان ئالدى، ۋاھ، جانىمغە يۈزمىننەت،
كى خۇد بارى تىرىكلىك مىننەتىدىن جانىنى قۇتقارمىش،
(غېمىڭ ياخشىلىق قىلىپ جانىنى ئالدى، بۇ، جانغا بېرىلتىپات، دىمەك، مۇشۇلا جېنىمنى تىرىكلىك مىننىتىدىن بىراقلا قۇتقازدى.)

كەلامىڭ گەۋھەردەك تاپمامىش، گەرچەسەبا ئىلكى،
ياقاسىن غۇنچەنىڭ يىرتىپ، نېچەكىم قويىنىن ئاختارمىش.
(گەرچە سابا غۇنچىنىڭ ياقىسىنى يىرتىپ، قويىنىنى قانچە ئاختۇرغان بىلەن سېنىڭ سوزۇكدەك گوھەرنى تاپالمايدۇ.)

كۆڭۈلنى چاك - چاك ئەتكەچ، يېتمىشتى ئوقى ھەرياندىن،
كى ئوت قويماققە گويياكىم ئوتۇننىڭ توش - توشمىن يارمىش.
(كۆڭۈلنى يارغاندىن كېيىن ئوقلىرى ھەرياندىن كىرگىلى تۇردى،
بۇ خۇددى ئوت يېقمىش ئۈچۈن ئوتۇننى يارغاندەك ئىش بولدى.)

نېچەكىم قەدچېكەر، سەركەشلىك ئەيلەر ئەنبەرىن زۇلفى،
ئەگەرچە كۈن بىيىك چىققاندا دائىم سايە قىسقارمىش.
(قەددىنى كوتەرگەنسىرى ئىپارچاچلىرى گىددىيىپ تۇرۇۋالىدۇ،
خۇددى كۈن ئورلىگەنسىرى سايە قىسقارغاندەك.)

ئىلىك بوغزىغە ئىلتىب شىشە توكمىش قان ياشىن مەندەك،
مەگەر ساقى ئاياغىن ئوپكەلى ئول داغى يالبارمىش.
(قولنى بوغزىغا ئېلىپ بارغاندا شىشە ماڭا ئوخشاش قان يېشىنى
توكۈدۇ ۋە ساقىنىڭ ئايىغىنى سويگەندەك بولۇپ ناله قىلىدۇ.)

يۈگۈرمە رىزق ئۈچۈن، نى يەتسە ھەقدىن ئاڭلاكىم كامىل،
نى كەلتۈرگىل دىمىش، نى غەيبدىن كەلگەننى قايتارمىش.
(رىسقى ئۈچۈن شاپاشلىما، خۇدادىن نىمە كەلسە شۇنى يېتەر-
لىك بىل، بەرگىن دىمىگۈلۈك ھەم كەلگەن رىسقنى قايتۇرمىغۇلۇق.)

. فىراقۇ زۇھد دەفئىغە نەۋائى ئىشقى سەھباسىن
مەگەر توققۇزتۇتۇپ توققۇز پەلەك جامىنى سىپقارمىش.
(جۇدالىق دەردىنى ۋە سوپىلمقنى تۇگىتىش ئۈچۈن ناۋايى
ئىشق شارابىنى توققۇز پەلەك جامىدا توققۇز قېتىم يۇتمىدۇ.)

نى ئەجەب گەر بارئسسەم دىۋانەۋەشلىغ بىرلە خەش،
كىم كۆكۈل ئالغان پەرىرويۇم ئىزۇر دىۋانەۋەش.
(مەن سارائ مىجەزلىگىم بىلەن خوش بولسام، نىمە ھەيران بولغۇلۇق،
چۈنكى مېنىڭ كۆكلۈمنى ئالغان پەرى يۈزلۈگۈمنىڭ ئوزى سارائ
مىجەز.)

مەنئ ئىتەرسىز ھوشى يوق كۆكلۈمگە لەئلى بادەسىن،
ئەيتىڭ ئەي ھوش ئەھلى، كەلگەيمۇ بۇسوز ئۇسرۇككە خەش.

(مېنىڭ ھوشىنى يوقاتقان كۆكلۈمنى ئۇنىڭ لەئلى شارابىدىن
چەكلىمەكچى، ئەي ھوشيار كىشىلەر ئىيتىڭلار! بۇنداق سوز مەسكە
خوشياقامدۇ؟)

ساقى ۋەسلى بولماسا گەر بارچە زەھرى ھەجرىدۇر،
ساقىيا، بىر جورئە تۇتكىم، ئالدى جانىمنى ئەتەش.
(پاك ۋىسال بولمايدىكەن، ھىجرانلىق دىگەن پۇتۇنلەي زەھەر؛
ئەي ساقى، بىرىۇتۇم مەي بەرگىنە، تەشنالىق جېنىمنى ئالدى.)

ۋەھ نى يەڭلىغ ساغ ئولاي مەن تەلبە بۇ ھالەتدەكىم،
ئول پەرى ھەم باردۇرۇر دىۋانەۋەش ھەم جورئەكەش.
(بۇھالەتتە مەن تەلۋە قانداقمۇ ساق تۇراي، چۈنكى
ئۇ پەرىنىڭ ئوزى دىۋانە مىجەز ھەم ئىچەرمەن.)

سالدی کوڭلۇمنی غەمی ھىجران كۆدازی ئىچرە يار،
گويمياكىم ئىشق ئارا ئول قەلبده بار ئەردی غەش.
(يارىم مېنىڭ كوڭلۇمنی ھىجران غېمىنىڭ ئوچىغىغا سالدی،
خۇددی ئىشق ئارا بۇ كوڭۇلده بىر غەش باردەك.)

شەيخ باشىغه بەلا ئەركەندۇرۇر دەستاركىم،
ئىشق ئەسرارىن ئىشتىمەكلىككه مانىئ بولدی فەش.
(سەللە — شەيخنىڭ بېشىغا بىربالا ئىكەن، چۇنكى سەللىنىڭ
پېشى مۇھەببەت سرىنى ئاڭلاشقا بىر توسالغۇ.)

دىمەكىم، بىر ياخشى سوز بىرلە نەۋائى جاننى
ئالسام، ئول بولغايمۇ رازى، ياخشى سوزگه نى كىڭەش.
(بىر ياخشى سوز بىلەن ناۋايىنىڭ جېنىنى ئالسام رازى بولارمۇ،
دىمە، ياخشى سوزگه كېڭىشپ ئولتۇرۇشنىڭ ھاجىتى نىمە؟)

سۈرمە بىلەنمۇ ئول ئاي كوزنى قارا ئەيلامىش،
يوقسە خوتەن جەرەنى مۇشك ئىچىدە ئاغنامىش.
(ئۇ ئاي يۈزلۈك كوزنى سۈرمەتارتىپ قارايتقانمىدۇ؟
ياكى خوتەن كىيىگى ئىپارغا ئېغىنغانمىدۇ؟)

كويىدا مەن زەئىفدىن ئويلەكى، ھەريان مېنى،
ئىت دېمەيىن، بەلكى مۇر توئىمە ئۇچۇن سودرامىش.
(مەن ئۇنىڭ كوچىسىدا شۇنداق زەئىپلەشتىمكى، ئىت ئەمەس،
بەلكى چۈمۈلمۇ يىيىش ئۇچۇن سورەپ ماڭغمدەك بولۇپ قالدىم.)

غەمزەڭ ئوقى كەسرەتى كوڭلۇم ئارامۇ ئىكىن،
يوقسە بۇ قۇش پەرلەرىن ھەجرىڭ ئوتى چۈركامىش
(غەمزەڭ ئوقىنىڭ تولىسى مېنىڭ كوڭلۇمگە ئورناشقانمىدۇ؟
ياكى بۇ قۇش پەرلىرىنى ھىجرىڭ ئوتى قارايتىۋەتكەنمىدۇ؟)

ھۇللەئى زەربافتىدىن قىلدىمۇ ئول ئاي سېپىچ،
يوقسە شۇئائى خەتىن باشقە قۇياش چىرمامىش.
(ئۇ ئاي بېشىغا زەرباسقان شايىئورىغانمىدۇ؟ ياكى قۇياش ئوزۇنىڭ
نۇرلۇق زەرتالالىرىنى ئۇنىڭ بېشىغا ئوراپ قويغانمىدۇ؟)

ئالەم ئارا بىركىشى تېلىبەرەمەي قالماغاي،
بۇيلەكى يەتكەچ نەسىم زۇلفۇڭ ئارا بۇترامىش
(دۇنيادا بىرئادەممۇ مەسخۇش بولماي قالماپتۇ، چۈنكى چېچىڭنى
ئاربىلىغان شامال ئۇنىڭ خوشبۇيىنى ھەممە يەرگە تارقىتىپتىكەن.)

ۋادىئى ھەجر ئىچرەكسىم بولدى سوغۇك ئەھلى ئىشق،
بۇدۇر ئوتۇنكىم، ئانى غەم سپاھى ئورتەمىش.
(ھەجرىنىڭ دەشتىدە ئاشىقلار كويۇپ سوغۇكىگە ئايلاندى،
ياكى ئاشىقلار خۇددى ئوتۇن، ئۇنى غەم لەشكەرلىرى ئورتەپتۇ.)

لەمئەنى روخسار ئىلە ئورتەدى ئوششاقنى،
غەيرەتى ھوسنى مەگەر زارلارنى تەرگامىش.
(جامالى يالقۇنى بىلەن ئاشقلارنى ئورتىدى، ھوسنى رەشكى بىچارە
لەرنى تىزگىنلەپ قويدى.)

تەگمەسە بەزمىگدە مەي، بەسدۇرۇر ئول سۇ ماڭا،
كىم سەن ئىچەر جامنى سۇچى ئالىپ يايقامىش.
(ماڭا بەزمەگدە شاراپ تەگمىسە، سۇ بولسىمۇ بولمۇبرىدۇ،
چۇنكى سەن شاراپ ئىچكەن قاچىنى سۇ بىلەن چايقايدىغۇ.)

نەيلەگەمەن باغلاماي مۇغبەچە زۇننارىنى،
كىم بۇ كوھەن دەير ئارا ئىسا ئانى باغلامىش.
(بۇ كونا مەيخانىدا مۇغبەچىنىڭ زۇننارىنى باغلمۇالسام
نىمەبوپتۇ، ئۇنى ئەيسا پەيغەمبەرمۇ باغلىغان ئەمەسمۇ.)

مەھرو ۋەفا ئەيبىدىن پاكدۇر ئەبنايى دەھر
پاك نەزەردۇركىم، ئول سارى نەزەر سالمامىش.
(زاماناشلار مەھرى ۋە ۋاپا ئەيۇبدىن پاك، پاك نەزەرلىگى
شۇكى، ئۇلار ئۇنىڭغا نەزەرمۇ سالمايدۇ.)

تۇتتى نەۋائى ئەزىز كويىدا ئول تاشنىكىم،
گاھ ئانى باشىغە، گاھ باشىن ئاڭا ياستامىش.
(ناۋايى ئۇنىڭ كوچىسىدىكى تاشنى بەك قەدىرلەيدۇ،
شۇڭا بەزىدە ئۇنى بېشىغا، بەزىدە بېشىنى ئۇنىڭغا ياستۇق قىلىدۇ.)

جان يېتىپ ئاغزىمغا، تاپمان دەردى ھىجراندىن خەلاس،
جاننى ھىجراندىن خەلاس ئەت، يا مېنى جاندىن خەلاس.
(جېنىم ئاغزىمغا كېلىپ قالسىمۇ، ھىجران دەردىدىن قۇتۇلمىدىم،
جاننى ھىجراندىن قۇتۇلدۇر، يا مېنى ھىجراندىن.)

ئانداق ئاچتى سۇنبۇلىن گۈل ئۈزرە يەلكىم، بولماغاي
بىركۆڭۈل ئالەمدە ئول زۇلفى پەرىشاندىن خەلاس.
(شامال گۈل ئۈستىدە ئۇنىڭ سۇنبۇلىنى يەلپۈگەن ئىدى،
دۇنيادا ئۇنىڭ زۇلپى چىڭگىلىگىدىن بىرمۇ كۆڭۈل قۇتۇلمايتۇ.)

دىمە نالەڭدىن ئۇچار ھەرشام ئەلدىن ئۈيقۇكىم،
تۇننىڭ ئول باشىدا ئەل ئېرمەس بۇ ئەفغاندىن خەلاس.
(ھەركىچە نالەڭدىن خەقنىڭ ئۈيقۇسى قاچىدۇ، دىمە، كېچىنىڭ
باشلىنىشى بىلەنلا كىشىلەر بۇ نالە-زارغا مۇپتالا.)

گەرچە يەر تاپتىڭ كۆڭۈلدە، ۋەھم ئەت ئاھۇ ئەشكدىن
كىم، كىرىپ ۋەيرانغە بولماس كىمسە توفاندىن خەلاس.
(كۆڭۈلدىن جاي تېپىپسەن، بىراق ئاھ-زار ۋە كوز يېشىدىن
ئېھتىيات بول، چۈنكى، ۋەيرانلىققا كىرىپ قالغان كىشى توپان-
دىن قۇتۇلالمايدۇ.)

ياغسە مەجنۇن كۆڭلۈم ئۈزرە شوخلار دەردى، نېتاڭ،

تەلبە ئەتفال ئىچرە بولماس سەنگىباراندىن خەلاس.
(شوخ گۈزەللەرنىڭ دەردى مەجنۇن كۆڭلۈمگە ياغسا، نەمە ھەيران قالغۇلۇق، بۇمۇ تەلۈە بالىلارنىڭ ئارىسدا تاش بوراندىن خالى بولمىغاندەك ئىش.)

ئىستەمەس بىر-بىرنى سەنسىز جانو-تەن، تەگرى ئۇچۇن كىم ئانى مۇندىن خەلاس ئەتكىل، مۇنى ئاندىن خەلاس.
(سېنىڭسىز جېنىم بىلەن تېنىم بىر-بىرنى ئىزلىمەيدۇ، خۇداھەققى، ئۇنى بۇنىڭدىن قۇتۇلدۇر، بۇنى ئۇنىڭدىن.)

غەم ئويى ئىچرە قابالمىش يار ھەجرىڭدىن كۆڭۈل،
ۋەھ، قاچان بولغاي بىزنىڭ تۇتقۇن بۇ زىنداندىن خەلاس.
(يارنىڭ ھىجرانىدا كۆڭلۈم غەم ئويىگە قامىلىپ قالدى، ئاھ، بىزنىڭ تۇتقۇن بۇ زىنداندىن قاچان ئازات بولار.)

جام دەۋرىدىن خەلاس بولماقنى زىنھار ئىستەمە،
ئەيكى، بولماق ئىستەدىڭ ئەندوھى دەۋراندىن خەلاس.
(ئەي، دەۋر قايغۇسىدىن خالى بولماقچى بولساڭ، جامنى دەۋر قىلىپ ئولتۇرۇشتىن خالى بولما.)

بەندى زۇلغۇڭدىن نەۋائىنى خەلاس ئەتكىل دىسەم،
دەركى: "بولماس بولماغۇنچە ھوكمى سۇلتاندىن خەلاس."
(ناۋايىنى زۇلپۇڭ زەنجىرىدىن قۇتۇلدۇردىسەم، "سۇلتانىڭ ھوكمىدىن قوتۇلمىغچە، بۇ مۇمكىن ئەمەس" دەيدۇ.)

جانغه زۇلفۇڭ تابىدىن ئول لەئلى خەندانىدۇر غەرەز،
خەزرغە زۇلمەت تىلەردىن ئابىھەيۋاندۇر غەرەز.
(جېنىم ئۇچۇن زۇلپۇڭغا چىرمىشىشتىكى غەرەز — كۆلۈپ تۇرغان لېۋىنىڭ، خۇددى خىزىر ئۇچۇن زۇلمەت ئىچىگە كىرىشتىكى غەرەز— ئابىھايات بولغىنىدەك.)

شەۋق ئوتىغە ئۇرماسام سۇ كويدۇرۇر كۆگلۈمنى پاك،
ئىستەگەندىن ئوقلارىڭ كۆگلۈمگە پەيكاندۇر غەرەز.
(كويۇڭ ئوتىغا سۇ چاچمىسام، كۆگلۈمنى پۈتۈنلەي كويدۇرۇۋېتىدۇ، شۇڭا، ئوقلىرىڭنى ئارزۇ قىلىشىمدىكى غەرەز — كۆگلۈمنى قان قىلىش.)

نەۋچۇن، ئەي ھىجران، ئەزاب ئەيلەرسەن ئانسىز جانىمە،
ئىستەگىلكىم تاپشۇراي گەر خود ساڭا جاندۇر غەرەز.
(ئەي ھىجران، ئۇنىڭسىز جېنىمغا نىمشكە مۇنچە ئازاپ سالىسەن، ئەگەر مەقسىدىڭ جان بولسا، ئېيتقىن، بۇ جاننى ساڭا تاپشۇراي.)

يۇز تۇگەن قويدۇم، ئەمەس قانىڭ، كېتىڭ جانۇ - كۆگۈل،
گويىيائول بىۋەفاغە داغى ھىجراندۇر غەرەز.
(ئەي جېنىم، ئەي كۆگلۈم، يوقولۇگلار، سىلەرنى شۇنچە زەخمىلەندۇرسەممۇ، رازى بولمىدى، ئۇ بىۋاپانىڭ غەرىزى جۇدالىق دېغىنى سېلىش ئىكەن.)

ئال ئېتەر بولساڭ كەڤىڭنى، دەھشەت ئەتمە، تەڭ سۈر،
مەن بەھلىمەن گەر ساڭا بۇ بىر ئاۋۇچ قاندۇر غەرەز.
(ئالقىنىڭغا خىنە قويماقچى بولساڭ، قورقۇتماي، خەنجىرىڭنى سال،
غەرىزىڭ بىر ئوچۇم قانمۇ، بولدى، كەچتىم مەن ئۇنىڭدىن.)

ئالەمۇ ئادەم فىداڭ بولسۇنكى، بارسەن ئەي ھەبىب.
سەن غەرەز ئىنساندىن ئەر، ئالەمدىن ئىنساندۇر غەرەز.
(ئەي دوست، بولدى، ئالەم ھەم ئادەم ساڭا پىدا بولسۇن،
سەن ئادەمنىڭ پېيىدە، ئادەم ئالەمنىڭ پەيىدە.)

ئەي نەۋائى، ۋاقىف ئول ھالىڭغەكىم، يار ئاللىدە
بەس فەراۋاندۇر غەرەزگۇ ئەسرو پەرراندۇر غەرەز.
(ئەي ناۋايى، ھالىڭغا باق، يار ئالدىدا تەلەپكار جىق،
لېكىن تەلەپ بىر يەرگە قونالمايدىكەن.)

يۇزده خالىگدۇرمۇ، يا تەھرىر ئېتەر ھالەتدە خەت،
تامدى قۇدرەت كىلكىدىن كۇن سەفھەسىغە بىرنوقەت.
(يۇزۇگدىكى خالمۇ، ياكى يېزىۋاتقان چاغدا خۇدانىڭ
قەلىمىدىن كۇن سەھىپسىگە تېمىپ كەتكەن چېكتىمۇ؟)

سەبزەئى خەتتىڭ كوزۇمنى يارۇتۇر باقتان سايمن،
كوپ نەزەر قىلسا ئەگەرچە تىرە ئەيلەر كوزنى خەت.
(خەتكە تولا قارىسا كوز خىرەلىشىپ قالاتتى، بىراق زىنىغىڭ
سىزىقلىرى قارىغانسىرى كوزۇمنى يورۇتىۋەتتى.)

ئاينى روخسارىڭ دىدىم گويا، قاراڭغۇ ئېردى تۇن،
كىم ماڭا ئەسرۇ يىراقتىن ۋاقىئ ئولمىش بۇ غەلەت.
(ئاينى جامالىڭغا ئوخشۇتۇپتىمەن، ئۇ، قاراڭغۇ كېچىدە
يىراقتىن ماڭا شۇنداق غەلىتى بولۇپ كورۇنۇپتۇ.)

جان ئاراسىغە كىرەر ھەردەم خىرامان قامەتىڭ،
گەرچە ساكىندۇر ئەلىفكىم جانغە بولمىشدۇر ۋەسەت.
(نازلىق قامىتىڭ ھەمىشە جان ئارىسىغا جايلىشىۋالىدۇ، خۇددى
"ئىلىف" ھەرپى "جان" دىگەن سوزنىڭ ئوتتۇرىسىدىن جاي
ئالغىنىدەك.)

تۇركى ئەنجۇم شامى ھەجرىمنى يارۇتماس، گويىيا
ناۋەكى ئاھىمدىن ئولمىش تەۋسەنى گەردۇن سەقەت.

(قۇياش جۇدالىق تۇنىنى كېزىپ يورۇتىدى، ئاھىم ئوقىدىن پەلەكتىكى بۇ ئويناق ئېنى مېيىپ بولۇپ قالغان ئوخشايدۇ.)

مەسكەنىكى مەي ئوتىدىن، ئەي مۇغ، ئېرۇر ئاتەشكەدە،
ئاندا بىر ئوتلۇغ سەمەندەر مەي تولا ھەرسارى بەت.
(ئەي مەيپۇرۇش (مەجوسى)، مەي تەپتىدىن ماكانىكى ئوتدانغا ئوخشاپ قاپتۇ، بۇ يەردىكى ئودەك شەكىلدىكى جام خۇددى سەمەندەرنىكى ئوزىغۇ.)

زاھىد ئولدۇم دەپ، نەۋائى ئىشقىنى تەرك ئەتمەكىم،
بولماسا ئول شور توزسىز لوقمەدۇر زوھىدى پەقەت.
(ناۋايى، زاھىد بولدۇم دەپ، مۇھەببەتتىن كېچىپ يۈرمە، زاھىتلىق دېگەن بەتتام تاماقنا ئوخشاش بىرنىمە.)

بۇ نەغمە ئېردىمۇ، يوق ئېرسە ئافەت، ئەي ھافىز،
كى بەزم ئەھلىغە سالدىك قىيامەت، ئەي ھافىز.
(بۇ نەغمىمدۇ، ياتاپەتمۇ، ئەي ھاپىز، بەزمە سورۇنىغا
قىيامەت سالدىڭغۇ، ئەي ھاپىز.)

ئولۇستىن ئالدى ئۇنۇڭ ھۇش، سەن سەلامەت بول،
گەر ئەتتى ئەلگە تەرىقى سەلامەت، ئەي ھافىز.
(ئاۋازىڭ خەلقنىڭ ئەس — ھۇشىنى ئالسىمۇ، لېكىن سالامەتلىك
يولىنى كورسەتتى، سالامەت بول، ھەي ھافىز.)

نەچەكى نەغمەڭ ئېرۇر مۇستەقىمۇ لەھنەڭ تۇز،
ۋەلىك ئەلدىن ئالۇر ئىستقامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، نەغمە شۇنچە جايىدا، كۇيۇڭ تۇز، بىراق،
باشقىلارنى جايىدا تۇرالمايدىغان قىلىپ قويدۇڭغۇ.)

نى ھۇش مۇلكىدە تاپقاي ئىقامەت ئولكى دەمى
ئوقۇردا تاپسا يانىڭدا ئىقامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، سەن ناخشا ئوقۇغاندا ئادەمنىڭ ھۇشى يېنىڭدىن
جاي تاپىدىكەن، لېكىن ئوزىنىڭ ئەسلى ماكانىدىن ئايرىلىدىكەن.)

---

1) ھاپىز — بۇ يەردە كۇيچى، ناخشچى مەنىسىدە.

مەگەر مەسىھ ئىلە داۋۇدسەن، نەفەس بىلەكەم
ھاياتو مەۋت ئېرۇر ئول ئالامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، سەن ئەيسا ھەم داۋۇت ئىكەنسەن،
شۇڭا بىر نەپەس بىلەن ھەم ھاياتلىقنى ھەم ماماتلىقنى كورسەتتىڭ.)

قىلىپ تىلاۋەت ئىسلام ئېلىگە قەسد ئەتمە،
كى تەكرى ئاللىدا تاپقۇڭ نەدامەت، ئەي ھافىز.
(ئەي ھاپىز، ئۇقۇپ تۇرۇپ، ئىسلام ئېلىگە قەست قىلما،
بولمسا، خۇدا ئالدىدا نەدامەت چېكمسەن.)

مەگەركى ھافىزى شىراز سەنكى، بىر ساغەر
تۇتۇپ نەۋائىغە قىلدىڭ كەرامەت، ئەي ھافىز
(ئەي ھاپىز، سەن شىرازنىڭ ھاپىزى ئىكەنسەن، چۇنكى بىر
قەدەھ تۇتۇپ ناۋايىغا كارامەت كورسەتتىڭ.)

كوزۇمنى تاكى قىلمىش ئول سەئادەت ئەختەرى مەتلەئ،
قاراغ ئېرمەسكى، شەبگۈن هوللەدىن قىلدىم ئاڭا بۇرقەئ.
(ئۇ سائادەت يۇلتۇزى كوزۇمنى چاقنىتىۋەتكەچكە،
قارچۇقتىن ئەمەس، بەلكى قارا شايىدىن نىقاپ تارتتىم.)

لەبىك هەجرىندە قان ياشىم كېلۇر باغرىم شگافىدىن،
ئەجەب ئېرمەس بۇ يەڭلىغ سۇغە بولسا ئوت سىغمەت مەنبەئ.
(لېۋىڭنىك پىراقىدا باغرىمدىن قان يېشىم ئاقتى،
بۇنداق سۇغا ئوتنىك مەنبە بولغىنىغا هەيران قالمىغۇلۇق.)

قىلورلەر قەسدى جانىم، كەلتۇرۇپ بىر-بىرگە باش، گويا
بۇكىم پەيكانلارنىك كوڭلۇم هەرىمىن قىلدىلەر مەجمەئ.
(جېنىمنىك قەستىگە چۇشكەن كىرپىكلىرنىك
بىر-بىرى بىلەن باش قوشۇپ، كوڭلۇم ئويىگە توپلاندى.)

بۇ نى راكىبدۇرۇ مەركەبكى، جەۋلان ۋەقتىدە باردۇر
قۇياشدىن پايەدە ئەئلا، فەلەكدىن پويەدە ئەسرەئ.
(بۇ قاندىاق چەۋەندازدۇ، مىنگىنى قاندىاق ئاتتۇ جەۋلان
قىلغاندا قۇياشتىن يۇقۇرى ئورلەپ، پەلەك چاقىدىنمۇ تېز ماڭىدۇ.)

تۇشەر كۆگلۈمگە ئول يۈز پەرتەۋى كوكسۇم شىگافمدىن،
بۇ رەۋزەننى نى بولدى قىلساڭ، ئەي تىغى قەزا، ئەۋسەدۇ.
(كوكسۇمنىڭ توشۇكلىرىدىن ئۇنىڭ جامالىنىڭ نۇرى كۆگلۈمگە چۈشىدۇ، ئەي تەقدىر خەنجىرى، ئاشۇ توشۇكلەرنى كېگەيتسەڭ نىمە بولار.)

نىتاڭ ھەركۈن ئەگەر بەر بەرسە يۈز ئافەتكى، ئەنجومدىن.
ساچىپبتۇر يۈز مۇخالىف خاسيەتلىغ توخم بۇ مەزرەدۇ.
(بۇ ئېتىزغا يۈلتۇزلادىن بىر-بىرىگە زىت ئۇنۇم بېرىدىغان ئۇرۇقلار چېچىلىپتۇ، شۇڭا ھەركۈنى ھوسۇل بىلەن بىللە ئاپەت پەيدا بولسا، ھەيران قالمىغۇلۇق.)

نەۋائى ۋاقتى ئول گەردۇن ئەروسىددىنكى، قەسىدىگە
ئاچار گەھ شامدىن گىسو، كىيەر گەھ سوبەدىن مىقنەدۇ.
(ناۋايى، پەلەك گۈزىلىدىن پەخەس بول،ئۇ گايىدا قارا ئۆزۈ دەك چاچ ئورۇمى بىلەن، گايىدا تاڭدەك ئاق رومالى بىلەن سېنى دامغا چۈشۈردىدۇ.)

ياشۇرۇن غەمزەك قىلىچىكىم قىلۇر كوكسۇم شىگاف،
بۇكى مەخفىدۇر، ئاڭا گويا قاشىك بولمىش غىلاف.
(يوشۇرۇن جىلۋەك قىلىچى كوكسۇمنى تېشىدۇ، ئۇ، شۇنىك
ئۈچۈن يوشۇرۇنكى، قېشىك گويا ئۇنىڭغا غىلاپ بولۇپتۇ.)

قاشلاريڭ نى سەف چېكىپ، بولمىش قاراۋۇل كەرپىگىڭ
كىم، كوڭۇل سۇلتانى خەيلىغە ئەمەس ھاجەت مەسافى.
(قاشلىرىڭ سەپ تارتىپ، كەرپىكلىرىڭ قاراۋۇللۇقتا تۇرغىنى يوق،
دەرۋەقە كوڭۇل سۇلتانى لەشكەرلىرى ئۈچۈن سەپ تۈزەش
ھاجەت ئەمەس.)

مەھر ئاڭلاپ ئاشق ئولدۇم، سوڭرە يەتسە كوھى غەم،
نى ئەجەب، ئىشق ئىبتىداسى ئەين ئاخىرۇر، پايانى قاف.
(مەھرى بارەپ ئاشق بولدۇم، كېيىن غەم تېغى بېسۇالسا،
نىمە دېگۈلۈك،
چۈنكى ئىشق "ئەين" بىلەن باشلىنىپ "قاف" بىلەن
تۈگەيدىكەن *).

قاشى كوڭلۇم ئوغرىسىدۇر، راكىبۇ ئولماغلىق نى سۇد

---

*) بۇ يەردە ھەرپ ئويۇنى كېتىۋاتىدۇ. "ئىشق" سوزىدىكى "ع"
(ئەين) بۇلاق، يوروق مەنىلىرىنى بىلدۇرىدۇ، ئاخىرىدىكى "ق" (قاپ)
بولسا، كۆيمەقاپ مەنىسىنى بىلدۇرىدۇ.

ئوغرى باش سالغاچ قويۇپ، باردۇر دەللى ئېتىراف.
(قېشى كوڭلۇمنى ئوغۇرلاپتۇ، بولمسا نېمىشقا ئېگىلىپ تۇرىدۇ،
ئوغرىنىڭ بېشىنى توۋەن سېلىشى گۇناھىغائىقرار بولغانلىغى
ئەمەسمۇ.)

ئىشق ئارا مەجنۇننى دەر بەزى فۇزۇن، بەزى مېنى،
لېك ھالىم ئاڭلاغان تاپماس مەھەللى ئىختىلاف.
(ئىشق ئارا بەزىلەر مەجنۇننى قالتىس دەيدۇ، بەزىلەر مېنى، لېكىن
مېنىڭ ئەھۋالىمنى بىلگەنلەر مېنىڭ قالتىسلىغىمدىن شەكلەنمەيدۇ.)

بول سەفا ئەھلىغە ھەمدەم يار ۋەسلى ئىستەسەڭ،
ئەكسىنى سالغايمۇ ساقى بولماغۇنچە بادە ساف.
(يار ۋەسلىنى ئىزلىسەڭ، پاكدىل كىشىلەر بىلەن ھەمدەم بول،
مەي ساپ بولمسا، ساقىنىڭ شويلىسى كوردىنەمدۇ.)

ئەي نەۋائى، گەر قىلۇر كوڭلۇڭ ھەرەم تەۋفىنى قەسد،
قەتئ ئېتىب دەشتى فەنا، مەقسەد ھەرىمىن قىل تەۋاف.
(ئەي ناۋايى، كوڭلۇڭ ھەرەمنى تاۋاپ قىلىشنى خالايدىكەن،
يوقلىش دەشتىنى كېزىپ، مەقسەت ھەرىمنى تاۋاپ قىل.)

بەزم ئارا گەر يوق نەي بىلە دەڤ،
ھەم يامان ئىرمەس ئۇن بىلە كەڤ.
(بەزمدە نەي بىلەن داپ بولمسا،
ئاۋاز بىلەن چاۋاك بولسمۇ يامان ئەمەس.)

ساقىئى گۈلرۇخ، بادەكېتور،
كىم ماڭا ھەددىن ئاشتى شەئەڤ.
(ئەي گۈل يۈزلۈك ساقى، ماڭا شاراپ كەلتۈرگىن،
چۈنكى ئىشتىياقىم چېكىدىن ئاشتى.)

دەۋر ئىلە دەير ئارا مەي چەككەلى،
چەكمەك نېچە مەسجىد ئارا سەڤ.
(مېچىتكە كىرىپ سەپ تارتىپ ئولتارغىچە،
مەيخانىدا چوربادەپ ئولتۇرۇپ مەي ئىچكۈلۈك.)

بادەغە بەرسەم جان نەقدى،
بولماق ئۇچۈندۇر نەقدى تەلەڤ.
(يار ۋەسلىدىن ئادا - جۇدا بولۇش ئۈچۈن،
جېنىمنى بىراقلا شاراپقا خەجلەي.)

كەل بېرىكىم، يوق ساڭا ۋەبال،
لىكىن ئىرۇر كوب بىزگە شەرەڤ.

(بۇياقتا كەلگىن، ساڭا ۋاباللىق يوق،
كەلسەڭ تېخى بىز ئۈچۈن شەرەپ.)

شەيخى رىيايى فانى ئەمەس،
ئول تەرەف ئولسۇن، يا بۇ تەرەف.
(شەيخنىڭ ساختىپەزلىگى يوقالمايدۇ،
يا ئۇ تەرەپ بولغۇلۇق، يا بۇ تەرەپ.)

خەستە نەۋائى ئوقۇڭ ئۈچۈن،
كوزى قاراسىن قىلدى ھەدەف.
(دەرتمەن ناۋائى سېنىڭ ئوقۇڭ ئۈچۈن،
كوز قارچۇغىنى نىشان قىلىپ توتۇپ بېرىدۇ.)

جۇنۇن تاشى خەرابات ئىچرە ھەردەم كوكسۇمە ئۇرماق،
ئىرۇر تەقۋىيۇ دانىش يۇتلارىن تاش بىرلە سىندۇرماق.
(مەيخانىدا جۇنۇنلۇق تېشىنى تىنماي كوكسۇمگە ئۇرۇش ــ تەقۋالىق،
ۋە ئەقىل بۇتلىرىنى تاش بىلەن ئۇرۇپ سۇندۇرۇشدۇر.)

قۇياشكىم زەررە قوزغاپ كىرسە ۋەيرانىمغە ھەجرىگدە،
كوزۇمگە كۇل ساۋۇرماق، بىل ئانى كوگلۇمگە ئوت ئورماق.
(ھىجرانىگدا ۋەيرانە كۇلبەمگە قۇياش زەررىلەرنى قوزغاپ كىرسە،
كوزۇمگە كۇل توزۇتۇپ، كوگلۇمگە ئوت چاچقاندەك بولىدۇ.)

چۇ پىرى دەير تەقۋا خىرقەسىنى كويدۇر، دىدى، گەر خۇد،
ئانىك ھەر تارىدۇر جان رىشتەسى، بولماس ياقىپ تۇرماق.
(مەيخانىچى: تەقۋالىق پىرىجىسىنى كويدۇرۇۋەت، دەيدۇ، ئۇنىك ھەر
بىر يىپى خۇددى جان رىشتىسى، شۇڭا كويدۇرسە بولمىغدەك.)

لەبىك ھەجرىدە خاكى تەن ئارا كوگلۇمنى ھەبس ئەتتىم،
نېچۇككى جانسىز ئەلنى رەسم ئىرۇر تۇفراقغە تاپشۇرماق.
(لېۋىگگە ئىرىشەلمەي، كوگلۇمنى تۇپراقتا ئايلانغان تېنىمگە
سولاپ قويدۇم. چۇنكى جېنى چىققان كىشىنى تۇپراقتا تاپشۇرد ـ
دىغان يوسۇن بار ئەمەسمۇ.)

دىمە ئول دىلرابا غە نى ئۇچۇن كوڭلۇڭنى ئالدۇردۇڭ،
ئوز ئەركى بىرلە نى مۇمكىن كىشى ئوز كوڭلىن ئالدۇرماق.
(ئۇ دىلرەباغا نىمىشقا كوڭلۇڭنى ئالدۇردۇڭ دىمە، كىشى
ئوز ئىختىيارى بىلەن كوڭلىنى ئالدۇرۇپ قويۇشى مۇمكىنمۇ؟)

ئەگەر ئاھمەدىن ئەيلەپ جىلۋە ياغدۇردى جەفا تاشىن،
نېتاڭ، گۈلبۇن سەبا تەھرىكىدىن گۈل بەرگى يازدۇرماق.
(ئاھمەدىن نازلىنىپ جاپا تېشىنى ياغدۇرسا، ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس.
تاڭ شامىلىنىڭ شاخنى سىلكىتمىشى بىلەن گۈلنىڭ بەرگىلىرى توزۇپ
كېتىدىغۇ.)

بىنەفشە سالخورد ئەلدەككى، باش سالدى قويىي، گويا
ياقىن ئاڭلاب خەزانى ئومر ئاڭا دەئىب ئولدى قايغۇرماق.
(بىنەپشە بېشى ساڭگىلىغان بوۋايغا ئوخشاپ قالدى، بوۋايلار
ئومۇرنىڭ ئاخىرقى پەيتى يېقىنلىشىپ قالغىنىنى سەزسە قايغۇغا
چوكىدىغۇ.)

قەدەھ ئىچمەك يازۇق دەپ ئۇسرۇ مەردۇد ئەتمەگىل، ئەي شەيخ،
بۇ قىسم ئىرسە ئەزەلدىن، بى جەھەتدۇر بىزنى يازغۇزماق.
(ئەي شەيخ، گۈنا بولىدۇ دەپ بىزنى مەي ئىچىشتىن چەكلىمە،
بۇمۇ بىزگە تەقدىرنىڭ نېسىۋىسى تۇرسا، بىزنى گۈناكار قىلىش
ئورۇنسىز.)

قىراغلاردىن پولاڭ، جان رىشتەسىدىن هوللەۋار ئەتكىل،
قاشىڭ ياسىن نەۋائى قەسىدىغە گەر ئىستەسەڭ قۇرماق.
(قېشىنىڭ ياسىنى ناۋايىغا توغرىلىماقچى بولساڭ، يانىڭ بەتلىگۈچە
نى كوز قارچۇغىدىن، لىنتىسىنى جان رىشتىسىدىن ياسا.)

یار چۈن ئىستەركى، بولغايمەن مۇدام ئاندىن يىراق،
ئول جمھەتدىن بارچە ۋەسل ئىستەر، مېنى مەھزون فىراق.
(مەن ياردىن يىراقلىشاي، چۈنكى ئۇ شۇنى خالايدىكەن،
شۇڭا باشقىلار ۋىسال ئىزلىسە، مەن غەمكىن جۇدالىقنى ئىزلەيمەن.)

ياخشىلارغە بەس ياماندۇر ھالكىم، يار ئاللىدە
تەڭدۇرۇر ياخشى - يامان، بەلكىم يامانراق ياخشىراق.
(يار ئالدىدا ياخشى - يامان ئوخشاش، بەلكى يامانلار ياخشىراق،
بۇ ياخشىلار ئۇچۈن نېمە دېگەن ياماندۇر ئەھۋال.)

شەھ يانىن فەرزىن كەبى كەجلەر مەقام ئەتمىش، نېتاڭ،
راستىرەۋلەر ئەرسەدىن گەر تۇتسالار رۇخدەك قىراق.
(نېمە ئامال، جاھىللار شاھ ئەتراپىنى فەرزىنگە ئوخشاش ئېگەللە -
ۋاپتۇ، تۇز ماڭىدىغانلار شاخمەت تاختىسىدا روخدەك چەتتە تۇرىدۇ.)

تازا ھەريان داغ ئەمەس جىسمىمدا ئول يۈز ئىشقىدىن،
كىم بۇ كەۋكەبلەرغە بولمىش ئول قۇياشدىن ئېھتىراق.
(جىسمىمدىكى داغلار ئۇنىڭ جامالىنىڭ ئىشقىدىن بولغان كويۇك،
بۇ، خۇددى يۇلتۇزلار قۇياشتىن ئوت ئېلىپ يانغىنىدەك.)

بۇ يىراقلىقتىن ياقىندۇر ئولگەمەن، ۋەھ، يارىنىڭ
ئىستەبان رايىن بولۇبتۇرمەن ياقىنلىقدىن يىراق.

(يارنىڭ رايى بويىچە يېقىنلىقتىن يىراق بولدۇمۇ، يىراق
مەن بۇ يىراقلىقتىن ئولۇمگە يېقىنلاشتىم.)

مەھ جەبىنلەردىن سىيەھدىللىك نىتاك، ئەيكىم، ئانىڭ
باتىنىن كورسەڭ قارادۇر، گەر كورۇنۇر زاھىر ئاق.
(ئاي يۈزلۈكلەرنىڭ دىلى قارا بولۇشىغا ھەيران قالما،
ئۇنداقلارنىڭ تېشى ئاق كورۇنگەن بىلەن ئىچى قارا.)

كوپ ھىجاز ئاھەڭگى تۇزمە، يار ئىلە بول بارچە ۋەقت،
ئەي نەۋايى، گەر ئەجەم بولسۇن مەقامىڭ، گەر ئىراق.
(ئەي ناۋايى، ھىجاز مۇقامىغا تووۇلاۋەرمە، مۇقامىڭ ئەجەم
ياكى ئىراق بولسىمۇ، لېكىن ھەمىشە يار بىلەن بىللە بول.*)

---

* بۇ قوش مەنىلىك ئىككى مىسرانىڭ يەنە بىر مەنىسى: ئەي
ناۋايى، مەككە ـ مەدىنىگە بېرىشنى بەك ئارزۇلاپ كەتمە. ئەجەمدە ياكى
ئىراقتا تۇرساڭمۇ، يار ـ دوستلاردىن ئايرىلما، دىگەندىن ئىبارەت.

كىمكى ئاشىق بولسا زارۇ خەستە ھال ئولماق كېرەك،
رەشكدىن ئالەم ئېلىگە بەدخەيال ئولماق كېرەك.
(كىمكى ئاشىق بولىدىكەن، ئاغرىپ، زارلىنىپ ئوتكۈلۈك،
قىزغىنىشتىن ھەممە كىشىگە قارىتا گۇمانخور بولغۇلۇق.)

ۋەسل تاپماغلىغكى ئىشق ئەھلىغە ئەمرىدۇر مەھال،
كېچە ۋە كۈندۈز ئىشى فىكرى مەھال ئولماق كېرەك.
(ئاشقلارنىڭ ۋەسلىگە ئېرىشمىگى تەس ئىش، كېچە - كۈندۈز
ئىشى تەشۋىشلا بولىدۇ.)

شەۋق ئاراگەر مويەدىن بولماق كېرەك ئانداقكى موي،
ھەجر ئاراگاھ نالەدىن ئانداقكى نال ئولماق كېرەك.
(بەزىدە ئىشق ئوتىدا قىلدەك تولغىنىپ، پەريات كوتۈرۈپ،
بەزىدە جۇدالىقتا نالىدىن قومۇشتەك بولىدىغان گەپ.)

ۋەسل مۇمكىن يوق، ۋەلى ھىجراندا ھەردەم يۇز بەلا،
مۇنداق ئافەت مۇبتەلاسى ماھۇ سال ئولماق كېرەك.
(ۋەسلىگە ئېرىشىش مۇمكىن بولماي، ھىجراندا ھەمىشە تۇرلۇك
بالا پەيدا بولىدۇ، بۇنداق ئاپەتكە ئاي ۋە يىل يولۇقۇشقا
توغرا كېلىدۇ.)

ئىشق كويىدا زىلالى ۋەسل ئىچمەيدۇر كىشى،
دەير ساڑى تالىبى جامى زىلال ئولماق كېرەك.

(مۇھەببەت كوچىسىدا ۋىسال شەربىتىنى ئىچكىلى بولمايدىكەن، مەيخانىغا بېرىپ مەي جامىغا تەلەپكار بولغۇلۇق.)

زۇلم كورگىم، چەرخ ئېتىب ئىككى سىپاھنى كىنەۋەر،
مورلار خەيلى ئاراده پايمال ئولماق كېرەك.
(ماۋۇ ئازاپنى قارا، پەلەك ئىككى قوشۇننى گىز - گىزگە سېلىپ قويغان ئىكەن، بۇ ھالدا ئۇلار چومۇلىلەر ئارىسىدا ئايلاق - ئاستى بولماي قالامدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئىستەسەك مەخلەس كۇدۇرەتتىن، سائا خانىقاھدىن دەير ساري ئىنتىقال ئولماق كېرەك.
(ئەي ناۋايى غەم - قايغۇدىن يىراق بولاي دىسەك، خانىقادىن مەيخانىغا كوچۇشۇك كېرەك.)

يار بولمىش ئورتاغه هىجران تەرىقىن سالغۇدەك،
ئەقلۇ - هوشۇ، جانۇ - كۆڭلۈم خەيلى هەم قوزغالغۇدەك.
(يار ئارىغا جۇدالىق يولىنى قۇرغىلى تۇرۇپتۇ، شۇڭا ئەقلۇ - هوشۇم، جانۇ - كۆڭلۈم ئوز ئورنىدىن قوزغالغىدەك.)

يار بارىب ئەقلۇ - هوشۇ جانۇ - كۆڭلۈم قوزغالىب،
تەن ياتىب، كوز بۇلئەجەب هالىمغه باقىب قالغۇدەك.
(يار كەتسه ئەقلۇ - هۇشۇم، جانۇ - كۆڭلۇممۇ قوزغىلىپ، بەدەن يېتىپ قالىدۇ - دە، بۇ غەلىتى ئەهۋالىم ئالىدىدا كوزۇم چەكچىيىپ قالىدۇ.)

باشنى هالاكىم ئېرۇر فۇرسەت سالايىن ئاللىغه،
تۇندلۇغدىن گەرچە ئېرمەس ئانى يەردىن ئالغۇدەك.
(هازىرقى پۇرسەتتە بېشىمنى توۋەن سالاي، ئالدىراڭغۇلۇق بىلەن ئۇنى يەردىن كوتەرگۈلۈك ئەمەس ئىكەن.)

ساقىيا، مەي تۇت، مۇغەننى، نەۋھە ئاهەڭگىنى چال،
كىم سىپاهى ئومرۇم ئولمىش كوسى رىھلەت چالغۇدەك.
(ئەي ساقى، شاراپ تۇت، سازەندە، مۇڭلۇق پەدەڭگە چال، چۈنكى، ئومرۇم لەشكىرى كوچۇشنىڭ① دۇمبىغىنى چالماقچى.)

---

①كوچۇش — ئاخىرەتكە سەپەر قىلىش مەنىسىدە.

ھەجر ئارا، ئەي خىزرى فەررۇخ پەي قولۇم تۇتكىم، ئىرۇد
پويە ئورماقتىن بۇ ۋادى ئىچرە باغرىم تالغۇدەك.
(ئەي قەدىمى قۇتلۇق خىزىر، بۇ جۇدالىقتا مېنىڭ قولۇمنى تۇت.
بۇ دەشتتە پىيادە ماڭسام، جىگىرىم تېلىپ كەتكىدەك.)

ھۇللە گۇل بەرگىدىن ئەتتىك، پەردەئى جانىمدىن ئەت،
بولسا ئانىڭ ئاستىدا ناگاھ تەنىڭ تاۋشالغۇدەك.
(گۇل بەرگىدىن يىپەك كىيىم قىپسەن، ئەگەر ئۇ تېنىڭگە
پېتىپ كېتىدىغان بولسا، جېنىمنىڭ پەردىسىنى ئىشلەت.)

ئەي كوكۇل، نەقدى ھەياتىڭ قىل فەنا يولىدا سەرف،
ھەيف ئىرۇر گەر بولسا ئومرى نوھ ئۇچۇن سىغالغۇدەك.
(ئەي كوكۇل، ھاياتىڭ بايلىغىنى يولىغا سەرپ قىل،
ئومۇر نوھ پەيغەمبەرنىڭ ئومرىدەك بولىدىغان بولسا ئۇۋال
كېتىدۇ.)

بىر زەماندۇر ئومر ئەزمى دەشت ئېتىب، ئاسۇدە بول،
بولساڭ ئەبنايى زەمان بىدادىدىن قىينالغۇدەك.
(ئەگەر زامانداشلارنىڭ ئازاۋىدىن قىينالغىدەك بولساڭ،
بىر زامان ئومرىڭنى چول - دەشتتە ئوتكۇزۇپ ئارام تاپ.)

ئەي كۆڭۈلدە شەھدى لەئلىك ھەسرەتىدىن يۈز تېشۈك،
ھەر تېشوكدۇر شەھد زەمبورى ئويى يەڭلىغ چۈچۈك.
(ئەي گۈزەل، شىرىن لېۋىك ھەسرىتىدىن كۆڭلۈمدە يۈزلەپ
توشۈك بار، ھەربىر توشۈگى خۇددى ھەسەل كۈنگىدەك تاتلىق.)

گەر تېرى بىرلە سۈڭەكمەن، توئمە قىلماس ھەم ئىتلىك،
كىم تېرى ئەسرۇ قاتىغ بولمىش، سۈڭەك ئەسرۇ چۈرۈك.
(بىر تېرە، بىر سۈڭەك بولۇپ قالدىم، ئۇنى ئىتلىرىگمۇ يىمەيدۇ،
تېرە قېتىپ كەتسە، سۈڭەكمۇ چىرىپ كېتىدىكەن.)

نى لەبىگدىن كام تاپتىم، نى كوزۇگدىن ھەجر ئوقى،
بۇ سىفەت مەھرۇملىقتىن نى تىرىكمەن، نى ئولۈك.
(يا لېۋىگدىن لەززەت تەگمىدى، يا كوزۇگدىن ھەجر ئوقى؛
بۇنداق مەھرۇملىقتىن يا تىرىك ئەمەسمەن، يا ئولۈك.)

ئويلە زەنجىرى جۇنۇن رەسۋاسمەنكىم، ھەر زەمان،
تېگرەمە پەرھادۇ مەجنۇندەك يىغلىمىش بىر سۇرۇك.
(مەن باغلاقتىكى شۇنداق رەسۋا ساراڭمەنكى، چورەمگە ھەمىشە
پەرھات، مەجنۇندەك بىرنىمىلەر ئولىشۋالىدىغان بولدى.)

ئىشق ئوتىدىن قوللۇغۇك داغىنى قويدۇم كوكسۇمە،
ئوزنى بۇنەۋئ ئەيلەدىم ئىشق ئەھلى ئىچرە بەلگۈلۈك.

(كوكسۈمگه ئىشق ئوتىدىن قوللۇق دېغىنى باستىم، ئاشىقلار ئىچىده بەلگۈلۈك بولاي دەپ شۇنداق قىلدىم.)

فەقر ۋادىسىدا ئوزلۇك نېچە كەمرەك ياخشىراق،
يولنى ئاسان قەتئ ئېتەر سالىك يېگىلمەك بولسا يوك.
(پېقىرلىق ۋادىسىدا شەخسىيەت قانچە ئاز بولسا، شۇنچە ياخشى، چۈنكى يوك يېنىك بولسا، يولۇچىغا يۈرۈش ئاسان بولىدۇ.)

ئەلگە ئوت سالدىڭ، ۋەلى كويدى نەۋائى غۇسسەدىن،
ئوخشاماس ئوت بىرله كويدۈرگەنگه بۇ يەڭلىغ كويۇك.
(سەن ئەلگە ئوت قويدۇڭ، ناۋايى قايغۇدىن كويدى، لېكىن بۇنداق كويۇك ئوت بىلەن كويدۈرگەنگه زادى ئوخشىمايدۇ.)

ئىككى غۇنچەك ئېرمەس، ئەي گۈلچېھرە، تەك،
ئاغزىڭ ئەسرۇ تارۇ، كۆكلۈڭ ئەسرۇ كەك.
(ئەي گۈلچېھرە، سېنىڭ ئىككى غۇنچەڭ بىردەك ئەمەس:
ئاغزىڭ بەك تار، كۆكلۈڭ بەك كەڭ.)

ئاغزىڭنى تەگمەس ئۇزارتىڭ بىرلە سۆز،
بولمادى خۇرشىد بىرلە زەررە تەڭ.
(ئاغزىڭ جامالىڭ بىلەن سۆز تالاشمايدۇ،
چۈنكى زەررە قۇياش بىلەن تەڭ ئەمەس - تە.)

لالەنىڭ داغى بولۇر چۈن ئورتادا،
نېگە تۇشمىش ئارەزىڭ يانىدە مەڭ.
(لالىنىڭ دېغى ئوتتۇرىدا بولاتتى، سېنىڭ
مېڭىڭ نىمىشقا يۇزۇڭنىڭ بىر چېتىدە؟)

بولدى ئىلىگىم داغۇ، كوكسۈم زەخمى فاش،
كىم تەنىمدە تون يوقۇ، ئىلگىمدە يەڭ.
(بىلىگىمنىڭ دېغى، كوكسۈمنىڭ زەخمى ئاشكارە بولۇپ
قالدى، چۈنكى بىلىگىم يەڭسىز، ئۇچام كىيمىسىز.)

سالغۇچە ئالەمگە ئوت ئارەزنى ئاچ،
كىم جەھاننى كويدۇرۇر ئول ئوتلۇغ ئەڭ.

(جاھانغا ئوت قويای دىسەك جامالىكنى ئاچ، چۈنكى جاھاننى شۇ ئوتلۇق چىراي كويدۇرىدۇ.)

ھوسن دەئۇاسىغە قول يەكدىن چىقار،
يۈز يەدى بەيزا چىقارغاندە نى يەك.
(قول ھوسن دەۋاسى قىلىپ يەكدىن چىققەن دەيدۇ،
يەك يۈز ئاپپاق قول چىقارغان بىلەنمۇ بىكار.)

دەك قىلمىشتۇر نەۋائىنى خۇمار،
ئاڭا تۆتسۇن بىر قەدەھ، ساقىغە دەك.
(ناۋايىنى مەي خۇمارى تۇتتى، ساقىغا ئېيتىك،
ماڭا بىر قەدەھ تۆتسۇن.)

غەم خەزانى زاھىر ئەتمىش چەرەئنى زەردىم مېنىڭ،
بارغالى يەلدەك بەھارى ناز پەرۋەردىم مېنىڭ.
(جىلۋىلىك باھارىم شامالدەك ئۇچۇپ كەتتى،
غەم كۆزى سارغايغان چىرايىمنى ئاشكارىلىدى.)

تەلبەلەردەك سوزلەشۈرمەن ئوز - ئوزۇم بىرلەن مۇڭدام،
چۈن ئوزۇمدىن ئوزگە يوق ئالەمدە ھەمدەردىم مېنىڭ.
(خۇددى سارائدەك ھەمىشە ئوزەم بىلەن ئوزەم سوزلىشىمەن،
چۈنكى دۇنيادا ئوزەمدىن باشقا مۇڭدىشىم يوق.)

تۇفراق ئولسام كويىدا، ئەي ئەبرى رەھمەت يامغۇرى،
قەل مەدەت ئانچە كىم، ئاندىن چىقماغاي گەردىم مېنىڭ.
(ئەي شەپقەت بۇلۇتىنىڭ يامغۇرى، مەن ئۇنىڭ كوچىسىدا
توپىغا ئايلانسام، ياردەم قىل، ئۇ يەردە مەن تۇزاڭ بولۇپ
توزۇپ كەتمەي.)

چىقتى جان بىلمەي مەقامىن، مۇڭدەئنى بەر، ئەي مەسىھ،
كىم قايۇ مەنزىلدەدۇر مەھرى جەھانگەردىم مېنىڭ.
(ئۇنىڭ نەدىلىگىنى بىلمەي جېنىم چىقتى، ئەي ئەيسا مەسىھ،
بىر خۇش خەۋەر بەرگىنە، جاھان كېزىپ يۈرگەن قۇياشىمىنىڭ
مەنزىلى نەدە؟)

هەر نەچچە كۆللۇم ساۋۇغ ئاھىدىن ئەيتۇر ، ئاھكىم،
يارغە ياقماس نىكىم ئەيتۇر بۇدەمى سەردىم مېنىڭ.
(ئاھ، كۆللۇم سوغاق ئاھىدىن نېمە بولسا شۇنى ئىزھار قىلدى،
بىراق، بۇ سوغاق دىيىدىن نىسىلا چىقمىسۇن، يارغا ياقمايدۇ.)

رىزق چۇن مەقسۇم ئېرۇر، بىر قۇرس ئۇچۇن ھەركۇن نىدۇر
چەرخدەك سەرگەشتەلىك گويىدا ناۋەردىم مېنىڭ.
(رىسق دىگەن تەقسىم قىلىنغان، بىر توقاچ ئۇچۇن ھەر كۇنى
ئۇنىڭ كوچىسىدا پەلەك چاقىدەك پىقراپ يۇرگىنىم نىمىسى؟)

ئەي نەۋائى، تاكى ئۇردى مىھر نەقشىن تاسى چەرخ،
بۇ بىسات ئىچرە ئەجەب شەش دەردەدۇر نەردىم مېنىڭ.
(ئەي ناۋايى، پەلەك شىشە خالىغا چىكىت نەقىش قىلىنغاندا،
ئەجىبا، مېنىڭ ساقامنىڭ چېكىتى ئالتە چىقتى.)

خەيالىڭ هوسنىغە كۆتۈرمىدە زىننەت بەرسە هىجرانىڭ،
ئىرۇر گۈلگۈنە قان، مەششاتە ئىشقۇ كوزگۈ پەيكانىڭ،
(هىجرانىڭ كۆتۈرمىدە هوسنۇڭ تەسەۋۋۇرىغا زىننەت بەرسە،
ئىشق - پەدەزچى، قان - ئەگلىك، كىرپىك ئوقۇڭ ئەينەك.)

جەفا سەرلەۋهىدە قىلدى ئەلىق مەشقى كوزۇڭ گويا
ئەلىفدەك جانغە نېش ئۇرماققە سەفلەر چەكتى مۇژگانىڭ.
(كوزۇڭ جاپا سەرلەۋهىسىنى يازغاندا "ئىلىپ" هەرپىنى مەشق
قىلدى، كىرپىكلىرىڭ ئىلىپدەك نەشتەرلىرىنى جانغا سانجىش ئۈچۈن
سەپ تارتتى.)

.....

توشۇمدە ۋەسل ئىردى، ئەي كۆڭۈل، يارەب، بەلا ئۇرسۇن
ساڭا كىم، مېنى ئويغاتتى ئەجەپ هالەتتە ئەفغانىڭ،
(ئەي كۆڭۈل خۇدا ساڭا بالا بەرسۇن، چۈنكى چۈشۇمدە ۋىسال
تاپقان ئىدىم، نالە - زارىڭ قېرىشقاندەك ئۇيغىتۋەتتىغۇ.)

دىماغى يوق مۇشەۋۋەش بولماغان، گويا كى بۇتره تمش،
جەهان باغىدا سەۋدا سۇنبۇلى زۇلفى پەرىشانىڭ.
(ئىشق سۇنبۇلدەك چىگىلەك چاچلىرىڭنى يەلپۈگەندە، جاهان
بېغىدا پەرىشان بولمىغان ئادەم قالمىدى.)

نېچه ياغدۇرسا غەم تاشىن فىراق ئەتفالى، ئەي مەجنۇن،
نى غەم باش ئۇزرە لەيلى بارگاهى بولسە قالقانىڭ.
(ئەي مەجنۇن، لەيلى بار گاهى باش ئۇستىدە قالقان بولۇ

تۇرغاندا، پىراق باللىرى غەم تاشلىرىنى قانچە ياغدۇرسىمۇ ئە
غەم

قەفەس قەيدىدەدۇر بۇلبۇل، بۇ كىم ۋەيرانە تۇتمىش جوغز،
ۋەفاسى يوق ئىكەننى بىلدى گويا ئەھلى دۇنيانىڭ.
(بۇلبۇل قەپەزگە بەنت، ھۇقۇش ۋەيرانلىقتىن جاي ئالدى،
گويا ئۇلار دۇنيا ئەھلىنىڭ ۋاپاسى يوقلىغىنى بىلۋالدى بولغاي.

بۇ بەزم ئەھلى نىفاقىدىن تارىقمىش كوڭلۇم، ئەي ساقى،
ئېزىپ بىھۇش دارۇ تۇت ماڭا يەتكەندە دەۋرانىڭ.
(بۇ بەزم ئەھلىنىڭ ئىككى يۈزلىمىلىگىدىن كوڭلۇم بىزار بولدى،
ئەي ساقى، نوۋىتىم كەلگەندە قەدەھىكە بىھۇش قىلىدىغان دور
ئېزىپ بەرگىنە

نەۋائى ھەجرىدە نى نەۋىڭ سىيلى ئەشك ئاققۇزدۇڭ،
ۋىسالى بولدى چۇن مۇمكىن، ئوتەرگە يوقتۇر ئىمكانىڭ.
(ناۋايى، جۇدالىق دەردىدە نىمانچە كوزۇڭدىن ياش سېلىنى ئاق
قۇزدۇڭ، ئەگەر ۋىسال پەيتى كېلىپ قالسا، بۇ سەلدىن ئوتۇشۇل
مۇمكىن ئەمەسقۇ.

قارا كوزۇم كەلۇ مەردۇملۇغ ئەمدى قەن قىلغىل،
كوزۇم قاراسىدا مەردۇم كەبى ۋەتەن قىلغىل.
(ئەي قارا كوزلوگۇم، كەل، ئەمدى ھىممەت يۇسۇنىنى جارى قىل،
كوزۇمنىڭ قارىسىدا قارچۇق بولۇپ جاي ئال.)

يۇزۇڭ گۈلىگە كۆڭۈل رەۋزەسىن ياسا گۈلشەن،
قەدىڭ نىھالىغە جان گۈلشەنىن چەمەن قىلغىل.
(يۇزۇڭ گۈلىگە كۆڭۈل بېغىنى گۈلشەن قىل،
قەددىڭ كوچىتىگە جان گۈلشىنىنى چىمەنزار قىل.)

تەكاۋەرنىڭە باغىر قانىدىن خىنا باغلا،
ئىتنىڭە غەمزەدە جان رىشتەسىن رەسەن قىلغىل.
(ئۇچقۇر ئىتنىڭا جىگەر قېنىدىن خىنا باغلاپ،
ئىتنىڭا ئەلەملىك جان رىشتىسىنى ئاغامچا قىل.)

فىراق تاغىدا تاپىلسا توفراغىم، ئەي چەرخ،
خەمىر ئېتىپ يەنە ئول تاغدەك كوھكەن قىلغىل.
(ئەي پەلەك، پىراق تېغىدا تۇپرىغىم تېپىلسا، قايتىدىن لاي
ئېتىپ شۇ تاغدا يەنە تاغ قازغۇچى قىلغىل.)

يۇزۇڭ ۋىسالىغە يەتسۇن دىسەڭ كۆڭۈللەرنى،
ساچىڭنى باشتىن - ئاياغ چىن ئىلە شىكەن قىلغىل.

(كوكۇللەرنى بۇزۇك ۋسالىغا يەتسۇن دىسەك،
چاچلىرىڭنىڭ چىگىلەكلىرى بىلەن ئوراپ ئالغىن.)

خەزان سىپاھىغە، ئەي باغبان، ئەمەس مانىڭ،
بۇ باغ تامىدا گەر ئىگىنەدىن تىكەن قىلغىل.
(ئەي باغۋەن، بۇ باغنىڭ تاملىرىنى يىگىنە بىلەن چىتىلمۇەتكىنىڭ
بىلەنمۇ كۆز لەشكەرلىرىگە توسقۇن بولالمايدۇ.)

يۇزىدە تەرنى كورۇپ ئولسەم، ئەي رەفىق، مېنى
كۆلاب ئىلە يۇۋۇ گۇل بەرگىدىن كەفەن قىلغىل.
(ئەي دوستۇم، يۇزىدىكى تەرنى كورۇپ ئولۇپ كەتسەم،
مېنى گۇلاپ بىلەن يۇيۇپ، گۇل بەرگىدىن تىكىلگەن كىپەنگە ئورا.)

نەۋائى، ئەنجۇمەنى شەۋق جان ئارا تۇزسەڭ،
ئانىڭ باشاغلىق ئوقىن شەمئى ئەنجومەن قىلغىل.
(ناۋايى، جان ئىچىدە ئىشق سورۇننى تۇزمەكچى بولساڭ،
ئۇنىڭ باشاقلىق ئوقىنى - كوزىنى سورۇننىڭ چىرىغى قىلغىن.)

باغ مەندەك سارغاريب، بۇلبۇل مېنىڭدەك بولدى لال،
گۈيىيا مۇنداق ئىمىش بىر گۈلدىن تايرىلغانغا ھال.
(باغ مەندەك سارغىيىپ، بۇلبۇل ماڭا ئوخشاش گاچا بولۇپ قالدى،
گۈلدىن تايرىلغاندىن كېيىن ئەھۋال شۇنداق بولىدىكەن.)

يەردەكى يافراغ غەربىۋ خاكسار ئەر بولماسا،
مەن كەبى نى ۋەجھىدىندۇر يۇزى ساريغ، ئەشكى ئال.
(يەردىكى يوپۇرماق غېرىپ بولۇپ دەسسەلگەن بولمىسا،
نىمە ئۈچۈن ماڭا ئوخشاش ئۇنىڭ يۈزى سېرىق، يېشى قىزىل.)

سۇغا كىم تۇشمىش قىزارغان بەرگلەر، كورگەن كىشى
كوز ياشىم ئىچرە باغىر پەرگالەسى ئەيلەر خەيال.
(سۇغا چۈشكەن قىزىلگۈل بەرگلىرىنى كورگەن كىشى، ئۇنى
كوز ياشلىرىم ئىچىدىكى جىگەر پارچىلىرىمكەن دەپ قالىدۇ.)

شاخ مەجنۇندۇركى، ئۇريان بولۇبان ئەغان قىلۇر،
بەرگ لەيلىدۇركى، نىلۇ ئىگنە بىرلە قازدى خال.
(شاخ - يالاڭغاچ ھالدا پىغان چېكىۋاتقان مەجنۇن،
بەرگى بولسا يېڭنە ۋە نەشتەر بىلەن خال چىكىۋالغان لەيلى.)

ھەجر ئارا ئاھىمغا باقماي باردى، لېكىن شۇكر ئېرۇر،
كىم خەزاندا سەرۇغە ئاسىب يەتكۇرمەس شەمال.

(جۇدالىق دەردىدىن چىققان ئاھىمغا پىسەن قىلماي كەتتى، شۇكرى كۆز پەسلىدە چىققان شامال سەرۇگە زەرەر يەتكۈزەلمەيدىكەن.)

بۇ سارىغ رۇخسار ئۈزە ھەر ساری ئەشكىم ئوخشاشۇر
بىر خەزانلىغ باغ ئىچىندە ھەر تەرەف رەۋشەن زۇلال.
(بۇ سېرىق يۈزۈمگە چۈشكەن كوز ياشلىرىم، خۇددى غازاڭ بولغان باغ ئىچىدە ھەر تەرەپكە ئاققان سۇزۈك سۇغا ئوخشايدۇ.

ۋەسل، ئاڭلا، ئىشق باغىنىڭ بەھاريدىن نىشان،
ھەجر، بىلگىل، گەر تىلەر بولساڭ، خەزانىدىن مىسال.
(ۋىسالنى ئىشق بېغىنىڭ باھاريدىن نىشان دەپ بىل، ھىجرانى بولسا غازاڭ پەسلىنىڭ تىمسالى دەپ بىل.)

بۇ چەمەن رەئنالارى سەركەشلىك ئەتكەندىن نى سۇد،
كىم خەزان تاراجىدىن ئېمىن ئەمەستۇر بىر نىھال.
(ئەي چىمەن رەئنالىرى، غادايغانىنىڭ نىمە پايدىسى؟ ھېچبىر تىك كوچەت غازاڭ پەسلىنىڭ بۇلاڭ - تالىڭىدىن قوتۇلالمايدىغۇ؟)

ئەي نەۋائى، بۇ خەزان ئولغاي بەھار ئىلە بەدەل،
كەلسە دەۋلەت گۇلبۇنى شەھزادەئى ساھىب جەمال.
(ئەي ناۋايى، ئەگەر دەۋلەت گۇلى بولغان ساھىب جامال شاھزادە كەلسە، خەزان پەسلى باھارغا ئالمىشاتتى.)

بولمىش ئانداق مۇنقەتسىز ئەھلى زەماندىن ئۆلگەتتىم،
كىم ئۇزۇم بىرلە چىقىشماس ھەم زەمانى سوھبەتتىم.
(زامانداش ئۆلپەتلىرىمدىن ئالاقەمنى ئۈزدۈم، چۈنكى ئۇلار
مەن بىلەن چىقىشمايدۇ، بىر دەملىك سوھبىتىمنىمۇ ياقتۇرمايدۇ.)

ئەي خۇش ئولكىم، تۇتمىش ئىردى ۋەھش ئىلە سەھرادا ئۇنس،
مۇھىش ئەھۋالى ماڭا كىم بار ئۇزۇمدىن ۋەھشەتتىم.
(دەشت ـ سەھرادا ياۋايى ھايۋانلار بىلەن ئۆلپەت قۇرغانلار خۇش
يۇرىشىدۇ، مەندە ياۋايىلىق بولغانلىغى ئۈچۈن ئۇزەمدىن قورقىمەن.)

ئىستەرەم قاچماق ئەدەم ۋادىسىدىنكىم، كىرگەلى
ۋامىقۇ، فەرھادۇ، مەجنۇن بەس غولودۇر خىلۋەتتىم.
(يوقلىق چولىدىنمۇ قېچىپ كېتەي، چۈنكى ۋامىق، پەرھاد،
مەجنۇنلار ئارقامغا كىرىۋېلىپ ئارامىمنى بۇزۇۋەتتى.)

تولغانۇرمەن ئۇزلۇكۈمدىن چىقغالى، بۇ كىم ئىرۇر
دەرد ۋادىسىدا سەرگەردان قۇيۇندەك ھەيئەتتىم.
(شەخسىيىتىمدىن ئاجراش ئۈچۈن تولغىنىمەن، بۇ دەرد چولىدە
سىياقىم پىقراپ يۇرگەن قويۇنغا ئوخشاپ قالدى.)

ئەي ئەجەل، تەن خىرقەسىن كويدۇركى، بولمىش بەس ئاغىر،
بۇ مەلامەت ئوقىلارى بىرلە تىكىلگەن كىسۋەتتىم.

(ئەي ئەجەل، تېنىمدىكى شەيخ پىر-ئىجسىنى كويدۇرۇۋەت، ي
مالامەت‌ئوقلىرى بىلەن تىكىلگەن كىيىم بەك ئېغىرلىق قىلۋاتىدۇ.

ئەي ئەلەك، ئەنجۇم ئۇشاق تاشىن يىغىپ باشىمغە ئۇر،
چۈن ئەنا مەيخانەسى خىشتىدىن ئولدى تۇرىبەتىم.
(ئەي پەلەك ئۇششاق يۇلتۇز تاشلىرىنى يىغىپ بېشىمغا ئات،
مېنىڭ قەۋرەم يوقۇلۇش مەيخانىسىنىڭ كېسەكلىرىدىن پەيدا
بولغان.

يەتتى كوكنى كوك ۋەرەقلەردەك ساۋۇرغاي ھەر تەرەپ،
تاقى مىنايى ئارا چىرمالسا ئاھى ھەسرەتىم.
(ھەسرەتلىك ئاھىم ئاسمان گومبىزىنى قاپلايدىغان بولسا،
يەتتە پەلەكنى كوك ۋاراقتەك ھەر يانغا سورۇۋېتىدۇ.)

قوي دۇرۇ فىروزە بەھسىنكىم، نۇجۇمى چەرخنى
نىلۇفەر بەرگى ئۈزە شەبنەمچە كورمەس ھەممەتىم.
(ئۇنچە - مارجان، فىروزە گېپىنى قوي، مېنىڭ ھەممىتىم ئالدىدا
ئاسماندىكى يۇلتۇزلار نىلۇپەر بەرگىدىكى شەبنەمچىلىكمۇ يوق.)

لەئىلدەك باشىم ئاسىلسۇن غەرقەئى خۇناب ئولۇب،
لەئل تىككەن سەلتەنەت تاجىغە بولسا رەغبەتىم.
(ئەگەر ياقۇت ئورنىتىلغان سەلتەنەت تاجىغا قىزىقسام،
بېشىم ئېسىلىپ، ياقۇتتەك قانغا غەرق بولسۇن.)

تۇرفە كوركى، خەلق كامى بىرلە ئومرۇم بولدى سەرف،
تۇرفەراق بۇكىم بىراۋگە ياقمادى بىر خىزمەتىم.

(ئومرۇمنىڭ خەلق غېمى ئۈچۈن سەرپ بولغىنىغا ھەيران بولسۇن، تېخىمۇ ھەيران بولىدىغان ئىش شۇكى، قىلغان خىزمىتىم ھېچكىمگە ياقمىدى.)

ئەي ناۋائى، ئىككى ئالەمدىن كېچىپ تاپتىم ۋىسال،
بۇ ئىكى بۇتخانەدىن بولمىش بۇ يولدا ئافەتىم.
(ئەي ناۋايى، ئىككى ئالەمدىن كېچىپ ۋىسال تاپتىم،
چۈنكى بۇ ئىككى بۇتخانە ماڭا بۇ يولدا ئاپەت بولغان ئىدى.)

تۇن ئاقشام بولدىيۇ كەلمەس مېنى شەبىستانىم،
بۇ ئەندۇھ ئوتىدىن ھەردەم كويەر پەرۋانەدەك جانىم.
(كەچ بولۇپ كەتتى، ئويۇمنى يورۇتىدىغان چىرىغىم كەلمىدى،
بۇ قايغۇ ئوتىدا جېنىم پەرۋاندەك كويۇپ كېتىۋاتىدۇ.)

نى غەم كورگۇزسە كوكسۇم پارەسىن چاكى گىرىبانىم،
كورۇنمەس بولسا كوكسۇم يارەسىدىن داغى پىنھانىم.
(ياقامنىڭ يىرتىغى تىلىنغان كوكسۇمنى كورسەتسە، مەيلى،
بىراق كوكسۇم يارىسىدىن يوشۇرۇن داغلىرىم كورۇنمىسە بولاتتى.)

غەمىدىن دۇررى مەكنۇندەك سىرىشكىم ئاقتى جەيھۇندەك،
مۇزەييەن قىلدى گەردۇندەك جەھاننى ئەشكى غەلتانىم.
(ئۇنىڭ غېمىدە ئۇنچىدەك ياشلىرىم دەريا بولۇپ ئاتتى، بۇ
ياش تامچىلىرىم جاھاننى يۇلتۇزلۇق ئاسماندەك بىزىۋەتتى.)

فەلەك ھەم تولدى كەۋكەبدىن، قۇياش ھەم تۇشتى ئەشھەبدىن،
كېلىپ تۇشمەس بۇ مەركەبدىن مېنىڭ خۇرشىدى رەخشانىم.
(ئاسمان يۇلتۇزغا تولدى، قۇياشمۇ دۇلدۇلدىن چۈشتى، بىراق،
مېنىڭ نۇرلۇق قۇياشىم ئاتتىن چۈشكىنى يوق.)

جەھاننى زۇلمەت ئەتتى چەھ، بۇ زۇلمەت ئىچرە ئولگۈم، ۋاھ،
ماڭا بولساڭ نى خىزرى رەھ، نېتىپ ئەي ئابىھەيۋانىم.

(قاراڭغۇلۇق جاھانىنى قۇدۇقىغا ئايلاندۇردى، بۇ قاراڭغۇلۇقتا ئولىدىغان ئوخشايمەن، ئەي، ئابىھايات، مېنى ساڭا باشلايدىغان خىزىر بارمۇ؟)

دىمە كوكتىن قۇياش كەتمىش، فەلەككە تىرەلىك يەتمىش،
ئول ئاي ھەجرىدە تار ئەتمىش فەلەكنى دۇدى ئەفغانىم.
(كوكتىن قۇياش كېتىپ، جاھاننى قاراڭغۇلۇق باستى، دىمە، ئۇ ئاينىڭ پىراقىدا چەككەن ئاھىمنىڭ تۈتۈنى جاھاننى قارايتتۇ.)

نەۋائى كەبى ھىجراندىن بۇ ئاقشام ئولدۇم ئەفغاندىن،
غەمىم يوق بولسا يۇز جاندىن، يېتىپ گەر كەلسە جانانىم.
(بۇ كېچە ناۋايىغا ئوخشاش پىغان بىلەن ئولدۇم، ئەگەر جانانىم كەلسە، يۇز جېنىم بولسىمۇ بەرسەم، مەيلى ئىدى.)

ۋەيرانە ئىرۇر مەسكەنىم، ئاندىن ماڭا بىسيار غەم،
ئاھىم بىلە ئىشكدە ئورت، ئەشكىم بىلە دىۋار نەم.
(ماكانىم ۋەيرانە، بۇ، غېمىمنى تېخىمۇ ئاشۇردى، ئاھىم ئوتىدىن
ئىشك ئورتىنىپ، كوز ياشلىرىمدىن تاملار نەملەشتى.)

نوشىدىن ئەلگە گۇفتۇگۇ، ئەي ھەجر ئىچەرمەن مەن ئاغۇ،
كاش ئولسەمۇ كوڭلۇمنى بۇ ئەندۇھدىن قۇتقارسەم.
(باشقىلارغا شىرىن گېپى بار، مەن پىراقىدا زەھەر يۇتىمەن،
كاشكى ئولۇپلا، كوڭلۇمنى بۇ قايغۇدىن قۇتۇلدۇرسام.)

قىل ئىشق دەيرىدە مەقەر، سوكسانىغە سالغىل نەزەر،
كىم بار بۇ مەجمەئ ئىچرە ھەر دوردەكەشى خۇمار جەم.
(ئىشق مەيخانىسىغا ئورناشقىن ۋە ئادەملىرىگە نەزەر سال، بۇ يەرگە
مەينىڭ دۇغىنى ئىچىدىغانلار توپلانغان.)

ھەر يەركى ئاندا بىر نەفەس ئىشرەتقە تاپسام دەست رەس،
يۇز قەتلە ئەيلەرمەن ھەۋەسكىم بولسا ئېردى يارھەم.
(نەدە بولمىسۇن، بىر پەس خۇش بولۇش ئىمكانىيىتى تېپىلسا،
يارىمۇ بىللە بولسا، مانا شۇنى يۇز مەرتىۋە ھەۋەس قىلاتتىم.)

ساقى بۇ كۇن مەينى ئۇنۇت، مەندەك دەمسى خۇنابە يۇت،
مۇترىب نەۋائى نەۋھە تۇت، سازىڭغە باغلا تار بەم.

(ئەي ساقى، بۇگۈن مەينى ئۇنتىۋېپ، ماڭا ئوخشاش قان يۇت،
ئەي سازەندە، سازنىڭغا بوم تار سېلىپ، مۇڭلۇق پەدىگە چال.)

دىسەمكى: ئەي بەدمەھر ئوغۇل، يۈزۈڭ كورۈپ ئاي تۇتتى يول،
دەر: "يار كويى گەر باردى ئول، بىر شەبرەۋى ئەييارىكەم."
("ئەي رەھمى يوق ئوغۇل، ئاي سېنىڭ يۈزۈڭگە قاراپ ماڭدى"
دىسەم، ئۇ: "يار كوچىسىغا كەمەك ئەييارەدەك بىر ئوغرى كەتتى"
دەيدۇ.)

مىسكىن نەۋائى بەرسە جان، ئەي دىدە، ھەردەم توكمە قان،
ئول ھەرنېچە قىلسا فىغان، سەن ئاسراغىل زىنھار دەم.
(ئەي كوز، مىسكىن ناۋايى جان بەرسەۋ، سەن قان ئاققۇزما،
ئۇ قانچە پىغان كوتەرسەۋ، سەن ئۇنىڭغا يەل بەرمە!)

يۇزۇڭ غەمىدىن ئېرۇر ئەبرى نەۋبەهار كوزۇم،
نى ئەيب، يەر يۇزىنى قىلسا لالەزار كوزۇم.
(يۇزۇڭنى ئويلاپ، كوزۇم باهار بۇلۇتىغا ئايلاندى، بۇ كوزۇم يەر يۇزىنى لالىزارغا ئايلاندۇرسا، نىمە يامىنى بار.)

سەۋادۇ قانى بىلە بىر غەرىب لالە ئېرۇر،
كى لالەزار بەسى قىلدى ئاشكار كوزۇم.
(كوزۇمنىڭ قارچۇغى ۋە قېنىدىن ئاجايىپ لالە پەيدا بولدۇ، شۇنداق لالەزارنى كوزۇم كوپ پەيدا قىلدى.)

نى قانى لالە ئېرۇر،نى سەۋادى داغى ئانىڭ،
كى قۇيدى ھەجر ئوتىدىن داغى ئىنتىزار كوزۇم.
(ئۇنىڭ قېنى بىلەن قارىسى لالە پەيدا قىلىپلا قالماستىن، بەلكى بۇ كوزۇم جۇدالىق ئوتىدىن ئىنتىزارلىق دېغىنىمۇ پەيدا قىلدى.)

ئەگەرچە قىلدى مېنى خارۇ-زار كوڭلۇمۇ بەس،
ۋەلىك ئەيلەدى كوڭلۇمنى خارۇ-زار كوزۇم.
(كوڭلۇم مېنى خار-زار قىلغان بولسا، كوزۇم كوڭلۇمنى خارراز قىلدى.)

نې كانو بەھر ئىسكەنكسم، لەبۇ تىشىك غەمدىن
گۈلۈ سومەنغە قىلۇر لەئلۇ دۇر نىسار كوزۇم.
(لېۋىك بىلەن چىشكىنى ئويلاپ كوزۇم گۈل بىلەن سىمەنگە
ياقۇت ھەم ئونچە تەقدىم قىلدى. ئونى كان بىلەن دېگىز تەقدىم
قىلدىمكىن دەپ ئويلىما.)

بۇ كىم قارارىدى چۇ تەر دامان ئېردىيۇ غەمماز،
فىراق شامىدادۇر تىيرە روزگار كوزۇم.
(كوزۇم چېقمىچى ھەم سىر ساقلىمايدىغان نەرسە بولغانلىغى
ئۈچۈن، جۇدالىق كېچىسى قاراڭغۇلۇق تىقلىپ قارىيپ كەتتى.)

نەۋائى، ئەيلە نەزەر تەركىنى دىمەك، چۇنكى
مەن ئىختىيار ئېتىبان، قىلماس ئىختىيار كوزۇم.
(ناۋايى، ئونىڭغا ئەمدى نەزەر سالما، دىمەكلار، چۇنكى مەن
خالىغان نەرسىنى كوزۇم خالمايدىكەن.)

ئىشق ئارا مەنمەن دەمى بىمىھنەتو غەم بولماغان،
جانىدىن مەھروم ئولۇپ، جانانغە مەھرەم بولماغان.
(مۇھەببەت يولىدا بىردەمۇ جاپاسىز، غەمسىز ئوتمىگەن ئادەم
پەقەت مەن، جېنىدىن يىراقلىشىپ، جانانغا يېقىنلىشالمىغانمۇ مەن.)

يۈز ۋەفا ئەيلەپ، جەفادىن ئۈزگە نەغمىنى كورمەگەن،
مىڭ جەفا كورۈپ، ۋەفاسى زەررەنى كەم بولماغان.
(يۈزلەپ ۋاپا قىلىپ، جاپادىن ئۈزگە نەپ كورمىگەن، ۋاپانى
قىلچە كەم قىلماي، جاپانى كوپ كورگەنمۇ مەن.)

مىڭ قويماشچە كورگەن ئۈز يارىن، ۋەلى يار ئاللىدا
مىڭ ئولۇشدىن بىرىچە زەررەنىڭ ھەم بولماغان.
(ئۈز يارىنى مىڭ قۇياشقا تەڭ كورۈپ، لېكىن يار ئالدىدا زەررىنىڭ
مىڭ ئۇلۇشىدىن بىرسىدەك نەزەرگە ئىلىنمىغانمۇمەن.)

ئالەم ئەھلى ئىشق ئارا رەسۋالىغىم تەئىن ئەتمەگىز،
كىمدۇرۇر ئاشىق بولۇپ رەسۋايى ئالەم بولماغان.
(ئەي ئالەم ئەھلى، ئىشق يولىدىكى رەسۋالىغىم ئۇچۇن تاپا-
تەنە قىلماگىلار، زادى ئاشىق بولۇپ رەسۋايى ئالەم بولمىغان
كىم بار؟)

ئەنجۇم ئېرمەس دۇدى ئاھىم ئوتىدىن كوك سەقفىدە،
ۋەھكى، بۇ تەردىن بىنايى قالمادى نەم بولماغان.
(ئاسمانىنى قاپلىغان يۇلتۇز ئەمەس، ئاھىنىڭ ئوتىدىن چىققان
تۈتۈندىن ھاسىل بولغان بۇلۇت، بۇ تامچىلاردىن ھول بولمىغان
ئالەم بىنالىرى قالمىدى.)

دەستىگىرى ئىستەكىم غەمدىن خەلاس ئىمكان ئەمەس،
ئولكى بىر زەررىن كەمەر بېلىگە مەھكەم بولماغان.
(يارەمچى ئىزلە، ئۇنىڭسىز غەمدىن قۇتۇلۇش مۇمكىن ئەمەس،
ئۇشۇنداق يارەمچى بولسۇنكى، بېلىگە ئالتۇن كەمەر باغلىمايدىغان.)

ئەي نەۋائى، بىلكى، تاپماس لەئلىدىن قۇتى ھايات،
جاننى تەسلىم ئەيلەمەكلىككە مۇسەللەم بولماغان.
(ئەي ناۋايى، بىلگىنكى، جاندىن كېچىپ ئوزىنى تاپشۇرمىغان
ئادەم يارنىڭ لېۋىدىن ھايات ئوزۇغى تاپالمايدۇ.)

يەنە نى قەد جىلۋە قىلدىكىم، دىمەكدىن لال مەن،
يەنە قايسى زۇلف ئاچىلدىكىم، پەريشان ھالمەن.
(قانداق سۇمباتتۇ، يەنە جىلۋە قىلغان، ھاك - تاشلىقتىن ئاغزىمغا گەپ كەلمىدى؛ كىمنىڭ چېچىدۇ يەنە يېيىلغان، ئۇنىڭ ئالدىدا ھالىم پەريشان.)

زەئىدىن قەددىم "ئەلىف" بولدى ئۇل ئىككى "لام" دىن
ھەر يانمىدىن فىتنەگەر، ۋەھ، نى ئەجەب گەر "لال" مەن.
(قەددىم ئورۇقلاپ، ئىككى لام ئارىسىدىكى "ئەلىپ"قا ئايلاندى①. شۇڭا ئىككى يېنىمدا ئىككى پىتنىچى تۇرغاندا "لال" بولۇپ قالسام ئەجەپلەنمەڭلار.)

ئىتلار ئىنىڭ ئىزىدىن يۈز گۈل كوزۇم باغىدۇر،
شۇكر ئېرۇر بۇ ھەمكى ئىشقىڭ يولىدا پايمال مەن.
(ئىتلىرىنىڭ ئىزىدىن كوزۇم بېغىدا يۈزلەپ قىزىل گۈل ئېچىلدى، شۇكرى، بۇ بولسىمۇ ئىشقىڭ يولىدا ئايىاق - ئاستى بولغانلىغىمنىڭ نەتىجىسى.)

---

① ئىككى لام ئوتتۇرىسىدا ئەلىپ بولسا "لال" سوزى كېلىپ چىقىدۇ.

جىسمىم ئەندۇھ ئىچرە دەرد ئاستىدا قالمىش نى ئەجەپ؟
ئەگمە قەد بىرلە ئەگەر زۇلفۇڭ غەمدىن "دال" مەن ①.
(جىسمىم قايغۇ ئىچىدە، دەرت ئاستىدا قالدى، بۇنىڭغا ئەجەپلەنمە، چۈنكى زۇلفۇڭنى ئويلاۋېرىپ قەددىم ئېگىلىپ "دال" غا ئوخشاپ قالدى.)

ئىتتى ئول كۆڭلۈمكى، ۋەسلى ئۈچۈن تىلەر ئىردى ھەيات،
شوكرى، ئەمدى ئولغالى ئىشتىگدا قارىغبال مەن.
(ۋەسال ئۈچۈن ھاياتلىق تىلەيدىغان كۆڭلۈم يوتۇپ كەتتى. شۈكرى، ئەمدى ئىشتىگدىن قوتۇلۇپ ئارام تاپىدىغان بولدۇم.)

ئىشق ئوتى بۇ نەۋئىكىم، ئۇريان تېنىمنى ئورتەدى،
ئەھلى دەرد ئۈچۈن فەنا يۇزىگە مۇشكىن خال مەن.
(ئىشق ئوتى يالاڭغاچ بەدىنىمنى شۇنداق ئورتىدىكى، ئەمدى تۇغۇشىپ كېتىۋاتقان دەرتمەنلەرنىڭ يۇزىگە خال بولىمەن.)

ئەي ناۋائى، نى ئەجەپ، يۇزۇڭ ئۈزە يۈگۈرسە ياش،
چۈنكى مەجنۇن بولغالى بازىچە نى ئەتفال مەن.
(ئەي ناۋايى، كوز يېشىڭ يۇزۇڭنى بويلاپ يۈگۈرسە، ئەجەپلىنمىدىغان نىمىسى بار، چۈنكى مەن مەجنۇن خۇددى بالىلارنىڭ ئويۇنچۇغىغا ئايلىنىپ قالدىم.)

---

① "دال" يەنى "د" ھەرپى "ا" ھەرپىنىڭ ئېگىلىپ كەتكەن شەكلى، بۇ ئادەمنىڭ مۇكچىيىپ ئالغانلىغىنىڭ تەسۋىرى.

يۇزۇڭ ئوتىغە تۆتۈن زۇلفى مۇئەنبەرمۇ ئېكىن،
ئاتەشىن لەئلىڭ ئول ئوت ئىچىندە ئەخگەرمۇ ئېكىن.
(ئىپارچېچىڭ يۇزۇڭ ئوتىنىڭ تۆتۈنىمىدۇ؟ چاقناپ تۇرغان
لەئلىڭ (لېۋىڭ) شۇ ئوتىنىڭ چوغىمىدۇ؟)

مېھر سەرچەشمەسىدىن قەترەئىمۇ تامدى، ياخۇد،
ئارەزىڭ بىرلە قۇلاغىڭداغى گەۋھەرمۇ ئېكىن.
(بۇ-قۇياش بۇلغىدىن تامغان قەترىمىدۇ، ياكى يۇزۇڭ بىلەن
قۇلغىڭدىكى گوھەرمىدۇ؟)

غەم تۈنى ئاھىم ئوقى ھەر تەرەپ ئول ئاي غەمىدىن،
چەرخدىن ئوتكەنىنىڭ ئورنىمۇ، ئەختەرمۇ ئېكىن.
(ئۇ، يۇلتۇزمىدۇ، ياكى غەم تۈنى ئۇ ئايىنىڭ ئىراقىدا ھەر
تەرەپكە ئېتىلغان ئاھىم ئوقىنىڭ ئاسمانىنى تەشكەن ئورنىمىدۇ؟

مۇزتەرىب كوڭلۇم ئېكىنمۇ كويەدۇرغان تەن ئارا،
يا بۇ ئاتەشكەدە كۈنجىدە سەمەندەرمۇ ئېكىن.
(بۇ، ئوتخانا بۇرجىگىدىكى سەمەندەرمىدۇ، ياكى تەن ئىچىدە
كويۇۋاتقان بىئارام كوڭلۇمىدۇ؟)

قان ئىكىنمۇ ياكى داغىم ئارا يا ھىجرانىڭدا،
جامى گۈلنارى ئىچىندە مەي ئەھمەرمۇ ئېكىن.

(بۇ، ئانارگۈلدەك جام ئىچىدىكى قىزىل شاراپمىدۇ، ياكى پىراقسىمان يېڭى زەخمىدىن چىققان قانمىدۇ؟)

زاهىد ئۇجماغ تىلەدىيۇ، ياردىن مەن ھەم ئۇزىن،
يارەب، ئۇشبۇ ئىكى مەتلۇب بەرابەرمۇ ئېكىن.
(زاهىد جەننەتنى تىلىدى، مەن ياردىن ئۇنىمىڭ ئۇزىنى تىلىدىم، ئەي خۇدا، بۇ ئىككى تىلەك ئوخشاشمىدۇ؟)

ئەي نەۋائى، دىمە فەرھاد پەرىشانلىغىدىن،
ئول بۇ مەجنۇنچە بەلا تاغىدا ئەبتەرمۇ ئېكىن.
(ئەي ناۋايى، پەرھاتنىڭ پەرىشانلىغىنى دىمەي قوي، ئۇ بالا تېغىدا مەن مەجنۇنچىلىك ئاۋارىمىدۇ؟)

ئولكى هەر تۈن ئويغانسب، ياندا كورمەس هەمدەمىن،
يوق ئەجەب، گەرسايەنى هەمدەم قلىب ئەيتۈر غەمىن.
(ئۇ هەر كېچە ئويغىنىپ يېنىدا هەمدەم يارنى كورمەيدۇ، شۇڭا
سايىسىنى هەمدەم بىلىپ، ئۇنىڭغا ئوز غېمىنى ئېيتسا، نىمە هەيران
بولغۇلۇق.)

قويىندا ئەفئى، نى مۇمكىن كوزگە ئۇيقۇ كىرگەلى،
ئولكى هەركۈن ياد ئېتەر بىر زۇلفىنىڭ پىچۇ خەمىن.
(قويىنغا زەهەرلىك ئىلان كىرسۇالسا، كوزگە ئۇيقۇ كىرەمدۇ،
ئۇنىڭ هەر كۈنى ئۇخلىماسلىغىمۇ بىر تولغۇما چاچنىڭ خىيالىغا
چىرمىشىپ قالغانلىغىدىن.)

تەكيە نى ئىمكان تۇشۇپ بستەر ئارا يۇزمىڭ تىكەن،
ئولكى بىر مۇژگان خەيالى تىيرە قىلمىش ئالەمىن.
(ئاشۇ كىرپىكلەرنىڭ خىيالى دۇنيانى قاراڭغۇ قىلۋەتتى،
ئورۇن - كوپىلىرىدە سانسىز تىكەن تۇرسا، ياستۇققە باش قو-
يۇش نەدە؟)

كېچە ئەفغان قىلماسام تاڭ يوق، بىراۋ كىم كوڭلىگە
هەجر ئوقى تەۋرولدى، مۇشكىلدۇر قاتىغ ئورماق دەمىن.
(كېچىسى پەريات كوتەرمەسلىگىمۇ سەۋەپسىز ئەمەس، چۈنكى
بىراۋنىڭ كوڭلىگە هىجران ئوقى سانچىلىپ تۇرسا قاتتىغراق
نەپەس ئېلىشمۇ تەستۇ.)

نى يارۇغ بولغاي هاياتى شەمئى، ئولكم ئىشق ئاڭا،
غەم شەبستانى ئارا ياغدۇردى ھىجران شەبنەمىن.
(ئۇنىڭ هاياتلىق شامى قانداقمۇ يورۇقلۇق بەرسۇن، چۈنكى،
ئىشق ئۇنىڭغا غەم ئاخشىمى ھىجرانلىق شەبنىمنى ياغدۇرۇپ
تۇرسا.)

زەخمىگە سەپ، ئەي كۆڭۈل نەۋمىدلىغ تۇفراغىكم،
تاپمادى كوك ھوققەسىدە كىمكى ۋۇسلەت مەرھەمىن.
(ئەي كۆڭۈل، زەخمىگە ئۇمىتسىزلىك توپىسىنى سەپ، چۈنكى
پەلەك قۇتسىدىن ھىچكىم ۋىسال دورىسىنى تاپالمىدى.)

چەرخ ئەنجۇم ئەشكىنى ساچىب، نىدىن كىيمىش قارا،
ھەجر شامى تۇتماغان بولسا نەۋائى ماتەمىن.
(پەلەك ھىجران كېچىسى ناۋايىغا ماتەم تۇتمىغان بولسا،
نىمە ئۈچۈن قارا كىيىنىپ، ياش يۇلتۇزلىرىنى چاچىدۇ.)

ئىشقىڭ ئېتەگسن جان ئىلىگى بىرلە تۇتۇۋىمەن،
سەن كىرگەلى يادىمغە ئۇزۇمنى ئۇنۇتۇۋىمەن.
(ئىشقىڭ ئېتىگنى جان قولى بىلەن تۇتتۇم،
سەن يادىمغا كېلىشىڭ بىلەن ئۇزەمنى ئۇنۇتتۇم.)

كۆڭلۇمگە كېلۇر ھەرسارى ئوق ئاتسا نېدىنكىم،
جان شىرەسىدىن ئاغزىنى ئانىڭ چۇچۇتۇۋىمەن.
(قاياققىلا ئوق ئاتسا، ئوقى كۆڭلۇمگە تېگىدۇ، چۈنكى مەن
جان شىرنىسىنى ئۇنىڭ ئاغزىغا تېتىتىپ قويۇپتىكەنمەن.)

يارىڭ دىدىلەر غەيرىبلە بادە ئىچىبدۇر،
تەھقىقنى بىلگۈنچە نى قانلارکى يۇتۇۋىمەن.
(يارىڭ باشقىلار بىلەن شاراپ ئىچىپتۇ دېيىشتى،
بۇنى ئېنىقلاپ چىققچە قان يۇتتۇم.)

گەرم ئولماڭىز ئەھباب تىلەب ۋەسل چىراغىن
مەنكىم، يۇرەكىم كويدى نى چاغلىق يارۇتۇۋىمەن.
(دوستلار، ۋىسال چىرىغىنى ئىزلەپ، ئۇنىڭغا ئوزەڭلارنى ئۇرۇپ
كەتمەڭلار، مەن ئۇنى قانچىلىك يورۇتقانسېرى يۇرىگىم شۇنچە
كويدى.)

ھەجرىڭ تۈنى ئاللىمغە نى مىھنەتكى يېتمىدۇر،
ۋەسلىڭ كۈنى يادىدىن ئۇزۇمنى ئاۋۇتۇبمەن.
(ھىجران كېچىسى ئالدىمغا جاپا بولسلا كەلدى،
بىراق، مەن ۋىسال كۈندۈزىنى ئويلاپ، ئۇزەمنى ئاۋۇتتۇم.)

خىلۋەت ساری ئۇجب ئىكەنىن ئاڭلادىم، ئەي شەيخ،
ئەيب ئەتمە، فەنا دەيرىدە گەر كۆلبە تۇتۇبمەن.
(ئەي شەيخ، خىلۋەتتە ئىستىقامەت قىلىش غەلىتى ئىش ئىكەن،
ئەيىپكە بۇيرىما، مەن يوقۇلۇش مەيخانىسدا ئوي تۇتتۇم.)

ئەشك ئىلە نەۋائى سۇ بېرۇر، سەبر نمالىن،
بىلمەسكى، ئانى ئاھىم ئوتىدىن قۇرۇتۇبمەن.
(ناۋايى بىلمەسلىكتىن ئاھ ئوتى بىلەن سەۋىر كوچىتىنى قۇرۇتۇپ
قويۇپ، ئەمدى ئۇنى كوز يېشى بىلەن سۇغارغىلى تۇردى.)

ئولگۈمدۇرۇر چۈ فۇرقەت ئىلە ئىشتياقدىن،
كەل قۇتقار، ئەي ئەجەل مېنى ئۇشبۇ فىراقدىن.
(جۇدالىق ۋە ئىشتياقتىن ئولىدىغان بولدۇم،
ئەي ئەجەل، كېلىپ مېنى بۇ دەرتتىن قۇتقازغىن.)

تاڭ يوق قىزارسا لاله كەبى كوز، چۈ مەردۇمى
ھەردەم غەمىدا قان يۇتەدۇر ئول ئاياقدىن.
(كوز قارىچۇغى لالىدەك قىزارسا قىزارغاندۇ،
چۇنكى ئۇ دائىم غېمىدا قەدەھتىن قان يۇتىدۇ.)

سەن مەي ئىچەرسەن ئەل بىلە، ئول غەمزە قان قىلۇر،
مەن قان يۇتۇب نەزارە قىلۇرمەن يىراقدىن.
(سەن باشقىلار بىلەن مەي ئىچسەن، كوز قىسىشلىرىڭ مېنى
خۇن قىلدى، مەن قان يۇتۇپ يىراقتىن نەزەر سالىمەن.)

ئەتفال سەنگ ئەربەدەسى ۋەھمىدىن دەمى
دىۋانەلەر كەبى چىقا ئالمان ۋىساقدىن.
(ئۇششاق بالىلارنىڭ چۇقۇراپ تاش ئېتىشىدىن
دىۋانىلاردەك قورقۇپ زادى ئويدىن چىقالمايمەن.)

ئىچتىم ئىتىڭ سەفالىدا مەي، ۋەھ، قاچان يۇغاي
ھەيۋان زۇلالى زەۋقىنى ئانىڭ مەزاقدىن.

(ئىشتىكىنىڭ ساپال يالغىدا مەي ئىچتىم، ئاھ، ئۇنىڭ
سۆزۈك ئابىھايات‌تەك لەززەتلىك يۇقىنى قاچان يۈيۈۋېتەر.)

مەيدىن ھايات تۆتكى، بىگەنمەس مەسىھنى
ھەر شەپپەرىكى، ئۇچسا بۇ ئەسكى رەۋاقدىن.
(شاراپتىن ھاياتلىق ئىزلە، بۇ ئەسكى راۋاقتىن
ئۇچقان شەپەرەڭمۇ ئەيساغا يىلىنمايدۇ.)

مۇترىب بىلە نى كۆگلى ئاچىلسۇن نەۋائىنىڭ،
كىم، مەن فىراقدىن دىسەم، ئۇل دەر "ئىراق"دىن.
(سازەندە بىلەن ناۋايىنىڭ كۆگلى قانداقمۇ ئېچىلسۇن،
مەن پىراقدىن چۈشسەم، ئۇ "ئىراق"دىن چۈشىدۇ.)*

*) "ئىراق" — "ئىراق" مۇقامى.

ياردىن ھېچكىم مېنىڭدەك زارۇ مەھجۇر ئولماسۇن،
جۇملەئى ئالەمدە رەسۋالمقتە مەشھۇر ئولماسۇن.
(ھېچ كىشى ماڭا ئوخشاش يارىنىڭ جۇدالىق زارىغا قالمىسۇن،
جۇملە ئالەمدە مېنىڭدەك رەسۋالمقتا داڭ چىقارمىسۇن.)

مەن بولاي ئاۋارە تا ئىشقىمدىن ئەيلەپ گۇفتۇگۇ،
ئاتى ئانىڭ ھەر كىشى ئاغزىغە مەزكۇر ئولماسۇن.
(يار ئىشقىدىن مەنلا سوزلەپ ئاۋارە بولاي،
ئۇنىڭ نامىنى باشقا ھېچكىم ئاغزىغا ئېلىپ يۇرمىسۇن.)

جانىمە بىدادۇ زۇلمىن، يارەب، ئول مىقدارقىل،
كىم ئانىڭ ئاشىقلىغى ھەركىمگە مەقدۇر ئولماسۇن.
(خۇدا، ئۇنىڭ جەبرى - زۇلمىنى ماڭا قانچە كورسەتسەڭ مەيلى،
لېكىن ئۇنىڭ ئاشىقلىغى ھېچكىمگە مۇمكىن بولمىسۇن.)

مەن خۇد ئولدۇم، لىك ھەر ئاشىقكى باردۇر پاكباز،
ئەۋھە تارتىب ماتەمىم تۇتماققە مەئزۇر ئولماسۇن.
(مەنغۇ ئولدۇم، لېكىن ھەرقانداق سادىق ئاشىق پەريات
كوتىرىپ ماتەم تۇتۇشقا ئۇزرلىك بولمىسۇن.)

پەند ئىلە كوڭلۇم ئويىن قىلما ئىمارەت، ئەي رەفىق،
بىزنى بۇزدى، ھەرگىز ئول، يارەبكى، مەئمۇر ئولماسۇن.

(ئەي دوست، نەسىھەت بىلەن كۆڭلۈم ئويىنى ئاۋات قىلىمەن دىمە،
ئۇ بىزنى بۇزدى، خۇدايا، ئۇمۇ ھەرگىز ئاۋات بولمىسۇن.)

كېچىلەر ئول گۈل چېكەر ئېرمىش قەدەھ، ئەي تالىغ يېلى.
ۋاقىف ئول ھالىمنى ئەيتۇر چاغدا مەخمۇر ئولماسۇن.
(ئۇ گۈل كېچىچە قەدەھ بىلەن ھەپىلىشىدىكەن، ئەي تالىغ
شامىلى، خەۋەردار بول، مەن ھالىمنى ئېيتىدىغان چاغدا مەس
بولۇپ يۈرمەسۇن.)

يار ۋەسلىغە قۇۋاندىم، قاۋدى كويىدىن مېنى،
ئەي نەۋائى، ھېچ كىشى دەۋلەتقە مەغرۇر ئولماسۇن.
(يار ۋەسلى ئۈچۈن قۇۋانغان ئىدىم، بىراق كۆچىدىن
قوغلىۋەتتى، ئەي ناۋايى، ھېچ كىشى دولەتكە مەغرۇر بولمىسۇن.)

چەككەندە نەقاشى قەزا ئول سەرۇى گۈلرۇخ سۇرەتىن،
گويا بېسگەنمەي تاشلامىش تەرھ ئەيلەپ ئانىڭ ھەيئەتىن.
(تەقدىر رەسسامى ئۇ سۇمباتلىق گۈل يۈزلۈكنىڭ سورىتىنى سىزغاندا،
ئاي، كۈنگە تەقلىت قىلىشنى ياراتماي، باشقىچە سىزىپتۇ.)

تا جىلۋە قىلدى ئول سەنەم، لەيلى سوزى بولدى ئەدەم،
سەۋدام ئوتى چەكسەچ ئەلەم، پەست ئەتتى مەجنۇن
شۇھرەتىن
(ئۇ سەنەم بىرجىلۋە قىلغۇندى، لەيلى كويۇگى يوققا چىقتى، مېنىڭ
سەۋدايىلىغىمنىڭ ئوتى بايراق كوتۇرۇپ چىقىۋىدى، مەجنۇننىڭ
شۇھرىتى يەر بولدى.)

رۇخسار ئاچىب ئول سىمبەر، قامەتنى ئەيلەپ جىلۋەگەر،
ئۇزدىيو كەتتى سەر - بەسەر گۈل رەغبەتىن، سەرۇ ئولپەتىن.
(ئۇ كومۇش بەدەن قەددۇ - قامىتنى ئوينۇتۇپ، پۇزىنى ئاچقان
ئىدى، سەرۇنگە ئۇلپەت بولىدىغان، گۈلگە قىزغىدىغانلار زادى
قالمىدى.)

كوڭلۇم يۈزۈڭ بىچارەسى، جانىم لەبىڭ خۇنخارەسى،
سور، ئەي جەھان ئەييارەسى، گاھى ئالارنىڭ ھالەتىن.
(كوڭلۇم يۈزۈڭ ئالدىدا بىچارە، جېنىم لېۋىڭ ئىشقىدا قان يۇتىدۇ.
ئەي جاھان ئەييارى، ئارىلاپ ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ قوي.)

تەقۋا ئىۋى ھەمۋار ئېرۋر، سۇبھەم ئىپى زۇننار ئېرۋر،
ئول كۆلبەئى خەمبار ئېرۋر، تا كوردۇم ئول چىن لوئبەتىن.
(تەقۋالىق ئويۇم تۇزلىنىپ كەتتى. تەسۋىيىم يىپى زۇننار بولدى،
ئورنۇم مەيخانە بولدى، ئۇيەردە خۇددى جۇگگو ئويۇنلىرىنى كوردۇم.)

جەننەتتە قىلماسمەن نۇزۇل، ئول كوي‌ئارا تاپسام ۋۇسۇل.
دۇزەخنى ئەيلەرمەن قەبۇل، ئەمما يوق ئانىڭ فۇرقەتىن.
(ئەگەر ئۇنىڭ كوچىسىدا ۋىسال تاپسام، جەننەتكىمۇ كىرمەيمەن،
دوزاقنى قوبۇل قىلسام قىلايكى، ئۇنىڭدىن ئايرىلىشقا قىمايمەن.)

ئەيلەپ سەلاسىل ئارزۇ، ئارتار جۇنۇنۇم مۇبەمۇ،
ناگاھ نەسىمى مۇشكبۇ، يەتكۈرسە زۇلفۇڭ نەكھەتىن.
(ئىپار پۇراقلىق شامال بىردىنلا زۇلفۇڭ ھىدىنى يەتكۈزسە،
مەن ئۇنىڭ زەنجىرىگە باغلىنىش ئارزۇسىدا تېخىمۇ سارىڭ بولىمەن.)

ئىش سىرىنى ئايا كىم بىلۇر، كىمدىن بۇ مۇشكىل ئاچىلۇر،
ۋەھكىم، بۇ غەم مۇھلىك قىلۇر ھەر لەھزە كۆڭلۇم ھەيرەتىن.
(ئىشنىڭ سىرىنى كىملەر بىلەر، كىم بۇ چىگىشنى يېشەر؟ ئاھ،
ھەمىشە مۇشۇ غەم كۆڭلۇمدىكى ھەيرانلىقنى كۆچەيتىۋېتىدۇ.)

بولغىل نەۋائى رۇبەرەھ، قىلغىل فەناكويىن پەنەھ،
تەرك ئەيلە زوھدۇ خانەقەھ، قىل‌دەيرپەرى خىزمەتىن.
(ناۋايى، ئۇدۇل ماڭ دە، يوقلۇق كوچىسىدىن پاناجاي تاپ،
سوپىلىق ۋە خانىقادىن كېچىپ، مەيپۇرۇشنىڭ خىزمىتىنى قىل.)

جاندا جان پەرۋەر سوزىدۇرمۇ، لەبى خەندانمۇ،
روھۇم ئارامى دېيىنمۇ ئانى، جانىم جانمۇ؟
(لېۋىدىكى كۈلكىمدۇ، ياكى جاننى جانلاندۇرغۇچى ھارارەتمىدۇ،
ئۇنى روھىمنىڭ ئارامى دەيمۇ، ياكى جېنىمنىڭ جېنى دەيمۇ؟)

كۆكلۈم ئىچرە نېشلەركىم، سانجىلىبدۇر، ئاڭلامان،
نېشتەرى مۇژگاندۇرمۇ، ناۋەكى پەيكانمۇ؟
(كۆكلۈم ئىچىگە تىكەنلەر سانچىلىپتۇ، بىلەلمىدىم-
ئوقيانىڭ ئوقىمۇ، ياكى كىرپىك نەشتىرىمۇ؟)

ئەي كۆكۈل، ئالەم بۇزاردا قايبىرى ئارتۇق ئىكىن،
نۇھ توفانمۇ ، ئەشكىم سېلىنىڭ تۇغيانمۇ؟
(ئەي كۆكۈل، ئالەمنى ۋەيران قىلىشتا قايسى ياماق،
نوھ توپانمۇ، ياكى كوزىيىشىم كەلكۈننىڭ تاشقىنمۇ؟)

جان ئالۇردە قايسىنىڭ سەئىب ئېركەنىن شەرھ ئەيلەگىل،
ئىشقىنىڭ بىدادىمۇ،يا شىددەتى ھىجرانمۇ؟
(جان ئېلىشتا قايسى ياماتراق؟ شۇنى بايان قىل،
ئىشقىنىڭ ئازاۋىمۇ ياكى ھىجرانىنىڭ كۈچلۈكلىگىمۇ؟)

نى ئۇچۇن ئول گۈل ئىرەم گۈلزارىدىن ئارتۇق ئەمەس،
جىلۋە ئەيلەرسەرۇمۇ، ياغۇنچەئى خەندانمۇ؟

ئەيكى، بەردىك دەھر شوخنغە كۆڭۈل قەتلىك ئۇچۇن،
ئىشۇەئى پەيداسىمۇ، يوق ئافەتى پىنھانىمۇ؟
(ئەي كىشى، ئولتۇرۇلۇشۇك ئۇچۇن جاھاندىكى بىرشوخقا
كۆڭۈل بەردىك، ئاشكارە نازى ئولتۇرەرمۇ ياكى يوشۇرۇن ئاپىتىمۇ؟)

قەتل قىلدىلەر نەۋائىنى ۋەلىكىن بىلمەدىم
كۆڭلىن ئالدۇرماقمۇ ئىردى، يا كۆڭۈل ئالغانىمۇ؟
(ناۋايىنى ئولتۇرۇشتى، بىراق بۇ كۆڭلىنى ئالدۇرۇشمۇ، يا كۆڭۈل
ئېلىشمۇ، بىلمىدىم.)

كۆڭلۈم ئورتەنسۇن ئەگەر غەيرىغە پەرۋا ئەيلەسە،
ھەر كۆزۈل ھەمكىم سېنىڭ شەۋقىڭنى پەيدا ئەيلەسە.
(ئەگەر كۆڭلۈم سەندىن باشقىغا مايىل بولسا، ئۇ ئورتەنسۇن،
باشقا كۆڭلۈمۇ ئوزىدە سېنىڭ ئىشقىڭنى پەيدا قىلسا، ئۇمۇ
ئورتەنسۇن.)

ھەركىشى ۋەسلىن تەمەننا ئەيلەسەم نەۋمىد ئولەي،
ھەر كۆزۈل ھەمكىم سېنىڭ ۋەسلىڭ تەمەننا ئەيلەسە.
(باشقا ھەرقانداق كىشىنىڭ ۋەسلىنى تاما قىلسام، مۇراتسىز ئولەي،
باشقا كۆڭلۈمۇ سېنىڭ ۋەسلىڭنى تاما قىلسا، ئۇمۇ مۇراتسىز
ئولسۇن.)

ئوزگەلەر ھوسنىن تاماشا ئەيلەسەم، چىقسۇن كوزۇم،
ئوزگە بىركوز ھەمكى ھوسنۇڭنى تاماشا ئەيلەسە.
(باشقىلارنىڭ ھوسنىنى تاماشا قىلسام، كوزۇم چىقسۇن،
باشقا كوزمۇ سېنىڭ ھوسنىڭنى تاماشا قىلسا، ئۇمۇ چىقسۇن.)

غەيرى زىكرىن ئاشكارا قىلسا لال ئولسۇن تىلىم،
قايسى بىرتىل ھەمكى زىكرىڭ ئاشكارا ئەيلەسە.
(تىلىم سەندىن باشقىنىڭ گېپىنى قىلسا تۇتۇلسۇن،
باشقا بىرتىلمۇ سېنىڭ گېپىڭنى قىلسا، ئۇمۇ تۇتۇلسۇن.)

رەشكىدىن جانىمغە ھەرنەرگىس كوزى بىر بىرشوئلەدۇر،

باغ ئارا ناگاه خىرام ئول سەرۋ رەئنا ئەيلەسە.
(ئۇ سەرۋى بويلۇق گۈزەل باغنى ئايلانسا كۆندەشلىكتىن
ماڭا ھەربىر نەرگىس گۈلىنىڭ كوزى ئوت بولۇپ كورۈنۈدۇ.)

يوق ئاغىزدىن نوكته ئەيتۇر مەھۇەشىمدەك. بولماغاي،
گەر قۇياش ھەرزەررەسىدىن بىرمەسىما ئەيلەسە.
(مېنىڭ گۈزىلىمدەك يېقىملىق سوزلەيدىغان ھېچكىم يوق،
گەرچە قۇياش ھەر بىر زەررەسىدىن ھايات بەخش ئەتسىمۇ
ئۇنىڭغا يەتمەيدۇ.)

ئاقىبەت جانىمغە يەتتى، ئەي خۇش ئول مۇغكىم، مېنى
بىرقەدەھ بىرلە خەرابات ئىچرە رەسۋا ئەيلەسە.
(ئاقىۋەت جېنىمغا تاقالدى، ئەمدى مەيپۇرۇش بىرقەدەھ
بىرىپ مەيخانىدا رەسۋا قىلسا ياخشى بولاتتى.)

كەلتۇرۇڭ دەپئى جۇنۇنۇمغا پەريخان، يوق تەبىب،
كىم ئول ئەنسابدۇر پەرى ھەركىمنى شەيدا ئەيلەسە.
(مېنىڭ سارالىغىمنى ساقايتىدىغان تۇيۇپ يوق، پەريخان چاقىرىڭلار،
پەرىگە ئاشىق بولغان كىشىنى شۇ ئەملەيدۇ.)

سوبھەدەك ھەردەمدە گەردۇن قويماغاي ئاسارىنى،
ناگاه ئەھلى سىدق كوڭلى مېھرىن ئىفشا ئەيلەسە.
(سادىق كۆڭۈللەر مېھرىنى ئاشكارىلىسا، پەلەك
دائىم ئۇنى سۇبھەدەك يورىتۇپتىدۇ.)

دەھر شوخىغە، نەۋائى، سەيد بولما نىچەكىم،
كۇن ئۇزارى ئۇزرە تۇن زۇلفىن مۇتەررا ئەيلەسە.
(ناۋايى، جاھان گۈزىلىنىڭ دامىغا چۈشۈپ قالما، گەرچە ئۇ
كۆندەك يۈزى ئەتراپىدا تۇندەك قاراچ چىنى يايسىمۇ.)

غەمىمۇ دېيىن، يا بىغەم ئەلنىڭ ماجراسىنمۇ؟
كۆڭۈل ھالىنمۇ ياخۇد كۆڭلۈم ئالغانىنىڭ جەفاسىنمۇ؟
(غېمىمنى ئېيتايمۇ، يا بىغەملەرنىڭ ماجراسىنمۇ، كۆڭلۈم
ھالىنى ئېيتايمۇ ياكى كۆڭلۈمنى ئالغانىنىڭ جاپاسىنمۇ؟)

قاتىغ ئىشقىم بالائۇ شددەتىنمۇ ئەيلەيمن تەقرىر،
يوق ئېرسە بىنەھايەت ئىشتىياقىم ئىبتىلاسىنمۇ؟
(مۇشكۈل ئىشقىنىڭ بالاھەم مۇشەققىتىنى ئېيتايمۇ،
ياكى ئاجايىپ شەيدالىققا گىرىپتارلىغمىنمۇ؟)

ئەدەدسىز دەردۇ رەنجىم سەئىب ئىكەنىنمۇ قىلايمن شەرھ،
سىفەتتە راست كەلمەس شەۋقۇم ئاشۇبى بەلاسىنمۇ؟
(ھەددى - ھىساپسىز دەرد ۋە ئاغرىغمىنىڭ ئېغىرلىغىنى ئېيتايمۇ،
يا بۇ چىدىغۇسىز كويۇكنىڭ بالادەك ۋەھىمىسىنمۇ؟)

كۆڭۈلدە ۋەسل باغى ئارزۇسىنمۇ بەيان ئەيلەي،
باغىردا خارى ھىجران نوگىنىڭ مۇھلىك يارىسىنمۇ؟
(كۆڭۈلدىكى ۋىسال بېغىنىڭ ئارزۇسىنى بايان قىلايمۇ، ياكى
جۇدالىق تىكىنى كىرگەن باغرىمنىڭ جانغا تاقالغان يارىسىنمۇ؟)

ۋەفاسىز يارىمپەرۋالىغىنىڭمۇ سوزدىن ئەيتاي،
ماڭا جەۋرۇ - جەفا تېغىن ئۇرۇپ، ئەلگە ۋەفاسىنمۇ؟

(ۋاپاسىز يارنىڭ بىپەرۋالىقىنى ئېيتايمۇ، ياكى ماڭاجەۋرى
جاپا تېغىنى سانچىپ، باشقىلارغا قىلغان ۋاپاسىنىمۇ؟)

فەلەك زۇلمى، ئولۇس بىدادى يا بىر سەرۋى رەئنانىڭ
مېنىڭ ھالىمنى ئەيلەپ بىمەۋا، ھەريان ھەۋاسىنىمۇ؟
(پەلەكنىڭ زۇلمىنى، ئەلنىڭ جەۋرىنى ئېيتايمۇ، ياكى بىر
گۈزەلنىڭ مېنىڭ ھالىم بىلەن كارى بولماي، كۆڭلى ھەريانىدا!
بولغانلىقىنىمۇ؟)

نەۋائى، ئىلتىفات ئاغاز قىلدى يار، بىلمانكىم،
فىراقىدىن شىكايەتمۇ قىلاي، ۋەسل ئىلتىماسىنىمۇ؟
(نەۋايى، يار ئىلتىپات قىلىشقا باشلىدى، نىمە قىلاي،
ھىجرانىدىن زارلىنايمۇ ياكى ۋىسالىنى تىلەيمۇ؟)

پەردەغە كىرگەن كەبى خۇرشىدى رەخشان ھەر كېچە،
ئەزىم خىلۋەت ئەيلەر ئول شەمئى بۆستان ھەر كېچە.
(ھەر ئاخشىمى نۇرلۇق قۇياش پەردە ئىچىگە كىرىپ كەتكەندەك،
ئۇ كېچەمنىك چىرىغىمۇ خىلۋەتكە كىرىۋالىدۇ.)

ئول كۇلۇپ ئەھباپ بىرلە سۇبھىدەك، مەن شەمئىۋار،
ئۇرتەنىب كۆگلۇم، توكەرمەن دۇررى غەلتان ھەر كېچە.
(ئۇ ھەر ئاخشىمى دوستلىرى بىلەن تاڭ نۇرىدەك كۇلىدۇ،
مەن كۆگلۇمنى شامدەك كويدۇرۇپ، ئۇنچە - مارجان توكۇپ
چىقمەن.)

بىر قۇياش ھىجرانىدا ئۇريان تەنىم گەردۇن كەبى،
مېھر ئوتىدىن كۇرگۇزۇر مىك داغى پىنھان ھەر كېچە.
(يالاڭغاچ گەۋدەم بىر قۇياشنىك پىراقىدا خۇددى ئاسمانغا
ئوخشاش، ھەر كېچىسى ئىشق ئوتىدىن مىڭلىغان يوشۇرۇن
داغلارنى كورسىتىدۇ.)

گەھ - گەھ، ئەي مەخمۇرى خاب ئالۇد، سور ئول خەستەنى،
كىم يېتەر ئاغزىغە لەئلىك يادىدىن جان ھەر كېچە.
(ئەي ئۇگدىگەن مەس، شۇ كېسەلمەننىك ھالىدىن خەۋەر
ئالساڭچۇ، ھەر كېچە لىۋىڭنى ئويلاپ، ئۇنىك جېنى ئاغزىغا كېلىپ
قالىدۇ.)

ناسىھا، نېنەۋدۇ پىنھان تائەت ئەيلەيكىم، ئالۋر
دىنۇ دانىش نەقدىنى بىر نامۇسۇلمان ھەر كېچە.
(ئەي نەسىھەتچى، مەن كېچىسى قانداقمۇ پىنھان ئىبادەت قىلاي،
ئىمان ۋە ئەقىل بايلىغىنى بىر نامۇسۇلمان ئېلىۋالغان تۇرسا.)

بىر كېچە سورغىل مېنى، ئاندىن بۇرۇنكىم سورغاسەن،
"قانى ئول بىدىلكى ئەيلەر ئېردى، ئەفغان ھەر كېچە".
(بىر ئاخشام ھالىمنى سورا، بۇرۇنمۇ "ھەر كېچىسى دات - پەريات
قىلىدىغان ھىلىقى ئاشىق قېنى" دەپ سورىغان ئىدىڭغۇ.)

چەك، نەۋائى، نالە، كوز مەي بەرسۇنۇ باغرىم كەباپ،
چۇن بولۇر ئول ئاي خەيالى بىزگە مېھمان ھەر كېچە.
(ناۋايى، نالە كويىنى چال، كوزۇڭ شارابى، جىگىرىڭ كاۋاپ
تەييارلىسۇن، چۇنكى ھەر ئاخشىمى ئۇ ئاينىڭ خىيالى مېھمان
بولۇپ كېلىدۇ ئەمەسمۇ.)

نەسىھەت ئەھلى ماڭا دەركى :"مەينى تەرك ئەت"، ۋەھ
ئىلىك ئالىب كېلۇر، ئاغىز ئېچەر، ماڭا نى گۇنەھ.
(نەسىھەتچىلەر ماڭا: "شاراپنى تاشلا" دېيىشىدۇ، ۋاييەي، ئۇنى
قول ئالىدۇ، ئېغىز ئېچىدۇ، ماڭا نېمە گۇنا؟)

ماڭا مەي ئېچىمەك ئەمەس ئۇزلۇكۇمدىن، ئەي ناسىھ،
بۇ ئىشگە چەك قەدى دالو شاھىد ئولدى گوۋاھ.
(ئەي نەسىھەتچى، شاراپ ئېچىشىم ئۇزلىكىمدىن ئەمەس،
بۇ ئىشقا چاك قەددى دالالەتچى، مەھبۇپ گۇۋاچى.)

قىلۇر جۇنۇنۇ قەدەھ مەنئىنى ماڭا زاھىد،
دىگەيمۇ تېلىبەگە بۇ سوزنى بولماسا ئەبلەھ.
(زاھىد ماڭا جۇنۇنلۇق ھەم قەدەھتىن كەچ دەيدۇ،
ئەگەر ئەخمەق بولمىسا تەلۇنگە بۇنداق سوزنى قىلاتتىمۇ.)

قەدەھ چىراغىنى ئاللىمغە تۇتقىل، ئەي ساقى،
كى زوھد زۇلمەتىدە ئەسرو بولمىشام گۇمرەھ.
(ئەي ساقى، قەدەھ چىرىغىنى ئالدىمغا تۇت،
زاھىتلىق زۇلمىتىدە ئادىشىپ كەتمەي.)

بۇ شەھىر بىرلە خەرابات ساری باشلا مېنى،
كى تىرە زوھد تۇنى ئېچىدە ئولمەيىن ناگەھ.

(بۇ چىراق بىلەن مېنى مەيخانە تەرەپكە باشلا،
بۇ زاھىتلىق قاراڭغۇ تۈندە تۈيۈقسىز ئولۇپ قالماي يەنە.)

باشىمنى پىرى خەرابات دەر گەھىدە قويماي،
كى بار ئىشىگىدە شاھۇ گەدا، گەدا بىلە شەھ.
(بېشىمنى مەيخانىچىنىڭ بوسۇغىسىغا قويماي،
ئۇنىڭ ئىشىگىدە گادايمۇ بار، شاھمۇ بار.)

نەۋائى ئەيتۇر ئىمىش دەير ئارا سەنەم زىكرىن،
بۇ ئىسىم زىكرىگە كىم قىلسا مەيل بىسمىللاھ.
(كىم بۇتخانىدا بۇتنىڭ نامىنى تىلغا ئېلىپ،
"بىسمىللا" دىسە، ناۋايىمۇ قوشۇلۇپ ئوقۇيدۇ.)

مەن مەستى غەرقى بادەمەن، ئەكسىم ئەمەس مەي ئىچرە، ۋەھ،
ساقىغە باۋەر بولماسا، بىخودلۇغۇم بەستۇر گۇۋەھ.
(مەيگە سايەم چۈشكىنى يوق، بەلكى ئۇزۇم مەيگە غەرق
بولغانمەن، ساقى ئىشەنمىسە، ھۇشسىزلىغىم بۇنىڭغا گۇۋا.)

تەقۋا ئىداسى بىرلە كىم مەسجىدغە باردىم دەيردىن،
ئەي مۇغەمبەچە ئىنەك ئىدا بوينۇمدا گەر قىلدىم گۇناھ.
(مەيخانىدىن چىقىپ، تەقۋالىق پەرىجىسىنى كىيىپ مىچىتكە
كىرىپ قاپتىمەن، ئەي مەيچى يىگىت، ئەمدى بۇ پەرىجە بويـ
نۇمغا ئارتىلغان گۇنا بولدىغۇ.)

كەلدىم قاچىپ غەم خەيلىدىن مەيخانەغە، ئەي پىرى دەير،
تەگرى پەناھىڭ، گەر ماڭا خۇم كەينىدە بەرسەڭ پەناھ.
(غەم لەشكەرلىرىدىن قېچىپ مەيخانىغا كەلدىم، ئەي مەيخانىچى،
ساڭا خۇدا پانا بولسۇن، ماڭا سەن كوزا كەينىدىن پانالىق
جاي بەرسەڭچۇ.)

دەير ئىچرە سەرخۇش مۇغەمبەچە دىنىمنى تاراج ئەيلەدى،
ئەيب ئىتمەڭىز گەركەلمەسە يادىمگە شەيخو خانەقەھ.
(دىنىمنى مەيخاندا شىركەيمىپ ساقى يىگىت بۇلاپ كەتتى،
شۇڭا خانىقا ۋە شەيخ يادىمغا كەلمىسە، ئەيىپكە بۇيرۇماڭلار.)

نەززارەدىن ھۇش ئەھلىنىڭ دەستارى تۇشمەك نى ئەجەپ،

مۇنداغكى سەرخوش سەكرەتۇر ھەريان سەمەند ئول كەجكۈلەھ.
(ھۇشيارلار تاماشاغا مەپتۇن بولۇپ، بېشىدىن سەللىسى چۈشۈپ قالسا، ئەجەپلەنمەك، چۈنكى ئادەم مەس بولغاندا، تۇمشۇنى تەتۇر كىيىپ، ئېتىنى قالايمقان چاپتۇرىدىغۇ.)

تەسبىھنى مەي رەھنى قىل، ھەر دانەغە مەيل ئەتمەگىل،
گەر ئىستەسەك كۆڭلۈك قۇشىن سەيد ئەتمەگەي بۇدامگەھ.
(تەسۋىنى مەي ئۈچۈن گۈروگە قوي، ئۇنىڭ تىزىقتىكى ئۇرۇقچىلىرىغا قىزىقما، بۇ، مىڭ قىلغان بىلەن كۆڭۈل قۇشىغا ئىندەك بولالمايدۇ.)

مەي تۇلىنىڭ ھەر پەششەسى پىلدۇرۇر خەرتۇملۇغ،
دەفئ ئەتكەلى دەير ئەھلىغە گەر چەكسە دەردو غەم سىپەھ.
(شاراپ دۇغىغا چۈشكەن ھەر بىر پاشا بىر خەرتوملۇق پىل، ئەگەر دەرت ـ غەم لەشكەرلىرى ھۇجۇم قىلىپ كەلسە، ئىچەر ـ مەنلەرنى مۇداپىسە قىلمدۇ.)

يۈز بىرلە گەر دەيرى فەنا يولىن سۈپۈرسەم ۋەجھى بار،
كىم دەير پىرى ئاللىدە بۇنەۋئ ئولۇبمەن روھ بەرەھ.
(فەنا مەيخانىسىنىڭ يولىنى يۈزۈم بىلەن سۈپۈرسەم، بۇنىڭ سەۋىۋى بار، چۈنكى مەيخانىچى ئالدىدا يول باشلىغۇچى بولغانمەن.)

گۈلخان ئارا ئاستىدا كۈل، ئۇريان باشىدا ئىشق ئوتى،
بۇ نەۋئ تەختۇ تاج ئىلە سەن سەن نەۋائى پادشەھ.
(گۈلخاندا ئاستىدا كۈل، يالاڭئاشتاق بېشىدا ئىشق ئوتى، ئەي ناۋايى، بۇنداق تاجۇ ـ تەختىڭ بىلەن ئۇزەڭنى پادىشا ھىساپلا.)

هەيهاتكىم، بىراۋ غەمىدىن زارمەن يەنە،
فەريادكىم، بەلاغە گىرىفتار مەن يەنە.
(ئاھ، بىركىمنىڭ غېمىدە يەنە زارلىنىمەن،
ۋاي دات، يەنە بالاغا گىرىپتار بولۇپ قالدىم.)

ئەي مۇددەئىكى، ئارىم ئىدى تەئنۇ سوكمەكىڭ،
فارىغ دىگىلكى، ھەرنى دىسەڭ بار مەن يەنە.
(ئەي دەۋاگەر، تەنە - سوكۇشلىرىڭدىن ئۇيۇلمەن،
بولدى قىلغىنا، نىمە دىسەڭ مانا مەن.)

دەفئ ئولمىش ئېردى نۇشى لەبىڭدىن مەلالەتىم،
لۇتف ئەيلە، ئەي تەبىبكى، بىمارمەن يەنە.
(لېۋىڭ شەرۋىتىدىن دەردىم شىپا تاپار ئىدى،
ئەي تىۋىپ، مەن كېسەل، شەپقىتىڭنى كورسەتكىنە.)

ھەر كېچە بىر قۇياش غەمىدە غۇسسە تاشىدىن
باشىدىن - ئاياغ سىپىھرىدەك ئەفگارمەن يەنە.
(ھەر كېچىسى بىر قۇياش غېمىدە، ئۇرۇلغان قايغۇ
تېشىدىن ھەممە يېرىم خۇددى ئاسماندەك زەخمىلىك.)

سوفىئى ئەقل سەۋمەئەسىن شۇكرىكىم بۇزۇپ،
دارۇلفەنايى ئىشقىدا خەممارمەن يەنە.

(شۇكرى، ئەقىل سوپىلىغىنىڭ خىلۋەت ئويىنى بۇزۇپ،
ئىشقىنىڭ يوقۇلۇش مەيخانىسىدا يەنە مەي ساتقۇچى بولدۇم.)

ئاغزىم قۇرۇپ، دەمسم تۇتۇلۇپ، سەكرەسەم نېتاك،
كىم تەلبە چاپۇكۇمگە جىلاۋدارمەن يەنە.
(ئاغزىم قۇرۇپ، دىمسم تۇتۇلۇپ، سەكرىسەم، ئەجەپلەنمەڭلار،
چۈنكى مەن تەلۋە چەۋەندازىمنىڭ چىلۋىرىنى تۇتقۇچى.)

ئەقىل ئىتتى، ھۇش كەتتى، كۆڭۈل كويدى، چىقتى جان،
شۇكرى ئەت، نەۋائىياكى، سەبۇكبارمەن يەنە.
(ئەقىل يۇتتى، ھۇش كەتتى، كۆڭۈل كويدى، جان چىقتى،
ئەي ناۋايى، ئەمدى يېنىكلەپ قالدىم دەپ شۇكۇر قىل.)

تەۋسەنىڭ نەئىلدىن ئىستەرمەن باشىمغە ئەفسەرى،
ھندۇ دەككىم باشىغە تاۋۇسدىن سانچار پەرى.
(ئۇچقۇر ئېتىگۈنىڭ تاقىسىنى بېشىمغا تاج قىلىشنى خالايمەن،
خۇددى ھندىلار بېشىغا تاۋۇس پېيى قىستۇرۋالغاندەك.)

ئارەزىگىدە مەي، مەي ئىچىرە ئارەزىڭ زاھىر قىلۇر
گاھى ئەختەردىن شەفەق، گاھى شەفەقدىن ئەختەرى.
(يۇزۇڭدە مەي ئەكس ئەتسە، مەيدە يۇزۇڭنىڭ شويلىسى
كۆرۈنىدۇ، بەزىدە يۇلتۇزدىن شەپەق، بەزىدە شەپەقتىن يۇلتۇز
ئەكس ئەتكەندەك.)

بەزمى ئەيشىن كوككە نېۋچۇن چەكمەگەي ئولكىم، ئاڭا
تۇتسە رۇھوللاھ دەمى ھەردەم قۇياشىدەك ساغەرى.
(ئەگەر بىرسگە ئەيسا نەپىسى قۇياشتەك قەدەھ تۇتسا،
خوشاللىق بەزمىنى نەمىشقا كوككە ياڭراتمىسۇن.)

مەسنەدىم كورگىلكى ھەر تۇن قەسرى تاشۇ فەرشىدىن،
باشقە خارا مۇتتەكادۇر، تەنغە كاشى بىستەرى.
(كورگىنىكى، مېنىڭ تەختىم تۇن قەسرىنىڭ تاش
توپىلىرىدىن، تاشلىرى بېشىمغا تايانچۇق، خىشلىرى
تېنىمگە كوپە.)

ۋەھىنى لولىۋەشدۇرۇر ئول قاتىلكى ئەمدەن خەلقنىڭ

قانىنى توكمەكتە ھەربىر كرېپكدۇر نەشتەرى.
(ئاھ، ئۇ سىگان گۈزىلى ئەمەس، بەلكى قاتىل، ئۇنىڭ ھەر
بىر كرېپكى كىشىلەرنىڭ قېنىنى قەستەن تۆكىدىغان نەشتەر.)

ئارەزىڭ ۋەسفى تۇگەنمەس كاتىبى سۆنۈ ئەيلەسە،
دەھر بوستانىدە گۈل يافراغلاريدىن دەفتەرى.
(ياراتقۇچىنىڭ كاتىۋى جاھان بوستانىدىكى گۈل يوپۇرماق-
لىرىنى دەپتەر قىلىپ يازسىمۇ يۈزۈڭنىڭ تەرىپى ئادا
بولمايدۇ.)

ئەي نەۋائى، سەرۋەدەك ئازاد بول گەر ئىستەسەڭ،
گۈل مەسەللىك شاھىدى، بۇلبۇل كەبى ھۇنياگەرى.
(ناۋايى، گۈلگە ئوخشاش ئاشىق، بۇلبۇلغا ئوخشاش ...،
بولۇشنى خالىساڭ سەرۋى دەرىخىدەك تۇز بول.)

ئوت سالۇر ئەل جانىغە ھەردەم ساۋۇغلۇغ بىرلە دەي،
ساقىيا، سىنماس ھەۋا زەھرى، كېتور تەرياك مەي.
(قىش پەسلى ھەمىشە كىشىلەرنىڭ جېنىغا سوغاقلىق بىلەن ئوت
سالىدۇ، ئەي ساقى، ھاۋا زەھرى قايتمايۋاتىدۇ، ماڭا تەرياك①
مەي بەرگىنە.

١

تۇز شەبىستان ئىچرە سوھبەتكىم ئىشارەت مەيغەدۇر،
شەمئى كافورىكى، ئاستى شوشە مۇزلار بىرلە دەي.
(ئىچكىلىكنى كوزلەپ كېچىلىك سوھبەت ئۇيۇشتۇر،
ئاستى چوكا مۇزلاردەك كاپور شامنى ياق.)

ئاتەشىن مەي بىرلە، ئەي ساقى، قىزىتقىل بەزمنى،
مۇتربا، ئول ئوتنى تىز ئەتمەككە ئال ئاغزىڭغە نەي.
(ئەي ساقى، ھارارەتلىك مەي بىلەن بەزمنى قىزىت،
ھەي نەغمچى، بۇ ئوتنى تېخمۇ ئورلىتىش ئۈچۈن نەينى پۈۈدە!)

دەھر مۇشكىن چۇن ھەۋا كافۇرى پىنھان ئەيلەدى،
بادەئى مۇشكىنى كافۇرى مىزاج ئىچمەي نىتەي.
(زامان ئىپارىنى ئىشق كاپۇرى يوشۇردى، رەڭگى كاپۇردەك ئاق،
ئىپاردەك خۇشپوراق شاراپنى نىمشكە ئىچمەيمەن.)

---

① تەرياك — زەھەر قايتۇرغۇچ دورا.

ئىچكەلى ئىخفا ئۇچۇن تۇن مۇشكىنى ئىستەر ھەكىم،
شۇكر، بۇ كافۇر ئارا ھەم زاھىر ئېرمەس ھىچ شەي.
(ھېكمەلەر مەخپى ئىچىش ئۇچۇن تۇن مۇشكىنى ① ئىزلەيدۇ، شۇكۇر،
بۇ كاپور② ئارىسىدىمۇ ھىچقانداق نەرسە ئاشكارا بولمايدۇ.)

ئول قۇياش قار ئۇزرە چىققاچ، يۇزۇم ئۇزرە ئاقلامان،
ئەشك يا كوز ئاقى سۇ بولۇپ ئاقارمۇ يوقسە خەي.
(ئۇ قۇياش قار ئۇستىگە نۇر چاچقاندا، يۇزۇمدىكى تەرمىدۇ، ياكى
كوز ـ يېشىم، ياكى سۇ بولۇپ ئېقىۋاتقان كوزۇمنىڭ ئېقىمىدۇ،
بىلەلمىدىم.)

ئىلگىدە مەيلىك سەفال، ئۇسرۇك نەۋائى قار ئۇزە،
ئەي فەلەك، قىل جامى جەم بىرلە تاماشا تەختى كەي.
(مەس ناۋايى قار ئۇستىدە، قولىدا شاراپ قۇيۇلغان ساپال، ئەي پەلەك
ئەمدى كەيخسراۋ تەختى بىلەن جەمشىت جامىنىڭ تاماشىسىنى
كورسەت،)

① تۇن مۇشكى ـــ تۇن قاراڭغۇلىغى.
② كاپور ـــ كۆندۈزدىن كىنايە.

سېۋىنگەل، ئەي كۆڭۈل، ئاخىرقى جىسىمىڭ ئىچرە جان كەلدى،
قۇۋان، ئەي جانى مەھزۇنكىم، ھەياتى جاۋدان كەلدى.
(ئەي كۆڭۈل، سۆيۈنگىن، ئاخىرى جىسمىڭغا جان كەلدى،
ئەي غەمكىن جېنىم، قۇۋانغىن، مەڭگۈلۈك ھايات كەلدى.)

سەفەردىن ئول پەرى يەتتى، مېنى مەھزۇننى شاد ئەتتى،
كۆڭۈلدىن ئەسكى غەم كەتتى، تەن ئىچرە ياڭى جان كەلدى.
(ئۇ پەرى سەپەردىن قايتتى، مەن غەمكىننى شاد ئەتتى،
كۆڭۈلدىن كونا غەم كەتتى، تەنگە يېڭى جان كەلدى.)

خىرەد يىغ بۇ مەسافىنى، تەھەممۇل، قوي گەزافىنى،
ۋەرەنى، تەرك ئەيلە لافىنىكى، ئاشۇبى جەھان كەلدى.
(ئەي ئەقىل، لەشكەرلىرىنى يىغىۋال، ئەي تاقەت، بىمەنىلىگىنى قوي،
ئەي سوپىلىق، پوچىلىقنى تاشلا، جاھان توپىلاڭى كېلىۋاتىدۇ.)

دەمكىم ئاندىن ئايرىلدىم، كۆڭۈلنى ھەمرەھى قىلدىم،
بۇگۈن كەلدى كۆڭۈل، بىلدىمكىم ئول نامەھرىبان كەلدى.
(ئۇنىڭدىن ئايرىلغان ھامان، كۆڭلۈمنى ھەمرا قىلدىم،
بۇگۈن كۆڭلۈم كەپتۇ، بۇنىڭدىن ئاشۇ كويۇمسىز كەلگەنلىگىنى
بىلدىم.)

كېلىبتۇر ياشۇرۇن ئو شەھ، مېنى مەجنۇن ئىمان ئاگەھ،

پەری ئېرمەس ئېسە بەس، ۋەھ، نېچوك كوزدىن نىهان كەلدى.
(ئۇ شاھ يوشۇرۇن كەپتۇ، مەن مەجنۇن خەۋەرسىز قاپتىمەن،
ئەگەر ئۇ پەرى بولمسا، نىمشقا كوزگە كورۇنمەي كېلىدۇ؟)

ۋەلەك باقتى فىغانىمغە، ئەجەل رەھىم ئەتتى جانىمغە.
خەزانلىق بوستانىمغە گۇلى باغى جىنان كەلدى.
(پەلەك پىغانىمغا قۇلاق سالدى، ئەجەل جېنىمغا رەھىمى قىلدى،
سولاشقان بوستانىمغا جەننەت گۇلزارى كەلدى.)

مۇغەننى بىر نەۋائى تۇز، نەۋائى، نەغمەئى كورگۇز،
ئاياقچى، تامسا تۇت توققۇزكى، دارايى زەمان كەلدى.
(ئەي سازەندە، بىر كۇي باشلا، ئەي ناۋايى، نەغمەگنى كورسەت،
ئەي ساقى، توققۇز قەدەھ تۇتقىن، چۇنكى زامانىڭ ئىگىسى كەلدى.)

ئەي دۇداغلىق شەربەتتىدە ئابىھەيۋان لەززەتتى،
لەززەتتى بولغاي نەسىبىم بولسا لەئلىك شەربەتتى.
(ئەي، لېۋىڭنىڭ شەرۇبتىدە ئابىھايات لەززىتى بار،
لېۋىڭنىڭ شەربىتى ماڭا نېسىپ بولسا نېمە دېگەن لەززەت - ھە!)

كېچىلەر ھەجرىڭدە بىخۇدمەن، مېنىڭ ھالىمغە دۇر
شەمئىنىڭ گەھ كويمەگى، گەھ نالەسى، گەھ رىققەتى.
(كېچىلىرى جۇدالىق دەردىدە ئۇزەمنى يوقتىمەن، شامنىڭ
كويۇشى، نالىسى، دەتكەشلىگى مېنىڭ ھالىمنى ئىپادىلەيدۇ.)

مېھنەتى ھەجرىڭدە ئىشىم ئاھ ئىلە فەريادۇ ئېرۇر،
ئاھ ئەگەر فەريادىمە يەتمەس ۋىسالىڭ دوۋلەتى.
(ۋىسالىڭ دولتى ئاھ - پەريادىمغا يەتمىسە،
جۇدالىق دەردىدە ئىشىم ئاھ - پەريات چېكىشلا بولىدۇ.)

لەبلەرىڭنىڭ ھەسرىتى كوڭلۇمدە بولسا نى ئەجەپ،
شىشە بىرلە بادەنىڭ بىر - بىرگە كوپتۇر نىسبەتى.
(كوڭلۇمدە لەۋلىرىڭنىڭ دەرت - ھەسرىتى بولسا، نېمە بوپتۇ،
شىشە بىلەن شاراپنىڭ بىر - بىرىگە مۇناسىۋىتى زىچ ئەمەسمۇ.)

ئارەزىڭغە، ئەي پەرى، مەجنۇن كوڭۇلنىڭ مەيلى بار،
تەلبە يەڭلىغ كىم، ئانىڭ ئوت بىرلە بولغاي ئولفەتى.

(ئەي پەرى، جامالىڭغا مەجنۇن كۆڭلۈم تەلپۈندۇ، —
خۇددى تەلۋە ئوت بىلەن ئۇلپەت بولغاندەك.)

ئومر ئېرور ئىشق ئەھلىغە پەيكى نەسىم، ئەي باغبان،
بەسدۇرۇر بۇ مۇددەئاغە شاھىد ئانىڭ سۈرئەتى.
(ئەي باغۋەن، ئومۇر دىگەن ئاشقلارغا تاڭ شامىلغا ئوخشاش
خەۋەرچى، بۇ پىكرگە ئۇنىڭ سۈرئىتى گۈڭا بولالايدۇ.)

يۈزۈ خالىڭدىن نەۋائىنىڭ كوزىدۇر قان ئارا،
لالەدەككىم، داغى بولمىش كوز قاراسى ھەيئەتى.
(يۈز ۋە خالىڭدىن ناۋايىنىڭ كوزى قانغا غەرق بولغان
لالىنىڭ داغىغا ئوخشاپ قالدى.)

ئول ئايكى، بەزى ئىلە ئالەمنى مۇھتەرەم قىلدى،
بۇ تەلبەگە نەدىن، ئايا، نەزەرنى كەم قىلدى.
(ئۇ ئاي ئوز نۇرى بىلەن ئالەمنى هورمەتكە ئىگە قىلدى،
بىراق، نىمىشقىدۇر مەن تەلۇنى ئانچە كوزگە ئىلمىدى.)

كوزۇم ئىزىگە ياقىندۇر، موكا داغى يۇز شۇكۇر،
ئەگەرچە يولدا گەردۇن قەدىمنى خەم قىلدى.
(گەرچە پەلەك ئۇنىڭ يولدا قەددىمنى ئېگىزەتكەن بولسىمۇ،
كوزۇم ئۇنىڭ ئىزىغا يېقىن، بۇنىڭغا يۇز شۇكۇر.)

نەسىھەت ئەتسە ئولۇس تىزرەك بولۇر ئىشقىم،
بەلى، ئىتىكرەك ئېتەر ئوتنى ئولكى دەم قىلدى.
(كىشىلەر نەسىھەت قىلغانسىرى ئىشقىم ئورلەپ كېتىدۇ،
دەرۇەقە، پوۋلىسە ئوت ئۇلغۇيۇپ كەتمەمدۇ.)

فىراق شەرھىنى هەر كىرپىگىم يازار، گويا
فەلەك مىژەمنى تېگىز ئىچرەگى قەلەم قىلدى.
(پىراق شەرھىنى هەر بىر كىرپىگىم يازىدۇ، پەلەك
كىرپىكلىرىمنى سىيا دېگىزى بويىغا قەلەم قىلىپ تىككەن ئىكەن.)

ئول ئاي ئەزىمەت ئېتىب، يۇز غەمۇ بەلا نەقدىن
نەسىبىم ئەتتى، ياماڭ بارمادى، كەرەم قىلدى.

(ئۇ ئاي كېتەردە، نۇرغۇن غەم - بالانى ماڭا نەسىبە قىلىپ
قالدۇرۇپ كەتتى، يامان ئەمەس، بۇمۇ بىر ئىلتىپات).

سېپىر ئىشقىدە مەجنۇنغە يازدى كوپ تەئرىپ،
موقابىلىدا زەمانە مېنى رەقىم قىلدى.
(پەلەك مۇھەببەت بابىدا مەجنۇننى جىق تەرىپلەپ يازدى،
تەقدىر ئۇنىڭغا تەڭداش قىلىپ مېنىمۇ يازدى.)

كوزۇمكى قان ئارا بولدى نىھان، ئەجەپ ئېرمەس،
كى ئەينىغە چو دەم ئولدى قەرىن، ئەدەم قىلدى.
(كوزۇم قانغا غەرق بولدى، بۇنىڭ نىمىسى ھەيران قالارلىق،
"ئەيىن" ("ئە") نىڭ ئايىغىنا "دەم" قوشۇلسا "ئەدەم"① بولىدىكەن.)

شۇكۇفە سىيم چىقارغاچ بۇ گۈلشەن ئىچرە خەزان
ھەۋاغە بەرگىنى ساچماق بىلە ستەم قىلدى.
(گۈلشەن ئارا گۈل كۆمۈش چىقارغان ئىدى، بىراق،
غازاڭ پەسلى ئۇنىڭ بەرگىنى توزۇتۇپ، ستەم (ستىم)② قىلدى.)

نەۋائى جىسمىن ئوقۇڭ زەخمى ئەتتى دامى بەلا،
ۋىسال قۇشلارى ئاندىن مەگەركى رەم قىلدى.
(ئوقۇڭ زەخمى ناۋايىنىڭ جىسمىنى بالا دامىغا ئايلاندۇردى،
شۇڭا ۋىسال قۇشلىرى ئۇنىڭغا قونماي ئۇچۇپ كېتىدۇ.)

---

① ئەدەم — يوقلىق

② بۇ يەردە ھەرپ ئويۇنى كېتىۋاتىدۇ. "سىيم" دېگەن سوز - كۆمۈش. بەرگى دېگىنى — ئاستىدىكى 2 چېكىت. ئۇنىڭ تۇزۇشى — ئاشۇ ئىككى چېكىتنىڭ يۇقۇرىغا چىقىپ "ستىم" (يەنى دەرت - ئەلەم) گە ئايلانغانلىغى.

ئەي كۆڭۈل، كەلكىم، بەلا بەزمىدە جامى غەم تۇتاي،
ئوز قاتىغ ھالىمغە ئولىمەستىن بۇرۇن ماتەم تۇتاي.
(ئەي كۆڭۈل، كەل، ساڭا بالا بەزمىدە غەم جامىنى تۇتاي،
ئوزەمنىڭ مۇشكۈل ئەھۋالىمغە ئولىمەستىن بۇرۇن ماتەم تۇتاي.)

يىغلابان باشىمغە ئاھىم دۇددىن چىرماب قارا،
ماتەمىم ئەل سوڭرە تۇتتۇنچە، ئوزۇم بۇ دەم تۇتاي.
(يىغلاپ، كىشىلەر ئاھىم تۇتۇنىدىن بېشىغا قارىلىق باغلاپ، ماتەمىمنى
تۇتۇشتىن بۇرۇن، ھازىرلا ئوزەم تۇتاي.)

ئالەم ئەھلىغە نېچە قىلدىم ۋەفا، كوردۇم جەفا،
ئەي كۆڭۈل، كەل - كەلكى، تەركى جۇملەئى ئالەم تۇتاي.
(ئالەم ئەھلىگە شۇنچە ۋاپا كورسۇتۇپ، ئوزەم جاپا كوردۇم،
ئەي كۆڭۈل، كەل، ئەمدى مەن پۈتۈن ئالەمدىن كېچەي.)

ئەمدىكىم ئىشرەت سۇرۇدىدىن ئاچىلماڭ، ئەي كۆڭۈل،
نەۋھ ئاھەڭىن تۇزۇپ، بىردەم سېنى خۇررەم تۇتاي.
(ئەي كۆڭۈل، خوشاللىق غەزىلىدىن ئېچىلما، يىغىدىن كۈي تۇزۇپ
سېنى بىردەم خوشال قىلاي.)

مەستلىغدىن ئوزگە يوق دەردىم ئىلاجى، ساقىيا،
مەي كېتۈركىم، ھەم ئىچەي بىرلەھزە ئانى، ھەم تۇتاي.

(دەردىنىڭ مەسلىكتىن باشقا داۋاسى يوق، ئەي ساقى،
مەي ئېلىپ كەل، بىر پەس ئۇنى ئوزەم ئىچەي، بىر پەس ساقا تۇتاي.)

قويغىل، ئەي ناسىھكى، مۇغ دەيرىدە ئوز ئەھۋالىمە،
مەست لايەئقەل ياقام يىرتىپ، سۇرۇدى غەم تۇتاي.
(ئەي نەسىھەتچى، مەيخاندا مېنى ئوز ئەھۋالىمغا قوي،
مەسلىكتە ھېچنىمنى ئۇقماي، ياقامنى يىرتىپ، غەم ناخشىسىنى توۋلاي.)

چۇن جەھان بىرلە جاھان ئەھلىغە يوق ئېرمىش ۋەفا،
ئەي نەۋائى، مەن ۋەفا سەر رىشتەسىن مەھكەم توتاي.
(ئەي ناۋائى، جاھاندا ھەم جاھان ئەھلىدە ۋاپا يوق ئىكەن،
مەن ۋاپا رىشتىسىنىڭ ئۇچىنى مەھكەم تۇتاي.)

ئارەزىك زەر ھوققەلەردىن، ئەي مەلاھەت مەشئەلى،
مۇسەھەمدۇر لاجۇۋەردۇ ئالتۇن ئانىك جەدۋەلى.
(ئەي گۈزەللىك مەشئىلى، جامالىك زەر قۇتا. ئىچىدىكى
كىتاۋى - كوك ياقۇت، سىزىقلىرى ئالتۇن.)

تۇرفە ئايمدۇر ئۇزارىك، كوك ئاڭا ماۋى لىباس،
ئەنجۇم ئانىك تەنگە - تەنگە باسما قىلغان زەرھەلى.
(جامالىك ئاجايىپ بىر ئاي، ئاسمان ئۇنىك ھاۋارەك كوينىگى،
يۇلتۇزلار — ئالتۇندىن ھەل بەرگەن تەڭگە گۈللىرى.)

ھەر نەفەس ئارتار جەمالىڭنىك سەفاسى كوزگۈدىن،
كوزگۈنىك ئانداقكى كولدىن بولغاي ئەفزون سەيقەلى.
(جامالىڭنىك سۇزۇكلىگى ھەرقاچان ئەينەكتىن ئۈستۈن،
خۇددى ئەينەكنىك پاقىرىشى كولدىن زىيادە بولغاندەك.)

بىر پەردۇر لالەزار ئىچرە ساريغ گۈللەر ئارا،
يا ئۇل ئاي ئۈستىدەدۇر زەربەفت گۈلگۈن مەخمەلى.
(ئۇ پەرى لالىزار ئىچىدە، سىرىق گۈللەر ئارىسىدا، خۇددى زەرباپ،
مەخمەل كىيگەن بىرسى ئاي ئۈستىدە تۇرغاندەك كورۈنىدۇ.)

ھوسنى ئەترافىدا، ئەي مەششاتە، ھەريان قويما خال،
كىم خوتەن مۇلكىدە ھىندۇلارنىك ئولماس مەدخەلى.

(ئەي پەدەزچى، ئۇنىڭ ھوسنىگە ھەر تەرەپتىن خال چەكمە،
خوتەن ئېلىگە ھىندىلارنىڭ ئارىلىشىدىغان يولى يوق.)

نەۋ ئەرۇسى دەھر ئەقدىن ئىستەمە، كۆپكىم ئەرۇس،
ئاخىرى ئىغرىت ئولۇر گەرچە پەردۇر ئەۋۋەلى.
(زامان كىلىنچەگگە نىكالىنىشنى ئويلىما، دەسلەپتە
پەرى بولۇپ، كېيىن ئالۋاستىغا ئايلىنىدىغان كېلىنچەكلەر كوپ.)

ئەي نەۋائى، ۋۇسمە بىرلە كەسمەدىن تاپقان فىرىپ،
گەر مەلەكدۇركىم، بولۇر شەيتان سىفەتلەر مەھزەلى.
(ئەي ناۋايى، ئوسمىسى ۋە سىكىلىگى بىلەن ئالدىغۇچىلار
پەرىشتە بولسىمۇ، شەيتانغا ئوخشاش مەسخىرىچى كېلىدۇ.)

ئىشق ئەھلى گورىستاندا قەبرىم چۈ زاھىر بولغۇسى،
فەرھاد ئانىڭ تاشىن يونۇپ، مەجنۇن مۇجاۋىر بولغۇسى.
(مېنىڭ قەۋرەم ئاشقلار گورۇستانلىغدا پەيدا بولدۇ،
پەرھات ئۇنىڭ تاشلىرىنى يونۇيدۇ، مەجنۇن بۇ يەرگە مۇقىملىشىدۇ.)

دەرسەن يۈزۈم ساری كوزۈڭ كوپ باقماسۇن، گەرىۋز بۇدۇر،
ئول مەھر تابىدىن ئېرىپ ئاققۇنچە نازىر بولغۇسى.
(يۈزۈمگە كوزۈڭ كوپ قارىمىسۇن دەيسەن، يۈز شۇنداق بولىدىغان بولسا،
كوزۈم ئۇنىڭ ئىشقى تەپتىدىن ئېرىپ، ئېقىپ كەتكىچە قارايدۇ.)

غەمزەڭدىن ئولتۇرمەك ئىشىن تەلىم ئالا كەلمىش ئەجەل،
بۇ نەۋئى ئۇستاد ئولسە، ئول ئاز چاغدە ماھىر بولغۇسى.
(ئەجەل ئادەم ئولتۇرۇش ئىشىنى سېنىڭ نازىڭدىن ئۆگەنگەن،
بۇنداق ئۇستازى بولسا، ئۇ پاتلا ماھىر بولۇپ كېتىدۇ.)

خەتتى غۇبارىن دىمەكىم بولغۇسى ئول يۈز مانىئى،
تۇن پەردەسى ئاي نۇرىغە نى نەۋئى ساتىر بولغۇسى.
(چۈمپەردە ئۇنىڭ جامالىغا توسالغۇ بولىدۇ، دىمە،
تۇن ئاي نۇرىنى قانداقمۇ يوشۇرالىسۇن.)

بولغۇسى مۇتلەق شوئارلەر ئىچرە سەمەندەر سەيرىدەك،
سەنسىز كۆڭۈل، گۈلزار ئارا ئۇلدەمكى سايىر بولغۇسى.
كۆڭۈل قاچانكى سەنسىز گۈلزار ئىچىدە سەيرى قىلسا،
خۇددى سەمەندەر① يالقۇن ئىچىدە يۈرگەندەك بولىدۇ.)

ئول غەمزە كۆفرىدىن كۆڭۈل نەۋئى كېلۈر ئىسلامغە
كىم تەركى ئىسلام ئەيلەبان گويا كى كافىر بولغۇسى.
(مۇسۇلمانلىقنى قويۇل قىلغان كۆڭۈل ئۇنىڭ غەمزىسىنىڭ
كۈپرىدىن مۇسۇلمانلىقنى تاشلاپ كاپىر بولغۇسى.)

كۆڭلۈمدىكى ھەر نېشىدىن گەر بولسا بىر تىل، ھەر بىرى
يۈز تىل بىلە ئۇز ھالىنىڭ شەرھىدە قاسىر بولغۇسى.
(كۆڭلۈمگە سانچىلغان ھەربىر نەشتەر بىرتىل بولۇپ، ھەر بىرى
يۈز تىلدا سوزلىسىمۇ ئۇز ھالىنى تولۇق بايان قىلالمايدۇ.)

خاتىرنى جەم ئىستەر ئىسەڭ، ئەۋۋەل خەۋاتىر دەفئىن ئەت،
كىمدە خەۋاتىر بولماسا، ئاسۇدە خاتىر بولغۇسى.
(خاتىرجەملىك ئىزدىسەڭ، ئاۋال تەشۋىشنى يوقات،
كىمدە تەشۋىش بولمىسا، خاتىرجەم بولالمايدۇ.)

قىلدى نەۋائى قەددىگە سەرۋى سەھى تەشبىھىنى،
بۇ تەبئى نامەۋزۇن بىلە بىچارە شائىر بولغۇسى.
(ناۋايى قەددىگىنى سەرۋە دەرىخىگە ئوخشاتتى،
بىچارە مۇشۇنداق ناباپ تەسۋىر بىلەن شائىر بولماقچى.)

---

① سەمەندەر — ھەم سۇدا، ھەم قۇرۇقلۇقتا ياشايدىغان كالتا قۇيرۇقلۇق ھايۋان.

جۇنۇن ۋادىسىغە مايىل كورەرمەن جانى زارىمنى،
تىلەرمەن بىر يولى بۇزماق بۇزۇلغان روزگارىمنى.
(خار - زار جېنىمنىڭ مەجنۇنلۇق دەشتىگە يۇزلىنىشىنى، ۋەيرانە
تۇرمۇشىمنى بىراقلا ۋەيران قىلىشنى خالايمەن.)

فەلەك بىدادىدىن گەرچە مېنى خاكى غوبار بولدۇم،
تىلەرمەن تاپماغايلار توتىيالمقە غۇبارىمنى.
(پەلەكنىڭ زۇلمىدىن توپا - توزاڭغا ئايلانغان بولساممۇ،
باشقىلار توپامنى توتىيالمقىمۇ تاپالمىسۇن.)

شەك ئېرمەس پەرتەۋى تۇشكەچ ئويى ھەم، رەختى ھەم كويمەك،
چۇ گورىستان گەدايى سەزمەگەي شەمئى مازارىمنى.
(ئوتى چۇشسە ئويمۇ، بساتىمۇ كويۇشى تۇرغان گەپ،
مازارىمنىڭ چىرىغىنى گورىستان گادايلىرى سەزمەيدۇ.)

دىمەك قاي ساري ئەزم ئەتكۇك، ماڭا يوق ئىختىيار ئاخىر،
قەزا ئىلكىگە بەرمىشىمەن ئىنانى ئىختىيارىمنى.
(نەگە ماڭىدىك دەپ سورىماك، ئىختىيار ئۇزەمدە ئەمەس،
ئىختىيارىم تىزگىنىنى تەقدىرنىڭ قولىغا بەرگەنمەن.)

تۇگەندى ئەشك گۇلگۇن، ئەمدى قالمىش زەپىرانى يۇز،
فەلەك زۇلمى بەدەل قىلدى خەزان بىرلە باھارىمنى.

(قىپ - قىزىل ياشلىرىم تۆگەپ، سارغايغان يۈزۈم قالدى،
پەلەك زۇلمى باھارىمنى كۆز پەسلىگە ئايلاندۇرۇۋەتتى.)

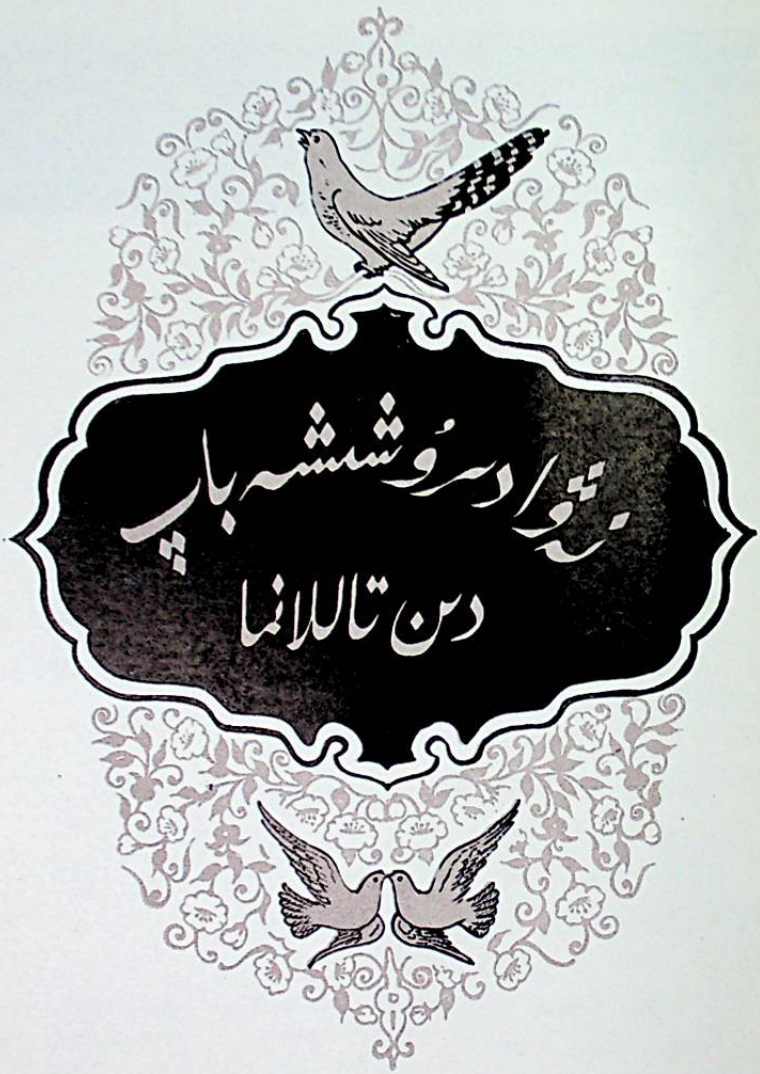
دىيارىم ئەھلى بىرلە يارىدىن باشمىغە يۇز مىھنەت،
نىتاك باشىم ئالىپ كەتسەم قويۇپ يارو - دىيارىمنى.
(يۇرتداشلىرىمدىن ھەم يارىدىن بېشىمغا يۈزلەپ جاپا كەلدى،
يۇرت ۋە يارنى تاشلاپ، بېشىمنى ئېلىپ چىقىپ كەتسەم، نىمە
بوپتۇ.)

يامان ھالىمغە باغرى ئاغرىغاي ھەر كىمسە كىم كورگەي،
باغىر پەرگالەسىدىن قانغە بولغانغان ئۇزارىمنى.
(ھەرقانداق كىشى پارە - پارە بولغان باغرىنىڭ قېنى بىلەن
بۇلغانغان يۈزۈمنى كورسە، ھالىمنىڭ يامانلىغىغا باغرى ئېچىشماي
قالمايدۇ.)

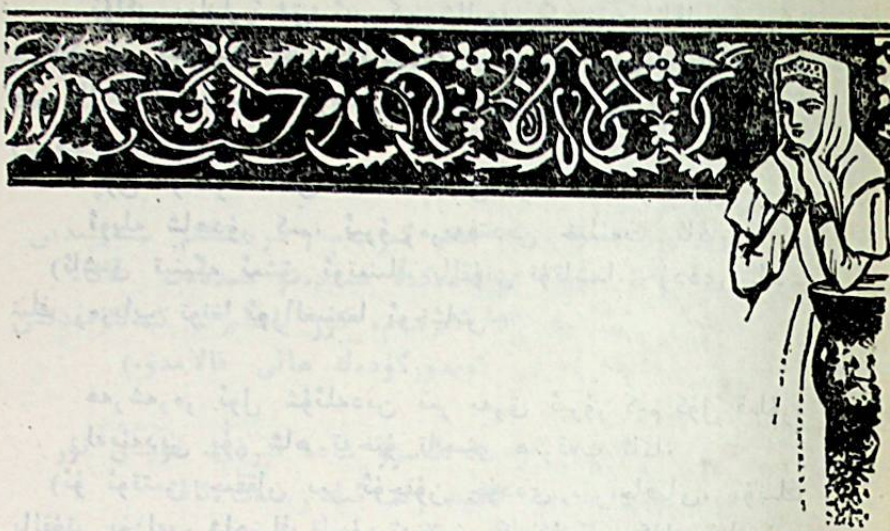
ھەياتىم بادەسىدىن سەرگەرانىمەن ئەسرۇ، ئەي ساقى،
قەدەھقە زەھر قاتىل قۇي داغى رەفئ ئەت خۇمارىمنى
(ھاياتىم شارابىدىن بەكمۇ بېشىم ئايلاندى، ئەي ساقى،
قەدەھكە يەنە ئولتۇرىدىغان زەھەر قۇيۇپ، خۇمارىمنى باس.)

جەھان تەركىنى قىلماي چۈنكى تىنماق مومكىن ئېرمەستۇر،
نەۋائى، قىل مېنى ئازاد ئورتەپ يوقۇ - بارىمنى.
(جاھاندىن كەچمەي تۇرۇپ، ئارام تاپقىلى بولمايدىكەن.
نەۋايى بارۇ - يوقۇمنى ئورتەپ، مېنى بىراقلا ئازات قىل.)

بتوار در سر و ششه باپ
دین تاللانما

كىمگە يەتكەي ئىشق دەردى داغىدىن ئافەت ئاڭا،
داغى مەھرى سەلتەنەتدۇر، دەرد ئېرۇر سەھھەت ئاڭا.
(كىمگە ئىشق كويۇگىدىن ئاپەت يەتسە، بۇ ئىشقىنىڭ كويۇگى—
سەلتەنەت، ئاغرىغى — سالامەتلىكتۇر.)

ئىشق كويى تۇفراغى بىر كىمىيادۇر كىم، ئېرۇر
يۇز قۇياش ئەكسەرىچە، بەلكىم فۇزۇن قىممەت ئاڭا.
(ئىشق كوچىسىنىڭ توپىسى شۇنداق ئېسىلكى، يۇز قۇياشتىن،
بەلكى ئۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق قىممەتكە ئىگە)

ئىشق دەيرى بەزمىنىڭ سىنغان سەفالى ئىچرە مەي
كىم ئىچەر، جەمشىد جامىن تانلاماس ھىممەت ئاڭا.
(كىمكى ئىشق مەيخانىسىدىكى بەزمىنىڭ سۇنۇق ساپلىدا مەي
ئىچسە، جەمشىت جامىغىمۇ ھەۋەس قىلمايدۇ.)

هەرجۇ بولغان تاريدۇر ئەفلاك قەسرىغە كەمەند،
ئۇلكى بولسا ئىشق ئەسكى شالىدى كىشۋەت ئاڭا.
(كىمكى ئىشقىنىڭ كونا پالاسىدىن جەندە كەيسە، ئۇنىڭ ھەر-
بىر تال قىلى ئاسمان گۇمبىزىگە كەمەن بولالايدۇ.)

چۇن تۇشەر ئاشىق تەنىغە ئىشق ئوتىنىڭ شوئلەسى،
ئويلە شاھدۇر كىم، ئېرۇ زەربەفتدىن خىلئەت ئاڭا.
(ئاشىق تېنىگە ئىشق ئوتىنىڭ يالقۇنى تۇتاشسا، خۇددى شاھ-
نىڭ زەرباپ تونىغا ئورالغىنىغا ئوخشاش.)

ھەرشەھر ئول شۇئلەدىن بىر بەرق ئېرۇر كىم كۇل قىلۇر،
لەمئەدىن يۇز شاھ تەختۇ تاجىنى ھىرقەت ئاڭا.
(ئۇ ئوتتىن چىققان بىر ئۇچقۇن خۇددى بىر چاقماق، ئۇنىڭ
يالقۇنى يۇزلەپ شاھنىڭ تاجۇ-تەختىنى كويدۇرۇپ كۇل قىلىدۇ.)

ئىشق ئوتى باشىغە تۇشكەنكىم ئول ئويدىن چىقسا دۇد،
شاھ زەررىن تاج ئىلە چەتربغە نى ھاجەت ئاڭا.
(بېشىغا ئىشق ئوتى چۇشكەن كىشىنىڭ ئويىدىن تۇتۇن چىقسا
شاھانە چېدىر ۋە ئالتۇن تاجنىڭ نىمە ھاجىتى بار؟)

تاجۇ دوۋلەت بەرسە ئىشق ئوتىدىن ئالىب بىر شەھر،
بۇكى ئورتەر ئوزلۇگىن، يەتمەسمۇ بۇ دولەت ئاڭا.
(دولەت تاجنى بېرىۋېتسە، ئورنىغا ئىشق ئوتىدىن بىر ئۇچ-
قۇن ئالسا، مەنمەنلىك كويۇپ كېتىدۇ، بۇنداق دولەتكە نىمە يە-
تىدۇ.)

ساقیا بربادە تۆت دەۋزەغ ئوتىدۇر ھەرقەتى،
لىك جەننەت كەۋسەردەك يول ئارا سەفۋەت ئاڭا.
(ئەي ساقى، بىر قەدەھ تۇتقىن، ئۇنىڭ كويدۇرۇشى دەۋزەخ ئوتىدەك بولسۇن، ئەمما جەننەت يوللىرىدا ئاقىدىغان كەۋسەردەك سۇزۇك بولسۇن.)

تا ئىچىپ دەۋزەخكە ھەم كىرسەم، سىرىشكىم سەيلىدىن قالماغاي خەلق ئورتەمەكدە شىددەتتو ھىددەت ئاڭا.
(ئىچكەن پېتى دوزاققا كىرسەم، كوز ياشلىرىم كەلكۇندىن دوزاقنىڭ كىشلەرنى كويدۇرگۇدەك ھالى قالامدۇ.)

ئەي نەۋائى، نەزمىڭ ئەسرۇ سادە ئېردى، قۇيدى نۇر شاھ ئىسلاھىدىن ئانچە زىب ئىلە زىننەت ئاڭا.
(ئەي ناۋايى، نەزمىڭ بەك سادداۋ ئىدى، پادىشا تەۋزۇتۇپ، زىبۇ-زىننەت كىرگۇزگەندىن كېيىن نۇرلاندى.)

بۇ كىم قالمىتۇر ئول ئاي ھەجرىدە ھەيات ماڭا،
ھەيات قالمامىش، ئەزبەسكى بار ئۇيات ماڭا.
(ئۇ ئاي ھىجرانىدا يەنە قاپتىمەن ھايات،
بۇنداق ھايات قېلىش مەن ئۇچۇن بەكمۇ ئۇيات)

ئولوسنى ئولتۇرۇر ئول شوخ ئىلتىفات ئەيلەپ،
ئولەرمەن ئۇشبۇكى ھىچ ئەمەس ئىلتىفات ماڭا.
(ئۇ شوخ گۇزەل خەقنى ئىلتىپاتى بىلەن ئولتۇرۇدۇ، مەن ئولە-
مەن، چۇنكى ئۇ قىلمىغاچقا ماڭا ئىلتىپات.)

مېنى خود ئەيلەدى قەتل، ئۇشبۇدۇر ۋەسىيەتكىم،
كوڭۇلنىھەم كەرەم ئەيلەپ يۇتۇرسە بات ماڭا.
(مېنى ئولتۇرۇدىغان بولدى، ۋەسىيىتىم شۇكى، رەھمى قىلىپ،
كوڭلۇمنىمۇ پاتراق يوقتىۋەتسە ئىدى.)

قۇش ئولمىشام باغبان ھەجر ئوقى ۋەلى نى ئاسىغ
كى بولماس ئول تەرەف ئۇچماققە بۇ قەنات ماڭا.
(ھىجرانىنىڭ ئوقلىرى يېغىپ تۇرغاندا، قۇش بولۇشنىڭ پايدىسى
نىمە، بۇ ھالەتتە بۇ قانات ئۇ تەرەپكە ئۇچۇپ بارالامدۇ.)

تۇگەنمەگەي يازىلىپ مېھنەتىم، ئەگەر بولسا
فىراق شامى قارائۇ، فەلەك دۇۋات ماڭا.

(گەرچە ماڭا قىراق ئاخشىمى سىيا بولۇپ، ئاسمان دۇۋەت بولسىمۇ تارتقان مۇشەققەتلىرىمنى يېزىپ تۈگەتكىلى بولمايدۇ.)

چۈ يار ئەيلەر ئىمىش بارچە يەردە جېلۋەئنى ھۇسن
تەڭ ئولدى كەئبە بىلە دەير سومنات ماڭا.
(يار ھەممە يەردىلا ھوسنى جىلۋىسىنى كورسىتىدىكەن. شۇڭا ماڭا كەئبە بىلەن بۇتخانە ئوخشاشلا بولۇپ قالدى.)

نەۋائىيا چۈ ئەمەس تەشنە نەقد بىرلە تەڭ
بىھىشەت، ۋائىزا، بەس كوچەئنى ھىرات ماڭا.
(ئەي ناۋايى، ئوخشىتىش نەق ئوزى ئەمەس بىلەن باراۋەر بولالمايدۇ، ئەي نەسىھەتچى، مەن ئۇچۇن ھىرات كوچىسى جەننەتنىڭ ئوزى.)

ئەي كوگۇل، تەلبەرەدىگ، ئەمدى نى تەدبىر ساڭا،
ئول پەرى زۇلغىنى گەر قىلماسا زەنجىر ساڭا.
(ئەي كوگۇل، ساراگ بولدۇگ، سېنى باغلاش ئۈچۈن ئۇ پەرى
زۇلغىنى زەنجىر قىلمىسا، ئەمدى ساڭا نېمە ئامال؟)

يۇز بەلا كەلسە چەگ ئەمدى، چۇ بۇ ئىش مەنئى ئۈچۈن
نېچەكىم پەند دىدىم، قىلمادى تەسىر ساڭا.
(ئەمدى يۇز بالا كەلسىمۇ تارت، بۇ ئىشتىن بەزدۇرۇش ئۈچۈن
ساڭا شۇنچە نەسىھەت قىلسامۇ، تەسىر قىلمىغان ئىدى.)

ئىختىيارى ساڭا ھەم يوق ئىدى، نى يازغۇرايىن،
بۇيلە چۈن يازغان ئىمىش خامەئى تەقدىر ساڭا.
(سېنى نېمە دەپ ئەيىپلەي، ئىختىيار ئۆزۈگدە ئەمەس ئىدى.
بۇنى تەقدىر قەلىمى شۇنداق يېزىپتىكەن.)

سەن چۇ ئىشق ئوتىغا كويدۇگ، ساڭا ئەمدى نى ئاسىغ،
ئەيلەمەگ مەخلەس ئۈچۈن ھىلەۋۇ تەدبىر ساڭا،
(سەن ئىشق ئوتىدا كويدۇگ، ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن
ھىلە ـ تەدبىر ئىشلەتسەگ، ئەمدى نېمە پايدىسى؟)

مېنى كويدۇردۇگ ئېسە، سەن داغى كويدۇگ، نىتەيىن
ئەمدى يۇكلەب بۇ ئىش ئايىندا تەقسىر ساڭا.

(مېنى كويدۇرۇپ، ئوزەڭمۇ كويدۇڭ، ئەمدى بۇ ھەقتە ساڭا ئەيىپ ئارتىپ نېمە قىلاي.)

بىمەل ئەت سەن داغى مەن خەستەغە، لېكىن دەپ ئىندىم
ھەرنېكىم كەلدى سېنىڭ ئاللىڭە بىر-بىر ساڭا.
(مەن دەرتىمەننى كېچىرىم قىل، لېكىن مېنىڭ دىڭگەنلىرىم ئالدىڭغا بىر-بىرلەپ كەلدى).

بۇزدى كوڭلۇڭ ئويىنى خانە بەرەنداز بەرق
ئەي نەۋائى، نى ئاسىغ پەند ئىلە تەئىمىر ساڭا.
(خانىۋەيران قىلغۇچى چاقماق كوڭلۇڭ ئويىنى ۋەيران قىلدى، ئەي ناۋايى، ئەمدى پەندى نەسىھەت بىلەن ئوڭشاشنىڭ نېمە پايدىسى؟)

ئەيد رۇخسارىڭ كورۇپ، بولدى ئولۇس ھەيران ساڭا،
ئەي ئولۇس ئەيدى يۇزۇڭ، جانىم مېنىڭ قۇربان. ساڭا.
(ھېيت كۈنى خەلق رۇخسارىڭنى كورۇپ، ھەيران قالدى،
ئەي، يۇزى ئەلسىڭ ھېيت - بايرىمى، ساڭا جېنىم قۇربان.)

شەمئ ئەمەس يەردىن، كەۋاكىب چەرخدىن، بەيرەم كۈنى
كىم ئېرۇر يەر - كوك تۇمەنمىڭ كوز بىلە ھەيران ساڭا.
(بەيرەم كۈنى يەردىن چىراق، ئاسماندىن يۇلتۇز ئەمەس،
بەلكى يەر - ئاسمان تۇمەنمىڭ كوز بىلەن ساڭا ھەيرەتتە قارىدى)

ئەيدگاھدا گەرد ئەمەس، بەلكىم يېتىشكەچ مەقدەمىڭ،
قوپتى بىردىن سەدقە بولماق ئىستەبان مەيدان ساڭا.
(ھېيتكاھدا چاڭ توزىغىنى يوق، بەلكى قەدىمىڭ يېتىشى بىلەن
پۈتۈن مەيدان ئوزىنى سەدىقە قىلىش ئۈچۈن قوزغالدى.)

خسرەۋى ئەنجۇم دىگەيكىم سەكرەتۇر كوك تەۋسەنىن،
ئەيدگاھدا كىمكى كورسە رەخش ئىلە جەۋلان ساڭا.
(ھېيتكاھدا ئۇچقۇر ئېتىڭنى سەكرىتىپ جەۋلان قىلغىنىڭنى كورگەنلەر
بۇ يۇلتۇزلار پادىشاسى - قۇياشمىكىن دىيىشدۇ.)

چەتر شەكلىدىن سەماۋى بارچە ئافەت دەفئىغە
تەگرى ئەيلەبتۇر نەسىب ئوز ھېفزىدىن قالقان ساڭا.

(تەڭرى بالا - ئاپەتنى قايتۇرۇش ئۈچۈن چىدىر شەكلىدىكى ئاسمانىنى ساڭا قالقان قىلىپ، سېنى ئوز ئامانىدا ساقلاپ قاپتۇ.)

ناتەۋان جىسمىمغە سەن بەيرەملىغ بەر سەھەتنى
كىم، كوڭۈل ئومىدۋارۇ مۇنتەزىردۇرجان ساڭا.
(ماڭا ھېيتلىق ئۈچۈن ئاغرىق جىسمىمغا سالامەتلىك
بەردەپ ساڭا كوڭلۈم ئومىدۋار، جېنىم ئىنتىزار.)

نېچە بەيرەملەردە كىيگەن جەندەسىن فەقر ئەھلىنىڭ
خار كورمە، ئويلە خىلىئەتدۇر نېچە ئەلۋان ساڭا.
(خىلمۇ - خىل تونلارنى كىيىپ تۇرغىنىڭدا، پېقىرلارنىڭ
قانچىلىغان بايرامىلاردا كىيگەن جەندىسىنى خاركورمە.)

ئەيدگاھ ئەھلىن دەمى قىلما پەرىشان، ئەي سېپىھر،
كىم ئېرۇر بۇ جەمئى بىر - ئىككى زەمان مېھمان ساڭا.
(ئەي پەلەك، ھېيتكاھغا يىغىلغان كىشىلەرنى پەرىشان قىلما،
بۇ يىغىلغانلار ساڭا بىرنەچچە كۈنلا مېھمان.)

ئەي نەۋائى، دۇررى نەزمىڭ خۇتبەدەك تاپقاي شەرەف،
لۇتف ئىلە قىلسا نەزەر بەيرەم كۈنى سۇلتان ساڭا.
(ئەي نەۋايى، ئەگەر بەيرەم كۈنى سۇلتان ساڭا مەرھەمەت
كورسەتسە
گوھەر نەزمەڭ جۇمەدە ئوقۇلغان خۇتبىدەك شەرەپ تاپقۇسى.)

ياشىل تون بىرله ئالتۇن تۇگمىلەردىن زىب بەرئاندا،
قەدىگە نارەنجى رەڭنا نەخلىدىن بۇتكەن سەمەر ئاندا.
(قەددى - قامىتىگە ئالتۇن تۇگمىلىك يېشىل تون بىلەن ئاجايىپ زىننەتلىك تۇس ئاپتۇ، بۇ، گويا مەۋسى يېتىلگەن گۈزەل نارەنجى كوچىتىنى ئەسلىتىدۇ.)

بۇ خىلئەتكىم، قىلىبتۇر خوي چەكان روخسارەنى پىنھان،
ئېرۇر گۈلبۇنكى پىنھان تۇتتى بىر گۈل بەرگ تەرئاندا.
(بۇ شۇنداق ھەشەمەتلىك تونكى، تەر باسقان جامالىنى يوشۇرۇۋاپتۇ، خۇددى گۈلزار ئىچىدە شەبنەم بىر گۈل بەرگىنى يوشۇرغانىدەك.)

تەئاللا، نەقەددۇر، قەد ئەمەس، جەننەت نىھالىدۇر،
ئاچىلغان گۈل، ياشۇنغان بەرگى گۈل بۇتكەن شەكەر ئاندا.
(ياۋاللا، بۇ قانداق قەددى - قامەتتۇ، ياق، قەد ئەمەس، بەلكى جەننەتنىڭ كوچىتى،
ئۇنىڭ گۈللىرى ئېچىلغان، بەرگلىرى شېكەرگە تولغان.)

يۇزۇڭ رەۋشەن زۇلالىدۇر غەزەبدىن چىن ئانىڭ مەۋجى،
كى نىلى خالىدىن ھەريان، ئاچىلمىش نىلۇپەر ئاندا.
(يۇزۇڭ خۇددى سۇزۇك سۇ، غەزەپتىن مەۋج ئۇرغاندا،
كوك خالى دېگىز ئۇستىدە ئېچىلىپ تۇرغان نىلۇپەرگە ئوخشايدۇ)

ئەجەب گۈلشەن ئېرۇر كويۇڭكى، جەننەت باغىدا يوقتۇر
نىھالىكىم گۈلۈ - سونبۈل ئەيان قىلغاي مەگەر ئاندا.
(سېنىڭ كوچاڭ شۇنداق گۈلشەنكى ياش كوچەتلىرىدىن گۈل ۋە
سۈنبۈل نامايەن بۇنداق دەرەخ جەننەتتىمۇ يوق.)

نېچە ئاۋارە كۆڭلۈمنى سوراغ ئەتتىم، كىشى بىلمەس،
مەگەر كويىغا تاپسام، يول تاپلغاي بىر خەبەر ئاندا.
(ئاۋارە كۆڭلۈمنى شۇنچە ئىزدىدىم، ھېچكىم بىلمەيدۇ،
ئەگەر ئۇنىڭ كوچىسىغا كىرسەم، شۇ يەردىن دەرىگىنى تېپىشىم
مۇمكىن.)

تارىقتىم خانىقەھدە، دەير ساري يۈزلەنەي ئەمدى،
كى ئۇندا نېچە زۇلمەتدۇر، سەفادۇر سەر بەسەر ئاندا.
(خانىقادىن بىزار بولدۇم، ئەمدى مەيخانىغا قاراپ يول ئالاي،
ئۇ يەر (خانىقا) بەكمۇ قاراڭغۇ ئىكەن، بۇ يەر (مەيخانە) بولسا
پۈتۈنلەي يورۇق.)

قەدەھ سافىيو پىرى دەيرسافى، موغبەچەسافى،
نى كورگەي جۇز سەفا ھەر كىمسەكىم تۇتقاي مەقەر ئاندا.
(قەدەھ ساپ، مەيخانىچى ساپ، ساقىمۇ ساپ،
بۇيەرگە كىرگەن كىشى ساپلىقتىن باشقىنى كورمەيدۇ.)

نەۋائى نەزمى رەڭگىنو رەۋان ئېرسە ئەجەب ئېرمەس،
كى مەخلۇت ئولدى كوز ياشى بىلەن خۇنى جىگەر ئاندا.
(نەۋائىنىڭ نەزمى رەڭدار ۋە رەۋان بولسا، ھەيران قالمىغۇلۇق،
چۈنكى ئۇنىڭغا جىگەر قېنى بىلەن كوز يېشى ئارلاشتۇرۇلغان.)

بۇدۇ نابۇدۇم ئەگەر تەك بولدى جانان ئاللىدا،
زەررە يوقۇ-بارى تەكدۇر مېھرى رەخشان ئاللىدا،
(جانان ئالدىدا مېنىك بار-يوقلىغىم ئوخشاش، خۇددى قۇياش
نۇرى ئالدىدا چاك-توزاڭنىك بار-يوقلىغى ئوخشاش بولغىنىدەك.)

كوزلەرىمنىك چەشمەسى ئاللىدا ئۇممان بەھر ئارا،
كور، بەئەينەن ئويلەدۇركىم چەشمە ئوممان ئاللىدا.
(قارا، كوزۇم بۇلغى ئالدىدا دېڭىز، دەريالار، خۇددى
دېڭىز ئالدىدا تۇرغان بۇلاقتەك كورۇنۇدۇ.)

ۋە سل ئىچىندە دوزەخ ئوتى بىرلە قويغان تازە داغ
ئاتەشىن گۇلدەك گۇمان قىل داغى ھېجران ئاللىدا.
(ۋىسال پەيتىدە دوزاق ئوتىدىن پەيدا بولغان داغنى
جۇدالىق دېغى ئالدىدا خۇددى چوغىسمان گۇلدەك ھىس قىل.)

ئەي مۇسۇلمانلار، نى ھالەتدۇركى، ئىشق ئەتمىش زەبۇن
يۇز مۇسۇلمان خەيلىنى بىر نامۇسۇلمان ئاللىدا.
(ئەي مۇسۇلمانلار، بۇ قانداق ئەھۋال؟ ئىشق ئوتى
يۇزلەپ مۇسۇلمانىنى بىر نامۇسۇلمان ئالدىدا خار قىلىدىكەنا.)

ئولكى مەجنۇن دىدىلەر، چىندۇركى، ھەردەم كورگوزۇر
چاك بولغان كوڭلىنى بۇجسمى ئۇريان ئاللىدا.
(ئۇ، مەجنۇن ئىكەن دىيىشتى، راست، چۇنكى ئۇنىڭ يالاڭغاچ
گەۋدىسى چاك ـ چاك بولغان كوڭلىنى كورسىتىپ تۇرىدۇ.)

فەقر ئىلە شاد ئولكى ھەركىم بولسا ئەھلى مەئرىفەت،
دەھر تۇفراق بىرلە تەڭ بولماق نى ئىمكان ئاللىدا.
(كىمكى بىلىم ئەھلى بولسا پېقىرلىق بىلەن خۇش بولىدۇ،
ئۇلارنىڭ ئالدىدا دۇنيا توپىغا باراۋەر بولماي قالمايدۇ.)

ئەي نەۋائى، جان سەبا ئاللىدا قىلغايمەن نىسار،
بۇگەدا ھالىن دىسە يەتكەندە سۇلتان ئاللىدا.
(ئەي نەۋائى، سەھەر شامىلغا جاننى بېرەي،
ئۇ سۇلتان ئالدىغا بارغاندا بۇ گادانىڭ ھالىدىن خەۋەر بەرسە.)

تاپمىش ئول يۈز قەتره‌ئى خويدىن ئۈزىگه ئابۇ تاب،
قايدا، ۋەھ-ۋەھ، مۇنچه كەۋكەب زاهىر ئەيلەر ئافتاب،
(ئۇنىڭ يۈزىدىكى تامچىلىرىدىن شۇنداق نۇر چاقناپ كېتىپتىكى،
ۋاي-ۋاي مۇنداق يورۇغلۇق پەيدا قىلىدىغان قۇياش نەدە بار؟)

چىقما توققۇز پەردە كەينىدىنكى، ئالەم كويمەسۇن،
ئالساڭ ئالتە-يەتتە بۇرقەئ ، قويغىل ئىككى-ئۈچ نىقاب.
(ئالەم كويمىسۇن دىسەڭ، توققۇز قەۋەت پەردىدىن چىقما،
ئالتە-يەتتە پەردىنى ئېلىۋەتسەڭمۇ، ئىككى-ئۈچى تۇرسۇن.)

بىردەم ئول يۈز نەقشى گىريان كوز ئارا تاپماس قەرار،
سۇ ئارا خۇرشىد ئەكسىدەككى، قىلغاي ئىز تىراب.
(گويا قۇياش شولىسى سۇئىچىدە تىترەپ تۇرغاندەك،
جامالىنىڭ سۇرىتى ياشقا تولغان كوزۇمدە جەم تۇرمايدۇ.)

تا كوڭۈل دىۋانە بولدى ئول پەرى لەئلىن كورۇپ،
ھىفز ئۇچۇن قەيدىغە قىلدىم رىشتەئى جاندىن تەناب.
(ئۇپەرىنىڭ ياقۇتتەك لەۋىنى كورۇش بىلەنلا، كوڭلۇم سارىڭ
بولدى، ئۇنى باغلاش ئۇچۇن جان رىشتىسىنى ئاغامچا قىلدىم.)

دەردى ئىشقىمدىن سەۋال ئەتتى ئول ئاي، فەريارىكىم،
يۈز چۇڭاھىم بار، يوق ھوشۇم دىمەككە بىر جەۋاب.

(ئۇ ئاي ئىشقى دەردىم توغرۇلۇق سوئال سوردى، بىراق، يۈزلەپ ئاھىم بار، بىرەر جاۋاپ بەرگىدەك ھوشۇم يوق.)

بۇ چەمەندە غۇنچە ئېرمەس، ئاڭلا، بۇلبۇل كۆڭلىكىم،
شىشلەدى ئىشق ئەيلەمەككە ئاتەشىن گۈلدىن كەباب.
(بىلگىنكى، بۇ چىمەندە ئېچىلغان غۇنچە ئەمەس، بەلكى بۇلبۇل - نىڭ كۆڭلى،
مۇھەببەت ئۇنى ئاتەش گۈللەر تەپتىدە پىشىرىپ كاۋاپ قىپتۇ.)

ئەي نەۋائى، گەر دىسەڭكم، غۇسسە بەرباد ئەتمەگەي،
باش كوتەرمە بادەدىن زىنھار، ئانداغكم ھۇباب.
(ئەي نەۋائى، قايغۇ تۈگەشتۈرۈۋەتمىسۇن دىسەڭ، خۇددى كوۋۇك سۇ يۈزىگە يېپىشقاندەك، شاراپتىن ھەرگىز باش كوتەرمە.)

گۈل چاغى ھەر گۈلگە بىر بۈلبۈل تەرەننۇم كورگۈزۈب،
تازە قانلىغ داغ ئىلە كوكلۇم قۇشى ئەفغان تۈزۈب.
(گۈل پەسلىدە ھەر گۈل ئۈچۈن بىر بۈلبۈل كۆي ياڭرىتمدۇ،
كوكلۇم قۇشى يېڭىدىن پەيدا بولغان كويۇڭ بىلەن پىغان چېكمدۇ.)

بولدى بىر گۈل ھەجرىدىن جىسمىم ئاچىلغان گۈل كەبى،
جۈزۇ - جۈزۇن بەسكى تىشلەپ - تىشلەپ ئالمىشمەن ئۈزۈب.
(بىر گۈل پىراقىدا كوكلۇم ئېچىلغان گۈلگە ئوخشاپ قالدى،
بوغۇن - بوغۇننى چىشلەپ - چىشلەپ ئۈزۈۋالسام.)

ھەجرىڭ ئاھى ھەم كوكۈلنى بۈزدىيو ھەم قوزغادى،
يەل ئانىڭدەككىم ساۋۇرغاي غۇنچە ئەجزاسىن بۈزۈب.
(ھەجرىڭ ئاھى كوكۈلنى بۈزدى ھەم قوزغىدى،
خۇددى شامال غۇنچە بولەكلىرىنى پارچىلاپ توزۇتىۋەتكەندەك.)

زەئىفدىن بۇ كىم يىقىلمىشمەن قىلۇرمەن پايبۇس،
سەرۋىدەك ئالدىمدا قەددىڭنىڭ خەيالىن تۇرغۇزۈب.
(زەئىپلىكتىن يىقىلدىم ۋە سەرۋىدەك قامىتىڭنى
كوز ئالدىمغا كەلتۈرۈپ، ئاياقلىرىڭنى سۈيۈمەن.)

مۇلتەفىت بۇلبۇلغە، سەن ئەي گۈل، تىكەنگە ياندىشىپ،
ۋاھ، نېچە ئولتۇرگەسەن ھەرلەھزە ئانى تىرگۈزۈب.

(ئەي كۆل، سەن بۇلبۇلغا ئىلتىپات كورسەتكۈچى بولساڭمۇ تەكەبـ
گە يانداش بولغانلىقتىن، ۋاي - ۋاي ئۇنى بىردەمدە نەچچە تـ
رىلدۇرۇپ، نەچچە ئولتۇرۇسەن.)

دەيرى پىرى ئىلكىدىن مەي دەردى ئىستەرمەن، ۋەلىك
رازى ئىبرمەن ئىچكەلى زاھىد رىداسىدىن سۇزۇپ.
(مەيخانىچى قولىدىن دەرت شارابىنى ئىچىشنى خالايمەن، بىراق
ئۇنى سوپىلارنىڭ يېپىنچىسىدا سۇزۇپ ئىچىشكە رازى ئەمەسمەن.)

ئەي نەۋائى، ئومر ئوتەر يەلدەك، ئوزۇڭنى شاد تۇت،
يەلگە يەتمەك مۇمكىن ئىبرمەستۇر چۇ سۇرئەت كورگۈزۇپ.
(ئەي نەۋائى، ئومۇر دىگەن شامالدەك ئوتۇدۇ، ئوزەڭنى خوشال
تۇت، قانچە ئىنتتىك يۈگۈرسەڭمۇ شامالغا يېتىشكىلى بولمايدۇ.)

گۈلرۇخۇ رەئنا قەدىم چۈن تەوف باغ ئەيلەر بارىب،
ئىنفئالىدىن گۈلى رەئنا قىزارىب، سارغارىب.
(گۈل يۈزلۈك سۈمباتلىغىم باققا سەيلىگە چىقسا،
رەئناگۈل خجالەتلىكتىن قىزىرىپ، سارغىيىپ كېتىدۇ.)

يۈز شىگاف ئەتتىك تەنىم، يوق ئېردى كۆكلۈمدىن نىشان،
ئۈيلەكىم ئوت تاپماغايلەر كۆلنى ھەريان ئاختارىب.
(تېنىمنى يۈز يەردىن تېشىپمۇ كۆكلۈمدىن بەرەرنىشان تاپالمىدىك،
خۇددى كۆلنى قانچە ئاختۇرسىمۇ ئوت تاپالمىغاندەك.)

ساۋۇغ ئاھىمدىن يارۇغلۇغ ئاز ۋەلى كوپ تېرەلىك،
قىشدا ئول يەكلىغكى تۈن بولغاي ئۈزۈن، كۈن قىسقارىب.
(سوغاق ئاھىمنىك يورىغى ئاز، قاراكغۇلۇغى كوپ،
خۇددى قىشنىك تۈنى ئۈزۈن، كۈنى قىسقا بولغىنىدەك.)

زەئنى ۋەقتى كويىدىن چىقماق تەخەييول ئەيلەسەم،
ئىككى قاتلا ھەر قەدەمدە تىنماق ئىستەرمەن ھارىب.
(زەئىپلەشكەن ۋاقتىمدا شۇ كوچىدىن چىقماقچى بولسام،
ھارغىنلىقتىن ھەر قەدەمدە ئىككى قېتىم تىنىمەن.)

تۈتمادىم بوغزۇم سەبوۇدەك بادە تەركىن ئەيلەبان،
مەي تىلەرمەن، پىرى دەير ئاللىدا ئىلكىم، يالبارىب.

(ئىچكىنىمگە پەندىيسات دەپ، بوينۇمغا مەي شىشسىنى ئېسىپ سازايغا چىققىنىم يوق، بەلكى مەيخانىچى ئالدىدا قول تەڭلەپ يالۋۇرۇپ مەي تىلەۋاتىمەن.)

ساقىيا لەب تەشنەمەن ئانداقكى، كوك جامى تولا
بادە تۇتساڭ، سەرنىگۇن ئەيلەرمەن ئانى سېپقارىب.
(ئەي ساقى، لېۋىم شۇنداق قۇرۇپ كەتتىكى، ئاسمان جامىغا مەي تولدۇرۇپ تۇتساڭمۇ ئوڭتۇرۇپ سۇمۇرۇۋېتىمەن.)

ئەي ئەجەل، ھىجران ئارا ئالدىڭ نەۋائى جاننى،
لۇتف قىلدىڭ جاننى ئاندىن، ئانى جاندىن قۇتقارىب.
(ئەي ئەجەل، ھىجران ئىچىدە نەۋائىنىڭ جېنىنى ئالدىڭ، جاننى ئۇنىڭدىن، ئۇنى جاندىن قۇتقۇزۇپ ياخشى قىلدىڭ.)

بەهار ئەلگە ئەيشۇ ماڭا ئىزتىراب،
كۆلۈپ هالىمە بەرق، يىغلاب سەهاب.
(باهار باشقىلارغا راهەت، ماڭا بارراملىق يەتكۈزىدۇ،
مېنىڭ هالىمغا چاقماق كۆلۈپ، بۇلۇت يىغلايدۇ.)

سالىب تۇفراغ ئۇستىدە هەر گۈل غەمى،
ئېرىدغلىغ سۇدەك جىسمىمە پىچىتاب.
(خۇددى سۇزۇك سۇ توپىنى ياپقاندەك،
گۈلنىڭ ئوي - خىيالى ۋۇجودۇمنى چىرمايدۇ.)

كېتىپ غۇنچەدەك داغى نەرگىس كەبى
ئاغىز بىرلە كوزدىن ماڭا خوردخاب.
(غۇنچە كېتىپ، ئاغزىمدىن تاماق ئوتمەيدۇ،
نەرگىس كېتىپ، كوزۇمگە ئۇيقۇ كەلمەيدۇ.)

ئېسىب خەلق ساری نەسىمى ۋىسال
ماڭا هەجر ئوتىدىن يېتىپ ئىلتىهاب.
(كىشىلەرگە ۋىسال شامىلى چىقىدۇ،
ماڭا هىجرى ئوتىدىن يالقۇن كېلىدۇ.)

گۈلى ۋەسل ئەگەردەهر باغىندا يوق،
يېتەر قەتلىمە هەجرخارى ئەزاب.

(جاهان بېغدا ماڭا گۈل ۋەسلى يوق بولسا، مېنى ئولتۇرۇش
ئۇچۇن ھىجران تىكىنىنىڭ ئازاۋى بولسمۇ يېتەرلىك.)

كوھەن دەير بىداد زۇلمى بىلە
دەربغاكى، ئوتتى زەمانى شەباب.
(ئاھ دەربخ، ياشلىق دەۋرى كونا مەيخانىدا
ئۇنىڭ زۇلمى بىلەن ئوتۇپ كەتتى.)

چو يوق ۋەسل، بىخۇدلۇق ئەۋلادۇرۇر،
قەدەھ دەۋرىغە ئەيلە ساقى شىتاب.
(ۋىسال بولمىسا، ئەس-ھۇشىنى يوقاتقان ياخشى، شۇڭا،
ئەي ساقى، قەدەھنى ئايلاندۇرۇشقا ئالدىرىغىن.)

كى ئوزنى قىلاي نېچە ساغەر چېكىب،
بۇ دەيرى خەراب ئىچرە مەستى خەراب.
(بىر نەچچە قەدەھ ئىچىپ، بۇ ۋەيرانە
مەيخانە ئىچىدە ئوزەمنى قاتتىق مەس قىلاي.)

ياشۇرۇن دەردىمنى زاھىر قىلدى ئەفغان ئاقىبەت،
ئاسراغان سىرىمنى يايدى سەيلى مىژگان ئاقىبەت.
(يوشۇرۇن دەردىمنى ئاخىرى ئاھ-زارىم ئاشكارا قىلمۇەتتى،
ساقلاپ كەلگەن سىرىمنى كىرپىگىم كەلكۇنى يامرىتمۇەتتى.)

ياشۇرۇب ئېردىم باغىر چاكىنى، ۋەھكىم، قىلدى پاش
ھەر تەرەف كوزدىن تەرەشمۇھ ئەيلەگەن قان ئاقىبەت.
(باغرىم چاكلىرىنى يوشۇرۇپ يۇرەتتىم، بىراق، كوزۇمدىن
شىرقىراپ ئاققان قانلار ئاخىرى ئۇنى پاش قىلىپ قويدى.)

تىغى ھەجرىڭدىن نىھان كوكسۇم شگافىن، ئاھكىم،
ئەلگە زەۋشەن ئەيلەدى چاكى گىرىبان ئاقىبەت.
(ھىجرانىڭ تىغىدىن پەيدا بولغان كوكسۇمدىكى يوشۇرۇن زەخمىلەرنى
ياقامنىڭ يىرتىلىشى ھەممىگە مەلۇم قىلىپ قويدى.)

ۋايكىم، كوكسۇم شگافىدىن ئولۇسقە بولدى فەھم،
ئىشق ئوتى باغرىمغە قويغان داغى پىنھان ئاقىبەت.
(ئاھ، ئىشق ئوتى باغرىمغا سالغان يوشۇرۇن داغلارنى كىشىلەر
كوكسۇم زەخمىدىن سېزىۋالدى.)

شەۋقىدىن دەم ئورمايىن، بىدادىغە خۇرسەند ئىدىم،
ۋەھكى، بولدۇم ھەجرىدىن رەسۋايى دەۋران ئاقىبەت.

(ئىشتياقى بىرياقتا بولسۇن، زولمىدىنمۇ خوشال ئىدىم،
بىراق، كېيىن ھىجرانىدا رەسۋايى ئالەم بولدۇم.)

گەر بۇدۇر كافىر كۆزۈ زۇننار زۇلفى، ئەي فەقىھ،
بولغۇدەكمەن دەير ئارا مەستى پەرىشان ئاقىبەت.
(ئەي ئاخۇنۇم، كاپىر كۆز بىلەن چېچىنىڭ زۇنناری مۇشۇنداق
بولسا، مەن ئاخىرى بۇتخانىغا كىرىپ، پەرىشان مەسكە ئايلىنىپ
دىغان ئوخشايمەن.)

ئىشق كويىدا جۇنۇنۇمنى مۇنادى ئەيلەدى،
ھەجر تاشىدىن مۇنەققەش جىسمى ئوريان ئاقىبەت.
(ھىجران تېشىدىن گۈل چېكىلگەن يالىڭاچ بەدىنىم ئاقىۋەت
ئىشق كوچىسىدا سارائىلغىنى جاكالىدى.)

دەھر بوستانى ئارا سەركەش نىھالى كورمەدۇك،
سايە يەڭلىغ بولماغان يەر بىرلە يەكسان، ئاقىبەت.
(زامان بوستانىدا نى-نى تىك ئوسكەن دەرەخلەرنىڭ ئاقىۋەت ئوز
سايىسىدەك يەر بىلەن يەكسان بولمىغانلىغىنى زادى كورمىدۇق.)

ئەي نەۋائى، دەۋلەتى باقى تىلەرسەن ۋەسلىدىن،
ئانى كەسب ئەتمەك فەنا بولماي نى ئىمكان ئاقىبەت.
(ئەي ناۋايى، ۋىسالدىن مەڭگۇ دولەت تاپماقچى بولساڭ،
ئاخىرى يوقالماي تۇرۇپ، ئۇنى ئىگەللەش مۇمكىنمۇ؟)

قىلدى دۇشمەن رەھىم بەسكىم، قىلدى جەۋر ئىزھار دوست،
ئەي كۆڭۈل دۇشمەن تاپ ئەمدى، تۇتماغىل زىنھار دوست.
(دۇشمەن رەھمى قىلدى، دوست جەۋرى كورسەتتى،
ئەي كۆڭۈل، ئەمدى دۇشمەن تاپ، ھەرگىز دوست تۇتما.)

ھەر زەمان دۇشمەنلەرىم ئازۇردەدۇر، ئەي دوستلار،
بەسكى ھەردەم يەتكۇزۇر مەن زارغە ئازار دوست.
(ھەي دوستلار، دۇشمەنلىرىمغۇ ھەمىشە رەنجىگلىك،
ئەمما مەن بىچارىغىمۇ دوستلىرىمدىن دائىم ئازار يېتىپ تۇرىدۇ.)

دۇشمەن ئەر جانىمنى ئەفگار ئەيلەسە، قىلدىم بەھەل،
جەۋرتىغىدىن چۇ كۆڭلۇم ئەيلەمىش ئەفگار دوست.
(ئەگەر دۇشمەن جېنىمنى زەخمىلەندۇرسە، مەيلى، بىراق
،دوست جەۋرى تىغى بىلەن كۆڭلۇمنى زەخمىلەندۇردى - دە.)

كېچە دۇشمەنلەرغە كىم نالەمدىن ئۇيقۇ كەلمەدى،
رەنجەمەن مۇنداق داغىكىم ئەيلەدى ئىزھار دوست.
(مېنىڭ نالەمدىن دۇشمەنلەر كېچىچە ئۇخلىيالمىدى،
چۇنكى مەن دوستلارنىڭ قىلغان ئەلىمدىن ئاغرىق.)

مەن ئولەر ھالەتدە، دۇشمەنلەر كورۇنۇپ دوستۇمش،
نېچۇن ئولمەيكىم كېلۇرباشىمغە دۇشمەنۇار دوست.

(مەن ئولدىغان بولدۇم، نېمىشقا ئولمەي، دۇشمەنلەر دوست سىياقتا، دوستلار دۇشمەنلەر سىياقتا بېشىمغا كېلۋاتسا؟)

كۆلسە دۇشمەن ئەيب ئەمەسكىم، كورمەدىم ئاز ھەم ۋەفا،
گەرچە قازغاندىم قەلب جانىم فىدا بىسيار دوست.
(جېنىمنى پىدا قىلىپ شۇنچە كوپ دوست تۇتتۇم، بىراق ئازراقمۇ ۋاپا كورمىدىم، بۇنىڭغا دۇشمەنلىرىم كۆلسە، نېمە ئەيىپ.)

چەرخىنىڭ مېھرىغە مەغرۇر ئولماغىلكىم غەدرى بار،
ھەرگىز ئولماس كىمسەگە ئول دۇشمەنى غەددار دوست.
(پەلەكنىڭ شەپقىتىدىن مەغرۇرلانما، ئۇ ۋاپا قىلمايدۇ،
ۋاپاسىز دۇشمەن ھېچكىمگە ھېچقاچان دوست بولمايدۇ.)

ساقيا قىل دوستلۇغ، تۇت بادەكىم، يوقتۇر غەمى،
بولسا ئالەم دۇشمەنى ھەركىمگە، سەندە بار دوست.
(ئەي ساقى، دوستلۇق كورسىتىپ شاراپ تۇت، بۇنىڭ دەردى يوق،
ھەركىمگە ئالەم دۇشمەن بولسىمۇ، لېكىن سەن بىلەن ھەممىسى دوست.)

ئىتلارنىڭ غەۋغا قىلۇر گويا نەۋائى ئولدىكىم،
باشى ئۇزرە جەمئى ئولۇپ ئەفغان قىلۇرلەر يار - دوست.
(گويا نەۋايى ئولۇپ، ھەممە دوستلار ئۇنىڭ بېشىغا جەم بولۇپ يىغلىشۋاتقاندەك، ئىتلىرىنىڭ غەۋغا كوتەرمەكتە.).

كۆڭلۈمگه ئەيله لەئلى شەكەر خەند ئىله ئىلاج،
قىلغان كەبى زەئىفغه گۈل قەند ئىله ئىلاج.
(كۆڭلۈمنى ئۇنىڭ لېۋىنىڭ شىرىن كۈلكىسى بىلەن داۋالا،
خۇددى ئاجىزلاشقان كىشىنى گۈلقەنت بىلەن داۋالىغاندەك.)

كوب ئىشق تەركىدىن دىمه سوز، قويغىل ئەي تەبىب،
مۇھلىك مەرەزغه قىلمادى ئەل پەند ئىله ئىلاج.
(ھەي تېۋىپ، مۇھەببەتتىن كەچ دەيدىغان سوزلىرىڭنى قوي،
ئولىدىغان كېسەلنى نەسىھەت بىلەن داۋالىمايدۇ كىشى.)

ئانسىز ئولەرمەن، ئاللىمه ھورۇ پەرى نى سۇد،
تاپماس ئانى، غەمى ئاڭا مانەند ئىله ئىلاج.
(ئۇنىڭسىز ئولىمەن، ئالدىمدا ھور - پەرى تۇرسىمۇ نىمە پايدا،
ئۇنى تاپالمىسامۇ، پىكىر - خىيالى ئۇنىڭ ئوزىگه ئوخشاشلا
دەرمان.)

قەيد ئەت كۆڭۈلگه سلسلەئى زۇلفىن، ئەي ھەكىم،
كىم تەلبەگه مۇناسىب ئېرۇر بەند ئىله ئىلاج.
(ئەي ھەكىم، كۆڭلۈمنى ئۇنىڭ زۇلفى زەنجىرىگه باغلاپ قوي،
چۇنكى، سارىڭغا لايىق چارە — باغلاپ قويۇش.)

ئول كويىدىن ئىتى چۇ مېنى قاۋاق ئىستەدى،
باغرىمدىن ئەيلەدىم نېچە پەركەند ئىله ئىلاج.

(ئىتلىرى مېنى ئۇنىڭ كوچىسىدىن قوغلىغىلى تۇرۇۋېدى،
جىگىرىمنى پارچىلاپ بېرىپ، پەسلەتتىم.)

دەۋران جەفاسى دەفئىغە مەجنۇنو مەست ئول،
كىم يوق ئول ئىشكە، راي خىرەدمەند ئىلە ئىلاج.
(زامان جاپاسىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن سارايغا، مەس بولۇۋال،
چۈنكى ئاقىلانە پىكىر بىلەن بىر ئىلاج قىلغىلى بولمايدۇ.)

مۇھلىك ئىمىش فىراق، نەۋائى، مەگەرسېپىپەر
قىلغاي دەردى قەتئىنى پەيۋەند ئىلە ئىلاج.
(نەۋايى پىراق دەردى بەربىر ھالاك قىلىدۇ، چۈنكى
پەلەك ئۇنىڭ دەردى ئۈزۈلسە، ئۇلاپ تۇرىدىكەن.)

كورۇپ دەردىم، تەرەھھۇم قىلمادىڭ ھىچ،
توكۇپ ئەشكىم، تەبەسسۇم قىلمادىڭ ھىچ.
(دەردىمنى كورۇپ تۇرۇپ، رەھمى قىلاي دىمىدىڭ، يېشىمنى شۇنچە ئاققۇزۇپ، بىر كۇلۇپ قويمىدىڭ.)

فىراقىڭ ئوتى ئىچرە نېچە يېغلاپ،
فىغان چەكتىم، تەرەھھۇم قىلمادىڭ ھىچ.
(پىراقىڭ ئوتىدا شۇنچە يېغلاپ ناله قىلسامۇ، زادى ئىچىڭ ئاغرىمىدى.)

جەھانغا ئاھۇ ئەشكىم سالدى ئاشۇب،
بۇ تۇفاندىن تەۋەھھۇم قىلمادىڭ ھىچ.
(چەككەن ئاھىم كوز ياشلىرىم بىلەن قوشۇلۇپ جاھانغا توپىلاڭ سالدى، سەن مۇشۇ توپاندىن ھچ ئەيمەنمىدىڭا.)

سوزۇڭ شەۋقىدە ئېردىم خەستە ئومرى،
سورارغا بىر تەكەللۇم قىلمادىڭ ھىچ.
(سوزۇڭگە تەشنالىقتىن كېسەل بولۇپ كەتتىم، بىر ئېغىز سوز بىلەن ھالىمنى سوراي دىمىدىڭغۇ.)

مۇسەللەم ئىشق، ئەي كوڭلۇم، ساڭا كىم،
كورۇپ زۇلمىن تەزەللۇم قىلمادىڭ ھىچ.

(ئەي مۇھەببەتكە تەسلىم بولغان كۆڭلۈم، شۇنچە
زۇلۇم كورۈپ، زادى زارلانمىدىڭ - ھە!)

مۇھەببەت ئەھلى قىسمەن ئېچۈن، ئەي چەرخ،
قىلىپ مەھنەت، تەنەئۈم قىلمادىڭ ھېچ.
(ئەي پەلەك، مۇھەببەت ئەھلىگە پەقەت جاپانىلا
تەقسىم قىلىپ، قىلچىمۇ راھەت بەرمەيسەنغۇ.)

نەۋائى ساری، ئەي دەۋرى مۇخالىف،
نەۋا سەۋتىن تەرەننۇم قىلمادىڭ ھېچ.
(ئەي، تەتۇر پەلەك، ناۋايى ئۇچۈن زادىلا
خوشاللىق نەغمىسى ياڭراتمىدىڭغۇ!)

ھەجردىن ئەسرو ھەزىنمەن، ساقىيا تۇتقىل قەدەھ،
ھەر نېچە ساغەر تولا بولسا تولا تۇتقىل قەدەھ.
(ھىجرانلىقتا بەكمۇ غەمكىنمەن، ساقى قەدەھ تۇتقىنا، قانچە قەدەھ بولسىمۇ، تولدۇرۇپ تۇتقىنا.)

گەر ئانىڭ نۇش ئەيلەردە ئاجىز ئولسە ئەھلى بەزم،
جەمئ ئېتىپ بارىنى بىر يولى ماڭا تۇتقىل قەدەھ.
(بەزمدىكىلەر ئۇنى ئىچىشتە ئاجىزلىق قىلىپ قالسا، بەرىنى قوشۇپ، بىراقلا ماڭا تۇتقىن.)

قانىئ ئېردىم بىر قەدەھ بىرلەكى، دەردىم سەئب ئېرۇر،
ھەر نېچە لاجورئە نۇش ئەتسەم، يانا تۇتقىل قەدەھ.
(بىر قەدەھكە قانائەت قىلار ئىدىم، بىراق، دەردىم كوپ، شۇڭا مەن ئۇزمەي ئىچەي، سەنمۇ قۇيۇۋە!)

ھەر نەفەس مەست ئولماسام ھىجران غەمى ئەيلەر ھەلاك،
جانىمە رەھم ئەيلەبان، بەھرى خۇدا، تۇتقىل قەدەھ.
(دائىم مەس بولمىسام، ھىجران غېمى مېنى ھالاك قىلغىدەك، خۇدا ھەققى، قەدەھنى تۇتمۇر، جېنىمغا ئىچىك ئاغرىسۇن.)

گەر مۇيەسسەر بولسا بەزمى ۋەسل، لوتف ئەيلەر ئېسەك
قۇي مېنى نەززارەغە، كوپرەك ئاڭا تۇتقىل قەدەھ.

(ۋىسال بەزمىسىگە مۇيەسسەر بولسام، سەن غەمخورلۇق قىلساڭ، مەن تاماشىچىغىمۇ قۇي، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپرەك تۆت.)

ئولۇ مەن چۈن مەست بولدۇق، ئىختىيارىڭ باردۇر،
خىلۋەت ئەيلەپ بەر ئىجازەت ئەلگە، يا تۇتقىل قەدەھ.
(ئۇ ۋە مەن— ئىككىمىز مەست بولدۇق، ئىختىيار ئۆزەڭدە، يا باشقا قىلارغا ئىجازەت بېرىپ، بەزمىنى خالى قىل، ياكى قەدەھ تۆت.)

چۈن خەرابات ئىچرە تۇشتۇڭ، چىقماغىڭ دىشۋار ئېرۇر،
ئىختىيارىڭ يوق ئىچىپ، ئەي پارسا، تۇتقىل قەدەھ.
(ئەي سوپى، مەيخانىغا كىرىپ قالدىڭ، چىقمىغىڭ تەس، ئىچىكەندىن كېيىن ئىختىيارىڭ ئۆزەڭدە ئەمەس، قەدەھ تۇتقىن.)

خىرقەئى زۇھدىن نەۋائى قىلدى رەھن، ئەي مەيفۇرۇش،
قويما ھوش ئىلكىدە ئانى بىنەۋا، تۇتقىل قەدەھ.
(ئەي مەيپۇرۇش، ناۋايى سوپىلىق چاپىنىنى گەرەڭگە قويدى، ئۇ ھۇشيار ھالەتتە تۇرسا كەيپى بۇزۇلىدۇ، شۇڭا قەدەھ تۇتقىن.)

ئاي يۈزۈڭ ئاللىدا بىھال خىرەد،
ۋەسفىن ئەيلەردە بولۇپ لال خىرەد.
(ئاي يۈزۈڭ ئاللىدا ئەقىل ھالسىز، ئۇنى تەرىپلىمەك بولساڭ تىل گاچىلىشىپ قالىدۇ.)

چۈنكى سەن سەكرەتىبان تەۋسەنى ھوسن،
بولۇبان يولىدا پامال خىرەد.
(سەن ھوسن دۇلدۇلىنى چاپتۇرغاندا، ئېقىل ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدا قالىدۇ.)

ۋەھكى، سەن تىغلىدىن ئولدى مەبھوت،
ئويلەكىم پىرى كوھەن سال خىرەد.
(سەن كىچىك بالىغا قىرى ئەقىلنىڭ ھەيران قېلىۋاتقىنىنى قارا.)

ئېھتىمام ئەتتى جۈنۈنۈم ساري ئىشق،
نىچە كىم ئەيلەدى ئىھمال خىرەد.
(ئىشق مېنىڭ ساراڭلىغىمغا ئەھمىيەت بەردى، بىراق ئەقىل ئۇنىڭغا شۇنچە بىپەرۋا.)

(ئىشق كويىدا مەزەللەت چەكسۇن،
تىلەسە دەۋلەتى ئىقبال خىرەد.
(ئەقىل بەخت - دولەت ئىزلىسە، ئىشق كوچىسىدا خار - زارلىق تارتسۇن.)

ساقىيا، مەيكى، مېنى ۋەسۋەسەدىن
ئەيلەدى شىفتە ئەھۋال خىرەد.
(ئەقىل مېنى ۋەسۋەسە بىلەن پەرىشان قىلىپ قويدى، شۇڭا، ئەي
ساقى مەي بەرگىنە.)

تا فەنا سەيلىدە بولغاي نابۇد،
تۇرۇپ ئول جەۋھەرى سەييال خىرەد.
(شۇنداق سۇزۇك جەۋھەردەك ئىچىملىك تۇرغان يەردە، ئەقىل
يوقۇلۇش كەلكۈنىدىن نابۇد بولىدىغان بولدى.)

دەيرى پىرى ماڭا ۋۇ مۇغبەچەلەر
نېچە ئۇرسا يۇزىگە زال خىرەد.
(مەيخانىچى بوۋاي مېنى ئۇرسا، مۇغبەچەلەر قېرى ئەقلىنىڭ يۇزىگە
نەچچىنى سالسا بولىدۇ.)

يارەب، ئەت ئىشق نەۋائىغە نەسىب،
كۆڭلىدىن لىك بۇرۇن ئال خىرەد.
(خۇدا، ناۋايىغا مۇھەببەتنى نېسىپ قىل، بىراق ئالدى بىلەن
ئۇنىڭ ئەقلىنى يوقات.)

يۇزۇكدەك قەمەر يوقتۇر، قەدىكدەك شەجەر يوقتۇر،
شەجەر بولسا ھەم ئاندا لەبىكدەك سەمەر يوقتۇر.
(يۇزۇكدەك ئاي يوق، قەددىكدەك دەرەخ يوق، گەرچە
دەرەخ بار بولسىمۇ، ئۇنىك لىۋىكدەك مىۋىسى يوق.)

كوزۇم ئەشكىنىك رۇدى ئاقار تېزۇ تۇند ئانداق
كى، گەر ئۇيقۇ كوز ساری كېلۇر ھەم گۇزەر يوقتۇر.
(كوز يېشىمنىك ئېرىغى شۇنداق تېز، شوخ ئاقىدىكى، ئۇيقۇم
كوزۇمگە بېسىپ كىرسىمۇ، ئېقىندىن ئوتەلمەيدۇ.)

ئاتىن توتسەلار ناگاھ، كېتەر ئويلە ھۇشۇمكىم،
بەدەن ئىچرە روھۇمدىن دىگەيسەن ئەسەر يوقتۇر.
(نامىنى ئېغىزغا ئېلىش بىلەن ھۇشۇمدىن كېتىمەن، بەدەن
ئىچىدە جېنىمدىن ئەسەرمۇ يوق دەپ قالسەن.)

كوكۇل سورغالى كەلدىك، تەببا، مۇنى بىلكىم،
ئول ئەۋارەدىن سەندەك ماڭا ھەم خەبەر يوقتۇر.
(ئەي تىۋىپ، كوكۇل سورىغىلى كەپسەن، شۇنى بىلگىنىكى، ئۇ
سەرساندىن ساڭىمۇ خەۋەر يوقتەك، ماڭىمۇ يوق.)

يولۇڭغا نسار ئەشكىم گەر ئاز ئېرۇرۇ گەر كوپ،
ئىتىگگە غىزا كوكلۇم ئەگەر بار ۋە گەر يوقتۇر.

(ئاز بولسىمۇ، كۆپ بولسىمۇ، كۆز يېشىمنى يولۇڭغا چاچقۇ قىلدىم،
كۆڭلۈم ئىتتىڭنا ئۇزۇق، بار بولسىدۇ، يوق بولسىدۇ.)

بۇ گۈلشەندە، ئەي دېھقان، نېچە ئازمۇن ئەتتىم،
ۋەفا نەخلى ئەككەنگە بەجۇز غۇسسە سەمەر يوقتۇر.
(ئەي دېخان، بۇ گۈلشەندە نۇرغۇن سىناق ئوتكەزدىم،
ۋاپا كوچىتىنى تىككۈچىگە قايغۇدىن باشقا مىۋە يوق ئىكەن.)

نەۋائى فىراقىدىن ئانىڭدەك زەئىف ئولدى
كى، ئورنىدا ئەل باقسا دېگەيلەر مەگەر يوقتۇر.
(نەۋايى فىراقىدىن شۇنچىلىك زەئىپلەشتىكى، باشقىلار قاراپ،
ئۇ، ئۇز جايىدا يوقتۇ، دەيدۇ.)

كۆڭلۈمە ھەجرىگدا جەننەت گۈلشەنى زىندان ئېرۇر،
كوزۇمە سەنسز گۈل ئەفشان باغى خار ئەفشان ئېرۇر.
(سېنىڭ ھىجرىگدە جەننەت گۈلشىنى كوڭلۇم ئۇچۇن زىندان سېزىلىدۇ، سەنسز گۈل ئېچىلىپ تۇرغان باغ كوزۇمگە تىكەنزار بولۇپ كورىنىدۇ.)

دەفئە-دەفئە گۈل ئاچىلمايدۇر گۈل ئەفشان باغدە،
كىم مېنىڭ گۈلگۈن ياشىمدە قەترە-قەترە قان ئېرۇر.
(ئۇ، گۈل ئېچىلغان باغدا ئۇزلۇكسز ئېچىلۇاتقان گۈل ئەمەس، بەلكى مېنىڭ تامچە-تامچە بولۇپ توكۈلگەن قىزىل قان ياشلىرىمدۇر.)

بەھرۇتاغ ئەتمەڭ گۇمانكىم، ئول برى كوزۇمگە ياش،
بۇ برى كوڭلۇمگە دەردو مەھنەتى ھىجران ئېرۇر.
(ئاۋۇ دېڭىز، ماۋۇ تاغ دەپ قالماڭ، ئۇنىڭ بىرسى كوز يېشىم، يەنە بىرسى كوڭلۇمدىكى جۇدالىقنىڭ ئېغىر كۈلپىتى.)

دىمە بىردەمدە بۇلۇت كوكنى نى نەۋئ ئەيلەر نىھان
كىم، بۇ مۇشكىل دۇدى ئاھىم ئاللىدا ئاسان ئېرۇر.
(بۇلۇت بىردەمدىلا قانداقچە ئاسمان يۈزىنى توساپ ئالىدۇ، دىمە، بۇ تەس ئىش مېنىڭ ئاھىم تۇتۇنلىرى ئالدىدا ئاسان.)

بۇكى ھەريان چاقىلۇر بەرقۇ غىرىۋ ئەيلەر بۇلۇت،
كۆڭلۈمە ئول شوئلەئى ئاھ، بۇ بىرى ئەفغان ئېرۇر.
(ھەر تەرەپتىن چاقماق چېقىپ، ھاۋا گۈلدۈرلىسە، بىرسى كۆڭلۈمدىن چىققان ئاھنىڭ يالقۇنى، يەنە بىرى يىغامنىڭ ئاۋازى.)

يوقكى تۇرماس بىر زەمان يامغۇركى، بىر ئاي ھەجرىدىن
ئەشكبار ئىككى كوزۇم سەيلابىدىن توفان ئېرۇر.
(بىردەممۇ توختىمايدىغان يامغۇر نەدە بولسۇن، ئۇ، بىر ئاي جامال پىراقىدا يىغلىغان ئىككى كوزۇم كەلكۈندىن ھاسىل بولغان توپان.)

ئەقلىڭىز بار ئېرسە قىلماڭ يار ھەجرى ئىختىيار،
كىم بۇ ئىشنى ئولكى قىلدى، مەن كەبى نادان ئېرۇر.
(ئەقلىڭىز بولسا يارىنىڭ ھىجران ئازابىنى تارتىشنى ئىختىيار قىلماڭ، كىمكى شۇنداق ئىشنى قىپتۇ، ئۇ، ماڭا ئوخشاش نادان ئىكەن.)

كىم مەيى ۋەسل ئىچتىكىم ھىجران خۇمارى چەكمەدى،
خارسىز گۈل دەھر بوستانىدا نى ئىمكان ئېرۇر.
(كىم ھىجران دەردىنى تارتماي ۋىسال شارابىنى ئىچىپتۇ؟ جاھان بوستانىدا تىكەنسىز گۈل بولۇشى مۇمكىن ئەمەس.)

دوستلار، قىلماڭ نەۋائىنغە نەسىھەتكىم، بۇگۈن
ھەجر دەردىدىن بەغايەت بىسەرۇ سامان ئېرۇر.
(دوستلار، نەۋايىغا نەسىھەت قىلىپ يۈرمەڭلار، ئۇ ھازىر جۇدالىق دەردىدە گاڭگىراپ قالدى.)

جاندا ئىشقىڭ بولغۇسى، يا تەنده جان بولغۇسدۇر،
خەستە كۆڭلۈم دەردى ئىشقىڭغا ماكان بولغۇسدۇر.
(جاندا ئىشقىڭ بار، ياكى ئىشقىڭ تەندىكى جانىڭ ئوزى،
مېنىڭ ئاغرىق كۆڭلۈم ئىشقىڭ دەردىگە ماكان.)

دەردى ئىشقىڭ داغى، ئول سائەتكى ئولسەم، جان ئارا
جانىڭ ئىككى نوقتەسى يەڭلىغ نشان بولغۇسدۇر.
(مەن ئولسەممۇ ئىشقىڭ دەردىنىڭ دېغى جان ئارىسىدا "جان"
(دېگەن خەتنىڭ) ئىككى چېكىتىگە ئوخشاش بەلگە بولۇپ قالىدۇ.)

قىلدى ئەشكىمنى شەپەقگون ھەجر بىپايان تۇنى،
ھوللەسىن چەك تاڭنىڭ، ئەي گەردونكى قان بولغۇسدۇر.
(جۇدالىقنىڭ ئۇزۇن تۇنى كوز يېشىمنى شەپەق رەڭگە ئايلاندۇردى،
ئۇنى تاڭنىڭ شايىسى بىلەن تاڭمىسا، ئاسمان قانغا بويۇلۇپ
كېتىدۇ.)

ئول مەسىھ ئەنفاسى جانبەخش لەبى، ھەيژان سۇيى،
ئەللاھ ـ ئەللاھ، نېچە جانىم ناتەۋان بولغۇسدۇر.
(يائاللا، ئەيسا نەپەسدەك جانبەخش لەب، ئابھايات تۇرۇپ،
جېنىم نىمانچە زەئىپلىشىپ كېتىدىغاندۇ؟)

ئوقىدىن كۆڭلۈڭ قاچانغە تېگرو رەھم بولغاي، ۋەلىك
تا بۇقۇش بولغۇسدۇر، ئول ئاشيان بولغۇسدۇر.

(ئۇنىڭ ئوقىدىن كۆڭلۈڭ قاچان شەپقەتسىكە ئېرىشە، چۈنكى ئۇ (ئوقۇڭ) قۇش بولسا، بۇ (كۆڭلۈم) ئۇگا بولاتتىغۇ.)

گۈل قۇلاغىن چۈن ئاغىر قىلمىش كىرىپ شەبنەم سۈيى،
نېچە، ئەي بۈلبۈل، ئىشىڭ دائىم ئىغان بولغۇسىدۇر.
(شەبنەم سۈيى كىرىپ گۈلنىڭ قۇلىغى ئېغىرلىشىپ قاپتۇ،
ئەي بۈلبۈل، شۇڭا سېنىڭ ئىشىڭ تىنماي يىغان كوتۇرۇش.)

ئەي نەۋائى كوككە تىگرو دۇدى ئاھىمدىن شەكەنج
يەتكەلى ئۇل ئايغە گويا نەردىبان بولغۇسىدۇر.
(ئەي نەۋايى، كوككىچە ھالقا-ھالقا بولۇپ كوتۇرۇلگەن ئاھىم
تۇتۇنى ئۇ ئايغا يېتىش ئۈچۈن گويا شوتا.)

دوستلار، ئالەم ئېلىگە يارۇ ھەمدەم بولماڭىز،
يار ئىلە ھەمدەم دېمەيكى، ئاشنا ھەم بولماڭىز.
(دوستلار، ئالەمدىكى كىشىلەرگە يار-ھەمدەم بولماڭلار،
يار-ھەمدەملا ئەمەس، بەلكى ئاشنامۇ بولماڭلار.)

ئاشنالىغ ئەيلەبان ئۇز جانىڭىزگە ھەرزەمان
بائىسى يۇز مىڭ بەلاۋۇ مىھنەتۇ غەم بولماڭىز.
(ئۇلارغا ئاشنالىق كورسۇتۇپ، ئۇز جېنىڭىزغا تۇڭمەس
دەردۇ-بالا تېپىۋېلىشقا سەۋەپچى بولۇپ قالماڭلار.)

يەب پەردۇەشلەر فىرىبىن، سوڭرە تاپماي ئىلتىفات،
مەن كەبى دۇانەۋۇ رەسۋايى ئالەم بولماڭىز.
(پەردۇەشلەر نىڭ ئالدىمغا ئۇچراپ، كېيىن ئىلتىپاتىغا ئېرىشەل-
مەي، ماڭا ئوخشاش ئالەمگە رەسۋا بولغان دۇانىگە ئايلىنىپ قالماڭلار.)

ۋەسلۇ ئەيش ئاباد قىلسۇن خەلقىنى، ئەي دەردۇ غەم،
سىز بۇزۇق كوڭلۇمدىن ئۇزگە بىرگە مەھرەم بولماڭىز.
(مەيلى، باشقىلارنى ۋىسال بىلەن راھەت ياشىنتۇەتسۇن، ئەي
دەرت بىلەن غەم، سىز مېنىڭ ۋەيران كوڭلۇمدىن باشقىسىغا سىر-
داش بولماڭلار.)

ئەي ۋىسال ئەھلى، ئول ئاينىڭ دەردى ھەجرىدىن مېنى
كوپ كورۇپ غەمناك، سىز ھەم ئەسرۇ خورەم بولماڭىز.
(ئەي ۋىسال تاپقانلار، ئۇ ئاينىڭ پىراقىدا مېنىڭ غەمگە
پاتقانلىغىمنى كورۇپ، بەك خوشال بولۇپ كەتمەڭلار.)

ئەي، خەرابات ئەھلى، يوق ئىنساندا ئىمكانى ۋەفا،
مەستلىقدىن دېۋ ئولۇڭ، زىنھار ئادەم بولماڭىز.
(ئەي مەيخانە ئەھلى، ئىنساندا ۋاپانىڭ ئىمكانى يوق،
مەسلىكتىن دېۋە بولۇپ كېتىپ، زادى ئادەم بولماڭلار.)

گەر نەۋائى ھەجر ئارا بولدى زەلىل، ئەي ئەھلى ۋەسل،
ئەمدى نەۋبەت سىزگەدۇر، مۇنچە مۇئەززەم بولماڭىز.
(ناۋايىغۇ ھىجرانلىقتا خار-زار بولۇپ كەتتى، ئەي ۋىسال
تاپقانلار، مۇنچە ئەتىۋا بولۇپ كەتمەڭلار، ئەمدى نوۋەت سىلەر-
گە كەلدى.)

گەر مېنىڭدۇر يار لولى بولسا، شاھ ئېتمان ھەۋەس،
نەيلەي ئول شەھنىكى، بىر لولىغە بولماي ھەمنەپەس.
(ئاشۇ شوخ لولى يارىم بولسا، پادىشالىققىمۇ ھەۋەس قىلمايتتىم،
لولىغا ھەمنەپەس بولماي، پادىشالىقنى نىمە قىلاي.)

شىكۆە قىلمان گەر جەفادىن باشىمە ياغدۇرسا تاش،
تاقەتىم يوق ئەلگە قىلسا بەرگى گۈل ئۇرماق ھەۋەس.
(جاپادىن مېنىڭ بېشىمغاتاش ياغدۇرسىمۇ زارلانمايمەن،
ئەمما باشقىلارغا گۈل بەرگىنى ئاتسا چىدىيالمايمەن.)

ياردىن ھەر نېچە بىداد ئولسە ئەيلەرمەن قەبۇل،
لىك ئولسە غەير بىرلە مۇلتەفىت، مەقبۇل ئەمەس.
(ياردىن ھەر قانچە زۇلۇم كەلسىمۇ قوبۇل قىلىمەن، ئاممما
باشقىلارغا ئىلتىپات كورسەتسە، بۇنىڭغا كونمەيمەن.)

جاننى قويماسمەن چىبىندەك لەئلى ئوزرە رەشكدىن
ئول شەكەر ئوزرە چىبىن قىلسام تەخەييول خال ئەمەس.
(ياقۇت لېۋى ئۇستىدىكى خالنى چۈتىن دەپ خىيال قىلسام،
رەشكدىن چۈنىدەك جېنىم قالمايدۇ.)

بۇ بەلانى كورمەسۇن ئاشىقكى، قىلغاي ئىلتىماس
ۋەسلىن ئانىڭكىم، بىراۋ ئولغاي ئاڭا بۇ مۇلتەمەس.

(سەن یارۇسالنى ئوتۇنۇش قىلساڭ، ئۇ باشقىنىڭ ئىلتماسىنى
قوبۇل قىلمىدىكەن، بۇنداق بالا تاشقىنىڭ بېشىغا چۈشمەسۇن.)

ئوز نىگارى مەھمەلىدىن قىلماسۇن دەپ كوپ خەتا
ئىشق دەشتى ئەھلىغە ھەردەم نەدا ئەيلەر جەرەس.
(ئوز نىگارىنىڭ ئۇلۇغلىدىن ئېزىپ كەتمەسۇن دەپ، ئىشق
دەشتىنى كەزگۈچىلەرگە كولدۇما جارانلاپ تۇرۇدۇ.)

ئەي ناۋايى، ئىشق ئەتۋارىدە بۇدۇر زۇلمكم،
گۈل مەقامى باغ ئولۇب، بۇلبۇل پەرى بولغاي قەپەس.
(ئەي ناۋايى، ئىشق يوسۇنىدا شۇنداق زۇلۇم بارکى،
گۈلىنىڭ ئورنى باغ، بۇلبۇلغا ئوز پەرلىرى قەپەز ئىكەن.)

شەبىستانىمدا جام ئىچىرە يۇزۇك ئەكسى چىراغ ئولمىش،
چىراغىمغە ۋە لېكىن جام زەرق، بادە ياغ ئولمىش.
(قاراڭغۇ ئويۇمدە يۇزۇكنىڭ شويلىسى قەدەھكە چۈشسە، چىراق بولۇپ، ئويۇمنى يورۇتۇدۇ، جام-بۇ چىراقنىڭ قاچىسى، مەي ئۇنىڭ يېغىدۇر.)

دەردىم ئۇزىرە دەردىم توككەن كەبى پىنھان خىرەد ئەھلى،
گىرىھلىك كوڭلۇم ئىچىرە ئىشقدىن داغ ئوزىرە داغ ئولمىش.
(ئەقلى بار كىشىلەر يوشۇرۇنچە تەڭگە ئۇستىگە تەڭگە توككەندەك ئىشىق ئوتى تۇگۇنلۇك كوڭلۇمدە داغ ئۇستىگە داغ پەيدا قىلدى.)

ئىلاج ئەيلەي دىسەڭ، قوي، ئىسلەيىن سېبى زەنەخدانىڭ،
ماڭا كىم سۇنبۇلۇڭ سەۋداسىدىن ئەترى دېماغ ئولمىش.
(ئەملەي دىسەڭ، روخسەت قىل، ئالمىدەك مەڭزىڭنى پۇراي، سۇمبۇل چېچىڭنىڭ سەۋداسىدىن دېمىغىم خۇش پۇراقتا مۇھتاج بولدى.)

كوزۇڭ نەرگىس، ئۇزارىڭ گۇل، قەدىڭ سەرۇ، ساچىڭ سۇنبۇل،
بۇزوغ كوڭلۇم خەيالىدىن بولارىڭ تۇرفە باغ ئولمىش.
(كوزۇڭ نەرگىس، جامالىڭ گۇل، بويۇڭ سەرۇ، چېچىڭ سۇنبۇل، بۇ نەرسىلەرنىڭ خىيالى بىلەن ۋەيرانە كوڭلۇم گۈزەل باقتا ئايلاندى.)

ئى قىلساڭ ئەمدى قىل كۆڭلۈمگە كىم، تاراج ئىشقىگدىن
شەكىبۇ ئىلمۇ ئەقلۇ زۇھد - تەقۋادىن فەراغ ئولمىش.
(ئەمدى ئىمە قىلساڭ قىل، ئىشقىگىنىڭ بۇلاڭ - تالىگى بىلەن
كۆڭلۈم ئاللىقاچان سەۋدىر، ئىلىم، ئەقىل تەقۋا - سوپىلىقتىن
قۇتۇلۇپ كەتكەن.)

ئەجەب فەرھاد ئىرۇر شىرىن لەبىڭ شەۋقىدە كۆڭلۈمكىم،
ئاڭا پەيكانلارىڭ مىتىنۇ ئىشقىڭ قافى تاغ ئولمىش.
(كۆڭلۈم شىرىن لەۋىڭنىڭ ئىشتىياقىدا ئاجايىپ بىر پەرھاتتا
ئايلاندىكى، كىرپىڭ ئۇقلىرىڭ ئۇنىڭغا مېتىن، ئىشقىڭ قافى
("ق" ھەرپى) تاغ بولدى.)

تولا قۇي جامى گەردۇنۇەشقە مەي، ئەي ساقىئى مەھۇەش،
كى غەم خەيلىنى غەرق ئەيلەر تېگىز بۇ نەۋئ ئاياغ ئولمىش.
(ئەي ئاي يۈزلۈك ساقى، ئاسماندەك جامغا مەي تولدۇرۇپ قۇي،
بۇ جام غەم لەشكەرلىرىنى غەرق قىلغۇچى دېگىز بولسۇن.)

مەي ئىچكىم، دەرد غەم ھەرلەھزە ساغ ئولماقتە قويمايدۇر،
ئانىكىم، بۇ كوھەن مەيخانىدا ھەرلەھزە ساغ ئولمىش.
(دەرت، غەم كىشىنى بىردەممۇ ئارام تاپقۇزمايدۇ، شۇڭا مەي
ئىچ، ئادەم بۇ كونا مەيخانىدىلا دائىم ئارام تاپىدۇ.)

نەۋائى تىرە شامىن كەۋكەبى ئەشكى قىلۇر رەۋشەن،
بۇ يۇلدۇزلار ئاڭا گويا كى دەرشەبى چىراغ ئولمىش.
(ناۋايىنىڭ قاراڭغۇ كېچىسىنى كوز يېشىنىڭ يۇلتۇزلىرى يورۇتىدۇ،
بۇ يۇلتۇزلار گويا كى ئۇنىڭ كېچىلىك چىرىغى.)

ئاشىق ئولدۇم، بىلمەدىم يار ئۈزگەلەرگە يار ئىمىش،
ئەللاھ-ئەللاھ، ئىشىق ئارا مۇنداق بەلالار بارئىمىش.
(ئاشىق بولدۇم، بىلمەپتىمەنكى، يار باشقىلارغا يار ئىكەن، يائاللا، ئىشق يولىدا بۇنداق بالالارمۇ بار ئىكەن-ھە!)

قەدىمغە ئەل مەيلى بولغاندىن كۆڭۈل ئازۇردەدۇر،
ئول ئەلىغدىن زارلارنىڭ ھاسىلى ئازار ئىمىش.
(ئۇنىڭ قەدىمگە باشقىلارنىڭ مايىل بولۇشىدىن كۆڭلۈمگە ئازار يەتتى، زار بولغۇچىلارنىڭ ئول ئىلىپ (يەنى "ا") دىن تاپىدىغان نەتىجىسى ئازار ئىكەن.)

ئەلگە ناۋەك ئۇردى، مەن ئولدۇم، ئېرۇر بۇ تۇرفەكىم،
جانىم ئەتكەن رېش ئەل باغرىغە كىرگەن خارئىمىش.
(باشقىلارغا كىرپىك ئوقىنى ئاتسا، مەن ئولدۇم، ئاجايىپ ئىش، باغرىمغا سانچىلغان تىكەن ئەسلىدە باشقىلارغا ئېتىلغان نەشتەر ئىكەن.)

رىشتەكىم، موھلىك يارام ئاغزىغە تىكتىم، ئاڭلادىم
كىم كەفەن جىنسى قىراغىدىن سۇۋۇرغان تارئىمىش.
(ھالاك قىلغۇچى جاراھىتىمنىڭ ئاغزىنى تىككەن يىپىم، ئۇققۇدەك بولسام، كىپەننىڭ چېتىدىن سۇغۇروپ ئېلىنغان يىپ ئىكەن.)

كويى دۋاردىن ئاغرىق تەنغە تۇشكەن سايەدەك،
سەيلى غەمدىن ئەمدى سايە ئورنىغا دۋار ئىمىش.
(ئۇنىڭ كوچىسىنىڭ تېمىدىن ئاغرىق تېنىمگە چۈشكەن سايە ئورنىنى
ئەمدى غەم كەلكۈنى ئىگەللىدى.)

جانغا تەخۇنۇق ئەيلەدىم تىغى ھەلاكىدىن ئانىڭ،
بىلمەدىم بۇ ئىشدىن ئول ئولگۈنچە مىننەتدار ئىمىش.
(ئۇنىڭ ھالاك قىلغۇچى تىغىدىن جېنىمنى تەشۋىشكە سالدىم.
كىم بىلىۋن ئۇ بۇ ئىشتىن ئولگىچە مىننەتتار ئىكەن.)

ئەي نەۋائى، خوبلەرنى كورمە ئاسانلىغ بىلە،
كىم بىراۋ كىم سالدى كوز، ئوزمەك كوڭۇل دۇشۋار ئىمىش.
(ئەي ناۋايى، گۈزەللەرگە ئاسانلىقچە كوز سالما، كىمكى كوز
سالسا، كوڭۇلنى ئۇزمەك تەسكە چۈشىدۇ.)

مەي مېنى قىلدى رېيايى پارسالىقدىن خەلاس،
پارسالىق يوقكى ئۇجبو خودنەمالىقدىن خەلاس.
(شاراپ مېنى ساختا پەرھىزكارلىقتىن قۇتۇلدۇردى، پەرھىزكار-
لىقتىنلا ئەمەس، بەلكى مەنمەنلىك - ماختانچاقلىقتىنمۇ
قۇتۇلدۇردى.)

خانىقەھ ئەھلى يولۇقسا مەستلىقدىن تانمان،
شۇكرىكىم، بولدۇم ئالارغا ئاشنالىقدىن خەلاس.
(سوپىلار يولۇقسا، مەسلىكتە تونمايمەن، شۇكرى، ئۇلار بىلەن
بولغان يېقىنچىلىقتىنمۇ قۇتۇلدۇم.)

ئىشق خىلۋەت كۇنجىدىن سالدى مېنى مەيخانەغە،
قىلدى زىندان گوشەسىدە مۇبتەلالىقدىن خەلاس.
(ئىشق مېنى سوپىلىق بۇلۇڭىدىن مەيخانىغا ئېلىپ كەلدى، خۇددى
زىندان بۇلۇڭىدىكى ئەركسزلىكتىن قۇتۇلدۇردى.)

دەير پىرى جۇرئەسىن تاپمايكى، ئولدۇر شاھلىق،
دەير ئارا گەر ئارزۇ قىلسام گەدالىقدىن خەلاس.
(مەيخانچىنىڭ بىر يۇتۇم شارابى مەن ئۈچۈن شاھلىق، جاھاندا
پەقىرچىلىقتىن قۇتۇلۇشنى ئارزۇ قىلسام، ئۇنى تاپماي بولمايدۇ.)

ئەي جەفاگەر بىر ۋەفا قىلكىم، ئىكەۋلەن بولغامىز
مەن جەفا چەكمەكتىنو سەن بۋەفالىقدىن خەلاس.

(ئەي جاپاقىلغۇچى، بىر ۋاپا قىلغىنا، شۇ چاغدا ئىككىمىز شۇنىڭدىن قۇتۇلاتتۇقكى، مەن جاپا چېكىشتىن، سەن بىۋاپالىقتىن.)

ساقىيا، ھەجرى خۇمار ئىچرە يېتىپمەن جانىمە،
بىر قەدەھ بىرلە مېنى قىل بۇ ئازالىقدىن خەلاس.
(ئەي ساقى، ھىجرانلىقتا خۇمار تۇتۇپ، ئىش جانغا تاقالدى،
بىر قەدەھ بىلەن مېنى بۇ جۇدالىقتىن قۇتۇلدۇرساڭچۇ.)

ئەي نەۋايى، بەندەۋا ئىستەب سېنى دىلدارۇسەن
گەر نەۋا ئىستەرسەن، ئولما بەندەۋالىقدىن خەلاس.
(ئەي ناۋايى، دىلدار سېنى يوقسۇل دەپ ئىزدىگەن، باي بولماقچى بولساڭ، يوقسۇللۇقتىن قاچما.)

لەبىگدىن بولدى بۇمەھجۇر مەھزۇز،
ئانىگدەككىم، شەكەردىن مۇر مەھزۇز.
(لېۋىگدىن مەن بىچارە لەززەتلىنىمەن، خۇددى چۈمۈلە شىكەردىن
لەززەتلەنگەندەك.)

سوزۇگدىن تاپسا ھەز كوگلۇم، ئەجەب يوق،
كى شەربەتدىن بولۇر رەنجور مەھزۇز.
(سوزۇگدىن كوگلۇم لەززەتلەنگىنگە ئەجەپلەنمە، چۈنكى كېسەل-
گە شەربەت پايدا قىلىدىغۇ.)

ئەمەس ھەجرىگ كويۇگ كوگلۇم ئىلاجى،
كى بولماس شوئلەدىن مەھرۇر مەھزۇز.
(ھىجرانىگ كويگەن كوگلۇمنىگ داۋاسى ئەمەس، چۈنكى، ئىستە-
مىسى بار ئادەم ئوتتىن لەززەتلەنمەيدۇ-دە.)

ساچىگدىن ئارەزىگ كورگوزكى، ئەلنى
قاراگغۇ تۇندە ئەيلەر نۇر مەھزۇز.
(چېچىگ ئاستىدىن يۈزۈگنى كورسەت، كىشىگە قاراگغۇ كېچىدە
تۇر بەھرە بېرىدۇ.)

لەبىگغە چۈن فىداكىم قىلدى جاننى
بۇ ئاقشام ئەسرۇ نامەقدۇر مەھزۇز.

(بۇمەس سېنىڭ لېۋىڭگە جاننى پىدا قىلدى، چۈنكى بۇ ئاقشام بۇ بىچارە بەكمۇ زوقلانغان ئىدى.)

خۇمار ئولتۇردى، ساقى، تۇت قەدەھكىم،
مەي ئولماي بولمادى مەخمۇر مەھزۇز.
(ئەي ساقى، قەدەھ تۇت، مېنى خۇمار ئولتەردى، مەي بولمسا مەسلىك لەززىتىنى كورگىلى بولمايدىكەن.)

نەۋائى كوڭلىنى بۇزدۇڭ، قىل ئەمدى
ئېتىپ ۋەسلىڭ بىلە مەئمۇر مەھزۇز.
(ناۋايىنىڭ كوڭلىنى سەن ۋەيران قىلدىڭ، ئەمدى ۋەسلىڭ بىلەن ئاۋات قىل.)

خەزان فەسلىدە ئول ئاي جىسمۇ روخسارىمنى كورگەن چاغ،
دىگەيكىم، بىر قۇرۇغ شاخ ئوزرە بۇتمىش بىر قۇرۇق يافراغ.
(ئۇ ئاي كۇز پەسلىدە بەستىم ۋە يۇزۇمنى كورسە، "بۇ
ۋ خىشال دەرەختىكى قۇرۇق يوپۇرماقتۇ" دەپ قالىدۇ.)

ئۇچامدا ئاي تۇتۇلغان داغدەك قالدى ئەسەرگويا،
ئۇلۇغ ئىرمش فەتىلە بۇسرو، چۇن كوكسۇمگە قويدۇم داغ.
(ئۇچامدا تۇتۇلغان ئايدەك داغ بەلگىسى قالدى، چۇنكى پىلىك
چوك، ئوت ئۇلۇغ بولغاچقا كوكسۇمدە شۇنداق كويۇك پەيدا بولدى.)

گۇنەھسىز ئولگەن ئەل قانى تۇتۇپتۇر پۇشتىنى، يوقسە
ئوشۇل قاتىل خىنا بىرلە قىزىل قىلمايدۇرۇر بارماغ.
(ئۇنى گۇناھسىز ئولگەن كىشىلەرنىڭ قېنى تۇتۇپتۇ، بولمسا
ئۇنىڭ بارمغى خىنە ياققاندەك قىزىل بولماس ئىدى.)

گۇلى رەئنادىن ئەتتى كىشۇەتىن سەرۇ رەۋان ياخۇد
ساربغ تەرلىك ئوزە ئول شوخمو كىيمش قىزىل شىرداغ.
(ئۇ گۇزەل چەبدەس يار رەئنا گۇلدىن كىيىم كىيگەنمىدۇ، ياكى
سىرىق كوينەك ئۇستىگە قىزىل پەشمەت كىيگەنمىدۇ؟)

يۇزىگە مەھرىدىن، يوقكىم يۇزىدىن مەھرىگە ناگەھ،
ھەرارەت يەتمىسۇن دەپكىم سالۇر ھەرساربدىن قالپاغ.

(يۇزىگە قۇياشتىن، ياق، قۇياشتىا يۇزىدىن ئىسسىق
ئوتۇپ كەتمىسۇن دەپ، سايىۋان قالپاق كىيىۋاپتۇ.)

كوزى ئول شوخنىڭ چۇن بولدى ھەم بىمارھەم ئۇسرۇك،
تولا تۇت دەۋر ئاياغىن، ھەي كوڭۇلكىم، مەنھەم ئولماي ساغ.
(ئۇ گۇزەلنىڭ كوزى ھەم ئاغرىق ھەم مەس، ئەي كوڭۇل دەۋر
قەدەھنى تولدۇرۇپ قۇيغىنا، مەنمۇ ساق قالماي.)

كوزئاچ، ئەشكى نەدامەت ساچ ئوز ئەھۋالىڭغە كىم، باردۇر
تۇنۇڭ تىرە، كوزۇڭ خىرە، يولۇڭدۇر تاغ، ئاتماڭ ئاقساغ.
(كوزۇڭنى ئاچ، ئوز ھالىڭ ئۇچۇن نەدامەت يېشىنى توك، چۇنكى
كېچەڭ قاراڭغۇ، كوزۇڭ خىرە، يولۇڭ تاغ، ئېتىڭ ئاقساق.)

قەدەم قويما ئەدەبسز بۇ خەزان كورگەچ چەمەن ئىچرە،
كى بىر گۇلرەڭ يۇزىنىڭ سەفھەسىدۇر بىرسارىغ يافراغ.
(غازاڭ بوپتۇ دەپ بۇچمەنگە ئەدەپسزلىك بىلەن قەدەم قويما،
چۇنكى بۇندىكى سېرىق يوپۇرماق ئۇنىڭ رەڭدار يۇزىنىڭ سەھىپىسى.)

مەگەركىم كويىدا يالاڭ ئاياغ ئول ئاي خىرام ئەتمىش،
نەۋائى كوزلەرىگە سۇرمە بولمىش ئول قارا تۇفراغ.
(ئەگەر ئۇ ئاي كوچىسىدا يالاڭ ئاياق ماڭسا، دەسسىگەن يەرنىڭ
قاراتوپىسى ناۋايىنىڭ كوزىگە سۇرمە.)

گەرقۇياش ئارەزىغە سەئىبدۇرۇر كوزسالماق،
ئول قۇياش ئارەزىددىن مۇشكىل ئېرۇر كوز ئالماق.
(قۇياشنىڭ يۇزىگە كوز تىكىپ قارىماق تەس، بىراق،
بۇ قۇياش يۇزىددىن كوزنى قاچۇرۇشمۇ تەس.)

نى قۇياشدۇر بۇكى چۇن چىقتى، كوڭوللەر خەيلى
بولسا يۇزمىڭ، ئىشدۇر زەررە كەبى قوزغالماق.
(بۇ قانداق قۇياشتۇ، ئۇ چىقىشى بىلەن يۇزمىڭلاپ
كوڭۇل خۇددى زەررىلەردەك تىترەپ كېتىدۇ.)

سەرسەرى ئاھدىن ئەشكىمگە تەھەررۇك نى ئەجەب،
يەل چۇ تىز ئولدى بولۇر بەھر ئىشى چايقالماق.
(ئاھىم شامىلى كوز يېشىمنى قوزغىسا، ئەجەپلەنمەڭ، چۇنكى شامال
قاتتىق چىقسا دېڭىز داۋالغۇماي تۇرامدۇ.)

ئەي ۋىسال ئەھلى، فىغانىم ئىشىتىپ كۇلمەڭكىم،
ھەجر زىندانى ئارا موشكىل ئېرۇر قىينالماق.
(ئەي ۋىسال تاپقانلار، فىغانىمنى ئاڭلاپ كۇلمەڭلەر، جۇدالىق
زىندانىدا ئادەم چىدىغۇسىز قىينىلىدىكەن.)

ساقىيا، دىمە تۇگەنگىلكى، ئەمەستۇر مۇمكىن
ھەجرلەب تەشنەسى جامىدا تەرەششۇھ قالماق.

(ئەي ساقى، تامام قىلدىمە، ھىجراندا لېۋى قۇرۇپ كەتكەنىنىڭ جامىدا مەينىڭ ساقىندىسى قېلىشى مۇمكىن ئەمەس.)

ئەي مۇغەننى، قەدەھنى شەمئ بۇ بىخود ساري باق،
بۇ بولۇر موزھىكۇ مۇبكىيۇ مۇنەۋۋىم چالماق.
(ئەي سازەندە، قەدەھ، چىراق! بۇبىمۇشقا يۇزلىنىڭلار، بۇنداق قىلىش، كۇلدۇرگۇچى، يىغلاتقۇچى، ئۇخلاتقۇچى سازنى چېلىش ئەمەسمۇ.)

سالا ئالمايدۇر ئانىڭ ساري نەۋائى ئۇزىنى،
ئەي كوڭۇل فايدە يوق، بولماس ئۇزوڭنى سالماق.
(ناۋايى ئۇزىنى ئۇنىڭ تەرىپىگە ئاتالمايدۇ، ئەي كوڭۇل، ئۇ-نىڭغا ئۇزۇڭنى ئاتقىلى بولمايدۇ ھەم پايدىسىمۇ يوق.)

يۇزىڭ ئاچىپ نى ئەجەپ يۇز خانۇماننى ئورتەمەك،
كىم بولۇر بىر شەھەر ئوتى بىرلە جاھاننى ئورتەمەك.
(يۇزۇڭنى ئېچىپ يۇزلەپ ئوي - ماكاننى ئورتىۋەتتىڭ، بۇ خۇددى
بىر چىراق ئوتى بىلەن دۇنيانى ئورتىۋەتكەندەك ئىشقۇ.)

چۇن كۆڭۇل سەيد ئەيلەدىڭ، جسمىمغە ئوت سالماق نمدۇر،
رەسم بولماس قۇشنى ئالىپ، ئاشيانىنى ئورتەمەك.
(كۆڭلۇمنى ئوڭلاپ قولغا چۈشۈرۈپ، يەنە جسمىمغا ئوت قويغىنىڭ
نىمىسى؟ قۇشنى ئالغاندىن كېيىن، ئۇۋۇسىنى ئورتىۋېتىدىغان قائىدە
يوق ئىدىغۇ!)

زەئىفلىغ جسمىمنى ئورتەپ بولما ئاھىمدىن مەلۇل،
خاسىيەت جۇزدۇدنى بولغاي سەمانىنى ئورتەمەك.
(زەئىپ جسمىمنى ئورتەپ، تۇتۇن چىقسا خاپا بولما، سامانغا
ئوت قويولسا، ئىس چىقمايدىغان ئىش نەدە بار.)

بىل، شەپەق ئوتىنى ئەنجۇم ئۇچقۇنىدىن، غەم تۇنى
كىم قىلىبدۇر مەيل ئاھىم ئاسمانىنى ئورتەمەك.
(شەپەقنى يۇلتۇزلارنىڭ شولىسى دىمە، بەلكى غەم ئاخشىمى ئاھىم
ئوتى ئاسمانىنى ئورتىگلى تۇردى.)

ئورتەدى كۆڭلۇم تەن ئىچرە ئوقلارىڭنى ئويلەكىم،
تۇشسە ئوت ئول نەۋئى بولماق نەيستانىنى ئورتەمەك.

(تېنىمگە سانچىلغان ئوقلىرىڭنى كۆگلۈم ئورتىۋەتتى،
خۇددى ئوت چۈشسە قومۇشلۇقنى ئورتىۋەتكەندەك.)

خەلق ئولوب ئاشىق ساڭا، مەن ئورتەنورمەن، ۋاھ، نېچە،
ئەلگە سالغان ئوت بىلەن مەن ناتەۋانىنى ئورتەمەك.
(باشقىلار سېنىڭ ئاشىغىڭ ئىكەنۇ، بىراق مەن كويۈۋاتىمەن،
باشقىلارغا سالغان ئوتتا مېنىڭ كويۈۋاتقىنىم نىمىسى؟)

چەرخ ئاھىم ئوقىدىن يۈزمىڭ توشۇكدۇر، ئەي كۆڭۈل،
ئورتەمەك ئانى ھەمۇل دۇركى جەھاننى ئورتەمەك.
(ئاھىم ئوقىدىن ئاسمان ھوتىمۇ توشۇك، ئەي كۆڭۈل،
ئۇنىسى ئورتەش، جاھاننى ئورتەش ئەمەسمۇ.)

نى ئۇچۇن گۈل بولدى ئوت، ئەشجار ئوتۇن، سۇنبۇل تۈتۈن،
ئىستەمەيدۇر گەر فەلەك بۇ بوستاننى ئورتەمەك.
(گۈل ئوت، دەرەخ ئوتۇن، سۇنبۇل تۈتۈن، فەلەك
نىمشكە مۇشۇ بوستانغا ئوت قويمايدۇ؟)

سالما ئوت ئوششاق جانىغە نەۋائى باردە،
نى ئۇچۇنكىم ياخشىدۇر ئەۋۋەل يامانىنى ئورتەمەك.
(ناۋايى بار تۇرۇپ، باشقا ئاشىقلارنىڭ جېنىغا ئوت ياقما،
چۇنكى ئالدى بىلەن يامانىنى كويدۇرگۈلۈك ئەمەسمىدى.)

نی خەیال ئىدى يەنەكىم كۆكۈل قۇشى سەيدىنى ھەۋەس ئەيلەيدىك
بەدەنىمغە ھەرساريدىن خەۋەك ئۇرۇبان، ئاڭا قەفەس ئەيلەيدىك.
(خيالىك نىمدۇ؟ يەنە كۆكلۈم قۇشىنى ئوۋلاش كويىغا چۈشتۈك،
ھەرتەرەپتىن ئاتقان يا ئوقلرىنى بەدىنىمگە قەپەز قىلدىك.)

كۆكۈل ئىچرە شوئلەئى ئىشقكم، يېتەدۇر فەلەككە زەبانەسى،
تەنمۇ سۇڭەكلەرم ئول ئوتۇڭنى ياقارغا خارخەس ئەيلەيدىك.
(كۆكلۈمدىكى ئىشق ئوتۇڭنىك يالقۇنى پەلەككە يېتىدۇ، شۇ ئوتنى
يېقىش ئۈچۈن بەدەن-سوڭەكلرىمنى ئەخلەت-چاۋاغا ئايلاندۇردۇك.)

كوز ئىچىندەكىم تولاقان ئىدى، ئاغىز ئىچرە داغى تۇتۇندەك ئاھ،
ئانى دەمبەدەم قىلىبان فۇزۇن، ئانى ھەمنەفەس-نەفەس ئەيلەيدىك.
(كوز چاناقلرىم قانغا تولدى، ئاھ ئۇرسام ئاغزىمدىن تۇتۇن
چىقىدۇ، ئۇنى (قانىنى) ھىلىدىن - ھىلىغا تاشقۇزۇپ، بۇنى (تۇتۇننى)
ھىلىدىن - ھىلىغا پۈۋدەپ ئۇلغايتىسەن.)

ياتىپ ئىردىم ئولگەلىكىم، تىرىلدىم ئانىك جەفاسى ھەدىسىدىن،
نىگە ئۇيقۇدىن بۇرۇن ئول فەسانەنى، ئەي رەفىق، بەس ئەيلەيدىك.
(ئولۇپ، ياتقان ئىدىم. ئۇنىك جاپاسى توغرىسىدىكى قىسسىنى ئاڭ-
لاپ تىرىلدىم، ئەي دوست، نىمشكە بۇ چوچەكلرىڭنى مەن ئۇيـ
قۇغا كېتىشتىن بۇرۇن توختۇتۇپ قويدۇڭ؟)

ماڭا ئىشق ئارا ئولۇم ئېردى چارەئسىز ھەجرىدە، بۇ نى رەنجىكىم، ئانى دەفئە ئېتەرگە فىراقى دەردو غەمنى چارەرەس ئەيلەيدىك.
(ماڭا ئىشق ئارا ھىجران دەردىنىك چارىسى ئولۇم بولدى، بۇ شۇنداق دەرت ئىسكەن، ئۇنى ساقايتىشقا پىراق دەردۇ - غېمىنى داۋالاش چارىسى قىلدىك.)

چۈكىم ئولدى چاك ھەزىن كۆڭۈل غەمى ھەجرى دەشتىدە، ئەي فەلەك، يول ئازارغە ئەھلى سەلامەت ئول كۆڭۈل ئوتىنى جەرەس ئەيلەيدىك.
(مۇڭلۇق يۈرۈگۈم ھىجران دەردىنىك دەشتىدە چاك كەتتى، ئەي پەلەك، ساق ئادەملەر يولدىن ئېزىپ كەتكەندە، سەن شۇ يۈرەك ئوتىنى كولدۇمغا ئايلاندۇردۇڭ.)

چۈ فىراق شىددەتى، ئەي كۆڭۈل، غەمى ئىشقلار مەھسى ئىمىش، نى يېتىشسە چەك، چۈ بۇرۇن ئۇزۇڭ بۇ بەلانى مۇلتەمەس ئەيلەيدىك.
(ئەي كۆڭۈل، پىراق زەربىسى مۇھەببەت غېمىدىكىلەر ئۈچۈن ئاي دېۋىدىك، ئەمدى نېمە كەلسە كور، چۈنكى ئۇزەك بۇرۇن بۇ بالانى تەلەپ قىلغان ئىدىڭغۇ.)

تۈنۈ - كۈن سەبۈچىكىپ ئىلكىگە، سال ئۇزۈڭنى ھەلقەئى دەيرئارا، چۈ بىلىگە مۇغبەچىلەر كەمەندى خەيالىنى مەرەس ئەيلەيدىك.
(كېچە - كۈندۈز قولۇڭغا قەدەھ ئېلىپ، مەيخانە سورۇنىدىن جاي ئال، ئۇزەكىمۇ ساقى بەلۋىغىنىك خىيالىنى بىلىگە ئارقان قىلىپ باغلاۋالدىك.)

چۈ زەمانە ئەھلى ئارا ۋەفا تىلەيدىك، چەك ئەمدى نەۋائىيا، ئەلەم بەلا، نى ئۇچۈنكى ئەل ئارا يوق نىمەنى ھەۋەس ئەيلەيدىك.
(ئەي ناۋايى، سەن كىشىلەردىن ۋاپا تىلىۋىدىك، ئەمدى بالا تاپتىك، نىمىشقا ئىنسانلار ئارىسىدا يوق نەرسىگە ھەۋەس قىلغان بولغىدىك.)

ماڭا بىرلەھزە ۋەفا ئەيلەمەدىڭ،
كى ھەمول لەھزە جەفا ئەيلەمەدىڭ.
(ماڭا بىردەممۇ ۋاپا قىلمىدىڭ، ھەم
بىردەممۇ جاپا سالماي قالمىدىڭ.)

قامەتىڭدىن ماڭا كام ئېردى خىرام،
ۋەھكى كامىمنى رەۋا ئەيلەمەدىڭ.
(قامىتىڭنىڭ ماڭا ئېگىلىشىنى خالايتتىم، بىراق،
بۇ خاھىشىمنى سەن راۋا كورمىدىڭ.)

ئاتماق ئوق ئەلگە خەتادۇر، لېكىن
ماڭا ئاتقانىنى خەتا ئەيلەمەدىڭ.
(باشقىلارغا ئوق ئاتساڭ خاتا كېتىدۇ، ئەمما
ماڭا ئاتقاندا خاتا كەتكۈزمىدىڭ.)

ئەلگە لۇتفۇڭ، ماڭا گەر بولسا جەفا،
نى جەفالاركى، ماڭا ئەيلەمەدىڭ.
(باشقىلارغا شەپقەت قىلسەن، ماڭا
جاپا، جاپا بولسىلا ماڭا كورسەتتىڭۇ.)

گەردەرەخشىڭە بەھا جان تىلەدىڭ،
ئانى تۇفراقچە بەھا ئەيلەمەدىڭ.

(ئۇزەكنىڭ نۇرىنى جانغا باھالايسەن، بىراق
مېنىڭ باھايىمنى تۆپراققىمۇ تەڭ قىلمىدىڭ.)

تاپمادىڭ مولكى بەقا تا ئۆزنى،
ئازىمى دەشتى فەنا ئەيلەمەدىڭ.
(ئۇزەكنىڭ يوقۇلۇش دەشتىگە سەپەر قىلماي
تۇرۇپ، مەڭگۈلۈك يۇرتنى تاپالمايسەن.)

يۇز ۋەفا ۋەئدە نەۋائىغە قىلىپ،
ئاھكىم، بىرگە ۋەفا ئەيلەمەدىڭ.
(نەۋائىغا يۇزلەپ ۋەدىلەرنى بەردىڭ، بىراق،
بىرسىگىمۇ ۋاپا قىلمىدىڭغۇ.)

يارەب ئول ئاينىكى ئەل كوڭلىگە مەرغۇب ئەيلەدىڭ،
گەرچە ئىشقىدىن خەراب ئەتتىڭ مېنى، خوب ئەيلەدىڭ.
(ئەي خۇدا، ئۇ ئايىنى كىشىلەرنىڭ كوڭلىگە ياقىدىغان قىلدىڭ،
مېنى ئىشق دەردىدە خاراپ قىلىپ، ياخشى قىلدىڭ.)

شاھ ئېسىم ئىشق ئەھلىغە تاڭ يوقكى، ئەي گەردۇن، مېنى
ئول جەمال ئەھلى شەھى ئىشقىغە مەنسۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي پەلەك، ئاشقلارنىڭ پادىشاسى بولسام ئەجەپ ئەمەس، چۇنكى،
سەن مېنى گۈزەللەر شاھىنىڭ ئىشقىغا مەنسۇپ قىلىپ قويدۇڭ
ئەمەسمۇ.)

نى ئەجەب باشتىن-ئاياغىم دەرد بولسا، ئەي قەزا،
كىم، نىگارىمنى قەدەم تا فەرقى مەرغۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي تەقدىر، باشتىن-ئايىغىمغىچە دەرد بولسا، ھەيران
قالمىغۇلۇق، چۇنكى سەن نىگارىمنى بېشىدىن-ئايىغىغىچە
سۈيۈملۈك قىلىۋەتتىڭ.)

تېلىبەرەب ئىرمىشمەن ئەي راقىم، ھەمول كۇندىن بېرى،
كىم جۇنۇنمنى پەرىزادىمغا مەكتۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي كاتىپ، سەن مەجنۇنلىغىمنى پەرىزادىمغا يېزىپ،
ئەۋەتكەندىن بېرى مەن ساراڭ بولۇپ قالدىم.)

توهمەتنى زۇهد ئەيلەبان، ئەي شەيخ كازىب، نى ئۇچۇن
بىگۇناھ بىزنى خەرابات ئىچرە مەئيوب ئەيلەدىڭ.
(ئەي كاززاپ شەيخ، نىمە ئۇچۇن سوپىلارچە توھمەت
توقۇپ، مەيخانىدىكى بىزدەك گۇناسىزلارنى ئەيىپلەيسەن؟)

جان بەرىپ بولسام ئەجەب يوق تالىبىڭ، ئەي ئىشتكىم،
ھەرنى مەتلۇبىدۇر ئانىڭ بىزگە مەتلۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي مۇھەببەت، جاننى بەرىپ خەرىدارىڭ بولسا، نىمە بوپتۇ.
چۇنكى، ھەرقانداق تەلەپ قىلىدىغان نەرسەگگە مېنى
تەلەپكار قىلدىڭ.)

ئەي نەۋائى، ئۇزنى سالدىڭ ئىتلارى خەيلى ئارا،
ئىتنى گويا ئادەمى خەيلىدە مەھبۇب ئەيلەدىڭ.
(ئەي ناۋايى، ئۇزەڭنى ئۇنىڭ ئىتلىرى ئارىسىغا قوشتۇڭ،
بۇ، ئۇنىڭ ئىتنى ئادەم قاتاردا كورۇپ دوست تۇتقىنىڭ.)

سىنغالى كۆللۇم ئاقار ھەر لەھزەخۇنابى ئانىك،
شىشەكىم سىندى ئاقارتۇرماي مەيى ئابى ئانىك.
(كۆللۇم سۇنغانچە قېنى ئېقىۋەتدى، گويا شىشە
سۇنسا، شارابى توختىماي ئاققاندەك.)

سالمە ئول كوي ئىچرە قاشىڭغە گىرىپكىم، شۇبھەدۇر،
تائەت ئەيلەر يەرگە تۇشسە ئېگرى مىھرابى ئانىك.
(بۇ كوچىدا قېشىڭنى پۇرۇشتۇرمە — قىيشايتما، ئىبادەت
قىلىدىغان يەرنىڭ مىھرابى قىڭغىر بولۇپ قالسا، شەك
چۈشۈپ قالىدۇ.)

بەھرى ئەشكىم ئۇيلە دەريادۇركى، دەۋرى چەرخدەك،
بولغالى لايىقدۇرۇر ھەرسارى گىردابى ئانىك،
(كوزيېشىم دەريا سى شۇنداق دەريا كى، ئۇنىڭ
ھەربىر قاينىمى خۇددى پەلەك چاقدەك بار.)

ئۇيلە زەنجىرىدۇرۇر زۇلفۇڭ قەمەر دەۋرىدە كىم،
تۇشكۈدەك بولمىش قەمەر دەۋرىغە قۇللابى ئانىك.
(چاچلىرىڭ ئاي ئەتراپىدا شۇنداق زەنجىر دۇركى،
ئۇ خۇددى ئاينى قورشىغان توزاقتا ئوخشايدۇ.)

قىل كەبى جىسىمىكى ھەجرىڭ سوزى ئىچرە تولغانۇر،
ئوتقە توشكەندىن نىشاندۇر پىچ ئىلە تابى ئانىك.

(جسمىم قىلغا ئوخشاش ھىجرانىڭ ئوتىدا تولغىنىدۇ، ئۇنىڭ تولغىمىچ بولۇپ كېتىشى ئوتتا قورۇلغانلىغىنىڭ نىشانى)

ئۇيله قۇربانىدۇر ئاڭا كۆڭلۈمكى، جان ئەيلەر فىدا،
تىغ ئالماسىدىن بۇرۇن ئىلكىگە قەسىبى ئانىڭ.
(كۆڭلۈم ئۇنىڭغا شۇنداق قۇربانكى، ئۇنىڭ قاسسىپى
قولىغا پىچاق ئالماي تۇرۇپ جان پىدا قىلىدۇ.)

پىرى دەير ئەيلەر سەبۇھ، ئەمما كوز ئاچماس مۇغبەچە،
ئەيشىنى تەلخ ئەيلەمىش بىزگە شەكەرخوابى ئانىڭ.
(مەيخانىچى سەھەر تۇرۇدۇ، ئەمما مەيچى بالا.
كوز ئاچمايدۇ، ئۇنىڭ شىرىن ئۇيقۇسى كەيپىمگە زەھەر بولدى.)

فەقر ئىبرۇر ھەرلەفزە شەرھى يازىلۇر يۇزمىڭ كىتاپ،
نە ئۇچۇنكىم خۇش كېلۇر ئەيتۇردە ئەتنابى ئانىڭ.
(ھەرئىبغز سوزنىڭ شەرھى يېزىلسا يۇزمىڭ كىتاپ بولىدۇ،
نىمشقىدۇ سوزى قانچە ئۇزارسا، شۇنچە يېقىملىق.)

ئەي نەۋائى، تاپتى مۇترىب سازىدىن كۆڭلۈم نەۋا،
گۇيىيا جان رىشتەسىغە تەگدى مىزرابى ئانىڭ.
(ئەي ناۋايى، كۆڭلۈم نەغمىچىنىڭ سازىدىن بەھرىمەن بولدى،
گويا كى ئۇنىڭ زەخمىگى جان رىشتىسىگە ئۇرۇلغاندەك.)

قەسدى جانىم قىلدى ھەجر، ئەي قاتىلى خونخوار، كەل،
قان توكۈپ جانىمنى ئالماق ئىستەسەك زىنھار كەل.
(ھىجران جېنىمغا قەست قىلدى، ئەي قانخور قاتىل، كەلگىن،
قان توكۈپ، جېنىمنى ئالماقچى بولساك، چوقۇم كەلگىن.)

ئەشكى دۇررىن كوزدە، جان نەقدىن ئاۋوچدا ئاسرادىم،
كىم، قاچان كەلسەك يولىڭغە قىلغامەن ئىسار، كەل.
(ياش ئۇنچىلىرىمنى كوزۈمدە، جان غەزنىسنى چاڭگىلىمدا ساقلاپ تورۇمەن،
قاچان كەلسەك، مەن ئۇنى يولۇڭغا چاچمەن.)

روھۇم ئايرىلمىش بەدەندىن، گەر تىلەرسەن ئەي ھەبىب،
ئەيلەمەك ئىسايۇ روھىللاھ دەمىن ئىزھار، كەل.
جېنىم تېنىمدىن ئايرىلىپ كەتتى، ئەگەر خالساك،
ئەيسا پەيغەمبەرنىڭ جانىبەخش دىمنى ئېلىپ كەل.)

ئەيتمايىن كەلگىل داغى قىلغىل تەۋەققۇف لەھزەئى،
كەلگەچ ئوق بارغىل، ۋەلى جانىمنى ئالغاچ بار - كەل.
(ئېيتماستىنلا كەلگىن ھەم بىرئاز توختا، كەتسەڭمۇ،
كەلسەڭمۇ جېنىمنى ئالغاچ كېتىپ، ئالغاچ كەل.)

جان يېتىبتۇر ئاغزىمە، دەرمەن لەبىڭغە تاپشۇراي،
لوتف ئېتىپ قىلغىل مېنى جان بىرلە مىننەتدار، كەل.

(جهنهم ئاغزىمغا كىلىپ قالدى، ئۇنى لېۋىگە تاپشۇرۇپ
بېرەي دەيمەن، شۇڭا كىلىپ، مېنىمۇ، جېنىمنىمۇ مىننەتدار قىلغىن.)

دەير ئارا مەي ئىچكەنلى كەلگۈم دىسەم، دەر مۇغبەچە:
بۇت قاشىدا باش قويۇپ، باغلار ئىسىڭ زۇننار، كەل!
(مەيخانىغا مەي ئىچكىلى كىلىمەن دىسەم، مەيچى بالا:"بوينۇڭغا
زۇننار باغلاپ، بۇت ئالدىغا باش قويساڭ، كەل" دەيدۇ.)

چۇن نەۋائى بىنەۋا جانىنى سەنسز ئىزدەمەس،
ئانى جانىڭ، جانىنى ئانىڭ رەنجىدىن قۇتقار، كەل.
(بىچارە ناۋايى سەنسز جان ئىزلىمەيدۇ، كىلىپ ئۇنى
جانىڭ ئازاۋىدىن، جانىنى ئۇنىڭ ئازاۋىدىن قۇتقازغىن.)

دىمەكىم مەستلىقدىن قەددى بولۇش ھەرقايان مايىل،
كى ئاھىم يىلدىندۇر ھەريان ئول سەرۇ رەۋان مايىل.
(مەسلىكتىن قەددى ئۇيان - بۇيان سەنتۇرۇلۇپ يۇرۇپتۇ، دىمە،
بۇ ئاھىم شامىلدىن ئۇ سەرۇى بويىلۇقىنىڭ ھەريانغا ئىغاڭلاپ
تۇرغىنى.)

يۇزى ئاللىدا باش ساجىد، چۇچۇك نۇقتىغە تىل زاكىر،
خەتى سەبزىغە كور راغىب، لەبى لەئلىغە جان مايىل.
(بېشىم يۇزى ئالدىدا سەجدە قىلغۇچى، تىلىم چۇچۇك گەپلىرىنى
تەكرارلىغۇچى،
كوزۇم مېيىقلىرىغا مەپتۇن، جېنىم ياقۇت لېۋىگە مايىل.)

قۇيۇندەك پويە بىرلە كويىن ئىستەرمەن، ئەجەب ئىرمەس،
ۋەتەنغە بولسا ھەر سەرگەشتەئى بىخانومان مايىل.
(مۇساپىرلىقتا گاڭگىراپ يۇرگەنلەر ئوز يۇرتىغا تەلپۇنگەندەك،
مەن ئۇنىڭ كوچىسىغا قۇيۇندەك ئۇچۇپ بارسام، ھەيران قالماڭلار.)

ئېسەم ھىجرانىدىن مۇھرىق ئول ئوتلۇق يۇزنى ئىستەرمەن،
نىكىم زەئفىن فۇزون ئەيلەر ئاڭادۇر ناتەۋان مايىل.
(ھىجران ئوتىدا كويۇپ تۇرۇپ يەنە ئوتلۇق يۇزىگە ئىنتىلىمەن،
كېسەلمۇ نىمە ئاجىزلاشتۇرسا، شۇنىڭغا مايىل بولىدىغۇ.)

قىلىچىڭ مەيلى، تاڭ يوق، بولسا جانى خاكسارىمغە،
نى يەركىم پەستراق سۇ ئول يان ئولغاي بىگۇمان مايىل.

(قىلىچمۇ ئايال - ئاستى بولغان جىنسمغا يۈگۈرسە، ئەجەپ ئەمەس، چۈنكى قەيەر پەسرەك بولسا سۈمۈ شۇيەرگە يۈگرەيدىغۇ.)

مەھال ئۈممىد ئىلە كۆلبەمدە دائىم مۇنتەزىردۇرمەن،
كى شايەد ئول پەرى بۇ جانىب ئولغاي ناگەھان مايىل.
(بەلكى ئول پەرى تۈيۈقسىز بۇ تەرەپكە كېلىپ قالاردەپ،
ھۇجرامدا ھەمىشە قۇرۇق ئۈمىت بىلەن كۈتۈپ ئولتۇرمەن.)

ئەگەر مەسجىددە كەردىم ھەلقەئى زىكرىڭ ئارا، ئەي شەيخ،
ۋەلى مەيخانەۋو مۇترىب ساری مەن ھەرزەمان مايىل.
(ئەي شەيخ، ئەگەر مەسچىتكە بېرىپ زىكرى - سوھبىتىڭ
ھالقىسىگە كىرىپ قالساممۇ، لېكىن كۆڭلۈم ھامان مەيخانە ۋە
سازەندىگە مايىل.)

نەۋائىنىڭ بۇزۇغ كۆڭلىنى مەنزىل قىلدى غەم خەيلى،
نېچۈككىم توشكەلى ۋەيرانغە بولغاي كارۋان مايىل.
(غەم لەشكەرلىرى ناۋايىنىڭ ۋەيرانە كۆڭلىنى مەنزىل قىلدى،
خۇددى كارۋان ۋەيرانلىقنى قونالغۇ قىلىشقا مايىل بولغىنىدەك.)

نى ئەجەب مەيل ئەيلەسەم يوقلۇققە ھەردەم، ئەي كوكۇل،
كىم يوق ئولسام يوقتۇرۇر يوقلاركىشىم ھەم، ئەي كوكۇل.
(ئەي كوكۇل، مەن ھەمىشە يوقۇلۇشنى خالىسام، نىمە بوپتۇ؟
مەن يوقالسام يوقلايدىغان كىشىمۇ يوق بولىدىغۇ!)

فىكر ئېتىپ بىلمان نى نەۋئى ئېركەن كوكۇل خۇررەملىغى،
كورمەدىم ھەرگىز سېنى بىردەم چۇ خۇررەم، ئەي كوكۇل.
(شۇنچە ئويلاپ، كوكۇل خۇشلىغىنىك قانداق بولۇشىنى بىلەلمىدىم،
ئەي كوكۇل، مەن سېنىك بىردەمۇ خۇش بولغىنىڭنى كورمىدىم.)

ئالەم ئەھلىغە ۋەفا كوپ قىلدىمۇ، كوردۇم جەفا،
ئۇلغەتىك بۇخەيلىدىن سەن بارى قىل كەم، ئەي كوكۇل.
(ئالەم ئەھلىگە ۋاپا قىلغانسېرى جاپا كوردۇم، ئەي كوكۇل،
ئەمدى سەن بۇنداق ئۇلپەتلەرنى ئازايتقىن.)

گەر تەكەللۇق قىلماسام سەندىن ئىدى ھەرنېچەكىم،
جانىمە يۇزلەندى دەردى مىھنەتۇ غەم، ئەي كوكۇل.
(ئەي كوكۇل، ئۇزەمنى قىينىماي دەيمەن، بىراق، جېنىمغا
جاپا، دەرت، غەمنىك ھەرقاندىغى سەندىن كەلدى.)

قايداكىم ھوسن ئەھلىدىن ئالەمغە تۇشتى ئافەتى،
ئىشقىدىن قىلدىك مېنى رەسۋايى ئالەم، ئەي كوكۇل.

(ئەي كۆڭۈل، ئالەمگە كۆزەللەرنىڭ ئاپىتى چۈشۈشى بىلەنلا، مېنى ئىشق يولىدا رەسۋايى ئالەم قىلدىڭ.)

كۆزلەرىم شورابەسەن، ۋەھكىم، ئاقىزدىڭ يۈزسارى،
ھەرمەلاھەت ئەھلى توككەچ گۈلگە شەبنەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، خۇددى گۈزەللەر گۈلگە شەبنەم توككەندەك،
كۆز ياشلىرىمنى يۈزۈمگە شۇنچە تامدۇردۇڭغۇ.)

بىر پەرىكىم ئاچتى بىردىۋانەنىڭ قەسدىغە زۇلف،
ئەيلەدىڭ زەنجىرىنى بوينۇمغە مەھكەم، ئەي كۆڭۈل.
(بىرپەرى بىرساراڭنى تۇتۇش ئۈچۈن زۇلپىنى يايغان ئىدى،
ئەي كۆڭۈل، شۇ زەنجىرگە بوينۇمنى باغلاپ بەردىڭغۇ.)

ئۇتكەن ئۇتتى، بارى، ئەمدى ئەيلە بۇ پەندىم قەبۇل،
كىم يانا قىلما ھەۋايى جىنسى ئادەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، ئۇتكەن ئىش ئۇتتى، ئەمدى بۇ نەسىھىتىمنى
قوبۇل قىلغىنكى، ئادەم جىنسىغا ھەرگىز ھەۋەس قىلما.)

نى ئۇچۇن سېۋدىڭ بىراۋنى چۇن قەرىب، ئەت تەركى ئىشق،
بەس، نەۋائى ئۇزرىنى تۇتقىل مۇسەللەم، ئەي كۆڭۈل.
(ئەي كۆڭۈل، قېرىغاندا نىمە دەپ بىرەۋنى سۇيىسەن، بولدى،
ئىشقتىن ۋازكەچ، ناۋايىنىڭ بۇ ئۇزرىنى قوبۇل قىلغىن.)

باردی یارۇ یوق هەدىم بارماقتە هەم تۇرماقتە هەم،
چىن دىسەم رەشىك ئولتۇرۇر، تەڭرىگە تاپشۇرماقتە هەم.
(یاركەتتى، مېنىڭ یا بېرىشقا، یاتۇرۇشقا هەددىم یوق، راستىنى
ئېيتسام رەشك ئولتۇرۇدۇ، تەڭرىگە تاپشۇراي دىسەم، یەنە...)

كورسەم ئول یۇز كوزگۇسىن تەغىير ۋەھمىدىن ئەمەس،
قاتتىق ئاھ ئۇرماقتە هەم ساكن نەفەس ئۇرماقتە هەم.
(ئۇنىڭ نۇرانە یۇزىنى كورسەم، ۋەھىمگە چۈشۈپ، قاتتىق ئاھ
ئۇرۇشقىمۇ، بوش نەپەس ئېلىشقىمۇ ئامالسز قالىمەن.)

ئول پەردىن لۇتف یا زۇلم ئولسا ئانداق تەلبەمەن،
كىم، شۇئۇرىم یوق سېۋەنمەكلىككە، قایغۇرماقتە هەم.
(ئۇ پەردىن شەپقەت یاكى زۇلۇم یەتسە ئۇزەمنى یوقتىپ،
یاخوشال بولۇشنى یا قایغۇرۇشنى ئۇقماي قالىمەن.)

ئولتۇرۇب یانغە مەن كىم مەن یۇزىنى ئوپمەكىم،
یوق هەدىم كویدا یەر ئوپمەككە، ئولتۇرماقتە هەم.
(ماڭا ئۇنىڭ یېنىدا ئولتۇرۇپ یۇزىنى سۇیۇش نەدە، هەتتا كوچىدا
ئولتۇرۇشقىمۇ، یەرنى سۇیۇشكىمۇ هەددىم یوق.)

ناتەۋان جىسمىمدا یۇز ناۋەك فىراقىڭ خەیلىدىن،
كىم كۇچۇم یەتمەس بىرىن تارتارغە، سىندۇرماقتە هەم.

(ئاجىز جىسىمىغا پىراقلىق لەشكەرلىرى ئاتقان ئوقلار ھىساپسىز، ئۇنىڭ بىرەرسىنىمۇ سۇغۇرۇۋېتىشكە يا سۇندۇرۇۋېتىشكە كۈچۈم يەتمەيدۇ.)

دىمەگىل ئىشقىن نىھان تۇتقىل مەنى ئوريانغەكىم،
تىغى زەخمىن يوق تەنىم باغلارغە، ياشورماقتە ھەم.
(ماڭا ئىشقىنى يوشۇرۇن تۇتقىن دىمە، مەن يالاڭغاچنىڭ تېنىمدىكى تىغ زەخمىلىرىنى باغلاشقا يا يوشۇرۇشقا نىمە ئامالى بار.)

تۇت نەۋائى ئىشقى زۇلمىن خوش، چۇ يوقتۇر ئىختىيار،
ئول كۆكۈل ئالماقتە ھەم سەن كۆكلۈڭ ئالدۇرماقتە ھەم.
(نەۋايى، مۇھەببەت ئازاۋىغا خۇش بولغىن، چۈنكى ئۇنىڭ كۆكلىنى ئېلىش ياكى كۆكلۈڭنى ئالدۇرۇش سېنىڭ ئىختىيارىڭدا ئەمەس.)

مەنكى ھەردەم دوستلار بىداد ئېتەردىن زار ئېسەم،
دوستلار ئەيب ئەتمەسۇن دۇشمەنلەرنىڭ يار ئېسەم.
(مەن دوستلارنىڭ زۇلمىدىن دائىم زارلانسام، ھەتتا دوشمەنلەرگە دوست بولسام، دوستلار مېنى ئەيىپكە بۇيرىمىسۇن.)

جان فىدا قىلسام، قىلۇرلار دوستلار دۇشمەنلىغىم،
زەئىفدىن ئاغزىمغە سۇ تامىزغۇدەك بىمار ئېسەم.
(جېنىمنى پىدا قىلسامۇ، ھەتتا كېسەلدىن ئاجىزلىشىپ، ئاغزىمغا سۇ تامدۇرىدىغان چاغدىمۇ دوستلار ماڭا دۇشمەنلىك قىلىدۇ.)

ياغدۇرۇرلەر تاش قاتتىق سوز بىلە، ۋەھ،نى ئەجەب،
سەنگسار ئولغان كەبى باشدىن - ئاياغ ئەفگار ئېسەم.
(ماڭا قاتتىق سوز بىلەن تاش ياغدۇرىدۇ، ئاھ، شۇڭا تاش بوران ئىچىدە قالغانىدەك پۇتۇن ۋۇجۇدۇم زەخمىلىنىپ كەتسىمۇ- نىمە دېگۈلۈك؟)

دۇشمىنىم جان ئالسا خۇشتۇر، دوست مىننەت قويسا يوق،
نى ئەجەب دۇشمەنغە ئەر جان بىرلە مىننەتدار ئېسەم.
(دۇشمىنىم جېنىمنى ئالسا خۇش بولىدۇ، لېكىن دوستلۇرۇم جېنىمنى ئېلىپمۇ مىننەت قىلىدۇ، شۇڭا دۇشمەنگە جېنىم بىلەن مىننەتتار بولسام، ھەيران قالمائلار.)

فارىغ ئەيلەر بۇ بەلالاردىن دەمى بەھۇشلۇق،
بەس، تاك ئىرمەس، ساكىنى سەرمەنزىلى خەممار ئىسەم.
(بۇبالالاردىن مېنى بەھۇشلۇق خالى قىلمىدىكەن، شۇڭا مەيخانىنى
باش مەنزىل قىلىپ ئارام تاپسام، ئەجەپ ئەمەس.)

دەۋر ئاياغىدىن مېنى تىركوز دەمادەم ساقىيا،
كىم ئولەرمەن دەۋر زۇلمىدىن دەمى ھوشيار ئىسەم.
(ئەي ساقى، ئىچكۈلۈك بەزمىسىنىڭ جامىنى بېرىپ، مېنى
تىرىلدۈرۈپ تۇر،
چۈنكى ھوشيار بولغان ھامان زامان زۇلمى دەستىدىن
ئولۈپ قالمىدىكەنمەن.)

دىلبەرىم لەيلى سىفەتدۇر، ئاڭلاڭىز، ئەي ئەھلى ئىشق،
بۇ سەبەبدىندۇر ئانىڭ ھەجرىدە مەجنۇنۋار ئىسەم.
(ئەي ئاشىقلار، مېنىڭ دىلبەرىم لەيلىگە ئوخشايدۇ، مېنىڭ
مەجنۇندەك يۈرۈشۈمنىڭ سەۋىبىمۇ شۇ!)

ئەيكى، ئەيتۇرسەن: نەۋائى خەلقدىن ئازۇردەدۇر،
يۇز تۇمەن ئازار كورمەك بار ئىكەن مەن بار ئىسەم.
(ئەي، ناۋايى كىشىلەردىن ئازارىيدى دەيسەن، مەن بار
ئىكەنمەن، ماڭا يۇز تۇمەن ئازار چېكىشمۇ بارمۇ)

قۇرۇق تەنىمدە تۇگەن كويدۇرۇردە بىباكىم،
فەتىلە ئوتى يېتىشكەچ تۇتاشتى خاشاكىم.
(ئۇ زادى هىيقماي قاخشال تېنىمگە ئوت قويدى، تۇترۇق
پىلىك تېگىپلا خەشەك تېنىم ئوت ئالدى.)

تەن ئىچرە تەلبە كۆكۈل ئىزتىراب ئېتەر ئەسرۇ،
تىكىب نى نەۋئ ئوكالسۇن بۇ سىنەئى چاكىم.
(تەلۋە كۆكلۇم تېنىم ئىچىدە تىپىرلاپ تۇرىدۇ، بۇ كوكسۇم
يېرىغىنى قانداقمۇ تىكىپ ئوكشىغلى بولسۇن.)

هەزىن كۆكۈلنى مەگەر چاك قىلغاسەن ئەي گۈل،
كى غۇنچە يەكلىغ ئاچىلغاي دەمى بۇغەمناكىم.
(ئەي گۈل، غەمكىن كۆكۈلنى پارە قىلغىن، بۇغەمكىنلىگىم
ئەمدى خۇددى غۇنچەدەك غوزا يېرىپ ئېچىلسۇن.)

هەۋايى ئىشقىك ئارا ئوزگە ئالەمىم باردۇر،
كى ئەنجۇم ئەشكىم ئېرۇر، ئاھ دۇدى ئەفلاكىم.
(سېنىك ئىشقىك دەردىدە باشقىچە بىر دۇنيامەن، يۇلتۇزلار
مېنىك كوز يېشىم، ئاسمان بولسا ئاھىمنىك تۇتۇنى.)

دىدىم: باشىمنى چاپىب، ئىتىلارىگە ئەت تۇىمە،
دىدى: بۇ يۇكدىن ئۇزۇلمىش يېقىندا فىتراكىم.

(بېشىمنى چېپىپ، ئىتلەرنىڭغا ئوزۇق قىلىپ بەر دىسەم، ئۇ: بۇنداق يۇكتىن يېقىندا غانجوغام ئۇزۇلۇپ كەتتى، دەيدۇ.)

فىغانكى، ئىشق ھەدىسى دەقىق ئېرۇر ئانداق،
كى قاسىر ئولمىش ئانى ئاڭلاماقدىن ئىدراكىم.
(ئاھ، مۇھەببەت سوزى شۇنداق نازۇك مەنىگە ئىگىكى،
مېنىڭ ئىدراكىم ئۇنى چۈشۈنۈشكە ئاجىزلىق قىلىدىكەن.)

دىدىڭ: نەۋائى ئىمىش ھۇشمەند، بارى دىگىل،
جەھاندا كىمدۇرۇر ئانداق خارابۇ رەسۋاكىم.
(ناۋايى ھۇشى بار ئادەم ئىكەن دەيسەن تېخى، قويە،بەلكى جاھاندا ئۇنىڭدەك ۋەيرانە، رەسۋا بولغان كىم بار، دىگىن.)

قان يۇتۇب ئومرى جەھان ئەھلىدە بىر يارئىستەدىم،
لېكىن ئول كەمرەك تاپىلدى، گەرچە بىسيار ئىستەدىم.
(بۇ دۇنيادا ئومۇر بويى يارئىزلەپ قان يۇتتۇم، شۇنچە كوپ ئىزلىسەممۇ ئۇنداق يار ئاز تېپىلدى.)

كىمگە كىم جانىم فىدا ئەيلەپ ساغىندىم يار ئېرۇر،
ئېرمەس ئېردى يارلىقدا چۇن ۋەفادار ئىستەدىم.
(مەن يار بولىدۇ دەپ بىرسىگە جان پىدا قىلسام، بىراق بۇ مەن ئىزلىگەن ۋاپادار يار بولماي چىقتى.)

بىلمەدىم، ئالەم ئېلىدە يوقتۇرۇر مۇتلەق ۋەفا،
ۋەھكى، ئومرۇم ئولچە يوقتۇرساغىنىپ يارئىستەدىم.
(كىشىلەردە مېھرۇ-ۋاپا يوقلىغىنى ئۇخماپتىمەن، ۋاي-ۋاي، يوق يارنى ئارزۇلاپ، ئومرۇم بويى ئىزلەپتىمەنا.)

ئولكى تاپىلماس بەشەر خەيلىدە، ۋەھ، غەپلەت كورۇڭ،
كىم پەرى خەيلىدە مەن، دىۋانەئى زار ئىستەدىم.
(كورۇڭلار بۇدۇتلۇكنى، ئادەملەر ئارىسىدا تېپىلمايدىغان، پەرىگە تەڭەللۇق گۈزەلنى ساراڭلارچە ئىزلەپ يۇرۇپتىمەن.)

سىررى ئىشقىمنى كوڭۇل كوز بىرلە فاش ئەتمەك نىتاڭ،
قەلب تەر دامەننى مەن چۇن ساھىب ئەسرار ئىستەدىم.

(كۆڭلۈم بىلەن كۆزۈم ئىشقىمنىڭ سىرىنى ئاشكارىلاۋەتكىنى نېمىسى؟
چۈنكى مەن شۇنداق ساختا، تۇراقسىزلارغا سىرداش بولغان-دە.)

شەيخ بىرلە خانىقەھدىن چۈن يارۇغلۇق تاپمادىم،
دەير پىرى خىزمەتىغە كويى خەممار ئىستەدىم.
(شەيخ ۋە خانىقادىن يورۇقلۇق تاپالمايۇ، مەيخانىچىنىڭ
خىزمىتىگە كىرىپ مەيپۇرۇش بولۇشنى خالىدىم.)

ئەي نەۋائى چۈن رەفىقى تاپمادىم بۇ غۇسسەدىن،
ئۇزنى بېكەسلىك بىلاسىغە گىرىفتار ئىستەدىم.
(ئەي ناۋايى، بۇقايغۇ-غەم ئىچىدە دوست تاپالمايۇ، ئۆزەمنى
يەككە-يىگانىلىق بالاسىغا مۇپتەلا قىلدىم.)

ئانچەكىم شىرىنۇ لەيلىدىن سېنىڭ ھوسنۇڭ فۇزۇن،
مەندە ھەم فەرھادۇ مەجنۇندىن فۇزۇن ئىشقى جۇنۇن.
(سېنىڭ گۈزەللىگىڭ شىرىن بىلەن لەيلىنى بېسىپ چۈشىدۇ، مېنىڭ
ئىشقىم بىلەن سەۋدايىلىغىمۇ پەرھات بىلەن مەجنۇننى
بېسىپ چۈشىدۇ.)

غەم ئەمەس، چۈن خاك راھىدىن تاپارمەن جان ئېسى،
گەرچە موھلىك غەم يۈكى قەددىمنى ئەيلەبتۇر نىگۇن.
(گەرچە ھالاكەتلىك غەم يۈكى قەددىمنى ئېگمە مۈكچەيتىپ قويسىمۇ،
نىمە غەم، چۈنكى ئۇنىڭ باسقان ئىزىدىن ھاياتلىق بويىنى تاپىمەن.)

زۇلغۇڭ ئاللىدا فۇسۇنگەر كۆزلەرىڭ ھەرگوشەدىن،
گويى ئول موشكىن يىلان قەيدىغە ئەيلەرلەر فۇسۇن.
(ئورۇم چېچىڭ ئالدىدىكى كۆزۈڭ، گويا ئىلانغا سىھىر باغلايدىغان
قاراسىھرىنگەرنى ئەسلىتىدۇ.)

ياغدۇرۇپ ناۋەك، بۇزۇق كۆڭلۈم ئىمارەت ئەيلەدىڭ،
گويىيا ھەلپۈش ئېتىپ قويدۇڭ ئاڭا ھەريان سىتۇن.
(كىرپىك ئوقۇڭنى ياغدۇرۇپ، بۇزۇلغان كۆڭلۈمنى خۇددى ھەل
بەرگەن تۈۋرۈكلەرنى قويۇپ، يېڭى ئىمارەتكە ئايلاندۇردۇڭ.)

لەبلىرىڭ ھەجرىدە گىريان كۆزلەرىمنىڭ قانلارى،
قەترەئى گەر تامسا بىر دەريانى ئەيلەر لەئلىگۇن.

(لەۋلىرىڭنىڭ پىراقىدا كوزۇمدىن ئاققان قانلارنىڭ بىرەر تامچىسى تېمىپ كەتسە، بىر دەريانى ياقۇت رەڭگىگە بويايدۇ.)

ۋەسل ئەييامىدا خۇش تۇت زەررەلەرنى ئەي قۇياش
كىم، بۇ كۈنلەرنى بەغايەت قىسقە ئەيلەر چەرخ دۇن.
(ئەي قۇياش، ۋىسال كۈنلىرىدىكى زەررىلەر غەنىمەت، چۈنكى پەلەك چاقى بۇنداق كۈنلەرنى تولىمۇ قىسقارتىۋېتىدۇ.)

باشىم ئۈزرە فورقەتىڭ تاشىنى كورسەڭ، دىگەسەن:
نۇقتە زاھىر ئەيلەمىش گويا نەۋائى ئۈزرە «نون»
(بېشىم ئۈستىدىكى پىراقىڭ تېشىنى كورۈپ، ناۋايىنىڭ بېشىدىكى چېكىت، يەنى"ن" ھەرپىنىڭ چېكىتى شۇنىڭدىن پەيدا بوپتىكەن دەپ قالىسەن.)

بىنەۋامەن ئايرۇ خەيلى ھەمدەمۇ ھەمرازدىن،
زەئىلغ ئول تاريەكلىغكىم ئۇزۇلگەي سازدىن.
(ھەمنەپەس ۋەسىرداشلىرىمدىن ئايرىلىپ بىچارە بولۇپ قالدىم،
زەئىپلىكتىن سازنىڭ ئۇزۇلەي دەپ قالغان تارىغا ئوخشىدىم.)

قالدىمۇ ناز ئۇيقۇسىندا تۇنۇ - كۇن كافىركوزۇڭ،
يا ئاچىلماس ناتەۋانلار ساری ئەينى نازدىن.
(رەھىمسىز كوزۇڭ كېچە - كۇندۇز ناز ئۇيقۇ بىلەنلا ئوتەمدۇ؟
نازىڭ چەشمىسى بىچارىلار تەرەپكە ئېچىلاي دىمەيدىغۇ.)

سوز دىمان جانبەخش لەئلىڭكىم ئولوكنى تىرگۈزۇر،
كورسە روھىللا ئانى دەم ئورماغاي ئەئجازدىن.
(جانبەخش لېۋىڭنىڭ ئولۇكنى تىرىلدۇرۇشى سوزسىز، ئەگەر
ئەيسا پەيغەمبەر ئۇنى كورسە ئوزى دەم ئالالماي قالىدۇ.)

ھىچ جانىب كويىدىن كوڭلۇم قىلا ئالماس ھەۋا،
ئويلە قۇش يەكلىغكى، قالمىش بولغاي ئول پەرۋازدىن.
(كوڭلۇم ئۇنىڭ كوچىسىدىن باشقا ياققا پەرۋاز قىلالمايدۇ، گويا ئۇ
ئۇچۇشتىن قالغان قۇشقا ئوخشاپ قالدى.)

ناۋەكئەنداز ئولغالى كافىر كوزۇڭ، ئەي قاشى يا،
كىمسەگە جان قالماغاي فەھم ئەيلەدىم ئەندازدىن.

(ئەي قېشى يا، رەھىمسىز كۆزۈك مەرگىن بولغاچقا، بايقىغدەك بولسام، ئۇنىڭ ئوق ئېتىشىدىن ھېچكىم ساق قالمىغدەك.)

تا سىرىشكىم قىلدى سىرىم فاش، كۆزدىن سالمىشام
ئېھتىراز، ئەي دوستلار، ۋاجىبدۇرۇر غەمىزدىن.
(كۆز يېشىم سىرىمنى پاش قىلىۋەتتى، ئەي دوستلار
سىرىمنى يايغۇچى بۇ كۆزدىن ھەزى بولمىسام بولمىغدەك.)

چەرخ ئورتانغاي قۇياش ئوتىغە كويگەننى دېسەم،
ئول قۇياش بىدادىيو چەرخى جەفا پەردازدىن.
(ئۇ قۇياشنىڭ زۇلمىدىن ۋە پەلەكنىڭ جاپاسىدىن كويگەن دەردىمنى ئېيتسام، فەلەك قۇياش ئوتىدا ئورتىنىدۇ.)

قورقۇتۇپ ئەلنى تەمۇغ، لېكىن مېنى قىسمى ئەزەل،
ئەلگە ۋەھم ئەنجامدىن، ئەمما ماڭا ئاغازدىن.
(دوزاق كىشىلەرنى ۋەھىمىلىك ئاقىۋەت بىلەن قورقۇتىدۇ، ئەمما مېنى ئۇز قىسمىتىم ئالدىنالا قورقىتىدۇ.)

دەھر ئارا نى كوپكە چۈن تاپقۇك بەقانى ئازغە،
ئەي نەۋائى، ئازۇ كوپ سوز دىمە كوپۇ ئازدىن.
(زاماندىن كوپ نەرسىنى تاپقىلى بولىدۇ، بىراق ئولمەس نەرسىنى ئاز تاپسەن، ئەي ناۋايى، كوپ توغرىلىق ئاز سوزلە، ئازتوغرىلىق كوپ سوزلە.)

گەرچە توكتى قان كوزۇم سەنسز ھەمان، كوڭلۇم ھەمان،
نى كوڭۇلدىن بىر زەمان چىقتىڭ، نى كوزدىن بىر زەمان.
(سەنسز ھەمىشە كوزۇم، كوڭلۇم قان توكسىمۇ، يا بىردەم
كوڭۇلدىن چىقمايسەن، يا بىردەم كوزدىن.)

چۇن تەنمنى ھەجر ئوتى كويدۇردى ئاھ ئۇرسام، نىتاڭ،
دۇد قىلماي نەيلەگەي ئەخگەر ئوزە تۇشكەن سامان.
(ئاھ ئۇرسام پىراق ئوتى تېنمنى كويدۇردى، ھەيران بولما،
چوغنىڭ ئۇستىگە سامان چۇشسە تۇتۇن چىقماي قالامدۇ.)

ھەجر ئوتىنىڭ دۇدى كوز ئاچماققە قويماس، ئاھكىم،
كوز يۇمۇپ ئاچقۇنچە ھىجران زۇلمىدىن تاپمان ئامان.
(جۇدالىق ئوتىنىڭ تۇتۇنى كوزنى ئاچقۇزمايدۇ، ئاھ، بۇ ھىجران
زۇلمىدىن كوز يۇمۇپ ئاچقىچلىك ئارام تاپالمايسەن.)

دەھر ئارايا خشى - يامان ئىچرە بەسى قىلدىم نەزەر،
دىلبەرىمدىن ياخشى يوق، ئانداقكى يوق مەندىن يامان.
(دۇنيادا ياخشى - يامانلارغا كوپ نەزەر سالدىم،
دىلبىرىمدىن ياخشىسى يوق ئىكەن، مەندىن يامىنى.)

ۋەھشەتىم دەشت ئوزرە زاھىردۇر جۇنۇندىن ئانچەكىم،
ۋەھشكىم مەجنۇنغە رام ئىردى، ئىرۇرمەندىن رەمان.

(سەۋدايىلىقتىن بۇ دەشت - چولدە شۇنداق ياۋايىغا ئايلاندىمكى، مەجنۇندىن قاچمايدىغان ياۋايى ھايۋانلار مەندىن ئۇركۈپ قاچىدىغان بولدى.)

ساقىيا، ھىجراندىن ئول دەم ئەيلەگىل بىخۇد مېنى
قۇي تولاكىم بادە، ياخود زەھر ئىكەنىنى تالغامان.
(ئەي ساقى، شۇتاپتا مېنى ھىجران دەردىنى سەزمەس قىلىپ قوي. قەدەھكە مەي قۇيامسەن، زەھەرمۇ، تاللىماي ئىچىۋېرىمەن.)

ئەي نەۋائى، ھەر زەمان گەر ۋەسل تاپساڭ ئەيش قىل،
كىم زەمانغە مۇمكىن ئېرمەس ھىچكىم بولماق زىمان.
(ئەي ناۋايى، قاچان ۋىسال تاپساڭ، پەيزى قىلغىن، چۇنكى، زامانغا ھىچكىم كېپىللىك قىلالمايدۇ.)

مېھرىبانمەس، مەشرەپ يارۇتقان قەلبىنى ئەفلاكتىن،
كىم فەلەككە سالدى ئوت رۇخسارى ئاتەشناكتىن.
(ئۇ، قۇياش ئەمەس، بەلكى فەلەك قەلبىسىدە يوربغان مەشئەلكى،
بۇ ئۇنىڭ ئاتەش رۇخساربىدىن پەلەككە قويۇلغان ئوت.)

ئىشقتىن كويدى تەنىمدە ھەر چۈرۈك بولغان سوئەك،
كىم كورۇپتۇر مۇنداق ئەۋج ئالماق چاقىن خاشاكتىن.
(تېنىمدىكى قۇرۇق سوئەكلەر ئىشق ئوتىدا كويدى، خەشەككە
تۆتۈشۈپ مۇنداق ئەۋج ئالغان چاقماقنى كىم كورگەن؟)

بەس مۇناسىبدۇر تىكەر ھالەتتە كوكسۈم چاكىنى
ئىپ سۈۋۈرماق كوئلەكىم جەيىبنى قىلغان چاكتىن.
(كوكسۈمنىڭ يېرىقلىرىنى تىكىدىغان چاغدا ئەڭ ياخشىسى
كويىنىگىمنىڭ يىرتىلغان ياقىسىدىن يىپ سۈغۇرۇپ ئېلىش كېرەك.)

سەرگەردانمەن ئىشقتىن، چاپساڭ باشىمنى باغلا بېرىڭ،
كىم چاپاردا رەخش، ئۇزۇلۈپ قالماغاي فىتراكتىن.
(ئىشق دەردىدە كاللام ئېغرىلىشىپ كەتتى، بېشىمنى چاپساڭ،
مەھكەم باغلا، ئېتىكنى چاپىتۇرغاندا غالجۇغاڭ ئۇزۇلۈپ
چۈشۈپ قالمىسۇن.)

گەر غەزەب ۋەقتى قولىغا تۇشتۇمۇ تىغى يالاڭ،
باك ئەمەس، ئالماڭ مېنى ئول قاتىلى بىباكدىن.
(غەزىۋى تۇتۇپ قىلىچنى يالاڭغاچلىغان چاغدا قولىغا چۇشۇپ قالدىم، كېرەك يوق، ئۇ رەھىمسىز قاتىلدىن قۇتۇلدۇرۇۋالمەن دىمەڭ.)

مەست ئەگەر مەيخانەدە ئولدۇم، مېنى ئەي دوستلار،
مەي بىلە يۇپ، باغلاڭىز بېغىشىم، بېلىمنى تاكدىن.
(ئەي دوستلار، ئەگەر مەن مەس ھالەتتە مەيخانىدا ئولۇپ قالسام،مەي بىلەن يۇيۇپ، بەل، بېغىشلىرىمنى تەك بىلەن باغلاڭلار.)

دىمە پاكا پاك كەج مەندىن نەۋائى، نىگەكىم،
پاكلىكدىن بولماغاي كەچمەك سېنىڭدەك پاكدىن.
(ناۋايى، مەندىن پاك ـ پاكىزە كەچ، دىمە. ياق، سەندەك پاكدىن كېچىش پاكلىقتىن ئەمەس.)

تۇپراغمدىن ئەھلى ئىشق ئەتسە تەنۇرى شادمەن،
كىم ئىچىمدە ئىشق ئوتى يانماق بىلەن مۇئتادمەن.
(ئاشنىلار توپامدىن تونۇر قىلمۇاسا، خۇش بولىمەن. چۇنكى
مەن ئىچىمدە ئىشق ئوتىنىڭ كويۇشىگە كۇنۇپ قالغان.)

ئادەملىغدىن مېنى شاد ئىستەمەك، ئەي دوستلار
كىم، مەنى مەجنۇن، پەرى ھەجرانىدىن ناشادمەن.
(ئەي دوستلار، مېنى ئادەملىگدىن خوشال بولىدۇ دىمەڭلار،
مەن بىر پەرىنىڭ پىراقىدىكى غەمكىن مەجنۇنمەن.)

ئىشق ئارا قازدىم بەلا تاغنى تىرناغىم بىلە،
ئويلە ساغىنماڭكى، شىرىن ئاشقى فەرھادمەن.
(مېنى يەنە شىرىننىڭ ئاشىغى پەرھاتمىكىن دەپ قالماڭلار،
مەن بولسام بالا تېغنى تىرنىغىم بىلەن قازغان ئاشقىمەن.)

شامى ھەجر ئول كوي ئارا ئەي سەر - سەرى ھەجر ئەسمەكىم،
ئويلە تۇفراغمەنكى، سوبە ئەنفاسىدىن بەربادمەن.
(ئەي ھەجران شاملى، ھەجران كېچىسى بۇ كوچىدا ئۇچۇپ
يۇرمە، چۇنكى مەن تاڭنىڭ نەپەسلىرىدىن توزۇپ تۇرغان توپا.)

زۇلمۇ بىدادىڭدىن ئەلگە ئاھۇ - ئەفغان سالما كىم،
زۇلم ئەگەرسەن ئەيلەگۇك، مەن قابىلى بىدادمەن.

(جەۋرە - زۇلمۇڭ بىلەن باشقىلارنى زارلاتما، زۇلۇم قىلساڭ ماڭا قىل، مەن ئۇنى كوتۇرەلمەيمەن.)

گەر بېرىپ قۇللۇققە خەت، بىر ساغەر ئىچتىم دەيىر ئارا،
قىلماڭمۇ ئەيىبىمكى، ئالەم فىكرىدىن ئازادمەن.
(مەيخانىدا قۇللۇق تىل خېتى بېرىپ بىر قەدەھ ئىچسەم،
ئەيىپكە بۇيرۇماڭلار. مەن بۇنىڭ بىلەن خەلقى ئالەمنىڭ گەپ - سوزىدىن ئازات بولىمەن.)

ئەي نەۋائى، ئىشق ئارا گەردۇنغە سۇنماسمەن بويۇن،
لىكىن ئول خۇرشىد ئەگەر تىغ ئۇرسا ھەم مۇنقادمەن.
(ئەي ناۋايى، ئىشق يولىدا تەقدىرگە بويۇن ئەگمەيمەن،
بىراق، ئۇ قۇياش تىغ تەگسە، بويسۇنمەن.)

ئاشىق ئولدۇم، نېچە جەۋر ئەھلى زەماندىن تارتايمەن،
ئولكىم ئاشۇبى زەماندۇر، بارى، ئاندىن تارتايمەن.
(ئاشىق بولدۇم، كىشىلەردىن قانچىلىك جەۋرە كورسەم - كورەي،
زامانىنى زىلزىلىگە سالغۇچىدىن تارتقۇلۇق بولسىلا تارتاي.)

يار ئىلە ئەغيار زۇلمى ھەددىن ئوتتى، ۋەھ، نېچە،
ۋەسل ئۇچۇن جەۋرۇ - جەفا ياخشى - ياماندىن تارتايمەن.
(يارنىڭ ھەم غەيرىنىڭ زۇلمى چېكىدىن ئاشتى، ئاھ ۋىسال
ئۇچۇن ياخشى ھەم يامانىدىن قانچىلىك جەۋرۇ - جاپا
كەلسىمۇ، تارتقۇلۇق.)

ھەجر گىردابىدادۇر كوڭلۇم، كەمەندى ۋەسل بەر
كىم، سالىپ ئانى بۇ بەھرى بىگەراندىن تارتايمەن.
(كوڭلۇم جۇدالىق قاينىمىدا، ۋىسال ئاغامچىسىنى بېرىڭلار.
مەن ئۇنى بۇ پايانسىز دېڭىزدىن تارتىپ چىقراي.)

سەن تەنەئۈم گۇلبۇنىدىن ئۇز فەراغەت غۇنچەسى،
مەن بەلا پەيكانى جىسمى ناتەۋاندىن تارتايمەن.
(سەن نىمەت گۇلىدىن راھەت غۇنچىسىنى ئۇز، مەن بالا
ئوقلىرىنىڭ جىسمىمغە سالغان دەردىنى تارتاي.)

بارغالى كويىگە ئىگنىمدىن چىقار گويا قانات،
جەۋرىدىن دىسەم ئايىاق ئول ئاستاندىن تارتايمەن.

(كوچىسىغا بېرىش ئۈچۈن گويا يەلكەم قانات چىقىرىدۇ،
بىراق، جەۋرىنى دېسەم، بوسۇغۇسىغا دەسسىمەيدىغان.)

مېھمانىم بولساڭ ئالمىدا ھەۋادىس توھفەسىن،
نېش تەندىن، ئوق كۆڭۈلدىن، نالە جاندىن تارتايىن.
(ئالدىمدا مېھمانىم بولساڭ بېشىمغا كەلگەن بالالارنى، يەنى
تېنىمدىن تىكەننى، يۈرەكتىن ئوقنى، جېنىمدىن نالە - زارنى
چىقىراي.)

ئەي نەۋائى، نېچە قىلغايلار ئىتەكدەك پايمال،
مەن داغى ئەمدى ئىتەك ئەھلى زەماندىن تارتايىن.
(ئەي ناۋايى، ئىتەكنى دەسسىگەندەك ئاياق ئاستى قىلمۇيتە-
دىكەن، مەنمۇ ئەمدى زامانداشلاردىن پېشمانى تارتاي.)

بەلا دەشتى ئارا مەجنۇن مېنىڭدەك كورمەمىش دەۋران،
قۇيۇندەك ھەر زامان بىر كورمەگەن ۋادىدا سەرگەردان.
(مەجنۇن بالا دەشتىدە مەن كورگەندەك كۇننى كورگىنى يوق،
ماڭا ئوخشاش قۇيۇندەك پىقراپ يۇرۇدىغان سەرگەردانىنى
كورمىدى.)

نى ئەندوھ مەلالىمغە بەلىيەت دەشتىدەك غايەت،
نى سەۋداۋۇ جۇنۇنۇمغە مەلامەت بەھرىدەك پايان.
(قايغۇم ۋە بارامليغىم بالا دەشتىدەك چەكسىز، سەۋ-
دايىلىغىمغا، سارائىلىغىمغا تاپا-تەنە دېڭىزدەك پايانسىز.)

تۇنۇم دەيجۇر، ئۇزۇم رەنجۇر، ئىچىم غەمناكۇ باغرىم چاك،
تىلىم لالو، تەنىم بىھال، ئىشىم ئەفغان، سىرىشكىم قان.
(كېچەم بەكمۇ قاراڭغۇ، ئۇزۇم كېسەل، ئىچىم غەملىك، باغرىم
چاك، تىلىم گاچا، بەدىنىم ھالسىز، ئىشىم ئاھ-زار، كوز يېشىم قان.)

زەئىفو دەردۇ غەم پىشە نەھىفو مىھنەت ئەندىشە،
زەلىلو بىسەرو سامان، قەتلى خەنجەرى ھىجران.
(ئاجىزلىق، دەردو غەم، ئورۇغلۇق، جاپا چېكىش. ئەندىشە—
مېنىڭ كەسپىم، ھېچكىمى، ھېچنىمىسى يوق خار-زارمەن،
ھىجران خەنجىرى بىلەن ئولتۇرۇلگەنمەن.)

فىغانىمدىن فەلەك غەمكىن، سىرىشكىمدىن جەھان رەڭگىن،
نى دەردىم ئوتىغە تەسكىن، نى ھەجرىم دەردىغە دەرمان.
(پىغانىمدىن پەلەك غەمكىن، كوز يېشىمدىن جاھان قىزىرىپ
كەتكەن، دەردىمنىڭ ئوتى پەسەيەي دىمەيدۇ، يا ھىجرانىمنىڭ
دەردىگە دەرمان يوق.)

باشىم غەم تاشىدىن پارە، تەنىم ھەجر ئوقىدىن يارە،
كوڭۈل بۇ پارەغە چارە تاپارغە تاپمايىن ئىمكان.
(بېشىم غەم تېشى زەربىدىن پارە، تېنىم ھىجران ئوقىدىن يارا،
كوڭلۇم بۇ پارە - پارەلىققا ئىلاج تېپىشقا ئىمكانسىز.)

كوزۇم نەملىق، بويۇم خەملىق، ئىچىم ئەندوھى ماتەملىق،
نى ھەمدەملىق، نى مەھرەملىق تاپىپ بۇ مىھنەتى پىنھان.
(كوزۇم نەملىك، بەستىم ئېگىك، ئىچىم ماتەم قايغۇسىغا تولغان،
بۇ يوشۇرۇن دەردىمگە ئولپەت، ھەمنەپەس نەدە.)

ماڭانى يار،نى ھەمدەم، ماڭانى دوستۇئى مەھرەم،
ماڭانى چارە، نى مەرھەم، ماڭانى سەبرۇ نى سامان.
(يا يار - ھەمدىمىم يوق، يا سىرداش دوستۇم، يا چارەم يوق،
يا دورام، يا سەۋرە - تاقىتىم يوق، يا ئارام.)

ھەم ئەھۋالى تەباھىمدىن، ھەم ئاھى سوبھى گاھىمدىن،
ھەم ئوتلۇق دۇدى ئاھىمدىن قارارىب كۆلبەئى ئەھران.
(خاراپ ھالىمدىن، تاڭغىچە چەككەن زارىمدىن، ئوتلۇق ئاھىم
تۇتۇنىدىن غەمكىن كەپەمنى قاراڭغۇ باستى.)

فەلەك رەھزەن، زەمان دۇشمەن، بەدەن رەۋزەن ئۇزەرەۋزەن،

قالىب جان ھەسرەتىدىن تەن، چىقىپ تەن كىشۋەرىدىن جان.

(پەلەك قاراقچى، زامان دۇشمەن، بەدبنىم ھوتمۇ توشۇك، جان تەن يۇرتىدىن چىقىپ كېتىپ، تەن جان ھەسرىتىدە قالدى.)

نەۋائى بولسا مەمنەت كوب، ئىچەكور جامى ئىشرەت كوب، نېچە بولسا سەئۇبەت كوب، قىلۇر ۋەھدەت مەيى ئاسان.
(ناۋايى، جاپا قانچە كوپ بولسا، خوش قىلىدىغان شاراپنى شۇنچە كوپ ئىچ، مۇشكۇلۇك قانچە كوپ بولمىسۇن، ئۇنى تەنھالىق شارابى ئاسان قىلىدۇ.)

سپهری ئاینه‌گۇن گه‌رده‌ممدىن بولدى قاراڭغۇ،
ئه‌سه‌ر يوق ئه‌مدى ده‌ممدىن قويولسا ئاغزىمه كوزگۇ.
(ئه‌ينه‌كته‌ك ئاسمان مېنىڭ دىممدىن قاراڭغۇلىشىپ كه‌تكه‌ن ئىكه‌ن،
ئه‌مدى ئاغزىمغا ئه‌ينه‌ك تۇتۇپ بېقىڭلار، تىنىغممدىن ئه‌سه‌ر يوق.)

فىراق به‌زمىده ئېرمه‌س سۇراهى ئاغزىدا قۇل - قۇل،
كى قىلدى قه‌هقه‌هه برله غه‌ريب هالىمه كۇلكو.
(جۇدالىق به‌زمىده مه‌ي قۇيغاندا شىشىنىڭ ئاغزى بۇلدۇقلاۋاتىدۇ
دىمه‌ڭلار، به‌لكى ئۇ مېنىڭ غه‌لىتى هالىمغا قاقاخلاپ كۇلۇۋاتىدۇ.)

سپهر به‌هرىغه باقسا‌ڭ يۇزۇڭ ئه‌كسۇرۇر مهر،
كورۇنۇر ئىكى قۇياش، چۇن بولۇر قۇياشقه سۇ ئوترۇ.
(ئاسمان دېڭىزىغا باقسا‌ڭ، قۇياش يۇزۇڭنىڭ ئه‌كسىده‌ك
كورۇنۇدۇ، ده‌رۋه‌قه، قۇياشنىڭ شوئلىسى سۇغا چۇشسه قۇياش
ئىككى كورىنىدىغۇ.)

يۇزۇڭده قه‌تره‌ئى خۇي خال نوقته‌سىنمۇ ياشۇردى،
ۋه يا چومۇب نه‌فه‌س ئاسرار هايات سۇيده هىندۇ.
(يۇزۇڭدىكى ته‌ر تامچىسى قارا خالىڭنى يوشۇرۇۋالدىمۇ؟
ياكى بىر هىندى راهه‌تلىنىش ئۈچۇن ئابىهايات سۇيىگه‌چومۇلىۋاتامدۇ؟)

نېتىپ هه‌بب ۋىسالىن ته‌مه‌ئ قىلاي، مه‌ن شه‌يدا
كى ته‌لبه بىئه‌ده‌ب، تۇندخوي ئېرۇر پىرى ئه‌سرۇ.

(يار ۋىسالىنى نىمە دەپ تاما قىلاي، مەن بولسام بىئەدەپ
شەيدا، ئۇ بولسا بەكمۇ نازۇك مىجەز.)

يارۇق گەر ئولمادى شەمئى مۇرادىڭ، ئەيتمۇ كوپ سوز،
كىشى قەزا بىلە بولماس ئۇرۇشماق، ئەيلەمە يارغۇ.
(مۇرات چىرىغىڭ يوردىمسا، زارلاپ نىمە قىلىسەن، تەقدىر
بىلەن ئۇرۇشقىلى بولمايدىكەن، ئۇزەكگە ئازاب سالما.)

نەۋايى ئىستەر ئىسەڭ يار لەئلى كامىنى، جان بەر،
ئوزۇڭدە، ئەلگە تىرىلمەكلىك ئولمەگۇنچە بولۇرمۇ؟
(ناۋائى، يارىنىڭ لېۋىگە ئېرىشەي دىسەڭ، جېنىڭنى بەر،
ئوزەڭ دېگىنە، كىشىگە ئولمىگىچە تىرىلمەكلىك نەدە؟)

لەبىڭغە **تا** يېتىپتۇر بارماغىم ھەيرەتدىن ئېركىنىمۇ،
كى تىشلەرمەن ئانى ھەر لەھزە يالەززەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(بارمىغىم لېۋىڭگە تېگىپ كەتتى، بۇ شەيدالىقتىنمىكىن؟
ئۇنى چىشلەپ - شۇراپلا كەتتىم، لەززىتى شۇنداق
قىلدۇرغانمىكىن؟)

چاقىلغاچ بەرقى ھوسنۇڭكىم، خەلايىقنىڭ كوزى يارۇر،
مېنىڭ ئورتەنمەكىم ئول شوئلە يا غەيرەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(ھوسنۇڭ چاقمىغى چاقسا، خالايىقنىڭ كوزى يۇرۇيدۇ،
مېنىڭ ئورتۇنۇشۇم ئەشۇ شوئلدىنمىدۇ ياكى ھەسەتتىنمىدۇ؟)

ساچىڭ رەڭگۇ ئېسىدىنكىم دىماغىم بولدى ئاشۇفتە،
بۇ سەۋادىدىنمۇ ئىركىن، يوقسە ئول نەكھەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(چېچىڭنىڭ رەڭگى ۋە پۇرىغدىن دىمىغىم ھوزۇر تاپتى،
بۇ، سەۋدايىلىقتىنمۇ، يا شۇ خۇشپۇراقتىنمۇ؟)

نەسىمى يەتتىكىم، روھۇمنى قىلدى تازە ئۇ بىلمان،
كى ئانىڭ كويىدىن يا رەۋزەئى جەننەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(بىر شامال كېلىپ روھىمنى جانلاندۇرۇۋەتتى، بىلمىدىم، بۇ
شامال ئۇنىڭ كوچىسىدىن كەلدىمۇ، ياكى جەننەت بېغىدىنمۇ؟)

تەنىمدە تاشلار زەربى، ئىچىمدە نىشلەر زەخمى،
جۇنۇن بىدادىدىن يا ئىشق ئارا شىددەتدىن ئېركىنىمۇ؟

(يار ۋىسالىنى نىمە دەپ تاما قىلاي، مەن بولسام بىئەدەپ
شەيدا، ئۇ بولسا بەكمۇ نازۇك مىجەز.)

يارۇق گەر ئولمادى شەمئى مۇرادىڭ، ئەيتمۇ كوپ سوز،
كىشى قەزا بىلە بولماس ئۇرۇشماق، ئەيلەمە يارغۇ.
(مۇرات چىرىغىڭ يوردىمسا، زارلاپ نىمە قىلىسەن، تەقدىر
بىلەن ئۇرۇشقىلى بولمايدىكەن، ئۇزەكگە ئازاب سالما.)

نەۋايى ئىستەر ئىسەڭ يار لەئلى كامىنى، جان بەر،
ئوزۇڭدە، ئەلگە تىرىلمەكلىك ئولمەگۇنچە بولۇرمۇ؟
(ناۋائى، يارىنىڭ لېۋىگە ئېرىشەي دىسەڭ، جېنىڭنى بەر،
ئوزەڭ دېگىنە، كىشىگە ئولمىگىچە تىرىلمەكلىك نەدە؟)

لەبىڭغە **تا** يېتىپتۇر بارماغىم ھەيرەتدىن ئېركىنىمۇ،
كى تىشلەرمەن ئانى ھەر لەھزە يالەززەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(بارمىغىم لېۋىڭگە تېگىپ كەتتى، بۇ شەيدالىقتىنمىكىن؟
ئۇنى چىشلەپ - شۇراپلا كەتتىم، لەززىتى شۇنداق
قىلدۇرغانمىكىن؟)

چاقىلغاچ بەرقى ھوسنۇڭكىم، خەلايىقنىڭ كوزى يارۇر،
مېنىڭ ئورتەنمەكىم ئول شوئلە يا غەيرەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(ھوسنۇڭ چاقمىغى چاقسا، خالايىقنىڭ كوزى يۇرۇيدۇ،
مېنىڭ ئورتۇنۇشۇم ئەشۇ شوئلدىنمىدۇ ياكى ھەسەتتىنمىدۇ؟)

ساچىڭ رەڭگۇ ئېسىدىنكىم دىماغىم بولدى ئاشۇفتە،
بۇ سەۋادىدىنمۇ ئىركىن، يوقسە ئول نەكھەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(چېچىڭنىڭ رەڭگى ۋە پۇرىغدىن دىمىغىم ھوزۇر تاپتى،
بۇ، سەۋدايىلىقتىنمۇ، يا شۇ خۇشپۇراقتىنمۇ؟)

نەسىمى يەتتىكىم، روھۇمنى قىلدى تازە ئۇ بىلمان،
كى ئانىڭ كويىدىن يا رەۋزەئى جەننەتدىن ئېركىنىمۇ؟
(بىر شامال كېلىپ روھىمنى جانلاندۇرۇۋەتتى، بىلمىدىم، بۇ
شامال ئۇنىڭ كوچىسىدىن كەلدىمۇ، ياكى جەننەت بېغىدىنمۇ؟)

تەنىمدە تاشلار زەربى، ئىچىمدە نىشلەر زەخمى،
جۇنۇن بىدادىدىن يا ئىشق ئارا شىددەتدىن ئېركىنىمۇ؟

(تېنىمدىكى تاش زەربىسى، ئىچىمدىكى نەشتەر زەخمى،
ساراڭلىق دەردىدىن بولغانمىدۇ ياكى ئىشقىنىڭ كۈچلۈكلىگىدىن؟)

تەمۇغ ئوتى بۇ يەڭلىغ تېز ئىكىنمۇ، ئەي كوڭۇل، ياخود
ئاڭا مۇنچە ھەرارەت شوئلەئى فۇرقەتدىن ئېركىنمۇ؟
(ئەي كوڭۇل، دوزاق ئوتى ئەسلى شۇنداق ئۇلۇقمۇ؟
ياكى ئۇنىڭغا مۇنچىلىك ھارارەت پىراق ئوتىدىن كەلگەنمۇ؟)

بۇ كىم ئالەم ئارا ئىشقىم سوزىدىن ئوزگە سوز يوقتۇر،
ئوتۇم تەسرىدىن ئېركىنمۇ يا شوھرەتىدىن ئېركىنمۇ؟
(جاھاندا مېنىڭ ئىشقىم ئوتىدىن باشقا سوز يوقتۇر،
بۇ ئوتۇمنىڭ تەسرىدىنمۇ ياكى داڭقىم پۇر بولۇپ كەتكەنلىكتىنمۇ؟)

ئىچىمدە زەئىغدۇر، ساقى، قەدەھ بەر، گەرچە بىلمانكىم
خۇمار ئاسپىدىن، يادەۋر ئارا مەنھەتتىن ئېركىنمۇ؟
(ئەي ساقى، قەدەھ سۇن، مادارىم يوق، بىلمىدىم،
خۇمارنىڭ دەردىدىنمۇ ياكى زامانىنىڭ جاپاسىدىنمۇ؟)

فەنا لافىن ئۇرۇپ، ئۇزىن ئولۇسقە ئەيلەمەك مۇھتاج،
بۇ دەۋا ئىچرە كېزىبى مەھز، يا ھىممەتدىن ئېركىنمۇ؟
(يوقۇلۇشتىن لاپ ئۇرۇپ، كىشىلەرگە ئوزىنى مۇھتاج قىلماقلىق —
ھىممەتتىنمۇ ياكى يالغان پاكلىقتىنمۇ؟)

مەنۇ مۇغ دەيرىكىم، ھەرسايىل ئاندا شەھ ساڭى بارماس،
دىگىل، ئەي شەيخ، ھىممەتىدىنمۇ يا شەۋكەتىدىن ئېركىنمۇ؟

(مەنمۇ مەيخاندا، بۇ يەردىن ھىچبىر تىلەچى پادىشانىڭ ئالدىغا بارمايدۇ، ئەي شەيخ، ئېيتقىنا، بۇ ھىممەتتىنمۇ ياكى شەۋكەتتىنمۇ؟)

نەۋائى كوڭلى يانىپ ئىشقىدىن كويمەكنى بەس قىلدى،
نەدامەتدىن ئېگىن يا ئىرتەكى ئادەتدىن ئېپرگىنمۇ؟
(ناۋايىنىڭ كوڭلى ئىشق ئوتىدا شۇنچە كويدى، ئەمدى كويۇشنى توختاتتى. بۇ پۇشايماندىنمۇ ياكى بۇرۇن شۇنداق ئادىتى بارمىدى؟)

قىلماغىل بارغالى شتاب يەنە،
سالما كۆڭلۈمگە ئىزتىراب يەنە.
(يەنە كېتسەڭ دەپ ئالدىرىما،
كۆڭلۈمنى يەنە بارام قىلما.)

كەلدىڭ، كۆلبەم ئولدى قەسرى بەھشت،
قىلما ئانى چىقىپ خەراب يەنە.
(كەلگەندىڭ، كەپەم خۇددى جەننەت سارىيىغا
ئايلانغان ئىدى، چىقىپ كېتىپ خاراپ ئەيلىمە.)

بىر دەم ئاھىم يېلى چۈ ئىلتور ئانى،
سالما رۇخسار ئۈزە نىقاب يەنە.
(جامالىڭغا نىقاپ تارتما،
ئاھىم شامىلى ئۈنى بەربىر ئۇچۇرۇۋېتىدۇ.)

لەبى لەئلىڭغە ئوخشىماس ياقۇت،
يەنە دۇر تاش لەئلى تاب يەنە.
(ئۇ قىزىل لېۋىڭگە قانداق ئوخشىسۇن،
پاقىراق ياقۇت بەربىر تاش.)

ساقىيا تۇت قەدەھكى رەنجى خۇمار،
قىلادۇر جانىمە ئەزاب يەنە.

(ئەي ساقى، قەدەھ تۇتقىن، خۇمار
يەنە جېنىمنى ئازاپلاۋاتىدۇ.)

مەيكەدە باغلىق ئېردى، توكتۇم ئەشك،
ئانچە كىم بولدى فەتھ باب يەنە.
(مەيخانا تاقاغلىق ئىكەن، يىغلاۋەرگەن ئىدىم،
ئىشىك يەنە ئېچىلدى.)

ئىچ نەۋائى، قەدەھكى، تۇزدى نەۋا
بەزم ئارا ئۇد ئىلە رەباب يەنە.
(ناۋايى قەدەھ ئىچ، چۇنكى بەزمدە ئۇد بىلەن
راۋاپ نەغمىگە چۇشتى.)

یارەب، ئول یۈزنی دەمی کوزۈمگە پىنھان ئەيلەمە،
یا کوزۈمنی ئاندىن ئوزگە یۈزگە ھەیران ئەيلەمە.
(ئەي خۇدا، ئەشۇ یۈزنی بىردەمىمۇ کوزۈمدىن نېرى قىلما،
کوزۈمنىمۇ ئۇنىڭدىن باشقا یۈزگە شەيدا قىلما.)

چىھرەسىغە مەزبان ئولسۇن کوزۈم، ئول چىھرەنی
کوزلەرىم ئويىدىن ئوزگە کوزگە مىھمان ئەيلەمە.
(کوزۈم ئۇنىڭ چىھرىسىگە ساھىپخانە بولسۇن، ئۇچىھرىنی
کوزلىرىم ئويىدىن باشقا کوزگە مىھمان قىلما.)

ئاچمايىن زۇلف، پەرىشان کوڭلۈمە چەکتۈرمە ئاھ،
يەتمەيىن ئاھىم يېلى، زۇلفىن پەرىشان ئەيلەمە.
(زۇلپىنی يايمىسۇن، پەرىشان کوڭلۈمنی ئاھ ئۇرغۇزما، ئاھىم
شامىلى يېتىپ بارماي تۇرۇپ، ئۇنىڭ زۇلپىنی يايدۇرما.)

جانىمە لەئلىدىن ئوزگە لەئلىدىن بەرمە ھايات،
لەئلىغە جانىمدىن ئوزگە جاننی قۇربان ئەيلەمە.
(ماڭا ئۇنىڭ ياقۇت لېۋىدىن بولەك يەنە بىر ياقۇت لەۋدىن ھايات
بەرمە،
ئۇنىڭ ياقۇت لېۋىگە مېنىڭ جېنىمدىن باشقا جاننی قۇربان قىلما.)

باشىمە کويىدىن ئوزگە کوينی قىلما ۋەتەن،
کويىدا باشىمدىن ئوزگە باشنی غەلتان ئەيلەمە.

(بېشىمغا ئۇنىڭ كوچىسىدىن باشقا پانا جاي بەرمە، ئۇنىڭ كوچىسىدا مېنىڭكىدىن باشقا باشنى يۆمۈلاتما.)

ئەي كوكۈل، دەۋر ئەھلىدىن مىڭ يىلچىلىق يول گوشە تۇت،
يا ئالاردىن يەتسە يۈزمىڭ غۇسسە، ئەغغان ئەيلەمە.
(ئەي كوكۈل، دەۋر ئەھلىدىن مىڭ يىللىق يول نېرى بول،
ياكى ئۇلاردىن يۈزمىڭ ئەلەم كەلسىمۇ زارلانما.)

ئىستەسەڭ، ئەي گۈل، نەۋائىدەك خوشئەلھان بۇلبۇلى،
غۇنچەدەك كوكلىن مەلامەت خارىدىن قان ئەيلەمە.
(ئەي گۈل، ناۋايىدەك خۇشئاۋاز بۇلبۇلنى ئىزلىسەڭ، مالامەت
تىكەنىنى سانچىپ ئۇنىڭ غۇنچىدەك كوكلىنى قان قىلما.)

ئارەزىڭ ھەجرىدا زار ئېردىم قۇياش باتقان چاغى،
كىم سەبا پەيكى ماڭا يەتكۈردى بىر گۈل يافراغى.
(كۈن پېتىش بىلەن جامالىڭدىن ئايرىلىپ زارلانغان ئىدىم،
تاڭنىڭ شامال ئەلچىسى ماڭا بىر گۈل يادىرىغىنى يەتكۈزدى.)

تولدى شەۋقىڭ گەۋھەرىدىن بەھرى ئىشق ئىچرە كۆڭۈل،
گويىيا بولمىش مېنىڭ كۆڭلۈم سەدەفنىڭ قورساغى.
(كۆڭلۈم ئىشق دېڭىزىدا ئىشتىياقلىق گوھىرى بىلەن تولۇپ،
خۇددى سەدەفنىڭ قوسىغىغا ئوخشاپ قالدى.)

يەرگە تامغاچ ئەشكى ھەيۋان چەشمەسى بولماق نىتاڭ،
قايسى كوز ئىچرەكى يەر تۇتسا ئاياغىڭ تۇفراغى.
(قايسى كوزگە سېنىڭ ئايىغىڭنىڭ توزىڭى كىرىپ كەتسە،
ئۇ كوزدىن ئاققان ياش ئابىھايات بۇلغى بولسا، ئەجەپ ئەمەس.)

سورتسەم مژگان كەفى پايىڭغە، كوپ ۋەھم ئەتمە كىم،
قىلمادى ئەفگار گۈل بەرگىنى بۇلبۇل تىرناغى.
(تاپىنىڭغا كىرپىكلىرىمنى سۈرتسەم ۋەھىمىگە چۈشمە، بۇلبۇل
تىمىغى گۈل بەرگىنى زەخمىلەندۈرمەيدىغۇ.)

نېتىب ئاسراي ئۇزنى ھالىمنى ئول ئاي چىققان زامان،
ئاڭلاتۇر يانمىغە ئولتۇرغانغە كۆڭلۈم سالماغى.

(ئۇ ئاي چىقىپ كەلسە ئۇز ھالىتىمنى قانداقمۇ ساقلىيالايمەن، چۈنكى يۇرىكىمنىڭ سېلىشى ئۇنى يېنىمدا ئولتۇرغانلارغا بىلدۈرۈپ قويىدۇ.)

ياشىم ئەللىك بولدى، يۇز ھەسرەت يىسەمگىم، سود يوق،
ئۇزنى مەيدىن خۇش تۇتاي، چون ئوتتى ئومرۇم خۇشراغى.

(يېشىم ئەللىككە باردى، يۇز ھەسرەت چەككىنىم بىلەن، پايدىسى يوق، ئومرۇمنىڭ خوشال مەزگىلى كېتىپتۇ، ئەمدى ئۇزەمنى مەي بىلەن خۇش قىلاي.)

ئەي ناۋائى، ۋامىقۇ فەرھادۇ مەجنۇن باردىلار،
بولما غافىل دەمبەدەم قىلغۇڭ ئەزىمەت سەن داغى.

(ئەي ناۋايى، ۋامىق، پەرھات، مەجنۇنلارنىڭ ھەممىسى كەتتى، ھېچ ۋاقىت بىپەرۋالىق قىلما، ئارقىدىن سەنمۇ يولغا راۋان بولىسەن.)

قان ئەيلەدىڭ كۆڭۈلنى نەھانى،
كورگىل ئىككى كوزۇمدە نىشانى.
(كۆڭلۈمنى تۈيغۇزماي قان قىلدىڭ، قارا،
ئىككى كوزۇمدە ئۇنىڭ نىشانى تۇرۇپتۇ.)

تۇشتى ئىغانغە كۆڭلۈم ئول ئايدىن،
تاڭ يوق، يېتىشسە كوككە ئىغانى.
(ئۇ ئاينىڭ ئىشقىدا كۆڭلۈم پەريات كوتەردى،
بۇ پەريات پەلەككە يەتسە، ھەيران قالما.)

ھەجرىڭ تۇنگە تۇشكەلى كۆڭلۈم،
بولمىش كوزگە تىرە جەھانى.
(كۆڭلۈم ھىجرانىڭ تۇنگە كىرىپ قالغانلىقتىن،
پۈتۈن جاھان كوزۇمگە قاپ - قاراڭغۇ كورۇندى.)

ھەسرەت گۈلى ھەمۇلدەم ئاچىلغاي،
باغرىمنىڭ تامسا كويىدا قانى.
(ئۇنىڭ كوچىسىغا جىگەر قېنىم تامسا، شۇنان ھەسرەت
گۈلى ئېچىلىدۇ.)

ھەر كىمسەگە نى توھمەت ئېتەيكىم:
"ئىتكەن كۆڭلۈنى ئالدى فەلانى"؟

("يۇتتۇرۇپ قويغان كۆڭلۈمنى پالانى ئالدى" — دەپ
كورگەنلا ئادەمگە توھمەت قىلايمۇ؟)

ئەيلەردە ئىشقىڭ شەرھىنى تەھرىر،
سىغماس قەلەمۇ تىلگە بەيانى.
(ئىشقىڭنى شەرھىلەشكە تۇغرا كەلسە،
ئۇنىڭ بايانىغا قەلەمۇ، تىلمۇ ئاجىزلىق قىلىدۇ.)

خسرەۋ، نەۋائىيا، سېنى كورسە،
شەھنى دېگەي مۇلكىشەھ سانى.
(ئەي ناۋايى، مۇبادا خسرەۋ سېنى كورسە،
شاھنى ئىككىنچى پادىشا دېيىشى مۇمكىن.)

سەھەر خاۋەر شەھى چەرخ ئوزرە كىم خەيلى ھەشەم چەكتى،
شۇئائى خەت بىلە كوھسار ئوزە ئالتۇن ئەلەم چەكتى.
(شەرق شاھى سەھەردە ئاسمان بويلاپ قوشۇن تارتتى، نۇر سىزغى
بىلەن بىزەلگەن ئالتۇن تۇغنى تاغ ئۇستىدە جەۋلان قىلدۇردى.)

قەزا فەرراشى چەكتى سۇبھىنك سىمن سۇپۇرگۇسن،
مۇزەھھەب پەرلەرىن ئانداقكى تاۋۇسى ھەرەم چەكتى.
(تەقدىر خىزمەتكارى سەھەرنىك كۇموش سۇپۇرگىسىنى ئىشقا
سالغان ئىدى، گويا ھەرەم ئىچىدىكى تاۋۇسلار ئالتۇن قۇيرىغىنى
يايغاندەك بولدى.)

كىتابە سونئى كىلكى سورەئى «ۋەششەمس» تەفسىرىن
فەلەك تاقى ھەۋاشسدا زەرھەلدىن رەقەم چەكتى.
(ياراتقۇچىنىك قەلىمى پەلەك گۇمبىزىنىك تۇرۇسلىرىغا
"قۇياش" سورىنىك شەرھىنى ئالتۇن قەلەم بىلەن پۇتتى.)

مۇئەززىن كەئبە تاقى ئوزرە گۇلباڭى سەمەد ئۇردى،
بەرەھمەن دەير ئەيۋانىدا ئاھەڭگى سەنەم چەكتى.
(مەزىن كەبە مۇنارى ئۇستىدە ئەزەن ياڭراتتى، ئاتەشپەرەست
روھانىسى بۇت كۇيىنى چالدى.)

ياقا چاك ئەتتى گاھى سۇبھ ئول ماتەمغە ئاشتىكىم
بۇ مۇھلىك شامى ھىجران ئىچرە يۇز خۇنابى غەم چەكتى.

(ئولتۇرگۈچى ھىجران تۈنىدە ئاشىقلار غەم زەردابىنى يۇتقاچقا، تاك ماتەم قايغۇسىدا ياقىسىنى يىرتىۋەتتى.)

زامانى كۆلدى ئول غافىلغەكسىم دەۋران سىتەم تىغىن
ئاڭا ئۇرماقنى ئاڭلاب ئۇزگەگە تىغى ستەم چەكتى.
(بىرزامان ئۇ بىچەرۋاغا كۆلۈپ قاردى، چۈنكى ھەلەك زۇلۇم تىغىنى ئۇنىڭغا ئۇرماقچى بولغانلىغىنى سېزىپ، بۇ تىغنى باشقىغا ئۇردى.)

خوشا ئولگىم مۇنگدەك چاغ ۋەفاسىز ئومرىنى ئاڭلاپ،
سەبۇھى جامىنى ئەھباب بىرلە دەمبەدەم چەكتى.
(شۇسى ياخشى بولدىكى، مۇنداق پەيتتە دوستلار ئومۇرنىك ۋاپاسىزلىغىنى سېزىپ، سەھەر شارابىنى ئارقا - ئارقىدىن ئىچىشتى.)

مەئانى ئەھلى گاھى نۇكتە ئوزرە قىلۇ قال ئەتتى،
تەغەننى خەيلى نەغمە ئىچرە گاھى زىروُ - بەم چەكتى.
(مۇتەپەككۇرلەر چوڭقۇر - نازۇك پىكىرلەردىن گەپ ئاچتى، سازەندىلەر بولسا بوم ۋە زىل تارلىرىنى چېكىپ نەغمىگە چۇشتى.)

ئەگەر كوڭلىدە بىرگۇل ھەجرىدىن خارى فىراق ئولسە،
بەھانە يىغلىماققە بىر نېچە جامى ئەلەم چەكتى.
(يۇرىگىگە بىر گۇلنىك جۇدالىق دەردىنىك تىكىنى سانچىلغان ئادەم، يىغلاشقا باھانە تېپىش ئۇچۇن ئەلەم شارابىنى ئىچتى.)

ۋەگەر خۇد ۋەسلى ئىقبالى مۇيەسسەر ئولسە ئول سائەت،
فەرىدۇن تەختى ئوزرە بەزم تۇزدى، جامى جەم چەكتى.

(ئەگەر ئاشىق ۋىسال پەيتىگە ئېرىشسە، ئۇ چاغدا پەرىدۇن تەختىدە بەزمە قىلىپ، جەمشىت جامىنى ئىچكەندەك بولىدۇ.)

بولۇپ مەتلۇب رۇخسارىغە مەھۇجامدىن سەرمەست،
يۇزىن تۇفراقغە قويدى، باشىنى ئاللىغە ھەم چەكتى.
(كىشى يار جامالىنى كورگەندە ئوزىنى يوقىتىپ، مەسلىكتىن ئۇنىڭ ئالدىغا ئېگىلىدۇ ۋە يۇزىنى تۇپراققا قويىدۇ.)

نى دەۋلەتدۇركى، ئانداق باردى بۇ ھالەت ئوزىدىنكىم
بەقا ئىقلىمىدىن رەختىنى تا مۇلكى ئەدەم چەكتى.
(مۇشۇنداق ھالەتتە كىشى ئوزىدىن كېتىپ، پۇتۇن ۋەسلى بىلەن ھايات‌لىق ئىقلىمىدىن ماماتلىق زىمىنىغا ماڭسا، نىمە دېگەن دولەت - ھە!)

نەۋائى، شايەد ئول رەھرەۋغە بۇ مەقسەد نەسب ئولغاي،
كىم ئول دەشتى فەنا قەتئ ئەتكەلى يىللار قەدەم چەكتى.
(ناۋايى، يىللار يۇقۇلۇش دەشتىنى بېسىپ ئوتۇش ئۈچۈن قەدەم قويدى، يولۇچىغا بۇ مەقسەت نېسىپ بولسا، ئەجەپلەنمىگۈلۈك.)

يوقتور ئەندوهى مەلالەت ئوتىغە خەس مەن كەبى،
بىدىلو بىچارەۋۇ بىمارۇ بىكەس مەن كەبى.
(مەندەك قايغۇ - ئەلەم ئوتىدا كويگەن خەس يوق،
مەندەك بىچارە، غەمكىن، ئاغرىقچان مىسكىن يوق.)

ئەيكى مەجنۇن ۋەسفىن ئەتتىك ئولمادى، يارئاللىدا،
مەن قىلىپ يۇزجان فىدا، ئول بولماغاي بەس، مەن كەبى.
(ئەي، مەجنۇن سۇپەت بولساڭمۇ كارى بولمىدى، يار ئالدىدا
مەن يۇزجان پىدا قىلسامۇ، ئۇ مەندەك قىلمايدىكەن.)

دىمە پەرۋانە كويەر مەندەككى سوز شەمئ ئوزرەدۇر،
نى ئۇچۇنكىم، ئول داغى غەم شامى كويمەس مەن كەبى.
(پەرۋانە مەندەك كويىدۇ، دىمە، ئۇ چىراق يورىغدا كويىدۇ،
بىراق مەندەك غەم تۇنى قاراڭغۇسدا كويمەيدۇ - دە.)

تۇركى ئەنجۇمغە دىدىم: ھوسن ئىچرەسەن، يا ئول فۇزۇن،
دىدىكىم: بولغاي ئاڭا يۇز بەندە جىركەس مەن كەبى.
(قۇياشقا: "گۇزەللىكتە سەن ئارتۇقمۇ، ئۇمۇ؟" دىۋىدىم،
ئۇ: "مەندەك يۇز چىركەس ئۇنىڭ قۇلى" دىدى.)

قاشلارىڭ يايىغا قۇربان قىلغالى يىللار تىلەپ،
تاپماغاي بىربوكوھەن تاقى موقەۋۋەس مەن كەبى.

(يللار بويى قابشلىردك ياسىغا قۇربان بولۇشنى تەلەپ قىلغان بۇ قەدىمى پەلەك مەھرابىمۇ ماڭا ئوخشاش ئارماندا.)

ئەيكى، دەھر ئەھلى ۋەفاسى يوق دىيان ئازۇردەسەن،
ئاشنالىغنى ئالاردىن سەن ھەم ئەت بەس، مەن كەبى.
(ئەي كىشى، زامان ئەھلىدە ۋاپا يوق دەپ رەنجىپ يۈرىسەن،
ياخشى، سەنمۇ ماڭا ئوخشاش ئۇلار بىلەن بولغان دوسلوقنى
توختات.)

ئەي ناۋائى، ئەيشنى ھەر كىم يارۇتماق ئىستەسە،
يەر يۈزىندە تۇتماغاي تۇترۇق ئۇچۇن خەس مەن كەبى.
(ئەي ناۋايى، كىمكى شاد كۇنلىردنى يورۇتۇشنى خالسا، يەر يۈزىدە
مەندەك خەسنى تۇترۇق قىلىش ئۇچۇن كوتىرىپ يۈرمىسۇن.)

چۈن ئايان قىلدى لەبىك ئەكسىنى جام، ئەي ساقى،
بادەدىن جان ئۈسى كەسب ئەتتى مەشام، ئەي ساقى.
(ئەي ساقى، جام لېۋىڭنى ئەكس ئەتتۈردى،
دىمىغىم مەيدىن جان پۇرىغىنى ئالدى.)

مەستلىقدۇر ماڭا ھەم مەيدىن ھەم ئەكسىڭدىن،
نىلەر ئەيلەر قەدەھى ئايمنە فام، ئەي ساقى.
(مەيدىن ھەم قەدەھكە چۈشكەن شولاڭدىن مەس بولۇپ
قالدىم، بۇ جىلۋىدار ئەينەك نىمنى كورسەتمەيدۇ؟)

كەيفىيەتدىن ئەمەس، ئەل باشى قويمكىم، قىلادۇر،
ھوسنۇڭە بەزمم ئەھلىنىك ئىشقى سەلام، ئەي ساقى.
(كىشىلەرنىڭ بېشى چۈشۈپ كېتىشى، كەيپلىكتىن ئەمەس،
بۇ، بەزمە ئەھلىنىڭ ھوسنۇڭگە ئاشىقانە سالام قىلىشى.)

گەرچە بىز قان يۇتەدۇربىز لەبىڭە تەلبە قەدەھ،
ساڭا بولسۇن تەرەبى ئەيشى مۇدام، ئەي ساقى.
(بىز ـ لېۋىڭنىڭ ئىشقىدا تەلۋە بولغانلار قان يۇتمىز، ئەي ساقى،
بولدى، راھەت ـ خوشاللىق ساڭىلا بولسۇن.)

قويما ئوي ئەزمىغە كىم ئەمدى بولۇپسەن سەرخۇش،
قىلما بەزم ئەھلىغە ئىشرەتنى ھەرام، ئەي ساقى.

(ئەمدى خۇش كەيمپ بوپسەن، ئويگە كىرمەن دەپ، بەزمدىكى لەرنىڭ پەيزىنى ھارام قىلما.)

لەبىك ئوپىەككە نى ھەددم، گىزەك ئەتكەن قەندىك، ئاغزىمە يەتسە، بۇ بەسدۇر ماڭا كام، ئەي ساقى.
(لېۋىڭنى سۇيۇشكە نىمە ھەددىم بولسۇن، راسلىغان قەن-گىزەكلىرىڭگە ئېغىز تەگسەم، مۇشۇ يېتەر.)

ۋەئدە قىلدىڭ چۇ سەبوھىغە ۋە مەست ئولمىشسەن، ئۇيۇساڭ نىتى، بىزىڭ بىرلە بۇ شام، ئەي ساقى.
(تاڭ ئاتقچە ئىچىمىز دەپ ۋەئدە قىلۇىدىڭ، مەس بولۇپ قاپسەن، بۇ ئاخشام بىز بىلەن بىللە ئۇخلاپ قالساڭ بولمامدۇ؟)

بىلگەلى كۇفردۇرۇر مىللەتىڭ، ئەيلەبتۇرمەن خانىقەدىن چىقىبان، دەيرى مەقام، ئەي ساقى.
(ئەي ساقى، سېنىڭ دىنسىزلىغىڭنى بىلىپ، خانىقادىن چىقىپ مەيخانىدىن جاي ئالدىم.)

گەر نەۋائى دىسە "ئىچمانكى قىلىپ تەۋبە" يىقىبان بوغزىغە قۇي بىر تولاجام، ئەي ساقى.
(ئەي ساقى، ئەگەر ناۋايى "توۋا قىلدىم، ئىچمەيمەن"—دىسە، بېسىپ تۇرۇپ، لىپمۇ - لىپ بىر جامنى كارنىيىغا قۇي!)

روزه بولدیۇ ماڭا ئىچمەك - يىمەك كەم بولمادى،
ئىچمەكىم جۇز قان، يىمەك جۇز غۇسسەۋۇ غەم بولمادى.
(روزا كەلدى. ئەمما يەپ - ئىچىشنى توختاتمىدىم، بىراق،
ئىچىشىم قان، يىيىشىم غەم - قايغۇدىن باشقا نەرسە ئەمەس.)

ئەلنى سىراب ئەيلەدى ئىشرەت زۇلالى شامى ئەيش،
غەيرى كوز سەيلابىدىن ئېرنىم مېنىڭ نەم بولمادى.
(باشقىلار راھەت شەربىتى، كېچە راھىتىگە غەرق بولدى، بىراق،
مېنىڭ كۆزۈم سەل ئىچىدە تۇرغاندىن باشقا لېۋىم نەم بولغىنى
يوق.)

ئەل ياكى ئاي كوردىيۇ مەن كورمەدىم قاشىڭ خەمىن،
ئەلگە بەيرەم بولدى، ئەمما ماڭا بەيرەم بولمادى.
(كىشىلەر يېڭى ئاينى كوردى، بىراق مەن ئەگمە قېشىڭنى كورەلمىدىم،
دىمەك، كىشىلەرگە بايرام بولدى، ماڭا بايرام بولمىدى.)

ئالەم ئاشۇبى ئۇچۇن مەيدانغە كىردىڭ سەكرەتىب،
ئول زەمانكىم قالدى كىم رەسۋايى ئالەم بولمادى.
(جاھاننى زىلزىلگە سېلىش ئۇچۇن مەيدانغا ئات چاپتۇرۇپ
(كىردىڭ، ئەنە شۇ چاغدا رەسۋايى ئالەم بولمىغان كىم قالدى.)

ياڭى ئاي ئولغاچ ئەيان يۇلغىل ھىلالى جامكىم
جۇز بۇ ئىش ئەتمەسغە قەددى ئانىڭ خەم بولمادى.

(يېڭى ئاي كورۈنسه، ئۇنى يۈلۈپ جام قىلىۋال، چۈنكى بۇ ئىشتىن باشقىغا ئۇنىڭ قەددى پۈكۈلمىدى.)

هەجر زىندانىدىن ئازاد ئەت مېنىكىم، يوق بۇ كۈن
هىچ زىندانىكى مەخلەس بىرله خۇررەم بولمادى.
(مېنى هىجران زىندانىدىن ئازات قىلىۋەت، چۈنكى ئۇزۇنىڭ باشپانا بولۇشى بىلەن خوشال بولمايدىغان بىرمۇ زىندان يوق.)

ئەي نەۋائى، ئەيد ئولۇپ ئەل ئىچىلەر مەي دەمبەدەم،
بىزگه جۇز خونى جىگەر جامى دەمادەم بولمادى.
(ئەي ناۋايى، هېيىت بولۇپ، كىشىلەر مەي ئىچكىلى تۇردى،
بىراق، ماڭا يەنىلا جىگەر خۇنىنى يۇتۇشتىن باشقا نەرسە يوق.)

ئاچماغاي ئېردىك جەمالى ئالەم ئارا كاشكى،
سالماغاي ئېردىك بارى ئالەمغە غەۋغا كاشكى.
(كاشكى، ئالەمگە جامال ئاچمىغان بولساڭ، ئالەمكە مۇنچە غەۋغا سالمىغان بولاتتىڭ.)

چۈن جەمالىڭ جىلۋەسى ئالەمغە سالدى رۇستەخىز،
قىلماغاي ئېردى كۆزۈم ئانى تاماشا كاشكى.
(جامالىڭ جىلۋىسى ئالەمدە قىيامەت كۆتەردى، كاشكى كۆزۈم ئۇنى كۆرمىگەن بولسىچۇ.)

بولماغاي ئېردى كۆزۈم ئۇتلۇق يۈزۈڭ كۆرگەن زەمان،
ئىشقىڭ ئۇتى شوئلەسى كۆڭلۈمدە پەيدا كاشكى.
(كاشكى كۆزۈم ئۇتلۇق يۈزۈڭنى كۆرمىگەن بولسا، كۆڭلۈمدە ئىشقىڭ ئۇتىنىڭ يالقۇنى يانمىغان بولاتتى.)

ئەيلەگەچ ئىشقىڭ بەلاسى زار كۆڭلۈمنى ھەزىن،
قىلماغاي ئېردىڭ مېنى مەھزۇنغە پەرۋا كاشكى.
(ئىشقىڭ بالاسى بىچارە كۆڭلۈمنى غەمكىن قىلمۇەتتى، كاشكى، مەن غەمكىنگە پەرۋا قىلمىغان بولساڭچۇ.)

تۇشمەگەي ئېردى فىرىب ئامىز لۇتفۇڭ. بىلمەيىن،
ناتەۋان كۆڭلۈمگە ۋەسلىڭدىن تەمەننا كاشكى.

(كاشكى، سېنىڭ ساختا مەرھەمىتىڭنى چۈشەنمەي، ئاغرىق كۆڭلۈمدە ۋەسلىڭ تەمەنناسى پەيدا بولۇپ قالمىغىدى.)

لۇتف ئىلە كۆڭلۈمنى ۋەسلىڭدىن تەمەكار ئەيلەبان،
قىلماغاي ئېردىڭ يانا زۇلم ئاشكارا كاشكى.
(مەرھەمەت كورسۈتۈپ، كۆڭلۈمنى ۋەسلىڭگە ئومىتۋار قىلىپ قويۇپ، كېيىن زۇلۇم كورسەتمىسەڭ بولاتتىغۇ.)

ئەمدىكىم دىۋانەۋۇ رەسۋايى ئالەم بولمىشام،
ۋەسل چۈن مۇمكىن يوق، ئولتۇرگەي بۇ سەۋدا كاشكى.
(ئەمدى سارائىدەك رەسۋايى ئالەم بولدۇم، چۈنكى ۋىسالغا مۇمكىنلىك يوق، بۇ سەۋدا ئولتۇرسە بولاتتى مېنى.)

ئەي نەۋائى، بىۋەفادۇر يار، بەس، نى فايدە،
نېچە كىم دىسەڭ "ئەگەر" ياخود "مەگەر" يا "كاشكى"
(ئەي ناۋايى، يار بىۋاپا ئىكەن. بولدى ئەمدى، قانچە "ئەگەر"، "مەگەر" يا "كاشكى" دىگىنىڭ بىلەن پايدىسى يوق.)

نېچە مەن مەھنەت چېكىپ، ئول ئاي تەنەئۈم ئەيلەگەي،
ئاشكارا يىغلاسام، پىنھان تەبەسسۇم ئەيلەگەي.
(مەن شۇنچە جاپا چېكىمەن، ئۇ ئاي يۈزلۈك راھەتتە ئوتىدۇ،
مەن ئاشكارا يىغلىسام، ئۇ يوشۇرۇن كۈلىدۇ.)

جەۋرىدىن ئول نەۋئى خۇشمەنكەم ئولۇم ھالى بولۇپ،
ۋەھم ئىتەرمەنكەم كورۇپ ناگاھ تەرەھھۇم ئەيلەگەي.
(ئۇنىڭ جەۋرىدىن ئولەر ھالەتكە كەلگىنىمگە خۇش، بىراق
كېلىپ بۇ ھالەتتىن مېنى قۇتۇلدۇرمىغدى دەپ ئەنسىرەيمەن.)

نۇكتە سورگەچ لەئلى، ئولگەنلەر تاپار ئومرى ئەبەد،
ئومرىدە ئىيسا قاچان مۇنداق تەكەللۇم ئەيلەگەي.
(لېۋى چىرايلىق گەپ ئاچسا ئولگەنلەر مەڭگۈلۈك ئومۇر تاپىدۇ،
ئەيسا پەيغەمبەرمۇ ئومرىدە مۇنداق سوزلىيەلىگەن ئەمەس.)

تىغى زۇلمى تەگمەكىدىن ئەيلەسە ئەل كوڭلى بىم،
تەگمەسۇن غەيرىمغە دەب كوڭلۇم تەۋھھوم ئەيلەگەي.
(كىشىلەر ئۇنىڭ زۇلۇم تىغىنىڭ ئوزىگە تېگىشىدىن ئەنسىرەيدۇ،
كوڭلۇمدە بولسا باشقىلارغا تەگمىگىدى دەپ ئەنسىرەيمەن.)

دىمە زۇلمۇم كوپ دەب كوڭلۇم تەزەللۇم ئەيلەمىش،
كىم، ئەگەر ئازسە، شايەد كىم تەزەللۇم ئەيلەگەي.

(بەك زۇلۇم قىلىۋەتتى دەپ كوڭلى زارلىنىدىكەن دىمە، بەلكى، بۇنداق زۇلۇمدىن ئايرىلغان ئادەم زارلىنىدۇ.)

ئەي كوڭۇل، بىرلەھزە ھىجران شىددەتىغە ئەرزىمەس
گەر ۋىسال ئىچرە كىشى يۇز يىل تەنەئىئۇم ئەيلەگەي.
(ئەي كوڭۇل، ئادەمنىڭ ۋىسال ئىچىدە كورگەن يۇز يىللىق راھىتى بىردەملىك ھىجران زەربىسىگە تەڭ كېلەلمەيدۇ.)

يار بەزمىغە چۇ يول تاپماس نەۋائى،نى ئاسىغ،
دىلخەراش ئەفغانۇ گەر دىلىكەش تەرەننوم ئەيلەگەي.
(ناۋايى يار بەزمىسىگە ئېرىشەلمىسە، "دىلخەراش"— ئەفغانى ۋە يېقىملىق كۇيدىن نىمە پايدا.)

كۆڭۈلنىڭ هەجر ئازا جاندىن مەلالى،
كى يوق سەنسىز تىرىكلىك ئىھتىمالى.
(كۆڭلۈم ھىجران دەردىدە جاندىنمۇ كەچكۈسى كەلدى،
چۈنكى سېنىڭسىز ماڭا تىرىكلىك ئىھتىمالى يوق.)

قەددىدىن سەرۋىنغە يەتتى خىجالەت،
كى تۇزلۇكتە يوق ئىردى ئىئتىدالى.
(سۈمباتىدىن سەرۋى دەرىخى خىجىل بولۇپ قالدى،
چۈنكى، تۇزلۇكتە ئۇنىڭغا يېتىشەلمەيتتى.)

خەيالى بەس، چۇ يوق ۋەسلىغە ھەددىم،
ۋىسالى بولماسا، بارى خەيالى.
(ئۇنى خىيال قىلسامىلا يېتەرلىك، چۈنكى ۋەسلىنى تەلەپ
قىلىشقا ھەددىم يوق، ۋىسالى بولمىسىمۇ، خىيالى بارغۇ.)

نىھالىدۇر قەدى توبىدىن ئارتۇق،
ئەگەرچە يوقتۇرۇر توبى نىھالى.
(قەددى - قامىتى توبى دەرىخىدىن ئىسىل. توبى
دەرىخى ئۇنىڭغا قانداقمۇ ئوخشىسۇن.)

ياڭى ئاي شامغا مەيل ئەيلەگەندەك
ئۇلانمىش زۇلفىغە مۇشكىن ھىلالى.

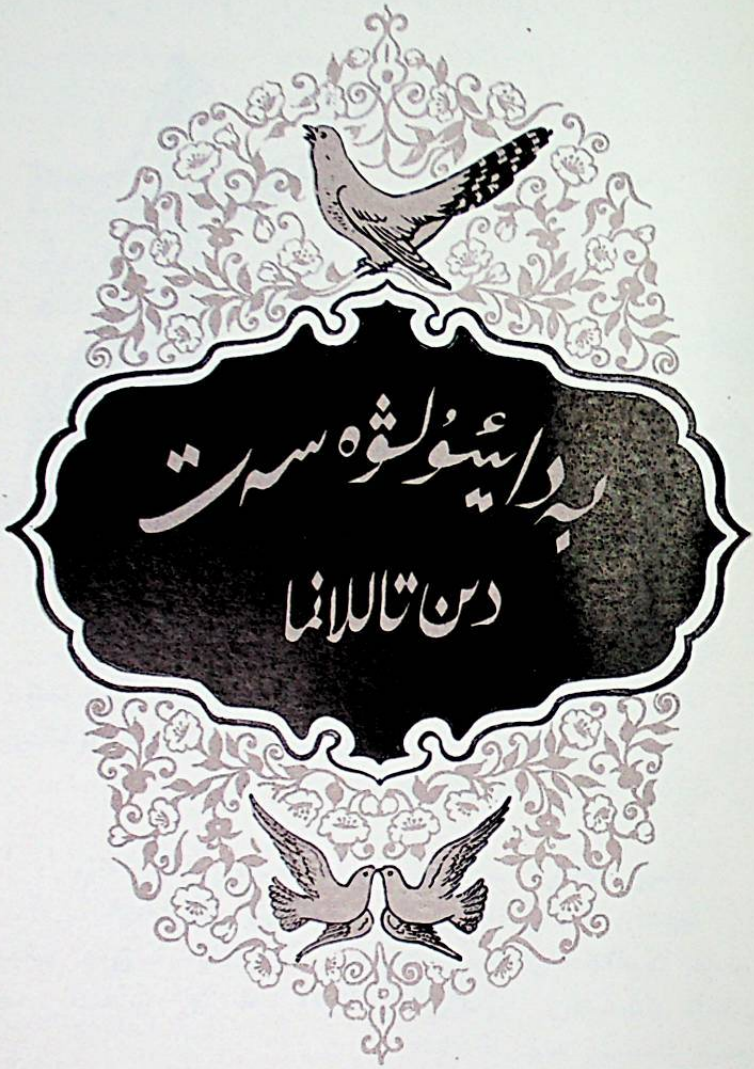
(يېڭى ئاي قاراڭغۇغا مايىل بولغاندەك ئۇنىڭ ھىلالدەك ئىككى قارا قېشى زۇلپىغا ئۇلاندى.)

لەبى جانبەخش سوز ئەيتۇردە قالماس
مەسىھانىڭ دەم ئۇرماققە مەجالى.
(ئۇنىڭ جانبەخش سوزى ئالددا ئەيسا پەيغەمبەرنىڭ دەم سېلىشقا ماجالى بارمۇ؟)

نى غەم، ساقى، ئەگەر خودجامۇ خۇم يوق،
يېتەر مەيخانەنىڭ سىنغان سەفالى.
(ئەي ساقى، ئەگەر جام، كوزا بولمىسا، مەيلى، مەيخانىنىڭ سۇنۇق ساپلىمۇ بولۇپ بېرىدۇ.)

مېنى بېھال قىل بىرمەي بىلەكىم،
كوڭۇلنىڭ ئوزگەدۇر ھەر لەھزە ھالى.
(مېنى بىر قەدەھ مەي بىلەن ھالسىزلاندۇر، كوڭلۇم ھالى ھىلىدىن - ھىلىغا بىر قىسما بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ.)

نەۋائى، سەن چۇ ھىجران لايىقى سەن
يىتورمە، ۋەسلى سەۋدايى مەھالى.
(ناۋايى، ساڭا ھىجران دەردى لايىق، ئۇنى يوقتىپ قويما، ۋىسال سودايىسى بولۇپ قالساڭ، ئىش تەس.)

بەدایینوڵشوەسەت
دین تاللانما

ئەي نەۋ بەھارى ئارەزلىك سۈبھىغە جان پەرۋەرھەۋا،
ئاندىن گۈلۈ بۇلبۇل تاپىب يۈز بەرگ بىرلە مىك نەۋا.
(ئەي، جامالىك باھارى تاك - سەھەرنى جانلاندۇردى، ئۇنىڭدىن گۈل يۈزلەپ بەرگ، بۇلبۇل مىڭلاپ نەۋا تاپتى.)

توبىيۇ شاخى سىدرەدۇر كويۇك گىياھى نىگە كىم،
ئۇششاق ئەشكۇ ئاھىدىن ھەردەم تاپارسۇۋۇ ھەۋا.
(سىنىك كوچاكىدىكى گىيالار خۇددى توبى① ۋە نىلۇپەر شاخلىرىدەك ياشىنغان، چۈنكى ئۇ ئاشقلارنىڭ كۆز يېشىدىن سۇ ئىچىپ، ئاھىدىن ھاۋا ئالىدۇ.)

---

(1) توبى — جەننەت دەرىخى.

زەھرى فىراقىڭدىن قايۇ ئاشىققە بولدى تەلخكام،
نۇشى ۋىسالىڭ يەتمەسە، ئېيسا ئاڭا تاپماس دەۋا.
(پىراقىڭ زەھىرىدىن قايسى ئاشىق ئازاپلانغان ئىكەن، ئۇنىڭغا ۋىسالىڭ شەربىتى بولمىسا، ئەيسا پەيغەمبەرمۇ داۋا تاپالمايدۇ.)

چۈن قازىيولھاجات سەن، دەئۋايى مەھرىڭ قىلغالى،
دەردو فىراق ئەندۇھىدىن كەلتۈرمىشەم ئىككى گۇۋا.
(سەن ھاجەتلەردىن چىققۇچىسەن، مەن شەپقىتىڭنىڭ دەۋاسى ئۈچۈن دەرت ھەم پىراق قايغۇسىدىن ئىككى گۇۋاچى باشلاپ كەلدىم.)

قىلماي قەبۇل ئىجادىنىڭ ئىمكانى يوق سوڭرە يەنە،
مەقبۇلىنى رەد ئەيلەمەك لۇتفۇڭدىن ئولغايمۇ رەۋا.
(قوبۇل قىلماي تۇرۇپ، يارىتىشنىڭ ئىمكانى يوق ئىدى، ئارقىدىنلا ياقتۇرغىنىڭنى قوغلاش سېنىڭ لۇتپى-مەرھىمىتىڭگە توغرا كېلەمدۇ؟)

زاھىد كۆڭۈلنىڭ خىلۋەتىن مەتلۇبى غەيرىدىن ئەرىت،
سەن سەيرقىلساڭ قىل، كېرەك كۆڭلۈڭگە بولسا ئىنزىۋا.
(ئەي زاھىد، كۆڭۈل بوشلۇغىنى يات تەلەپلەردىن تازىلا، كۆڭلۈڭ خىلۋەتنى تارتسا سەيىر قىلغىن.)

دىسەڭ نەۋائى جان ئارا مەھبۇب بولغاي جىلۋەگەر،
ئەۋۋەل كۆڭۈل كوزگوسىدىن مەھۇ ئەيلە نەقشى ماسۇا.
(ناۋايى، مەھبۇب جېنىڭدا جىلۋىلەنسۇن دىسەڭ، ئالدى بىلەن كۆڭلۈڭ ئەينىگىدىن باشقىلارنىڭ سۈرىتىنى تازىلا.)

ئولكى ئىشق ئەھلىنى ئولتۇرمەك ئېرۇر ئادەت ئاڭا،
جان كېرەك بولسا كوڭۇل ئەيلەمەگەي رىغبەت ئاڭا.
(ئۇنىڭ ئادىتى ئاشىقلارنى ئولتۇرۇش، جان كېرەك بولسا، كوڭۇلنى ئۇنىڭغا مايىل قىلمىغۇلۇق.)

ھەجر مۇھلىك ئىكەنىن مۇنداق ئەگەر بىلسەم ئىدى،
تۇتماغاي ئېردىم ئەگەر ئولسەم ئىدى ئولغەت ئاڭا.
(ئەگەر ھىجرانىنىڭ مۇشۇنداق ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدىغانلىقىنى بىلگەن بولسام، ئولسەممۇ ئۇنى ئۇلپەت تۇتماس ئىدىم.)

ئول پەرى سۇرەتىغە تەلبە كوڭۇل بولدى ئەسىر،
ئىشق ئارا، ۋايكى، يۇزلەندى ئەجەب سۇرەت ئاڭا.
(ئاھ، تەلۇە كوڭلۈم ئۇ پەرىنىڭ سۇرىتىگە ئەسىر بولۇپ، ئىشق ئارا ئۇنىڭغا ئەجەپ بۇ سۇرەت يۇزلىنىپ قالدى.)

يۇزى كوزنى يارۇتۇر، لىك قۇياش خىرە قىلۇر،
بىلۇر ئولكىم كوزى بارىكىم مۇڭا يوق نىسبەت ئاڭا.
(يۇزى كوزنى يورۇتىدۇ، بىراق قۇياش خىرەلەشتۇرىدۇ، كوزى بار كىشى ئۇنىڭ تەڭدىشى يوق ئىكەنلىگىنى بىلىدۇ.)

تاش ئۇرارلەر مەنى مەجنۇنغەكى، قازمىش فەرھاد،
ئىشق ئارا مەنچە قاچان ئېردى ئىكىن شىددەت ئاڭا.

(پەرھات قازغان تاشلار بىلەن مەن مەجنۇننى ئۇرۇشمدۇ، ئىشق ئارا مەن كورگەن زەربىنى پەرھات نەدە كورگەن؟)

ئولدى مەجنۇن كورۇبان دىلبەرنو مەن كورمەي،
مەنچە يوق ئېردى ئىكىن ئولگەنىدە ھەسرەت ئاڭا.
(مەجنۇن ئوزىنىڭ دىلبىرىنى كورۇپ ئولدى، مەن كورمەي ئولدۇم، شۇڭا ئولۇم ئالدىدىكى ئۇنىڭ ھەسرىتى مېنىڭكىچىلىك ئەمەس.)

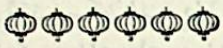
دىدە پا بوسىن ئايا غىڭغە مەگەر ئىلتىور ئەشك،
يوق ئىسە مۇنچە يۇگۇرمەكتە نىدۇر سۇرئەت ئاڭا.
(كوزۇمنىڭ ئايىغىنى سۇيۇشىنى پەقەت توككەن يېشىم يەتكۇزىدۇ، ئۇنداق بولمىغاندا ئۇنىڭغا نىمانچە تېز يۇگۇرىدۇ.)

مەنى سەرگەشتەدە ھىجران ئوقىدىن مىڭ پەيكان،
چەرخى گەردانغە مۇشابىھ كورۇنۇر ھەيئەت ئاڭا.
(مەن بېشى ئايلانغان مەسنىڭ جىسمىدە مىڭلاپ ھىجران ئوقى بار، بۇ سياقى بىلەن ئۇ چوگىلەپ تۇرغان پەلەككە ئوخشاپ قالدى.)

دەھرنىڭ گۇلشەنىدىن بويى ۋەفا تۇتمە تەمەئ،
كىم سەبا باستەسى سەپمەدى بۇ نەكھەت ئاڭا.
(دۇنيا بېغىدىن ۋاپا ھىدىنى تاما قىلما، چۇنكى تاڭ پەيزى بۇ ياقتا ئۇنداق خۇشپۇراق سەپكىنى يوق.)

ئەي خۇش ئول رىندكى مۇغ دەيرىنى قىلدى مەسكەن،
يەتسە ھەم مۇغبەچىلەر ئىشقىدا يۇز ئافەت ئاڭا.
(ئۇ ھاراقكەش مەيخانىدىن ماكان تۇتتى، گەرچە مۇغبەچىلەر ئىشقىدا يۇز ئاپەتكە يولۇقسىمۇ، پەيزى شۇنىڭ.)

ئەي كوڭۇل، قويما نەۋائىنىكى، ھۇشيار ئولغاي،
كوب يەتەردەك ئسە دەۋران ئىلىدىن مەنەت ئاڭا.
(ئەي كوڭۇل، زامان ئەھلىدىن ناۋايىغا كوپ جاپا كېلىدىكەن،
شۇڭا ئۇنى ھۇشيار ھالەتتە قويما.)

لەبلەرنگدىن گەرچە قان يۇتماق دەمادەمدۇر ماڭا،
گەردەمى جامى ۋسالىڭ يەتسە نى غەمدۇر ماڭا.
(لەۋلىرىڭ ئىشتىياقىدا ھىلىدىن ھىلىغا قان يۇتمەن،
بىردەملىك ۋسالىڭ جامىغا ئىرىشسەم مەندە غەم قالاتتىمۇ.)

پەند ئىشتىمەي، كورۇپ ئانى يۇز بەلاغە ئۇچرادىم،
كوزلەرىم چىقسۇنكى، يۇز مۇنچە سەزا كەمدۇر ماڭا.
(نەسىھەت ئاڭلىماي، ئۇنى كورۇپ يۇز بالاغا ئۇچرىدىم، شۇڭا
كوزلىرىم ئېقىپ كەتسۇنكى، ئۇنداق يۇزلەپ جازامۇ ماڭا ئازلىق
قىلىدۇ.)

قان شەۋقىم شەرھىنى تەقرىر قىلدىم، ۋاھ، نى سۇد،
كىم ئاڭا ئىرسال ئۇچۇن سىمرۇغ مەھرەمدۇر ماڭا.
(ئىشتىياقىم كۇيىقاپىنىڭ شەرھىنى يازدىم، بىراق نىمە پايدا؟
چونكى بۇنى يەتكۇزۇش ئۇچۇن سۇمرۇغ بىلەن سىرداش بولۇش
لازىم ئىكەن.)

يارىكىم مۇنداق نەساندۇر كوزدىنو مەن تەلىبەمەن،
كىم دىگەي كىم فىتنە بولغان نەسلى ئادەمدۇر ماڭا.
(يار كوزۇمگە كورۇنمەس، مەن سارىڭ. ماڭا بۇ غەۋغانى
سالغۇچىنى ئادەم پۇشتى دىگەن كىم ئۇ؟)

قارەچىرماپ ياش توكۇپ ئەفغان قىلۇر مەن خامەدەك
ئەتكەلى نالان كۆڭۈل بۇ نەۋدۇ ماتەمدۇر ماڭا.
(قارا باغلاپ، خۇددى قەلەمگە ئوخشاش پەريات چېكىپ ياش
توكىمەن، كۆڭۈل زارىنى توكۈش ئۈچۈن مۇشۇنداق ماتەمدار
بولۇشۇم كېرەك.)

ئۇزگە يۈزگە باقما دەپ بىر - بىر كوزۇمگە باستى مۇھر،
يارنىڭ ھەر باقىشى بىر نەقش خاتەمدۇر ماڭا.
(باشقا يۈزگە قارىما دەپ كوزلىرىمگە بىر - بىرلەپ موھۇر باستى،
يەنى يارنىڭ ماڭا ھەر بىر بېقىشى مۇھرىدىن بېسلغان نەقش.)

دەھر ئارا تۇشكەن ھەۋادىسدىن ئوتى مانىڭ ئەمەس،
كوز ياشىمدىن گەرچە كوز تۇشكۇنچە پۈرنەمدۇر ماڭا.
(دۇنيادا يۇز بەرگەن ھادىسىلەر ئالدىدا بۇ ئوت پەسىيدىغاندەك
ئەمەس، ھەتتا ياشلىرىم كوزۇمنى ئېقىتىپ كەتكەندەك ئاقسىمۇ.)

ساقيا، جامى جەھانبىن تۇتكى، ئاندىن كەشف ئىتەي
كىم، كوب ئىش بۇ كارگاھ ۋەزئىدە مۇبھەمدۇر ماڭا.
(بۇ دۇنيا نىزامىدا نۇرغۇن ئىش ماڭا تۇتۇق، ئەي ساقى، ماڭا
جاھانىنەما جامىنى تۇت، مەن بۇ سىرنى ئاچاي.)

دىلبەرى ئاللىنده مەجنون نەقدى جان سەرف ئەتمەدى،
ئەي نەۋائى، ئىشق ئەتۋارى موسەللەمدۇر ماڭا.
(مەجنۇن دىلبىرى ئۈچۈن دەرھال جېنىنى پىدا قىلمىدى،
ئەي ناۋايى، مەن بولسام مۇھەببەت يوسۇنىغا كەم - كۈتسىز
ئەمەل قىلىمەن.)

لەبىك ساڕى تاكىم نەزەردۇر ماڭا،
ياش ئورنىدا خۇنى جىگەردۇر ماڭا.
(لېۋىڭگە نەزەر سالغان هامان،
كوزۇمدىن ياش ئورنىغا جىگەر خۇنى ئاقىدۇ.)

دىمە: مەندىن ئايرىل، داغى ئومر سۈر،
كى ئول ئومر ئولۇمدىن بەتەردۇر ماڭا.
(مەندىن ئايرىلىپ ياشاۋە، دىمە،
چۇنكى بۇنداق ياشاش مەن ئۇچۇن ئولۇمدىنمۇ ياماندۇر.)

توگەنلەر دەرەم شەكلىدۇر زاد ئۇچۇن،
ئەدەم ساڕى چۇنكىم سەپەردۇر ماڭا.
مەندەك يوقۇلۇش سەپىرىگە چىققۇچى ئۇچۇن
دەرت داغلىرى خەجلەيدىغان كۇموش تەڭگە.)

قىلۇر ئەيب ئاشقىلىغىم بارچە خەلق،
ئولۇس ئەيبى ۋەهكىم هونەردۇر ماڭا.
(هەمە ئادەم مېنىڭ ئاشقىلىغىمنى ئەيىپلەيدۇ،
ئاھ، كىشىلەر ئەيىپ كورگەن نەرسە ماڭا كەسىپ بولۇپ قالدى.)

تەبىبا، يەنە سەبردىن دىمە سوز،
كى بۇ شەربىتىگدىن زەردۇر ماڭا.

(ئەي تۆپ، ماڭا سەۋىر قىل دەپ تەسەللى بەرمە،
ماڭا بۇ شەربەتنىڭ زىيان قىلمىدۇ.)

دىمە: مەينى تەرك ئەتكى، ساقى يۈزى
كى بۇ كوزگو ئارا جىلۋەگەردۇر ماڭا.
(ماڭا مەي ئىچىشنى تاشلا دىمە، چۈنكى ساقىنىڭ
يۈزى ماڭا ششدىن جىلۋە كورسىتىپ تۇرۇپتۇ.)

نەۋائى ئول ئاي ھەجرىدە تۆتۈ - كۈن،
قاتىق شامۇ تىرە سەھەردۇر ماڭا.
(ناۋائى كېچە - كۈندۈز ئاشۇ ئايىنىڭ پىراقىدا؛
كېچە ئۇنىڭ ئۈچۈن قاتتىق، سەھەر بولسا قاراڭغۇ.)

ۋەھكى، رەسۋامەن يەنە دۇانەۋو ئاقىل ئارا،
بۇلئەجەب ھالىم بولۇپ ئەفسانە ھەر مەھفىل ئارا.
(ئاھ، مەن يەنە جىندى ھەم ئاقىللار ئارىسىدا رەسۋا بولدۇم،
بۇ غەلىتى ئەھۋالىم ھەممە سورۇندا سوز - چوچەك بولدى.)

مۇزتەر ئېردىم ھەجردىن، يار ئەتكەن ئىرمىش تەركى مىھر،
مۇشكىلىدۇر ئىشقدىن ھەردەم ماڭا مۇشكىل ئارا.
(مەن ھىجرانلىقتا گاڭگىراپ يۇرسەم، يار ئوز ئىشقىدىن ۋاز كەچمەيتۇ،
ئىشق دەردىدىن ماڭا مۇشكۇللۇك ئۇستىگە مۇشكۇللۇك چۇشتى.)

ئەقلۇ سەبرۇ ھوش كېتىب، كوڭلۇمدە قالدى داغلار،
كارۋان كوچىسە قالۇر ئوتلار يىرى مەنزىل ئارا.
(ئەقلىم، سەۋرىم، ھۇشۇم كېتىپ، كوڭلۇمدە داغ قالدى،
خۇددى كارۋان كوچىسە مەنزىلدە ئوتلىرى قالغاندەك.)

ئوقلارىڭ مژگان كەبى گىريان كوزۇم ئەترافىدا،
راست باردۇر ئول قەموشلىقكىم پۇتەر ساھىل ئارا.
(خۇددى قومۇشلۇق دەريا بويىدىن جاي ئالغىندەك،
ئوقلىرىڭ كىرپىككە ئوخشاش ياشقا تولغان كوزۇم ئەتراپىغا
ئورناشتى.)

كىرپىگىڭ تۇشكەن كوڭۇل ئىچرە خەيالىڭ، ئەي پەرى،
گۇيىيا يۇسۇف نۇزۇل ئەتمىش چەھى بابىل ئارا.

(ئەي پەرى، گويا يۈسۈپ بابىل قۇدۇغىغا چۈشكەندەك،
كىرپىك ئوقۇك سانچىلغان كۆڭلۈمگە ئوي - خىيالىك چۈشتى.)

قۇللۇغۇك داغىدىن ئولسەم ئىستەمان ئازادلىغ.
كىم بۇ تەمغادۇر نىشانى مۇدبىرو موقبىل ئار ۱.
(قۇللۇق دېغىدىن ئولۇپ كەتسە مەيلى، ئازاتلىق تىلىمەيمەن،
چۈنكى بۇ تامغا ھەم بەختسىزلىك ھەم بەختيارلىقنىڭ نىشانى.)

مەسكەنىڭ ئىستەر نەۋائى، نىسيە جەننەت ئەھلى زۇھد،
مۇنچە ئوق بولۇر تەفاۋوت ئالمۇ جاھىل ئار ۱.
(ناۋايى سەن تۇرغان جاينى خالايدۇ. زاھىتلار بولسا نېسى،
جەننەتنى،
ئالىم بىلەن جاھىللار ئوتتۇرىسىدىكى پەرق نىمە دىگەن چوڭ - ھە!)

ئوتقه سالغىل سەرۇنى ئول قەددى مەۋزۇن بولماسا،
يەلگە بەرگىل گۈلنى ئول رۇخسارى گۈلگۈن بولماسا.
(سەرۇ دەرىخى ئەگەر تۇز بولمىسا، ئۇنى ئوتقا يېقىۋەت، گۈل ئەگەر چىرايلىق، رەڭدار بولمىسا، ئۇنى شامالغا ئۇچۇرۇۋەت!)

سەرسەرى ئاھىم ئېسەر غەم شامى ھىجران تاغىغە،
ياخشىدۇر تاڭ ئاتقۇچە بۇ تاغو ھامۇن بولماسا.
(ھىجران ئاخشىمى ئاھىم شامىلى غەم تېغىغا ئۇچۇدۇ،
تاڭ ئاتقىچە بۇ تاغ - دالا بولمىسا ياخشى بولاتتى.)

تەلبەلىكدىن، ۋەھكى، ھەردەم دەردىم ئەفزۇندۇر، ئەگەر
ئول پەرى ئىشقىدا ھەردەم دەردىم ئەفزۇن بولماسا.
(تەلۋىلىكتىن دەردىم بارغانسېرى كۆپىيىپ كېتىۋاتىدۇ، ئەگەر ئاشۇ پەرى ئىشقىدا بارغانسېرى دەردىم كۆپەيمىسە، بۇنداق بولماس ئىدى.)

گەر كۆڭۈل، قەتل ئىستەبان سەن ۋەئدە قىلدىڭ تاكلا دەپ،
ئۇشبۇدەم ئولتۇر بۇ ئىھسان بىرلە مەمنۇن بولماسا.
(ئەتىلىككە ئولتۇرەي دەپ ۋەئدە قىلىۋىدىڭ، ئەگەر كۆڭۈل بۇ ياخشىلىغىدىن خۇش بولمىسا ھازىرلا ئولتۇرۇۋەت.)

خىرقەجىنسىن رەھن ئۇچۇن، ئەي شەيخ، ئالماس پىرى دەير،
بادە بەرمەس تاكى ئوزلۇك جىنسى مەرھۇن بولماسا.

(ئەي شەيخ، مەيخانىچى سوپىلىق پەرىجسىنى گوروگە ئالمايدۇ، تاكى شەخسىيەت گوروگە قويۇلمىغىچە، ئۇ شاراپ بەرمەيدۇ.)

ئەي نەۋائى، تانما، گەر دەر ئول پەرى مەجنۇن سېنى،
ئاشىق ئولغايمۇ پەرىغە ئولكى مەجنۇن بولماسا.
(ئەي ناۋايى، ئۇ پەرى سېنى مەجنۇن دىگەن بولسا، بۇنىڭدىن تانما، چۇنكى مەجنۇن بولمىغان ئادەم پەرىگە ئاشىق بولامدۇ.)

بهی رەڭگدەك ئولمش دەردی هەجرىڭدن ماڭا سما،
دماغم ئىچره هەر بر تۇخمی يەڭلىغ دانەئی سەۋدا.
(هجرىك دەرددە چرايم بهی رەڭگه كردی، دمغمدا بهی
ئۇرۇغدەك سەۋدايلىق دانلری بار.)

مەزەللەت توفراغی ساريغ يۇزۇمگه باردۇر ئانداقكم،
بهدا گەرد ئولتۇرغان مەسەللىك تۇك بولۇر پەيدا.
(سېرىق يۇزۇمگه خار - زارلىق توپسی قوندی، خۇددی بهنىك
يۇزىده چاڭ - توزاڭ باسقان تۇك پەيدا بولغاندەك.)

ئاقارتىپ ئىشق باشمنی، نهان بولدی ساريغ چهرەم،
ماموغ ئىچره بهنی چرماغان يەڭلىغ كشی ئەمدا.
(خۇددی كشلەر بهنی پاختغا ئوراپ قويغاندەك، مۇهەببەت
مهنىك بېشمنی ئاقارتىپ سېرىق چرايمنی يوشۇردی.)

يۇزۇمدن تىغی هەجرىك زەخمی هەر ساری ئېرۇر، نۇەجه،
بهنی تىغ بىلەن چۇن قەتئ قىلماق رەسم ئەمەس ئەسلا.
(نمىشقدۇ، هجرانىك تىغی يۇزۇمگه تىلم - تىلم زەخمه سالدی،
بهنی تىغ بىلەن كېسىدىغان قائىده يوق ئىدىغۇ.)

يۇزۇم توفراغدادۇر هەردەم قۇرۇغان جسم رەنجىدن،
بهىگه سەرنگۇنلۇك شاخی زەئفدن بولۇر گويا.

(كېسەلدىن جىسمىم قۇرۇغاچقا، يۈزۈم توپا تۈستىدە، خۇددى شېخى ئاجىز بولغانلىغى ئۈچۈن بەھى پەسكە ساڭگىلىغاندەك.)

بۇ گۈلشەن ئىچرە بېھبود ئىستەگەن دائىم بەھى يەڭلىغ،
كىيىپ پەشمىنە تائەتقە قەدىن خەم ئاسراماق ئەۋلا.
(بۇ گۈلشەن ئىچىدە نىجاتلىق ئىزلىگۈچىلەر ھەمىشە بەھىگە ئوخشاش يۈك پەشمەت كىيىپ ئىبادەت ئۈچۈن ئىگىلىپ تۇرغىنى ياخشى.)

نەۋائى گەر قۇياش نارەنجىدىن بەھرەك كورەر، تاك يوق،
بەھىكىم، لوتف قىلمىش مەھد ئولىيا ئېسمەتۈد دۇنيا.
(ناۋايى، بەھنى قۇياش لەمونىدىن ئەۋزەل كورۈدۈ، چۈنكى بۇنى دۇنيانىك ئىپپەتلىگى ـ مەھدى ئولىيا ـ خانىش تەقدىم قىلدى.)

لەبىكدىن خەستە جانكىم بولدى بىتاب،
ئەمەس بىتاپ، ئاڭا ئىرور شەكەر خواب.
(لېۋىكدىن تاۋۇم ئوزگىرىپ، چېنىمنى كېسەل باستى،
ياق، كېسەل ئەمەس، بەلكى شىرىن ئۇيقۇ باستى.)

ياشىمدىن ئابرۇيۇم باردى، بىلدىم،
كى رەۋنەقسىز قىلۇر ئالتۇننى سىماب.
(بىلدىمكى، ئالتۇننى سىماپ يالتىراقسىز قىلـ
ۋەتكەندەك، كوز يېشىم مېنى ئابرۇيسىز قىلۋەتتى.)

قاشىك ھەجرىدا ھەرنەئىلىكى كەسسەم،
كىلۇر پەيۋەستە جانا شەكلى مىھراب.
(ئەگمە قېشىك پىراقىدا تاقاياسىماقچى بولسام،
كوز ئالدىمغا ھەمىشە مىھراپ شەكلى گەۋدىلىنىدۇ.)

قىلىچ باغى بىلىك قۇچقان ھەسەددىن،
كوزۇمگە ئەژدەرىدۇر شەكلى قەللاب.
(بېلىكنى قۇچقان قىلىچ بېغىنى كورگەندە رەشكىم كېلىپ،
كوزۇمگە قارماق شەكلىدىكى ئەژدەرھا كېلىدۇ.)

كوزۇم ئاللىدەدۇر لەئىلىك خەيالى،
ئەمەس كىرپىكلارىم ئاستىدە خۇناب.

(كىرپىكلىرىم ئاستىدىكى قان ئەمەس، بەلكى
ياقۇت لەۋزىنىڭ كوز ئالدىمغا كەلگەنلىگى.)

فىراق ئىلكى فىغان جان رىشتەسىدىن
چىقارۇر تاردىن ئانداقكى مىزراب.
(زەخمەك تاردىن سادا چىقارغاندەك، پىراق قولى
جان رىشتىسىنى چېكىپ پىغانىمنى ياڭرىتىدۇ.)

فەلەك باشىڭغە قاپلاب ئىت تېرەسىن،
سەن ئانى جەھلىدىن دەپ كىشۇ - سەنجاب.
(پەلەكنىڭ بېشىڭغا ياپقىنى ئىت تېرىسى، سەن ئۇنى،
نادانلىقتىن، قۇندۇز ياكى سولەيسۇن دەپ قالما.)

ئەجەپ يوق ئادەملىغنى ئونوتساڭ،
ئوزۇڭنى سەن بىر ئىت بەزمىدە ئاسراب.
(ئادەملىگىڭنى ئونتۇپ قالساڭ نېمە ھەيران بولغۇلۇق، چۈنكى
سەن ئوزەڭنى ئىتلار بەزمىسىدە ئاسراپ كەلگەن تۇرساڭ.)

نەۋائى، رەنج كورمە ئاغزىن ئىستەپ،
كىم ئول بىر جەۋھەرىدۇر گەسرو نايابى.
(ناۋايى، ئۇنىڭ ئاغزىغا ئېرىشىمەن دەپ ئوزەڭنى دەرتكە قويما،
ئۇ بىر جەۋھەر بولسىمۇ، سەن ئۇچۇن تېپىلماس نەرسە.)

ئۇن چىدەرمەن ئىشق ئارا بىر نەرگىسى جادۇ كورۇپ،
باغلاغان ئىتتەككى، فەرياد ئەيلەگەي ئاھۇ كورۇپ.
(ئىشق ئارا بىر جادۇ كوزلۇكنى كورۇش بىلەنلا توۋلىۋېتىمەن،
(خۇددى باغلاقتىكى ئىت كىيىكنى كورگەن ھامان سۇرەن
كوتەرگەندەك.)

ۋاھ، نېتىپ مەششاتەنى ئاللىندا كورگەيمەنكى،يار
ئەكسىدىن غەيرەت قىلۇرمەن ئىلكىدە كوزگۇ كورۇپ.
(ئاھ، نىمىشقىمۇ يارنىڭ ئالدىدا پەدەزچىنى كورەي، ئۇنىڭ
قولىدا ئەينەك كورسەم يارنىڭ ئەكسىدىن رەشك قىلمەن.)

ئارەزىڭ، خالىڭ خەيال ئەتكەج يېتىشتى ناۋەكىڭ،
قىلدى ئول قۇش مەيل گويا دانە بىرلە سۇ كورۇپ.
(يۇزۇڭ ھەم خالىڭنىڭ خىيالىغا بېرىلىۋىدىم، كىرپىك ئوقۇڭ
سانچىلدى، بۇ خۇددى قۇش سۇ بىلەن دانىنى دەپ دامغا
چۈشكەندەك ئىشن.)

چەكتى باش خەتتىڭ لەبۇ خالىڭ قاشىدا، ۋاھ، نىتاڭ،
گەرمولايىم بولسا توتى شەككەرۇ ھىندۇ كورۇپ.
(پاھ، لېۋىڭ بىلەن خالىڭنىڭ قېشىدا نازۇك موي ئۇنۇپتۇ،
توتى شېكەر بىلەن ھىندىنى كورۇپ مۇلايىم بولۇپ قالسا
ئەجەپلەنمىگۈلۈك.)

لەبلەری خەندان بولۇر كورگەچ كوزۇمدە يىغلاماق،
كوزلەرىم يىغلار لەبى جانبەخشىدە كۆلكۇ كورۇپ.
(كوزۇمدە ياش كورسە ئۇنىڭ لەۋلىرىگە كۆلكە يۈگرەيدۇ، ئۇنىڭ جانبەخش لەۋىدە كۆلكە كورسە، كوزۇمگە يىغا يامشىدۇ.)

ناسىھا، نېنەۋئ مەي جامىنى ئاغزىمدىن ئالاي،
كىم، ئىچەرمەن مەيدە ساقى ئارەزىن ئوترۇ كورۇب.
(ئەي نەسىھەتچى، مەن قانداقمۇ جامدىن ئاغزىمنى ئالاي، شاراپتا ساقى يۈزى كورۇنۇپ تۇرسا، ئىچمەن ـ دە.)

گەر نەۋائى موفرىت ئەغان ئەتسە، جانا، قىلمە ئەيب،
سەن ھەلاك ئەتكەن كوڭۇل سوگىدە يىغلار ئوكورۇب.
(ئەي يار، ناۋايى قاتتىق پەريات چەكسە، ئەيىپكە بۇيرۇما، ئۇ، سەن ھالاك قىلغان كوڭلىنىڭ ماتىمىدە ھوكىرەپ يىغلايدۇ ـ دە.)

نەچە كىم كۆڭلۈمدە بار ئول دىلرەبانىڭ يادى كوب،
يارنىڭ ياد ئەتمەگى ئازراق، ۋەلى بىدادى كوب.
(كۆڭلۈمدە ئۇ دىلرابانى شۇنچە كوپ ياد قىلمەن،
بىراق ئۇنىڭ مېنى ياد ئېتىشى ئاز، زۇلمى كوپ.)

تاپماغاي نەخلى قەدىگدەك بىرنېمالى خۇشخىرام،
گەرچە بولغاي باغباننىڭ سەرۇ ئىلە شەمشادى كوب.
(گەرچە باغۋەننىڭ سەرۇى ۋە شەمشاد دەرەخلىرىكوپبولسمۇ،
لېكىن سېنىڭ قامىتىگدەك كېلىشكەن بىر كوچەت تېپىلمايدۇ.)

تەلبە كۆڭلۈمدىن ئىمان رازىكى، ھەرتۇن كويىدا
ئىتلارىنىڭ ئاغرىتۇر باشىن ئانىڭ فەريادى كوب.
(تەلۋە كۆڭلۈمدىن رازى ئەمەسمەن، چۇنكى ھەر ئاخشىمى
ئۇنىڭ كوچىسىدا پەريات قىلۋېرىپ، ئىتلىرىنىڭ بېشىنى
ئاغرىتىۋەتتى.)

لەيلىيۇ شىرىنۋەشمىنىڭ ئىشق دەشتۇ تاغىدا
مەنچە بىر يوق، گەرچە بار مەجنۇن ئىلە فەرھادى كوب.
(ئىشقىنىڭ تاغ - باياۋانلىرىدا لەيلى ۋە شىرىنگە ئوخشاش
گۈزەللەرنىڭ مەجنۇن، پەرھاتلىرى كوپ بولسمۇ، لېكىن مېنىڭدىگى
يوق.)
خوبلەر ۋادىسىدا تاپىلماس تەل كۆڭلى قۇشى،
نەۋچۇنكىم، باردۇرۇر بۇ بىشەنىڭ سەييادى كوب.

(گۈزەللەر ۋادىسىدا كىشىلەرنىڭ كۆڭۈل قۇشى يوق، چۈنكى بۇ جاڭگالنىڭ ئۇۋچىلىرى كوپ.)

كىرپىگىڭگە قەتل تەئلىمىن ئەجەل بەرمىش، ۋەلىك
ئۇزىدىن ئۇستادىراق ئەتمىش ئانىڭ ئۇستادى كوب.
(كىرپىگىڭگە قاتىللىق تەلىمىنى ئەجەل بەرگەن بولسىمۇ، لېكىن بۇ ئۇستاز شاگىرتىنى ئۇزىدىنمۇ بەك ماھىر قىلۇۋېتىپتۇ.)

شەيخ ئىلە ئەھلى رىياۋۇ دەيرىپرى بىرلە رىند
كىم، فەنا ئىچرە كېرەكتۇر پىرىنىڭ ئىرشادى كوب.
(شەيخ بىلەن رىياكار سوپى ۋە مەيخانىچى بىلەن ئىچىرىمەنلەرگە فەنا① بابىدا پىر - ئۇستازنىڭ يېتەكچىلىگى كوپ بولىدۇ.)

ئۇمر قەسرىن نېچە كۈن تۇتقىل غەنىمەتكىم، دەرىغ،
خۇش بىنادۇر پايدار ئىرمەس، ۋەلى بۇنيادى كوب.
(ئۇمۇر سارىينى بىر نەچچە كۈن بولسىمۇ غەنىمەت بىل، گەرچە بۇ چىرايلىق بىنانىڭ ھۇلى قېلىن بولسىمۇ، تۇرغۇن ئەمەس.)

دەۋر ئاياغىدۇر ئىلاجى، كىمكى دەۋران ئەھلىنىڭ
جەۋرىدىن ئازۇردە بولمىش خاتىرى ناشادى كوب.
(كىمكى زامان كىشىلىرىنىڭ جەۋرىدىن ئازار يەپ كۆڭلى سۇنسا، ئۇنىڭ ئىلاجى ئايلىنىپ كەلگەن قەدەھ.)

تارقاڭ، ئەي ئۇششاقكىم، سەيد ئەتتى بىزنى، مۇغبەچە،
دەير ئارا سىز ھەم كىرىڭ كوفر ئەھلىنىڭ ئەۋلادى كوب.

---

① فەنا — بۇ يەردە سوپىلار تەلىماتىدا مەنىۋى كامالەتكە يېتىشنىڭ يەتتىنچى ئالى دەرىجىسى كوزدە تۇتۇلىدۇ.

(ئەي ئاشىقلار، تارقاڭلار. بىزنى مەيچى بالا قىلتاقتا چۈشەردى، يا بولمىسا ھەممىڭلار مەيخانىغا كىرىڭلار، بۇ رەھىمسىزلەرنىڭ ئەۋلادى كوپ ئىكەن.)

تېغىلىلەر ئوينار نەۋائى بىرلە مەجنۇن دەپ مەگەر،
تېغىل ئىكەندە ئول داغى شەۋقۇم بىلەن ئوينادى كوب.

(كىچىك بالىلار ناۋايىنى سىراڭ كورۈپ، ئوينۇشىدۇ، ماڭا ئوخشاشلار بىلەن ئويناشقاندىن كېيىن، ئۇمۇ كىچىك بالا ئىكەن - دە.)

جەۋر ئوقتن خالى تەنىمغە ئۇرما كوپ،
كوككە بۇ توفراغنى ساۋۇرما كوپ.
(ئايال ـ ئاستى بولغان تېنىمگە جەۋر ئوقتنى
ئېتىۋەرمە، بۇ توپىنى كوككە سورۇۋەرمە.)

ئىشقىدىن بەسدۇر ماڭا ئورتەنمەگىم،
ھەجر بەرقى بىرلە ھەم كويدۇرمە كوپ.
(ئىشق ئوتىدا ئورتەنگىنىمۇ يېتەر،
ھىجران چاقمىغى بىلەن كوپ كويدۇرمە.)

يۇزىگە، ئەي كوز، چۇ يوق تابى نەزەر،
بەس، ئانىڭ ساڭى باقىپ تەلمۇرمە كوپ.
(ئەي كوز، ئۇنىڭ قارىغۇدەك ھالى يوق،
بەس، ئۇنىڭ يۇزىگە قاراپ تەلمۇرۇۋەمە.)

نوشى لەئلىڭدىن ئەگەر جان ئىستەدىم،
بۇ گۇناھ ئۈچۈن مېنى ئولتورمە كوپ.
(شىرىن لېۋىڭدىن جان تاپاي دەيمەن،
بۇگۇناھىم ئۈچۈن مېنى ئولتۇرمىگىن.)

دائىما رەسمى مۇھەببەت بار ئىمىش،
بىزنى ئۇشبۇ جۇرم ئۈچۈن يازغۇرما كوپ.

(قاچانلا بولمسۇن مۇھەببەت ئىزھار قىلىش يوسۇنى
بار ئىكەن، بىزنى بۇ گۈنا ئۇچۇن ئەپىلەۋەرمە.)

ۋەسلىگە چۈن يوق نىھايەت جۇز فىراق،
بەس، ۋەفا ئەھلىن قاشىڭدىن سۇرمە كوپ.
(ۋىسال يولىدا جۇدالىق دەردىدىن باشقا نەرسە
يوقمۇ؟ بەس، ۋاپادارلارنى يېنىڭدىن قوغلاۋەرمە.)

ھىچ ئىش ئولماس ئايرو خالىق ئەمرىدىن
ئىلتىجا مەخلۇقىغە كەلتۈرمە كوپ.
(يارا تەقۇچىنىڭ ئەمرىدىن تاشقىرى ھىچقانداق
ئىش يوق، يارالغۇچىنى كوپ يېلىندۇرما.)

ئەي گەداچۈن شەئىيىللا دىدىڭ ئوت،
ئەيلەبان ئىبرام باقىپ تۇرما كوپ.
(ئەي گادای، خۇدا يولىدا سەدىقە سورايسەن،
بولدى. بەك بېزىرىپ تۇرۇۋالما.)

تۇت گەدالىغنى نەۋائى مۇغتەنەم،
شاھلار ئاللىندا باش ئىندۇرمە كوپ.
(ناۋايى، گادايلىقنى غەنىمەت بىل،
پادىشالار ئالدىدا باش ئېگىۋەرمە.)

جان فەرەھ تاپتى لەبىك جەۋھەرى بولغاچ ئاڭا قۇت،
ئەللاھ-ئەللاھ، نى مۇفەررەھ بولۇرئىرمىش ياقۇت.
(جەنىم لەۋئىك جەۋھىرىدىن ئۇزۇقلىنىپ راھەتلەندى،
ياشاللا، ياقۇت دېگەن نىمانچە ھوزۇر بەخش نەرسە-ھە!)

ناله مەئىسن قىلاسەن خاتەمى لەئىل ئاغزىمە قوي،
بۇ نىگىن نەقش بىلە قويغىل ئاڭا موھرى سۇكۇت.
(نالەقىلما دىسەك، ياقۇت لەۋئىك ئۇزۇگىنى ئاغزىمغا باس،
بۇ جىلۋىدار ئۇزۇك تامغىسى بىلەن ئاغزىمنى ھىملاۋەت.)

مەيى لەئىلىك نى ئەجەب بادەكى، كەيفىيەتىدىن
روھى لايەئقەلو ئاندىن خىرەد ئولمىش مەبھۇت.
(لەۋئىك شەربىتى ئاجايىپ شاراپ ئىكەن، ئۇنىك كەيپىدىن
روھ گالۋاڭلىشىپ، ئەقىل ھەيرانلىقتا قالىدىكەن.)

خەنجەرىك تىغىدا يۇز كوردۇمۇ ئەشكىم ياغدى،
يامغۇر ئىرمەس ئەجەب ئولغاندا قۇياش مەنزىلى ھوت.
(خەنجىرىڭنىك تىغىدا يۇزكورۇپ، كوزىيىشىم ياغدى، توۋا!،
قۇياش ھوت مەنزىلىدە تۇرغاندا يامغۇر ياغمايتتىغۇ.)

ھوسن مولكى ئۇزە ئايا، نى پەرى ئىركەنسەن،
كىم، بولۇر سەدقە ساڭا چەرخ ئۇزە خەيلى مەلەكوت.

(ئايهاي، هوسن ئېلىده سەن شۇنداق بىر پەرى ئىكەنسەنكى.
ئاسماندىكى پەرىشتىلەر ساڭا سەدىقە بولسىدىكەن.)

ئۆزلۈگى باقىيۇ زاهىد ئورادۇرلافى ۋۇسۇل،
فانى ئولماي كىشى تاپقايمۇ بۇدەئۇاغە سەبۇت.
(زاهىت شەخسىيەتنى باقى بىلىپ، ۋىسالدىن لاپ ئۇرۇدۇ تېخى
كىشى فانى بولماي تۇرۇپ، ۋىسال دەۋاسى ئىسپات تاپالامدۇ؟)

جان هەلاك ئولدى نەۋائىغە ۋە تەن زار نەهىق،
ئول ئولوككە ياسامىش ئۇشبۇ سوڭەكدىن تابوت.
(ناۋايىنىڭ جېنى هالاك بولۇپ، قاخشال تېنى قالدى،
ئۇ ئولۇككە مۇشۇ قاخشال سوڭەكتىن تاۋۇت ياسايدۇ.)

ۆەكى، لەئلىك قىلدى باغرىم تەھ-بەتەھ قان ئاقىبەت،
قەترە-قەترە كوزدىن ئول قان بولدى غەلتان ئاقىبەت.
رئاھ، لېۋىك ئىشتىياقى باغرىمنى ئاخىر قاتمۇ-قات قان قىلدى،
كوزۇمدىن ئاققان قان تامچىلىرى يۈزۈم بويلاپ دومىلىدى.)

باردىكۇ ئاغزىمە قويدۇك موھر ئەفغان چەكمە دەپ،
بۇ ئىشكىنىك موھرى بولدى داغى ھىجران ئاقىبەت.
(پىغان چەكمە دەپ ئاغزىمغا موھۇر باستىك-دە، كەتتىك،
بۇ ھىجران دېغى ئاخىر بۇئىشككە چاپلانغان پىچەت بولۇپ قالدى.)

قۇرقەتىك تىغى بۇزۇغ كوڭلۇمنى بۇزدى ئاھكىم،
سەيلى ئافەت بىرلە يۈيلۇردى بۇ ۆەيران ئاقىبەت.
(ئاھ، پىراقىك تىغى ۆەيرانە كوڭلۇمنى يەنە بۇزۇۆەتتى، ئاپەتتىك كەلـ
كۈنى بىلەن بۇ ۆەيرانە كوڭۇل ئاقىۆەت پاك-پاكىز تۇگەيدىغان بولدى.)

كوڭلۇمە قاشىك خەيالى بولدى تەنۇن "نون" دەك،
ئويلە "نون" غە نۇقتە بولدى داغى پىنھان ئاقىبەت.
(قېشىڭنىك خىيالى كوڭلۇمدە"ن" ھەرپى ئۇستىدىكى تەنۇن①
بولدى، يوشۇرۇن داغ ئاقىۆەت مۇشۇ"ن" ھەرپى ئۇستىدىكى چىكىت
بولدى

① تەنۇن — ئەرەپ گىراممانىكىسىدا سوزنىك ئاخىرىنى "ن"
لەشتۇرۇپ ئوقۇش. "ن" ھەرپى ئۇستىدىكى تەنۇن "،" ياكى" = "
شەكلىدە كېلىدۇ. بۇ يەردە سوز ئويۇنى بار.

ئولىمش ئېردىم غەم تۈنى، لەئلىك خەيالى بەردى جان،
زۇلمەت ئىچرە بولدى پەيدا ئابمەھيۈزان ئاقىبەت.
(غەم ئاخشىمى ئولگەن ئىدىم، بىراق لېۋىڭنىڭ خيالى
گىرگۈزدى، زۇلمەت غارى ئىچىدە ماڭا ئاخىرى ئابمەھايات يولۇقتى.)

ئەي نەۋائى، يار ۋەسلى گەرچە بەس دىشۋار ئىدى،
فانى ئولغاچ بۇيلە دىشۋار ئولدى ئاسان ئاقىبەت.
(ئەي ناۋايى، يارىنىڭ ۋىسالىغا ئېرىشىش تەس بولسىمۇ، لېكىن
يوقلىپ پۈتكەندىن كېيىن بۇ تەس نەرسە ئاسانغا ئايلىنىدۇ.)

تەنمنى قىلسا غەمزەڭ يۈز جەراھەت،
يېتەر ھەر زەخمىدىن جانىمغە راھەت.
(غەمزەڭ تېنىمدە يۈزلەپ جاراھەت پەيدا قىلسا،
ھەربىر زەخمىدىن جېنىمغا راھەت كېلىدۇ.)

ھەلاۋەت تاپمايىن جانىم لەبىڭدىن،
سالۇر زەخمىم ئارا تۇز ئول مەلامەت.
(لېۋىڭدىن جېنىمغا ھالاۋەت يەتمەي تۇرۇپ،
تاپا-تەنلەر يارامنىڭ ئۇستىگە تۇز سەپتى.)

جەمالىڭ سۇبھى ئاچىب ئېردى يۈزگۈل،
قۇياش سارغاردى كورگەچ ئول مەلاھەت.
(ھوسنۇڭ تېگى يۈزلەپ گۈللەرنى ئېچىلدۇرغان ئىدى،
قۇياش بۇگۈزەللىكنى كورۇپ سارغىيىپ كەتتى.)

سۇپۇردۇم كوز بىلەن كويۇڭ فەزاسىن،
كى جانلار جىلۋە گاھىدۇر بۇ ساھەت.
(كوچاڭ مەيدانىنى كوزۇم بىلەن سۇپۇردۇم،
چۈنكى بۇ مەيدان جانىڭ جىلۋىگاھىدۇر.)

بولۇر زاھىر لەبىڭدىن قەتل ئېتەر چاغ،
ئولۇكنى تىرگۈزۈردەڭ يوز فەساھەت.

(ئولتۇرۇش ۋاقتىدا لېۋىدىن ئولۇكنى تەرىلدۇرىدىغان يېقىملىق سوزلەر توكۇلىدىكەن.)

چۇ سەندىن ئايرۇ ئېرمەس يار، زىدۇر،
ئويسن ئىستەب جەھان قىلماق مەساھەت.
(يار سەندىن يىراق ئەمەس، نېمشكە يەنە ئۇنىڭ ئويىنى ئىزلەپ جاھاننى كېزىدىغانسەن.)

قەبمە ئەتتى نەۋائى ھەق جاھاننى،
ئىلىدىن تۇتماغىل كوز جۇز قەباھەت.
(ناۋايى، خۇدا جاھاننى يامان ياراتتى، كىشىلەردىن يامانلىقتىن باشقىنى كوزلىمىگۇلۇك.)

يارەب، ئول ئاي هوسنىنىڭ ئىدراكىن ئەلگە مۇيەسسەر ئەت،
كوز بىلە كۆكلۈمنى ئول سىررى خەفىغە مەھرەم ئەت.
(ئەي خۇدا، ئۇ ئاي هوسنىنىڭ ئىپادىسىنى ئەلدىن يوشۇر، ئۇنىڭ
يۈشۈرۈن سىرىغا كوزۈم بىلەن كۆكلۈمنىلا سىرداش قىل.)

كويىيو قەددۇ لەبى يادىن ماڭا قىلغىل فۇزۇن،
جەننەتۇ توبى بىلە كەۋسەر تەسەننانسىن كەم ئەت.
(يارنىڭ كوچىسى، قامىتى ۋە لېۋى توغرۇلۇق خىيالىمنى كوپەيتىپ،
مېنىڭ جەننەت، توبى دەرىخى، كەۋسەرگە بولغان تامايىمنى
كەمەيتكىن.)

دىدە كورمەك ئىستەسە ئانىڭ يۈزىدىن ئۇزگە يۈز،
قىرلار بىرلە بۇئىككى سوقبە جەۋفىن مەھكەم ئەت.
(كوزۈم ئۇنىڭ يۈزىدىن باشقا يۈزنى كورمەكچى بولسا،
بۇ ئىككى توشۇكنىڭ بوشلۇغىنى قاراموم بىلەن ئېتىۋەت.)

گەر كۆكۈل ۋەسلىدىن ئۇزگە ۋەسل سوزىن ئىستەسە،
قىسم ئاڭا هىجران سىيەھ هالىدە دايىم ماتەم ئەت.
(ئەگەر كۆكلۈم ئۇنىڭ ۋەسلىدىن باشقا ۋىسال سوزىنى ئارزۇ
قىلسا، ئۇنىڭ قىسمىتىنى هىجران قارىسى بىلەن ماتەم تۇتۇشنى
ئۇنىڭ نېسىۋىسى قىل.)

خاتىرى سەۋدايى گەرچە زۇلفىدىن ئۇزگە هەۋەس
قىلسا، ئانى زۇلفەدەك ئاشۇفتە هالو دەرهەم ئەت.

(سەۋدايى خىيالىم ئۇنىڭ چېچىدىن باشقىسىغا ئىنتىلسە، ئۇنى ئەشۇ چاچتەك پەرىشان، چىگىش ئەھۋالغا سېلىپ قويۇ.)

روھ ئۇل قەد جىلۋەسىدىن ئۇزگە قىلسا ئارزۇ،
ھەجر ئوتى ئىچرە ئاڭا دەۋزەخ ئەزابىن ھەردەم ئەت.
(جېنىم ئۇنىڭ قامىتىنىڭ جىلۋىسىدىن باشقىنى ئارزۇ قىلسا، ئۇنىڭغا ھەردايىم ھىجران ئوتى ئىچىدە دوزاق ئازاۋىنى كورسەتكىن.)

كوڭلۇم ئولدى ھەجر ئوتىدىن رىش، ئەي ساقى، ماڭا
بادەئى كافۇرگۇن دەردىدىن ئالىب مەرھەم ئەت.
(ئەي ساقى، كوڭلۇم ھەجر ئوتىدىن زەخمىلەندى،
مېنى ئاپياق شاراپ ئازاۋى بىلەن داۋالا.)

يوق چۇ ئالەم باغىدا بويى ۋەفا، ئەي پەرى دەير،
جىلۋەگەر بىرجام ئىلە كوڭلۇمگە ئۇزگە ئالەم ئەت.
(ئالەم بېغىدا ۋاپا پۇرىغى يوق ئىكەن، ئەي مەيخانىچى، جىلۋىلىك بىرجام بېرىپ، كوڭلۇم ئۇچۇن باشقا بىر ئالەم پەيدا قىل.)

ئىشق جۇرمىغە نەۋائىنى قاۋارسەن، ئەي پەرى،
قاۋما، جەۋرۇ زۇلم قىل، دىۋانەۋۇ رەسۋا ھەم ئەت.
(ئەي پەرى، ئىشقى گۇناھى ئۇچۇن ناۋايىنى قوغلاۋاتسەن،
مەيلى جەۋرى-زۇلۇم سال، دىۋانە قىل، رەسۋاقىل، ئەمماقوغلىما.)

مېنىڭ مەجنۇنلۇغۇمغە ئىشقۇ سەۋدا گەر ئېرۇر بائىس،
ۋە لىكىن بۇ ئىككە بىر پەرى پەيكەر ئېرۇر بائىس.
(مېنىڭ مەجنۇنلۇغۇمغە مۇھەببەت، ئىشتىياق سەۋەپچى بولسىمۇ،
لېكىن بۇ ئىككى نەرسىگە بىر پەرى پەيكەر سەۋەپچى.)

دېمە، بائىس ئەدۇركىم، تەلپۈنۈرسەن ھەر كېچە تا سۇبھ،
تىكىلگەن كىرپىگىڭدىن جانغا يۇز نەشتەر ئېرۇ بائىس.
(ھەر كېچە تاڭ ئاتقىچە تەلپۈنۈشۈڭگە نېمە سەۋەپچى دېمە،
بۇنىڭغا سېنىڭ كىرپىگىڭدىن جېنىمغا تىكىلگەن نەشتەر
سەۋەپچى.)

كۆڭۈلگە ئاتەشىن لەئلىڭ غەمى، نى ئەيب كويسەمكىم،
تۇتاشماقتە تەنىم خاشاكى ئول ئەخكەر ئېرۇر بائىس.
(ئاتەش لېۋىڭنىڭ غېمى كۆڭلۈمگە چۈشسە، كويسەم، نېمە بوپتۇ؟
خەشەككە ئايلانغان تەننىڭ كويۇشى ئۇچۇن چوغ سەۋەپچى
ئەمەسمۇ؟)

ئوقۇڭدىن پەر چىقاردىم، كويۇڭە قىلسام ھەۋا، تاڭ يوق،
كى ئۇچماق مەيلى قىلماقتە بۇ بالو پەر ئېرۇر بائىس.
(سانچىلغان ئوقىڭدىن پەر - قانات چىقاردىم، كوچاڭغا ئۇچۇپ

بارسام هەيران قالما، مېنىڭ ئۇچۇشۇمغا ئاشۇ پەر - قانات-
لار سەۋەپچى.)

فىراقىڭ بىيىمدىن يۇز قاتلاجان بەرگەي ئىدىم لېكىن،
ھەياتىمغە ئۇمىدى لەئلى جانپەرۋەر ئېرۇ بائىس.
(پىراقىڭ خەۋپىدىن يۇز قېتىم جان بېرەتتىم، لېكىن ئولمەي
قېلىشىمغا جانبەخش لېۋىگىنىڭ ئۇمىدى سەۋەپچى بولدى.)

چۇمەنـدىن يۇز ئوگۇرىدۇڭ، تاڭ ئەمەس،
باشىڭغە ئېۋرۇلسەم،
بۇ سەرگەدانلىغىمغە گەردىشى ئەختەر ئېرۇر بائىس.
(بېشىڭدىن ئايلانسام، مەندىن يۇز ئۆرىدىڭ، بۇمۇ ھەيران
قالارلىق ئەمەس، چۈنكى بۇ سەرگەندانلىغىمغا بەخت يۇلتۇزۇمـ
نىڭ گەردىشى سەۋەپچى.)

ئەگەر رەھن ئولـدى تەسىمھـۇ رىدا مەيخـانەدە، ئەي
شەيخ،
ئىچەرگە دەيرى پىرى ئىلكىدىن ساغەر ئېرۇر بائىس.
(ئەي شەيخ، گەرچە مەيخانىدا تەسۋى، پېرىجە گورۇگە
قويۇلغان ئىكەن، بۇنىڭغا مەيخانىچى قولىدىن ئالغان قەدەھ
سەۋەپچى.)

فەنا بەھرىغە چۈمىاقىدىن غەرەز تالىبقە ۋەسل ئولدى،
كى غەۋۋاس ئولمەكىگە غەرق ئولۇب گەۋھەر ئېرۇر
بائىس.
(تەلەپكار ئۇچۇن يوقۇلۇش دېگىزىگە شۇڭغۇشتىن مەقسەت—
ۋىسال، دېگىزچىنىڭ غەرق بولۇپ ئولۇشىگە سەۋەپچى—گوھەر.)

نەۋائى جىسمىنىڭ زەئىفغە بائىس بولدى بىدىللىق،
ۋەلى بىدىللىغىن سورساڭ، ئاڭا دىلبەر نۇرۇر بائىس.
(ناۋايى جىسمىنىڭ زەئىپلىشىگە، دىلىنىڭ ئۇزۇكلىگى سەۋەپچى،
بىراق، دىلىنىڭ ئۇزۇكلىگىگە دىلبەر سەۋەپچى.)

تەلبە كۆڭلۈم پويەسىغە ئەنبەرىن بەندىك ئىلاج،
خەستە جانىم زەئىفىغە لەئىل شەكەر خەندىك ئىلاج.
(تەلۈە كۆڭلۈمنىك قاترايدىغان كېسىلىگە ئەنبەر چېچىنىك زەنجىرى داۋا. ئاغرىق جېنىمنىك زەئىپلىگىگە لېۋىنىك شىرىن كۈلكىسى داۋا.)

سالىپ ئېردى چاكلار باغرىمغە تىغىك ھەر تەرەف،
بولدى مژگان ئوقىدىن ھەر سارى پەيۋەندىك ئىلاج.
(تىغىك ھەر تەرەپتىن باغرىمنى تىلىۋەتكەن ئىدى، بىراق كىرپىك ئوقۇنىك سانچىلىپ يەملىشى بىلەن ساقايدى.)

موھلىك ئولدى شەۋق، يا سۇر تىغ، يا قىل جىلۋەكىم،
بۇ ئىككىدىن ئوزگە تاپماس ئارزۇ مەندىك ئىلاج.
(ئىشتىياقىك جېنىمغا تاقالدى، يا تىغىنى سانچىغىن، يا جىلۋە قىل، ھاجەتمىنىگە بۇ ئىككىدىن باشقا ئىلاج يوق.)

ھەجر قەتلىدىن مېنى تىرگۈزدى لەئىلى، ئەي مەسىھ،
ئاجىز ئېردىك سەن نەفەس ئاسرا، گەر ئورگەندىك ئىلاج.
(مېنى ھىجران ئولۇمىدىن يارىنىك لېۋى قوتقازدى، ئەي ئەيسا، سەن دەم سېلىپ داۋالاشنى ئۆگەنگەن بولساڭمۇ، دىمىنى ئاسرا، بۇ يەردە سەن ئاجىزلىق قىلمىسەن.)

يۇزۇ لەئلى ھەجرىدىن بىمار ئولۇبسەن، ئەي ھەكىم،
ئومر زايىئ قىلما، قىلماس چۇنكى گۇلقەندەك ئىلاج.
(مەن يۇزى ۋە لەۋزىنىڭ پىراقىدا كېسەل بولدۇم، ئەي ھەكىم،
ئومۇرنى زايا قىلما، بەرگەن گۇلقەنىڭ ماڭا شىپالىق
بېرەلمەيدۇ.)

دەردى ھەجرىم سەئب ئېرۇر، كەل ئەي ئەجەل باشىمغەكىم،
ۋەسلىدىن ئايرۇ ئەمەس مەئلۇم مانەندەك ئىلاج.
(پىراقىم دەردى ئېغىر، ئەي ئەجەل بېشىمغا كەل، ۋىسالدىن
باشقا ساڭا ئوخشاش چارە يوق.)

كۆڭلۈڭ، ئەي بۇلبۇلكى، يۇز پەركەند ئېرۇر، گەر كەلسە گۇل،
بەرگ - بەرگىدىن تاپار پەركەند - پەركەندەك ئىلاج.
(ئەي بۇلبۇل، كۆڭلۈڭ يۇز پارە، ئەگەر گۇل كەلسە بۇ
پارە - پارەلىرىڭ، ئۇنىڭ بەرگى - بەرگىدىن شىپا تاپىدۇ.)

ئول پەرى ھىجراندا بولغان نەۋائى، ناسىھى،
ئەيلەي ئالغايمۇ جۇنۇن مەغلۇبغە پەندەك ئىلاج.
(ئەي نەسىھەتچى، ناۋايىنىڭ ئۇ پەرى ھىجرانىدىن بولغان
مەجنۇنلۇق دەردىگە سېنىڭ نەسىھىتىڭ كار قىلامدۇ.)

مېنى هەۋاسىدە دېۋانە ئەيلەدى ئول شوخ،
جۇنۇنى ئىشق ئىلە ئەفسانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئۇ گۈزەل شوخ مېنى ئىشتياقىدا دېۋانە قىلدى، ئىشقىنىڭ
جۇنۇنلىغىغا سېلىپ، سوز - چوچەككە قالدۇردى.)

پەرى كەبى چىقىبان هوشۇ ئەقىل غارەت ئېتىب،
نىهان ئولۇپ مېنى دېۋانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئۇ، پەرى كەبى چىقىپ، ئەقلۇ - هوشۇمنى تالان - تاراج
قىلدىيۇ، ئارقىدىنلا يوشۇرۇنۇپ مېنى ئەقىلدىن ئازدۇردى.)

ئوشاتتى شىشەئى جامۇ قەدەهنى بەزم ئىچرە،
ئويۇن تەرىقىنى تېپلانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئو شوخ بەزمىدە شىشە، جام، قەدەهلەرنى سۇندۇرۇپ،
ئويۇن قائىدىسنى بالىلارچە بۇزدى.)

قولاق سالمىڭكى، خەراىات ئىچرە غەۋغادۇر،
مەگەر ئەزىمەتى مەيخانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(قۇلاق سېلىڭلار، مەيخانىدا غەۋغا كوتىرىلدى، تايىنلىق
ئۇ يەرگە ئاشۇ شوخ باردى.)

قەدەهقە خىرقەم ئېتىب رەهن، ۋەهكى، سۇبهەمنى،
قىمار ئەيلەگەلى دانە ئەيلەدى ئول شوخ.

(ئۇ شوخ پىرىجەمنى قەدەھ ئۇچۇن گوروگە قويدۇرۇپ، تەسۋىيمنى قىمارنىڭ ئۇرۇقچىلىرىغا ئايلاندۇرۇپ قويدى.)

چۇ ئالدى ئويناغالى نەقدى ھوشۇ - سەبرىمنى،
يانا تاپىلمادىلەر تانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئويۇندا ئەقىل بىلەن سەۋرىمنى ئۇتۇۋېلىپ، ئوزى يوقۇ-لۇپ كەتتى، ئۇنى نىمە قىلغاندۇ؟)

قىلىب نەۋائى ئاۋارەنى جەلاي ۋەتەن،
بىلاد دەردغە ھەمخانە ئەيلەدى ئول شوخ.
(ئۇ شوخ ئاۋارە ناۋايىنى يوقتىدىن بەزدۇرۇپ، دەردۇ - بالا مەملىكىتىگە ئاپىرىپ، ئورۇنلاشتۇرۇپ قويدى.)

ئۇزىن شەككەر دىسە لەئلىگە مانەند،
قىلاي تىشلەپ ئانى پەركەند - پەركەند.
(شىكەر ئۇزىنى لېۋىگە ئوخشاش شىرىنمەن دىسە،
ئۇنى چىشلەپ پارچە - پارچە قىلىۋېتەي.)

لەبىك ئوپمەككە ھەددىم يوق، بولۇبمەن
تەخەييۇل بىرلە ئوپمەكلىككە خۇرسەند.
(لېۋىگنى سۇيۇشكە ھەددىم يوق، پەقەت خىيالەن
سۇيۇش بىلەنلا خوشالمەن.)

مېنى چۈن ئول پەرىۋەش تەلبەرەتتى،
نى سۇد، ئەي ناسىھ، ئەمدى تەلبەگە پەند.
(مېنى ئۇ پەرىۋەش سارىك قىلىپ قويدى،
ئەي نەسىھەتچى، ئەمدى سارىغا نەسىھەتنىك نېمە پايدىسى؟)

مەگەر تەكرىگە ئادەم خىلقەتتىدىن
مۇراد ئولدى سېنىڭدەك تۇرفە فەرزەند.
(خۇدانىك ئادەملەرنى يارىتىشتىكى مەقسىدىمۇ پەقەت
سانا ئوخشاش ئاجايىپ پەرزەنتنى يارىتىش ئىكەن.)

لەبىگنىك شەككەرى ئەيلەپ تەبەسسۇم،
گۇلى خەندانغە كورگۇزدى شەكەر خەند.

(لەۋنىڭ شىكرى تەبەسسۇم قىلىپ، كۈلگۈنچەك گۈلنىڭ كۈلكىسىگە شېرىنلىك بەخش ئەتتى.)

جەھان رەئناسىغە بەرمە كۆڭۈلكىم،
ئاڭا ئالدۇرمامىش كۆكلىن خىرەدمەندىن.
(جاھان رەئناسىغا كۆڭلۈڭنى بەرمە، ئەقىللىق كىشىلەر ئۇنىڭغا كۆڭلىنى ئالدۇرمايدۇ.)

نەۋائى نەيلەبان سەندىن ئۇزۇلغاي،
چۇ تاپتىڭ رىشتەئى جانغە پەيۋەندىن.
(ناۋايى سەندىن قانداقمۇ ئاجرىسۇن، چۇنكى سەن ئۇنىڭ جېنىنىڭ رىشتىسىگە ئۇلۇنۇپ قالدىڭ.)

ئەي، جەمالىڭ قاشىدا لال خىرەد،
ئىشقىڭ ئاشۇبىغە پامال خىرەد.
(ئەي، جامالىڭ ئالدىدا ئەقىل لال، ۋە ئىشقىڭ توپىلاڭى
ئالدىدا ئاياق ـ ئاستى.)

ئاندا كىم سەن قىلىبان جىلۋەئىنى ھوسن،
ھۇش ئولۇپ زايىلۇ بەدھال خىرەد.
(سەن ئۇندا ھوسنۇڭنى جىلۋىلەندۇرگەندە،
ھۇش يوقۇلۇپ، ئەقىل ئوسال ئەھۋالغا چۈشۈپ قالدى.)

ئىشق مەسخ ئەيلەدى، گەرچە بار ئىدى،
ئىلىم ئىشكالىغە ھەللال خىرەد.
(ئەقىل بار ئىدى ۋە ئىلىمنىڭ مۇشكۇل مەسىلىلىرىنى يەشكۈ-
چى ئىدى، بىراق مۇھەببەت ئۇنى ئاينىتىپ قويدى.)

چىقمادى تۇز يولىدىن ئىشق ئەھلى،
نىچەكىم ئەيلەدى ئىزلال خىرەد.
(ئەقىل ھەر قانچە ئاداشتۇرسىمۇ، لېكىن
ئاشىق ئۇزىنىڭ تۇز يولىدىن چىقمىدى.)

ئەقىلغە ئىشق دەلىل ئولماسا، كور،
نى قالۇر، چۈنكى كىتەر دال، خىرەد.

(ئەقىلگە مۇھەببەت يول كورسەتكەچكە ئۇ خىرەدد (ئېقىل) دۇر. قاراڭلار، ئەگەر دال ("د" ھەرپى) بولمسا ئۇ خىرە بولۇپ قالمامدۇ؟)

ئىچ مەي ئىشقو نەۋائى مەست ئول،
كەلتۇررۇر بولسا كوپ ئىشكال خىرەد.
(ئەي ناۋايى، ئەگەر ئەقىل ساڭا مۇشەققەت كەلتۇرسە،
ئىشق شارابىنى ئىچىپ مەس بول.)

زەئەلىغ جىسىمىم قاچان نازىك بېلىگىغە چىرمانۇر،
زۇلغۇڭ ئىككى تارى گويا بىر - بىرىگە تولغانۇر.
(ئىككى ئورۇم چېچىڭ بىر - بىرىگە تولغاشقاندەك، مېنىڭ
زەئىپ جىسىمىم سېنىڭ نازۇك بېلىگىگە قاچان چىرمىشار.)

قامەتىگىغە سەرۋ تەقلىد ئەيلەبان تاپتى شىكەست،
بۇ سەزادۇر گەر گىياھ سەرۋى سەھىغە ئوتكەنۇر.
(سەرۋى دەرىخى قامىتىگىگە ئوزىنى ئوخشىتىمەن دەپ
سونۇپ كەتتى، باشقا گىيامۇ سەرۋىنى دۇرايدىغان بولسا
شۇنداق جازاغا ئۇچرايدۇ.)

زۇلغۇڭگە ھەمسەرلىك ئەتمەك ئوزدە تاپماس نەچەكىم،
سۇنبۇلى مۇشكىن قۇيۇندەك ئوز - ئوزىگە ئايلانۇر.
(قارا سۇمبۇل ئوزىنى چاغلىماي زۇلغۇڭ بىلەن تەڭلەشمەك
بولىۋىدى، قۇيۇندەك ئوز - ئوزىگە چىرمىشىپ قالدى.)

ۋاقىق ئېركىن ئىشق ئوتىنىڭ سوزىدىن ھوسىن ئەھلىكىم،
شەمئ ئەگەر پەرۋانەنى ئورتەر، ئوزى ھەم ئورتەنۇر.
(گۈزەللەر ئىشق ئوتىنىڭ كويدۇرۇشىدىن خەۋەردار بولسا كې-
رەك، چۈنكى شام پەرۋانىنى ئورتەپ، ئوزىمۇ ئورتۇنۇپ
تۈگەيدۇ.)

ئويناماق بىرله سالۇر دەۋرانغه رەخشى قوزغالان،
ھەر قاچانكىم بەزمىدىن ئول شوخ سەرخوش ئاتلانۇر.
(ئۇ شوخ قاچانكى بەزمىدىن شىركەيىپ ئاتلانسا، ئۇنىڭ تاماشا ئۇچۇن ئات چاپتۇرۇشى ئالەمدە توپىلاڭ پەيدا قىلمۇ.)

بۇ چەمەندە تارتىبان بۇلبۇل تاڭ ئاتقۇنچە فىغان،
ئىشق دەرسىن گۇيىيا گۇل دەفتەرىدىن ئورگەنۇر.
(بۇ چىمەندە بۇلبۇلنىڭ تاڭ ئاتقىچە پىغان چەككەنلىگى، گويا گۇل دەپتىرىدىن ئىشق دەرسىنى ئوقۇۋاتقانلىغى.)

دىمە سارغاردى نەۋائىنىڭ يۇزى ئىشق ئىچرە كىم،
بويله ئالتۇننى قىلۇرغه پايمالىڭ قازغانۇر.
(ناۋايىنىڭ يۇزى ئىشق دەردىدە سارغىيىپ كېتىپتۇ دەپ قالما، سەن ئالتۇننى شۇنداق پايمال قىلىپ، ھاسىل قىلىسەن.)

ئولكى سالغاي شوئله ئەئزاسىغە ئوتلۇغ ئاھلار،
قايدا بىلگەي كويمەگىن زەربەفت كېيگەن شاھلار.
(ئۇ ئوتلۇق ئاھلىرى بىلەن ئەزاسىغا يالقۇن سالىدۇ، زەربىاب كىيگەن پادىشالار ئۇنىڭ كويۇۋاتقىنىنى نەدىن بىلسۇن.)

باغرىدىن قان تامغۇچى ئۇششاق زەخمىن بىلمەگەي،
تىغدىن قان تامغۇچى بىرەھمى ئالمجاھلار.
(تىغدىن قان تامىدىغان بىرەھىم ھوكۇمرانلار باغرىدىن قان تامىدىغان ئاشقلارنىڭ دەردىنى بىلمەيدۇ.)

شىددەتىم فەرھاد قىلغاي فەھم، يوق پەرۋىزكىم،
دەردنى خاكىلار ئاڭلار، يوق فەلەك دەرگاھلار.
(چەككەن ئازاۋىمنى پەرۋىز ئەمەس، پەرھات چۈشىنىدۇ، دادىمنى پەلەك دەرگاھى ئەمەس، توپىدا قالغانلار ئاڭلايدۇ.)

جانۇ كوڭلۇم كىردىلەر غەم دەشتىغە گۇم بولغالى،
مەن ھەم ئەتتىم ئىزم چۈن ئەزم ئەتتىلەر ھەمراھلار.
(جېنىم ھەم كوڭلۇم يوق بولۇش ئۈچۈن غەم دەشتىگە كىردى، چۈنكى ھەمراللىرىم كېتىۋاتىدۇ، شۇڭا مەنمۇ ماڭاي.)

بولسەلەر ئاگاھكى بىر غەمكىنىنى ھىجران ئولتۇرۇر،
فىكر ئېتەر ھالىغە ھىجران دەردىدىن ئاگاھلار.

(هۇشيار غەمكىننى ھىجران ئولتۇرۇدۇ، چۈنكى
ھۇشيار ئادەم ھىجران دەردىنى ھىس قىلىدۇ.)

ۋەھ، نى بىلگەي ھەجر زەنجىرىدە دىلخاھىم نىدۇر،
ھەلقە ئۇرغان بەزم ئەيشى دەۋرىدە دىلخاھلار.
(شاتلىق بەزمىسىدە چورىدەپ ئولتۇرغان ئوقۇلۇق كىشىلەر
كوڭلۇم ھىجران زەنجىرىدە نىمىنى ئارزۇ قىلىدىغانلىغىنى
چۈشىنەلەمدۇ.)

ئەي نەۋائى، شاھلارغە چۈن گەدالار فىكرى يوق،
ئەيتكىل ھەم تەڭرى دەرگاھىدا "شەيئىللاھ" لار.
(ئەي ناۋايى، پادىشالار گادايلارنىڭ غېمىنى يىمەيدۇ، سورايدىغىنىڭنى خۇدانىڭ دەرگاھىدا سورا.)

ئون سەكىز مىڭ ئالەم ئاشۇبى ئەگەر باشندەدۇر،
نى ئەجەب، چۈن سەرۇنازىم ئون سەكىز ياشندەدۇر.
(ئەگەر ئۇنىڭ بېشىدا ئون سەككىزمىڭ ئالەم غەۋغا كوتەرسە،
ئەجەپلەنمەڭ، چۈنكى بۇ گۈزىلىم ئون سەككىز ياشتا.)

دىسە بولغايكىم، يەنە ھەم ئون سەكىز يىل ھوسنى بار،
ئون سەكىز ياشندە مۇنچە فىتنەكىم باشندەدۇر.
(ئون سەككىز يېشىدا بېشىدا مۇنچىلىك غەۋغا كوتىرىلگەن ئىكەن،
يەنە ئون سەككىز يىللىق ھوسنى بولسا، نىمە بولار؟)

ئون سەككىز يىل دىمە يۈزسەكسەن يىل ئولسە، ئول دۇرۇر
ھوسن شاھى، ئول بالالاركىم كوزۇ-قاشندەدۇر.
(ئون سەككىز يىل دىمە، يۈزسەكسەن يىل بولسىمۇ، ئاشۇ بالا-قازا
كوز قېشى بار ئىكەن، ئۇ يەنىلا گۈزەللىك شاھى بولىدۇ.)

ھەيرەت ئېتمان ھوسنى نەقشىدەكى ھەر ھەيرەتكى بار
بارچەسى ئېزىد تەئالا سۇنئى نەققاشندەدۇر.
(ئۇنىڭ ئاجايىپ گۈزەل سۇرىتىگە ھەيران قالمايمەن، چۈنكى
بۇنىڭ ھەممىسى خۇدايىتائالانىڭ رەسساملىق سەنئىتى.)

تەن ئاڭا سىمۇ ئىچىندە تاش مۇزمەر كوڭلىدىن،
ئەقلغەيۇز ھەيرەت ئول ئاينىڭ ئىچۇ-تاشندەدۇر.

(ئۇنىڭ كومۇش بەدىنى ئىچىدە تاش كوچىلى يوشۇرۇنغان، ۋ ئايىنىڭ ئىچى-تېشى ئەقىلنى گاڭگىرىتىپ قويىدۇ.)

مەي كېتور، ئەي مۇغبچە، يۈز ھەيرەت ئارا قالمىش مەسىھ،
بولئەجەبلەركىم، بۇ ئېسكى دەير خەفقاشىنىدۇر.
(ئەي مەيپۇرۇش، مەي بەرگىنە، ئەيسامۇ ھەيرەتتە قالدى، ئەڭ قىزىغى مۇشۇ كونا مەيخانىدا قاراڭغۇلۇقتا كىرىۋېلىش.)

تا نەۋائى توكتى ئول ئاي فۇرقەتىدىن بەھرى ئەشك،
ھەر قاچان باقساڭ، قۇياش ئەكسى ئانىڭ ياشىنىدۇر.
(نەۋايى ئۇ ئايىنىڭ پىراقىدا ياش دېگىزىنى توكتى، ھەر دائىم قارىساڭ، قۇياش ئۇنىڭدا ئەكس ئېتىدۇ.)

دوستلار، مەن تەلبە ئەھۋالىغە يىغلاڭ زار-زار،
كىم سالادۇر گەھ-گەھ ئوت كۆڭلۈمدە توشكەن خار-خار.
(دوستلار، مەن تەلۈننىڭ ئەھۋالىغا زار-زار يىغلاڭلار، كۆڭلۈمگە سانچىلغان تىكەنلەر ئوت بولۇپ يېنىۋاتىدۇ.)

ئىستەمەس بولسا سەبا بىر-بىر كۆڭۈل جەمئ ئەيلەمەك،
نىگە زۇلفۇڭنى پەرىشانلىغدىن ئەيلەر تار-تار.
(ئەگەر سابا كۆڭۈلنى بىر يەرگە جەم قىلمىشىنى خالىمىسا، نىمە ئۈچۈن چۈۋۈلغان زۇلپۇڭنى تال-تال قىلىدۇ.)

سەن قۇياش بىرلە مۇناسىبسەن، ئويۇندا خوبلەر
ئىككى-ئىككى چۈنكى كىرگەيلەر ئاتاشىب يار-يار.
(سەن قۇياشقا مۇناسىپ-جۈپسەن، شۇڭا ئويۇندا گۈزەللەر جۈپ-جۈپ بولۇپ يار-يار ئېيتىشىدىغۇ.)

قورقارەمكىم، بولماغاي ئازۇزدە نازۇك قامەتىڭ،
ئىگنىگە خۇش-خۇشكى سالمىش جەئدە ئەنبەر بار-بار.
(نازۇك قامىتىڭ رەنجىپ قالمىسۇن دەپ قورقىمەن، خۇش پۇراق چاچىدىغان سىكىلەكلىرىڭ كىيىمىڭگە تولىمۇ ياراشقان ئىكەن.)

ھەلقە-ھەلقە بۇينۇمە سالمىش تەنابى زۇلفىنى،
جۇرمى ئىشقىمغە مەگەر ھوكم ئەيلەدى دىلدار، دار.

(زۇلپى تاناۋىنى ھالقا قىلىپ بىۋىنۇمغا سالدى، ئىشقىم گۈناھى ئۈچۈن ئۇ دىلدار مېنى دارغا ئېسىشقا ھوكۇم قىپتۇ.)

ئىشق ئېرۇر ئانداق مۇرەببىكىم، قىلۇر يەتكەچ ئەسەر.
بۇلبۇل ئولغاي ئاچسا يۇز بىر سەرۋ گۈلرۇخسار، سار.
(ئىشق شۇنداق تەربىيىچىكى، ئۇنىڭ تەسىردە بىرسەرۋى بويلۇق گۈلجامال يۇزىنى ئاچسا قارا قۇچقاچ بۇلبۇلغا ئايلىنىدۇ.)

ئەي نەۋائى، بولدى ئول بۇت كافىرى ئاتەش پەرەست،
نى ئەجەب، ۋەھ-ۋەھ گەر ئۇرسا جانىڭە زۇننار نار.
(ئەي ناۋايى، ئۇ سەنەم ئاتەشپەرەس كاپىر ئىكەن،شۇڭا جېنىڭغا زۇننار ئۇت چاچراتسا ئەجەپلەنمە.)

نى ئەجەب ھەر يان مېنى مەجنۇن باشدە يارەلەر،
بەسكى ياغدى ئۇستىگە ئەتفال تاشىدىن خارەلەر.
(مەن مەجنۇننىڭ بېشى شۇنچە يارا بولۇپ كەتكەنلىگى ئەجەپ-
لىنەرلىك ئەمەس، چۈنكى ئۇششاق باللار تاش ئېتىپ شۇنداق
قىلىۋەتكەن.)

ئارەزدىڭ ئەتراپىدا گۈلدۇر كورۇنگەن، ئەي پەرى،
يا قەمەر دەۋرىدە سەن تارتىپ دۇرۇر سەييارەلەر.
(ئەي پەرى، يۈزۈڭ ئاتراپىدىكى گۈلمۇ، ياكى ئاينى دەۋرە قىلىپ
سەپ تارتقان يۇلتۇزلارمۇ؟)

ھەر قۇيۇن گويا كى بىر سەرگەشتە ئاشىق گەردىدۇر،
بەسكى، تۇفراق ئولدى ئىشقىڭ دەشتىدە بىچارەلەر.
ھەر بىر قۇيۇن بىر بېشى ئايلانغان ئاشىقنىڭ توزاڭى، دېمەك،
ئىشقىڭ دەشتىدە ئۇ بىچارىلەر توپىغا ئايلىنىپ كېتىپتۇ.)

ئاڭلاكىم، ئەھبابنى كوڭلۇمدە مېھمان ئەتمىشەم،
ئىتلارى ئاغزىدا گەر كورسەڭ باغىردىن پارەلەر.
(ئىتلىرىنىڭ ئاغزىدا جىگەر پارىلىرىنى كورسەڭ، ئۇ مەھبۇبنى
كوڭلىدە مېھمان قىلغان ئىكەن دەپ بىلگەيسەن.)

ئاندا مەجنۇنمەن، بۇيان لەيلى-سەن، ئەتكەچ ئىجتىمائ
بىر تەرەف دىۋانەلەر، بىريان پەرى رۇخسارەلەر.

(بىر تەرەپكە ساراڭلار، بىر تەرەپكە گۈزەل پەرىلەر توپلانغانلىغى ئۈچۈن، مەن مەجنۇن ئۇياندا، سەن لەيلى بۇياندا.)

خانەقاھ ۋەخپى سۈيىن ئىچمەسلەر، ئەي شەيخ، ئاڭلاغىل،
گەر خۇمار ئولسە فەنا دەيرىداغى مەيخارەلەر.
(ئەي شەيخ، ئاڭلاپ قوي، يوقۇلۇش مەيخانىسىدىكى ئىچەرمەنلەر،
خۇمارى تۈتسا، خانىقانىڭ ۋەخپى سۈيىنى ھەرگىز ئىچمەيدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئىشق ئارا ئولمەكتىن ئۇزگە چارە يوق،
بەس، غەلەت بولغاي دىمەك ئۇششاقنى بىچارەلەر.
(ئەي ناۋايى، ئىشق يولىدا ئولمەكتىن باشقا چارە يوق،
شۇڭا ئاشىقلارنى بىچارە دىيىشمۇ غەلىتى گەپ.)

گەر ئولماسام ئىدى ئول ئايغە ئاشنا ھەرگىز،
باشمغە ياغماس ئىدى چەرخدىن بەلا ھەرگىز.
(ئەگەرئۇ ئايغا ئاشنا بولمىغان بولسام، پەلەكتىن بېشىمغا ھەرگىزمۇ مۇنچىۋالا بالا ياغماس ئىدى.)

تەرىقى ئىشق ئارا بىئېتىدال ئېسەم يوق ئەيب،
نىدىنكى تۇشمەمىش ئېردى بۇ ئىش ماڭا ھەرگىز.
(ئىشق يولىدا ئۇزەمنى تۇتۇۋالالمىغان بولسام، ئەيىپلىمەك، چۇنكى مۇنداق ئىش زادى بېشىمغا چۈشۈپ باقماپتىكەن.)

جەفاسىدىن دىمەكىم ئىشق تەركىنى تۇتقىل،
بۇ ئىش بولۇرمۇ ۋەفا ئەھلىغە رەۋا ھەرگىز.
(جاپاسىنى چېكسەن، ئىشقىدىن ۋاز كەچكىن دىمە، بۇنداق قىلىش ۋاپا ئەھلىگە ھەرگىز راۋا ئەمەس.)

بەلايى ئىشقىغە مەن مۇبتەلادا، ئىستەمەگەي
قۇتۇلماق ئىلە بەلادىن بۇ مۇبتەلا ھەرگىز.
(مەن ئىشق بالاسىغا مۇپتالا بولغان، بۇ مۇپتالا ھەرگىزمۇ بۇ بالادىن قۇتۇلۇشنى خالىمايدۇ.)

دەۋا چۇ مۇمكىن ئەمەس ئىشق دەردىغە، ۋەھكىم،
ئىلاج تاپمادى بۇ دەردى بىدەۋا ھەرگىز.
(ئىشق دەردىگە داۋا يوق ئىكەن، ئاھ، شۇڭا بۇ داۋاسى يوق دەرتكە داۋا تاپالمىدىم.)

يايىلدى ۋامىقو فەرھاد ئىشقى، يوق ئىدى لىك
مېنىڭ ئىشىم كەبى ھەريان بۇ ماجرا ھەرگىز.
(ۋامىق، پەرھاتلارنىڭ ئىشقى ھەممە يەرگە پۇر بولۇپ كەتتى،
بىراق، ھېچ يەردە مېنىڭ ئىشىمدەك ماجرا بولغان ئەمەس.)

كۆڭۈلنى دەھردىن ئاشۇفتە قىلماكىم، خۇشتۇر
كى تىرە بولماسا جامى جەھاننەما ھەرگىز.
(زامان قايغۇسى بىلەن كۆڭۈلنى پەرىشان قىلما، جامى جاھاد-
نەمانىڭ زادى خىرەلەشمىگىنى ياخشى.)

ساڭا زەمان ئېلىدىن يەتسە كوپ جەفا، مۇنى دەي
كى، كىم كورۇپ ئىدى بۇ خەيلدىن ۋەفا ھەرگىز.
(ساڭا زاماناشلاردىن كوپ جاپا يەتكەن بولسا، شۇنى ئېيتايكى،
زادى كىم بۇ خەقتىن ۋاپا كورۇپتىكەن؟)

نى كەلسە خۇش تۇت ئۇزۇڭنىكى خەلق كوڭلى ئۇچۇن،
رەقەم ھەك ئەيلەمەدى كاتىبى قەزا ھەرگىز.
(خەلقنىڭ كوڭلى ئۇچۇن بېشىڭغا نىمە كەلسە ئۇزەڭنى خوشال
تۇت، چۇنكى قىسمەتنىڭ كاتىۋى بولىدىغان ئىشلارنى قالايمىقان
يازغان ئەمەس.)

دىسەڭكى خام تەمەئ بىرلە بولمايىن رەنجۇر،
ۋىسال ئەيلەمە ئىشق ئىچرە موددەئا ھەرگىز.
(خام تاما بىلەن ئاغرىپ قېلىشنى خالىمساڭ، ئىشق يولىدا
ھەرگىز ۋىسال ئارزۇسىنى قىلما.)

نەۋائى، ئىستەمە كوپ ئىشق ئارا نەۋا، نىگە كىم
بۇ باغ بۇلبۇلىغە يەتمەدى نەۋا ھەرگىز.
(ناۋايى، ئىشقتىن بەھرى ئېلىشقا كوپ ئۇرۇنما، چۇنكى بۇ باغ
بۇلبۇلى ھېچقانداق بەھرى تاپالمىدىغۇ.)

كوكسۇمنى تىغى مىھنەت ئىلە ياره ئەيلەگىز،
تارتىب ئۇزۇك كۆگۈلنىيو يۇز پاره ئەيلەگىز.
(كوكسۇمنى جاپا تىغى بىلەن يارا قىلىگلار،
كۆگۈلنى تارتىب ئۇزۇپ، يۇز پاره قىلىگلار.)

ھەر پارەسنى كويدۇرۇبان كۇل قىلىپ ساچىب،
ھەر زەررەسنى ھەر ساى ئاۋاره ئەيلەگىز.
(ھەربىر پارىسنى كويدۇرۇپ كۇل قىلىپ چېچىپ،
ھەربىر زەررىسنى ھەر ياققا توزۇتۇپ تىرى - پىرەن قىلىگلار.)

ئول كۇلدىن ئەيلەبان فەلەك، ئاھىم شەرارەسىن
ھەر جانىبدا كەۋكەبى سەييارە ئەيلەگىز.
(ئۇ كۇلنى ئاسمانغا ئايلاندۇرۇپ، ئاھىم ئۇچقۇنلىرىنى
ھەر تەرەپتە سەييارە يۇلتۇزى قىلىگلار.)

ھەرنەۋئ مۇمكىن ئولسە ئانى فانى ئەيلەبان
بىدادىدىن بۇ شىفتەغە چارە ئەيلەگىز.
(قانداقلا بولمىسۇن، ئۇنى يوق قىلىپ، زۇلمىدىن
ئاشقنى قۇتۇلدۇرۇش چارىسنى قىلىگلار.)

ئول شوخ ئىشقىن ئىستەگەن ئەل، سالماگىز نەزەر
ئانىگ ساچىكى، كۆگلۇمە نەززاره ئەيلەگىز.

(ئۇشوخ گۈزەلنىڭ ئىشقىنى قىزلىگەنلەر، ئۇنىڭغا
نەزەر سالماستىن، كۆڭلۈمگە خاراپ بېقىڭلار.)

چەرخ ئولدى زال ھىلەگەر، ئانىڭ تەرىقى مىكىر،
تەجرىد ئەھلى تەلاقى بۇ مەككارە ئەيلەڭىز.
(پەلەك ھىلىگەر كەمپىر، ئۇنىڭ ھۈنىرى مەككارلىق،
يالغۇزلۇقنى خالىغانلار بۇ مەككارنى تالاق قىلىۋېتىڭلار.)

ئاۋارە كۆڭلى كەلسە نەۋائىنىڭ ئازىبان،
ئەي خەيلى دودى ئاھ، يۈزىن قارە ئەيلەڭىز.
(ناۋايىنىڭ ئاۋارە كۆڭلى ئېزىقىپ كېلىپ قالسا،
ئەي ئاھ تۈمانلىرى، ئۇنىڭ يۈزىنى قارايتىۋېتىڭلار.)

مېنى مەن ئىستەگەن ئوز سوھبەتىغە ئەرجۈمەند ئەتمەس،
مېنى ئىستەركىشىنىڭ سوھبەتىن كۆڭلۈم پىسەند ئەتمەس.
(مەن خالىغان كىشى مېنى ئوز سوھبىتىگە قاتمايدۇ، مېنى
خالىغان كىشىنىڭ سوھبىتىنى مېنىڭ كۆڭلۈم ياراتمايدۇ.)

نى بەھرە تاپقامەن ئاندىنكى، مەندىن ئىستەگەي بەھرە،
چۈ ئولكىم بەھرەئى ئاندىن تىلەمەن بەھرەمەند ئەتمەس،
(مەندىن نەپ ئىزلىگەنلەردىن مەن قانداق نەپ تاپارمەن،
چۈنكى مەن نەپ تىلىسەمۇ، ئۇلار نەپ بەرمەيدۇ.)

نېتەي ھورۇ پەرى بەزمىنكى، قەتلىم يا ھەياتىمغە
ئەيان ئول زەھر چەشم ئەيلەپ، نەھان بۇنۇشخەند ئەتمەس.
(ھورۇ - پەرى بەزمىنى نىمە قىلاي، ئۇلار ئولۇك - تىرىگىمگە
ئاشكارە زەھەرلىك نەزىرىنى سىلىپ، يوشۇرۇن بولسىمۇ شىرىن
كۆلكىسىنى كورسەتمەيدۇ.)

كېرەكمەس ئاي ئىلە كۈن شەكلىكم، ھوسنۇ مەلاھەتدىن
ئىچىم ئول چاك-چاك ئەتمەس، تەنىم ئول بەند-بەند ئەتمەس،
(ماڭا ئاي بىلەن كۈننىڭ سىياقى لازىم ئەمەس، چۈنكى
ئوز گۈزەللىگى بىلەن يا ئىچىمنى چاك - چاك قىلالمايدۇ، يا تە-
نىمنى ئۈگى- ئۈگىسىدىن پارچىلاپ تاشلىيالمايدۇ.)

كېرەك ئوز چابوكى مەجنۇنۇەشى قاتىل شىئارىمكىم،
بۇزۇغ كوڭلۇمدىن ئوزگە يەردە جەۋلانى سەمەند ئەتمەس.
(ئوزەمنىڭ ئاشۇ سارائ مىجەز، قاتىل سۇپەت چەۋەندازىم ياخشى،
چۇنكى ئۇ دۇلدۇلنى مىنىڭ ۋەيرانە كوڭلۇمدىن باشقا يەرگە چاپ-
تۇرمايدۇ.)

كوڭۇل ئوز چەرخ زالىدىن، فىرىبىن يىمەكىم، ئاخىر
ئەجەل سەررشتەسىدىن ئوزگە بوينۇڭغە كەمەند ئەتمەس.
(قاقۇاش پەلەكتىن كوڭلۇڭنى ئوز، ئالدىنىپ قالما. ئۇ بەربىر
ئەجەل ئاغامچىسىدىن باشقا نەرسىنى بوينۇڭغا باغلىمايدۇ.)

ئول ئاي ئوتلۇغ يۇزىن ئاچسا، نەۋائى تەگمەسۇن دەپ كوز،
مۇھەببەت تۇخمىدىن ئوزگە ئول ئوت ئوزرە سېپەند ئەتمەس.
(ئۇ ئاي جامال ئوتلۇق يۇزىنى ئاچسا، كوزتېگىپ كەتمىسۇن دەپ،
ناۋايى ئۇنىڭغا مۇھەببەت ئۇرۇغىدىن باشقا نەرسىنى ئىسرىق
قىلمايدۇ.)

نىكىم قىلۇر كورۈنۈر ئول بوتى سىتەمگەر خۇش،
چۈنازۇ ئىشۋە بىلە بەزمىدىن چىقار سەرخۇش.
(ئۇ زالىم سەنەم نىمىلا قىلمىسۇن يېقىملىق كورۈنۈدۇ،
ناز ـ كەرەشمە بىلەن بەزمىدىن خۇش كەيپ چىقىدۇ.)

يۈزۈڭدە خۇش كورۈنۈر جامى لەئلىڭ ئول يەڭلىغ
كى، تازە گۈلشەن ئارا لەئل رەڭگى ساغەر خۇش.
(يۈزۈڭگە ياراشقان قىزىل لېۋىڭ، گويا ياش گۈلشەن
ئارىسىدا تۇرغان ياقۇتىرەڭ قەدەھدەك چىرايلىق كورىنىدۇ.)

قەمەرىنىڭ ئىككى يانىدا سۇھەيلو زۇھرە كەبى
كورۈندى ئىككى قولاغىڭدا دۇررۇ گەۋھەر خۇش.
(ئىككى قۇلىغىڭدىكى ئۇنچە ـ گوھەر، خۇددى ئايىنىڭ ئىككى يېنىدا
سوھەيل ھەم زوھرە يۇلتۇزلىرى تۇرغاندەك پاقىراپ كورىنىدۇ.)

كوزۇڭكى ئارەز ئوزە ياتتى خۇش كورۈندىكى، بار
غەزالە ياتماق ئۈچۈن لالە بەرگى بىستەر خۇش.
(كوزۇڭ يۈزۈڭنىڭ ئۈستىدە، گويا لالە بەرگىنى
ياستۇق قىلىپ ياتقان كىيىككە ئوخشايدۇ.)

نى نەۋئ جىنسى بەشەر سوھبەتىنى خۇش كورگەي،
بىراۋكى بولسا پەرىزادۇ ھور پەيكەر خۇش.

(بىرسى پەرىزات ياكى گۈزەل ھور بولسا، ئۇ ئادەم پۈشتىنىڭ سوھبىتىنى قانداقمۇ خۇش كۆرسۇن؟)

مەنۇ جەمالىن ئانىڭ بىر كۆرەرگە بەرمەك جان،
ئەگەر بۇ ناخۇش ئىپرۇر ئەھلى دەۋر ئارا گەر خۇش.
(مەن ئۇنىڭ جامالىنى بىر كۆرۈش ئۈچۈن جېنىمنى بېرەي،
گەرچە بۇنداق قىلىش ياخشى بولمىسىمۇ، زامانداشلارغا ياقمىدۇ.)

نەۋائىيا، ساڭا گەر ياردىن غەرەزدۇر، يار
جەفا ۋۇ اوتغىنى كۆرسەڭ كېرەك بەرابەر خۇش.
(ئەي ناۋايى، ساڭا يار كېرەك بولسا، ئۇنىڭ
كولپىتىنىمۇ، شەپقىتىنىمۇ باراۋەر كۆرۈشۈڭ لازىم.)

نی خەم قاشلاردۇر كىم ھەسرەتى قەددىمنى يا قىلمىش،
نى كىرپىكلەر ئۇقىكىم روزگارىمنى قارا قىلمىش.
(بۇ قانداق قاشلاردۇ، ئارمىنى قەددىمنى يادەك ئېگىۋەتتى،
بۇ قانداق كىرپىك ئۇقلىرىدۇ، مېنى قارا كۈنلەرگە سېلىپ قويدى.)

نى پىچۈتاب، نى ھەدسز دامى زۇلف ئېركىنكى، ئاچىلغاچ
دىمەي كۆكلۈم قۇشىكىم، ئويلە يۈزنى مۇبتەلا قىلمىش.
(زۇلفىنىڭ دامى نىماندىاق تولغىماچ، نىماندىاق ئۇزۇندۇ، بىر ئېچىلسا،
كۆكلۈم قۇشىنلا ئەمەس، ئۇنىڭدىن يۈزىنى بەند قىلىدۇ.)

نى كوزلەردۇركى ئالمىش كوز يومۇپ - ئاچقۇنچە كۆكلۈمنى،
قىلىب ھەر گوشەدە بىمارۇ قىسمى يۈز بەلا قىلمىش.
(بۇ قانداق كوزدۇ، كوز يۇمۇپ - ئاچقىچە كۆكلۈمنى
ھەر دوقمۇشتا كېسەل ۋە يۈز خىل بالاغا گىرىپتار قىلىدۇ.)

نى ئارەز لالەسىدۇر كىم، كۆكۈلنى قان ئېتىپ دەردى
تۇگەن قويغان بىلە دەغىنە ئول قانىنىڭ دەۋا قىلمىش.
(بۇ قانداق رۇخسارلالىسىدۇ، ئۇنىڭ دەردى كۆكۈلنى قان قىلىدۇ ۋە
ئۇ قانىنىڭ جاراھىتىنى داغمال بېسىپ ساقايتىدۇ.)

نى نازۇك خۇي ئىرۇركىم، ئەيلەمىش ئوترودا يۈز دەشنام،
گەدايىكىم ئانىڭ زۇلفۇ كوزۇ قەددىن دۇئا قىلمىش.

(ئۇنىڭ مىجەزى نىمانچە نازۇكتۇر، ئۇنىڭ چېچى، كوزى ۋە قامىتىدىن سەدىقە سوراپ ئالدىغا كەلگەن گادايىنى يۇز دەشنام بىلەن قوغلۇۋېتىدۇ.)

بىراۋكى جەننەتتو دوزەخ سوزىن شەرھ ئەيلىمىش گويا
كىنايەت ۋەجھى بىرلە ۋەسلو ھىجرانىن ئەدا قىلمىش.
(بىراۋ جەننەت بىلەن دوزاختىن سوز ئاچسا، ۋىسالنى جەننەتكە، ھىجران ئازاۋنى دوزاقتا ئوخشۇتۇپ ئىپادىلەيدۇ.)

ئەجەب كور، ئىشق ئارا كىم مور ئىتەرگە ئەژدەھالارنى،
فۇسۇندىن مورخەتلەر قەيد زۇلفىن ئەژدەھا قىلمىش.
(قارا بۇ ئاجايىپ ئىشنى، ئىشق يولىدا ئۇچرىغان ئەژدىھالارنى چۈمۈلىگە ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن ئەپسۇن بىلەن قاپقارا چىگگىلەكلىك چېچىنى ئەژدىھا قىلىدىكەن.)

قەزادىندۇر ماڭا ئىشق ئۇينىماق، ئەي ناسىھى نادان،
كوروبسەنمو كشى ھەرگىزكى تەغيىرى قازا قىلمىش.
(ئىشق بىلەن ئويناش ئەزەلدىن پىشانەمگە پۈتۈلگەن، ئەي نادان نەسىھەتچى، سەن تەقدىرنى ئۆزگەرتكەن كىشىنى كورگىنىڭ بارمۇ؟)

نەۋائىدەك خەلاسىم يوق ئىدى ئول غەمزە كوفرىدىن،
خۇسۇسەن زۇلفى زۇننارى داغى بوينۇمغا تاقىلمىش.
(ئۇنىڭ كاپىر كوزى غەمزە قىلىپ تۇرسا، بولوپمۇ، چېچىنى زۇننار قىلىپ، بوينۇمغا سالسا، مېنىڭمۇ، ناۋايىدەك ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇشۇم يوق گەپ.)

ئىرۇر ئىشقىڭ مېنى مەھزۇنغە مەخسۇس،
كى لەيلى دەردىدۇر مەجنۇنغە مەخسۇس.
(لەيلىنىڭ دەردى مەجنۇنغا خاس بولغىنىدەك، سېنىڭ
ئىشقىڭ مەن غەمكىنگە خاس.)

قويۇڭ ئەي سەرۋ سەۋسەن جىلۋەكىم، بار
بۇ ئىشق ئول قامەتى مەۋزۇنغە مەخسۇس.
(ئەي سەرۋ، سەۋسەن دەرەخلىرى، جىلۋەڭلارنى قويۇڭلار،
بۇ ئىش ئەشۇ سۇمباتلىققا خاس.)

كوزۇم گىردابى جىسمىمنى چومۇردى،
ئەمەس بۇ دىجلەۋۇ جەيھونغە مەخسۇس.
(كوز ياشلىرىم جىسمىمنى چوكتۇردى، دىجلە ۋە جەيھۇن
دەريالىرىمۇ ئۇنىڭچىلىك ئەمەس.)

ماڭا بى بەھرسەن سەن ھەم فەلەك ھەم،
بۇ ئىش بار ئاي بىلە گەردۇنغە مەخسۇس.
(سەنمۇ، پەلەكمۇ ماڭا شەپقەتسىز، بۇ ئىش پەقەت
ئاي بىلەن ئاسمانغا خاس.)

كورۇب مەست ئەيلەمەك لافىن قۇي، ئەي مەي،
كى بۇ بار ئول لەبى مەيگۇنغە مەخسۇس.

(ئەي مەي، بىر كورۇنۇشۇم بىلەنلا مەس قىلىۋېتىمەن دەپ
لاپ ئۇرما، بۇنداق قىلىش ئۇنىڭ قىزىل لېۋىگە خاس.)

قوي، ئەي ئاي، تۇننى ياروتماقنىكم، بار
بۇ ئىش ئول ھوسن روز ئەفزۇنغە مەخسۇس.
(ئەي ئاي، تۇننى يورۇتمەن دىمە، بۇ ئىش پەقەت ئۇنىڭ
كونسېرى تولۇپ بېرىۋاتقان ھوسنىگە خاس.)

نەۋائى ئاتەشىن گۇل غۇنچەسىدەك،
ئېرۇر كويمەك سېنى دىلخۇنغە مەخسۇس.
(ناۋايىنىڭ قىپ ـ قىزىل گۇل غۇنچىسىدەك كويۇشى سەن
يۇرىگى خۇن بولغۇچىغا خاس.)

هەجردىن ھەردەم قىلۇر بۇ خاتىرى ئەفگار خەۋى،
زاھىر ئەتكەندەك ئۇلۇمدىن ھەر زەمان بىمار خەۋى.
(خۇددى كېسەل ئۇلۇم خەۋپىنى ئاشكارىلىغاندەك، ھىجرانىلىق دەردى زەخمىلىك كۆڭلۈمگە ھەمىشە ئۇلۇم خەۋپىنى يەتكۈزىدۇ.)

ئەيكى، كامىك دوست ۋەسلىدىن ئېرور تاپماق ھەيات،
قەتل تىغى سۇرسە دۇشمەن قىلماغىل زىنھار خەۋى.
(ئەي، مەقسىدىك دوست ۋىسالىدىن ھاياتلىق تېپىش ئىكەن،
دۇشمەن قاتىللىق تىغىنى تەڭلىسمۇ زادى خەۋپسىرىمە.)

ۋەسل بوستانىدا گەر ئىمىن ئەمەسمەن، ئەي رەفىق،
نەيلەيىنكم، خارۇ ھىجراندىن ئىچىمدە بار خەۋى.
(ئەي دوست، مەن ۋىسال بوستانىدا خاتىرجەم ئەمەسمەن،
چۈنكى، ھىجران تىكىنىدىن ئىچىمدە خەۋپ بار.)

ھەجر شامىدۇر مەخوفى قاتىل، ئەي مەھۋەش، نىتاك،
ئۈيلە مۇھلىك تىرە تۇندە ئەيلەسەم ئىزھار خەۋى.
(جۇدالىق كېچىسى قاتىلدەك خەۋپلىك، ئەي گۈزەل، بۇنداق ھالاكەتلىك كېچىدە خەۋپكە چۈشسەم ئەجەپلەنمە.)

نېچەكم دەۋزەخدىن ئولسە خەۋى مەھشەر ئەھلىغە،
مەندە ھەجرىك شوئلەسىدىندۇر يۇز ئەل مىقدارى خەۋى.

(مەھشەردىكىلەر دوزاقتىن قانچىلىك قورقسا، ماڭا ھىجرى ئوتىدىن كەلگەن خەۋپ ئۇنىڭدىن يۈز مەرتىۋە ئېغىر.)

سالماي ئۇزلوك نەقدىن ئوزدىن تۇتماغىل دەشتى فەنا،
كم ئاغىر يۈكلۈككە بۇ يولدا يىتەر بىسيار خەۋف.
(شەخسىيەت يۈكىنى تاشلىۋەتمەي تۇرۇپ، فانا دەشتىگە كىرمە،
چۈنكى بۇ يولدا يۈكى ئېغىرلارغا خەۋپ كوپ.)

ئەي نەۋائى، ھۇشۇڭ ئولسا كوزلەردىن خەۋف ئېرۇر،
ئول سىفەتكم مەستلەردىن ئەيلەگەي ھوشيار خەۋف.
(ئەي ناۋايى، ھۇشۇڭ بار بولسا، ئۇنىڭ كوزلىرى خەۋپلىك،
چۈنكى ھۇشيارلار مەسلەردىن خەۋپسىرەيدىغۇ.)

ئەي جەمالۇ نازۇ - ئىشۋەڭ بىر - بىرىدىن خوبراق،
قامەتىڭ مەرغۇبۇ ئاندىن پەيكەرىڭ مەرغۇبراق.
(ئەي، سېنىڭ جامالىڭ، نازۇ - كەرەشمەڭ بىر - بىرىدىن
چىرايلىق، قامىتىڭ يېقىملىق، تۇرقۇڭ ئاندىنمۇ يېقىملىق.)

مەندە بولسا مىڭ ھونەر، چۇن يارىنىڭ مەردۇدىمەن،
ئالەم ئىچرە يوق، مېنىڭدەك بىر كىشى مەئيوبراق.
(مېنىڭ پەزىلىتىم بولسىمۇ، يارىنىڭ ئالدىدىن قوغلانغانمەن،
دۇنيادا مېنىڭدەك ئەيىپدار ئادەم يوق ئىكەن.)

ئىشق ئارا فەرھادۇ مەجنۇن داغى بىخود ئىردىلەر،
كىمسە مەندىن غالىبا بۇ ئىشدە يوق مەغلوبراق.
(ئىشق ئارا پەرھات ۋە مەجنۇنلارمۇ ئېسىنى يوقاتقانلار ئىدى،
بىراق، بۇ ئىشتا مەندىن بەتتەرى يوق.)

ھەرنى قىلساڭ ناتەۋان كۆڭلۇم سۆھەر جاندىن سېنى،
ھەق ياراتماپدۇر ئىكىن سەندىن كىشى مەھبوبراق.
(ھەر نىمە قىلساڭمۇ ئاغرىق كۆڭلۇم سېنى جاندىن سۆيىدۇ،
چۇنكى خۇدا سەندىن سۆيۈملۈكرەك ئادەمنى ياراتماپتىكەن.)

تالىب ئىرسەڭ قەتلىمە، جانا، ساڭا جانىم فىدا،
نى ساڭا مەتلۇبراق ئولدۇر ماڭا مەتلوبراق.

(ئەي جانان، ئولتۇرۇشنى تەلەپ قىلساڭ، جېنىم پىدا، سەن نېمىنى تەلەپ قىلساڭ، مەنمۇ شۇنى تەلەپ قىلىمەن.)

كىم تىلەر دەيرى فەنا ئەزمىنى ئۇسلۇب ئەيلەگەي،
ئۇزلۇكىدىن ئىش كېرەكمەس كۆڭلىگە مەسلوبراق.
(كىمىكى پانىلىق دۇنياسىنى تىلىسە، سەپەرگە چىقىشنى ۋەزىپە قىلمۇالىدۇ، ئۇز شەخسىيتىگە باغلىق ئىشلارنى نېرىگە چورۇپ تاشلايدۇ.)

گەر نەۋائى بار ئىدى مەقبۇلۇڭ، ئەتكىل رەھىمكىم،
ئاندىن ئەمدى يوقتۇرۇر ئۇششاق ئارا مەنكوبراق.
(ناۋايى كۆڭلۇڭگە لايىق كەلسە، رەھمى قىلغىل، چۇنكى ئاشىقلار ئىچىدە ئۇنىڭدەك قىينالغان ھېچكىم يوق.)

باغ ئىچره ساڭا ساچتى گۈل ئاقۇ قىزىل يافراق،
شاھ باشىغه ئانداقكىم، ئەل ئاقو قىزىل يارماق.
(خەلق پادىشانىڭ بېشىغا تەڭگە ـ تىللا چاچقاندەك، باغ ئىچىدە گۈللەر ساڭا ئاق ۋە قىزىل بەرگلەرنى چاچىدۇ.)

نى يارلىغ ئولغايكىم، ھەر كىچە تاڭ ئاتقۇنچە
سەن ئەيش ئىله ئۈيقۇدا، مەن رەنجى بىله ئويغاق.
(بۇ قانداق دوستلۇق؟ ھەر كىچە تاڭ ئاتقىچە سەن راھەتلىنىپ ئۇخلايسەن، مەن كېسەل تارتىپ، ئويغاق.)

كوز ھەردۇمى كويۇڭنىڭ گەردىن تىلەبان باردى،
قانىكى ئاقار ئانى قان تارتتىيو يا تۇفراق.
(كوزۇمنىڭ قارچۇغى كوچاڭنىڭ توزىڭنى ئارزۇلاپ باردى، ئەگەر قان ئاقسا، ئۇنىڭقان قىساسى تۇتقان ياكى تۇپراق ئوزىگه تارتقان.)

كورگەچ ئانى ھەيرەتدىن ئىلكىمنىكى تىشلەبمەن،
بارماقغا باتىب بو رېش تىلنى كىسبان تىرناق.
(ئۇنى كورۇش بىلەنلا ھاڭ ـ تاڭ بولۇپ قولۇمنى چىشلىگەن ئىدىم، چىشىم بارمىغىمغا پېتىپتۇ، تىرنىغىم تىلىمنى كېسىپتۇ.)

جان نەقدىن ئەجەل بىرله ھەجرىڭ ئىككى بولمىشلەر
ئانداقكى تاپىپ سودى ئايىرغان ئىكى ئورتاق.

(جان سەرمايسىنى پىراقلىق بىلەن ئەجەل ئىككىگە بولۇۋەتتى، خۇددى پايدا ئىككى شېرىكنى ئايرىۋەتكەندەك.)

كويۇڭ كېرەك ئۇجماغ يوقكىم ئۇجماغۇ كويۇڭدا
ئول نەۋئۇ تەفاۋۇتدۇركىم تامۇغ ئىلە ئوجماق.
(ماڭا جەننەت ئەمەس، كوچاڭ كېرەك، كوچاڭ بىلەن جەننەتنىڭ پەرقى خۇددى جەننەت بىلەن دوزاقنىڭ پەرقىدەك.)

ھەم دەھر بەقاسىزدۇر ھەم ئومر ۋەفاسىزدۇر،
خۇشتۇر نەفەسى ئوزىن ئەھباب ئىلە خۇش تۇتماق.
(دۇنيا دېگەن باقى ئەمەس، ئومۇرمۇ ۋەپاسىز، ئەڭ ياخشىسى بىردەم بولسىمۇ دوستلار بىلەن خوشال ئوتۇش.)

يەتمەكلىك ئېرۇر موشكۇل مەقسەتكە نىدىنكىم، بار
كوز خىرەۋۇ تۇن تىرە، ئات ئاقساقۇ يول تايغاق.
(مەقسەتكە يېتىش شۇنىڭ ئۇچۇن قىيىنكى، كوز خىرەلەشكەن، تۇن قاراڭغۇ، ئات ئاقساق، يول تايغاق.)

دەپسەنكى، نەۋائىنى كەلگۇم داغى ئولتۇرگۇم،
ئول ئولدى بۇ ھەسرەتدىن، كەل تەكرى ئۇچۇن پاتراق.
(ئەمدى كەلسەم ناۋايىنى ئولتۇرۇمەن دەپسەن، ئۇ مۇشۇ ھەسرەتتىن ئولدى، خۇدا ھەققى پاتراق كەلگىن.)

كۆڭلۈم بولۇرغەمىڭ تۈنى ھەرلەھزە قايغۇلۇق،
چۈن شام بولدى ھەر نەپەس ئارتار قاراڭغۇلۇق.
(سېنى ئويلىغان كېچىسى كۆڭلۈمنى دائىم قايغۇ باسىدۇ، خۇددى
كەچ بولۇشى بىلەن بارغانسېرى قاراڭغۇلۇق باسقاندەك.)

ئول كوزكى ئالەم ئەھلىدىن ئالمىشدۇر ئۇيقۇنى،
بەختىم كەبى نى ئەيب ئەگەر بولسا ئۇيقۇلۇق.
(ئاشۇ كوز جاھان خەلقىنىڭ ئۇيقۇسىنى ئېلىپ قاچتى، ئۇ
مېنىڭ بەختىمدەك ئۇيقۇلۇق بولسا نېمە بولاتتى؟)

سەبرۇ قارارۇ ھۇشنى ئالماغلىغىڭ نىدۇر،
ئەي جانلار ئافەتى، ساڭا جانىمدۇر ئالغۇلۇق.
(ئەي جانىڭ ئاپىتى، ئالىدىغىنىڭ جېنىم ئەمەسمۇ، سەۋر -
تاقەت ۋە ھۇشۇمنى ئالغىنىڭ نېمىسى؟)

دەشتى فىراق ئىچرە تىرىك يوق چۇ ۋەھش تەير،
گويا يېلى سەمۇمۇ گىياھىدۇر ئاغۇلۇق.
(پىراق دەشتىدە ياۋايى ھايۋانلار ۋە ياۋايى قۇشلار تىرىك
قالمايدۇ، چۈنكى بۇ يەرنىڭ شامىلى ھالاكەتلىك، گىياللرى
زەھەرلىك.)

مۇغ كويى ئەزمىدىن مېنى مەنئ ئەتمە، ئەي رەفىق،
بۇ يول ئېرۇر چو ئەھلى مەلامەتقە بارغۇلۇق.

(ئەي دوست، مېنى مەيخانە گوچىسىغا بېرىشتىن توسما،
بۇ يول، دەشنامغا قالغانلار بېرىشقا تېگىشلىك يول.)

ئاندىن فەلەكنى ئىلماس ئىكەن كوزگە پىرى دەير،
كىم بۇ ئېرۇر ھەقىر، خەيالى ئۇنىڭ ئۇلۇق.
(مەيخانىچى فەلەكنىمۇ كوزگە ئىلمايدىكەن، گەرچە ئوزى
خار بولسىمۇ، ئوي - پىكرى ئۇلۇغ.)

تا غەمدەدۇر نەۋائى، ئاڭا دەھر تىرەدۇر،
شاد ئاڭلاماس ئولۇسنى بىراۋ بولسە قايغۇلۇق.
(ناۋايى غەمگە چوكۈش بىلەن جاھان ئۇنىڭغا قاراڭغۇ بولدى،
بىرسى قايغۇلۇق بولسا، خەلقىمۇ خوشال كورۈنمەيدۇ.)

ئاغزىكىم سوزده مەسىھادەك قىلۇر ئەلنى تىرىك،
بەس ئۇلۇغ سوزلۇكدۇرۇر گەرچە ئېرۇر ئەسرۇكىچىك.
(ئۇ سوزده ئەيسادەك ئولوكنى تىرىلدۇرىدۇ، گەرچە ئاغزى
بەك كىچىك بولسىمۇ، سوزى ئۇلۇغ.)

قەددى قويقاچ، سەرۇ ئەگەر توشسە ئاياغىمن ئوپكەلى،
يوق ئەجەبكىم پەست ئولۇر سايە قۇياش بولغاچ بىيىك.
(ئۇ قەددىنى رۇسلىغاندا سەرۋى ئۇنىڭ ئايىغىنى سۇيۇش ئۈچۈن
ئېگىلسە ئەجەپلەنمەك، چۈنكى قۇياش ئورلىگەندە سايە قىسقرايدىغۇ)

ھەم ئوشۇل تۇفراغدىن ساچىپ قۇرتۇڭ نامەنى،
يازساڭىز ئول ئايغە جىسمىم تۇفراغ ئولغاندىن بىتىك.
(ئۇ ئايغا جىسمىمنىڭ توپىغا ئايلانغاقلىغى توغرىلىق يازسىڭىز،
بۇ خەتنىڭ سىياسىنى توپا سېپىپ قۇرۇتۇڭ.)

تىغى زەخمىن باغلاسا ئەھباب، غەم يوق، ئەي كوڭۇل،
بىرئىشك باغلانسا ئىشق ئىچرە ئاچىلغاي يۇزئىشىك.
(ئەي كوڭۇل، دوستلار ئۇنىڭ تىغىدىن زەخمىلەنگەن يارامنى تاڭسا،
قايغۇرما. مۇھەببەتتە بىر ئىشىك ئېتىلسە، يۇز ئىشىك ئېچىلىدۇ.)

ھەجرتاشىن باشىمە، مېھنەت بالاسىن جىسمىمە
قايدا بىلگەي ئىشق ئاڭا كورگۈزمەگەن قاتتىغ يىرىك.

(ئىشق جۇدالىق تېشىنى بېشىمغا، جەۋرى - جاپا بالاسىنى جىسمىمغا— تۆيغۇزماستىن ياغدۇرۇشنى نەدىن بىلىۋالغاندۇ.)

ئۇچقىل، ئەي بۇلبۇل، بۇگۈلشەندىن، نىدىنكىم ھەرنېچە گۈل ۋەفادا كۆند ئېرۇر، جەۋرئىچرەدۇر خارى ئىتتىك.
(ئەي بۇلبۇل، بۇگۈلشەندىن ئۇچۇپ كەت، چۈنكى ھەرقانداق گۈل ۋاپا بابىدا قاشاك، تىكىنى جاپا بابىدا ئىتتىك.)

گەرنەۋائى قەتلىگە كەلمەيدۇر ئول ئۇسرۇك نىگە.
بەس ئىتەك سانچىب، قىلىچ تارتىب، شىمالىبدۇرئىلىك.
(ئۇ مەس پەشنى قىستۇرۇپ، بېلىگىنى شىمايلاپ، قىلىچنى يالاڭغاچلاپ تۇرۇپتۇ. نىمە ئۈچۈن ناۋايىنى ئولتۇرگىلى كەلمەيدىغاندۇ؟)

بەسكى كوكسۇم چاكى تىككەن ئىگنەدىن بولدى توشۇك،
كوڭلەكسم چاكىدەك ئولمىشدۇر، ۋەلى ئاندىن چۇرۇك.
(كوكسۇم سانچىلغان يىڭنىدىن توشۇك - توشۇك بولۇپ كەتتى،
گويا ئۇ يىرتىق كويىنىگىمگەئوخشايدۇ، يەنە كېلىپ ئۇنىڭدىنمۇ چۇرۇك.)

جانغەزا لەئىلىك بىلەن قاتىل كوزۇك ھىجرانىدا
ئويلە ھالىم بارىكىم، بىلمان تىرىكمەن يا ئولۇك.
(جانىبەخش لېۋىك بىلەن قاتىل كوزۇك ھىجرانىدا شۇنداق
ئەھۋالغا قالدىمكى، يا ئولۇك، يا تىرىكلىگىمنى بىلمەيمەن.)

خاتەمى لەئىلىك ئەگەر ئاغزىمغە يەتكەچ تىشلەگۇم،
مۇھر ئىتەردە موم يا پوشقان كەبى باسقاچ ئۇزۇك.
(موھۇر باسقاندا ئۇزۇككە موم يېپىشىپ قالغاندەك، لېۋىك
ئۇزۇگى ئاغزىمغا تەگسىلا چىشلىۋالىمەن.)

فورقەتىگدىن لالەدەكتۇر چاك - چاك ئولغان كوڭۇل،
نىسگەكىم ھەم قان ئارا بولمىش بويا غلىق ھەم كويۇك.
(پىراقىگدا يارىلانغان كوڭلۇم لالىغا ئوخشايدۇ، چۈنكى ئۇ قانغا
بويالغان ھەم كويگەن.)

ئاتەشىن لەئىلىك ئەگەر جانىمنى ئورتەر، تاڭ ئەمەس،
كىم ئېرۇر ئەسرۇ ئىسغ، نىكىم ئېرۇر ئەسرۇ چۇچۇك.

(كەرىمك ئوقۇغىنىڭ ئۇچى مەن ئۇچۇن خۇددى ناۋات، كوكۇل ئارزۇسى ئاشۇنداق ئوقتىن ھۇزۇر تاپىدۇ.)

ساقىيا جامىمدا ئەزگىل زەھرىكىم، ھەرنىچە ئول
بولسا ئاچچىغ، بولغۇسىدۇر زەھر ھىجراندىن چۇچۇك.
(ئەي ساقى، قەدەھكە زەھەر ئېزىپ بەر، ئۇ ھەر قانچە ئاچچىق بولسىمۇ، جۇدالىق زەھىرىدىن تاتلىقتۇر.)

ئەي نەۋائى، جانغەزا نەزمىڭ لەبى ئۆسغىدە بار
شىرەئى جاندىن ئېزىلگەن ئابىھەيۋاندىن چۇچۇك.
(ئەي ناۋايى، ئۇنىڭ لېۋىنى تەسۋىرلىگەن جانغا راھەت نەزمەڭ شىرىنىسى قوشۇلغان ئابىھاياتتىنمۇ تاتلىق.)

ئەيتمانكىم لەئلى جانبەخشىك ئېرۇر جاندىن چۈچۈك،
كىم ئېرۇر ھەرنىكى يوق ئاندىن چۈچۈك ئاندىن چۈچۈك.
(جانبەخش لېۋىك جاندىن تاتلىق دىمەي، گەرچە ھىچنەرسە
جاندىن تاتلىق بولمىسىمۇ، سېنىك لېۋىك ئۇنىڭدىنمۇ تاتلىق.)

نىچەكىم بولسۇن چۈچۈك شىرىن تەكەللۇم سوزلىرى،
لېكىن ئېرمەس ئول كىلامى شەككەر ئەفشاندىن چۈچۈك.
(سوزمەنلەرنىك سۆزلىرى قانچە تاتلىق بولسىمۇ،
لېكىن ئاشۇ شىكەر توككۈچىنىك سوزىدىن تاتلىق ئەمەس.)

نۇش لەئلىڭدىن ماڭاچۇن زەھر ھەجر ئولدى نەسىب،
نى ئاسىغ گەر بولسا ئول ئارتۇغراق ئىمكاندىن چۈچۈك.
(شىرىن لېۋىڭدىن ماڭا ھىجران زەھىرى نىسىپ بوپتۇ، ئۇ گەرچە
ھەرقانداق نەرسىدىن ئارتۇقراق تاتلىق بولسىمۇ، ماڭا نىمە
پايدىسى بار.)

نەي ئوقۇك بەھەد چۈچۈكدۇر جانغە، گويا چىقمامىش،
بىر قامىش مۇنداق شەكەر بۇتكەن نەيساندىن چۈچۈك.
(نەيسىمان ئوقۇك جانغا بەك لەززەت بېرىدىكەن، ھىچقانداق
شېكەر قومۇشلىغدا بۇنىڭدەك تاتلىق قومۇش چىقمايدۇ.)

ناۋەكىك ئوزرە باشاق گويا ئېرۇر ھەببى نەبات،
كىم كوڭۈل كامى بولۇر ئول شەكلى پەيكاندىن چۈچۈك.

(چوغدەك لېۋىك جېنىمنى ئورتەۋەتسە، ئەجەپلەنمەڭلۇك، چۈنكى ئۇ بەك ئىسسىق، شۇنداقلا بەكمۇ شىرىن.)

دىمە دەشتى ئىشق ئارا مىڭ خەيلى ئىشق ئەھلى قانى،
ئىتتى[1] بۇ پايانى يوق سەھرادا ھەريان بىر سۈرۈك.
(ئىشق دەشتىدىكى مىڭلىغان ئاشىقلار نەگە كەتتى دىمە، ئۇلار توپ-توپى بىلەن بۇ پايانسىز دەشتتە يوقالدى.)

ئەي نەۋائى، فەقر يولىدا بۇرۇن ئۆزلۈكنى سال،
كىم بۇ يولدا پويەغە مانىدۇر ئول ئارتۇقى يوك.
(ئەي ناۋايى، پېقىرلىق يولىغا كىرىشتىن بۇرۇن، شەخسىيەتنى تاشلا، چۈنكى ئارتۇقچە يۈك بۇ يولدا يۈرۈشكە كاشىلا قىلىدۇ.)

گۈلشەن ئىچرە يوقتۇر ئارامىم، دىلارامىم كېرەك،
سەرۇۇ گۈلنى نەيلەيىن سەرۇ گولەندامىم كېرەك.
(گۈلشەن ئىچرە ئارامىم قالمىدى، دىلارامىم بولسا بولاتتى،
سەرۇى، گۈلنى نىمە قىلاي، گۈل يۇزلۇگۈم بولسا بولاتتى.)

گەرپەرىلەر قۇش كەبى رەم قىلسالار مەن تەلىبەدىن،
غەم يوق ئول شوخ پەرى پەيكەرى مېنىڭ رامىم كېرەك.
(پەرىلەرمەن ساراڭدىن قۇشقا ئوخشاش ئۇركۈپ قېچىپ كەتسە
غېمىم يوق، پەقەت مېنى بويسۇندۇرغۇچى شوخ، گۈزەل يار بولسا
بولدى.)

ئافىيەت كويىدا مەھۋەشلەرغە يوقتۇرنىسبەتىم،
ئول مۇقامىر شۇۋە شۇخ بادە ئاشامىم كېرەك.
(ئامانلىق كوچىسىدا ئاي يۇزلۇك گۈزەللەر بىلەن تەڭ بولالمايمەن،
ماڭا قىمارۋاز مىجەز، شوخ ئىچەرمەن يار لازىم.)

كەئىبەدە ناكام ئىلە دىن ئەھلىغە يوق جۇز نىفاق،
دەير ئىچىندە كافىرى بىباك خۇدكامىم كېرەك.
(كەئىبەدە دىندارلارغا مەھرۇملۇق بىلەن مۇناپىقلىقتىن باشقا
نەرسە يوق بولسا، ماڭا بۇتخانىدىكى شەخسىيەت بىلەن كارى يوق
كاپىر دوست لازىم.)

گۈل بىلە سەۋسەن كېرەكمەستۇر ماڭا، ئەي باغبان،
زۇلفى سۇبۇل ئەترلىق روخسار گۈلفامىم كېرەك.

(ئەي باغۋەن ماڭا قىزىلگۈل، سەۋسەن گۈللەر لازىم ئەمەس،
بەلكى ئاشۇ سۆمبۈل چاچلىق، خۇشبۇي گۈل يۈزلۈگۈم كېرەك.)

ئەي خەرابات ئەھلى، رەسۋا كۆگلۈم ئەتمىش بۇ تەرەف،
كەلمىشەم تاپمپ سوراغ ئول رىند بەدنامىم كېرەك.
(ئەي مەيخانە ئەھلى، مېنى كۆگلۈم رەسۋا قىلۋەتتى. ماڭا ئىچەرمەن
دىگەن يامان ئات لازىم بولغانلىقتىن، بۇ يەرگە ئۇنى ئىزلەپ كەلدىم.)

ئەي نەۋائى، خانقەھدە تاپمادىم جۇز تەفرىقە،
خۇم كەبى مەيخانەنىڭ كۇنجىدە ئارامىم كېرەك.
(ئەي ناۋايى، خانىقادا پەرىشانلىقتىن باشقا نەرسە تاپالمىدىم،
ماڭا مەيخانە بۇلۇڭىدا مەي ئىچىشەك ئارامىق لازىم.)

ئاشىق ئولدۇم، پەند بەرمەك، چارەم ئەسلىمەن تۇزۇك،
ئىشق زارىنى تەكەنگە زۇلۇم ئەتمەك، تەرەھۇم كورگۇزۇك.
(مەن ئاشىق بولدۇم، نەسىھەتنى قويۇپ، چارە - تەدبىر تېپىك،
ئىشقتىن ئەزىلگۈچىگە زۇلۇم سالماي، شەپقەت قىلىك.)

ئەيكى، دەرسىز ئىشق ئارا سەبرىك ئويىن ئاباد قىل،
مۇنداق ئەتكۈنچە ھەياتىم قەسرى بۇنيادى بۇزۇك.
(ئەي، ئىشق ئارا سەۋرىك ئويىنى ئابات قىل دەيسىز، بۇنداق
قىلغىچە ھاياتىم قەسرىنىك ھۇلنى بۇزۇۋېتىك.)

سەرۋ نازىمكىم بارۇر كوز باغىدىن، قىلمان قەبۇل
گەر ئانىك ئورنىدا توبى نەخلىنى ئولتۇرغۇزۇك.
(ئۇ سۇمباتلىق گۈزىلىم كوزۇم بېغىدىن يوقالغان ئىكەن،
ئۇنىك ئورنىغا توبى كوچىتىنى تىكسىڭىز قوبۇل قىلمايمەن.)

ئانسىزىن، ئەي دوستلار، نى زەھرۇ نى ئابىھايات،
كىم مۇساۋىيدۇر ماڭا گەر ئولتۇرۇك، گەر تىرگۈزۇك.
(ئەي دوستلار، ئۇنىڭسىز ماڭا زەھەر نىمە، ئابىھايات نىمە،
مەيلى ئولتۇرۇك، مەيلى تىرىلدۇرۇك، ئەھمىيىتى يوق.)

گەر ئەجەل تۇرغازمادى جىسمىمنى ئول ئاي كويىدا،
دوستلار، نەئىشمنى بارى ئاندا بىردەم تۇرغۇزۇك.

(ئەجەل مېنىڭ جىسمىنى ئۇ ئايىنىڭ كوچىسىدا تۇرغۇزمىدى،
دوستلار، تاۋۇتۇمنى بولسىمۇ شۇ يەردە بىردەم تۇرغۇزۇڭلار.)

دۇرد كەلتۈردۈڭ دېبان يازغۇرماڭىز، ئەي ئەھلى ئىشق.
باك يوق زۇھدۇم رىداسى كۆنجىگە سالىب سوزۇڭ.
(ئەي ئاشىقلار، مېنى دۇغ شاراپ ئەكەلدى دەپ ئەيىپلىمەڭلار،
نىمە قورقۇش، ئۇنى سوپىلىق پىرىجەمنىڭ پېشىدا سۇزۇڭلار.)

چۈن نەۋائى كوڭلىنى قىلدى گىرەھ بىر تارى زۇلف،
دوستلار سەررىشتەئى ئۇممىدىنى ئاندىن ئۈزۈڭ.
(ناۋايىنىڭ كوڭلى ئۇنىڭ بىر تال چېچىغا باغلىنىپ قالدى،
دوستلار، ئەمدى ئۇنىڭدىن ئۈمىت رىشتىسىنى ئۈزۈڭلار.)

نى بولدى دەردىمە، ئەي بىۋەفا، دەۋا قىلساڭ،
ۋەفاغە ۋەئدە قىلىپ، ۋەئدەغە ۋەفا قىلساڭ.
(ئەي بىۋاپا، دەردىمگە دەۋا قىلساڭ نىمە بولار، ۋاپا
قىلمەن دەپ ۋەدە قىلىۋېدىڭ، ۋەدەڭگە ۋاپا قىلساڭ نىمە بۇلار.)

تەنىمنى قۇرب قەزاسىدا خاكى راھ ئەتتىڭ،
باشىمنى ۋەسل ئىشگىگە ئاشنا قىلساڭ.
(تېنىمنى يېقىنلىق مەيدانىدا ئاياق ـ ئاستى قىلدىڭ، بېشىمنى
ۋىسالىڭ ئىشگىگە ئاشنا قىلىپ قويساڭ، نىمە بۇلار.)

سۇنۇپ قولۇمنى يۇزۇڭگە مۇراد ئېتىپ ھاسىل،
ئاچىپ يۇزۇڭنى كوزۇم ھاجەتىن رەۋا قىلساڭ.
(مەن قولۇمنى يۇزۇڭگە سۇنۇپ، مۇرادىمنى ھاسىل قىلسام،
سەن يۇزۇڭنى ئېچىپ، كوزۇمنىڭ ھاجىتىنى راۋا قىلساڭ نىمە
بۇلار.)

ۋىسال ئەۋجى بىيىك، ئەي كوڭۇل قۇشى، سەن پەست،
يېتىشمەك ئاندا نى مومكىن ئەگەر ھەۋا قىلساڭ.
(ئەي كوڭۇل قۇشى، سەن پەستە، ۋىسال چوققىسى بەك ئىگىز،
قانچە پەرۋاز قىلساڭمۇ ئۇنىڭغا قانداق يېتەلەيسەن.)

جاهان غەمىن چۇ ئالۇر بىر قەدەھ مەي، ئەي ساقى،
ئالۇرمەن ئىككى جەهان مۇلكىگە بەها قىلساڭ.
(ئەي ساقى، بىر قەدەھ مەي جاهان غېمىنى ئېلىپ كېتىددىكەن،
ئىككى ئالەم بايلىغدەك باها قويساڭمۇ، ئالمەن ئۇنى.)

زەمانە ئەهلى جەفاسىن تەغافۇل ئەيلەرسەن،
ئالار تەغافۇل ئېتىپ كاش سەن جەفا قىلساڭ.
(زاماناداشلارنىڭ جاپاسىنى بىلمەسكە سالسەن، كاشكى سەن
جاپا قىلغان بولساڭ، ئۇلار بىلمەسكە سالسچۇ.)

ئەگەرچە ئەهلى نەۋادۇر، ۋەلى ئول ئاي باقماس،
نەۋائىيا، نېچە بۇلبۇل كەبى نەۋا قىلساڭ.
(ناۋايى، ئۇ ئاي گەرچە نەغمە - ناۋا ئەهلى بولسىمۇ، لېكىن
سەن بۇلبۇلدەك قانچە ناۋا قىلغىنىڭ بىلەن كارى يوق.)

ئارەزىگنى باغ ئارا چۈن كوردى ھەيران بولدى گۈل،
بەرگسىز قالدى نىدىنكىم، بەس، پەرىشان بولدى گۈل.
(باغ ئىچىدە جامالىگنى كورۈپ گۈل ھەيران قالدى ۋە بەرگلىرى-
دىن ئايرىلىپ پەرىشان بولدى.)

بادەدىن گۈل - گۈل كورۈپ ئول يۈزنى، ئانىڭ ھەجرىدىن
چاك - چاك ئولغان كوڭۈلدەك تەھ - بەتەھ قان بولدى گۈل.
(گۈل، مەي تەپتىدىن گۈلگە ئايلانغان يۈزنى كورگەن گۈلدە
ئۈنىڭ ھەجرىدە تىلىنغان كوڭۈلدەك، قات - قات قان باغلدى.)

گۈلئۈزارىم كىشۋەرى ھوسن ئىچرە بولدى پادىشاھ،
راست ئاندا قىلكىم چەمەن مۈلكىدە سۈلتان بولدى گۈل.
(خۈددى قىزىلگۈل گۈلزارلىقنىڭ سۈلتانى بولغىندەك، گۈل
يۈزلۈگۈم گۈزەللىك مەملىكىتىگە پادىشا بولدى.)

سەير باغ ئەيلەردە دەۋران چەشمى زەخمى دەفئىغە
ھەر تەرەفدىن چاپكوم دەۋرىدە قالقان بولدى گۈل.
(باغنى سەيل قىلغاندا زامان كىشىلىرىنىڭ كوزى تەگمىسۈن دەپ،
گۈللەر ئۈنىڭ ئەتراپىنى ئوراپ قالقان بولدى.)

لەئل كامىمدۈر قاشىمغە كەلسە ئول گۈل خىرمەنى،
مەي تىلەر كوڭلۈم چۈ بەزمىدە فەراۋان بولدى گۈل.

(ئۇ گۈزەل گۈلدەك ئېچىلىپ قېشىمغا كەلسە، ياقۇت لېۋىدىن بەھرىمەن بولسەن، گۈللەر باراقسان بولۇپ، بەزم ئۈيۈشتۈرۈلماندا كۆڭلۈم مەينى خالايدۇ.)

كېچە - كۈندۈز قىلما گۈلباڭمۇنى، بەس، ئەي ئەندەلىپ،
كىم ساڭا بەش كۈن بۇ گۈلشەن ئىچرە مېهمان بولدى گۈل.
(ئەي بۈلبۈل، بەس، كېچە - كۈندۈز سايراۋەرمە، بۇ گۈلشەندىكى گۈل ساڭا بىرنەچچە كۈنلۈك مېهمان.)

گۈل چاغى يارى سەفەر ئەيلەپ، نەۋائى جانىغە
ھەر بىرى بىر تازە قانلىغ داغى ھىجران بولدى گۈل.
(گۈل پەسلىدە ياري سەپەرگە كەتتى - دە، جۇدالىق ناۋايىنىڭ جېنىغا يېڭىدىن قانلىق گۈلدەك داغلارنى سالدى.)

يارغه يەتكەچ ئەلەم تۇتتى كوكۇل خەيلىنى غەم،
شەھەغە چۇن رەنجى يېتەر رەنجۇر ئولۇر مولك ئەھلى ھەم.
(پادىشا ئاغرىپ قالسا، پۇتۇن خەلقى ئازاپ چەككەندەك، يارغا ئەلەم كەلسە، پۇتۇن كوكلۇمنى غەم باسىدۇ.)

يار ئويىدىن چىقماسا ئالەم كوزۇمگە تىرەدۇر،
چۇن قۇياش چىقماس جەھاندىن مورتەمنۇ بولماس زەلەم.
(قۇياش چىقمىسا جاھاندىن زۇلمەت كوتىرىلمىگەندەك، يار ئويىدىن چىقمىسا ئالەم كوزۇمگە قاراڭغۇ.)

نى ھەرارەتدۇر ساڭا كىم، كويدى، ئاندىن ئالەمى،
ئۇيلەكىم ئورتەر جەھاننى مەھر ئوتى ئۇرغاچ ئەلەم.
(سەندىكى قانداق ھارارەت؟ قۇياش بايرىغىنى تىككەندە جاھان ئورتەنگەندەك، تەپتىڭدىن ئالەم كويدىغۇ.)

نى ئەرەقدۇر كىم ئىچىندە غەرقەدۇر نازىك تەنىك،
بەرگى گۇلدەككىم گۇلاب ئىچرە چومەر سەرتا قەدەم.
(جۇ قانداق تەركى، نازۇك تېنىك ئۇنىڭغا غەرق بولۇپتۇر، ياق، بۇ پۇتۇنلەي گۇل شەربىتىگە چومۇلگەن گۇل بەرگىغۇ.)

سەرۇغە باغ ئىچرە ھەريان جىلۇە قىلماق خۇشتۇرۇر،
سايەدەك نېۋچۇن ياتىبتۇر سەرۇ گۇلزارى ئىرەم.

(سەرۋى دەرىخى باغ ئىچىدە ھەريان جىلۋە قىلسا بەك ياراشاتتى،
نىمىشقىدۇ، ئىرەم گۈلزارىنىڭ سەرۋىسى سايىدەك ياتىدۇ؟)

سەنسىز ئىچىمەك ئويلەدۇركىم مەرگى جامى ئىچرە زەھر
ئابىھەيۋان بىرلە گەر بولسا لەبالەب جامى جەم.
(سېنىڭسىز جەمشىت جامىغا تولدۇرۇلغان ئابىھاياتنى ئىچىش،
خۇددى، ئەجەل جامىدا زەھەر ئىچكەنگە ئوخشاش.)

ئەي نەۋائى، سەدقەسى بولغىل ئەلەم دەفئى ئۈچۈن،
مەن ئولۇپ، گەرئول سەلامەت بولسا ھىچ ئېرمەس ئەلەم.
(ئەي ناۋايى، ئەلەمنى يوقىتىش ئۈچۈن سادىغا بول، مەن ئولسەم
نىمە ئەلەم، ئۇ سالامەت بولسىلا بولدى.)

سەھەر كوردۇم يۇزىن، ئاقشامغاچە كويدى ھەزىن جانىم،
بۇ ئىردى سۇبھى ۋەسلىم، تا نى بولغاي شامى ھىجرانىم.
(سەھەردە يۇزىنى كورسەم، غەمكىن جېنىم كەچكىچە كويدى،
ۋىسال تاڭى شۇنداق بولسا، ھىجران تۈنى قانداق بولار؟)

قۇياش كۇلبىمغە ئىنگەندىن ماڭا يۇز قەتلە خۇشراق دۇر
قاراشامىمنى رەۋشەن ئەيلەگەن شەمئى شەبىستانىم.
(ھۇجرامنىڭ چىرىغى قاراڭغۇ كىچەمنى يورۇتسا، مەن ئۇچۇن
ئويۇمگە قۇياش كىرگەندىنمۇ بەك خۇش بولىمەن.)

نى يەڭلىغ ياشۇراي ھىجران غەمىنكم، فاش ئىتەر ھەردەم
ئاغىزدىن شوئىلىق ئاھىم، نەزەردىن ئەشكىز قانىم.
(ئاغزىمدىن ئوتلۇق ئاھىم، كوزۇمدىن قانلىق يېشىم پاش قىلىپ
تۇرسا، مەن بۇ ھىجران غېمىنى قانداقمۇ يوشۇرالايمەن.)

ئەجەبتۇر تايىرى ۋەسل ئىستەمەك كۇلبەمغە قونماقكىم،
ياقىندۇر نەسر ۋاقتىنى ئۇچۇرغاي كوكتىن ئەفغانىم.
(مېنىڭ ئاھ ـ پىغانىم كوكتىكى شۇكقار يۇلتۇزىنى ئۇچۇرغۇدەك
بولۇۋاتسا، ۋىسال قۇشىنىڭ ئويۇمگە كېلىپ قونۇشىنى ئومىت قىلىش
غەلىتىغۇ.)

قەدىڭ نەخلى خەيالى كوزدەدۇر، ئەي نەۋبەھارى ھوسن،
مە ئازەللاھ، ئەگەر قۇتقارغاي ئانى سەيلى مىژگانىم.

(ئەي گۈزەللىك باھارى، قامىتىڭ كۆچىتى كۆز ئالدىمدا بولىدىكەن، ئۇنى كۆز يېشىم كەلكۈنىدىن خۇدايىم ساقلىسۇن.)

دىدىم سوزان كۆڭۈلدىن چەگمەگىل بىردەم خەدەگىنى،
دىدىكىم قالسە بىردەم سۇ بولۇر ئول يەردە پەيكانىم.
(كويگەن كۆڭۈلدىن ئوقۇگىنى بىردەم تارتماي تۇر، دىسەم،
پەيكانىم ئۇ يەردە بىردەم قالسا، سۇ بولۇپ كېتىدۇ، دىدى.)

بەلىيىەت تاشى ياغدۇرغان كەبى ۋەيرانىمە گەردۇن،
مەزەللەت گەردى ھەردەم ياغدۇرۇر باشىمغە ۋەيرانىم.
(پەلەك ۋەيرانە كۆلبەمگە بالاتېشىنى ياغدۇرغاندەك، ۋەيرانە
كۆلبەم بېشىمغا خار-زارلىق توزىگىنى ياغدۇردى.)

قەدەھ دەۋرىن ئۈيۈر، ئەي دەيرى پىرى، تاكى مومكىندۇر،
كى دەۋران رەنجىنى تارتارغە ئەمدى يوقىتۇر ئىمكانىم.
(ئەي مەيخانىچى، قەدەھنى مۇمكىن بولغانچە دەۋر قىلدۇرۇۋە،
ئەمدى مېنىڭ دەۋر ئازاۋىنى تارتقۇچىلىگىم قالمىدى.)

دىمە جامى فەنا ئىچرە ئېزىلمىشتۇر ئەجەل زەھرى،
نەۋائى، جان بېرىپ ئول جامنى چەكمەكتۇر ئەرمانىم.
(يوقىلىش جامىغا ئەجەل زەھرى قۇيۇلغان دىمە، ناۋايى،
مېنىڭ ئارمانىم جاننى بېرىپ ئەشۇ جامنى ئىچىش.)

كىمگە قىلدىم بىر ۋەفاكىم، يۇز جەفاسىن كورمەدىم،
كورگۇزۇپ يۇزمىھر، مىڭ دەردۇ بەلاسىن كورمەدىم.
(بىراۋغا مەن بىر ۋاپا قىلىپ يۇز جاپاسىنى كورمەي قالغىنىم بارمو؟
يۇز مىھرى - شەپقەت كورسىتىپ، مىڭ دەردۇ - بالاسىنى كورمەي
قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە باشىمنى فىدا قىلدىمكى، باشىم قەسىدىغە
ھەر تەرەپدىن يۇز تۇمەن تىغى جەفاسىن كورمەدىم.
(بىراۋغا بېشىمنى پىدا قىلىپ، ھەر تەرەپتىن بېشىمنى
قەسلىگەن يۇز تۇمەن جاپا تىغىنى كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە كۆڭلۇم ئەيلەدى مىھرۇ مۇھەببەت فاشكىم،
ھەر ۋەفاغە يۇز جەفا ئانىڭ جەزاسىن كورمەدىم.
(كۆڭلۇم بىرسىگە مىھرۇ - مۇھەببەت ئىزھار قىلىپ، ھەر ۋاپا ئۈچۈن
يۇز جاپالىق جازانى كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە جانىمنى ئەسىر ئەتتىمكى، جانىم قەتلىغە
غەيرى ساڕى خولقو لۇتفى جان پەزاسىن كورمەدىم.
(مەن بىراۋغا جېنىمنى تۆتقۇن قىلىپ بەرسەم، ئۇنىڭ مېنى ئۇلتۇرۇش
ئۈچۈن باشقىلارغا ئىلتىپات كورسىتىپ، جانبەخش قىلغىنىنى
كورمەي قالغىنىم بارمۇ؟)

كىمگە سالدىم كوز قاراۋۇ ئاقنى ئەشك ئىچرەكىم
قان ئارا پىنھان كوزۇم ئاقۇ قاراسىن كورمەدىم.

(مەن بىراۋغا ياش توكۈپ كوزۈمنىڭ ئاق - قارىسىنى تەكشەم،
كوزلىرىم قانغا بويۇلۇپ، ئاق - قارىسى يوقالماي قالمىدى.)

سەن ۋەدا ھوسن ئەھلىدىن قىلما تەۋەققۇدۇ ئەي رەفىق،
كىم مەن ئۇشبۇ خەيلىنىڭ ھوسنى ۋەفاسىن كورمەدىم.
(ئەي دوست، گۈزەللەردىن ۋاپا تاما قىلما، چۈنكى مەن بۇ
تائىپىنىڭ ۋاپا ھوسنىنى كورمىدىم.)

ئەي نەۋائى، توۋبە ئاندىن قىلمادىم شەيخ ئاللىدا،
كىم بۇ ئىشدە دەير پىرىنىڭ رىزاسىن كورمەدىم.
(ئەي ناۋايى، شەيخ ئالدىدا توۋە قىلمىدىم. چونكى
بۇ توغرۇلۇق مەيخانىچىنىڭ رازىلىغىنى ئالغىنىم يوق.)

ئىشق دەستىن ھىچ غۇربەتكەش موساپىر كورمەسۇن،
مەن غەربىپ ئول دەشت ئارا كورگەننى كافىر كورمەسۇن.
(ئىشقىنىڭ دەشتى - بايا ۋاننىى ھىچبىر غەربىپ - مۇساپىر كورمەسۇن،
مەن غەربىپ بۇ دەشتتە كورگەننى كافىرمۇ كورمەسۇن.)

يارماڭىز فەرھادۇ مەجنۇن ئاللىدا كوكسۇمنىكم،
باتىنىمنىڭ دەرد داغىن ئەھلى زاھىر كورمەسۇن.
(پەرھات بىلەن مەجنۇن ئالدىدا كوكسۇمنى يارماڭلار، ئىچكى
دەردىم دېغىنى سىرتتىكى كىشىلەر كورۇپ قالمىسۇن.)

دەھرنى قىل تىرە يارەبكىم، ئانىڭ تۇفراغىنى،
ھەرنى كوز مومكىن ئىسە بولماققا نازىر، كورمەسۇن.
(ئەي خۇدا، دۇنيانى قاپ - قاراڭغۇ قىلىۋەت، ھەرقانداق كوز
نەزەر سالسىمۇ ئۇنىڭ تۇپرىغىنى كورەلمىسۇن.)

بىر باقىشدا قەتلىئام ئەيلەر كورۇڭكىم، دەھر ئىچلى
ھىچكىمنى سەن كەبى بۇفەندە ماھىر كورمەسۇن.
(كوزۇڭ بىر بېقىش بىلەن ئادەمنى ئولتۇرىدىكەن، ئالەم ئەھلى
بۇھۇنەردە سەندەك ماھىرلىقنى باشقا ھىچكىمدە كورمىسۇن.)

ۋائىزا، كوپ ۋەسىق قىلدىك سامىرى① نىڭ سېھرىنى،
ھازىر ئولغىلىكىم، سېنى ئول كوزى ساھىر كورمەسۇن.
(ئەي ۋەزچى، سامىرىنىڭ سېھرىنى بەكمۇ تەرىپلەپ كەتتىڭ،
ھىزى بول، سېنى ماۋۇ سېھرى بار كوز كورۈپ قالمىسۇن.)

كىمكى ئاشىقلىق ئەسىرىدۇر، تەخەييۇل بىرلەھەم
ئىشق كويىدا ئوزىن ئاسۇدە خاتىر كورمەسۇن.
(كىمكى ئىشقىنىڭ ئەسىرى ئىكەن، ئىشق كوچىسىدا ئوزىنىمەرگىزمۇ
خاتىرجەم - ئارامخۇدا ئوتمەن دەپ، ھىس قىلمىسۇن.)

كىم نەۋائىدەك فەنا ۋادىسىدا ئىستەر ھۇزۇر،
كەچسۇن ئوزدىن بەلكى خود ئوزلۇكنى ھازىر كورمەسۇن.
(كىمكى، ناۋايىغا ئوخشاش يوقلىش دەشتىدە بولۇشنى خالسا، ئوزىدىن
كەچسۇن، بەلكى ئوز شەخسىيتى كوز ئالدىغا كەلمىسۇن.)

---

① رىۋايەتتە ئېيتىلىشىچە، مۇسا پەيغەمبەر زامانىسىدا سامىرى دەگەن بىر سېھرىگەر بولۇپ، ئۇ گەپ قىلالايدىغان بىر مىرزابنى ياساپ، كىشىلەرنى ئوزىگە ئىشەندۈرۈپ، مۇساغا قارشى چىققان ئىكەن، سامىرى ئەدىبىياتتا جادۇگەر، سېھرىگەر سىموۋۇلى قىلىپ تەسۋىرلىنىدۇ.

لەبىگدە نىلگۇن خالىسگدۇر ئەي جان،
نىچۇككىم شەربەت ئىچرە توخمى رەيھان.
(ئەي سۇيۇملۇگۇم، لېۋدك يېنىدا بىر قارا خال تۇرۇپتۇ، ئۇ خۇددى شەربەت ئىچىدە تۇرغان رەيھان ئۇرۇغدەك كورۇنىدۇ.)

قىزىل رەگلەر كوزۇمدە ھەجر ئوتىدىن،
بەلا بەھردە بۇتكەن شاخى مەرجان.
(كوزۇمدىك تومۇرلىرى ھىجىر ئوتىدىن قىزاردى، ئۇ بالا دېگىزىدىكى مارجان شاخلىرىنى ئەسلىتىدۇ.)

يۇزۇڭكىم مەيدىن ئولمىش گۇل ئوزەگۇل،
كوگۇل باغلانمىش ئاندىن قان ئوزە قان.
(مەي تەپتىدىن يۇزۇڭ گۇل ئۇستىگە گۇل بولوپ كېتىپتۇ، ئۇنىڭ ئىشقىدىن كوگلۇمدە قان ئۇستىگە قان.)

سېنى بارماغ بىلە كورسەتمىش ئەلكىم،
بىلىپ ئولمەكنى ئەرز ئەيلەرلەر ئىمان. *
(سېنى كىشىلەرنىڭ بارمىغى بىلەن كورسىتىشى —
ئولىدىغىنىنى بىلىپ ئىمان ئېيتقىنى.)

---

* بۇ يەردە بارماقنىڭ "ئىلىپ" (ا) شەكلى ئىمان ئېيتقۇچىلارنىڭ "ئاللاھ" (الله) دېگىنىدىكى باش ھەرپىگە ئوخشىتىلىدۇ.

كۆڭۈل سەيدى كوزۇڭدىن ھېچ قۇتۇلماس،
نى مۇندا تۇزدىلەر ئول خەيلى مۇڭگان.
(كوزۇڭ كىرپىك ئوقلىرىنىڭ ھەممىسىنى بەتلەپ تۇرسا، كۆڭۈل كىيىگى قۇتۇلالمايدۇ.)

ۋەفا ئەھلى ئىسەڭ ئېچ دەۋر ئاياغىن،
كىم ئەسرو بىۋافادۇر ئەھلى دەۋران.
(ۋاپا ئەھلى بولساڭ، دەۋر قىلىپ كەلگەن قەدەھنى ئىچىپ تۇر، چۈنكى دەۋران ئەھلى بەكمۇ ۋاپاسىز.)

سەنو گۈلباڭ، ئەي بۈلبۈلكى، تارتار
نەۋائى گۈلرۇخدىن ئايرو ئەغان.
(ئەي بۈلبۈل، سەنمۇ نالە قىلىسەن، ناۋايى ئۇزىنىڭ گۈل يۈزلۈگىدىن ئايرىلغانلىغى ئۈچۈن پىغان چېكىدۇ.)

ھەرتەرەپكىم بارۇر ئەغيار ئىلە جانان، تالاشۇرمەن،
چۇن ئەجەل قەسد قىلۇر ئولمەكىمە، جان تالاشۇرمەن،
(جانان باشقىلار بىلەن قەيەرگە بارسا، مەن ئۇنى تالىشمەن،
خۇددى ئەجەل جېنىمغا قەست قىلغاندا، جان تالاشقاندەك.)

ھەجر تىغ ئۇرسا تالاشمنى ئولۇم خەۋفى ساغىنما،
كىم شەھىدلىك بولايىن دەپ مېنى ھەيران تالاشۇرمەن.
(ھىجران تىغ ئۇرغاندا تىپىرلىسام، ئولۇمدىن قورقۇۋاتىدۇ دىمە،
بەلكى مەن شەيدا سېنىڭ شەھىتلىك بولۇشنى تالىشمەن.)

باشاق ئۇستىدە تالاشقان كەبى مەزرەئدە گەدالار،
دەشتى ئىشقىڭ ئارا ئوششاق ئىلە پەيكان تالاشۇرمەن.
(ئېگىزلىقتا گادايلار باشاق تالاشقاندەك، مەن ئىشقىڭ
دەشتىدە ئاشقلار بىلەن ئوق تېگىشنى تالىشمەن.)

ئەي پەرى، چۇن كىيىك ئوخشار ئىكى كوزۇڭگە بەئەينەك،
بۇجەھەتدىن مېنى دىۋانە بەيابان تالاشۇرمەن.
(ئەي پەرى، ئىككى كوزۇڭ بەئەينى كىيىككە ئوخشايدۇ،
شۇڭا مەن دىۋانە بايا‌ۋان تالىشمەن.)

گەرچە ئەغياردىن ئالماغلىغ ئەمەستۇر سېنى مۇمكىن،
تۇرماغۇمدۇر باقىبان ئانچەكى ئىمكان تالاشۇرمەن.

(سېنى ياتلاردىن ئېلىۋېلىش مۇمكىن بولمىسىمۇ،
قاراپ تۇرماستىن ئىمكانىنىڭ بېرىچە تالىشىمەن.)

ئاچچىغىم كەلگەنلى، كەۋسەرنى ئاچىغ بادەغە تەرجمە
خىرەد ئەھلى چۇ قىلۇرلەر، مېنى نادان تالاشۇرمەن.
(ئاقىللار ئاچچىق مەيدىن كەۋسەرنى ئىسىل دەيدۇ،
لېكىن مەن نادان ئاچچىغىم كېلىپ ئاچچىقنى تالىشىمەن.)

قول سالىب ھەجر ئوتىدا ئول كىشى يەكلىغكى سۇ
ئەي نەۋائى چۇ ئاشار شوئلەئى ھىجران تالاشۇرمەن.
(ناۋايى مەن ھىجران ئوتىغا چىدىماي سۇغا يۇگرەيدىغانلاردىن
ئەمەس، بەلكى ئۇلغىيىدىغان ھىجران ئوتىنى تالىشىمەن.)

بىر يۈزى ئوتلۇق شەھار ئىشقىدىن مەھرۇرمەن،
دوستلەر ئورتەنسەم ئەتمەك ئەيىبكىم، مەئزۇر مەن.
(بىر يۈزى ئوتلۇقنىڭ مۇھەببەت يالقۇنىدا كويىمەن. دوستلار
كويگىنىمنى ئەيىپكە بۇيرۇساڭلار، ئوزرەم بار.)

ئىشقىنى نى سود پىنھان تۇت دىمەكتىن، ئەي رەفىق،
ئەمدىكىم ئىشق ئىچرە رەسۋالىق بىلەن مەشھۇر مەن.
ئىشق ئارا رەسۋالىقبىلەن مەشھۇر بولۇپ بولدۇم. ئەي دوست،
ئەمدى ئىشقىڭنى پىنھان تۇت دىيىشىڭنىڭ نىمەپايدىسى؟)

مەن كىمۇ ئۇيقۇغە كوزيۇمماق چۇ يۇقتۇر تاقەتىم،
ئارەزىدىن كوزيۇمۇپ ئاچقۇنچە گەرمەھجۇرمەن.
(مەن شۇنداق كىشىمەنكى ئۇخلاش ئۇچۇن كوزيۇمۇشقىمۇ تاقتىم
يوق، چۇنكى كوزۇمنى يۇمۇپ ئاچقىچلىك ئۇنىڭ جامالىدىن ئايرىلىپ
قالمىدىكەنمەن.)

نى ئەجەپ فەرھادو مەجنۇن زىكرىكىم بولمىش ئۇنۇت،
كىم مەن ئەل ئىچرە جۇنۇنۇ ئىشق ئىلە مەزكورمەن،
(پەرھات، مەجنۇنلارنىڭ گېپى ئۇنتۇلۇپ، ساراڭلىق ۋە
مۇھەببەت بابىدا مېنىڭلا گېپىم قالغانلىغى، ئەجەپلىنەرلىك ئەمەس)

ئابھەيۋان ئىچمەگەيمەن ئىستەبان دەفئى خۇمار،
مەنكىم ئول مەيگون لەبى جانبەخشىدىن مەخمۇرمەن.

(مەن خۇمارىمنى باسمەن دەپ ئابىھايات ئىچمەيمەن،
چۈنكى مەن ئاشۇ جان بەخش قىزىل لەۋدىن مەس بولغان.)

ئەى نەۋائى، ۋەسل ئۈمىدىن تاقماغىل توھمەت ماڭا،
كىم، مەن ئول مەھۋەشنى بىر كورمەك بىلە مەسرۇرمەن
(ئەي ناۋايى، ماڭا ۋىسالنى ئۈمىت قىلمىدۇ دەپ توھمەت چاپلىما،
مەن ئۇ گۈزەلنى پەقەت بىر كورگەنگىلا خۇش ئىدىم.)

كىشى ۋىسال تۇنى ياری بىرله ياتقۇنچه،
جامالى شەمئىغه قىلسۇن نەزەر تاڭ ئاتقۇنچه.
(كىشى ۋىسال ئاخشىمى ياری بىلەن بىللە بولغاندا،
تاڭ ئاتقىچه ئۇنىڭ نۇرانه جامالىغا قاراپ چىققۇلۇق.)

مۇيەسسەر ئولمادى جان بەرمەگو لەبىن ئوپمەك،
نېدىنكى قالمادى جانىم ئانى ئۇناتقۇنچه.
(ئۇنىڭغا جان بېرىشمۇ، لېۋىدىن ئۇپۇشمۇ نېسىپ بولمىدى،
نەمىشقىدۇ ئۇنى ئۇناتقىچه جېنىممۇ بىر يەرگه باردى.)

مېنى يوق ئەتكەن ئېرۇر ھەجر سەنگبارانى،
نىدىنكي ياغدى تەنم تاش ئىچىگه باتقۇنچه.
(مېنى جۇدالىقنىڭ تاش بورىنى يوق قىلدى،
چۇنكى بۇ تاش تېنىمنى كومۇۋەتكىچه ياغدى.)

مەلالدىن مېنى بىرجورئه بىرله ساتقۇن ئال،
خۇرۇشۇ ئەربەده بىرله جاھانغا ساتقۇنچه.
(مېنى ۋاقىراپ،جاقىراپ جاھانغا بازار قىلغىچه،
قايغۇ ئىلكىدىن بىريۇتۇم مەي بىلەن سېتىۋال.)

كوڭۇل جەراھەتىغه ياق ۋىسال مەرھەمىنى،
فىراق خارەسى بىرله باشىم ئۇشاتقۇنچه.

(بهشمنى جۇدالىق تېشى بىلەن يانچماي،
كوكۈل جاراھەتكە ئۇسال مەلھەمنى ياقسا ئېچۇ.)

سەلاھ تونىنى چاك ئەتسە ياخشىراق، ئەي شەيخ،
ريا يۇرۇنى بىلە خىرقەنى ياماتقۇنچە.
(ئەي شەيخ، جەددىنى ريا بۇرۇچىلىرى بىلەن يامغىچە،
پاكلىق تونىنى يىرتىۋەتكەن ياخشى.)

نەۋائى ئەھلى فەنا دەيرى ھەلقەسىن خۇش تۇت،
ئۇزۇكنى زۇھدۇ ريا مەجمەئىغە قاتقۇنچە.
ئەي ناۋايى، ئۇزۇكنى رياكار سوپىلار قاتارىغا قوشقىچە،
فەنا مەيخانىسىنىڭ سورۇنىغا كىرىشنى ئەۋزەل كور.)

كۆڭلۈم ئالغاچ ئول پەرى مەجنۇنۇ شەيدا قىلدىلا،
ئەقلى ھۇشۇمنى جۇنۇن دەشتىدە يەغما قىلدىلا.
(ئۇ پەرى كۆڭلۈمنى ئېلىپ، مېنى مەجنۇن - شەيدا قىلدى.
ئەقلى ھۇشۇمنى جۇنۇنلۇق دەشتىدە بۇلاڭ - تالاڭ قىلدى.)

ئۇزگەچە زولمۇ تەئەددىلەر بىلەن قانىم توكەر،
تۇرفە ئېردى تۇرفە ئىشلاردىغى پەيدا قىلدىلا.
(قىسما - قىسما زۇلۇم، تاپا - تەنىلەر بىلەن قېنىمنى توكتى،
ئاجايىپ ئىشلار ئۇستىگە ئاجايىپ ئىشلارنى پەيدا قىلدى.)

ھورمەتى تەقۋى تۇتار ئېردى ۋەلى مەست ئاتلانىپ،
باشىمە چاپماق بىلە ئالەمغە رەسۋا قىلدىلا.
(تەقۋالىق ھورمىتىنى قىلاتتى، بىراق مەست ھالدا ئاتلىنىپ چىقىپ،
بېشىم ئۇستىدە چېپىپ، مېنى ئالەمگە رەسۋا قىلدى.)

ئاھكىم چەكتىم كورۇپ جەۋلانىنى، بىئىختىيار،
ياشۇرۇن ئىشقىم ئولۇسقە ئاشكارا قىلدىلا.
(ئۇنىڭ جەۋلانىنى كورۇپ ئىختىيارسىز ئاھ ئۇردۇم،
بۇ ھال يوشۇرۇن ئىشقىمنى خەلقە ئاشكارا قىلۋەتتى.)

بىرقەدەھ قۇيماق بىلە ئاغزىمغە ھەمخىرقەمغە ھەم،
خىرقە مەيغە رەھن، ئۇزۇمنى بادە پەيما قىلدىلا.

بىر قەدەمنى ئاغزىمغىمۇ، پىرىنجەمگىمۇ قويدى - دە، پىرىنجەمنى مەي ئۈچۈن گورەگە قويدۇرۇپ، ئۆزەمنى ساقىغا ئايلاندۇرۇۋەتتى.)

دەير ئارا جامى لەبالەبكىم ئىچۈردى، ھالىمە،
خانىقاھ ئەھلى كېلىپ بىر - بىر تاماشا قىلدىلا.
(مەيخانىدا جامنى توشقۇزۇپ ئىچكۈزۈۋەتتى،
خانىقا ئەھلى بىر - بىرلەپ كېلىپ تاماشا كوردى.)

بىخود ئولغاچ زولفى زوننارىغە دىن نەقدىن بېرىب
ئىشق بازاردا كوڭلۇم تۇرفە سۇدا قىلدىلا.
(كوڭلۇم بىخوتلۇقتىن ئىشق بازاردا شۇنداق سودا قىلدىكى،
ئىمانىمنى ئۇنىڭ زۇلپى زوننارىغا بېرىۋەتتى.)

مەنۇ ئەمدىيۇ فەنا دەيرىدە بولماق مەي پەرەست،
موغبەچە ئىشقى ئولۇسقە سىرىدم ئىفشا قىلدىلا.
(مەن ئەمدى پانا مەيخانىسدا ئىچەرمەن بولدۇم، مۇغبەچىنىڭ
ئىشقى مېنىڭ سىرىمنى خەلقى ئالەمگە يېيىۋەتتى.)

گەر ۋەتەن دەير ئىچرە تاپتىم كىمسەگە يوق ھىچ ئەيب،
دەير پىرىدىن نەۋائى بۇ تەمەننا قىلدىلا.
(ناۋايى مەيخانىچىدىن شۇنى تىلەيدۇ: مەيخانىنى ماكان
قىلسام، بۇنىڭغا ھىچكىم ئەيىپلىك ئەمەس.)

نی ئىشق ئىدىكى ئەدەم ئەيلەدى ۋۇجۇدۇمنى،
چۇ ئۇردى سائىقە گەردۇنغە چەكتى دۇدۇمنى.
(بۇقانداق ئىشق بولغيدى، بارلىغنمنى يوققا ئايلاندۇردى.
گويا چاقماق چېقىپ ئاھىم تۇتۇنىنى ئاسمانغا يايدى.)

نى نۇكته بۇدۇ نەبۇدومدىن ئەيتاينكم ئول،
نەبۇد قىلدى قەنا ئوتى بىرلە بودۇمنى.
(بار يوقلۇغۇمدىن نىمە دەپ سوز ئاچاي، چۇنكى
ئۇ يوقۇلۇش ئوتى بىلەن بارلغمنى يوق قىلدى.)

ئەگەر شىگاق ئىسە كوكسۇم ياقا كەبى نى ئەجەب،
كى ھەجر بىر - بىرىدىن ئۇزدى تارۇ پۇدۇمنى.
(كوكسۇم ياقامغا ئوخشاش چاك - چاك كەتكەن بولسا،
ئەجەپلەنمەك، چۇنكى ھىجران ئورۇش - ئارقىغمنى بىر - بىرلەپ
ئۇزۇۋەتتى.)

بۇ يولدا سۇدۇ زىياندىن تەكەللۇم ئەتمەكىكم،
تۇگەتتى ئىشقدا سودا زىيانو سۇدۇمنى.
(بۇيولدا پايدا - زىياندىن سوز ئاچماك، چۇنكى ئىشق سودىسى
پايدا - زىيان دىگەننى تۇگەتتى.)

چۇ ئىشق كۇفرى ئارا بەلگە باغلىدىم زۇننار،
بۇت ئاللىدا يانا ئەيب ئەيلەمەك سۇجۇدۇمنى.

(ئىشق كۆپپارلىغى ئۈچىدە بىلمىگە زۇننار باغلىدىم،
شۇڭا بۇت ئالدىدا سەجدە قىلسام، ئەيىپكە بۇيرۇماڭ.)

يۈزۈڭ موشاھەدەسى قىلمىش ئۈيلە مۇستەغرەق،
كى ھەجر سەلب قىلائالماس ئول شوھۇدۇمنى.
(كۆڭلۈمدە يۈزۈڭ تاماشاسىغا شۇنداق غەرق بولدۇمكى،
بۇ تاماشىنى ھىجران يوققا چىقرالمايدۇ.)

نەۋائى، ئۇزىن ئەسەر تاپمان ئولغالى ئاشىق،
نى ئىشق ئىدىكى ئەدەم ئەيلەدى ۋۇجۇدۇمنى.
(ناۋايى، ئاشىق بولۇش بىلەن ئۇزەمدىن دېرەك تاپالمىدىم،
بۇ قانداق ئىشق بولغىيدى، بارلىغىمنى يوققا ئايلاندۇردى.)

ۋەھكى، ھەجرىڭ ئوتى جىسمى ناتەۋانىم ئورتەدى،
ناتەۋان جىسمىغە تۇشكەن شوئلە جانىم ئورتەدى.
(ئاھ، ھىجرىڭ ئوتى ئاجىز جىسمىنى ئورتىدى، ئاغرىق جىسمىغا
چۈشكەن ئوت جېنىمنى ئورتىدى.)

قوزغابان كوكلۇم ئالاخانۇ ئالامان ئەيلەدى،
نى ئالاخانو ئالامان، خانۇمانىم ئورتەدى.
(كوكلۇمنى پەرىشان قىلىپ مېنى ئىشگە - چاقسىز قىلمۇەتتى،
ياق، ئىشگە - چاقسىز قىلمۇېتىپلا قالماي، ئوي - بىساتىمنىمۇ ئور -
تىدى.)

بەرقى ئىشقىڭ چۈنكى تۇشتى خانۇمانىم بولدى كۈل،
تۇرفە ئوت ئېردىكى پەيداۋو نىھانىم ئورتەدى.
(ئىشقىڭ چاقمىغى چۈشۈپ ئوي - بىساتىمنى كۈل قىلدى، بۇ ئا -
جايىپ ئوت ئىكەن، ئوچۇق - يېپىقلىنىڭ ھەممىسنى ئورتىۋەتتى.)

دىمە ئىشقىڭ نەيلەدىكىم، روزگارىڭدۇر قارا،
ئورتەدى، ئەي قاتىلى نامەھرىبانىم ئورتەردى.
(قاراكۈنگە قاپسەن، ئىشق سېنى نىمە قىلدى دىمە،
مېنى ئۇ رەھىمسىز قاتىلىم ئورتىدى.)

لەئل مەھلول ئەيلەگەندىن ئوت ياقىپ خاشاك ئىلە،
ھەجر جانىم كويدۇرۇپ، جىسمىمدە قانىم ئورتەدى.

(خەس - چاۋا بىلەن ئوت يېقىپ قىزىل مەي ئىرىتكەندەك،
ھىجران جېنىمنى كويدۇرۇپ، جىسمىمدىكى قانىنى ئورتىدى.)

بولماسا نامۇ نىشانىم ئەيب قىلماڭكىم، فىراق
روزگار ئەۋراقىدا نامۇ نىشانىم ئورتەدى.
(نامۇ - نىشانىم قالمىسا، ئەيىپلىمەك، چۈنكى پىراق مېنىڭ ھايا -
تىلىق سەھىپسىدىكى نامۇ - نىشانىمنى ئورتىۋەتتى.)

شامى ھەجرىدە شەفەق كورسەڭ نەۋائى، بىل يېقىن
كىم، فەلەكنى شوئلەئى ئاھو فىغانىم ئورتەدى.
(ناۋايى، ھىجران ئاخشىمى شەپەق كورسەڭ، پەلەكنى مېنىڭ ئاھ -
پىغانىم ئوتى ئورتەپتۇ، دەپ بىلگىن.)

كېچه كەلگۈمدۇر دېيان ئول سەرۇ گۈلرۇ كەلمەدى،
كوزلەرىمگە كېچە تاڭ ئاتقۇنچە ئۇيقۇ كەلمەدى.
(ئۇ سۈمباتلىق گۈل يۈزلۈگۈم كەچتە كېلمەن دەپ كەلمىدى،
شۇڭا تاڭ ئاتقىچە كوزۈمگە ئۇيقۇ كەلمىدى.)

لەھزە-لەھزە چىقتىمۇ چەكتىم يولىدا ئىنتىزار،
كەلدى جان ئاغزىمغەۋۇ ئول شوخ بەدخو كەلمەدى.
(ئىنتىزارلىقتا پات-پات چىقىپ يولىغا كوزتىكتىم، جېنىم ئاغ-
زىمغا كەلدىيۇ، لېكىن ئۇ شوخ بەتخۇي كەلمىدى.)

ئارەزىدەك ئايدىن ئېركەندە گەرئەتتى ئېھتىيات،
روزگارىمدەك ھەم ئولغاندا قاراڭغۇ، كەلمەدى.
(ئوزجامالىدەك يورۇق ئايدىڭدە كېلىشتىن ئېھتىيات قىلسا كېرەك،
مېنىڭ روزگارىمدەك قاراڭغۇلۇق چۈشكەندىمۇ كەلمىدى.)

ئول پەرىۋەش ھەجرىدىنكىم يىغلادىم دىۋانەۋار،
كىمسە بارمۇكىم ئاڭا كورگەندە كۈلكۇ كەلمەدى.
(ئۇ پەرى يۈزلۈكنىڭ پىراقىدا سارىڭلاردەك يىغلىدىم، بۇنى
كورۈپ كۈلگىسى كەلمىگەن ئادەمىمۇ بارمىدۇ؟)

كوزلەرىڭدىن نېچە سۇ كەلگەي دەپ ئولتۇرمەڭ مېنى،
كىم بارى قان ئېردى كەلگەن، بۇ كېچە سۇكەلمەدى.

(كوزلىرىڭدىن قانچىلىك سۇكىلىدۇ دېپ مېنى ئولتۇرمەك، بۇ ئاخشام كوزۇمدىن كەلگىنى سۇ ئەمەس، قان.)

تالىبى سادىق تاپىلماس، يوقسەكىم قويدى قەدەم
يولغەكىم ئەۋۋەل قەدەم مەنزىلى ئوتروۇ كەلمەدى.
(سادىق ئاشىق تېپىلمايدىكەن، ئۇنداق بولمىغاندا، ئۇ يارنىڭ يولىغا قەدەم قويغاندا، نېمىشقا مەشۇقى قارشى ئىلىشقا كەلمەيدۇ؟)

ئەي نەۋائى، بادە بىرلە خۇررەم ئەت كوڭلىڭ ئويىن،
نى ئۇچۇنكىم، بادە كەلگەن ئويگە قايغۇكەلمەدى.
(ئەي ناۋائى، مەي بىلەن كوڭلۇڭ ئويىنى شاتلانىدۇرغىن، چۇنكى مەي كەلگەن ئويگە قايغۇ كەلمەيدۇ.)

بىركۈن مېنى ئول قاتىلى مەجنون شىئار ئولتۇرگۈسى،
ئۇسرۇك چىقمپ جەۋلان قىلىپ دۋانە ۋار ئولتورگۈسى.
(مەجنۇنلۇقنى كەسپ قىلمۇالغان ئۇ قاتىل بىر كۈنى مېنى
ئولتۇرۇدۇ، مەست چىقمپ، جەۋلان قىلىپ، سارائلارچە ئولتۇرۇ-
دۇ،)

گەر زەئىف ئىلە ئاجىزلىغىم كۆكلىغە رەھمى سالسا ھەم،
باشىمغە يەتكەچ سەكرەتىپ بىئىختىيار ئولتۇرگۈسى.
(زەئىپ - ئاجىزلىغىم كۆكلىدە شەپقەت قوزغىسىمۇ، بېشىمغا كەلسە
ئىختىيارسىز ئېتىنى چاپتۇرۇپ ئولتۇرۇدۇ.)

ۋەسلى ئارا گەر ئولتۇرۇر، جانىمغە يۇزمىڭ شۇكرئېيلۇر،
چۇن قالسام ئاندىن بىرزەمان ھىجرانى زار ئولتۇرگۈسى.
(ۋەسلى بىلەن ئولتۇرسىغۇ يۇزمىڭ شۇكرى، براق، ئۇنىڭدىن
قالسام، كېيىن ھىجرانى خارلاپ ئولتۇرۇدۇ.)

ئاشىق بولۇردە بىلمەدىم مەن ناتەۋانى خەستەكىم،
ھەجر ئولسا غەم كويدۇرگۈسى، ۋەسل ئولسا يار ئولتۇرگۈسى.
(مەن بىچارە كېسەلمەن ئاشىق بولدىغان چاغدا بىلمىگەن ئە-
دىم، ھىجراندا قالسام غەم، ۋىسالىنى تاپسام يار ئولتۇرۇدىكەن.)

مەيدان ئارا، ئەي ئەھلى دىن، كىرمەك تاماشاسىغە كىم،
يۈز كورمەيىن ئول كافىرى چابوكسۇۋار ئولتۇرگۈسى.
(ئەي دىندارلار، ئۇنىك تاماشىسىنى كورۇمەن دەپ مەيدانغا
كىرمەڭلار، ئۇ كاپىر چەۋەندەز قارىماي ئولتۇرۇۋېرىدۇ.)

لەئلىك زەكاتى مەي تۇتۇپ تىرگوزمەسەك، ئەي مۇغبەچە،
دەير ئىچرە مەن دىلخەستەنى رەنجى خۇمار ئولتۇر گۈسى.
(ئەي مۇغبەچە، لەۋىك زاكاتى ئۇچۇن مەي ئىچكوزۇپ، ھا-
ياتلىق بەرمىسەك، مەيخانىدا مەن زىندە يۇرەكنى خۇمار ئازاۋى
ئولتۇرۇدۇ.)

دەرلەر نەۋائى قەتلىغە گۇل-گۇل ئاچىبتور ئارەزىن،
كورگۈنچە ئانى، ۋايكىم، بۇخار-خار ئولتۇرگۈسى.
(ناۋايىنى ئولتۇرۇش ئۇچۇن جامالىنى گۇلدەك ئېچىپتۇ، دىيە-
شىدۇ ۋاي، ئۇنى كورگىچە تىكەن ئولتۇرۇدىغان ئوخشايدۇ.)

نی‌چاغلىق تاشكىم فەرھاد ئوشاتتى،
فەلەك بارىن يىغىپ باشىمغە ئاتتى.
(پەرھاد قانچىلىك تاش قېزىپ چىقارغان بىلسا، ھەممىسىنى
يىغىپ پەلەك مېنىڭ بېشىمغا ئاتتى.)

مېنىڭ ئەفسانەم ئېردى بول ئەجەبراق،
نېچە مەجنۇن سوزىن راۋى ئوزاتتى.
(داستانچى مەجنۇن توغرۇلۇق شۇنچە بايان قىلدى، لېكىن
مېنىڭ ئەپسانەم تېخىمۇ ئاجايىپ.)

تەھەررۇك قىلمادى ھەجر ئاقشامى چەرخ،
سىرىشكىمدىن مەگەر بالچىققە باتتى.
(ھىجران كېچىسى پەلەك چاقى قىمىرلىمىدى، بەلكى ئۇ كوز-
يېشىمدىن پەيدا بولغان پاتقاقتا پېتىپ قالسا كېرەك.)

ئولۇم سەردابەسى ئىردىكى، گەردۇن
ماڭا ئارام ئۇچۇن مەسكەن ياراتتى،
(پەلەك ئارام تاپسۇن دەپ ماڭا
شام گوردىن ماكان تەييارلاپتۇ.)

فىراق ئاللىنده ئېردى شەھد يەڭلىغ،
مەزاقىمكىم ئولۇم زەھرىنى تاتتى.

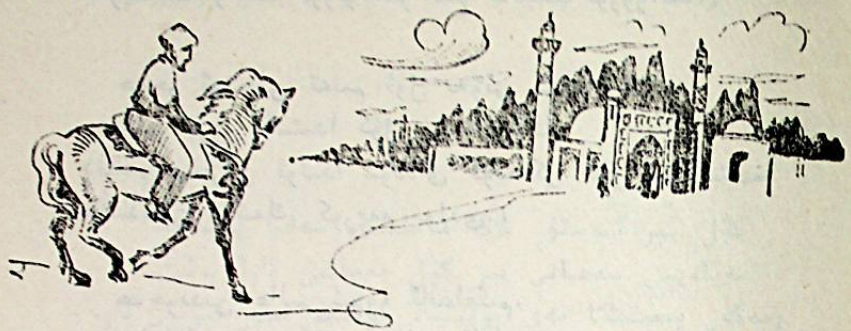
(تەل - تامغىم ھەسەلدەك شىرىن ئىدى،
پىراقنىڭ ئالدىدا ئولۇم زەھىرىنى تىتتدى.)

كوپ ئىردى ئىشق بازارىدە سەۋدا،
مېنى گەردۇن ۋەلى ئالەمغە ساتتى.
(ئىشق بازارىدا سودا شۇنچە جىق تۇرۇپ،
پەلىەك مېنى ئالەمگە ساتتى.)

نەۋائى لەئل سرابىڭ غەمىدىن،
يۇرەك قانىنى كوزياشىغە قاتتى،
(ناۋايى لېۋىڭ شەربىتىنىڭ تەشنالىغىدا
يۇرەك قېنىنى كوزيېشىغا قاتتى.)

لەئلىك ئول ئوتكىم، كوڭۇل مەجمەر ئاڭا،
يا كوڭۇل دۇرجو لەبىك گەۋھەر ئاڭا.
(لېۋىك ئوت، كوڭۇل ئۇنىك ئۇچۇن ئوتدان، ياكى
لېۋىك گوھەر، كوڭۇل ئۇنىك ئىسىل قۇتىسى.)

غەمدىن ئايرۇ يامانكىم تۇشمىش،
ئۇنس بۇ خاتىرى غەم پەرۋەر ئاڭا.
(غەمسىدىن خالى بولۇش يامان ئىكەن،
چۇنكى بۇ غەم كوڭۇلنى ياشناتقۇچى ئۇلپەت ئىدى.)

زاردۇر تەلبە كوڭۇلكىم، كورۇنۇر،
ھەر دەم ئول ھور- پەرى پەيكەر ئاڭا.
(تەلۋە كوڭلۇم بەك پەرىشان، چۇنكى ھەمىشە ئۇنىڭغا
ھور - پەرىنىك سۇرىتى كورۇنۇپ تۇرىدۇ.)

قان كوڭۇلدىن، نى ئەجەب، تۇرماسا كىم،
كىرپىگىك ھەردەم ئۇرار نەشتەر ئاڭا.

(كۆڭۈلده قان تۇرمسا ئەجەپلەنمىگۈلۈك، چۈنكى
كىرپىگىڭ ئۇنىڭغا ئۇزلۇكسىز تېغ سانجىپ تۇرۇۋاتسا.)

ھەجر ئوتىدىن تەنىم ئول نەۋئى كويەر،
كىم ئېرور ئاستىدا كۆل بستەر ئاڭا.
(تېنىم ھىجران ئوتىدا شۇنداق كويدىكى كۆل — ئاستىغا
سالىدىغان توشەك، كورپەم بولدى.)

ھەجرىدىن ھالىم ئېرۇر ئانداغكىم،
بولماغاي كورمەگۈنچە باۋەر ئاڭا.
(جۇدالىق شۇنداق ئېغىر ئەھۋالغا سالدىكى، ئۇنى
كورمىگىچە ئىشەنگىلى بولمايدۇ.)

دەھر خۇش گۈلشەن ئېرۇر نەيلەيكىم،
يوق ۋەفا گۈللەرىدىن زەۋەر ئاڭا.
جاھان شۇنداق گۈزەل گۈلشەن بولسىمۇ، لېكىن
گۈللىرىنىڭ زىننىتى ئۇزۇن تۇرمايدۇ.)

جان ئالۇردە غەمى ھەجر، ئەي ساقى،
چارەدۇر بادە بىلەن ساغەر ئاڭا.
(ئەي ساقى ھىجران غېمى جېنىمنى ئالغىلى تۇرغاندا،
ئۇنىڭ ئىلاجى مەي بىلەن قەدەھ.)

يۇزى ۋەستىبغە نەۋائى تۇشمىش،
بەرگى گۈلدىن يايساڭمز دەفتەر ئاڭا.
(ناۋايى ئۇنىڭ جامالىنى تەسۋىرلىمەكچى، شۇڭا —
ئالدىغا گۈل بەرگىنى دەپتەر قىلىپ يېيىڭلار.)

گۈل كېرەكمەستۇر ماڭا مەجلسدە سەھبا بولماسا،
نەيلەيىن سەھبانى بىر گۈل مەجلس ئارا بولماسا.
(ئەگەر يىغلىشتا مەي بولمسا، گۈلنىڭ نىمە كېرىگى بار،
ياكى يىغلىشتا بىر گۈل بولمسا، مەينى نىمە قىلاي.)

بەزم ئارا خۇشتۇر قەدەھ كەۋكەب، ۋەلى ئېرمەس تەمام،
مۇتربى خۇش لەھجەئى خورشد سيما بولماسا.
(بەزمدە چاقناپ تۇرىدىغان قەدەھنىڭ بولغنى ياخشى،
بىراق قۇياش يۇزلۇك خۇش ئاۋاز سازەند بولمسا تەل بولمايدۇ.)

مەھرۇ ماھۇ مۇشتەرىيو زەھرچۇن قلدى تولۇ
ھىچ نەھس ئەختەر تولوئى ئاندا قەتئا بولماسا.
(قۇياش، ئاي، مۇشترى، زوھرە يۇلتۇزلرى پەيدا بولغاندا،
شۇملۇق يۇلتۇزلرى ھەرگىز كورۇنمسە.)

مۇنچە ھەم بولسا مۇيەسسەر، جەمئ ئەمەس خاتىر، نى سۇد
تاكى مۇغ كويمدا بىر مەھفۇز مەئۋا بولماسا
(شۇنچىلىك نەرسىگە ئېرىشكەندىمۇ مەيخانە كوچىسىدا بىر ھىم
ئورۇن بولمسا نىمە پايدا، كوكۈل خاتىرجەم بولمايدىغۇ.)

چۇن بۇ يەردە ئىچكەرىدىن روست باغلاندى ئىشك،
ئادەم ئېرمەس ئول كشىكىم بادە پەيما بولماسا.

(بۇ يەردە ئىشك ئىچىدىن مەھكەم ئېتىگلىك ئىكەن، ساقى بولمىغان ئادەم ئادەم ئەمەس.)

خۇشتۇرۇر بۇنەۋۈ ئەمنىيەت ۋەلى ئاقشەمغەچە
گەر فەلەكدىن بىر خىيانەت ئاشكارا بولماسا.
(ئەگەر پەلەكتىن بىرەر خىيانەت يۈز بەرمىسە، بۇنداق خاتىرجەملىك كېچىچە داۋام قىلسا، نېمە دېگەن ياخشى.)

ھەر كىشىگە ئۆمرىدە بۇ نەۋۈ بىر كۈن بەرسە دەست،
تا ئەبەد غەم يوق ئەگەر بولسا يانا يا بولماسا.
(ھەر كىشىگە ئۆمرىدە بۇنداق بىر كۈن مۇيەسسەر بولسا، يەنە بولسمۇ، بولمىسمۇ، مەڭگۈ غېمى قالمىغان بولاتتى.)

ئۆمرى بەزمىدە نىشات ئەسبابى دىلكەشتۈر بەسى،
گەر ھەۋادىس شەھنەسىدىن ئاندا يەغما بولماسا.
(ئۇ يەردە ھادىسىلەر ساقچىلىرى بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلمىسا، ئۆمۈر بەزمىسىدە تولمۇ دىلغا ياقىدىغان شاتلىق ۋاستىلىرى بار.)

ئەي نەۋائى گەر نەسىبەڭدۇر ئەبەد ئۆمرى كېرەك،
خاتىرەڭدە ياردىن ئۆزگە تەمەننا بولماسا.
(ئەي ناۋايى ئەگەر كۆڭلۈڭدە باشقا بىر تىلىگىڭ بولمىسا، مەنگۈلۈك ھايات نىسىۋىسىگە ئېرىشىسەن.)

ۋەھكى، بولدۇم ئىشق ئارا بىر بىۋەفاغە مۇبتەلا،
بولماسۇن ئەھلى ۋەفا ئۇنداق بەلاغە مۇبتەلا.
(ئاھ، ئىشق ئارا مەن شۇنداق بىر بىۋاپاغە مۇپتىلا بولدۇمكى،
ھېچ بىر ۋاپا ئەھلى بۇنداق بالاغە مۇپتىلا بولمىسۇن.)

ئاڭلىغاي مەجنۇنلۇغۇ بىدىللىغىنى ھەر كىشى،
كىم بولۇبتۇر بىر پەرىۋەش دىلرەباغە مۇبتەلا.
(مېنىڭ مەجنۇنلىغىمنى، ئاجىزلىغىنى كورگەن كىشى بۇ بىر
پەرى سۈپەت دىلرەباغا مۇپتىلا بولغان ئوخشايدۇ دەپ قالىدۇ.)

زاھىدا رەسۋالىغىم تەئن ئەيلەدىڭ، جەھد ئىلەكىم،
بولماغايسەن ئول كوزى قاشى قاراغە مۇبتەلا.
(ئەي زاھىد رەسۋالىغىم ئۈچۈن كۆچۈنۈپ تاپا قىلمۇاتسەن،
بايقا، سەنمۇ، يەنە شۇ قارا قاش، قارا كوزگە مۇبتىلا بولۇپ قالما.)

بولمايىن بىگانە يارۇ ئاشنادىن چارە يوق،
خاھ بول بىگانەغە، خاھ ئاشناغە مۇبتەلا.
(خاھى يات، خاھى يېقىنلارغا مۇپتىلا بول، ئاخىرى،
يارۇ - دوستلاردىن يىراقلاشماي مۇمكىن ئەمەس.)

پادىشا بىرلە گەدا ھالىغە كۈلسە، نى ئەجەب،
بولسا مەن يەڭلىغ گەدايى پادىشاغە مۇبتەلا.

(ماڭا ئوخشاش بىر گاداي پادىشاغا مۇپتىلا بولغان بولسا، پادىشا بىلەن گادانىڭ ھالىغا كۈلسە، ئەجەپلەنمىگۈلۈك.)

بولمىش ئول كافىر غەمى دۇانە كۆگلۈمدىن مەلۇل،
ھىچ كافىر بولماسۇن مەن مۇبتەلاغە مۇبتەلا.
(مېنىڭ ساراڭ كۆگلۈمنىڭ غېمىدىن كاپىرمۇ قايغۇرىدۇ، مەن مۇپتىلاغە ھىچبىر كاپىر يولۇقمىسۇن.)

ساقىيا، مەي تۇتكى، دەردىنىڭ دەۋاسى بادەدۇر،
ھەجرىدىنگىم بولسا دەردى بىدەۋاغە مۇبتەلا.
(ئەي ساقى، مەي تۇت، ھىجرانلىقنا داۋاسى يوق دەرتكە مۇپتىلا بولغانلارنىڭ دەردىگە مەي داۋا بولىدۇ.)

كىر خەرابات ئىچرەۋۇ، بول رىندىلەر ۋابەستەسى،
خانىقەھدە بولغۇچە ئەھلى رىياغە مۇبتەلا.
(خانىقادا رىياكارلار بىلەن بىللە بولغىچە، مەيخانىغا كىرىپ، ئۇ يەردىكى ئىچەرمەنلەرگە قوشۇلۇپ كەت.)

ئەي نەۋايى، يانە ئول بەدئەھددىن بولسام خەلاس،
ئەھد قىلدىمكم يانا بولماي يانەغە مۇبتەلا.
(ئەي ناۋايى، ۋەدىسىگە تۇرمايدىغانلاردىن قۇتۇلسام، ۋەدە قىلدىمكى ، يەنە باشقا بىرسىگە مۇپتىلا بولماي.)

فەلەك نىلۇفەرىدىن چەشمەئى مېھر ئولدى گەر پەيدا،
يۈزۈڭدە نىلدىن ئول چەشمە قىلمىش نىلوفەر پەيدا.
(پەلەك نىلۇپەرىدىن قۇياش بۇلغى پەيدا بولغان بولسا، يۈزۈڭدە ئۇ بۇلاق كوكتىن نىلۇپەر پەيدا قىپتۇ.)

ئوقۇڭ كوڭلۇمگە كىرگەچ قەترە قانلار كىم مېھر كورمىش،
نىھال ئانداقكى، ئانى تىككەچ ئوق بولغاي سەمەر پەيدا.
(ئوقۇڭ كوڭلۇمگە سانچىلىش بىلەن قان تامچىلىرىدا قۇياش ئەكس ئەتتى، خۇددى كوچەت تىكىلگەندىن كېيىن مىۋە پەيدا بولغاندەك.)

ئاچىغ سوز بىرلە بەل قەتلىمغە باغلار، تۇرفەراق بۇكىم،
نەزەرغە نى ئاغىزدۇر قىلۇر ئاندىن كەمەر پەيدا.
(ئاغەزەپلىك سوز بىلەن مېنى ئولتۇرۇشكە بەل باغلىدى، قىزىغىشۇكى، نەزەرگە ئېغىزدىن نىمە كورۈنسە، ئۇنىڭدىن كەمەرمۇ تەييار.)

لەبى شەۋقى ئىچمىدە، يۈزدە قان ياشىم، ئەجەب ئىرمەس،
يۈزىندە لەئل يۈتقاننىڭ بولۇردەرلەر ئەسەر پەيدا.
(ئىچمىدە لېۋىنىڭ ئىشتىياقى، يۈزۈمدە قان - ياش، بۇنىڭغا ئەجەپلەنمەڭ، چۈنكى ياقۇت يۈتۇۋالغان كىشىنىڭ يۈزىدە ئۇنىڭ ئالامىتى ئەكس ئېتىدىغۇ.)

كوڭۇلنى تا پەرىشان ئەيلەدىڭ، يۈز بەرقى غەم ساچتى،
نىچۈككىم ئوتنى قوزغارلار، بولۇر ئاندىن شەرەر پەيدا.

(هىجران ئەھلىنىڭ قارا تۇنىنى ۋىسال شامىسى يورۇتتى، چۈنكى ئوتنى كوچىلىسا ئۇنىڭدىن ئۇچقۇن ئورلەيدىغۇ.)

ياروتتى ۋەسلى شەمئى ئەھلى ھىجران تىرە ئەۋقاتىن،
مېنىڭ شامىغە، ۋەھكىم، قىلمادى دەۋران سەھەر پەيدا.
(ھىجران ئەھلىنىڭ قارا تۇنىنى ۋىسال شامى يورۇتتى، ئاھ، زامان مېنىڭ ھىجرانىم تۇنى ئۇچۇن سەھەر پەيدا قىلمىدى.)

ئەجەل قەسرىن ھەكىمى سۇنۇ بەس مۇشكۈل تىلسم ئەتمىش،
كى ھەر كىم ئاندا كىردى، بولمادى ئاندىن خەبەر پەيدا.
(ياراتقۇچى ھەكىم ئەجەل سارىينى ئاچقىلى بولمايدىغان تىلسم قىلىپ بېكىتىۋەتكەن ئىكەن، شۇڭا كىمكى ئۇنىڭغا كىرىپ كەتسە، دىرىگى بولمايدۇ.)

مەسىھادىن دەم ئۇرماڭكىم ھەبىبىم گەردىغە يەتمەس،
ئەگەر جىبرائىلدەك ئىگىندىن ئانىڭ بولسا پەر پەيدا.
(ئەيسادىن سوز ئاچماڭلار، ئەگەر ئۇنىڭغا جەبرائىلنىڭ قانتى پۇتسمۇ مەھبۇبىمنىڭ چاڭ - توزىڭغا يەتمەيدۇ.)

نەۋائى ئىشقىن، ئەي زاھىد، سېنىڭ پەندىڭ ئايان قىلدى،
بەلى، ئەيب ئۇلماغۇنچە ئاشكار ئولماس ھۇنەر پەيدا.
(ئەي زاھىد، ناۋايىنىڭ ئىشقىنى سېنىڭ نەسىھىتىڭ ئاشكارىلاپ قويدى، دىمەك، بىرەر ئەيىپ يوز بەرمىگىچە پەزىلەت ئاشكارا بولمايدىكەن.)

ماڭا نه مەنزىلو مەئۇا ئەيان نه خانۇمان پەيدا،
نەجانمدىن ئەسەر زاھىر، نه كۆڭلۇمدىن نىشان پەيدا.
(مېنىڭ نه تۇرار جايىم بولسۇن، نه ئۇيۇ - بىساتىم بولسۇن، نه
جېنىمدىن ئەسەر بولسۇن، نه كۆڭلۇمدىن نىشان.)

خىرەد مەخفى، بەدەن قانى، كۆڭۇل غايىب، تەرەب مەئدۇم،
بارى سەھل ئېردى بولسا ئېردى ئول نا مېھربان پەيدا.
(ئەقىل مەخپى، بەدەن نەدە، كۆڭۇل غايىپ، خوشاللىق يوق،
ئەگەر ئۇ كويۇمسۇز يار بولغان بولسا، باشقا ھەممسى چاغلىق ئىدى.)

شەكىبو سەبروھوش ئېتمىش، قەرارۇ ئەقلى جان كەتمىش،
نه غەم گەر بولسا ئول ئارام روھ، ئول قۇتى جان پەيدا.
(چىدام - سەۋر يوقالدى، تاقەت، ئەقىل، جان كەتتى، ئەگەر ئۇ
كۆڭلۇمنىڭ ئارامى، جېنىمنىڭ ئۇزۇغى بولغان بولسا نىمە غەم.)

خەيالى جانده پەيدادۇر، سوزى ئەپغاندا پەيدادۇر،
ئوزى ھەم يۇتتى، ۋەھ، ئالمده بولسا بىر زەمان پەيدا.
(ئۇنىڭ خىيالى ھەمىشە كۆڭلۇمده، كويۇگى ئاھ - زارىمدىن مەلۇملۇق،
ئوزى يۇتۇپ كەتتى، ئاھ، ئالدىمدا بىرەم پەيدا بولسچۇ!)

كىسەر يۇز نەخلىنى ھەردەم، قىلور يۇز سەرۇنى خۇررەم،
تەئەججۇب كوركى، بۇگولشەندە ئىرمەس باغىبان پەيدا.

(بىر دەمنىڭ ئىچىدە يۇز نوچەتنى كېسىپ، يۇز سەرۋىنى خۇش قىلىدۇ، ئاجايىپلىغىنى قارا، بۇ گۈلشەندە ھېچ باغۋەن كورۈنمەيدۇ.)

قىيامەت ئېردى ئانسزكم، يۇز ئاچتى ئەي موسۇلمانلار،
بولوڭ ۋاقىفكى، بولدى فتنەئى ئاخىر زەمان پەيدا.
(ئۇنىڭسىز قىيامەت يۇز بەردى، ئەي مۇسۇلمانلار، خەۋەردار بولۇڭلەركىم، ئاخىر زامان غەۋغاسى پەيدا بولدى.)

ئولەر ھالەتتە مەن ئانسز، تەرەبدىن كورمەيىن ئولمەي،
دىمەڭ تەئجىل ئىلە ئول ئومر بولسا ناگەھان پەيدا.
(ئۇنىڭسىز ئولەر ھالەتتەمەن، ئەگەر ئۇ تۇيۇقسىز پەيدا بولسا، ئالدىراپ ئېيتىپ قويماڭلار، خوشاللىقتىن ئولۇپ كەتمەي يەنە.)

ھەزەر قىلماق قەزا جەللادىدىن بولماس،
قىلۇر قەتل ئويلەكىم نەتىغ ئولور پەيدا، نەقان پەيدا.
(تەقدىرنىڭ جاللاتىدىن ساقلىنىپ بولمايدۇ، ئۇ شۇنداق ئولتۇرىدۇكى، تىغىنىمۇ، قېنىنىمۇ كورسەتمەيدۇ.)

ساڭا جان شەۋقىدىن بەردى نەۋائى، يوق ئەجەلدىنكم،
ئەجەل تاپقۇنچە ئېرمەس ئول زەئىفى ناتەۋان پەيدا.
(ناۋايى جانىنى ئەجەلگە ئەمەس، ساڭا ئارزۇلاپ بەردى، ئۇ شۇنداق زەئىپ-ئاجىزكى، ئەجەل تاپقۇچىلىگى يوق.)

ئول ئاي بۇ تەلبە بىلە يارمۇ ئىكىن، ئايا؟
زەمىرى ئىچرە غەمىم بارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(ئۇ ئاي مەن تەلۈنگە يار بولۇرمۇ؟ ئۇنىڭ
كۆڭلىدە مېنىڭ غېمىم بارمىدۇ؟)

بۇكىم فىراق ئۇزۇمدىن خەبەرسىز ئەتتى مېنى،
ئۇزى پەرۋەردە خەبەردارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(پىراق مېنى ئۇزەمدىن خەۋەرسىز قىلىپ قويدى، پىراقنى
پەيدا قىلغۇچى بۇنىڭدىن خەۋەردارمىدۇ؟)

كوزۇم تابانغە كىم شامى ۋەسل سۇرتەرمەن،
ئۇ كوردىمۇ ئىكىن، بىدارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(ۋىسال كېچىسى تاپىنغا كوزۇمنى سۇرتىمەن، ئۇ بۇنى
كورگىلى ئويغاقمىدۇ-يوق؟)

مەن ئول تەرەف بارالمان، كوڭۇل كېلە ئالماس،
مېنىڭدەك ئول داغى بىمارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(مەن ئۇياقتا بارالمايمەن، كوڭلۇم قايتىپ كېلەلمەيدۇ،
ئۇمۇ ماڭا ئوخشاش كېسەلمىدۇ؟)

كەمەند زۇلفىكى ئاچىلغاچ، ئۇچتى ئىمانىم،
رەسەنمۇ، رىشتەئى زۇننارمۇ ئىكىن، ئايا؟

(ئورۇم چېچىنى يېيىۋىدى، ئىمانىم ئۇچتى، بۇ
ئارقانسىدۇ ياكى زۇننارنىڭ يېيىسىدۇ؟)

چۇ خىرقە بادەغە رەھن ئولدى، بولمىشام پىركىم
گەرەۋگە نەۋبەتى دەستارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(پىرىجەمنى مەي ئۇچۇن گۇروگە قويدۇم، قېرىغىنىمدا
گۇرو نىۋۇتتى سەللەمگە كەلگەنمىدۇ؟)

نەۋائى ئۇزلوگىدىن كەچتى، داغى قويدى قەدەم،
بۇ يولدا ئەمدى سەبوكبارمۇ ئىكىن، ئايا؟
(ناۋايى شەخسىيەتتىن كېچىپ، قەدەم باستى،
ئەمدى بۇ يولنى يەڭگىل باسامدىكىن.)

گەمسە ھەرگىز كورمەدى چۈن ئەھلى دەۋراندىن ۋەفا،
ئولكى دەۋران ئافەتمدۇر نى تەمەدۇ ئاندىن ۋەفا.
(زامان ئەھلىدىن ھىچكىم ۋاپا كورمىدى، ئۇ بولسا زامان ئاپىتى،
ئۇنىڭدىن نىمە دەپ ۋاپا تاما قىلغۇلۇق؟)

جانۇ ئومرۇمدۇر ئول ئاي گەر بىۋەفا بولسا، نىتاڭ،
قايدا كورمىش كىمسە ھەرگىز ئومر ئىلە جاندىن ۋەفا.
(چونكى جان ۋە ھاياتىم بولغان ئۇ ئاي بىۋاپالىق قىلسا، نىمە
دىگۈلۈك ،جان ۋە ئومۇردىن ھىچكىمگە ۋاپا كەلمەيدۇ.)

گەر ۋەفا قىلساڭ ئېرۇر ئاندىنكى باردۇرسەن بەرى،
يوقسە كىم ئالەمدە كورمىش نەۋئى ئىنساندىن ۋەفا.
(ئەگەر ۋاپا قىلساڭ ئۇنىڭ مۇسىنى كورىسەن، ئۇنداق بولمىغانـ
دا ئىنسان بالىسىدىن كىم ۋاپا كورىدۇ؟)

ۋەھكى، دەۋران ئەھلىدىن جۇز بىۋەفالىغ كورمەدىم،
ھەرنىچە كىم كوردىلەر مەن زار ھەيراندىن ۋەفا.
(ئاھ، زامان ئەھلى مەن گاڭگىرىغان بىچارىدىن ۋاپا بولسىلا
كوردى، ئەمما مەن ئۇلاردىن ۋاپاسىزلىقتىن باشقىنى كورمىدىم.)

چۈن ۋەفا گول بەرگى دەۋران باغىدا ئاچىلمادى،
بى جەھەتتۇر كىمكى ئىستەر بۇ گۈلۈستاندىن ۋەفا.

(زامان بېغدا ۋاپا كۆل بەرگى ئېچىلغان ئەمەس، كىنىك بولمىسۇن بۇ گۈلۈستاندىن ۋاپا ئىزدىشى ئورۇنسىز.)

كىمسە كۆڭلىن كىمسەدىن ئۈستەب ۋەفا ئالدۇرماسۇن،
كم ماڭا خود يەتمەدى ئول كۆڭلۈم ئالغاندىن ۋەفا.
(بىرەۋ يەنە بىرەۋدىن ۋاپا تىلەپ كۆڭلىنى ئالدۇرۇپ قويمىسۇن، چۈنكى ماڭا كۆڭلۈمنى ئالغۇچىدىن ۋاپا كەلمىدى.)

ئەي نەۋائى گەر ۋافاسىز چىقتى ئول سولتان هوسەين،
تاپتىك ئەلدىنكم، تىلەرسەن ئەمدى سولتاندىن ۋەفا.
(ئەي ناۋايى ئۇ سۇلتان هوسەين ۋاپاسىز بولۇپ چىقتى، ۋاپانى ئەلدىن تاپتىك، ئۇنى يەنە سولتاندىن تىلەمسەن.)

ئورتەسە ئىشق مېنى، سورما سەبەب،
كويسە خاشاك يالىندىن نى ئەجەب.
(ئىشق مېنى كويدۇرگەن ئىكەن، سەۋدۇنى سوردىما، چۈنكى خەـ
شەكنىڭ يالـقۇندا كويۇشى ئەجەپلىنەرلىك ئىش ئەمەس.)

:

چاكلىك جان قالۇر ئوتۇ سۇ ئارا،
چۈن مەيى ئالود بولور ئول ئىككى لەب.
(ئىككى لەۋدە شاراپ تەمى بولغاچقا، زەخمىلىك جېنىم
ئوت بىلەن سۇ ئارىسىدا قالغاندەك بولدى.)

ئاياغدىڭ تۇفراغىن ئوپسەم بەسدۇر،
يار ئاياغىڭنى دىسەم تەركى ئەدەب.
(ئەي يار، ئايىغىڭ ئاستىدىكى توپىنى سۈيسەم، شۇ يېتەرلىك، ئا ـ
يىغىڭنى سۈيەي دېيىش ئەدەپسىزلىك بولار.)

ئۈيلە دەردۇ غەمىڭە ئورگەندىم،
كىم ئۇنۇت بولدى ماڭا ئەيشۇ تەرەب.
(دەرت غېمىڭگە شۇنداق كونۇپ كەتتىمكى، شات ـ خورامىلىق دد ـ
گەننى ئۇنتۇپ كەتتىم.)

زۇلفىدا زار كوڭۈل رەنجى نىتاڭ،
خەستەغە كوپرەك ئولۇر كېچە تەئەب.

(قارا چېچىنىڭ دەردىدە كۆڭلۈم زارلانسا، ئەجەپلەنگۈلۈك ئەمەس،
چۈنكى قاراگۈۋ كېچىدە كېسەل ئادەم بەك قىينىلىدىغۇ.)

بىزكىمۇ ۋەسلى مۇرادى ھەيھات،
دۇررى نايابى ئېرۇر بىزگە تەلەب.
(ئاھ بىزگە ۋىسال ئارزۇسىنى كىم قويۇپتۇ، بۇ خۇددى
تېپىلماس گوھەرنى تەلەپ قىلغاندەك ئىشقۇ.)

جان تاپىب زار نەۋائى قوپقاي،
تۇپراغى ئۇستىگە سۇرسەك مەركەب.
(ئەگەر قەبرىسىنىڭ ئۇستىدىن ئېتىڭنى چاپتۇرۇپ ئوتسەڭ، بىچارە
ناۋايى تىرىلىپ ئۇرنىدىن تۇرۇپ كېتەر ئىدى.)

ئول قوپۇپ ئاتلانغالى مەركەب ساری سەرخۇش بارىب،
مەن باشىم ئاچىپ، ئاياغغە قويوپ يۈز، يالبارىب.
(ئۇ مەسخۇش هالدا تۇرۇپ ئېتىغا مىندى، مەن بېشىمنى ئۇنىڭ ئايىغىغا قويۇپ، شۇنچە يېلىندىم.)

مەندە خۇد هەد يوق، ۋەلى ئاللىدا جان ئەيلەي فىدا،
هەركىشى ئەسهابىدىن كەلتۇرسە ئانى قايتارىب.
(مېنىڭ هۇشۇمۇ يوق، ئامالىمۇ يوق، كىمكى ئۇنى سوهبەتداشلىرىدىن قايتۇرۇپ ئەكەلسە، ئۇنىڭ ئالدىدا جېنىمنى پىدا قىلاي.)

بولدى راكىب، نىتتى كوڭلۇم ئويىدە قىلسە نۇزۇل،
تىغ ئىلە كىم تارتمىش ئازۇردە كوكسۇمنى يارىب.
(ئۇ ئاتلىق كېلىپ، تىغ تارتىپ دەرتلىك كوكسۇمنى يېرىپ، كوڭلۇم ئويىگە چۈشسە نىمە بولىدۇ.)

ئوز ئويىگە تۇشمەكىن هەم بىلماي ئولگۇم، كاشكى
بارسا قەتل ئەيلەپ مېنى جان مەهنەتىدىن قۇتقارىب.
(ئوز ئويىگە چۈشىدىغانلىغىنىمۇ بىلمەي ئولىدىغان ئوخشايمەن، كاشكى ئۇ بېرىپ مېنى ئولتۇرۇپ، جان جاپاسىدىن قۇتقازسىچۇ.)

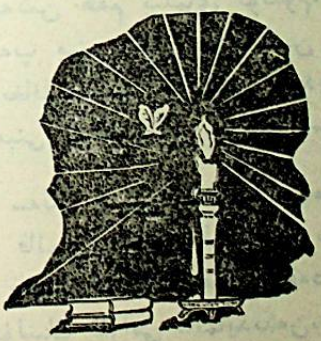
ۋەھ، نى يەڭلىغ سەئىب ئىمش غەم بەزمىدە قالغان كىشى،
كوڭلىدە ئارامى قالماي، جانى ئارامى بارىب.
(ئاھ، غەم بەزمىدە قالغان كىشىنىڭ هالى نەقەدەر ئېغىر، جېنىمنىڭ ئارامى كېتىپ، كوڭۇلنىڭ ئارامى قالمايدىكەن.)

كىمگە دەۋران بىر ئاياغ مەي بەردىكم، بولدى خەلاس،
سوغرە ئانىڭ يۈز قەدەھ بىدادى زەھرىن سىپقارىب.
(زامان كىمگە بىر قەدەھ مەي بەرسە، ئارقىدىن يۈز قەدەھ زۇلۇم زەھرىنى ئوختۇرۇپ ئىچىپ تۇگىشىدۇ.)

بىكەس ئولسام نى تەئەججۇبكىم ۋەفادا جان بېرىپ،
تاپمادىم ئەھلى ۋەفا يارى جەھاننى ئاختارىب.
(ۋاپا ئۈچۈن جان بېرىپ، ھەممىدىن ئايرىلسام نىمە بوپتۇ، چۈنكى جاھاننى ئاختۇرۇپ ۋاپادار يار تاپالمىدىم.)

باش ئاقاردى، ئۈزلەت ئەۋلادۇركى، ئول كافۇر بىلە
ساۋۇتۇر ئولكىم يىگىتلەر بەزمىدە كىرگەي قارىب.
(باش ئاقاردى، يالغۇزلۇق ياخشى ئىكەن، قېرىغاندا ئاق بېشى بىلەن يىگىتلەر بەزمىسىگە كىرسە، بەزمىنى سوۋۇتۇپ قويىدۇ.)

ئەي نەۋائى، گويىيا يارىڭ كېلۇر يوقسە نىگە
مۇزتەرىبدۇرسەن تەنىڭ تىترەپ، ئۈزارىڭ سارغارىب.
(ئەي ناۋايى، يارىڭ كېلىدىغان ئوخشايدۇ، بولمىسا نىمىشكە تىترەپ، چىرايىڭ سارغىيىپ بىئارام بولىسەن؟)

بۇزدى كۆڭلۈم كىشۈەرىن ھىجران غەمى تۇغيان قىلىب،
ئاھۇ ئەشكىدىن بىرىن سەرسەر، بىرىن توفان قىلىب.
(ھىجران غېمى توپىلاڭ كوتىرىپ—ئاھىم بوران، كوز يېشىم
توپان بولۇپ كۆڭلۈم مەملىكىتىنى ۋەيران قىلدى).

دەرد ئويىن قىلدى بەنا ئىشقىڭ بۇزۇب كۆڭلۈم ئويىن،
كىمسە يەڭلىغكىم بىر ئوي تۇزگەي، بىرىن ۋەيران قىلىب.
(ئىشقىڭ دەرت ئويىنى بىنا قىلىپ، كۆڭلۈم ئويىنى ۋەيران قىلدى،
خۇددى بىراۋ بىر ئويىنى ياساپ، بىر ئويىنى بۇزغاندەك.)

تەندە ئاھىڭ شۇئلەسن دەرلەر نىھان تۇت، ئاھكم
بىر ئاۋۇچ خاشاك ئارا بولماس چاقىن پىنھان قىلىپ.
(ئاھىڭ ئوتىنى ئىچىكدە پىنھان تۇت دېيىشىدۇ. ئاھ، بىر تۇتام
خەشەك ئىچىدە چاقماق ئوتىنى يوشۇرغىلى بولامدۇ.)

ھەجركويىندا يالاڭ جىسمىنى كورگەن ساغىنۇر،
كىم مېنى ئولتۇرگىلى ئىلتۇر جۇنۇن ئوريان قىلىب.
(ھىجرانلىق كوچىسىدا يالىڭاچ جىسمىنى كورگەنلەر ساراڭنى يا-
لىڭاچلاپ ئولتۇرگىلى ھەيدەپتۇ دەپ ئويلايدۇ.)

خارلار كۆڭلۇمدەدۇر سەندىنكى، گەردۇن تۇزمەگەي،
ھەربىرىن ئاتسام بىر ئاھىم ئوقىغا پەيكان قىلىب.

(سەن كۆڭلۈمگە سانچىغان تىكەنلەرنىڭ ھەر بىرىنى ئوق قىلىپ
ئاتسام ئاسمانمۇ بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ.)

سۇرما نېۋچۇن بىدىل ئولدۇڭ دەپ، ئوزۇڭ چۇن ھەجر ئارا
كوزدىن ئاققۇزدىڭ كوڭۇلنى قەترە-قەترە قان قىلىپ.
(ئىمىشقا غەمكىنسەن دەپ سورىما، چۇنكى سەن ئوزەڭ جۇدالىق
دەردىنى سىلىپ كوڭلۇمنى قەترە-قەترە قان قىلىپ كوزۇمدىن
ئاققۇزۇۋەتتىڭغۇ.)

شۇكرىنى نەيلەپ ئولايلاركى ئەيلەرجىلۇە يار.
ئەلنى ھالىمغە، مېنى ئوز ھوسنىغە ھەيران قىلىپ.
(ئەلنى مېنىڭ ھالىمغا ھەيران قالدۇرۇپ، مېنى ئوزىنىڭ ھوسنىگە
ھەيران قالدۇرۇپ يارجىلۇە قىلسا، شۇكرىنى قانداق بېجا كەلتۇرىمەن.)

دەھر ئېلىدىن جۇز جەفا مۇمكىن ئىمەس تاپماق كشى،
لىك ھەربىرگە ۋەفالەر ئانچە كم ئىمكان قىلىپ.
(زامان ئەھلىگە ئىمكان قەدەر قانچىلىك ۋاپا قىلسائمۇ، لېكىن
ئۇلاردىن جاپادىن باشقىنى تېپىش مۇمكۇن ئەمەس.)

يارىكوپ قىلسا جەفاكم قىل نەۋائى ناله كم،
گۇلگە بۇلبۇل ئورگەتە ئالماس ۋەفا ئەغان قىلىپ.
(ناۋايى، يار جاپا سالغانسېرى سەنمۇ ناله قىل،
بۇلبۇل ئوز نالىسى بىلەن گۇلگە ۋاپانى ئۇگىتەلمەيدۇ.)

ئەقلىڭ ئارا ئەي گۈل، سەرۋقامەت،
نى سەرۋ، نى گۈل كورگەلى ئىستقامەت.
(ئەي گۈل يۈزلۈك، سەرۋى بويلۇق، سەنسىز گۈل ۋە
سەرۋنگە قارىغىچىلىگىم يوق.)

چۇ كوردى جۇنۇنۇم تەبىب ئەيتتىكىم،
بۇدۇانەلىخ ئىشقدىن دۇر ئەلامەت.
(جۇنۇنلىغىمنى كورگەن تەۋسىپ: بۇ
دىۋانىلىق ئىشقىنىڭ ئالامتى دىدى.)

قەدىڭ جىلۋەسىدىن ئولۇس بولدى ھالسىز،
دىمە ئانى قامەتكى، ئول بىر قىيامەت.
(قەددۇ-قامىتىڭنىڭ جىلۋىسىدىن كىشىلەر ھالىدىن كەتتى،
بۇ نى قەددۇ-قامەت ئەمەس، بەلكى قىيامەت دىگۈلۈك.)

ماڭا سالىم ئول دەپ دۇئا قىلماڭىز كىم،
بىگەنمەس سالامەتنى ئەھلى مەلامەت.
(ماڭا سالامەت بول دەپ دۇئا قىلماڭلار،
ياماڭ ئاتلىقلار سالامەتلىككە خۇشتار ئەمەس.)

چۇ كوڭلۇم بىلە ئاشىق ئولدۇم، گەر ئولسەم
قاچان سۇد قىلغاي بۇ سائەت نەدامەت.

(كۆڭلۈم بىلەن ئاشىق بولدۇم، ئەگەر ئولۇپ كەتسەم
ئۇ چاغدا نادامىتسىدىن نىمە پايدا؟)

كەرەم ئەيلە، ئەي مۇغ، ماڭا بادە تۇتقىن،
قاچان شەيخ كورگۈزدى مۇنداق كەرامەت.
(ئەي مەيپۇرۇش، مەرھەمەت قىلىپ ماڭا مەي تۇتقىنا،
شەيخ ھىچقاچان بۇنداق كارامەت كورسەتكىنى يوق.)

نەۋائى، ساڭا چۇن ئارا بولدى جانا،
سەن ئانىڭ، ئۇچۇن بول، ئىلاھا، سەلامەت.
(نەۋائىي، يار سەن ئۇچۇن شاتلىق بەخش ئەتكۇچىدۇر،
سەن ئۇنىڭ ئۇچۇن سالامەت بول، ئىلاھىم.)

كەلمەگىل مەيخانەغە، ئەي شەيخى ئالىجاھ، قايت،
يوقسە خىرقەڭ بادە رەھنى بولغۇسى بىللاھ، قايت.
(ئەي ئالى مەرتىۋىلىك شەيخ، مەيخانىغا كەلمە، قايتىپ كەت،
بولمىسا پىرىجەڭ چوقۇم مەي ئۈچۈن رەھنە بولۇپ
قالىدۇ، قايتىپ كەت.)

گەردىسەكىكسم تۇشمەسۇن خىرقەكىغە رەسۋالىق ئوتى،
بولمايىن رىند خەراباتى ئىلە ھەمراھ، قايت.
(ئەگەر پىرىجەمگە رەسۋالىق ئوتى تۇتاشمىسۇن، بىمپەرۋا
ئىچەرمەنلەر بىلەن ھەمرا بولۇپ قالماي دىسەڭ، قايتىپ كەت.)

دەير پىرى ئىلكىدىن زۇنار بەلگە باغلابان،
بۇت قاشىدا قىلماس ئىرسەڭ سەجدەنى ئىكراھ، قايت.
(ئاتەشپەرەست روھانىسى قولىدىن زۇنار ئىلىپ بەلگە باغلاپ،
بۇت ئالدىدا سەجدە قىلمىغا مەجبۇر بولماي دىسەڭ، قايتىپ كەت.)

رىندۇ رەئىنالىق ئەگەر كوڭلۇڭ تىلەر بۇ دەير ئارا
جۇز فەنا يوقتۇر ساڭا، تاپىلماس ئول دىلخاھ، قايت.
(كوڭلۇڭ بۇ مەيخانىدا تاۋى نازۇكلۇق - گۈزەللىك تەلەپ قىلغۇدەك،
قايتىپ كەت، چۈنكى بۇ يەردە يوقۇلۇشتىن باشقا، كوڭلۇڭنى تار-
تىدىغان نەرسە يوق.)

سەن رىياغە ئورگەنمىسەن قانى ئولماق سەئب ئىرۇر،
دەير ئارا كىرسەڭ پۇشەيمان بولغاسەن ناگاھ، قايت.

(سەن ریاکارلىققا ئۇگىنىپ قالغان، ئۇنىڭدىن كەچمەك تەس، شۇڭا مەيخانىغا كىرىپ قالساك، پۇشايمان قىلمىسەن، شۇڭا قايتىپ كەت.)

ھەردەم ئۇچقۇنلۇق تۇتۇنلەر بىرلە كۆڭلۈم شوئلەسىن
نېچە فاش ئەتكەيسەن ئاغزىمدىن چىقىپ، ئەي ئاھ، قايت.
(ئەي ئاھىم، ھەردەم ئاغزىمدىن ئۇچقۇنلۇق تۇتۇن چىقىرىپ، كۆڭلۈم يالقۇنىنى ئاشكارا قىلمىكەنسەن، بېسىلغىنا.)

ساقى مەھۇەش ئىلكىدىن مەن ئىچمىشەم جانبەخش مەي،
بۇتەرەف يۈزلەنمە ئەمدى، ئەي غەمى جانكاھ، قايت.
(ئاي يۈزلۈك ساقى قولىدىن ھاياتبەخش مەي ئىچمەي،
ئەي جان قىينىغۇچى غەم، ئەمدى بۇياققا يۈزلەنمەي، قايت.)

ئالەم ئەھلى بىۋەفادۇرلەر ئالارنىڭ مەيلىدىن،
ئەي كۆڭۈل، بولساڭ ۋەفا ئايىنىسىدىن ئاگاھ، قايت.
(ئالەم ئەھلى بىۋاپا، ئەي كۆڭۈل، ۋاپا يوسۇنىدىن خەۋەردار بولساڭ، ئۇلارغا مايىل بولۇشتىن يان.)

نى ئىشىگە ئىتىماد ئەتكەي نەۋائى، ئەي پەرى،
كىم دەمى يۈزقاتلاكى كەل دەرسەن ئانى، گاھ، قايت.
(ئەي پەرى، بىر دەمدە يۈز قېتىم كەل دەپ، يەنە قايت دەيسەن، ناۋايى سېنىڭ قايسى قىلىغىڭغا ئىشىنىدۇ؟)

ئىشق بىماريغە يوق ئەلدىن دەۋاغە ئېھتىياج،
يوق ئولۇككە جۇزۇئىسالى جانغەزاغە ئېھتىياج.
(ئولۇك جانبەخش ۋىسالدىن باشقىسىغا مۇھتاج ئەمەس،
ئىشق دەردىگە گىرىپتار بولغانلار كىشىلەردىن شىپا تىلەشكە مۇھتاج ئەمەس.)

باغ ۋەسلى ئەترى جانىمدۇر، دەم ئۇرما ئەي مەسىھا،
كىم ماڭا ۋاقىئىدۇرۇر باد سەباغە ئېھتىياج.
(ۋىسال بېغىنىڭ خۇشپۇراقلىرى ماڭا جان، ئەي ئەيسا،
دەم سالما، ماڭا سەھەر شامىلىنىڭ ئېھتىياجى تۇغۇلدى.)

خاكى پايىڭكىم ئېرۇر كوھلولجەۋاھىر، تاپسا كوز،
ھەرگىز ئۇزگە زاھىر ئەتمەس توتىياغە ئېھتىياج.
(ئايىاق ئىزلىرىڭ ئىسىل سۇرمە، كوزۇم ئۇنى تاپسا،
تۇتىياغىمۇ ھەرگىز مۇھتاج بولمايدۇ.)

ئىشق چۇن بىگانە قىلدى ئاشنالاردىن مېنى،
يوق ماڭا بىگانە بىرلە ئاشناغە ئېھتىياج.
(مۇھەببەت مېنى يېقىنلىرىمدىنمۇ يىراقلاشتۇردى،
شۇڭا مەن ياتلارغىمۇ، يېقىنلارغىمۇ مۇھتاج ئەمەس.)

ھەرنى قىلساڭ كوڭلۇمە خۇشتۇر ئېرۇر سەندىن ماڭا،
ھەم ۋەفاغە ئېھتىياجوھەم جەفاغە ئېھتىياج.

(نىملا قىلساڭ كۆللۈمگە ياقمدۇ، ۋاپايىڭغۇ،
جاپايىڭغۇ مۇھتاجمەن.)

ئويلەكسم يوقتۇر گەداغە ئېھتىياجى شاھنىڭ،
شاھدىن يوق ئىشق، كويىدا گەداغە ئېھتىياج.
(خۇددى پادىشانىڭ گادايغا ئېھتىياجى چۈشمىگەندەك،
ئىشق كوچىسىدا گادايىنىڭ پادىشاغا ئېھتىياجى چۈشمەيدۇ.)

ئېھتىياجىمنى ئولۇستىن ئوز خۇدايا، فەقرئىلە،
ئويلە فەقرىكىم ئاڭا بولماس خۇداغە ئېھتىياج.
(خۇدا، پېقىرلىق بىلەن كىشىلەرگە مېنى ھاجەتمەن قىلما،
شۇنداق پېقىر بولايكى، خۇداغىمۇ ھاجەتمەن بولماي.)

ئالەم ئەھلىدىن ۋەفا مۇھتاجى بولما، كىم ئېرۇر
ھەم چىكەرلەر بۇ مەتائى بىبەھاغە ئېھتىياج.
(ئالەم ئەھلى ئالدىدا ۋاپاغا مۇھتاج بولما، كىمكى ئۇنىڭغا
مۇھتاج بولسا، باھاسىغا چىقىش قىلغىلى بولمايدۇ.)

دىدىم: "ئەي گۈلرۇخ نەۋائىنغە ناۋايەتكۇر"، دىدى:
"كىم كورۇپتۇر كورگەسەن بۇلبۇل نەۋاغە ئېھتىياج"
("ئەي گۈل يۈزلۈك، ناۋايىغا بىر ناۋايەتكۇز" دىسەم،
"بۇلبۇلنىڭ نەۋاغا مۇھتاجلىغىنى كىم كورۇپتۇ" دىدى.)

قاۋماغمل كۆڭلۈمنى زۇلۇمۇڭ ئىچره ئارام ئەيلەگەچ،
قۇشنى كىم ئازاد ئېتىبدۇر بەستەئى دام ئەيلەگەچ.
(چېچىڭ ئارىسىدا ئارام تاپقان كۆڭلۈمنى قوغلىما،
كىم دامىغا ئىلىندۇرۇۋالغان قۇشنى قويۇۋېتىدۇ؟)

ئول نى جاندۇركىم گەدا ياڭلىغ قىلۇرلار شاھلار
يۈز دۇئا جانىغە ھەر قايسىنى دەشنام ئەيلەگەچ.
(ئۇ قانداق جاندۇر، ھەر بىرسىنى دەشنام قىلسىمۇ
شاھلار گادايغا ئوخشاش جېنىغا يۈز دۇئا قىلىدۇ.)

لەئلى شەۋقىن ياشۇرۇرمەن قان يۇتۇپ تا ساغمەن
ئاسرا ئالمان ئوزنى گۈلگۈن بادە ئاشام ئەيلەگەچ.
(ساقلا بولسام، لېۋىڭنىڭ ئىشتىياقىنى قان يۇتۇپ تۇرۇپ ئىچمىدە
يوشۇرۇمەن، ئەمما گۈلرەڭ مەي ئىچسەم ئوزەمنى تۇتالمايمەن.)

گۈل پەرىشان بولدىيۇ سەرۇى سىھى تاپتى شىكەست،
باغ ئارا گۈلگەشت ئول سەرۇ گۈل ئەندام ئەيلەگەچ.
(ئۇ سەرۇى بويلۇق، گۈل يۈزلۈك گۈزەل باغ ئارىلاپ تاماشاغا
چىقسا، گۈل پەرىشان بولۇپ، سەرۇ غولى ئەپسىناك بولۇپ قالىدۇ.)

دەھر گۈلزارىغە ئوت سالدى جەمالى بەرقىدىن
مەي ئوتىدىن كۆنەئى روخسارى گولغام ئەيلەگەچ.

(مەي تەپتىدىن رەڭگى گۈلدەك قىزاردى - دە،
جامالىنىڭ چاقمىغى جاھان گۈلزارىنى ئورتىدى.)

ساقىيا، مەي بەركى، ھىجران شىددەتى تۇغياندادۇر،
يېغلاماق تەسكىن تاپار مەيلى مەيۇجام ئەيلەگەچ.
(ئەي ساقى، مەي بەرگىنە، ھىجران دەردى بەك ئورلەپ كەتتى،
مەيگە مايىل بولغاندىلا يېغنى توختاتقىلى بولىدىكەن.)

گەر نەۋائى ھەجرىدىن ئولمىش، ۋەلى يۈزجان تاپار
لەئل رۇخ ئەفزاسىدىن بىر بوسە ئىنئام ئەيلەگەچ.
(ناۋايى ھىجرانىدىن ئولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ جانبەخش لەۋى
بىر سۇيۇش ئىنئام قىلسا يۈزجان تاپىدۇ.)

زارمەن زۇلفۇ يوزى فۇرقەتىدىن شامۇ سەباھ،
ساقيا، بادە كېتۈر، قايدا مەنو قايدا سەلاھ.
(چېچى بىلەن يۈزىنىڭ پىراقىدا كېچە - كۈندۈز زارلىنىمەن،
ئەي ساقى، مەي كەلتۈر، مەن نەدە، پاكلىق نەدە.)

بادە دەرياسىغە سالغىل مېنى، ئەي بادە فۇرۇش،
مەن غەرىق ئولسام ئەمەس غەم چۇ سەن ئولغۇڭ مەلالاھ.
(ئەي مەيپۇرۇش، مېنى مەي دەرياسىغا تاشلىۋەت،
چوكوپ كەتسەم، سەن كېمىچى بارغۇ.)

مەن مەنو كويى خەراباتۇ مەي ئىچمەك كۈنۈ - تۈن
قويغىل، ئەي شەيخو سەلاھسىغە كوپ ئەتمە ئىلتىاھ.
(مەن مەيخانا كوچىسىدا، كېچە - كۈندۈز ئىچىدىغىنىم مەي،
ئەي شەيخ، قويە، پاك بولۇشۇمغا كوپ زورلىمىغىنا.)

خانىقەھدىن چۇ سەھەر مەيكەدەغە يۈزلەندىم،
ھەر تەرەپدىن يۈزۈمە ئاچتى ئىشكلەر فەتتاھ.
(سەھەردىلا خانقادىن مەيخانىغا قاراپ يۈزلەنگەن ئىدىم، ئىشكنى
ئاچقۇچى ئالدىمغا تەرەپ - تەرەپتىن مەيخانا ئىشكلىرىنى ئاچتى.)

شەھر مۇفتىسى بۇگۈن مەست ئىدى فەتۋا يازدى:
كى ھەرام ئولدى يامان ئىچسە كىشى، يوقسە مۇباھ.

(شەھەر مۇپتىسى مەس بولۇپ قېلىپ، بۇگۈن شۇنداق پەتىۋا يېزىۋەتتى: كوپ ئىچىۋەتسە ھارام بولىدۇ، ئازراق ئىچسە ھېچ گەپ يوق، ئۇنىڭغا رۇخسەت.)

قاچان ئول روھى موسەۋۋەركى سەمائ ئىچرە كىرەر
ئويرۇلور باشغە قۇددوس ئەمكىنەسىدىن ئەرۋاھ.
(ئۇ كوڭۇلگە روھدەك نەقىش قىلىنغان يار ئۈسۈل - ساما ئويناشقا قاچان چۈشەر، ئۇلۇغلۇق ماكانىدىكى ئەرۋاھلار بېشىدىن ئورۇلگەن بولاتتى.)

ئەي نەۋائى، چۇ ئىبرۇر زالى فەلەك خەسمىغە - خەسم،
گەرنىگاھ ئولسە تەلاق ئەت، يوق ئىسە قىلما نىكاھ.
(ئەي ناۋائى، قاقۋاش پەلەك دۇشمەنگە - دۇشمەن، شۇڭا ئۇنى نىكاھىڭغا ئالما، نىكاھىڭغا ئالغان بولساڭ تالاق قىلىۋەت.)

ئول پەرىشەش هورنىڭ مەن تەلىبەدەك شەيداسى چوخ،
نى ئەجەب گەر تۇتسا ئالەم مۇلكىنى غەۋغاسى چوخ.
(ئۇ گۈزەل هورنىڭ مەن تەلىۋىدەك شەيداسى جىق، ئۇنىڭ شۇ
قەدەر غەۋغاسى ئالەم مەملىكىتىنى بىر ئالسا، ئەجەپلەنگۈلۈك ئەمەس.

ئەي كۆڭۈل، مۇمكىن ئەمەستۇر ۋەسلى، نېۋچۈنكىم ئېرۇر
سەبرۇ هوشۇم ئازۇ ئانىڭ نازۇ ـ ئىستىغناسى چوخ.
(ئەي كۆڭۈل، ۋەسلىگە ئېرىشىش مۇمكىن ئەمەس ئىكەن، چۈنكى
مېنىڭ سەۋرىم، هوشۇم ئاز، ئۇنىڭ نازى، مەنمەنلىگى جىق.)

مەن گەدا نەيلەپ ساچى مۇشكى خەرىدارى بولاي،
كىم ئېرۇر شەهلەر دىماغىدا ئانىڭ سەۋداسى چوخ.
(مەن گاداي قانداقچە ئۇنىڭ ئىپارىۋي چېچىغا خېرىدار بولالايمەن،
چۈنكى دىماغى ئۇستۇن شاهلار ئالدىدا ئۇنىڭ بازىرى جىق.)

ئەرمەنىدۇر گويىيا ئول شوخى كافىر تۈركمەن،
كىم يېتەردىن مۇلكىگە قاتىل كوزى يەغمايى چوخ.
(ئۇ گوزەل كاپىر تۈركمەن گويا ئەرمەنگە ئوخشايدۇ،
ئۇنىڭ قاتىل كوزىدىن مۇلكىنى ۋەيران قىلغىدەك.)

دىلرەبالىغنىڭ لىباسى خىجەستەسىدۇر گويىيا،
كىم، ئانى كىيگەچ كۆڭۈل ئالۇر قەدى رەئناسى چوخ.

(مەھبۇبلۇق كىيىمى گويا تېچ ئارام گاھىدۇر،
ئۇنى كەيسە رەنا قەددى تولىمۇ كۆڭۈلنى ئوزىگە جەلپ قىلىدۇ.)

قىيمەتى ئەجناسىدىن چۈن شۇددە باغلاپ ھەفتىرەك،
ھوسن بازارى ئارا زاھىر بولۇر كالاسى چوخ.
(ئىسىل رەختىن يەتتە خىل رەڭلىك بەلۇاغ باغلاپتۇ،
گۈزەللىك بازىرىدا ئۇنىڭ قىممىتى يۇقۇرى.)

سالالانىپ چۈن جىلۋە ئەيلەر خەلقنى ۋالە قىلۇر،
ھەم قەدى رەئناسى ھەم ئەندامى روھ ئەفزاسى چوخ.
(ھەر يانغا تاشلىنىپ جىلۋە قىلىپ ماڭسا گۈزەل بوي،
روھلاندۇرغۇچى بەدەن - بەدىنى ھەممىنى شەيدا قىلىدۇ.)

لەئلىدىن كام ئىستەرەم، نى چارە يەتسە كۆڭلومە،
كىرپىگىنىڭ نەيزەسىدىن زەخم ئىلە ئىزاسى چوخ.
(لېۋىدىن بەھرى ئالاي دىسەم، ئامال قانچە، كىرپىك نەيزىسىدىن
كۆڭلۇمگە يېتىدىغان زەخمىسى، ئازارى كوپ ئىكەن.)

بەس باھادىرۋەش ئېرۇر، لىكىن مۇلايىم ھەم ئېرۇر،
كىم نەۋائى كۆڭلىگە توشمىش ئانىڭ ۋەسۋاسى چوغ.
(ئۇزى باتۇر مىجەز، لېكىن مۇلايىم ئىكەن. شۇڭا ناۋايىنىڭ كۆڭلى
ئۇنىڭ نۇرغۇن ئېزىنتقۇلىغا دۇچكەلدى.)

یوق ماڭا یۇز یىلدا ئۇل مەھۇەشقە بىر سوز دەرگە ھەد،
بولسا بىر سوز دەرگە ھەد، ئول ھەم ئېرۇر یۇز قاتلا رەد.
(مېنىڭ ئۇ ئاي یۇزلىككە یۇز یىلدەۋ بىر ئىغىز سوز قىلىشقا
ھەددىم یوق، ئەگەر بىر ئىغىز سوز قىلىشقا ھەددىم بولسا،
یۇز قېتىم رەت قىلمىدۇ.)

مەھرى خۇد یوق، لىك ئەمدەن زاھىر ئەیلەر ئىلتىپات،
كىم خەلایىق جانىمە قەسد ئەیلەگەیلەر یەب ھەسەد.
(مېھرىغۇ یوق، لېكىن ئەتەي ئىلتىپات كورسەتكەن بولىدۇ،
شۇنىڭغىمۇ باشقىلار ھەسەت قىلىپ جېنىمنى قەستلەیدىكەن.)

تۇرفەراق بۇ كىم، قىلىب ئالەمنى جانىم دۇشمەنى،
دوستلۇق ئېزھارى ھەر مەجلىسدە ئەیلەر بىئەدەد.
(شۇنىسى تېخىمۇ غەلىتىكى، یىغىلىشتا بەكمۇ دوستلۇق ئىزھار قىلىپ،
ئالەمنى مېنىڭ دۇشمىنىمگە ئایلاندۇرىدۇ.)

شەك ئەمەسكىم، بولغوسدۇر یارلار بى ئېئىتماد،
ھەر قاچان یار ئاللىدا ئەغیار بولسا موئتەمەد.
(شۇبھىسزكى، یار ئالدىدا ھەمىشە یاتلار ئىشەنچىگە ئىگە بولسا،
یارلار ئىشەنچسىز بولۇپ قالىدۇ.)

ئومر یەكلىغ بۇۋەفادۇر خەلق گویا، ئەي خىزىر،
چەكتى زۇلقەرنەین یەئجوج بۇۋەفا ئاللىدە سەد.

(ئەي خىزىر، كىشىلەر خۇددى ئومۇرگە ئوخشاش ۋاپاسىز ئىكەن، زۇلقەرنەين ① سەددى ئىسكەندەرنى ۋاپاسىز يەرجۇجىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن سوقتۇرغان ئەمەسمۇ.)

ئەي، خوش ئولكم، گوشە تۇتقاي ئويلەكىم، تاپىلماغاي،
ئاختارىب دەۋرانىنى دەۋر ئەھلى ئەزەلدىن تا ئەبەد.
(زامان ئەھلى ئەزەلدىن ئەبەتكىچە زامانىدىن ئاختۇرۇپ تاپالمايدىغان بىر بۇلۇڭنى ماكان تۇتسا شۇنىسى ياخشى.)

ساقىيا، ئەبنايى دەۋران جەۋرىنىڭ پايانى يوق،
ئويلە ساغەر تۇتكى، زايىل ئەيلەگەي ھوشۇ خىرەد.
(ئەي ساقى، زاماناشلارنىڭ جەۋرىسى چەكسىز ئىكەن، شۇنداق بىر قەدەھ تۇتقىنكى، ئەقلى - ھۇشۇمنى يوقىتۇۋېتەي.)

تا بولاي ئول نەۋئى لايەئقەلكى، كەلمەي ھالىمە،
قىلسا يۇز فەرھاد ئىلە مەجنۇن نەسىھەتدىن مەدەد.
(شۇنداق ئەقلىمنى يوقىتايكى، يۇزلەپ پەرھات بىلەن مەجنۇن نەسىھەت قىلىپ مەدەت بەرسىمۇ، ھۇشۇمغا كەلمەي.)

ئەي نەۋائى، ئالەم ئەھلى جەۋر ئېتەردە تەڭ ئېرۇر،
خاھى شاھى چەرخ قەدرۇ، خاھى - ماھى سەرۇ قەد.
(ئەي ناۋايى، ئالەم ئەھلى، مەيلى يۇقۇرى مەرتىۋىلىك شاھ بولسۇن، مەيلى ئاي يۇزلۇك سەرۋى بويلۇقلار بولسۇن، جەۋر سېلىشتا ئوخشاش ئىكەن.)

---

①زۇلقەرنەين — (ئىككى مۈڭگۈزلۈك) — ئىسكەندەرنىڭ لەقىمى.

ۋەسلىدىن نەۋمىد ئىكەن چاغدا فىراقى كويدۇرۇر،
چۈنكى بولدى ۋەسل ئومىدى، ئىشتىياقى كويدۇرۇر.
(ۋىسالىدىن ئۈمىت ئۈزگەن چاغدا، پىراقى كويدۇرىدۇ،
ۋىسال ئۈمىدى ھاسىل بولغاندا، ئىشتىياقى كويدۇرىدۇ.)

تۈرغالى بىرلە بىر ئاتەشپارەدۇر ئول شوخكىم،
يوقۇ باردەنى ئانىڭ باشتىن - ئايىقى كويدۇرۇر.
(ئۇ گۈزەلنىڭ تۈرغان - پۈتكىنى بىر پارچە ئوت،
باشتىن - ئايىغىچە ھەننۇا يېرى بارۇ - يوقۇمنى كويدۇرىدۇ.)

ئاتەش سىراب لەئلى جانغا ئوت سالسا، نىتاڭ،
كىم مېنى ئول ئوت بىلە سۇ ئىتتىفاقى كويدۇرۇر.
(ئوت بىلەن سۇغۇرۇلغان لېۋى جېنىمغا ئوت سالسا، ئەجەپ-
لەنمىگۈلۈك، چۈنكى مېنى بۇ ئوت بىلەن سۇنىڭ ئىتتىپاقى كوي-
دۇرىدۇ.)

خالىن ئول يۈز ئورتەمدىكىم فىتنەئى دەۋران ئارا،
كىم جەھان ئەھلىن جەھاننىڭ ئىھتىراقى كويدۇرۇر.
(جاھاننىڭ ئوت ئېلىشى جاھان ئەھلىنى كويدۇرگىنىدەك،
دۇنياغا غۇلغۇلا سالغۇچى يۈزى خالىنى ئورتەپتۇر.)

بەزمە ئارا كويمەكدىن ئۈزگە يوق نەسىبىم، نىگەكىم،
خاھى گۈلگۈن بادە، خاھ ئول تۈرفە ساقى كويدۇرۇر.

(بەزمدە كويمەكتىن باشقا نەسۋەم يوق، چۇنكى گۇزەك
مەيمۇ كويدۇرىدۇ، ساقمۇ ئاجايىپ كويدۇرىدۇ.)

ئىشق بىر ئوتدۇركى كۆڭلۇمدۇر ئاڭا ئاتەشكەدە،
ئول ۋىساقىن كويدۇرۇر، بىزنى ۋىساقى كويدۇرۇر.
(ئىشق بىر ئوت، كۆڭلۇم ئۇنىڭ ئوتخانىسى،
ئۇ خانىسىنى كويدۇرىدۇ. بىزنى خانىسى كويدۇرىدۇ.)

سالماق ئوت بارلاس ۋە تارخان ئارەزى نى سۇدكم،
بىزنى كويگەن چەھرە بىرلە بىر يەساقى كويدۇرۇر.
(بارلاس بىلەن تارخان جامالى ئوت چېچىشتىن نىمە پايدا؟
بىزنى كويگەن چىرايى بىلەن بىر جازاسى كويدۇرىدۇ.)

كويدۇرۇرغە ئەلنى ھەم گاھى قىلۇرلار ئىتتىفاق،
يوقكى يالغۇز ئالەم ئەھلىنىڭ نىفاقى كويدۇرۇر.
(كويدۇرۇش ئۇچۇن كىشىلەرنى بەزمدە توپلايدۇ،
ياق، پەقەت كىشىلەرنىڭ پارچىلىنىشى كويدۇرىدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئاشىق ئولدۇڭ، بىلكى، ئالەم مولكىنى
ئىشق ئېتىپ تاراج ھەرنى قالسا باقى كويدۇرۇر.
(ئەي ناۋايى ئاشىق بوپسەن، شۇنى بىلگىنكى، ئىشق ئالەم مۇلكىنى
بۇلاڭ ـ تالاڭ قىلىپ، نىمە قالسا شۇنى داۋاملىق كويدۇرىدۇ.)

ئەي كۆڭۈل، دۇشمەنلەر ئانچە مىكر ئىلە فەن قىلدىلەر،
كىم ۋەفالىغ دوستىنى جانىمغە دۇشمەن قىلدىلەر.
(ئەي كۆڭۈل، دۇشمەنلەر شۇنچىلىك ھىلە ـ مىكرى ئىشلەتتىكى،
ۋاپادار دوستلارنى جېنىمغا دۇشمەن قىلدى.)

دۇد باشىمدىن چىقار گويا كى ھىجران تاشىدىن،
ياغدۇرۇپ ھەريان بۇ گونبەز ئۇزرە رەۋزەن قىلدىلەر.
(بېشىمدىن تۈتۈن چىقتى، گويا كى ھىجران ھەر ياندىن تاش
ياغدۇرۇپ، بۇ گۈمبەزنى (باشنى) تېشىۋەتكەندەك.)

باشىمە جۇلدە ساچ ئېرمەسكى، زاغ ئەيلەپ غۇلغۇ،
زەخمىلەردىن توئمە ئىستەرگە نىشمەن قىلدىلەر.
(بېشىم ئۈستىدە چاچ ئەمەس، بەلكى ئۇ يەرگە قاقلىغان
قاغا ـ قۇزغۇنلار يارىلاردىن ئۇزۇق ئىزلەپ ئۇچا سېلىۋالغان.)

ھەجر شامىدىن ئاسىب گەردۇن قارا كىز بوينۇمە
سۇبھە چاك ئەيلەپ ياقا ھالىمغە شۇۋەن قىلدىلەر.
(پەلەك جۇدالىق قاراڭغۇلىغىدىن بوينومغە قارا كىگىز ياپتى،
سۇبھى ياقىسىنى يىرتىپ، مېنىڭ ھالىم ئۇچۇن نالە قىلدى.)

ئۇچمىش ئېردى ئىشق ئوتى خەسىدەك تەنمنى دەردۇ شەۋق،
كويدۇرۇپ گويا بۇ تۇپراغ بىرلە رەۋشەن قىلدىلەر.

(ئىشق ئوتى ئوچۇپ كېتىۋاتاتتى، بىراق دەرت ئوتى ئەخلەتتەك تېنىمنى تۈپراق بىلەن قوشۇپ كويدۇرۇپ، يالقۇنجاتتى.)

بادە تۈتكم، ئەھلى ھىكمەت چەرخ بىمېھر ئىركەنمن،
جام دەۋرى خەتلەرى بىرلە مۇبەرھەن قىلدىلەر.
(مەي تۈتقىن، ھىكمەت ئەھلى پەلەك چاقىنىڭ شەپقەتسىز ئىكەنلىگىنى، قەدەھ چوڭىسىگە ئېنىق پۈتۈپ قويغان.)

ئەي نەۋائى، كەئىبە تۈت يادەيرىكم، ئەھلى جەھان،
جۇرمۇ غەمدىن بۇ ئىككى مەنزىلنى مەئمەن قىلدىلەر.
(ئەي ناۋايى، يا كەئىبەگە بار، ياكى شاراپ خانىغا، چۈنكى جاھان ئەھلى گۈنا ۋە غەم سەۋىۋىدىن بۇ ئىككى مەنزىلنى ئارامگاھ قىلغان.)

ئانچه كۆڭلۈمنى جۈنۈنۈ ئىشق يەغما قىلدىلەر،
كم مېنى دېۋانەنى ئالەمغە رەسۋا قىلدىلەر.
(ئىشق ۋە جۈنۈنلۈق كۆڭلۈمنى شۇنچە تالان - تاراج قىلىشتىكى، مەن دېۋانىنى ئالەمگە رەسۋا قىلمۇنتىشتى.)

خەلق بەزى كۆلدى، بەزى ئىبرەت ئالىب يىغلادى
ھەر قاچان مۇفرىت جۈنۈنومنى تاماشا قىلدىلەر.
(بەزىلەر كولدى، بەزىلەر ئىبرەت ئېلىپ يىغلىدى، قانداقلا بولمىسۇن، مېنىڭ چېكىدىن ئاشقان جۈنۈنلىغىمنى تاماشا قىلىشتى.)

غەمزەسى ھەردەمكى خۇنى ئىستەدى، توكمەككە قان
كوزلەرى مەن قانى تولغان ساری ئىما قىلدىلەر.
(جىلۋىسى ھەمىشە قانغا خۇشتار، كوزلىرى قان توكۈش قەستىدە، مەن قانغا بۇلغانغۇچىنى كورستىپ تۇرىدۇ.)

مەن گەداكم ۋەسل ئۈچۈنكم كوردىلەر يۈز تىغى قەتل،
شەھلەر ئانىكم خەيالىدا تەمەننا قىلدىلەر.
(مەن گادای ۋىسال ئۈچۈن يۈزلەپ تىغ زەخمىگە ئۈچرۇدۇم، شاھلار شۇنداق قىلىشنى كۆڭلىگە پۈككەن ئىكەن.)

گويىيا كورگەچ مېنى مۇڭلۇغ، ھۇجۇم ئەتتى رەقىب،
ئويلەكم ئىتلەر گەدا كورگەندە غەۋغا قىلدىلەر.
(خۇددى ئىتلار گادايىنى كورگەندە قاۋاشقانىدەك، دۇشمەنلەر مېنى مۇڭلۇق ھالەتتە كورۇش بىلەن ھۇجۇمغا ئوتتى.)

مەن‌چۇ ئاسراي ئالمادىم سىرىمنى، نەيلەپ ھەسەب ئېتەي،
دۇشمەن ئايىن دوستلار گەر ئاشكارا قىلدىلەر.
(مەن سىرىمنى ساقلىيالمىدىم. ئۇنى دوستلار دۇشمەنلەرچە
ئاشكارا قىلۇەتكەن ئىكەن، نەمە دېگۈلۈك.)

ۋەھ نى زۇلۇم ئېردىكى كوزگە ساري سالدىڭ تىغى زۇلم،
ھەر نىچە كم جان بىلە كوڭلۇم تەۋەللا قىلدىلەر.
(زۇلۇم تىغنى جان ۋە كوڭلۇم ئارزۇ قىلىپ تۇرسا، سەن ئۇنى
باشقىلارغا سانجىدىڭ، بۇنىسى بەك زۇلۇم بولدى.)

بادە ئىچكم، غوسسەدىن فەرد ئولدىلەر ئول خەيلكم،
بۇ كوھەن دەير ئىچرە مەيلى جامۇ سەھبا قىلدىلەر.
(مەي ئىچ بۇ كونا دونيادا جام ۋە مەيگە بىرىلگەنلەرلا غەم-
قايغۇدىن خالى بولدى.)

ئەي نەۋائى، بەرگىل ئۇزلۇك نەقدى قىل كەسبى فەنا
كم ئالارسۇدئەيلە دىلەركم بو سەۋدا قىلدىلەر.
(ئەي ناۋائى، شەخسىيەت دەسمايىسىنى بېرىپ، يوقۇلۇش
كەسپىكە كىر، مۇشۇنداق سودا بىلەن شۇغۇللانغۇچىلار پايدا
تاپىدۇ.)

هەجر ئارا قالمىشمەن، ئەي ساقى، لەبالەب جام بەر،
دەمبەدەم شوئلەمغە سۇ قۇيماق بىلە ئارام بەر.
(ئەي ساقى، ھىجرانلىقتا قالدىم، جامنى تولدۇرۇپ مەي بەرگىن،
ئوتۇمنىڭ ئۈستىدە ئۈزمەي سۇ قۇيۇپ ماڭا ئارامليق بەر.)

بىر يۈزى گۈل فۇرقەتى ئەشكىمنى رەڭگىن ئەيلەمىش،
ساغەرى گۈلرەڭ ئىچىدە بادەئى گۈلغام بەر.
(بىر گۈل يۈزلۈكنىڭ پىراقى كوز يېشمنىڭ رەڭگىنى قىزىل
قىلىۋەتتى، گۈلرەڭلىك قەدەھكە گۈلرەڭ مەينى قۇيۇپ
بەرگىن.)

ئەي سالامەت ئەھلى، ئوت مەيخانەدىن، يا مەن كەبى،
مەيغە سەججادىڭ گەرەۋ قوي، تەرك نىكۇنام بەر.
(ئەي ساق كىشىلەر مەيخانىدىن ئوتۇپ كېتىڭلار، يا بولمىسا
ماڭا ئوخشاش جەينەمازنى مەي ئۈچۈن گوروگە قويۇپ، يامان
ئاتلىق بولۇڭلار.)

دەيردىن سەرخۇش چىقىپ يۈز ناز ئىلە ئەي موغبەچە،
ئەھلى تەقۋا ئىچرە ئوت سال بالىشى ئىسلام بەر.
(ئەي مۇغبەچە، مەيخاندىن مەسخۇش چىقىپ، يۈز ناز بىلەن
سوپىلارنىڭ ئىچىگە ئوت سال، ئىسلامنىڭ پۇلىنى تولە.)

تارتتىم يىللەر خۇمارى ھەجر ئارا ناكاملىق،
رەھم ئېيتىب بىر قاتلە لەڭلىڭ بادەسىدىن كام بەر.

(يللار بويى هجران خوماری ئىچىده مەھرۇملۇق تارتتىم، رەھمى قىلىپ بىرەر قېتىم لېۋىڭ شارابىدىن ئىچكۈزسەڭچۇ؟)

تەلبەلىكدىن بىلمەدىم، نى ئەرز قىلدىم، ئەي رەسول،
تەڭرى ھەققى، ئاللىدا ئەيتۇردە سەن ئەندام بەر.
(تەلۈلىكتىن ئەرز ئېيتىشنىمۇ بىلمەيمەن، ئەي ئەلچى، خۇدا
ھەققىدە دەيدىغىنىنى ئۇنىڭ ئالدىدا سەن تۇزۇك دەپ
بەرگىنە.)

ئەي نەۋائى، سەن گەداغە ئۇيلە سىم ئەندامدىن
ۋەسلىنىڭ ئىمكانى يوق، تەركى خىيالى خام بەر.
(ئەي ناۋايى سەن گادايغا ئۇ كۈمۈش بەدەنىنىڭ ۋەسلىگە
ئېرىشىش ئىمكانى يوق، شۇڭا خام خىيالىڭدىن كەچ.)

هورنكى، مېنىڭ جانىمە ئافەت يېتىلىۋېدۇر،
توبى كەبى قەد بىرلە قىيامەت يېتىلىۋېدۇر.
(ئۇ هور - پەرى مېنىڭ جېنىمغا ئاپەت بولۇپ يېتىلىپتۇر، توبى دەرىخىدەك سۇمباتى بىلەن قىيامەت كوتۇرۇپتۇ.)

ئۇششاق كوزىدىن دۇررى گوهەرنى ئاقىزورغە
بىر بەهرى جەفا، كانى مەلاهەت يېتىلىۋېدۇر.
(ئاشقلار كوزىدىن دۇررى گوهەر ئاققۇزۇش ئۈچۈن گۈزەللىك كانى بىلەن جاپا دېگىزى پەيدا بوپتۇ.)

لەگلىك مەيكم سورغالى دىۋانە بولوبمەن،
شېرىن كورۇنۇر، لىك بەغايەت يېتىلىۋېدۇر.
(لېۋىك شارابىنى تىلەيدىغان دىۋانە بولدۇم، ئۇ كورۇنوشىدىنلا شېرىن، تازا ۋايىغا يېتىپتۇر.)

ئىشقىڭ چەمەنىدە نى تەرەب شاخىكى ئەكتىم،
هەر بىرسى بىر نەخلى مەلاهەت يېتىلىۋېدۇر.
(ئىشقىڭ چۈمەنزارلىغىدا شاتلىق شېخىنى ئەكىكەن ئىدىم، هەر بىر شېخىدا تاپا - تەنە مۇنىسى يېتىلىپتۇر.)

يۈز دەررەچە سەرگەشتەلىگىم بولسا نىتاگكم،
يۈز مېهرىدىن ئول شوخ زىيادەت يېتىلىۋېدۇر.

(سەرسانلىغىم يۇز ھەسسە ئاشسا، تاڭ قالمىغۇلۇق، چۈنكى ئۇ شوخ يۇز قۇياشتىنمۇ زىيادىراق يېتىلىپتۇ.)

بۇ باغ ئارا قالمايدۇر ئەجەل يېلىدىن ئازاد،
ھەز گۈلگەكى سەۋسەن كەبى قامەت يېتىلىبدۇر.
(بۇ باغدا ھەر بىر گۈلگە سەۋسەر گۈلدەك قامەت پۈتۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئەجەل شامىلغا ئۇچرىماي قالمايدۇ.)

ھىجران غەمىدىن ۋەھم ئەتو شۈكر ئەيلە نەۋائى
بولەھزەكى ۋەسلىغە سەلامەت يېتىلىبدۇر.
(ناۋايى ھىجران غېمىدىن قورققىن، ئەمما شۈكرى قىلغىنكى، شۇ تاپتا ۋىسالغا ئىمكانىيەت تۇغۇلۇپتۇ.)

يانا سەنسىز ئاھ ئوتى شوئلە زەندۇر،
كى گەردۇنغە ھەر ئۇچقۇن ئاتەش قىلەندۇر.
(سېنىڭسىز يەنە ئاھىم ئوتى يالقۇنجىدى، ئۇچقۇنلىرى
ئاسماندا چاقماق بولۇپ چاقنىدى.)

كىرىپ كۆلبەم ئىچرە كۆلۈ ئوتنى كورسەڭ،
بۇ سوزان كوڭۇل، ئول بىر ئازۇردە تەندۇر.
(ئويۇمگە كىرىپ، ئوت ھەم كۆلنى كورسەڭ، ئۇنىڭ بىرسى
كويگەن كوڭلۇم، بىرسى ئازار يېگەن تېنىم.)

دىمە لالەگۇن ھوللە ئىچرە ئولوبمەن،
كى ئىشقىڭ شەھىدىغە قانلىغ كەفەندۇر.
(مېنى لالىرەڭ شايى تون كېيىپتۇ دىمە، بۇ ئىشقىڭنىڭ شەپتى
ئۇچۇن قانلىق كېپەن.)

قايان بولسا كوڭلۇم ئويمن دەردىڭ ئىستەر
نىدىنكم، مۇسافىرغە مەيلى ۋەتەندۇر.
(خۇددى موساپىر ۋەتىنگە ئىنتىلگەندەك، دەردىڭ نەدە
بولمىسۇن مېنىڭ كوڭلومنى ئىزلەيدۇ.)

فەلەك شوخىدىن مەھر كوز تۇتما، نېۋچۇن
كى، جەۋرى ئاڭا شۇۋە، جەفا ئاڭا فەندۇر.

(پەلەك گۈزلىدىن شەپقەت كۈتمە، چۈنكى ئۇنىڭ ئادىتى جەۋىر، ھۇنىرى جاپا.)

نەۋائى ھەزن بولسا باغ ئىچرە، تاڭ يوق،
كى سەنسىز بۇ مەھزۇنغە بەيتولھەزەندۇر.
(ناۋايى باغ ئىچىدە غەمگە پاتسا، ھەيران قالمىغۇلۇق، چۈنكى سېنىڭسىز باغ ئۇنىڭ ئۈچۈن غەم خانە.)

قەدىڭ تۇز، نەخلى گۈلزارى ئىرەم تۇز،
كى تۇز ئەشياغە بولمىش سايە ھەم تۇز.
(قەددىڭ تۇز، ئىرەم باغ گۈلزارىنىڭ كوچەتلىرىمۇ تۇز،
چۈنكى تۇز نەرسىنىڭ سايىسىمۇ تۇز بولىدۇ.)

مەگەر كىم زۇلفىنى چەكسەم تۇز ئولغاي،
يوق ئېرسە بولماس ئانچە پىچۈخەم تۇز.
(جاپادىن تولغۇنۇپ، پۈكۈلگەن تېنىم، پەقەت چېچى
بىلەن چەككەندىلا تۇزلىنىدىغان ئوخشايدۇ.)

سىرىشكىمدىن قەدىڭ مەيل ئەتتى ھەريان،
كى قالماس ئوق ھەۋا بولغاندا نەم تۇز.
(كوز يېشىمدىن قەددىڭ ھەر تەرەپكە ئېگىلدى،
ھاۋا نەم بولغاندا ئوق ئېگىلمەي قالمايدۇ.)

نىتاڭ، گەر تۇز چېكەرمەن شوئلەئى ئاھ،
كىرەڭ چۈن ئىشق خەيلىدە ئەلەم تۇز.
(ئاھىم ئوتىنى تۇز ئورلەتسەم، ئەجەپلەنمەكلار،
چۈنكى ئىشق لەشكىرى تۇغنى تۇز كوتىرىش كېرەك.)

مۇقەۋۋەس چەرخ ئاھىمدىن خەم ئولمىش،
كىم ئول ئوقنى ئاتارمەن دەم - بەدەم تۇز.

(یادەك پەلەك ئاھىدىن شۇنداق ئېگىلىپ كەتكەن، چۈنكى
مەن ئۇنىڭغا توغرىلاپ ئاتقان.)

رىيا يولىدا گەرخۇد پىچۈخەم بار،
قەدەم قويىكسم، ئېرۇر دەشتى ئەدەم تۇز.
(رىياكارلىق يولى ئەگىر - توقاي، يوقۇلۇش
دەشتى تۇز، شۇ يولغا قەدەم قوي.)

بۇ دەير ئىچرە نەۋائى، ئەي مۇغەننى
نەۋائى نالەسىدىن زىرۇ بەم تۇز.
(ناۋايى مەيخانىدا، ئەي سازەندە، زىل ھەم بوم
تارلىرىڭ بىلەن "نەۋا" مۇڭىغا چال.)

نازىنىلىق باغدا قەددىڭ نىهال ئەي سەرۋ ناز،
پەرۋەرىش تاپىپ نىياز ئەھلى توكەردە ئەھلى راز.
(ئەي گۈزەل، قامىتىڭ نازىنىلىق بېغىنىڭ كوچىتى، بۇ كوچەت يالۋەرگۈچىلەر ئوز قەلبىنى توككەندە پەرۋىش تاپقان.)

ئىشق سوزىدىن نىگە كويدۇڭ دىيان ئەيب ئەيلەمەڭ،
زولم ئېرۇر نېۋچۇن چاقىندىن قىلمادىڭ دەپ ئېھتىراز.
(نىمە ئۈچۈن ئىشق ئوتىدا كويدۇڭ دەپ ئەيىپلىمەڭ، نىمىشقا چاقماق چۈشۈشىدىن ئېھتىيات قىلمىدىڭ دىيىش ئادەمگە زۇلۇم بولىدىكەن.)

سەرۋنازىم نىچەكىم ھەرلەھزە يۈزمىڭ ناز ئېتەر،
نىتكەمەن كورگۈزمەيمن ھەر نازىغە يۈزمىڭ نىياز.
(گۈزىلىم ھەر نەپەسته يۈزمىڭ ناز - جىلۋە كورسىتىپ تۇرسا، ھەربىر ناز - جىلۋىسى ئالدىدا يۈزمىڭ يىلىنماي قانداق قىلمەن.)

بۇيلەكىم ھەق نۇرى زاھىردۇر يۈزۈگدە بولمىغاي،
قىلمەقىقەت سىررى ئىشقىگە خەيال ئەتمەڭ مەجاز.
يۈزۈگدە ھەقىقەت نۇرى چاقناپ تۇرسا، ئىشقىگىڭ سىرىنى بىرەر نەرسىگە ئوخشۇتۇپ تەسەۋۇر قىلغىلى بولمايدىكەن.)

شەمئ ئورتەر دىمەگىل پەرۋانەنى كم، بىلدىكم
شەمئىغە پەرۋانە كوڭلى ئوتىدا ئېرمەس گوداز.

(چىراق پەرۋانىنى كويدۇرۇۋېتىدۇ دىمە، چۈنكى پەرۋانىنىڭ كۆڭلى چىراق ئوتىدا كويىدىغان نەرسە ئەمەس.)

خەم بولۇپ يەر ئۈپمەكىم كويىدا ھەر ياندىن نى ئەيب،
كەئىبەغە جائىزدۇرۇر ھەر ساربدىن قىلسا نەماز.
(ئۇنىڭ كوچىسىدا ھەريان ئېگىلىپ يەرنى سۈيمىگىم ئەيمپ ئەمەس،
چۈنكى كەبىغە قايسى تەرەپتىن تۇرۇپ ناماز ئوقۇسا بولۇۋېرىدىغۇ.)

راستلارنىڭ چۈن خوراسان ئىچرە يوقتۇر ھورمەتى،
ۋەقىت ئېرور قىلساڭ نەۋائى ئەمدى ئاھەڭگى ھىجاز.
(راستچىلارنىڭ خوراساندا ھورمىتى يوق ئىكەن،
ئەي ناۋايى، ئەمدى مەككىگە يول سالىدىغان ۋاقتىڭ كەپتۇ.)

قوپ ئەي بادى سەبا، جانان ساری ئەس،
مەسىھ ئەنفاسى يەڭلىغ جان ساری ئەس.
(ئەي تاڭ شامىلى، قوزغۇلۇپ جانان سېرى ئۇچقىن،
ئەيسا نەپەسدەك جان سېرى ئۇچقىن.)

ئانىڭ كويىدا قىل ئەرزۇ نىياز ھەم،
دەمى ئول رەۋزەئى رىزۋان ساری ئەس.
(ئۇنىڭ كوچىسىدا ئەرز - دات ئوقۇپ،
شۇ ھامان ئۇنىڭ جەننەت بېغىغا قاراپ ئۇچقىن.)

دەمى گۇل بىرلە سۇمبۇل خەيلىدىن ئوت،
زەمانى لالەئو رەيھان ساری ئەس.
(گۇلزار ۋە سومبۇلزاردىن ئوتۇپ،
ئاندىن لالە رەيھان تەرەپكە ئۇچقىن.)

چۇ ئول گولشەندىن ئولدۇڭ روھ پەرۋەر،
يانىب بۇ كۇلبەئى ئەھزان ساری ئەس.
(ئەشۇ گۇلشەنگە بېرىپ روھلىنىپ كەتتىڭ،
ئۇ يەردىن قايتىپ مېنىڭ غەمكىن كۇلبەمگە كەل.)

ئېسىدىن بەر تەنمغە روھ، يەنى
كى بۇ فەرسودەئى ھىجران ساری ئەس.
(مەن جۇدالىقتەن ھالسىزلانغۇچىنىڭ قېشىغا كەلگىن
ۋە بۇ ئۇچۇشتىن تېنىمگە جان بەر.)

فەنا دەشتىدە، ئەي ھىجران سەمومى،
قۇيۇن يەڭلىغ بۇ سەرگەردان ساری ئەس.
(ئەي ھىجراننىڭ دىمىق شامىلى، بۇ يوقۇلۇش دەشتىدە
خۇددى قۇيۇنغا ئوخشاش ئۇچۇپ مەن سەرگەردانىنىڭ
قېشىغا كەل.)

نەۋائى چۇن ئۇلەر، ئەي سەرسەرى ئاھ،
بۇزۇغلۇق قىلغالى دەۋران ساری ئەس.
(ناۋايى ئولىدىغان بولدى، ئەي ئاھىمنىڭ بورانى،
ۋەيرانلىق سېلىش ئۇچۇن پەلەك سېرى ئۇچ.)

ئەي كۆڭۈل هالىمغە ئول ئاي رەھم قىلغۇدەك ئەمەس،
زارلىغ بىرلە ئىشىم ئاندىن ئاچىلغۇدەك ئەمەس.
(ئەي كۆڭۈل، ئۇ ئاي مېنىڭ هالىمغە رەھىمى قىلمىدىغاندەك ئەمەس،
مۇشكۈل ئىشلىرىم ئۇنىڭدىن ھەل بولمىدىغاندەك ئەمەس.)

ئىشقىدا رەسۋالىغىم ئول نەۋئى بولدى فاشكم،
زۇھدۇ ئېسىمەت پەردەسى بىرلە ياپىلغۇدەك ئەمەس.
(ئۇنىڭ ئىشقىدا رەسۋالىغىم شۇ قەدەر پاش بولدىكى، سوپىلىق
ۋە نوموس پەردىسى بىلەن ياپقىلى بولمىغدەك.)

جامى ئىشقىدىن كۆڭۈل ئول نەۋئى ئېرۇر مەستۇ خەراب،
كم قىيامەت بەزمىغە تىگرو ئايىلغۇدەك ئەمەس.
(مەي ئىشقىدا كۆڭلۈم شۇ قەدەر ۋەيرانە مەست بولدىكى، تاكى
قىيامەت بەزمىگچە يېشىلمىدىغاندەك ئەمەس.)

ئۇيلە ئىشقى دەشتىدە مەجنۇن كۆڭۈل ئاۋارەدۇر،
كم پەرىلەر ئىستەگەن بىرلە تاپىلغۇدەك ئەمەس.
(ئىشق دەشتىدە كۆڭلۈم شۇنچىلىك ئاۋارىكى، پەرىلەر
ئىزدەپ تاپقىلى بولمىدىغاندەك ئەمەس ئىكەن.)

ساقيا لەئلىڭ مەيىدىن گەر ئىلاجى قىلماساڭ،
بۇ خۇمارىم لەئل مەي بىرلە يازىلغۇدەك ئەمەس.

(ئەي ساقى لېۋىڭ شارابى بىلەن شېپالىق بەرمىسەڭ
مېنىڭ خۇمارىم قەزىل مەي بىلەن شىشىلىمىغدەك.)

دەرد ئوتىنى قىلغان ھەۋەس ئەۋۋەل كۆڭۈلنى ئورتەيدۇ،
كىم ئول ئوت ھەرخام كۆڭلىگە ياقىلغۇدەك ئەمەس.
(دەرت ئوتىنى ھەۋەس قىلسا، ئالدى بىلەن كۆڭۈلنى ئورتەيدىكەن، بۇ ئوت ساددە كۆڭۈلگە يېقىلىدىغاندەك ئەمەس.)

ئەي نەۋائى، ئول پەرىۋەشدىن ۋەفا كوز تۇتماغىل،
كىم جۇنۇن ئەھلىنى ئەسلا كوزگە ئىلغۇدەك ئەمەس.
(ئەي ناۋايى، ئۇ پەرى سۈپەتتىن ۋاپا كۈتمە، چۈنكى ئۇ مەجنۇنلارنى كوزگە ئىلمىغدەك.)

ئاقارا باشلادی باش، توکەله باشلادی تىش،
سەفەر یاراغنی قىلغىل‌كى، تۇشتى باشكە ئىش.
(باش ئاقىرىشقا، چىش توكۇلۇشكە باشلىدى،
بېشىڭغا ئىش چۈشتى، سەپەرگە جابدۇن.)

يىگىتلىگىڭ باربان، كەلدى باشكە قارىلىق،
فەنا يولدا بۇ يەڭلىغ ئىمش باردش ۋە كېلىش.
(يىگىتلىك كېتىپ، بېشىڭغا قېرىلىق كەلدى، يوقۇلۇش
يولدىكى بېرىش - كېلىش مۇشۇنداق بولىدىكەن.)

يۇز ئولكى قىرىقدىن ئېللىكگە قويدى، يۇز قىلسا،
مىڭ ئىشدىن بىرىگە ياخشىلىق مەھەل ئېرمىش.
(ياش قىرىقتىن ئەللىككە چىقسا، مىڭ قىلغان بىلەن مىڭ ئىش
دىن بىرسىمۇ ئوڭۇشلۇق بولمايدۇ.)

يىگىتلىك ئولدى بەھارۇ كوھولەت ئولدى خەزان،
دىگەن بو سوزنى قارىلىقنى قىشقا ئوخشاتمىش.
(يىگىتلىك باھار پەسلى بولسا، ئوتتۇرا ياشلىق مەزگىلى كۇز،
بۇ سوزنى دىگۇچى قېرىلىقنى قىشقا ئوخشۇتىدۇ.)

نى قىش نەشاتى ماڭا قالدى نى خەزان، نى بەھار،
بەھارىمە چۈخەزان قويدى يوز، خەزانىمە قىش.

(يا قىش خوشاللىق بەرمىدى، يا كوز پەسلى، يا باھار، باھارىمغا كۆز يۇزلەنسە، كۆز پەسلىگە قىش يۇزلەندى.)

نى تۇرفە ئىشكى براۋچۇن تارىقتى ئومرىدىن
دىسە "ئۇزۇن ياشا" قارغىش ئېرۇر ئاڭا بۇ ئالقىش.
(ئاجايىپ ئىش، نەمىشقىدۇ، بىرسى تىرىكلىكتىن تويۇپ تۇرغاندا "ئۇزۇن ياشا" دېيىلسە بۇ ئالقىش ئۇنىڭغا قارغىشتەك سېزىلىدىكەن.)

نەۋائىيا، تۇتار ئەھلى فەنا نەجات يولىن،
ئىرىشمەك ئىستەر ئېسەڭ ھەم ئالارغا ئېرىش.
(ئەي ناۋايى، پانا ئەھلى نىجاتلىق يولىنى تۇتتى، سەنمۇ نىجاتلىققا ئېرىشمەك بولساڭ، ئۇلارنى تەپپەپ، ئەگەشكىن.)

بىزنىڭ شەيدا كوڭۈل بىچارە بولمىش،
مەلامەت دەشتىدە ئەۋارە بولمىش.
(بىزنىڭ شەيدا كوڭلىمىز بىچارە بولۇپ قالدى،
تاپا - تەنىلەر دەشتىدە سەرسان بولۇپ يۈرىدۇ.)

ئاڭا بەسكىم ياغار تاش ئۈستىدە تاش،
تەنىدە ياره ئوزره ياره بولمىش.
(ئۇنىڭغا تاش ئۈستىگە تاش يېغىپ، تېنىدە
جاراھەت ئۈستىگە جاراھەت پەيدا قىلدى.)

ئۇرارغە دەم - بەدەم خارەغە باشىن،
سوڭەكلەر ئاندە پاره - پاره بولمىش.
(باش - كوزىنى تاشلارغا ئۇرۇۋېرىپ،
سۇڭەكلىرى پاره - پاره بولۇپ كەتتى.)

بەلا تاغى ئارا ياتقاندا بىمار،
خىرەد سەنجابى خارو - خاره بولمىش.
(بالا تېغىدا ئاغرىپ ياتقىنىدا ئەقىل - ھۇش
ماموغى ئۇنىڭغا تاش - تىكەن بولدى.)

قارا قىلدى نىچۇككىم روزگارىم،
ئانىڭ ھەم روزى گارى قارا بولمىش.

(روزی گارىمنى قارا قىلمۇەتكەن ئىدى،
ئۇنىڭمۇ روزى گارى قارا بولار.)

قەدەھ خۇرشىدى قانىكم، غەمدىن
سىرسىشكىم كەۋكەبى سەييارە بولمىش.
(قەدەھ قۇياشى نەدىدۇ؟ ئۇنىڭ دەرددە كوز
ياشلىرىم سەييارە يۇلتۇزلارغا ئايلاندى.)

ناۋائى چارەدىن كوپ دىمە سوزكم،
غەمنىڭغە چارەسىزلىغ چارە بولمىش.
(نەۋايى، چارە توغرىلىق كوپ باش قاتۇرما،
غېمىڭنىڭ چارىسى چارەسىزلىق.)

يۇزلۈك ھەجرىدە كىم چەكتى فىغانۇ زارىمەن يەكلىغ،
كىم ئاچتى يۇزدە گۇلگۇن ئەشكىدىن گۇلزارىمەن يەكلىغ.
(سېنىڭ جامالىڭ پىراقىدا كىم مېنىڭدەك ئاھ - پۇغان چەكتى؟،
كىم گۇلرەڭ ياشلىرى بىلەن يۇزدە ماڭا ئوخشاش گۇلزار پەيدا قىلدى؟)

ئەگەر ئوششاقنى بىرتىغ ئىلە ھوسن ئەھلى قەتل ئەتتى،
كىشى ھىجرانغە قالسۇن ئولمادى دىشۋارىمەن يەكلىغ.
(گۇزەللەر ئاشىقلارنى بىر تىغ بىلەنلا ئولتەردى، ئەمما ماڭا ئوخشاش ھىجرانلىققا يولۇقۇپ تەس كۇنگە قالغان ئادەم يوق.)

فىراق ئەھلى ئەگەرچە ئولمەك ئىستەر، ئەي ئەجەلكىم كەل،
ئەمەس سەندىن كىشى بۇ ئىشتە مىننەتدارىمەن يەكلىغ.
(جۇدالىقتا قالغانلار ئولۇشنى خالايدۇ، ئەي ئەجەل يېتىپ كەلگىن،
بۇ ئىشتا سەندىن ھېچكىم مېنىڭدەك مىننەتتار بولمايدۇ.)

كوزۇڭ قەتل ئەيلەپ ئەل قانىن كوپ ئىچتى جەۋر ئىلە،
ئەسىرى تاپمادى ئول قاتىلى خۇنخار مەن يەكلىغ.
(كوزۇڭ قېنىپ، قاتىللىق قىلىپ كىشىلەرنىڭ قېنىنى كوپ ئىچتى،
بىراق، بۇ قانخور قاتىل ماڭا ئوخشاش ئەسىرنى تاپقىنى يوق.)

مەجانىن بولدىلەر ئەتفال تاشىدىن كوپ ئازوردە،
ۋەلى باشتىن - ئاياق پۇر بولمادى ئەفكارمەن يەكلىغ.

(مەجنۇنلار باللار ئاتقان تاشلاردىن كوپ ئازار يىدى، بىراق ماڭا ئوخشاش باشتىن - ئاياققىچە يارىلانغىنى يوق.)

بىراۋنى، ئەيكى، سۈمەك ئارزۇ قىلدىڭ، ھەۋاسدا،
ئىلىكىدىن ئىختىيارىڭ بەرمەگىل زىنھارمەن يەڭلىغ.
(ئەي بىرەۋنى سۈيۈشنى ئارزۇ قىلغان ئىكەنسەن، ئۇنىڭ
ھەۋىسىدە ماڭا ئوخشاش ئىختىيارىڭنى ئىلكىڭدىن بېرىپ قويمىغىن.)

كىشى بەدخۇيلەر ئىشقىدىن ئەتسەڭ ئىھتىراز ئەۋلا،
يوق ئىرسە كورگۈسى ھەرلەھزە يۈز ئازارمەن يەڭلىغ.
(كىشى خۇيى يامانلارنىڭ ئىشقىدىن ھەزەر قىلغۇلۇق ئىكەن، بولمىسا ماڭا ئوخشاش ھەر نەپەستە يۈز ئازار كورىدۇ.)

قىلار بولساڭ زەمانە قايغۇسى دەفئىغە بىخودلىغ
كېرەك بولسا مەقامىڭ كۇلبەئى خوممار مەن يەڭلىغ.
(زامان قايغۇسىدىن قۇتۇلاي دىسەڭ بىخوت بولۇش لازىم،
شۇڭا ماڭا ئوخشاش مەيخانىنى مۇقىم ماكان تۇتقىن.)

نەۋائى، گەر خىرەد مۇلكىدە سەۋدادىن بەتەڭ ئولساڭ،
قەدەم ئۇرغىل فەنا دەشتىدە مەجنۇنۋارمەن يەڭلىغ.
(ناۋايى، ئەقىل شەھرىدە سودايىلىق دەستىدىن سەقلىپ قالساڭ،
ماڭا ئوخشاش مەجنۇنلارچە يوقۇلۇش دەشتىگە قەدەم قوي.)

نى هەددىم بار ئاتىڭنىڭ پايبوسىن مۇددەئا قىلماق،
ماڭا بەسدۇر مۇيەسسەر ئولسە يەرئوپمەك، دۇئا قىلماق.
(مېنىڭ ئېتىڭنىڭ تۇيىغىنى سۇيۇشنى تەلەپ قىلىشقا ھەددىم بارمۇ،
ئۇنىڭ باسقان يېرىنى سۇيۇپ دۇئا قىلسام، ماڭا شۇمۇ يېتەرلىك.)

ئايا غىڭدۇر ماڭا ھاجەتكى، گام ئۇرغاي مېنىڭ ساڑى،
ساڭا ئاساندۇرۇر بۇ ھاجەتىم جانا، رەۋا قىلماق.
(ئەي جانان مەن شۇنىڭغا ھاجەتمەنكى، مەن تەرەپكە ئايلىق باساڭ
سەن ئۇچۇن ئاسانغۇ، بۇ ھاجىتىمدىن چىقساڭ نىمە بولار!)

تىلۇ خامەم جەھاننى تۇتتى، ئەما ھوسنۇڭو ئىشقىم
قەلەم ھەم ئەيلەي ئالماس نەقشۇ تىل داغى ئەدا قىلماق.
(تىلىم، قەلىمىم ئالەمگە مەشھۇر، بىراق، ھوسنۇڭ ۋە ئىشقىمنىڭ
تەرىپىنى قەلىمىم تەسۋىرلىيەلمەيدۇ، تىلىم ئادا قىلالمايدۇ.)

كوزۇ قاشىڭ كوڭۇلنىڭ روزگارىنكىم قارا قىلدى،
كېرەك شۇكر ئەتمەسە زاھىر يۇزىن داغى قارا قىلماق.
(كوزۇڭ، قېشىڭ كوڭۇل روزىگارىنى قارا قىلدى، ئۇنىڭ روشەن
يۇزىنى قارا قىلمۇەتسىلا، شۇكرى دىگۇلۇك.)

ئەگەر مژگانو قاشىڭ ھەيرەتى ئېردى ئەمەس گەردۇن،
نى ئېردى ئەيلەمەك ئاھىم ئوقۇ قەددىمنى يا قىلماق.
(ئەگەر كىرپىگىڭ بىلەن قېشىڭ پەلەكنى ھەيرەتتە قالدۇرمىغان
بولسا، ئاھىمنى ئوق، قەددىمنى يا قىلىپ نىمە قىلاتتىم؟)

قىلاي مەن سەجدەئى شۇكرئولكى ئومرۇم سەجدەدە قىلدى،
تاپائالسام قاشىك مېھرابىدا بارىن قەزا قىلماق.
(ئەگەر قېشىك مېھرابىنى تاپالمسام، ئومرۇمدە قىلغان سەجدىلەرنى
قارا بولغان ھىساپلاپ، بۇنىك شۇكرىسى ئۈچۈن قايتىدىن
سەجدە قىلاي.)

خەتا قىلغاچ ئىبادەت تەركى تەئنى ئورما زاھىدكم،
ئەبۇدىيەت ئىشىنىك لازىمى كەلدى خەتا قىلماق.
(ئەي زاھىد، ئىبادەتنى تاشلاپ خاتا قىلدى دەپ ئەيىپلىمە،
بەندىچىلىك ئىشلىرىدا خاتا قىلىش لازىم بولۇپ قالدى.)

دىمە دىن ئەيلەدى، ئۇچبومنى ئەفزۇن خانىقەھ شەيخى،
خەراباتى فەنا پىرىغە ئەۋلا ئىلتىجا قىلماق.
(ئەي خانىقا شەيخى، رىياكارلىغىمنى دىن ئاشۇرۇۋەتتى، دىمە،
يوقۇلۇش مەيخانىسىنىك باشلىقىغا يېلىنغان ئەۋزەلرەك.)

نەۋائى ئىشقى ئول ئاي ھوسنى بىرلە تەۋئەماندۇرلەر،
ئالارنى بولماس، ئەي پەند ئەھلى، بىر - بىردىن جۇدا قىلماق.
(ناۋايىنىك ئىشقى ئاشۇ ئاينىك ھوسنى بىلەن قوشكېزەك،
ئەي نەسىھەتچى، ئۇلارنى بىر - بىردىن ئايرىۋەتكىلى بولمايدۇ.)

سېنىڭدەك پەرى خەيلى ئادەمدە يوق،
دېمەي خەيلى ئادەمكى، ئالەمدە يوق.
(سېنىڭدەك پەرى ئادەملەر ئارىسىدا يوق، ئادەملار
ئارىسىدلا ئەمەس، بەلكى ئالەمدە يوق.)

پەرىشان چۈزۈلغۇڭ خەمىن قىلدى يەل،
پەرىشان كۆڭۈل يوقكى ھەرخەمدە يوق.
(شامال پەرىشان چاچلىرىڭنى تولغىغان چاغدا،
تولغانمىغان پەرىشان كۆڭۈل قالمىدى.)

بۇ لەززەتكى، زەخمىڭدە تاپتى كۆڭۈل،
يەقىن بىلدىكم ھىچ مەرھەمدە يوق.
(زەخمىڭدىن كۆڭۈل شۇنداق لەززەت تاپتىكى، بۇنداق
لەززەت ھىچقانداق مەلھەمدە يوق.)

دەمىڭ خىجلەتىدىن نېچۈك قاچماسۇن،
بۇدەم چۈنكى ئەيسىيو مەريەمدە يوق.
(ئەيسا ھەم مەريەم زىمىشقا سەندىن قاچمىسۇن، چۈنكى،
ئۇزلىرىدە سېنىڭكىدەك نەپەس بولمىغاچقا خىجىل بولىدۇ.)

كوزۇڭ قەتلىدىن دەھرئىلى قالمادى،
ئەگەر قالدى بىر يوقكى ماتەمدە يوق.

(كوزۇڭنىڭ قاتىللىغىدىن ھېچكىم ساق قالمىدى، ئەگەر بىرەرسى قالغان بولسا ئۇمۇ ماتەمدە.)

غەمگىدىن ماڭا ئانچە ئەيشو تەرەپ،
كى يۈزخاتىرى شادۇ خۇررەمدە يوق.
(مەن پەقەتلا غېمگىدىنلا خوشاللىق تېپىپ يۈرىمەن،
بۇنداق شات - خورامىلىق بولغان ئەمەس.)

مۇغەننى، نەۋائى فىغانىن ئىشىت،
كى سازىڭ ئارا زىر ئىلە بەمدە يوق.
(سازەندە ناۋائىنىڭ پىغانىنى ئاڭلىغىنا، بۇنداق كۈي سېپىنىڭ بوم - زىل سازلىرىگىدىمۇ يوق.)

ئۇز تىلم چۈن ئەيلەمەس رازىمنى ئىخفا ئەيلەمەك،
ئۇزگە تىلدىن نى تەئەججۇپ بولغاي ئىفشا ئەيلەمەك.
(سىرىمنى ئۇز تىلىم يوشۇرالمىغان ئىكەن، باشقا تىلنىڭ ئۇنى
ئاشكارا قىلىشى ھەيران قالارلىق ئەمەس.)

مەنكى ئۇزسىرىمنى پىنھان ئەيلەي ئالمان، تۇرفەدۇر،
ئەلدىن ئانىڭ تۇتماغىن مەخفى تەمەننا ئەيلەمەك.
(مەن ئۇز سىرىمنى يوشۇرالمىغان تۇرۇپ، باشقىلاردىن بۇنى
مەخپى تۇت دەپ تەلەپ قىلىش غەلىتە بىر ئىش.)

تەلبە سىرىدىن ئەلگە گەرئەيتۇر، جۇنۇندىندۇر ۋەلىك
ھەزلىئىرۇر ھەردەم ئانى ئەل ئاشكارا ئەيلەمەك.
(تەلۋىلەر سىرالىقلىقتىن سىرىنى باشقىلارغا ئېيتىدۇ، بىراق بۇنى
كىشىلەرنىڭ ئاشكارا قىلىشى ھەزىل ئۇچۇنلا.)

نوكتەكىم مەجنۇن دىگەي، ئىرمەس ئەجەپ ئەتفالدىن،
ئەيلەمەك تەكرار ئول سوزنىيو غەۋغا ئەيلەمەك.
(مەجنۇن بىرەر مەنىلىك سوز قىلىپ قويسا، باللار ئۇنى دوراپ
تەكرارلاپ چۇقوراشسا، بۇمۇ ھەيران قالارلىق ئەمەس.)

كاش ئۇيۇلسە كوز داغىكىم، بىر تاماشا ئەيلەبان،
ئاندىن ئولدى مىڭ بەلا جانىمغە پەيدا ئەيلەمەك.

(بىر قاراپ جېنىمغا مىڭ بالا تېپىۋالغاندىن كۆرە، كوز قارىچۇغۇمنىڭ ئويۇلغىنى ياخشى ئىكەن.)

بۇ بەلالاردىن زەمانى قارىغ ئەيلەر دەيرىئارا،
ئوزنى بىردەم كىمسە مەستى جامۇ سەھبا ئەيلەمەك.
(كىمكى ئوزىنى بىردەم قىزىل مەي بىلەن مەس قىلسا،
جاھاندىكى بۇبالالاردىن ئوزىنى بىردەم نېرى قىلدۇ.)

مۇنچە كويمەك ئىشقىدىندۇر، ئەي نەۋائى، ئەشكدىن
سۇ ئۇرۇپ تەركىن كېرەك ھەقدىن تەۋەللا ئەيلەمەك.
(ئەي ناۋايى، بۇ كويۇش ئىشقدىن پەيدا بولغان، شۇڭا ئۇنى
خۇداغا يېلىنىپ كوز يېشىدىن سۇچىچىپ ئوچەرگىن.)

تەرك ئىشق ئەتتىم، مېنى ئىشق ئەھلى خەيلىدىن سۈرۈك،
چىقماسام، تەئنو جەفا تاشىن باشىمغە ياغدۇرۇك.
(ئىشقتىن ۋازكەچتىم، مېنى ئاشقلار ئارىسىدىن ھەيدىۋېتىڭلار،
كەتمىسەم تەنە ـ جاپا تاشلىرىنى بېشىمغا ياغدۇرۇڭلار.)

بەلكى بوينۇم باغلابان ئۇششاق ئىبرەت ئالغالى
ئىشق مولكى تورت بازاردە سودرەب كەزدۇرۇك.
(بەلكى ئاشقلارغا ئىبرەت بولسۇن ئۈچۈن، بوينۇمدىن باغلاپ،
ئىشق شەھرىنىڭ توت كوچىسىدا سورەپ ئايلاندۇرۇڭلار.)

بۇيلە رەسۋالىغ بىلە تارتىڭ بەلا مەيدانىغە
ھەر ئوقۇبەت بىرلەكىم ئىمكانى باردۇر ئولتۇرۇك.
(ئاشۇنداق رەسۋا قىلىپ، بالا مەيدانىغا ئېلىپ چىقىپ،
ئازاپ ـ ئوقۇبەت بولسىلا كورسۇتۇپ ئولتۇرۇڭلار.)

غۇسسە دەشتىدىن ئوتۇن تاشىب، تامۇغدىن ئوت ئۇرۇب،
سالىبان مەن خامنىڭ جىسمىن ئول ئوتقە كويدۇردۇك.
(قايغۇ چاڭگىلىدىن ئوتۇن، دوزاقتىن ئوت ئېلىپ كېلىپ، ئىش
كورمىگەن جىسمىمنى شۇ ئوتتا كويدۇرۇڭلار.)

چۈنكى كۈل بولدۇم ئېسەردە ھەجردەشتى سەرسەرى،
ئاۋۇچ ـ ئاۋۇچ ئالىبان ئول كۈلنى كوككە ساۋۇرۇك.

(كۆلگه ئايلانسام هىجران دەشتىدىن بوران چىققاندا بۇ كۆلنى ئوچۇملاپ سورۇپ، كوككه ئۇچۇرۇۋاتىدۇ.)

ساۋۇراردا دوست جەۋرىن لەۋھەم ئىچره دەرج ئىتىب،
دوستلار بىدادو زۇلمىن ھەم ئايالغۇ كەلتۈرۈڭ.
(سوروش ۋاقتىدا تاختىيىمغا دوستلارنىڭ جەۋرىنى قەيت قىلىپ،
ھەم دوستلارنىڭ جەۋرى-زۇلمى توغرىلىق ناخشا ئېيتىڭ.)

بۇيلەھالىم كورگەچ ئەي ئىشق ئەھلى ھەردەم يۇز بەلا
يەتسە ئىشق ئايىنى تۇتماقنى كوڭۈلدىن تىندۇرۇڭ.
(ھەي ئاشىقلار، ئاشۇ ھالىمنى كورگەندىن كېيىن ھەرنەپەستە
يۇز بالا كەلتۈرىدىغان ئىشق يوسۇنىنى تۇتۇشتىن كوڭلىڭىزنى
قايتۇرزۇڭ.)

دوستلار مەن ئىشقنى تەرك ئەيلەگەن بەدىمەرنى
ھەر باھانە بىرلە مەن كويگەن مەھەلغە يەتكۈرۈڭ.
(دوستلار، مېنى مۇھەببەتتىن كەچتۈرگەن شەپقەتسىزنى
بىر باھانە بىلەن مەن كويگەن يەرگە ئىلىپ كېلىڭلار.)

گەرچە مەن بولدۇم رىزا، بارى ئۇياتلىق روھۇمە،
بادپايى سەيرىدىن جەننەت نەسىمى يەتكۈرۈڭ.
(مەن رازى بولسامۇ، ھەممىسى روھىم ئۇچۇن ئۇياتلىق، ئۇچقۇر
ئاتتەك تېز سەير قىلىۋاتقان جەننەت شامىلىنى يەتكۈزۈڭلار.)

ئىشق دەشتىدە نەۋا كوپتۇر نەۋائىدەك بىرەۋ
كىم كىزەر ئاندا، ئانى يۇز مىڭ بەلاغە تاپشۇرۇڭ.
(ئىشق دەشتىدە نېسىۋە كوپ، ناۋايىدەك بىرسى شۇ دەشتنى
كېزىدىغان بولسا، ئۇنى يۇز مىڭ بالاغا تاپشۇرۇڭ.)

گەر جەفا قىل، گەر ۋەفاكىم، دىلستانىم سەن مېنىڭ،
گەر مېنى ئولتور ۋە گەر تىرگۈزكى جانىم سەن مېنىڭ،
(جاپا قىلساڭمۇ ۋاپا قىلساڭمۇ، بەربىر سەن مېنىڭ مەھبۇبەم،
ئولتورسەڭمۇ، تىرىلدۈرسەڭمۇ بەربىر، سەن مېنىڭ جېنىم.)

خاھى رەئنا قەد بىلەن بارغىل يانىمدىن جىلۋىگەر،
خاھى كەل قاشىمغەكم، سەرۋى رەۋانىم سەن مېنىڭ.
(مەيلى گۈزەل قەددىڭ بىلەن جىلۋە قىلىپ يېنىمدىن كەتسەڭمۇ
مەيلى، يېنىمغا كەلسەڭمۇ، بەربىر سەن مېنىڭ گۈزىلىم.)

كۆڭلۈم ئىچرە سەن سەنۇ ئىشقىڭ، نەدەي ھالىم ساڭا،
چون بۇ يەڭلىغ مەھرەمى رازى نىھانىم سەن مېنىڭ.
(سەن ۋە سېنىڭ ئىشقىڭ كۆڭلۈمنىڭ ئىچىدە، سەن ئىچكى
سىرلىرىمغا شۇنچە يېقىن تۇرساڭ، ساڭا نىمەدەپ ھالىمنى ئېيتـ
مەن.)

جىلۋە ئەيلەب ھەر زەمان ئەفغانۇ ئاھىم قىلما ئەيب،
ھەم سەن - ئوق چۈن بائىسى ئاھۇ فىغانىم سەن مېنىڭ.
(جىلۋە قىلىپ ھەمىشەم مېنىڭ ئاھ - پىغانىمنى ئەيىپلىمە، چۈنكى
بۇ ئاھ - پىغانلىرىمنىڭ سەۋەپچىسى پەقەت سەن.)

لەئلىدىن بىر ئىككى سوز مەزكور قىل ئەي خەستەجان،
بارى بۇ بىر ئىككى دەمكىم مىھانىم سەن مېنىڭ.

(ئەي جەراھەتلىك كۆڭۈل، ئۇنىڭ لېۋى توغرىلىق بىر - ئىككى سۆز ئەسلىتىپ ئوت، بۇ چەكلىك ۋاقىت مەن ئۇچۇن غەنىمەت.)

تەلبەلەردىن گەرچە رەد قىلدىڭ مېنى، لېك ئاڭلاغىل،
كىم پەرى رۇخسارەلەردىن تانلاغانىم سەن مېنىڭ.
(تەلۈلەرنىڭ ئېچىدىن پەقەت مېنى رەت قىلدىڭ، لېكىن شۇنى بىلگىنىكى، پەرى روخسارلەر ئېچىدىن تاللىغىنىم پەقەت سەن ئىدىڭ.)

ئولدى مېھرىڭدىن نەۋائى، بۇھەفا دەپسەن ئانى،
ئېرتەگى نازىڭ مىزاجى بەد گۇمانىم سەن مېنىڭ.
(ناۋايى ئىشقىڭدىن ئولدى، بىراق ئۇنى ۋاپاسىز دەپسەن، بۇمۇ سېنىڭ ئەسلىدىكى نازۇك مىجەز، گۇمانخورلىغىڭدىن.)

يار قۇتلۇق يۈزىدىن قالدى چۇ مەھرۇم كۆڭۈل،
تا نىلەر باشىمغە كەلتۈرگۈسدۇر شۇم كۆڭۈل.
(كۆڭۈل يارنىڭ قۇتلۇق يۈزىدىن مەھرۇم بولۇپ قالدى،
بۇ شۇم كۆڭۈل بېشىمغا نىمىلەرنى كەلتۈرەر؟)

ياربارىدى، كۆڭۈل ئاندىن بۇرۇن ئىتتى، گويا
ھەرنىمە ياردىن ئەيلەب ئىدى مەلۇم كۆڭۈل.
(يارگەتتى، ئۇنىڭدىن بۇرۇن كۆڭۈل يۈتتى، كۆڭۈل يارتوغرىلىق
ھەرنەرسىدىن خەۋەردار ئوخشايدۇ.)

دەۋر زۇلم ئەيلەرۇ دەۋر ئەھلىدۇرۇر ئافەتى ھەم
نېچە زالىمغە ئەسىر ئولغۇسى مەزلۇم كۆڭۈل.
(زامان زۇلۇم قىلىدۇ، زامانداشلار ئاپەت كەلتۈرۈدۇ،
بوزەك كۆڭۈل تالاي زالىمغا ئەسىر بولىدۇ.)

رەھمەت ئول كافىرى قاتىلغەكى، بىداد چاغى
رەھم قىلماس نېچەكىم بارئىسە مەرھۇم كۆڭۈل.
(ئۇ رەھىمسىز قاتىلغا رەھمەت، ئۇ زۇلۇم سالغاندا، قانچە
ئېچىنىشلىق بولسىمۇ، ئۇنىڭغا رەھمى قىلمايدۇ.)

غۇنچە ئاغزى ئار ۋەھم ئەتسە ئول ئاينى ئاغزىن
تاپقۇسى دائىرەئى نوقتەئى مەۋھۇم كۆڭۈل.

(غۇنچە ئاغزى ئۇ ئايىنىڭ ئاغزى خىيالىدا پەرەز قىلسا، خىيالىغا يۇمۇلاق بىر دائىرە كېلىدۇ.)

كوپ ۋەفا ئىستەدى تاپمادى ئەلدىن گويا
كىم ۋەفادەك ئۇزىنى ئەيلەدى مەئدۇم كوڭۇل.
(كوڭۇل كىشلەردىن شۇنچە ۋاپا ئىزلەپ تاپالماي، ئۇزىنى خۇددى شۇ ۋاپادەك يوقاتتى.)

يارمەۋزون قەددى ۋەسفىغە نەۋائى يەڭلىغ
نەزم جەۋھەرلىرىنى قىلغۇسى مەنزۇم كوڭۇل.
(كوڭۇل يارنىڭ كېلىشكەن قەددىنى تەسۋىرلەش ئۈچۈن ناۋايىغا ئوخشاش نەزمە جەۋھەرلىرىنى تىزدى.)

تۇنۇ - كۇن ئول ئاي خەيالى بىرلەمەن ئاشوقتە ھال،
بىر خەيال ئەيلەب مەنى شەيداۋۇ ئەلگە يۇز خەيال.
(مەن كىچە - كۇندۇز ئۇ ئاينىڭ خيالىدا پەرىشان، مەن
شەيدانىڭ بىر خيال قىلىشى، كىشىلەرنى يۇز خيالغا سالىدۇ.)

تاڭدىن ئاقشامغە غەم تاغىن قازىب فەرھاد ۋەش،
كىچە تاڭ ئاتقۇنچە دەشت ئۇزرەكىزىب مەجنۇن مسال.
(ئەتىدىن - كەچكىچە غەم تېغىنى پەرھاتتەك قېزىپ چىقمەن،
كىچىسى تاڭ ئاتقىچە مەجنۇندەك چول كېزىمەن.)

ئالەم ئەھلى ئاھو نالەم ئىستمائىدىن مەلۇل،
كوڭلۇمە ئالەم ئىلى بىدادو زۇلمىدىن مەلال.
(كىشىلەر مېنىڭ نالە - زارىمنى ئاڭلاشتىن تويدى، مېنىڭ
كوڭلۇم كىشىلەرنىڭ جەۋرى - زۇلمىدىن تويدى.)

قىلماغان جۇرمۇمغە تارتىب چەرخ تىغى ئىنتىقام،
بۇ بەلاغە چارە تاپماقتە تاپىلماس ئېھتىمال.
(قىلمىغان گۇناھىم ئۇچۇن پەلەك تىغ تارتىپ ئىنتىقام ئالماقچى،
بۇ بالاغە چارە تېپىشنىڭ ئېھتىمالى يوق.)

مەن بەلاكەشمەن، ماڭا بەزم ئىچرە ھىجران زەھرى بەس،
ساقىيا، ئەيشو نشان ئەھلىغە تۇت جامى ۋىسال.

(ئەي ساقى، ۋسال جامىنى ھۇزۇر - ھالاۋەتتىكىلەرگە تۇت. مەن بالاغە تورەلگەنگە بەزمىدە ھىجران زەھىرى بەرسەك يېتەرلىك.)

مەھرەسمەن، ئەي كۆكۈل، دەۋران ئېلىدىن ئىستەمە،
ئول قۇياشقە ئىگە كىم يەتمەي كەمال، ئولمىش زەۋال.
(ئەي كۆكۈل، مەھرۇ - ۋاپا يوسۇنىنى زامان ئەھلىدىن ئىزلىمە، قۇياشمۇ ئورلەۋەمەي، ئاخىرى ئولتۇرۇپ كېتىدىكەن.)

گەرنەۋائى تەلبەرەب جەۋرىگدىن ئەيتتى: ئەي پەرى،
ئول نېچەكىم ئىشق ئارا باردى يامان، سەن ياخشى قال.
(جەۋرىگدىن مەجنۇن بولغان ناۋايى شۇنداق دەيدۇ: ئەي پەرى، ئۇ - ئىشق ئارا بەك يامان ئەھۋالدا كەتتى، ئەمما سەن ياخشى قال.)

ياغلىغىڭ، ئەيكىم، تىكەرسەن ئىگنە مىژگانىمنى قىل،
نەقش ئېتەردە تارىن ئانىڭ رىشتەئېرە جانىمنى قىل.
(ئەي كىشى، ياغلىغىڭنى تىكمەكچى بولساڭ، كىرپىگىمنى يىگنە
قىل، ئۇنىڭغا گۈل چەكمەكچى بولساڭ جېنىمنىڭ رىشتىسىنى يىپ قىل.)

ئىستەسەڭ تارىن قىزىل، ياخودقارا قىلماققە رەڭ،
كوز قاراسىن ھەل قىلىب، كوزدىن ئاقار قانىمنى قىل.
(يىپىنى قىزىل، ياكى قارارەڭگە بويىماقچى بولساڭ، كوز قارچۇغىمغا
ياكىكوزدىن ئاققان قانلىق يېشىمغا ئارىلاشتۇرغىن.)

گەردىسەڭ ھەريان قىزىل گۈللەر قىلاي سەنئەت ئاڭا،
كوكسۇم ئاچىب، تازە قانلىغ داغى ھىجرانىمنى قىل.
(ئەگەر ئۇيەر - بۇيېرىگە قىزىلگۈل چېكىپ زىننەت بېرەي دىسەڭ،
كوكسۇمنى يېرىپ، ھىجران زەخمىنىڭ قانلىرىنى ئىشلەت.)

غۇنچەلەر گۈل يانىدا ئەگمەك تەخەييۇل ئەيلەسەڭ،
ئاڭا نەسىخەت كوڭۈل ئاتلىغ زارھەيرانىمنى قىل.
(گۈل يېنىدا ئېگىلىپ تۇرغان غۇنچىلەرنى چەكمەكچى بولساڭ،
ئۇنىڭغا مۇڭلۇق، ھاڭ - تاڭ كوڭلۇمنى نۇسخە قىل.)

گەردىسەڭ ھەريان پەرى شەكلىن نەمودار ئەيلەيمن،
ۋەھ، نى نەۋئى ئەيتاي، ۋەلى مەنزۇر جانانىمنى قىل.

(ئەگەر ئەتراپىدا پەرى سۈرەتسىنى كورسەتمەكچى بولساڭ، ئاھ، نىمە دەپ ئېيتاي، پەقەت گۈزەل جانانىمنى كورسەت.)

قىلساڭ ئول ياغلىغ ئىلە بىر شەھرھەم يازماق ھەۋەس،
ئاندا ھەريان نەقش بۇ نەزمى پەريشانىمنى قىل.
(ئەگەر شۇ ياغلىققا بىرەر شەھر يېزىشنى خالساڭ، ئۇنىڭغا بۇ پەريشانلىق نەزمەمنى نەقش قىلىپ چەككىن.)

ئەي نەۋائى، كىمكى بۇ ياغلىقنى تىكسە يار ئۈچۈن،
مۇزدەجانىم جەۋھەريۇ نەقدى ئىمانىمنى قىل.
(ئەي ناۋايى، كىمكى ياريم ئۈچۈن مۇشۇنداق ياغلىق تىكسە، سۈيۈنچىسىگە جېنىمنىڭ جەۋھىرىنى - ئىمانىمنىڭ غەزنىسىنى بەر.)

هالنى هەرنەچە كىم ئەلدىن نىھان ئەيلەر كۆڭۈل،
سىزنى ساغىنغان ساڭا بىخود قىلغان ئەيلەر كۆڭۈل.
(كۆڭۈل ئوز هالنى كىشىلەردىن شۇنچە يوشۇرۇدۇ، سىزنى
سېغىنغانسېرى كۆڭۈل ئوزىنى بىلمەي پىغان چېكىدۇ.)

هەرنەچە كىم ياشۇرۇرمەن زار ئىشقىڭ خەلق ئارا،
بىر مەھەلسىز ئاھ ئىلە بارىن ئايان ئەيلەر كۆڭۈل.
(خەلق ئىچىدە ئىشقىڭ سىرىنى شۇنچە يوشۇرۇمەن، بىراق
كۆڭۈل تۇيۇقسىز بىر ئاھ بىلەن هەممىنى ئاشكارىلاپ قويىدۇ.)

مەي تەرەشتۇھ ئەيلەگەندەك چاك بولغان سىنەدىن،
زەخمىدىن خۇنابەسىن هەردەم رەۋان ئەيلەر كۆڭۈل.
(كۆڭۈل چاك بولغان باغرىم زەخمىدىن خۇددى مەي تامچىلاپ
ئاققاندەك داۋاملىق قان ئاققۇزۇدۇ.)

قەسد ئېتەر كۆڭلۈمكى ئالغاي لەبلەرىڭدىن كامى دىل،
ئەمدى تەھقىق ئەيلەدىمكىم قەسدى جان ئەيلەر كۆڭۈل.
(كۆڭلۈم لەۋلىرىڭدىن بەھرى ئېلىشنى قەستلەيتتى، ئەمدى شۇنى
جەزمەنلەشتۇردىمكى، كۆڭلۈم جېنىمنى قەستلەيدىكەن.)

كوز كورەر يۇزۇڭنىيۇ كۆڭلۈم مېنى رەسۋا قىلۇر،
زارئېتەر كۆڭلۈمنى كوز، باغرىمنى قان ئەيلەر كۆڭۈل.

(كوزۇم يۇزۇڭنى كورۇش بىلەنلا كۆڭلۈم مېنى رەسۋا قىلىدۇ،
كوزۇم كۆڭلۈمنى ئازاپلايدۇ، كۆڭلۈم باغرىمنى قان قىلىدۇ.)

شوئلەئى گۈگىرد كورگۈزدى قەزا كويدۇرگەلى،
دەردى ئىشق ئەھلىن بۇ كىم گەردۇن گومان ئەيلەر كۆڭۈل.
(تەقدىر كويدۇرۇش ئۈچۈن گوگوت چاقمىغىنى چاقناتتى،
كۆڭۈل ئاشىقلارنىڭ دەردىنى تەقدىرنىڭ ئىشى دەپ ئويلايدۇ.)

ئەي نەۋائى، ئەۋۋەل ئول نامەربانىمغە ئۈچراتۇر،
كىمنىكىم مەن بىنەۋادەك ناتەۋان ئەيلەر كۆڭۈل.
(ئەي ناۋايى، كۆڭۈل، كىمنى بولمىسۇن، ئاۋال كويۇمسزلەرگە
گىرىپتار قىلمىپ، مەن بىچارىگە ئوخشاش كېسەلچان قىلىدۇ.)

ئۇرارمەن كوكسۈمە تاشلارغەم ئەتكەچ قەسدى جان ھەردەم،
قاقارمەن بۇئىشكىنكىم، ئېتەر بىر مېھمان ھەردەم.
(غەم جېنىمغا قەست قىلغانلىغى ئۈچۈن كوكسۈمگەتاش ئۇرىمەن،
مېنى مېھمان قىلارمىكىن دەپ بۇ ئىشكىنى تىنماي قاقمەن.)

ئولۇك تاپىپ بۇزۇغ ئىچرە مەنى مەجنۇنغە گويا جۇغز
نەۋاھى ئەھلىن ئاگاھ قىلغالى تارتار فىغان ھەردەم.
(ھوقۇش مەن مەجنۇننى بۇ ۋەيرانلىق ئىچىدە ئولگەن دەپ
ئويلاپ، ھەممىگە خەۋەر بېرىش ئۈچۈن ھەمىشەم پەريات كوتىرىدۇ.)

ھەمانا تۇفراغىمنى لەئلىگۇن قىلماققەدۇر، بۇ كىم
كېلۇر باغرىم شىگافىدىن لەبىك شەۋقىدە قان ھەردەم.
(تۇپرىغىمنى قىزىل رەڭگە بويىاش ئۈچۈن لېۋىڭنىڭ ئىشـ
تىياقىدا باغرىم يېرىقلىرىدىن تىنماي قانلار ئاقىدۇ.)

مەگەر مەجنۇن كوكۈلگە ھەردەم ئەيلەر ئول پەرى جىلۋە،
يوق ئېرسە نېۋچۈن ئوزىدىن بارۇر بۇ ناتەۋان ھەردەم.
(بۇ مەجنۇن كوكۈلگە ئۇ پەرى ھېمىشە جىلۋە قىلىدۇ، بولمىسا
بۇ بىچارە نىمە ئۈچۈن تىنماي ئوزىدىن كېتىپ قالىدۇ.)

ئاچار گويا سەبا ئول گۈل يۇزىدىن ھەرزەمان بۇرقە،
بۇ كىم بىر فىتنە بىرلە قوزغالۇر ئەھلى زەمان ھەردەم.

(تاڭ شامىلى ھەمىشە ئۇ گۈلنىڭ يۇزىدىكى پەردىنى ئېچىۋېتىدۇ، شۇ سەۋەپتىن كىشىلەر لەززىگە كېلىدۇ.)

ساۋۇغ ئاھىم بۇرودەت سالدى ئالەم ئىچرە قىش ئېرمەس،
بۇلۇت يوق، دۇدى ئاھىمدىن كورۇنمەس ئاسمان ھەردەم.
(ئالەمنى مۇزلىتىۋەتكەن قىش ئەمەس، بەلكى مېنىڭ سوغاق ئاھىم، ئاسماننى قاپلاپ كەتكەن بۇلۇت ئەمەس، بەلكى ئاھىمنىڭ تۈتۈنى.)

كېرەك بىردەم قەدەھكىم، مەي سۇيى ھەرلەھزە قايتارغاي،
بۇكىم دەۋران جەفاسىدىن يېتەر ئاغزىمغە جان ھەردەم.
(ھەردائىم زامان جاپاسىدىن جان ئاغزىمغا كېلىپ قالغان چاغدا، بىر پەس قەدەھ كېرەك، چۈنكى مەي جانىنى جايىغا قايتۇرۇدۇ.)

بۇ مەنزىلدىن ساڭا يول ئەزمىغە بائىسدۇرۇر بۇكىم،
يېتەر بىر كارۋان ھەردەم، ئوتەر بىر كارۋان ھەردەم.
(بىر كارۋان كەلسە، بىر كاۋان كېتىدۇ، بۇ مەنزىلدىن سەپەرگە ئاتلىنىشىڭنىڭ سەۋىۋىمۇ ئەنە شۇنداق.)

دەمادەم جەۋر ئىلە بۇزدۇڭ نەۋائى كوڭلىن ئانداقكىم،
بۇزۇلغاي مۇلك گەر زۇلم ئەتسە شاھى كامران ھەردەم.
(پادىشا زۇلۇم سالسا يۇرت ۋەيران بولغاندەك، ئۇزلىكسىز ھوكۈمران جەۋرسىلىپ ناۋايىنىڭ كوڭلىنى ۋەيران قىلىۋەتتىڭ.)

ئەيلەدىم ئەزمى سەفەر ئەيلەي دىبان ئىشق ئوتى كەم،
ئول خۇد ئەفزۇن بولدى ھەرمەنزىل دىمەيكىم، ھەرقەدەم.
(ئىشق ئوتى پەسەيسۇن دەپ سەپەرگە چىققان ئىدىم،
ھەرمەنزىلدە ئەمەس، ھەرقەدەمدە بىر ئورلەپ تۇردى.)

قايسى مەنزىل، نى قەدەم، ھەردەمكى ئوردۇم يول ئارا،
غەم سىپاھى خەيلى كورگۇزدى ئول ئوتتىن بىر ئەلەم.
(يول بويى، ھەر بىر مەنزىل، ھەربىر قەدەم، ھەربىر نەپەستە
غەم لەشكەرلىرى ئوتلۇق بايرىغىنى پۇلاڭلىتىپ كەلدى.)

سەيركىم دەرلەر كەم ئەيلەر ئىشقىنى، ئەي رەفىق،
كىم جاھان ئاۋارەسى بولدۇم، غەلەت چىقتى بۇ ھەم.
(سەيرقىلسا ئىشق دەردى ئازىيىدۇ دىيىشدىكەن، ئەي دوستۇم،
مەن جاھان ئاۋارىسى بولدۇم، ئۇ گەپمۇ توغرا چىقمىدى.)

ھەجرۇادىسغە قىلماڭ ئەزم ئاشقلاركى، بار
ھەر خەسى بىر تىغى مەھنەت، ھەرتاشى بىر كوھى غەم.
(ئەي ئاشقلار، ھىجران دەشتىگە قەدەم باسماڭلار،
ئۇنىڭ ھەر بىر گىياسى بىر جاپا تىغى، ھەر بىر تېشى بىر
قايغۇتېغى.)

كويىنىڭ دىۋارى ئۇستۇمگە يىقىلسا ياخشىراق،
ئاندىن ئايرو جىلۋەگاھىم بولغۇچە ئەۋجى ھەرەم.

(ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ يايرايدىغان يېرىم ھەرەمنىڭ تورى بولغاندىن كورە، ئونىڭ كوچىسىنىڭ تېمى ئۈستۈمگە ئورۇلگىنى ياخشىراق.)

ئىشق ئىلە تاپتىم ئەدەم سەھراسىدىن مۇلكى ۋۇجۇد،
ئاشىق ئولدۇم دەرد قىلغۇنچە ۋۇجۇدۇمنى ئەدەم.
(ئىشىق يولىدا يوقۇلۇش سەھراسىدىن ۋۇجۇد مولكىنى تاپتىم،
دەرت ۋۇجۇدۇمنى يوق قىلغۇچە ئاشىق بولدۇم.)

كوپ خىرەد خەتتىن نەۋائى ساڭا چەكمە، ئەي رەفىق،
كىم ئاڭا كىلكى قەزا ئاشىقلىق ئەيلەپتۇر رەقەم.
(ئەي دوستۇم، ناۋايى ئۇچۇن ئېقىل خېتىنى پۈتمە،
چۈنكى تەقدىر ئۇنىڭغا ئاشىقلىقنى پۈتكەن.)

موۋاپىق كەلدىلەر بولمىش مەگەر نەۋرۇز ئىلە بەيرەم،
چەمەن سەرۋى ياشىل خىلئەت مېنىڭ سەرۋەۋانىم ھەم.
(نورۇز بىلەن بايرام تەڭ كېلىپ بەكمۇ جايىدا بولدى،
چىمەندىكى سەرۋىمۇ، مېنىڭ سەرۋى بويلىغىمۇ يېشىل كىيىم كېيىپتۇ.)

چەمەن سەرۋى قالىب ھەيران، مېنىڭ سەرۋىم قىلىب جەۋلان،
ئانىڭ شەيداسى بىر دېھقان، مۇنىڭ شەيداسى يۈز ئالەم.
(مېنىڭ سەرۋى بويلىغىم جەۋلان قىلسا، چىمەن سەرۋىسى ھەيران قالىدۇ، ھەيران قالغۇچىغا دېخان شەيدا، جەۋلان قىلغۇچىغا جىمى ئالەم...)

چەمەن سەرۋى قالىب بىبەر، مېنىڭ سەرۋىم بولۇپ دىلبەر،
ئانى يەل ئەيلەبان مۇزتەر، بۇيەلدىن سەكرەتىب ئەدھەم.
(چىمەن سەرۋىسى مۇددىن قالدى، مېنىڭ سەرۋىم دىلبەر بولدى، شامالدىن ئالدىنقىسى شۇمشىيدۇ، كېيىنكىسى دۇلدۇلدەك چاپچىيدۇ.)

قونۇپ ئول سەرۋ ئوزە بولبۇل، چېكىپ گۇل شەۋقىدىن غولغۇل،
بۇ سەرۋ ئوزرە ئاچىلىپ گۇل، ئوڭا تەردىن توشۇپ شەبنەم.
(ئەۋۇ سەرۋىگە بولبۇل قونۇپ، گۇل ئىشقىدا پەريات كۆتۈرۈدۇ، مۇنۇ سەرۋ ئۇستىدە گۇل ئېچىلىپ، يۈزىدە ئۇنچىدەك شەبنەم يالتىرايدۇ.)

قەلب ئاھم ساری پەرۋا، بۇيان مەيل ئەتمەدىڭ قەتئا،
سەبادىن ئەي قەدى رەئنا، بولۇر ھەم سەرۇ گەھ گەھ خەم.
(ئاھىمغا ئىتتۇار بېرىپ، بۇ تەرەپكە زادى ئىگىلەي دىمىدىڭ،
ئەي گۈزەل قامەت، تاڭ شامىلى چىقسا سەرۋىمۇ بەزەن
ئىگىلىدىغۇ.)

بۇ باغ ئىچرە مەي ئەي ساقى، كى بارمەن ئەسرۇ مۇشتاقى،
كى ئاندا سەرۇ ھەم باقى ئەمەس، گۈل ئەھدى ھەم مەھكەم.
(بۇ باغ ئىچىدە ساقى بار، مەن ئۇنىڭ ئەڭ خۇشتارى،
بۇ باغدىكى سەرۋى مەڭگۈلۈك ئەمەس، گۈلنىڭمۇ ۋەدىسى
چىڭ ئەمەس ئىكەن.)

نەۋائى، كويىن ئەت مەنزىل، يۈزۇ قەددىغە بول مايىل،
كى باغ ئەتمەس سېنى خۇش دىل، گۈلۇ سەرۇ ئەيلەمەس خۇررەم.
(ناۋايى ئۇنىڭ كوچىسىدىن مەنزىل تۇتۇپ، يۈزى ھەم قەددىگە
ئىگىل، چونكى باغ سېنىڭ كوڭلۇڭنى ئاچالمايدۇ، گۈل ۋە
سەرۋى خۇش قىلالمايدۇ.)

نىتاڭ گەر موھلىك ئولسە دۇدى ئاھم ئىمتىدادى ھەم،
كى بىر ھىجران تۇنىچە باردۇر ئانىڭ بەد سەۋادى ھەم.
(ئاھىم تۇتۇنىنىڭ يېيىلىشى قورقۇنۇشلۇق بولسا، ھەيران بولماڭ،
ۋەھالەنكى، ئۇنىڭ قارائغۇلىغى ھىجران كېچىسىدەك قارا.)

ئەگەر بىردەم ئۇنۇتسام ئانى، ھەقدىن ئىستەرەم ئولمەك،
ئەگەرچە ئولتۇرۇر ھەردەم مېنى بىدىلنى يادى ھەم.
(ئەمما ئۇنى بىردەم ئۇنۇتسام، خۇدادىن ئولۇم تىلەيمەن،
ئۇنى ئەسلەش مەن زەئىپنى ئولتۇرسمۇ مەيلى.)

تۇگۇلمىش زۇلفىڭا لىكىن يۇز ئاچساڭ ئاچىلۇر كۆڭلۇم،
سېنىڭ ئاللىڭدۇر ئول تەلبە بەندىيۇ كۇشادى ھەم.
(چېچىڭغا باغلانغان كۆڭلۇم يۇزۇڭنى ئاچساڭ بوشايدۇ،
بۇ تەلۇنىڭ بەنت بولۇشمۇ، ئازاتلىققا چىقىشمۇ ساڭا باغلىق.)

ھەياتىم نەخلىنى ھەجرىڭدە ئەشكىم سۇيى چۇن يىقتى،
مەدەد قىلدى نىگۇن ئەيلەردە ئاھىم تۇندبادى ھەم.
(ھاياتىم كوچىتىنى ھىجرىڭدا توككەن كوز يېشىم يىقتتى،
ئۇنى يىقتتىش ئۇچۇن ئاھىم بورانمۇ بولاشتى.)

ئۇقۇبەتلەر بىلە ھەجردە ئولتۇرسەڭ مېنى، ئەي ئىشق،
جەھان ئەھلى ئارا ئىبرەت ئۇچۇن يەتكۇر مۇنادى ھەم.

(ئەي ئىشق، ھىجرانلىقتا مېنى ئازاپلاپ ئولتۇرسەڭ،
خەلقى ئالەمگە ئىبرەت بولسۇن دەپ جاكاچى سال.)

كېرەكمەس ئىززە بولماق شاھىدى دەۋلەت باش ئىندۇرسە،
كى پۇرخەملىق ئېرۇر ئانىڭ سالامى، خەيرىبادى ھەم.
(ماڭا دولەت گۇزىلىنىڭ باش ئېگىشى بىلەن ئىززەت تېپىش
لازىم ئەمەس، ئۇنىڭ سالامى ھەم "خەير خوش" لىرى كىشنى
مۇكچەيتىۋېتىدۇ.)

مېنى زوھد رىيا ساری چۇ تەرغىب ئەتتىڭ ئەي زاھىد،
سەلاھى بار ئېسە زاھىردۇرۇر ئانىڭ فەسادى ھەم.
(ئەي زاھىد، مېنى تەركى دۇنيالىق بىلەن رىياكارلىققا دەۋەت
قىلىۋاتسەن، ئۇنىڭ پاكلىغى بار بولسىمۇ، بۇزۇقچىلىغىمۇ ئايان.)

نەۋائى ئېگىنىگە قۇيدۇڭ سەبۇ ئىچمەككە دەير ئەھلى،
بۇ ئېردى ئومرلار ئەي مۇغبەچە ئانىڭ مۇرادى ھەم.
(ئەي مۇغبەچە، ئىچەرمەنلەر ئۈچۈن ناۋايىنىڭ بوينىغا مەي
كوزىسىنى ئېسىپ قويۇپ ياخشى قىلدىڭ، ئۇنىڭ ئومۇربويى
ئارزۇسى موشۇ ئىدى.)

نى ئۇچۇن تەركى مۇھەببەت قىلدى ماھىم، بىلمەدىم،
بۇ غەزەبكىم ئەيلەدى ماھىم، گۇناھىم بىلمەدىم.
(بىلمىدىم، ئاي يۈزلۈگۈم نىمە ئۈچۈن مۇھەببەتتىن كەچكەندۇ،
مۇنچە، ئاچچىقلانغىدەك نىمە گۇنا قىلغاندىمەن؟)

ئاشىق ئولدۇم ياردىن تاپقاي دىبان كۆگلۈم ۋىسال،
ھەجر بۇ يەگلىغ بولۇرنى كىمنەخاھىم، بىلمەدىم.
(يار ۋىسالىنى تاپاي دەپ ئاشىق بولۇبدىم، ھىجرانلىق
مۇنداق ئۇچ ئالىدىغانلىغىنى بىلمەپتىمەن.)

يار كويى ئىچرە ئىتتى زار كۆگلۈم ئاھىدىن،
قايدا توشكەنى بۇ يەلدىن تەركى گاھىم، بىلمەدىم.
(يار كوچىسىدا ئاھ ئۇرۇۋۇبرىپ، بىچارە كۆگلۈم يوقالدى،
بىلمىدىم بۇ سەرسان شامالدا ئۇچۇپ نەگە چۈشكەندۇ.)

ئىشق بوستانىغە كىرگەندە ھەۋايى قۇش كەبى
سۇنبۇلى زۇلفى بولۇرنى دامى راھىم، بىلمەدىم.
(ئىشق بوستانىغا قۇشتەك ئۇچۇپ كىرىۋىدىم، بىراق يولۇمدا
ئۇنىڭ سۇمبۇل چېچىنىڭ توزاق ئىكەنلىگىنى نەدىن بىلەي.)

ئەقلۇ ھوشۇ سەبرىم ئىتتى كورگەچ ئول كىرپىك سەفىن،
بىر - بىر ئولماغنى قارا كورگەچ سىپاھىم بىلمەدىم.

(ئۇنىڭ سەپ تارتقان كىرپىكلىرىدىن كورۇش بىلەن ئەقىل - ھۇشۇم، سەۋىر - تاقىتىم يوقالدى، بۇ قارا ياۋغا ئۇچراپ لەشكەرلىرىمنىڭ بىر - بىرلەپ ئولۈپ كېتىشىنى بىلمەپتىمەن.)

كىرمەگونچە دەير ئارا تىنىچ ئولمادىم، تۇت بادەكىم،
غۇسسەدىن بۇ قەلئە ئىركەننى پەناھىم، بىلمەدىم.
مەيخانىغا كىرمىگىچە ئارام تاپالمىدىم، مەي تۇتقىن، بۇ
قايغۇدىن پانا تاپىدىغان قەلئە ئىكەنلىگىنى بىلمەپتىمەن.)

ئەي نەۋائى، بۇيلە قىلغان روزگارىمنى قارا
ھەجرىشامى ئىبرىدى ياخۇد دۇدى ئاھىم، بىلمەدىم.
(ئەي ناۋايى، بىلمىدىمكى، روزگارىمنى بۇنچىلىك قارا
قىلغۇچى ھىجران كېچىسىمىدۇ، ياكى ئاھىم تۇتۇنلىرىمدۇ؟)

نەچچە كۈندۈركى خەبەر تاپمامىشام سېيمبەرىمدىن،
نى ئەسەردۇر خەبەرىمدىن، نى خەبەردۇر ئەسەرىمدىن.
(نەچچە كۈن بولدى، ئۇ كۆمۈش بەدەندىن خەۋەر تاپالمىدىم،
يا خەۋىرىمدىن ئەسەر يوق، يا ئەسىرىمدىن خەۋەر يوق.)

نەزەرىم ئاللىدا ئايسىز كېچەدىن تىرەراق ئولدى،
ھەجر كۈندۈزلەرى تا باردى قۇياشىم نەزەرىمدىن.
(قۇياشىم كورۇنمىگەچكە، جۇدالىق كۈندۈزلىرى كوزۈمگە
ئايسىز كېچىدىنمۇ قاراڭغۇ بولۇپ كورۇندى.)

زەخم قاتىل ئىكەنىن دەرگە ئېرۇر ھەر بىرى بىر يىل،
تىغى ھەجرى قايۇ پەرگالەكى تىلدى جىگەرىمدىن.
(قاتىل زەخمىنى بايان قىلىشتا ھىجران تىغى جىگىرىمنى تىلىپ
قانچە پارچە قىلىۋەتكەن ئىدى، ئۇنىڭ ئەجەللىك يارا ئىكەنلىگىنى
بايان قىلىشتا ھەر بىر پارچىسى ئۇچۇن بىر يىل كېرەك.)

كىلورەم ئاھ ئىلە رەسۋالىغ ئوتى ھەرسارى ساچىب،
ئافىيەت ئەھلى سەلامەت قويۇڭىز رەھگوزەرىمدىن.
(ئاھ ئۇرۇپ، رەسۋالىق ئوتىنى ھەريان چېچىپ كېلىۋاتىمەن،
ئەي ساق كىشىلەر، ئوتەر يولۇمدىن سالامەت كېتىۋېلىڭلار.)

بۇيلەكىم ئول كوزى ئافەت يەنە ئوت جانىمە ئۇردى،
بەرقى ئافەت چاقىلور ئالەم ئارا ھەر شەرەرىمدىن.

(ئۇ ئاپەت كوز جېنىمغا يەنە شۇنداق ئوت چاچتىكى، ھەر بىر ئۇچقۇنىمدىن ئالەمگە ئاپەت چاقمىغى چېقىلىدۇ.)

ئول سۇفەت ئىشقو جۇنۇن تاغى ئىلە دەشتى ئارا ئىتتىم،
كى نى فەرھاد نىشان تاپتى نى مەجنۇن خەبەر بىمدىن.
(ئىشق ۋە جۇنۇنلۇق تاغۇ - دەشتىدە شۇنداق يوقالىدىمكى، يا پەرھات نىشانەمنى، يا مەجنۇن خەۋىرىمنى تاپالمىدى.)

دەھر باغىدا ۋەفا نەخلى ئىكسىپ، بەردى جەفا بەر،
باغبانا، دەكى نى بەر يىگەمەن بو سەمەرىمدىن.
(دۇنيا بېغىغا ۋاپا كوچىتىنى تىكسەم، بەرگەن مۇنسى جاپا بولدى، ئەي باغۋەن، ئېيتقىنا، بۇنداق مۇندىن نىمە بەھرە ئالىمەن؟)

ناسىھا، ئىشقۇ جۇنۇندۇر ھۇنەرىم، تەركى بۇيۇرمە،
ساڭا ئار ئولسا، ماڭا فەخرىدۇرۇر بۇ ھۇنەرىمدىن.
(ئەي نەسىھەتچى، مېنىڭ كەسپىم ئاشقىلىق بىلەن جۇنۇنلۇق، ئۇنىڭدىن كەچ دىمە، بۇنداق كەسپ سەن ئۇچۇن نومۇس بولسا، ماڭا ئېيتىخار.)

ئەي نەۋائى باربان يار، فەنا دەشتىغە تۇشتۇم،
مەگەر ئول قايتسە مەن قايتقامەن بۇ سەپەرىمدىن.
(ئەي ناۋايى، يار قېشىغا باردىمەن دەپ، يوقۇلۇش دەشتىگە كىرىپ قالدىم، ئەگەر ئۇ قايتىدىغان بولسا، مەنمۇ بۇ سەپەرىمدىن قايتاتتىم.)

مۇزەھەب ئەيلەگەن پەيكانلارنىڭ جىسمىم ئارا ھەريان،
دىمە ياش چەكتىكىم، چەكتى زەبانە شۇئلەئى ھىجران.
(كىرپىك ئوقلىرىنىڭ سانچىلىۋېرىپ، جىسمىمنى ئالتۇن ھەل بەرگەن-
دەك قىلىۋەتتى، مەن ياش توككىنىم يوق، ماڭا جۇدالىق ئوتى
يالقۇن چاچراتتى.)

قاچان پەيكان كورۇنگەي ھەجر ئوتىنىڭ شوئلەسى بولسا،
ئانى تارتىپ چىقارماق زەخم ئىچىدىن بارمۇدۇر ئىمكان.
(ھىجران ئوتى لاۋۇلداپ تۇرغان يەردىكى ئوق قاچان كورۇنەر؟
ئۇنى يارا ئىچىدىن تارتىپ چىقىرىۋېلىشنىڭ ئامالى بارمىدۇ؟)

نى تاش ئاتىپ تەنمنى زەخم قىلساڭ، غەمغە قالۇرمەن،
مۇڭا نى باغلاي، ئانى قايدا باغلاي دەپ مەنى ئۇريان.
(تاش ئېتىپ تېنىمنى زەخملەنـدۇرسەڭ، مەن يالىڭـاچ "بۇنىڭـغا
نىمە تاڭاي، ئۇنى قەيەردىن تاڭاي" دەپ غەمدە قالىمەن.)

بەلا دەشتىدە كورگەن ۋەھش مەجنۇننى، مېنى داغى،
خىرەد ئەھلى قاشىدا تەلبە كورگەندەك قالۇر ھەيران.
(ۋەھشى ھايـۋانلار بالا دەشتىدە مەجنۇنـنى ھەم مېـنى كورسە،
ھۇشى بار ئادەمنىڭ قېشىدا ساراڭنى كورگەندەك ھەيران بولىدۇ.)

سوڭەكلەرنى تەنمىدىن بىر-بىر ئايىردى غەمى ھەجرىڭ،
مەھەلدۇر ئىتلارنىڭ ئەيلەسەم كۇلبەم ئارا مىھمان.

(هىجرانىڭ غېمىسى سۈڭگەكلىرىمنى بىر - بىر دىن ئاجرىتىۋەتتى،
مۇشۇنداق ۋاقتىدا ئويۇمدە ئىتلىرىڭنى مېھمان قىلىۋالسام.)

نى‌مەن قالغۇم، نى سەن باقى، زەمانى كەلگىل ئەي ساقى،
قەدەھ دەۋرىنى خۇش تۇتقىل، ۋەفاسىزدۇر بەسى دەۋران.
(ئەي ساقى، مەنمۇ قالمايمەن، سەنمۇ باقى ئەمەس، ۋاقتىدا كەل،
دەۋران ۋاپاسىز، قەدەھنى ئايلاندۇرۇپ تۇرغىنىمىز غەنىمەت.)

فەنا دەيرىدە سائىللىقنى سۈلتانلىقدىن ئارتۇق بىل،
كى ئۇلمەكلىكدە تەڭدۇرلەر ئەگەر سائىل ۋە گەر سۇلتان.
(بۇ تۇگەيدىغان دۇنيادا تىلەمچىلىكنى پادىشالىقتىن ئارتۇق بىل،
بەربىر ئۇلۇم ئالدىدا تىلەمچىمۇ، پادىشامۇ ئوخشاش.)

جەھان ئىچرە كىشىنىڭ چۇن يوقىيو بارى يەكساندۇر،
نى فەرروخ كىمسەدۇر كورگەن جەھان بارۇ - يوقى يەكسان.
(دۇنيادا كىشىلەرنىڭ يوق بولۇشى ۋە بار بولۇشى ئوخشاش
بىر گەپ، جاھاننىڭ بار - يوقىنى ئوخشاش كورگەن بەختىيار
كىشىدۇر.)

نەۋائى ئۇزنى خۇش تۇتكىم، كىشىگە دەھر ئىشى باردۇر،
ئەگەر مۇشكۇل تۇتار مۇشكۇل ۋەگەر ئاسان تۇتار ئاسان.
(ناۋايى، ئۇزەڭنى خۇش تۇت، كىشىلەر زامانىڭ ئىشى بىلەن
مەشغۇل، مۇشكولگە تۇتۇش قىلساڭ مۇشكۇللۇك، ئاسانغا تۇتۇش
قىلساڭ ئاسانلىق تاپسەن.)

یاروُتماس قوُیاش تىره شامىم قاراسىن،
كى بوُ شام ئېتەر تىره ئانىڭ زىياسىن.
(قوُیاش قاراڭغوُ كېچەمنى يوروُتمىدى، بەلكى بوُ
قاراڭغوُلوُق قوُیاشنىڭ نوُرىنى خىرەلەشتوُردى.)

ئاچار شاھ ئوزى بەند قىلغاننى، لىكىن
خەلاس ئەيلەي ئالماس ئوزى موُبتەلاسىن.
(پادىشا ئوزى توُتقوُن قىلغانلارنى بوشتالايدوُ، بىراق،
دوُچكەلگەن بالادىن ئوزىنى ئوزى قوُتوُلدوُرالمايدوُ.)

گەر ئەييوب سەبر ئەتتى توُرلوُك بەلادا،
ۋەلى كورمەدى ھەجر شامىن بەلاسىن.
(ئايوُپ پەيغەمبەر ھەرخىل بالاغا قالسىمۇ سەۋىر قىلالىدى، بىراق
ئوُ ھىجران كېچىسىنىڭ بالاسىنى كورگەن ئەمەس ـ دە.)

بوُلوُت بولدى ئاھىمكى، ئوُل ئايىنى ياپقاي
ئولوُستىن، قىلىب تىره ئىشقى ھەۋاسىن.
(چەككەن ئاھىم بوُلوُتقا ئايلاندى ـ دە، ئىشقى ھاۋاسىنى
قارايتىپ، ئوُ ئايىنى كىشىلەردىن يوشوُردى.)

دىرەم ئورنىغە بەرسەڭ بُەنجوُمنى تاشلار،
ئەگەر ئىمتىھان قىلساڭ ئوُل ئاي گەداسىن.

(ئۇ ئاينىڭ تىلەمچىسىگە، سىناش ئۈچۈن، تەڭگە ئورنىغا يۇلتۇزنى بەرسەڭمۇ ئالماي تاشلۇۋېتىدۇ.)

قانى رايى موندىن سەۋاب، ئەي كوڭۇلكىم،
كىشى قابىل ئولسە بىلىب ئوز خەتاسىن.
(ئەي كوڭۇل، كىشى ئوز خاتاسىنى تونۇشقا قابىل بولسا، بۇنىڭدىنمۇ ئوخشاش توغرا خاھىش بولامدۇ.)

نەۋائى ئېرۇر بۇلبۇلۇڭ، لىكىن، ئەي گۇل،
ئۇنۇتتۇردى ھەجرىڭ خەزانى نەۋاسىن.
(ئەي گۇل، ناۋايى سېنىڭ بۇلبۇلۇڭ ئىدى، بىراق ئۇ، ھىجرانىڭ خىڭ كۇز پەسلى يېتىپ كەلگەچ سايراشنى ئۇنۇتتۇردى.)

ھەر كىشى بەيرەم سەباھى شادۇ مەن غەمناك مەن،
ئەيدگاھ ئىچرە ئايان ئاستىداغى خاشاك مەن.
(بايرام ئەتىگەنلىگى ھەممە ئادەم خوشال، مەن بولسام غەمكىن، ھېيتكادا ئايان - ئاستى بولغان خەسكە ئوخشايمەن.)

گەرچە ئەل بەيرەم سەباھى شادماندۇرلەر، ۋەلىك
ساغىنۇرمەن بارچە غەمكىندۇر، چۇ مەن غەمناك مەن.
(بايرام ئەتىگەنلىگى كىشىلەر شادۇ - خورام بولسىمۇ، مەن ئوزەم غەمكىن بولغاچقا، ئۇلارنىمۇ غەمكىن ھىس قىلىمەن.)

ئاھ دۇدى بىرلە تاجۇ ئەشكى قاندىن لىباس
ئول قارا، بۇ ئال ئول يەڭلىغكى بۇ بىباك مەن.
(ئاھ تۇتۇندىن تاج، قان ياشتىن كىيىم كەيدىم، قارا تاج قىزىل كىيىم بىلەن ھېيىقماس تۇسكە كىردىم.)

قاۋساك ئالىڭدىن يانارا دىمەگىل كاھىل مېنى،
قوي ئىنانىڭدا يۇگۇرمەك كوركى نى چالاك مەن.
(قوغلىساك، ئالدىڭدىن كەتكەن ھالمىنى كورۇپ قاشاك نىمىكەن دەپ قالما، سېنىك تىزگىنىڭدە بولسام، يۇگرۇكلىگىنى شۇ چاغدا كورەتتىك.)

بارما مەھۇشلەر تاماشاسىغە دەرسەن مەن كەبى،
زاھىدا، قىلدىك گۇمانكىم مۇنچە بى ئىدراك مەن.

(ئەي زاهىت، ئۇزۇڭگە ئوخشاش گۈزەللەر تاماشاسىغا بارما دەيسەن، سەنچە، مەن شۇنچە دىتسىزمۇ؟)

تاكى قلدىم رەزسۈيىدىن تەرك ھۇش، ئەي باغبان،
خەم بولۇپ، قول ھەر تەرەپ سالغان نەچۈككم تاك مەن.
(ئۇزۇم سۈيى بىلەن ھۇشۇمدىن كەتتىم، ئەي باغۋەن، پۈكۈلۈپ،
ھەر تەرەپكە قول تاشلاپ يېتىشىم تەككە ئوخشىمامدۇ؟)

ئەي نەۋائى، پەيزىدىن ئەنفاسىم ئولمىش روھ بەخش،
تا مەسىھادەك ئەلايىق زۈلمەتىدىن پاك مەن.
(ئەي ناۋايى، پەيزىدىن نەپەسلىرىم جان بەخش بولۇپ كەتتى،
تاكى ئەيسادەك قاراڭغۇلۇق ئالاقىلىرىدىن پاك مەن.)

كوزلەرىم كورئەت، كوڭۇلگە داغى ھىجراندىن بۇرۇن،
كىم بۇ ئىككى كويدۇرۇپتۇرلەر مېنى ئاندىن بۇرۇن.
(كوڭلۇمنى ھىجران ئوتى كويدۇرۇشتىن بۇرۇن كوزلىرىمنى
كور قىل، چۈنكى بۇ ئىككىسى مېنى ئۇنىڭدىن بۇرۇن كويدۇرگەن.)

گەرچە كوپتۇر ئاشىقلىق، لېكىن يۈز ئاچسالىق، كىمسەنلىك
ئولمەگى مۇمكىن ئەمەس، مەن زار ھەيراندىن بۇرۇن.
(ئاشىغلىق كوپتۇر، لېكىن يۈزۈڭنى ئاچىدىغان بولسالىق، ھىچكىمنىڭ
مەن گاڭگىراپ قالغان بىچارىدىن بۇرۇن ئولۇشى مۇمكىن ئەمەس.)

ئەشك ئىلە دەرسەن بۇزاي كوڭلۇمنى ئەي كوز، لىك ئىشق
يەر بىلە تەڭ قىلمىش ئانى سەيلى مىزگاندىن بۇرۇن.
(ئەي كوزۇم، ياش بىلەن كوڭلۇمنى بۇزاي دەيسەن، بىراق ئىشق
مېنى ياش كەلكۈندىن بۇرۇن يەر بىلەن يەكسان قىلىۋەتكەن.)

كەلگىل ئەي، جانۇ كوڭۇل ئارامىكم، بولماق فىداڭ
جان كوڭۇلدىن بۇرۇنراق ئىستەر، كوڭۇل جاندىن بۇرۇن.
(ئەي جان ھەم كوڭلۇمنىڭ ئارامى، كەلگىنە، جان كوڭۇلدىن،
كوڭۇل جاندىن بۇرۇن ساڭا پىدا بولۇشنى تالىشىدۇ.)

نۇش ۋەسلىڭ بارىدا توتما دىسەم دەردى فىراق،
دەر: "زەھەر ئىچمەگلىك ئەۋلا ئابىھەيۋاندىن بۇرۇن".

(ۋىسالىك شەربىتى باربدا پىراق دەردىنى يۇتقۇزما دىسەم،
ئابى ھايات ئىچىشتىن بۇرۇن زەھەر ئىچىش ياخشى دەيدۇ".)

گەر ساڭا يوقتۇر ۋەفا، ھوسنۇڭغە ھەم يوقتۇر ۋەفا،
بەس غەنىمەت بىل ۋەفا بولماق پۇشايماندىن بۇرۇن.
(ئەگەر پۇشايماندىن بۇرۇن ۋاپانىڭ قەدرىگە يەتمىسەڭ، ساڭىمۇ
ۋاپا يوق، ھوسنىڭگىمۇ ۋاپا يوق.

ئەي نەۋائى، يەتكەي ئول ئايغە فىغانىم دەر ئىدىم،
ئاھكىم تا ئاچتى يۇز، جان يەتتى ئەفغاندىن بۇرۇن.
(ئەي ناۋايى، ئۇ ئايغا پىغانىم بېرىپ يەتسىدى دەيتتىم، ئاھ،
ئۇ يۇزىنى ئىچۇۋدى، پىغانىمدىن بۇرۇن جېنىم باربدىغان يەرگە
باردى.)

ئەي، باهار ئولغايكى، نالەم رەئد ئېرۋر، ئەشكىم ياغىن،
بەرق دەر كورگەن جەهان ئىچرە دەمىم ئوت سالماغىن.
(باهار بولسا ناله زارىم گولدۇرماما، كوز يشىم يامغۇر بولىدۇ،
جاهانغا ئوت سالغان ئاھىمنى كورگەنلەر چاقماق دەپ قالىدۇ.)

ناتەۋان باشىمغە ياغدۇرماقتىن ئوزگە قەسد يوق،
سەرسەرى ئافەت ئوچۇرسا ھەجر كويى تۇفراغىن.
(ئاپەت بوردنى ھىجرانلىق كوچىسىنىڭ توپىسىنى ئوچۇرسا، ئۇنى
بېشىمغا ياغدۇرۇشتىن باشقا قەستى يوق.)

چەرخ ئوزە ئېرمەس شىھاب، ئول ھەم بىر ئاي ھىجراندا،
رىش قىلدى تارتىبان كوكسىگە ئەختەر تىرناغىن.
(ئاسماندىن يالقۇنلۇنۇپ ئوتكەن ئوچار يولتوز ئەمەس، ئاسمانىنىڭ
بىر ئاي پىراقىدا يولتوز تىرنىغى بىلەن كوكسىگە زەخمە سىزغانلىغى.)

ساغىنىب كويوڭدا ئولگەن ئىتلارنىڭى مەن ئۇنوت،
مەن ئۇنوت بولغاننى ھەم ئول ئولگەن ئىتلاردىن ساغىن.
(كوچاڭدا ئولگەن ئىتلىرنىڭى ئەسكە ئالغاندا مېنى ئۇنتوپ
قالسەن، ئۇ ئولگەن ئىتلىرنىڭى ئەسكە ئالغاندا مەن ئۇنتولغانىمۇ
ئەسلەپ قوي.)

يوقكى ئول خۇرشىددىن، خۇرشىد ئايدىن كويمەسۇن،
بۇكى بىر ياندىن سالۇر چابوكسوۋارىم قالپاغىن.

(قۇياش ئاينى ئەمەس، ئاي قۇياشنى كويدۇرۇۋەتمەس ئۇن، دەپ ئۇ ئاي يۇزلۇك چەۋەندازنى قالپىغىنى بىر يېنىغا چوكۇرۇپ كىيۋاپتۇ.)

ئول ئاناكم بار ئىدى فەرزەندى سەندىن دۇررى پاك،
يۇب ئىدى ئىركىن سەدەفدەك يۇسالار دەب قورساغىن.
(سەندەك بىر گوھەر پەرزەنتىگە ھامىلدار بولغان ئانا، قوسىغىنى يۇغاندا سەدەپتەك يۇغان ئىكەن.)

تەۋبەۋۇ تەقۋا قارىغان ئەلگە بولدى لازىمە،
ئەي يىگىت، بىلگىل غەنىمەت ئىشقو مەجنۇنلۇق چاغىن.
(توۋا قىلىش، تەقۋالىق، قېرىغان كىشىنىڭ ئېھتىياجى، ئەي يىگىت ئاشىقلىق، مەجنۇنلۇق مەزگىلىنى غەنىمەت بىل.)

ئەرشە پەرۋاز ئولدى كىركەن جەننەتى ئەجلاق ئارا،
ئەي خوش ئولكم تاپتى ئول خۇش خويلۇقوڭنىڭ ئۇجاغىن.
(سادە كىشىلەردىن جەننەتكە كىرگەنلەر بەلەن پەرۋاز قىلىشتى، ئەمما سېنىڭ خۇش خۇيلۇغۇڭنىڭ جەننىتىنى تاپقانلار راسا پەيز قىلىدۇ.)

گەر نەۋائى، سايىر ئىردى ھەجردىن غەم تاغىدا،
تەبرەنە ئالماس چۇ ھەجر ئىگىنگە قويدى غەم تاغىن.
(ناۋايى، ھىجرانلىقتا غەم تېغىنى كەزگەن ئىدى، ئاخىرى غەم تېغىنىڭ ئاستىدا قېلىپ قىمىرلىيالمايدىغان بولۇپ قالدى.)

ساقمیا، مەن یۇتماغان خۇنابی ھىجران قالدىمۇ،
بەرمەسەك مەي ئەمدى قان یۇتماقتا ئىمكان قالدىمۇ؟
(ئەي ساقى، ھىجراندىن مەن توكمىگەن قانلىق ياش قالدىمۇ، مەي
بەرمىسەك، ئەمدى قان یۇتقىدەك ئىمكان قالدىمۇ؟)

ئەيكى، دەرسەن ئىستەسەك ۋەسلىمنى جان قىلغىل فىدا،
مۇنى سور ئەۋۋەلكى، ھەجرىگدىن ماڭا جان قالدىمۇ؟
(ئەي، ۋەسلىمنى تىلىسەك جېنىڭنى پىدا قىل دەيسەن، ئاۋال
شۇنى سورىغىنا، ھىجرىگدە مەندە جان قالدىمۇ؟)

ئىشق مەخفى قالماس ئاخىر، ئەي كوڭۇل، كوپ چەكمە جان،
مەن ھەم ئەۋۋەل كوپ ياشۇردۇم، كوركى، پىنھان قالدىمۇ؟
(ئەي كوڭۇل، ئىشق بەربىر مەخپى قالمايدىكەن، ئاۋارە بۇلما،
مەنمۇ دەسلەپتە شۇنچە یوشۇرۇۋېدىم، قارىغىنا، یوشۇرۇن پىتى
قالدىمۇ؟)

چەكتىلەر مەجرۇھ كوڭلۇمدىن خەدەنگىن كۇچ بىلە،
بارى، ئەي جان، مۇژدەئى بەرگىلكى، پەيكان قالدىمۇ؟
(ئوقىنى مەجرۇھ كوڭلۇمدىن كۇچەپ تۇرۇپ تارتىۋالدى،
ئەي جان، خۇشخەۋەر بەرگىنە، ئوق قالدىمۇ - یوق؟)

كورگەچ ئول ئاينى جۇنۇندىنكىم يىقىلدىم، ئەي رەفىق،
تەگرى ئۇچۇن ئەيتكىم ھالىمغە ھەيران قالدىمۇ؟

(ئۇ ئاينى كورۈپلا جۇنۇنلىغىم تۇتۇپ يىقىلدىم، ئەي دوست،
خۇدا ھەققى، دىگىنە، بۇ ھالىمغا ئۇ ھەيران قالدىمۇ-يوق؟)

ئەي كوكۈل، بۇ گۈلشەن ئەترافىغە باقكىم، غۇنچەئى
كىم كوكۈل جەمئ ئەيلەدى، بولماي پەرىشان قالدىمۇ؟
(ئەي كوكۈل، بۇ گۈلشەن تەرەپكە قارىغىنا، غۇنچە كوكلىنى
توق تۇتقان ئىدى، كېيىن پەرىشان بولماي قالدىمۇ؟)

ئەي نەۋائى، قاچماغىل ھەمدەملىغىمدىن، كوركى، يار
گەر ساڭا مېھرىن كەم ئەتتى، بىزگە يەكسان قالدىمۇ؟
(ئەي نەۋايى، ھەمدەملىگىمدىن قاچما، كورگىنكى، يار ساڭا
ئانچە كويۇنمىگەن ئىكەن، بىزگە بىرخىل بولۇپ قالالىدىمۇ؟)

ئايەتى "ۋەششەمسى" خۇرشىد ئوزاردىن ئوقۇ،
سورەئى "ۋەللەيلى" خەتتى مۇشكباردىن ئوقۇ.
("ۋەششەمس" ئايىتىنى ئۇنىڭ قۇياش جامالىدىن ئوقۇغىن،
"ۋەللەيلى" سۇرىسىنى قارا مىيغىدىن ئوقۇغىن.)

قامەتىڭ شەۋقى شەھىد ئەتكەتلەر ئاساردىن ئەگەر
بىلمەسەڭ ھەرقايسىنىڭ مىيلى مەزاردىن ئوقۇ.
(قامىتىڭ ئىشقى شەھىت قىلغانلارنىڭ نىشانىنى بىلمەكچى
بولساڭ، ھەرقايسىنىڭ مازارىدىكى تۇغ ياغاچقا قارا.)

ئول قۇياش روخسارىيۇ سارىغ يۇزنىڭ شەرھىنى
سەفھەئى خۇرشىد خەتتى زەرنىگاردىن ئوقۇ.
(ئۇ قۇياشنىڭ رۇخسارىنى ھەم مېنىڭ سېرىق يۇزۇمنىڭ
شەرھىنى قۇياش سەھىپىسىدىكى ئالتۇن خەتلەردىن ئوقۇغىن.)

ئوت تۇتاشقان كۆڭلۈم ئەھۋالىن دىسەڭكىم ئاڭلايسەن،
ئول خۇتۇتكىم بولۇر پەيدا شەراردىن ئوقۇ.
(ئوت تۇتاشقان كۆڭلۈمنىڭ ئەھۋالىنى بىلەي دىسەڭ،
ئۇنىڭ ئۇچقۇنلىرىدىن پەيدا بولغان خەتلەرنى ئوقۇغىن.)

سەبزەئى خەت بىرلە بۇگۇلشەن ۋەفاسىز ئىركەنىن
كىلكى قۇدرەت يازدى، رەيھانى بەھاردىن ئوقۇ.

(يېشىل مايسا بىلەن گۈلشەننىڭ ئومرى قىسقىلىغىنى
تەقدىر قەلىمى بىلەن يېزىلغان يېشىل رەڭ خەتكە قاراپ بىلمەيسەن.)

بادەغەم دەفنى قىلۇر كەيفىييەتىن دىسەڭ بىلەي،
ئول ئىلىككە جامى ئەرقامى كەناردىن ئوقۇ.
(مەينىڭ غەمنى يوقۇتىدىغان خىسلىتىنى بىلەي دىسەڭ،
قولدىكى جامنىڭ چوڭىسىدىكى خەتنى ئوقۇغىن.)

ئىستەسەڭ دەردى جۇنۇن، ئاچىب نەۋائى دەفتەرىن
تەلبەلىك شەرھىنى تاپىب ھالى زارىدىن ئوقۇ.
(جۇنۇنلۇق دەردىنى بىلمەكچى بولساڭ، ناۋايىنىڭ دەپتىرىنى
ئېچىپ، جۇنۇنلۇق شەرھىلەنگەن جايىنى تېپىپ ئۇنىڭ پەرىشان
ھالىنى كورگىن.)

ئويقۇنى‌ئاھىم يېلى كوزدىن ئۇچۇردى بۇكېچە،
ئەقلۇ ھىس ئەۋراق ئەجزاسىن ساۋۇردى بۇكېچە.
(بۇكېچە ئاھىم شامىلى كوزۇمدىن ئۇيقۇنى ئۇچۇرۇپ كەتتى،
ئەقىل ھۇش دەپتىرىنىڭ ۋاراقلىرىنى توزۇتىۋەتتى.)

ھەجردىن تۇفراغ بولدۇم گۇيىيا ئەشكىم سۇيي
باشىمە چەرخى كوھەن تاقىن يېمۇردى بۇ كېچە.
(بۇ كېچە ھىجرانلىقتا يەر بىلەن يەكسان بولدۇم، گويا كوزيېشىم
كەلكۇنى بېشىمغا پەلەكنىڭ كونا گۇمبىزىنى ئاغدۇرۇۋەتتى.)

زۇلم تاشى ياغدۇرۇپ، ھىجران قىلىچى ئىندۇرۇپ،
نى بەلالار ئىشق باشىمغە كېتۇردى بۇكېچە.
(ئىشق بۇكېچە زۇلۇم تېشىنى ياغدۇرۇپ، جۇدالىق قىلىچىنى سانچىپ،
بېشىمغا ئاجايىپ بالالارنى كەلتۇردى.)

زەخم كوپتىن مەن ئولۇم ھالىدا ئولگەن ساغىنىپ،
ئىت يالاپ قانىم، سوگەكلەرنى كىمۇردى بۇكېچە.
(بۇكېچە بەك زەخىملەنگەنلىگىمدىن ئىتلار مېنى ئولدى دەپ
ئويلاپ، قېنىمنى يالاپ، سۇگەكلىرىمنى غاجىلىغىلى تۇردى.)

سۇبھ تالىئ بولمادى گەرچە ئول ئايدىن ئايرۇ ھىچ،
باشىمە مىڭ قەتلە گەردۇننى ئۇيۇردى بۇكېچە.

(بۇكىچە پەلەك چاقنى بېشىمدا مىڭ قېتىم چوگىلەتتى،
ئۇ ئايسىز ماڭا بەخت تېنىگى ئاتىمىدى.)

چەرخ مەن سەرگەشتە باشىدىن خىجىل بولدىكى كوپ،
ئەنجومى ئەشكىم شىھاب ئاسا يۇگۇردى بۇكىچە.
(پەلەك مەن بېشى ئايلانغاندىن بۇكىچە بەك خىجىل بولدى،
چۈنكى يېشىم يۇلتۇزلىرى ئاقار يۇلتۇزدەك يۇگۇرگىلى تۇردى.)

تىرە ئاندىن دۇركى ئاي كۇن شەمئىن ئاھن سەرسەرى
چەرخ فانوسى ئارا بىر-بىر ئوچۇردى بۇكىچە.
(بۇكىچە شۇڭا قاراڭغۇ بولۇپ كەتتىكى، ئاھىم شامىلى
ئاسمان پانۇسلىرىدىكى ئاي، كۇن چىرىغىنى ئوچۇرۇۋەتتى.)

ئەي نەۋائى، ئولمەكىم ئاڭلاب ئول ئاينىڭ كويىدا
ئىتلارى بىردەم ئويۇپ، بىرلەھزە ھۇردى بۇكىچە.
(ئەي نا ۋايى، بۇكىچە مېنى ئۇ ئاينىڭ كوچىسىدا ئولدى دەپ
بىلىپ، ئىتلىرى بىردەم ئۇخلاپ، بىردەم ھۇۋلاپ چىقتى.)

ئىشق كوپ سالدى مېنى دەردۇ بەلىيەت چاھىغە،
ۋەھكى ئەمدى سودرەتۇر ھىجران سەياسەتكاھىغە.
(ئىشق مېنى دەردۇ بالا قۇدۇغىغا تالاي قېتىم تاشلىدى،
ئەمدى ھىجران جازا مەيدانىغا سورەپ ئېلىپ كىردى.)

ئەي خۇش ئولكىم، ئەيلەي ئالغاي ئولتوزۇردە دەردى ئېشق،
بىرتەكەللۇم شاھىغە، يا بىر ۋەسىيەت ماھىغە.
(ئىشقىنىڭ دەردى ئولتۇرگەندە، پادىشاسىغا بىر ئېغىزسوز قىلىۋالسا،
ئاي يۈزلۈككە ۋەسىيەتنى ئېيتىۋالسا، نېمە دېگەن ياخشى.)

ئول قۇياش ھەريانكى بارسا سايە ھەمراھى ئانىڭ،
سايەدەك بىھال ئولۇرمەن رەشكدىن ھەمراھىغە.
(ئۇ قۇياش نەگە بارسا سايە ھەمرا بولىدىكەن، مەن ئاشۇ
ھەمراسىدىن رەشك قىلىپ، سايىدەك ھالسىزلىنىمەن.)

قورقارامكىم يەتمەگەي ھالىمغە مەي نەشئەسىدىن،
نېچەكىم بار ئېتمادىم خاتىرى ئاگاھىغە.
كوڭلىدىن چىقارمايدۇ دېگەن ئىشەنچىم زور ئىدى،
مەسلىكتە ھالىمغە يەتمەي قالارمىكىن دەپ ئەنسىرەيمەن.)

يارەب، ئول بىدىلكى بىردىلغاھ ئانىڭ مەتلۇبىدۇر،
ئانى ھەم يەتكۇر، مېنى بىدىلنى ھەم دىلخاھىغە.

(ئەي خۇدا قايسى بىر دەرتمەن ئاشىق بىر مەھبۇبىغا يېتىشنى خالايدىكەن، ئۇنىمۇ مەھبۇبىغا يەتكۈز، مەن دەرتمەنىمۇ مەھبۇبىمغا يەتكۈز.)

ئويلەدۇركىم ساتىبان يۇسۇفنى، ئالغاي قەلبى سىيم،
كىمكى مەتلۇبىن قويۇپ مەيل ئەتسە دۇنيا جاھىغە.
(كىمكى تەلەپ قىلىنغۇچىسىنى تاشلاپ، بايلىق مەرتىۋىسىگە مايىل بولسا، خۇددى يۇسۇپنى سېتىپ ساختا تەڭگە ئالغاندەك ئىشنى قىلىدۇ.)

بىر بەھىشتى ھور ھەجرىدىن تامۇغنىڭ دۇددۇر،
باقىاڭ ئوتلۇق كۆڭلىدىن چىققان نەۋائى ئاھىغە.
(ناۋايىنىڭ كۆڭلىدىن چىققان ئوتلۇق ئاھىغا قارا، ئۇ بەھىش ھورىنىڭ پىراقىدا كوتىرىلگەن دوزاق تۈتۈنىگە ئوخشايدۇ.)

چۈھەردەم ئول پەری بىگانە بولغاي،
ياقىندۇركىم كىشى دىۋانە بولغاي.
(ئۇ پەری ئوزىنى تارتقان ھامان.
كىشى ساراڭ بولۇپ قېلىشى تۇرغانگەپ.)

شەبىستان ئىچرە سەن ئول شەمئ سەنكىم،
كەۋاكىب دەۋرىدە پەرۋانە بولغاي.
(قاراڭغۇ كېچىدە سەن شۇنداق چىراقسەنكى،
يۇلتۇزلار ئۇنىڭ ئەتراپىدا پەرۋانە بولىدۇ.)

كورۇب خالىڭنى، بىلدىمكىم قۇرۇتقان
شەكىبىم مەزرەئىن بۇدانە بولغاي.
(خالىڭنى كورۇپ، مېنىڭ سەۋر ـ تاقەت ئېتىزىمنى
قۇرۇتقان مۇشۇ دان ئىكەنلىگىنى بىلدىم.)

مەيى لەئلىڭدىن ئولكىم بولدى رەنجۇر،
ئاڭا داربلشفا مەيخانە بولغاي.
(لېۋىڭ شارابىنىڭ خۇماربدا ئاغرىپ قالسا،
ئۇنىڭ شىپاخانىسى مەيخانە ئىكەن.)

نى يەر بولغاي دىمە مىڭ غەمگە مەنزىل،
كى گەر بولغاي بىزىڭ ۋەيرانە بولغاي.

(مىڭلاپ غەمگە قانداق يەر مەنزىل بولار دەمسەن.
ئەگەر بولسا مېنىڭ ژەيرانەملا مەنزىل بولىدۇ.)

بىرەۋ جانۇ - جەھاندىن ئىستەگەي دوست،
كى ھەم ئازادە ھەم فەرزانە بولغاي.
(كىمكى قىممەتلىك دوست تاپماقچى بولسا،
ئۇھەم توغرا، ھەم ئەقىللىق بولسۇن.)

نەۋائى سەنسىز ئولمەي مۇجرىم ئولمىش،
گەر ئالساڭ جانىنى جۇرمانە بولغاي.
(نەۋايى سېنىڭسىز ئولمەي گۇناغا پاتتى،
ئەگەر جېنىمنى ئالساڭ گۇنادىن خالاس بولاتتىم.)

ئىبەردى يار بەزمىدىن ماڭا بىر بەستەئى قەندى،
ئالىپ ئوپتومكى، بار ئىردى لەببيو ئاغزى مانەندى.
(يار بەزمىدىن ماڭا بىر بولاق قەن ئېۋەتىپتىكەن، ئېلىپلا سۆيـ
دۈم، چۈنكى ئۇ يارنىڭ ئاغزى ھەم لېۋىگە ئوخشايدىكەن.)

مېنى بىمار ئولۇم ھالىدا قىلمايمۇ ھەۋەسكىم، بار
مەسىھۇخىزر ئانىڭدەك جانفىزار بەزم ئارزۇمەندى.
(ئەيسا ۋە خىزىر ئارزۇلايدىغان بۇنداق جانبەخش بەزمىگە
ئولەر ھالەتكە يەتكەن مەن كېسەلمەن نىمىشقا ھەۋەسلەنمەي.)

كۆڭۈل ھەم ئاندا، جان ھەم ئاندا، ئەقلۇ ـ ھوش ھەم ئاندا،
نى سود ئەتكەي بۇ ھال ئىچرە ماڭا ئەھلى خىرەدمەندى.
(كۆڭلۈمۇ، جېنىمۇ، ئەقلىمۇ، ھۇشۇمۇ ـــ ھەممىسى شۇ ياقتا،
بۇ ھالەتتە دەردىمگە دانىشمەنلەر قانچىلىك دەرمان بولار.)

ۋىسال ئىقبالى تاپقانلار مەيى ئىشرەت **بىلەن** ھەمدەست،
نىتەي بولماي فىراق ئىدبارىدىن خۇرسەندى.
(ۋىسال بەختىگە ئېرىشكەنلەر راھەت شارابى بىلەن بىللە، مەن
ھىجران پىشكەللىگىدە قانلىق ياش توكۈپ، كۆڭلۈمگە ئارام بەر-
مەي، قانداق قىلاي.)

ئەمەس بەرگى ئاراگۈل بەرگىكىم يۈز پارە، كۆڭلۈمدىن
چۇ ئۇلىيان ئورۇلۇر تىنماي تۇشۇپتۇر نېچە پەركەندى.

(بەرگلەر ئارىسىدا پارە - پارە بولۇپ كەتكەن گۈل بەرگى ئەمەس، ئۇ تەرەپكە ئورۇلۇپ تىنماي چۇشۇپ تۇرغان كوڭلۇم پارچىلىرى.)

جەھان باغىدا نەرگىس زەھرى چەشمىدۇر ماڭا روزى،
خۇش ئولكىم قىسمەتىدۇر غۇنچە ئاغزىنىڭ شكەر خەندى.
(جاھان بېغىدا نەرگىس بۇلغىنىڭ ئاچچىق سۇيى مېنىڭ كۈندىلىك ئوزۇغۇم، غۇنچە ئاغزىنىڭ شىرىن كۈلكىسى نىسىۋەم بولسا، نېمە دېگەن ياخشى!)

تىلەرمەنكىم پەرىزادى تاپىب ئەمدى كوڭۈل بەرسەم،
بىلىندى كىمسەگە قىلماس ۋەفا چۇن كىمسە قەرزەندى.
(ئەمدى بىر پەرىزاتنى تېپىپ كوڭۈل بەرسەم دەيمەن، چۇنكى ئادەمگە ئادەم پەرزەنىدىن ۋاپا كەلمەيدىكەن.)

قىلۇر جان رىشتەسىن سەررىشتەئى مەقسود ئىلە پەيۋەند،
تەئەللۇق تارىدىن ھەر كىمسە كىم قەتئ ئولدى پەيۋەندى.
(كىمكى مۇناسىۋەت يېپىدىن ئۇزۇلۇپ، ئاجراپ كەتسە، جان رىشتىسىنى مەقسەت رىشتىسگە باغلىغۇلۇق.)

زۇلالى ۋەسلىنى سۇد ئەگەر ئەل قانسە، جان تاپسە،
نەۋائى شوئلەئى ھىجران ئاراچۇن كويدى، ئورتەندى.
(كىشلەر ۋىسال شارابىغا قانسپ جان تاپسا تېپىۋەرسۇن، ناۋايى بولسا ھىجران ئوتىدا كويۇپ، ئورتەندى.)

جانغه چۈن دەرمەن:"نى ئېردى ئولمەكسم كەيفىيەتى؟"
دەركى: "بائس بولدى جسىم ئىچرە مەرزىلىك شددەتى."
(جانغا: "ئولۇشۈمگە قانداق ئەھۋال سەۋەپ بولدى؟" دىسەم، ئۇ دەيدىكى: "بەدىنگدىكى كېسىلگىنىڭ ئېغىرلىغى.")

جىسمدىن سورسامكى: "نى ئېردى بۇ زەئىگگە سەبەب؟"
دەر: "ئاڭا بولدى سەبەب ئوتلۇق باغىرىڭ ھىرقەتى."
(بەدىنمدىن: "زەئىپلىشىپ كېتىشىگىنىڭ سەۋىۋى نىمە؟" دەپ سورىسام، ئۇ دەيدىكى: "بۇنىڭغا ئوتلۇغ باغرىمنىڭ كويۇگى سەۋەپچى.")

چۈن باغردىن سوردۇم، ئەيتۇر: "ئاندىن ئوت تۇشتى ماڭا، كىم كۆڭۈلگە شوئلە سالدى ئىشق بەرقى ئافەتى."
(باغرىمدىن سورىغان ئىدىم، ئۇ دەيدىكى: "مۇھەببەتنىڭ ئاپەتىلىك چاقمىغى كۆڭۈلگە يالقۇن سالغان ئىكەن، ماڭا شۇنىڭدىن ئوت تۇتاشتى.")

كۆڭلۈمە قىلسام غەزەپ، ئەيتۇركى: "كوزدىندۇر گۇنەھ، كورمەيىن ئول تۇشمەگەي بىزگە بۇ ئىشنىڭ توھمەتى."
(كۆڭلۈمگە غەزەپلەنسەم، ئۇ دەيدىكى: "گۇنا — كوزدە. ئۇ كورمىگەن بولسا، مەن بۇ ھەقتە توھمەتكە قالماس ئىدىم.")

كوزگه چۇن دەرمەنكى: "ئەي تەردامەنى يۇزى قارا،
سەندىن ئولمىش تەلبە كۆڭلۇمنىڭ بەلاۋۇ دەھشەتى."
(كوزۇمگه دىدىمكى: "ئەي بىئەدەپ قارا يۇز، تەلۇە كۆڭلۇمگه
چۇشكەن دەھشەتلىك بالا سەندىن كەپتىكەن.")

يىغلاپ ئەيتۇركۇزكى: "يوق ئىردى ماڭا ھەم ئىختىيار،
كىم كورۇندى ناگەھان ئول شوخ مەھۇەش تەلئەتى."
(كوزۇم يىغلاپ دىدىكى: "مېنىڭ ئىختىياربم ئەمەس ئىدى، ماڭا
ئەشۇ گۇزەل مەھۇەشنىڭ چىرايى تۇيۇقسىزلا كورۇنۇپ قالدى.")

ئەي نەۋائى، بارچە ئۇز ئۇزرىن دىدى ئولگۇنچە كوب،
كىم ساڭا ئىشق ئوتى ئوق ئېرمىش ئەزەلنىڭ قىسمەتى.
(ئەي ناۋايى، ھەممىسى ئولگىدەك بولۇپ، نۇرغۇن ئۇزۇرلىرىنى
ئېيتىشتى، بەس، تەقدىر ساڭا ئىشق ئوتىنى پۇتۇپتىكەن.)

ۋەھ، نەچە دەۋران جەفاسى ئەيلەگەي مەھزۇن مېنى،
ساقيا، بىر دەۋر ئاياغى بىرلە قىل مەجنۇن مېنى.
(ئاھ، دەۋر جاپاسى مېنى بەكمۇ غەمكىن قىلۋەتتى، ئەي ساقى،
قەدەھ نوۋىتىنى تۈتۈپ مېنى مەجنۇن قىلۋەت.)

بىخۇد ئولمىشىمەن مەيى لەئلىڭنى كورگەچ، ئاھكىم،
قىلدى مەست ئاغزىمە يەتمەي ئول لەبى مەيگون مېنى.
(ياقۇت لېۋىڭ شارابىنى كورۈپلا ھۇشۇمدىن كەتتىم، ئاھ، بۇ شاراپ-
تەك قىپقىزىل لەب ئاغزىمغا بارمايلا مېنى مەس قىلۋەتتىغۇ.)

لەھزە - لەھزە ئۈيلە كىم جەۋرىڭنى ھوسن ئەيلەر فۇزۇن،
شەۋق ئارا ھەم ئىشقىڭ ئەيلەر دەمبەدەم ئەفزۇن مېنى.
(ھوسنۇڭ جەۋرىڭنى كوپەيتكەن سېرى ئىشقىڭ مېنى تېخمۇ
بەكرەك كويدۇرىدىكەن.)

ئىلتە ئالۇر بىر قۇيۇن جىسمىم خەسىن ئول كويدىن،
رەنجە بولما قىلغالى ئاۋارە ئەي گەردۇن مېنى.
(مېنىڭ جىسمىمنى ئەشۇ كوچىدىن بىر قۇيۇنمۇ ئىلىپ چىقىپ
كېتىدۇ، ئەي پەلەك، مۇنچىلىك بىر ئاۋارىچىلىق ئۈچۈن سەن
قىينالما.)

مۇژدەئى ۋەسلى ھەيات ئولغاي دىدىم تا مىڭ ۋەلى،
خەتتى بەھوش ئەيلەبان، قەتل ئەيلەدى مەزمۇن مېنى.

(ۋىسال خۇش خەۋىرى ماڭامىڭ جان كىرگۈزۈدۇ، دېۋىددىم، بىراق،
خەتلىرى مېنى بېھۇش قىلدى، مەزمۇنى ئولتەردى.)

مەندە مۇڭ دەيرى ھەۋاسى غالىبۇ سىزدە خۇمار،
مەيغە ئەي ئۇششاقى مۇڭلۇس ئەيلەڭىز مەرھۇن مېنى.
(مەندە مەيخانە ھەۋىسى كۈچلۈك، ئەي كەمبەغەل ئاشىقلار، سىز
لەردە خۇمار كۈچلۈك، مەي ئۈچۈن مېنى گوروگە قويۇڭلار.)

ئەي نەۋائى، ۋەسل ئارا ئوق كاش سۇرسە تىغى كىن،
فۇرقەتىدە ئاقىبەت ئولتۇرگۈسىدۇر چۇن مېنى.
(ئەي ناۋايى، ۋىسال پەيتىدە ئاداۋەت تىغى سانچىلىدىغان بولسا،
مېنى ئۇنىڭ پىراقىدا ئولتۇرۇپ تۇگىتىدۇ.)

زار كۆڭلۈمده نهان ئۇيله‌كى جان ده‌يمۇ سېنى،
يوق ئېسه ئاشۇفته جان ئىچره نهان ده‌يمۇ سېنى؟
(سېنى بىچاره كۆڭلۈمگه يوشۇرۇنغان جان دىسه‌م بولارمۇ؟
ياكى سېنى ئىشق ئوتىدا كويگه‌ن جېنىمنىڭ ئىچىگه يوشۇرۇدۇ-
غان دىسه‌م بولارمۇ؟)

سه‌رۇدىن جىلۋه‌ده ئارتۇقسه‌نو گۈلدىن تازه،
تازه گۈل ده‌يمۇ سېنى، سه‌رۇ ره‌ۋان ده‌يمۇ سېنى؟
(سه‌ن جىلۋىده سه‌رۇدىن ئارتۇق، گۈلدىن چىرايلىق، شۇڭا
سېنى چىرايلىق گۈل، قه‌ددى تۇز سه‌رۇى دىسه‌م قانداق بولار؟)

بارچه‌دىن كوزده نهان بولدۇڭۇ جان ئىچره ئه‌يان،
ۋاه، نهان ده‌يمۇ سېنى، يوقسه ئه‌يان ده‌يمۇ سېنى؟
(سه‌ن هه‌ممىنىڭ كوزىدىن يوشۇرۇن، بىراق جان ئىچىده
ئايان، ئاه، سېنى يوشۇرۇن ده‌يمۇ، ئايان ده‌يمۇ؟)

ياخشىلىق ياكى يامانلىق بىله جانىم ئالدىڭ،
ئۇيله‌دىن ياخشى بولار بىرله يامان ده‌يمۇ سېنى؟
(ياخشىلىق بىله‌نمۇ، يامانلىق بىله‌نمۇ جېنىمنى ئالدىڭ، شۇڭا
سېنى ياخشى دىسه‌م بولارمۇ، يامان دىسه‌م بولارمۇ؟)

هوسن مىرئاتى سه‌نۇ نازى له‌تافه‌ت شه‌مئى،
ساددە دىل ده‌يمۇ سېنى، جوره‌ب زه‌ربان ده‌يمۇ سېنى؟
(سه‌ن گۈزه‌للىك ئه‌ينىگى، يېقىملىق ناز چىرىغى، شۇڭا سېنى
ساددە دىل ده‌يمۇ، تىلى چۇچۇك ده‌يمۇ؟)

فىتنه ئالەمده زەمان ئەھلىغه سالدىڭ ئاشۇب،
فىتنەئى ئالەمۇ ئاشۇبى زەمان دەيمۇ سېنى؟
(بۇ ئالەمده كىشىلەرنى زىلزىلىگه سالدىڭ، شۇڭا سېنى ئالەمگه غەۋغا سالغۇچى، زامان توپىلاڭچىسى دەيمىكەن؟)

ئەي كۆڭۈل ئىشقىدا بىر يەرگه يېتىبسەنكى، دىگىل
غەيرەتئى دەھرمۇ رەسۋايى جەھان دەيمۇ سېنى؟
(ئەي كۆڭۈل، ئىشق يولىدا ئۇزەڭمۇ بىر يەرگه بېرىپ قاپسەن، دىگىنە، سېنى زامانغا يات نەرسە دەيمۇ ياكى رەسۋايى ئالەم دەيمۇ؟)

ئولتۇرۇپ ئېردى خۇمار، ئەيلەدىڭ ئەي مەي ئانى دەفئە،
قۇتى جان دەيمۇ سېنى، نەقدى رەۋان دەيمۇ سېنى؟
(خۇمار ئولتۇرگەن ئىدى، ئەي مەي، سەن ئۇنى ساقايتتىڭ، سېنى جان ئوزۇغى دەيمۇ ياكى ھاياتلىق غەزنىسى دەيمۇ؟)

قوي فەنا لافى نەۋائىكى، سوزۇڭ تۇتتى جەھان،
بۇ تەئەييۇن بىلە بىنامۇ - نىشان دەيمۇ سېنى؟
(ناۋايى، يوقۇلۇش توغرىلىق لاپ ئۇرما، سېنىڭ سوزۇڭ جاھانغا پۇر كەتتى، مۇشۇنداق شوھرىتىڭ تۇرغاندا، سېنى نام - نىشانسىز دىسەم قانداق بولار؟)

ئەلشىر ناۋايى

غەزەللەر

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھەر ئازاتلىق كوچا №306)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇدىدا بېسىلدى
فورماتى: 1168 × 850 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىغى: 16.75 قىستۇرما ۋاراقى: 10
1982 - يىل 12 - ئاي 1 - نەشرى
1983 - يىل 8 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 1 — 20.000
كىتاپ نومۇرى: M10098·624
باھاسى: (قاتتىق مۇقاۋىلىق) 2.30 يۈەن
(ئاددى مۇقاۋىلىق) 1.70 يۈەن

格 则 里 （维吾尔文）

耶瓦依 著

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放路306号）
新疆新华书店发行 新疆新华印刷厂印刷

850×1168毫米 32开本16.75印张 10 插页
1982年12月第1版 1983年8月第1次印刷
印数：1——20,000

书号：M10098·624 定价：（精）2.30元（平）1.70元